རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ།

རྩ་བ་མཛད་པ་པོ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ།
འགྲེལ་བ་མཛད་པ་པོ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

༄༅། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་
རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ་བཞུགས་སོ། །

རྩ་བ་མཛད་པ་པོ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ།
འགྲེལ་བ་མཛད་པ་པོ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།

SJRB-0413

བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་ཤིང་དཔར་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྒྲིགས།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༢༣ ཟླ་བ་ལྔ་པར་གསར་དུ་བསྒྲིགས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།
www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

པར་སྐྲུན་གྱི་བདག་དབང་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡོད།

iii

དཀར་ཆགརྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱི་མཛད་རྣམ་སྙིང་བསྡུས། .... viii རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་མཛད་རྣམ་སྙིང་བསྡུས།... xi ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད། xiv

༄༅། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ་བཞུགས་སོ། །

སྐབས་དང་པོ།
མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ།...8 བསྟོད་ཡུལ་གྱི་མཁྱེན་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ།..20 བརྗོད་བྱ་མཁྱེན་གསུམ་སྤྱིར་བཤད་པ།..39 མངོན་རྟོགས་བསྡུས་ཚུལ་མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད།..45 བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་རྫོགས་པའི་དོན་བཤད་པ།..52 ཡང་དག་མཐའ་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ།...56 མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ།..77 སྦྱོར་བ་བཞི་བཤད་པ།...79 རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་བཤད་པ།...84 ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་བཤད་པ།...88 ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ།..89

iv

དཀར་ཆགགཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དགུ་བཤད་པ།..91 རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་བཤད་པ།.................................95 རྩེ་སྦྱོར་མཚོན་བེྱད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་བཤད་པ།...99 མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་བཤད་པ།...............................100 སྐད་ཅིག་མ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞི་བཤད་པ།..101 འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞི་བཤད་པ།...103 མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།..105 དོན་དུ་གཉེར་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།...105 ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ།...107 ཐེག་ཆེན་གདམས་ངག་བཤད་པ།..123 བདེན་པ་བཞི་བཤད་པ།..129 ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་དང་དེ་དང་འགལ་བའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་བཤད་པ།..131

ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་བཤད་པ།..135 སྐྱབས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།...136 དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།...151 གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་གི་ཁྱད་བཤད་པ།..198 ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་བཤད་པ།..211 ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ།...233 ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ།..242 སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ།..243 བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་གོ་སྒྲུབ་བཤད་པ།...250

དཀར་ཆག

v

སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་འཇུག་སྒྲུབ་བཤད་པ།..252 ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚོགས་སྒྲུབ་བཤད་པ།...265 ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ།...298 སྐབས་གཉིས་པ།
ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་བསྟན་པ།...304 ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།...327 ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།...327 རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།..335 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།..347 མཐོང་ལམ་བཤད་པ།..348 སྒོམ་ལམ་བཤད་པ།..363

སྐབས་གསུམ་པ།
གཞི་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།...385 ཉེ་རིང་གི་ལམ་བཤད་པ།..385 མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ།....................................400 གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།..402 སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་བཤད་པ།..408 མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་བ།...417 སྐབས་བཞི་པ།
སྦྱོར་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ།..421

vi

དཀར་ཆགརྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།..426 མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ།...429 གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྟན་པ།...429 ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྟན་པ།...436 རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ།...442 སྦྱོར་བ་དངོས་བཤད་པ།..463 སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།...481 དྲོད་སོགས་བཞི་བཤད་པ།..521 རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ།..530 ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ།..532 ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།.....................................561 ལོངས་སྐུའི་རྒྱུ་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།..570 སྤྲུལ་སྐུའི་རྒྱུ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།..572

སྐབས་ལྔ་པ།
རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།...576 སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ།...576 མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ།..584 སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ།...621 བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ།...639

སྐབས་དྲུག་པ།
མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།..651

དཀར་ཆག

vii

སྐབས་བདུན་པ།
སྐད་ཅིག་པའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།...656

སྐབས་བརྒྱད་པ།
འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།...664 ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བཤད་པ།...672 ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་བཤད་པ།..693 མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་བཤད་པ།...711

པར་བྱང་སྨོན་ཚིག...742

viii

རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱི་མཛད་རྣམ་སྙིང་བསྡུས།

རྒྱལ་ཚབ་དམ་པ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་མཆོག་ནི། སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དགའ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུའི་ཚུལ་བཟུང་སྟེ། འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་འབྱོན་པ་ལ་ཉེ་བར་ཕྱོགས་པའི་ཚེ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་ལ་པྲོག་ཞུ་བསྐོན་ནས་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དབང་བསྐུར་བས། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་ཚབ་བྱམས་པ་མགོན་པོ་ཞེས་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །
འདིས་ཐུགས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། མདོ་སྡེ་བསྐལ་བཟང་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱམས་པ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་ཡི། །རྒྱལ་པོ་རྣམ་པར་སྣང་བྱེད་ཅེས་བྱར་གྱུར་པ་ན། །བདེ་གཤེགས་མཐུ་ཆེན་གདུགས་ཚོད་དག་ལ་སྤྱན་དྲངས་ནས། །དང་པོར་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་དྲུང་དུ། བྲམ་ཟེ་རྒྱ་མཚོའི་རྡུལ་དང་རང་གི་སློབ་མ་སྟོང་དང་། རྒྱལ་པོ་རྩིབས་ཀྱི་མུ་ཁྱུད་བཅས་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་། སློབ་མ་སྟོང་ནི་བསྐལ་པ་བཟང་པོ་འདི་ལ་འཚང་རྒྱ་བར་ལུང་བསྟན་ནས་དེ་དག་གིས་རང་རང་གི་ཞིང་བཟུང་བ་ན། རྩོད་ལྡན་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་པའི་དུས་དང་། མ་འོངས་པའི་ཚེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་པའི་དུས་གཉིས་ལུས་པར། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་ཐུགས་རྗེས་མ་བཟོད་ནས་ཐུགས་བསྐྱེད་དེ་ཚེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་པའི་དུས་ཀྱི་འགྲོ་བ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་བཟུང་ངོ་། །སྟོན་པའི་བསྟན་པ་རྟགས་ཙམ་འཛིན་པ་འདི་ནུབ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་རིང་མོ་རྫོགས་པ། བར་གྱི་ཁུག་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་འགོར་རྗེ་བཙུན་འབྱོན་པར་གསུངས་སོ། །འབྱོན་པའི་ཡུལ་ནི་གྲོང་ཁྱེར་རྩྭ་ཅན་ཞེས་པ་ཡིན་ཞིང་། ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་པོ་དུང་ཞེས་བྱ་བའི་མདུན་ན་འདོན་བྲམ་ཟེ་ཚངས་རབ་ཅེས་བྱ་བའི་སྲས་སུ་འབྱོན་པར་འགྱུར་རོ། །
སྟོན་པ་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་བསླབ་པའི་གཞི་རྣམས་ལེགས་པར་བསྲུང་བ་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་མ་ཐོབ་པ་རྣམས་རྗེ་བཙུན་ཞིང་འདིར་བྱོན་ནས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་ཚེ་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་ཤིང་རྗེ་

མཛད་པ་པོ་ངོ་སྤྲོད།

ix

བཙུན་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན། སྔོན་གྱི་དམ་པ་མང་པོས་དགའ་ལྡན་དུ་ཕེབས་བཞེད་ནས་བྱམས་པས་དམ་བཅས་པའི་གཟུངས་ཁ་ཏོན་དུ་མཛད་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཡང་མང་ངོ་། །བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གདམས་ངག་གི་གཞུང་རྩ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེའི་དོན་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་མན་ངག་ཏུ་སྦྱར་ཏེ་སྟོན་པའི་གཞུང་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདི་ག་ཡིན་ཏེ། འདིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེའི་དོན་ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་བརྒྱད། དོན་བདུན་ཅུར་གཏན་ལ་ཕབ། དེའི་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཐ་མ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བར་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གཅིག་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྟེ། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་གདམས་ངག་ཡིན་ལ། སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དེ་ལྟར་རྗེ་བཙུན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གདམས་ངག་གི་གཞུང་རྩ་བ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་། དེའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་རྣམས་མདོ་མང་པོ་ནས་བཏུས་ཏེ། རྒྱས་པར་སྟོན་པ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཟུར་དུ་བཀར་ནས་སྟོན་པ་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་དང་། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་གཉིས། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ལྟ་བའི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་མགོན་པོ་ཀླུས་བཀྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལྟ་བ་དང་མཐུན་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གཞུང་རྒྱུད་བླ་མ་རྣམས་མཛད་དེ། དེ་དག་ལ་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་སོ། །ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གཙོ་བྱས་པའི་གཞུང་འདི་དག་ནི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དགའ་ལྡན་དུ་ཕེབས་ནས་རྗེ་བཙུན་གྱི་དྲུང་དུ་གསན་ཏེ། འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་གདན་དྲངས་པ་ཡིན་ནོ། །
དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་གཉིས་པ་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་མཆོག་ནི་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་འབྲུག་(ཕྱི་ལོ་༡༣༦༤)ལོར་གཙང་ཉང་སྟོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཡབ་བློན་པོ་རྦ་ཡི་རིགས་རྒྱུད་རྟ་དཔོན་པ་དང་། ཡུམ་ཇོ་མོ་ཤེས་རབ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འཁྲུངས།
དགུང་ལོ་བཅུ་པར་གནས་སྙིང་དུ་མཁན་པོ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོ།

x

མཚན་ལ་དར་མ་རིན་ཆེན་གསོལ། གངས་ཅན་པ་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱི་དྲུང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་ཀློག་སོགས་བསླབས། བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་དང་། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་དང་། ཉ་དབོན་པ་སོགས་ལས་བྱམས་ཆོས་དང་། རིགས་ཚོགས། མངོན་པ་གོང་འོག །ཚད་མ་སྡེ་བདུན། འདུལ་བ་སོགས་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ཡང་མཁས་པར་སྦྱངས། རྗེ་རེད་འདའ་བའི་ཐུགས་སྲས་རབ་འབྱམས་སྨྲ་བའི་བཤེས་གཉེན་བདུན་གྱི་ཡ་གྱ་མཁས་ཀུན་གྱི་ཁྱུ་མཆོག་དར་མ་རིན་ཆེན་ཞེས་གཙང་ཕྱོགས་སུ་མཁས་པའི་མཚན་སྙན་འབར། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་པར་ཉ་དབོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་བཟང་པོས་མཁན་པོ་དང་། རེད་འདའ་བ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་ཀྱིས་ལས་སློབ། གངས་ཅན་པ་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ་མཁན་སློབ་དགེ་འདུན་གྲངས་ཚང་གི་དབུས་སུ་བསྙེན་པར་རྫོགས། ས་སྐྱ་དང་། གསང་ཕུ། རྩེད་ཐང་སོགས་སུ་དཀའ་བཅུའི་གྲྭ་སྐོར་མཛད་དེ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་རྒྱས་ཤིང་དཀའ་བཅུ་པ་ཞེས་པའི་མཚན་ཡང་ཐོགས། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དཀའ་བཅུའི་གྲྭ་སྐོར་མཛད་པའི་སྲོལ་ཡང་ཐོག་མར་འདི་ནས་
བྱུང་བར་གྲགས།

འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྙན་པའི་གྲགས་པ་རྒྱང་རིང་བོ་ནས་གསན་ཅིང་དབུས་ཕྱོགས་སུ་གྲྭ་སྐོར་དུ་ཕེབས་པ་ན་རྩོད་པ་དང་དོགས་པ་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གཉལ་སྟོད་ར་གྲོང་དུ་སློབ་མའི་ཚོགས་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མ་ལ་བཀའ་ཆོས་གསུང་བཞིན་པ་དང་དངོས་སུ་མཇལ་ཏེ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ལས་བརྩམས་པའི་དྲི་བ་དུ་མ་ཕུལ་བ་ལ་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་དཀའ་གནས་དོགས་སེལ་གྱི་ལན་ཐོགས་མེད་དུ་གནང་བ་དང་། རྗེ་བླ་མའི་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དཔགས་པར་དཀའ་བས་ཡིད་དབང་མེད་དུ་འཕྲོག་སྟེ་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་ཕྱག་བྱས། རྗེས་སུ་འཛིན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་སློབ་མའི་གཙོ་བོར་གྱུར། དེ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་བཀའ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཅིང་མདོ་སྔགས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁས་པའི་དབང་པོར་གྱུར། རྗེའི་སློབ་མ་མང་པོ་འདི་བའི་སློབ་མར་ཡང་གྱུར་ཅིང་བུ་སློབ་རྣམས་ལ་དབུ་ཚད་སོགས་ཀྱི་བཀའ་ཁྲིད་ཀྱང་མང་དུ་གནང་།

xi

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་མཛད་རྣམ་སྙིང་བསྡུས།

རྗེ་བླ་མས་ས་གླང་(ཕྱི་ལོ་༡༤༠༩)ལོར་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་ཕྱག་འདེབས་མཛད་དུས་ལས་ཁུར་མཐའ་དག་གི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཤིང་ལེགས་པར་གྲུབ་པར་མཛད།
རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་ཁར་དགའ་ལྡན་འོད་གསལ་ལྷ་ཁང་དུ་བུ་སློབ་གཙོ་གྲས་ཐམས་ཅད་གདན་འཛོམས་པའི་དབུས་སུ་རྗེ་ཙོང་པ་ཆེན་པོས་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་ལ་དབུ་ཞྭ་དང་སྐུ་བེར་གནང་སྟེ་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་བཞུགས་དགོས་པར་དོན་གྱིས་གོ་བར་མཛད་ཅིང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་རྗེས་བུ་སློབ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགུང་ལོ་ང་དྲུག་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་ཕག་(ཕྱི་ལོ་༡༤༡༩)ལོར་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྲིར་གདན་དྲངས་ནས། དེ་ཡང་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། དཔལ་ལྡན་ཡོན་ཏན་ཚོགས་ཀྱི་བྱེད་པོ་ཡིས། །མི་འཇིགས་སེང་གེའི་ཁྲི་ལ་དབང་བསྐུར་བའི། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། །མི་ཕམ་བླ་མ་གཉིས་པ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་སོགས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་དང་བཅས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་མངའ་གསོལ་བས། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེ་ཞེས་གྲགས་པ་བྱུང༌། དགའ་ལྡན་ཁྲིར་ཕེབས་ཏེ་ཁྲི་ལ་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞུགས་པའི་རིང་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་རྣམ་པར་དག་པ་དང༌འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ། མདོ་ཕྱོགས་གཞུང་ཆེན་མོའི་འཆད་ཉན་དང་། སྔགས་ཕྱོགས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་དགྱེས་རྡོར་དུས་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བཤད། རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲིད་སོགས་རྗེ་བླ་མའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མཐའ་དག་ལུང་རིགས་དྲི་མ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་འཆད་པར་མཛད་པས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏེ་རྗེའི་སློབ་མ་ཡོངས་ཀྱིས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བར་སྤྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བར་མཛད།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོ།

xii

སེ་ར་དང་འབྲས་སྤུངས། གསང་ཕུ། འོལ་ཁ། གནས་སྙིང་སོགས་སུའང་ཕེབས་ཏེ་གཉུག་མར་གནས་པ་དང་ཕྱོགས་ནས་ཕེབས་པའི་དགེ་འདུན་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒལ་བ་ལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། དབུ་མ་རྩ་འཇུག །དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་སོགས་མདོ་ཕྱོགས་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་དོགས་གཅོད་མཛད། ཡི་དམ་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་གྱི་བཤད་ཁྲིད་དང་། དབང་ལུང་མན་ངག་རྗེས་གནང་སྩོལ་བར་མཛད་པ་སོགས་འཇམ་མགོན་བླ་མའི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་འཆད་ཉན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད།དགུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་པའི་ལྕགས་ཕག་(ཕྱི་ལོ་༡༤༣༡)ལོར་དཔལ་གསང་བའི་བདག་པོས་ལུང་བསྟན་པ་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེ་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྲིར་བསྐོ་བཞག་གནང་ཞིང་རང་ཉིད་ཟུར་བཞུགས་ཀྱིས་ཟབ་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་སྒྲུབ་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བར་མཛད།
དགུང་ལོ་རེ་དགུ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་བྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༤༣༢)ལོའི་བོད་ཟླ་ལྔ་པའི་ཚེས་བརྒྱད་ཉིན་ཡ་མཚན་པའི་བལྟས་དང་བཅས་རྩེ་པོ་ཏ་ལར་དགོངས་པ་ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན།
སློབ་མ་ཡང་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོགས་རྗེའི་དངོས་སློབ་ཕལ་ཆེ་བ་འདི་བའི་སློབ་མར་ཡང་གྱུར་ཅིང་། མཁས་པ་རིན་ཆེན་བཀྲིས། པཎ་ཆེན་བྱམས་པ་གླིང་བ། རིན་ཆེན་དཔལ། འདུལ་དཀར་བ་གྲགས་པ་དཔལ་ལྡན་སོགས་མཁས་པའི་དབང་པོ་མང་དུ་བྱུང་།
གསུང་རྩོམ་ལ་ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་ཊཱིཀྐ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ། ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་ཊཱིཀྐ་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད། ཚད་མ་རིགས་གཏེར་གྱི་འགྲེལ་པ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོའི་རྣམ་བཤད། རྒྱུད་བླ་མའི་ཊཱིཀྐ་ལ་སོགས་པ་གཞུང་ཆེན་མང་པོའི་འགྲེལ་པ་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

xiii

པའི་བསྡུས་དོན། རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་སུ་མཛད་པ་སྣ་ཚོགས་པ་བཅས་ཁྱོན་བསྡོམས་གསུང་རྩོམ་པོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད་བཞུགས་སོ། །
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་པས་བཏུས་ཏེ་བསྒྲིགས། ༢༠༢༣།༠༥།༡༤ ལ།

xiv

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སྔོན་བྱོན་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་དྲིན་ལས། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བཅུད་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ནོར་དུ་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་མྱོང་ནའང་། དུས་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མིའི་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་རྩ་བརླག་ཏུ་ཕྱིན་ཟིན་པ་དང་། ལྷག་འཕྲོས་གང་མང་ཞིག་རྩ་བརླག་ཏུ་འགྲོ་ཉེར་ཡོད་པར་བརྟེན་དུས་རབས་འདིའི་བོད་མི་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་རྩ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱུར་བརྩོན་དགོས་པ་ནི་དུས་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བཟློག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཚགས་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།
དེང་རབས་ཀྱི་འཕྲུལ་ལས་སྟབས་བདེ་རུ་ཕྱིན་པ་དང་བསྟུན་ནས་གསར་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེབ་དང་འཕྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་ཁྱབ་བརྡལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་འོས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དཔར་བསྐྲུན་དང་ཞུ་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཚབས་ཆེ་བའི་སྐྱོན་ཆ་འབྱུང་སྲིད་པས་བསྲེས་ལྷད་དང་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་སོར་འཇོག་གིས་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱུ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་ངེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་དགོས་བྱུང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཆན་ཡིག་འགོད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། འདི་ག་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ལ་མཚོན་ན། པར་གཞི་ཚད་ལྡན་ཞིག་མ་ཕྱིར་བཟུང་ནས་དེའི་ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུ་རྩ་དོན་དུ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་བྱུང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་ནུས་ཤིག་སྡུར་བཞིན་ཡོད།མ་ཕྱིར་ཡིག་ནོར་མངོན་གསལ་ཅན་བྱུང་ན་བཅོས་ཏེ་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་ལ། མ་ཕྱི་དང་པར་གཞི་སོ་སོར་ལྷག་ཆད་བྱུང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

xv

མཆན་བཀོད་དེ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།
ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་མའི་དུས་སུ་ལས་བྲེལ་ཧ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཞིབ་སྡུར་བྱེད་སྐབས་མཆན་འདེབས་པ་ཙམ་ལས་མ་ཕྱི་དང་དཔེ་གཞི་གཞན་གྱི་ཤོག་གྲངས་དང་མདུན་རྒྱབ་ཡིག་ཕྲེང་སོགས་གསལ་ཁ་འདོན་མ་ཐུབ་པ་རེ་ཟུང་བྱུང་ཡོད་ནའང་ཕྱིས་སུ་དཔེ་བསྡུར་ཞུས་པ་རྣམས་ལ་གསལ་ཁ་བཏོན་ཡོད།
རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་འདི་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེབ་ཀློག་སྐབས་ངེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་ངོ་སྤྲོད་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དཀྱུས་སུ་རྟགས་[ ]འདིའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་ནི་མ་ཕྱིའི་ནང་གི་འོག་མཆན་དང་དཀྱུས་མཆན་ཡིན། ཡང་གཞུང་དཀྱུས་སུ་རྟགས་”འདི་བཀོད་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་སའི་ཡི་གེའམ་ཚིག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཀོད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཆན་གྲངས་ཀྱི་ཨང་ཡིག་བཀོད་ཡོད་པས་མཆན་གྲངས་དེ་དང་མཐུན་པའི་མཐའི་མཆན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དང་ཕྲད་སྦྱོར་སྟངས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་ན་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པས་ཆོག་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་རྟགས་“འདི་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་མཆན་བྲིས་མེད།
མཐའ་མཆན་ཀློག་སྐབས་དེབ་དེ་དཔེ་བསྡུར་བྱས་ཡོད་ཚེ་དེའི་མ་ཕྱིར་བཟུང་བའི་པར་གཞི་ལ་མ་ཕྱི་ཞེས་དང་། པར་གཞི་གཞན་དག་ལ་སྡེ་དགེ་པར་མ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ། ཞོལ། སྐུ་འབུམ། བླ་བྲང་པར་མ་རྣམས། སྡེ། བཀྲ། ཞོལ། སྐུ། བླ། སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད། མཐའ་མཆན་གྱི་ཁྲོད་དུ་རྟགས་ཅན་ *བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་མ་ཕྱིའི་ཡིག་ནོར་ཞིག་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྒྲུབས་སུ་བསྒྱུར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་རྟགས་ * འདིས་ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཚིག་མཚོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་རྟགས་ཅན་ -བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ཚེ་བསྒྲུབས་ཆད་པ་དང་། +བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་བསྒྲུབས་ལྷག་མ་བྱུང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།
དཔེར་ན། མཐའ་མཆན་དུ། མ་ཕྱི། ༩༨ན༥ན། བསྒབ *བསྒྲུབས སྐུ། ༡༠༣ན༦ན། བླ། ༡༡༠བ༣ན། བསྒྲུབས ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཚེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མ་ཕྱིའི་ཤོག་གྲངས་

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོ།

xvi

༩༨མདུན་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༥པ་ན།བསྒབ་ཅེས་བྲིས་ཡོད་པ་མཚོན་ཞིང་། *བསྒྲུབས ནི་མ་ཕྱིའི་ཡིག་ནོར་བསྒབ་དེ་ཉིད་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྒྲུབས་སུ་བཅོས་ཡོད་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་གོ་དགོས། ཡང་གཞུང་དེའི་ཐད་ཀྱི་སྐུ་འབུམ་པར་མའི་ལྡེབ་གྲངས་༡༠༣མདུན་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༦པ་ན། བླ་བྲང་པར་མའི་ལྡེབ་གྲངས་༡༡༠རྒྱབ་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༣པ་ན།བསྒྲུབས་ཞེས་བཀོད་འདུག་ཅེས་གོ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།
ཞུ་སྒྲིག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་ནོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་སོགས་གཟིགས་ཚེ་ཀུན་ཕན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ནས་འདི་གའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་ངོ་སྤྲོད་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་རེ་བསྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མགྱོགས་ངང་པར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྒྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤུས་ཀ་ཇེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས།
ཕྱི་ལོ་༢༠༢༠ཟླ་༠༧ཚེས་༡༥ལ།

1

༄༅། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་

པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ་བཞུགས་སོ། །

སྐབས་དང་པོ།

༄༅། །རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་

དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་
ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་”ཅེས

1

་བྱ་བ། མཁས་མཆོག་བྱེ་བས་བགྲོད་པའི་ལམ། །ཕ་རོལ་
ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ལུགས་མཆོག །གང་གི་དྲིན་གྱིས་གསལ་མཛད་པ། །རྗེ་བཙུན་བླ་མ་
དེ་ལ་འདུད། །ཐུབ་”བསྟན

2

་རྫོགས་པའི་ལམ་གྱི་གནད། །ཇི་བཞིན་གཟིགས་ཤིང་
མངའ་བརྙེས་ནས། །འགྲོ་ལ་བརྩེ་བས་འདོམས་མཛད་པ། །བླ་མའི་ཞབས་ལ་སྤྱི་བོས་འདུད། །ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་དོན། །མ་ལུས་གཟིགས་ཤིང་ཐུགས་རྗེའི་གཞན་དབང་གྱུར། །རྒྱལ་ཚབ་དམ་པའཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་སོགས། །བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམས་ངེས་པའི་མཚམས་སྦྱར་དང་། །རྩ་
བཤད་”འབྱོར་ཙམ3

་སྙིང་པོར་བྱེད་པ་ཡིས། །ལུགས་འདིའི་ཕྱོགས་ཙམ་རྟོགས་པར་

1 <མ་ཕྱི། ༡ན༢ན། ཞོལ།ཁ༡ན༢ན། སྐུ།ཁ༡ན༢ན། ཅེས བླ།ཁ༡ན༢ན། ཞེས>
2 <མ་ཕྱི། ༡ན༣ན། བསྟན ཞོལ། ༡ན༣ན། བསྟེན། སྐུ། ༡ན༣ན། བླ། ༡ན༣ན། བསྟན>
3 <མ་ཕྱི། ༢ན༡ན། འབྱོར་ཙམ ཞོལ། ༡ན༥ན། སྦྱོར་འཚམས། སྐུ། ༢ན༡ན། བླ། ༢ན༢ན། འབྱོར་ཙམ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

2

མ་མཐོང་ནས། །གཞུང་འདི་འབྱེད་ལ་ཅུང་ཟད་སྤྲོ་བ་སྐྱེས། །དྲི་མེད་རིགས་པའི་མིག་
དང་མི་ལྡན་ཞིང་། །བཤེས་གཉེན་དམ་པའི་དམིགས་བུ་དང་བྲལ་བས། །ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་འདོད་ཀྱང་། །ལོག་པའི་ལམ་ནས་གྱི་ནར་འཇུག་པར་

ཟད། །ཟབ་མོའི་ལམ་འདི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་ནའང་། །རང་ཉིད་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་
འདྲིས་ཕྱིར་དང་། །ལྷ་དང་བླ་མའི་བྱས་ཤེས་དྲིན་གཟོའི་ཆེད། །བཤད་པར་བྱ་ཡིས་
རྩེ་གཅིག་གུས་པས་ཉོན། །
དེ་ལ་འདིར་འོ་སྐོལ་གྱིས་ཤིན་ཏུ་རྙེད་པར་དཀའ་བ་དང་། རྙེད་ན་དོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
བའི་དལ་འབྱོར་ཐོབ་པའི་དུས་འདིར་འཇིག་རྟེན་པའི་རྒན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལས་

ཁྱད་ཞུགས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱེས་
བུའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྱི་གཞི་ལེགས་པར་མ་ཚུགས་པརཚེ་འདི་ཙམ་གྱི་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་འབད་པ་ནི་འབྲས་བུ་མེད་པའི་སྦུན་པ་འཕྱར་
བ་དང་འདྲ་ཞིང་། དུད་འགྲོའི་ཀུན་སྤྱོད་ལས་མ་འདས་པར་ཤེས་པར་བྱས་ལ་དལ་འབྱོར་ལ་སྙིང་པོ་ལེགས་པར་ལེན་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །
དེ་ལ་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་གཅིག་ཏུ་ཕན་པར་མཛད་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐོར་བར་མཛད་པ་ལས་དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་རྣམས་གཤེགས་ཤིང་རྗེས་སུ་གཤེགས་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཚད་མར་གྱུར་བའི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་དང་རིགས་པའི་
ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ནས་དེ་དག་གི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ཏེ་བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཚུལ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

3

བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལས་རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་གཞན་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱ་བ་སྔོན་རྒྱལ་བ་དུ་མ་ལ་ལྷག་པར་བྱ་བ་བྱས་ཤིང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ། ད་ལྟར་ཡང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མགོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་བློ་གྲོས་ཀྱི་མཐུ་གཞན་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཁུར་བཞེས་པའི་སྨོན་ལམ་ལེགས་པར་གྲུབ་ཅིང་། དྲང་ངེས་ཀྱི་

མདོ་སྡེའི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་འགྲེལ་བར་ལུང་བསྟན་པ་དེས། ཕྱི་རབས་ཀྱི་

གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་བལྟ་བ་ལ་”འདྲོན་པོ1

་

ཕྱོགས་བསླད་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་ཏེ། ཚིག་སྔ་ཕྱིའི་འབྲེལ་ཡང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་དཀའ་
ན་དོན་མཆོག་ཏུ་ཟབ་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་པར་གཟིགས་ཤིང་། རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པར་མཁྱེན་ནས། ཐུབ་པའི་གསུང་གི་གསང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་བའི་སྤྱན་མངའ་བ་རྒྱལ་ཚབ་དམ་པ་དེ་མཉེས་པར་བྱས་ན་ཅི་འདོད་པའི་དོན་འགྲུབ་བོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཞུགས་པས་ཞལ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་

བརྟེན་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་བྱོན་ཏེ་ཆོས་གསན་པས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྟོགས་པར་གྱུར་ཏོ། །
འཛམ་བུ་གླིང་པའི་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་
དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེས་ཀྱང་གནང་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་འབྱེད་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། རྒྱན་

1 <མ་ཕྱི། ༢བ༦ན། འདྲོན་པ། ཞོལ། ༢བ༥ན། སྐུ། ༣ན༡ན། བླ། ༣ན༢ན། འགྲོན་པོ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

4

རྣམ་པ་གཉིས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་ལྔའོ། །དེ་ལ་སྤྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལས་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་
འབྱེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་ཏེ། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་སོགས་དང་། དོན་ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་སྟོན་པ་
ངེས་པའི་དོན་དང་། གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཚིག་དང་ཡི་གེ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་

སྟོན་པ་དྲང་བའི་དོན་དུ་བསྟན་ལ། མདོ་སྡེ་ཕྱི་མས་ནི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་མ་གྲུབཔ་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་

བསྟན་ནས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་
དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དང་། རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་ས་ཚིགས་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པ་ངེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །མདོ་སྔ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་

དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་འབྱེད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་བས་མདོ་གཉིས་པ་དྲང་བའི་དོན་དུ་འབད་པ་མེད་པར་གྲུབ་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ནི། རྣམ་འབྱེད་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་

རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མདོ་སྡེ་ཕྱི་མའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ཏེ། གཙོ་བོར་
རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་ཞིང་། ཐེག་པ་ཆུང་ངུའི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡང་འགྲེལ་པར་མཛད་དོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

5

དེ་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འཁོར་བ་འགྲུབ་པའི་གཞི་ཆོས་དང་། གང་ལ་དམིགས་ནས་གོམས་པས་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་རྟེན་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་
ཆོས་ཉིད་དུ་བསྟན་ལ། དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས་ནི། གཉིས་སྣང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ནས་མཚན་ཉིད་གསུམ་དུ་ཕྱེ་སྟེ། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་”པར་1

བཞག་པར་མཛད་དོ། །ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་ནི། གཉིས་སྣང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་པར་ཐེག་པ་ཆེནཔོའི་རིགས་སད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནས་བཟུང་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་ཉིད་རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་དང་། གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་། གཞུང་གསུམ་པོ་དེ་དག་གིས་ནི་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་དོན་དམ་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་གྱི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་དོན་དམ་པ་གསལ་བར་མ་མཛད་དོ། །བསྟན་
བཅོས་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་སློབ་དཔོན་གྱིས། ས་སྡེ་ལྔ་སྡོམ་རྣམ་གཉིས་ལ་སོགས་
པར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་ཞིང་། ཐེག་པ་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཁ་ཅིག་ཏུ་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་རྒྱས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཚོགས་ལམ་དུ་བསྐལ་པ་བརྒྱ་དང་། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་བསགས་ནས་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཡན་ཆད་སྟན་གཅིག་ལ་བགྲོད་པའི་ཚུལ་གསུངས་པ་ཡང་ཉན་ཐོས་

1 <མ་ཕྱི། ༣བ༦ན། + པར་ ཞོལ། ༣བ༥ན། - པར་ སྐུ། ༤ན༡ན། བླ། ༤ན༢ན། + པར་>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

6

ཀྱི་སར་གསུངས་སོ། །
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་ནི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ལ་གོམས་པས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་དུས་ཕྱིས་བསྟན་པར་བྱ་ཞིང་།
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་དང་པོ་ཉིད་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་
ཡང་ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་མདོ་རྒྱས་འབྲིངབསྡུས་གསུམ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོས་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསལ་བར་སྟོན་པར་འཆད་ལ། དེ་ཉིད་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། དེའི་འགྲེལ་པར། དགོངས་
པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་མཛད་པས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་དང་པོ་ལ་ལྟོས་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ལས་ལོགས་སུ་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སློབ་དཔོན་གྱིས་རྒྱུད་བླ་མ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་དུ་བཀྲལ་བར་བཞེད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། འགྲེལ་པ་དེར། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབས་ཤིང་། སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་ཤིན་ཏུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་

རོ། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདིར་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མཐར་

ཐུག་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུངས་མོད་ཀྱི། གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ། ངོ་བོ་ངེས་པ་དང་། གྲངས་ངེས་པ་དང་། གོ་རིམ་ངེས་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་
བསྡུས་གསུམ་གྱི་སྦས་དོན་ཁོང་ན་གནས་པ་གསལ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

7

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་འཆད་པ་འདི་ལ་དོན་གསུམ་སྟེ། མཚན་གྱི་དོན་དང་། གཞུང་གི་དོན་དང་། མཇུག་གི་དོན་ཏོ། །
དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་བྱུང་ངོ་། །དང་པོ་ལ། མཚན་”བསྒྱུར1

་བ་དང་།

མཚན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྩ་བ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨ་བྷི་ས་མ་ཡ་ཨ་ལཾཀཱ་ར་ནཱ་མ་པྲཛྙཱ་པཱ་ར་མི་ཏ་ཨུ་པ་དེ་
ཤ་ཤཱསྟྲ་ཀཱ་རི་ཀཱ། བོད་སྐད་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་
བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ།
རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་བསྟན་བཅོས་འདིའི་མིང་ལ། ཨ་བྷི་ནས་བྲ་ཏིའི་བར་རོ། །དེ་
བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་ཤེས་རབ་ཅེས་སོགས་ཏེ། དེ་ཡང་ཨ་བྷི་ས་མ་ཡ་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་
པ། ཨ་ལཾ་ཀ་ར་ནི་རྒྱན། ན་མ་ནི་ཞེས་བྱ་བ། པྲ་ཛྙ་པ་ར་མི་ཏ་ནི་ཤེར་ཕྱིན། ཨུ་པ་དྷེ་
ཤ་ནི་མན་ངག །ཤསྟྲ་ནི་བསྟན་བཅོས། བྲཏི་ནི་འགྲེལ་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་ནི་རྩ་བའི་མདོ་དང་། ལམ་དང་། འབྲས་བུའོ། །དབྱེ་བ་
དང་བཅས་པ་བསྡུས་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །མན་ངག་ནི་མདོའི་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའོ། །འཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་
པས་བསྟན་བཅོས། མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་མངོན་རྟོགས་དང་། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་གཟུགས་བཟང་པོ་ལ་མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་གདུ་བུ་ལ་

སོགས་པས་སྤྲས་པ་གསལ་བྱེད་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པའི་ནང་དུ་ཤར་བ་མཐོང་ན་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དགའ་བ་སྐྱེད་པ་ལྟར། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་ཡུམ་གྱི་ལུས་བཟང་པོ་ལ་མཛེས་

1 <མ་ཕྱི། ༤བ༦ན། བསྒྱུར ཞོལ། ༤བ༤ན། སྒྱུར སྐུ། ༥ན༡ན། བླ། ༥ན༢ན། བསྒྱུར>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

8

བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་དོན་བདུན་ཅུས་བཀྲ་བ། གསལ་བྱེད་བསྟན་བཅོས་འདིར་སྣང་བས་ན། མཁས་པ་རྣམས་དགའ་བ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱན་དང་། མིང་དེ་སྐད་སྒྲོགས་པར་བྱེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྩ་བའི་དོན་འགྲེལ་བར་བྱེད་པས་འགྲེལ་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ། བམ་པོའི་གྲངས་དང་། འགྱུར་གྱི་ཕྱག་གོ །དང་པོ་ནི། བམ་བོ་ཞེས་
པ་གཞུང་གི་ཆ་མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པའི་མིང་ངོ་། །
རྩ་བ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་འདོད་དོན་དུ་མ་འགྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ལོ་ཙྪ་བས་བཀོད་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། བཤད་པ་ཉིད་དགོད་པ་དང་། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིངབཤད་པར་དམ་བཅའ་བ་དང་། འགྲེལ་པ་རྩོམ་རིགས་པར་”བསྒྲུབ1

་པ་དང་། ཁེངས་སྐྱུང་ཞིང་སྤྲོ་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །

མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ།

དང་པོ་ནི། གུས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གང་ལ་ན་གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ། གཞུང་སྨོས་པས་གཞན་གཉིས་ཀྱང་འགྲུབ་མོད་ཀྱི་འདིར་ནི་
གསུམ་ག་བཟུང་བར་བྱའོ། །དགོས་པ་ཅིའི་དོན་དུ་ན་ཡུམ་དེའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དག་ཡུམ་གསུམ་པོ་ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་ནི་འགྲེལ་པ་འདིས་རྣམ་པར་

1 <མ་ཕྱི། ༥བ༡ན། བསྒྲུབ ཞོལ། ༥ན༥ན། སྐུ། ༥བ༢ན། སྒྲུབ བླ། ༥བ༣ན། བསྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

9

དབྱེ་ཕྱིར་ཏུའོ། །འགྲེལ་པ་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་བཤད་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྩོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཆོད་བརྗོད་བྱས་པ་ལ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དུ་མ་འགྲུབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དགོས་སོགས་བཞི་དོན་གྱིས་བསྟན་པས་འགྲེལ་པ་འདི་ཆོས་ཅན། བརྗོད་བྱ་
ཡོད་དེ། མདོ་དང་རྩ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་རྩ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཡུམ་གསུམ་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉིང་དགོས་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་
རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་ཡོད་དེ། ཆོས་གསུམ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྔ་མ་ལ་

འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། སྙིང་པོ་བསྡུ་བ་ནི། ཚིགས་བཅད་འདིས། བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་
སྒོ་དམ་པ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་བསྡུས་
པའི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དཀོན་
མཆོག་སྐྱབས་འགྲོའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་ན། དེ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པའི་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ཡང་སྐྱབས་སུ་གོབར་འགྱུར་བས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་འཇིགས་པ་གཉིས་
ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ཚིག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་བློ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སོགས་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བ་གང་བྱེད་པའི་ཐོག་མར་སྐྱབས་སུ་
འགྲོ་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་རྣམས་ཀྱིས་

མཆོད་བརྗོད་ཐོག་མར་བཀོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་བར་བར་དུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

10

དྲིལ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི་གཞུང་ལོགས་སུ་རྩོམ་པར་འདོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཕྱིའི་རྐྱེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མན་ངག་དང་ལྡན་

པར་སྒྲུབ་པ་དང་། ནང་གི་རྐྱེན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། དེས་ན་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པ་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། སློབ་དཔོན་སྔ་མས་བྱས་པའི་འགྲེལ་པ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་ཟློས་པར་འགྱུར་ལ། མེད་ན་མན་ངག་མེད་པས་རྩོམ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་སྔ་མའི་འགྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་མན་ངག་ཡོད་ཅིང་། ཡུམ་ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྲེལ་པས་ཟློས་
པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་པ་ལ། དང་པོ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་བཤད་མཛད་
ཚུལ་ནི། རྣམ་བཤད་མཛད། གང་གི་ན་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་པས་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་མདོའི། གང་གིས་ན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སོ། །དེའི་ཡོན་ཏན་ནི་བསམ་པ་
ཕུན་ཚོགས་སྙིང་རྗེས་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་ལ་ཆགས་པས་ཀུན་ཏུ་སྟེ། ལྷག་པར་ཆགས་པར་མཛད་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་གཞན་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ཕམ་མགོན་ལ་གསན་ནས་ནིའོ། །ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་རྣམ་བཤད་
མཛད་རིགས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་ལ་ཡུམ་གྱི་མདོའི་ཚིག་དོན་རྫོགས་པར་གསན་ནས་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར། སྐུ་མཆེད་གཉིས་ལྟ་བ་མཚུངས་པར་སྨྲ་བས་ནི། ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལ་ཞིབ་ཏུ་བསམ་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །
གཉིས་པ་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཀྲོལ་ཚུལ་ནི། རྣམ་པར་”བཀྲོལ

1

་ལོ། །གང་ན་

1 <མ་ཕྱི། ༦བ༢ན། བཀྲོལ ཞོལ། ༦བ༡ན། བགྲོལ སྐུ། ༦བ༤ན། བླ། ༦བ༦ན། བཀྲོལ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

11

སྔར་ལྟར་རོ། །གང་གིས་ན། འགྲོ་བའི་དོན་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྩ་ལག་ཏུ་གྱུར་

བས་དབྱིག་གི་གཉེན་དེས་སོ། །གང་དུ་ན་ཉི་ཁྲི་གཞུང་འགྲེལ་དུའོ། །ཇི་ལྟར་ན་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་བྱ་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བརྟེན་ནས་སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་དུའོ། །དེས་ཡང་དག་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གཉིས་སྟོང་བདེན་གྲུབ་ལ་ཞེན་པས་རང་གི་མོས་པ་གཙོར་བྱེད་པས་ཡིན་གྱི་སྙིང་པོའི་དོན་
ནི་དེ་ལས་གཞན་དུ་མཐའ་བྲལ་དབུ་མར་གནས་པའོ། །
གསུམ་པ་འཕགས་པས་ཕྱེ་ཚུལ་ནི། རྣམ་པར་ཕྱེའོ། །གང་ན་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་རྒྱན་ནོ། །འོག་མ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་གིས་ན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པས། འཕགས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡི། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱ་བས་སོ། །ཀྱང་ནི་སྔ་མ་གཉིས་སུ་མ་ཟད་པའོ། །གང་དུ་ན་ཉི་ཁྲི་འགྲེལ་བར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་སྙིང་པོའི་དོན་
མཐའ་བྲལ་དབུ་མར་གནས་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་བློས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་དབུ་མའི་ཚུལ་དུའོ། །དེ་ལྟར་འགྲེལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དབྱིག་གཉེན་དེས་སྙིང་

པོའི་དོན་སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་དུབྱས་པ་བཞེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་མིན་པར་མཐོང་ནས་སོ། །དཔོན་སློབ་གཉིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྤྱིའི་ལུས་ལ་གྲངས་དང་གོ་རིམ་དང་སྐྱེ་ཚུལ་སོགས་མཐུན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེས་རྣམ་བཤད་བྱས་ཚུལ་ནི། རྣམ་བཤད་བྱས་སོ། །གང་གིས་ན་རྣམ་གྲོལ་སྡེ་དད་པའི་ས་ཚོགས་ལམ་ལ་གནས་པ་དེ་ཡིས་སོ། །དུས་ནི་འཕགས་པས་མཛད་པ་དེའི་འོག་ཏུའོ། །གང་དུ་ན་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་དུའོ། །ཇི་ལྟར་ན་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་
འབྲིང་བསྡུས་པ་མཐའ་དག་གིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་ཚང་བར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

12

སྟོན་པ་མ་རྙེད་པར་རང་གིས་ཇི་ལྟར་རྙེད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཉི་ཁྲི་འབའ་ཞིག་དང་སྦྱར་ནས་བྱས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་མཁས་པ་བཞིས་ཚིག་དོན་ཅི་རིགས་སྣང་བར་བྱས་ཤིང་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་ལྟར་གྲགས་པ་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་ཁོ་ནས་དགོངས་པའི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་རྙེད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་མཐའ་དག་འདི་སྙིང་པོའི་དོན་མཐར་ཐུག་པ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཚང་བར་སྟོན་ཅིང་དེ་ཉིད་རྒྱན་གྱིས་འགྲེལ་པ་དེ་ལྟར་བདག་
གིས་རྙེད་པ་གང་དེ་ཡ་མཚན་ནོ་ཞེས་པ་རང་ཉིད་སྐལ་པ་དང་ལྡན་ཞིང་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པར་སྟོན་པའོ། །འདིས་ནི་འགྲེལ་པ་སྔ་མ་རྣམས་དང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་སྤངས་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་མཁས་པ་དེ་ལྟ་བུས་ཀྱང་མ་རྙེད་པས་ཤིན་ཏུ་རྙེད་པར་དཀའ་བ་ཟབ་མོའི་ལམ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་དང་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་དོནའདི་ཅི་ཞིག་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཀྱི་དབང་གིས་རྙེད་པ་ནི་
སྐལ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པས་བདག་དང་མཚུངས་པའི་མཁས་པ་གཞན་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་བྱས་པ་ཤེས་ཤིང་དྲིན་གཟོ་བའི་ཆེད་དུ་དབྱེ་བར་རིགས་སོ། །སློབ་དཔོན་བཞིའི་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནས་བཟུང་སྟེ་དམ་པ་བར་མ་ཆད་པའི་མན་ངག་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འགྲེལ་པ་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོགས་པར་མ་རྙེད་ཀྱང་ཆ་ལ་ལ་འགྲེལ་པ་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་དང་སངས་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་བའི་ཐུགས་རྗེའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

13

མཐུ་ལས་རྙེད་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མཐའ་དག་རྙེད་ནས་ལམ་རིམ་
གྱིས་བགྲོད་པ་ནི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པར་བྱས་པ་ལ་རག་
ལས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཀོད་པ་ཡིན་པས་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་
བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཤེས་གཉེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །དེ་
ལྟར་ཞེས་པའི་རྐང་པ་བཞིས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་བྱིན་རླབས་ལ་བརྟེན་ནས་
ཡུམ་གསུམ་གའི་རྒྱན་དུ་ཤེས་ཤིང་། ཚིག་དོན་མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པས་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་དགའ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པར་བསྟན་ཏོ། །རྐང་པ་ཐ་མ་བཞིས་འགྲེལ་བ་རྩོམ་པའི་ཕྱི་ནང་གི་རྐྱེན་མ་ལུས་པ་ཚང་བས་འགྲེལ་པ་རྩོམ་རིགས་པའི་དམ་བཅའ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་འདིས་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པར་རིགས་ཏེ། དེ་རྩོམ་པའི་ཕྱི་ནང་གི་རྐྱེན་མ་ལུས་པ་ཚོགས་པའི་
ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །དེས་ན་ཆོས་ཉན་བཤད་བྱེད་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྔར་བཤད་

པལྟར་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིད་འཁུལ་ནུས་པ་རེ་དང་། རང་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་བྱུང་ན་ལྷ་བདུད་དུ་བབས་པ་ལྟར་འགྱུར་ཞིང་། ལམ་གྱི་བག་ཆགས་འཇོག་མི་ནུས་པས་གནས་འདི་ལ་གཟབ་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ནི། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་བྱིན་རླབས་ཀྱི་མཐུས་རྙེད་པ་མ་
གཏོགས་རང་དབང་དུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སེང་བཟང་བདག་གི་ནི་བློའི་
སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ཡང་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པ་ལ་སྤྲོ་བ་སྐྱེས་སོ། །ཅིའི་ཆེད་དུ་ཞེ་ན།
རང་ཉིད་བག་ཆགས་བཞག་ཅིང་བརྗེད་བྱང་དུ་བྱ་བ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་དང་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

14

ལྡན་པ་གཞན་ལ་ཡང་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་རང་གཞན་ལ་ཕན་གདགས་པར་འདོད་པས་སོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གཞན་ལ་ཕན་གདགས་ནུས་ཏེ། འགྲེལ་པ་འདི་ལྟ་བུ་རྩོམ་པ་ནི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆེད་དུ་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་བསོད་ནམས་དག་སྒྲུབ་པ་དང་
རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འབྲེལ་བ་དང་ནི་
རྗེས་མཐུན་ཐབས། །སྐྱེས་བུའི་དོན་ནི་རྗོད་བྱེད་”དག

1

།ཅེས་བཤད་པ་ལྟར། མངོན་
མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཐབས་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ལྟ་བུ་དོན་དེ་དག་
སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམ་པའོ། །སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་
རྣམས་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ལེགས་པར་དྲངས་ནས་འགྲེལ་པ་འདི་མཛད་པ་ཡིན་པས། ཚིག་སྔ་མ་ནི་ཁེངས་སྐྱུང་བ་ལ་སྦྱར་བ་ལ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་དོ། །
གཉིས་པ་བཤད་པ་ཉིད་དགོད་པ་ལ་གསུམ། མཆོད་བརྗོད་དང་། རྒྱས་པ་ལ་དད་པའི་གང་ཟག་ལ་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ་དང་། བསྡུསདོན་གཞན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་བྱམས་པས་རང་ཉིད་དམ་པའི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པས་རྩོམ་པའི་བྱ་བ་རིམ་ཅན་དུ་མ་ཡོད་པའི་ནང་ནས། རེ་ཤིག་དང་པོར་ཡུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི་རང་དོན་གྱི་དགོས་པའོ། །གཞན་དོན་ཀྱི་དགོས་པ་ནི་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ལྡོག་ཏུ་མེད་པའི་རབ་ཏུ་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུའོ། །དེའི་དགོས་པ་ནི། ཞུགས་ཤིག་ཅེས་དངོས་སུ་མ་བསྐུལ་ཡང་དོན་གཉེར་ཤུགས་དྲག་པོ་སྐྱེས་ནས་དོན་གྱིས་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གང་ལ་དང་བ་སྐྱེ་ཞིང་འཇུག་ན་ཡོན་

1 <མ་ཕྱི། ༨ན༥ན། ཞོལ། ༨ན༢ན། སྐུ། ༨བ༡ན། དག བླ། ༨བ༣ན། ངག>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

15

ཏན་བླ་ན་མེད་པ་མང་པོའི་འབྱུང་གནས་སུ་གྱུར་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ཕུལ་དུ་དབྱུང་དུ་མེད་ཅིང་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྲས་བཞིའི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པའི་འབྱུང་གནས་ཏེ་རྒྱུ་ལའོ། །ཇི་ལྟར་ན། ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་སོ། །དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཞུགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་
རབ་ཏུ་དང་བ་ནི་གནས་སྐབས་དང་མཐའི་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པའི་དང་པོའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བར་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་དགོངས་པའོ། །ཚད་མ་གང་གིས་གྲུབ་ན་འཕགས་པ་བྱམས་པའི་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་
ཤིང་དེ་དྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱིས་ངེས་”མར

1

་བཟུང་ནས་སོ། །རྗེ་བཙུན་ལ་རང་དོན་
དོན་གཉེར་མེད་པར་འདོད་པ་སོགས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལ་ངལ་བ་ཞིབ་ཏུ་མ་བྱས་པཡིན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐབས་མ་ཕྱེད་པ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ནི་རང་དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་ཆོས་སྐུ་དགོས་པར་མ་མཐོང་ན། རང་དོན་དུ་ཞི་བ་རྐྱང་པས་ཆོག་པར་འཛིན་པ་ལྡོག་མི་ནུས་ལ། དེ་མ་ལྡོག་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མི་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་དོན་
ཆོས་སྐུ་ལ་དོན་གཉེར་ས་བཅུ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་རང་དོན་གྱི་སྐུ་དང་གཞན་དོན་གྱི་སྐུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ཡང་དགོས་པ་

1 <མ་ཕྱི། ༨བ༦ན། མར ཞོལ། ༨བ༤ན། སྐུ། ༩ན༣ན། བླ། ༩ན༥ན། པར>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

16

མེད་པར་འགྱུར་རོ། །
སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། རྗེ་བཙུན་གྱིས་འདིར་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པའི་དགོས་པ། དད་པ་སྔོན་འགྲོ་མ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང་། དད་པའི་རྩ་བ་རབ་བརྟན་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ།
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་དད་པ་ཤུགས་དྲག་པོ་ཡོད་ན། དེས་འདུན་པ་ཤུགས་དྲག་དྲངས་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དད་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་ཆེད་
དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བློ་རྣལ་མ་མི་སྐྱེ་བར་གཟིགས་ནས་ལམ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་མཐའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་། དེ་ཚུལ་
བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་རྣམས་ལ་ལྡོག་ཏུ་མེད་པའི་དད་པ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོག་ནསཇི་ཙམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་སྙམ་པ་ལ་དད་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་དགོས་པར་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་དང་། ཞེས་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འོག་མ་རྣམས་སུ་ཡང་ཚིག་དོན་བཤད་པ་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་ཀྱི། ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་རྣམས་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ཀྱི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། ཉན་ཐོས་ཞི་བ་འཚོལ་རྣམས་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་མཛད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

17

གང་ཡིན་དང་། །
གཉིས་པ་ལ། ཚིག་དོན་དང་། བརྒལ་ལན་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། བསྟོད་པ་དང་། ཕྱག་འཚལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་
ནས་བསྟོད་པ་དང་། འཕགས་བཞིའི་ཡུམ་བྱེད་པས་བསྟོད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ཁྲིད་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། གང་ཞིག་ན་ཉན་ཐོས་རང་སངས་རྒྱས་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཚོལ་ལ་རྣམས་སོ། །གང་གིས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གང་དུ་ན་འབྲས་བུ་ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་པར་
མཛད་པ་དང་།

རྩ་བ། འགྲོ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་རྣམས་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་དོན་སྒྲུབ་མཛད་པ་གང་། །
ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ནི། སྒྲུབ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་
ཕྱག་འཚལ་ལོ། །རྟེན་གང་གིས་ན་འགྲོ་བ་ལ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཕན་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སོ། །ཐབས་གང་གིས་ན། ལམ་གསུམ་བདག་མེད་པར་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དོན་གང་སྒྲུབ་ན། འཇིག་རྟེན་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པར་མཛད་པའོ། །
རྩ་བ། གང་དང་ཡང་དག་ལྡན་པས་ཐུབ་རྣམས་རྣམ་པ་ཀུན་ལྡན་སྣ་ཚོགས་
འདི་གསུངས་པ། །
རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྒོནས་བསྟོད་པ་ནི། གསུངས་པར་མཛད་པ་དེ་ལ་ཕྱག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

18

འཚལ་ལོ། །གང་ཟག་གང་གིས་ན་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་སོ། །ཐབས་གང་གིས་ན་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་བདག་མེད་པར་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གང་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པས་སོ། །འབྲས་བུ་གང་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་བརྗོད་བྱ་རྣམ་པ་ཀུན་དང་ལྡན་པའི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པ་འདིའོ། །གང་ཞེས་པ་སྤྱིའི་སྒྲ་ཡིན་ཡང་མཁྱེན་གསུམ་ལ་བསྟོད་པའི་
སྐབས་དང་། གཞན་གཉིས་ལ་བསྟོད་ཟིན་པས་ཤུགས་དང་། ཐུབ་པའི་ཚིག་དང་འབྲེལ་བས་རྣམ་མཁྱེན་ཁོ་ན་ལ་གོ་བར་འགྱུར་རོ། །
རྩ་བ། ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་བཅས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ། །
གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཕགས་པའི་ཚོགས་དང་བཅས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཞེས་ཏེ་གུས་པས་འདུད་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་དེ་དག་གི་དོན་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ལ། གོ་རིམ་ངེས་པ་དང་། གྲངས་ངེས་པ་དང་། ཡུམ་སྲས་ཀྱི་དོན་དང་།
བསྟོད་ཡུལ་གྱི་མཁྱེན་གསུམ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་རིན་ཆེན་
སྒྲོན་མ་ནས་བཤད་པ་ལྟར། མདོའི་གླེང་གཞིའི་གོ་རིམས་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། མཆོད་བརྗོད་དང་གླེང་གཞི། སློབ་དཔོན་དང་འཕགས་པ་གཉིས་ཀས་མ་སྦྱར་ཞིང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་གླེང་གཞིའི་བཤད་པ་གཞན་དུ་མཛད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

19

ཁ་ཅིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པའི་ཆེད་དུ་དང་པོར་”གཞི1

་ཤེས་ལ་བསྟོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། བསྟནབཅོས་འདིའི་
ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་གང་ཡིན་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་འབའ་ཞིག་ཡུམ་ལ་དད་པ་བསྐྱེད་ནས་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་འཇུག་པར་བྱ་

བའི་ཆེད་ཡིན་ལ། བསྟན་བཅོས་”དེའི2

་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་རིགས་ཅན་
གསུམ་ག་ཡོད་ན་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་བསྟན་བཅོས་སུ་འགྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ་ཟེར་བ་ཡང་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་གདུལ་བྱ་སྲིད་ཀྱང་སྐབས་འདིར་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་
རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་སྟོན་པ་སྐབས་སུ་བབ་ཅིང་། དང་པོར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནས་འཇུག་པའི་ཚུལ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་ཉིད་ནས་
བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ཆོས་

སྐུའི་མཚམས་སྦྱར་དུ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་ཐམས་ཅད་
ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱན་
གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉིད་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྐབས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བསམ་པ་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མཚན་ཉིད་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མི་སྐྱེ་ཞིང་དེ་ལྟ་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་དང་། ལམ་ཤེས་སོགས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༠ན༦ན། ཞི ཞོལ། ༡༠ན༤ན། སྐུ། ༡༠བ༤ན། བླ། ༡༡ན༡ན། གཞི>
2 <མ་ཕྱི། ༡༠བ༡ན། དེའི ཞོལ། ༡༠ན༥ན། འདིའི སྐུ། ༡༠བ༥ན། བླ། ༡༡ན༢ན། དེའི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

20

རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སྦྱང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ། བར་བར་དུ་འཆད་ཅིང་རྒྱན་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོགས་སུ་ཡང་འཆད་
པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་འདོད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་གིས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ཙམ་ཁོ་ནས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར་བས་མང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཉུང་བ་ཡང་མ་ཡིན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་འདོད་ཅིང་རང་གི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བར་འདོད་པས་ཐོག་མར་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་པ་ལ་གོམས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ནི། མཁྱེན་པ་སྔ་མས་འཕགས་པ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་ཅིང་ཉེར་ཞི་ལ་སོགས་
པའི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཡུམ་དང་སྲས་ནི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བསྟོད་ཡུལ་གྱི་མཁྱེན་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ།

བཞི་པ་ནི། “གཞི1

་ཤེས་ཀྱང་འོག་ནས་མདོའི་དྲིས་ལན་གྱི་དོན་བསྡུའི་སྐབས་
ནས་བཤད་པ་ལྟར་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེས་མཚོན་ནས་གཞན་གཉིས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། འོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མཁྱེན་པ་གསུམ་ཀ་ལ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༡ན༤ན། ཞི ཞོལ། ༡༡ན༢ན། སྐུ། ༡༡བ༡ན། བླ། ༡༡བ༥ན། གཞི>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

21

སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་ནི། ཡུམ་གྱི་ལྡོག་པ་ངོས་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
ཏེ། མ་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་ནི་ཐབས། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཐུན་མོང་བའི་
རྒྱུ་དེ་ལ་མ་དང་། ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ལ་ཕ་ཞེས་བརྗོད་པས། ཡུམ་
གྱི་ལྡོག་པ་ངོས་བཟུང་བཞེད་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་གཙོ་བོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཡུམ་དང་མཁྱེན་པ་ལ་དེས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ། བསྡུས་པའི་དོནདང་། དགོས་པའི་དོན། རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་། ཚིག་གི་དོན་ཏོ། །
དང་པོ་ནི། རྩ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན་ཡུམ་འདིའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པ་བརྗོད་དེ། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་
བསྟོད་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དད་པ་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་སྐྱེ་བ་དང་།
དེ་”ལས

1

་ཞུགས་ནས་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། དབང་རྟུལ་དད་པ་
སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དབང་རྣོན་དད་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། ཚིགས་བཅད་དེ་ཐོས་ནས་དུས་རེ་ཞིག་རྒྱན་གྱི་གདུལ་བྱ་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཡུམ་འདི་ལ་རབ་ཏུ་དད་པ་སྐྱེའོ། །ཡོན་ཏན་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་ངེས་སྙམ་དུ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་མྱུར་དུ་དད་པ་ཤུགས་དྲག་པོ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་རྣོན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། ཚིགས་བཅད་དེ་ཐོས་པས་རྐྱེན་བྱས་ནས་ཡུམ་དེ་ལ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༡བ༢ན། ཞོལ། ༡༡ན༦ན། སྐུ། ༡༡བ༦ན། ལས བླ། ༡༢ན༤ན། ལ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

22

རབ་ཏུ་”དད

1

་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། །དེས་རྐྱེན་བྱས་ནས་གཞི་དང་ལམ་དང་
རྣམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་ཡོད་པ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་བརྟགས་པའི་ཚེ་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་ལ་གནོད་པ་མ་མཐོང་ནས་དད་པ་སྐྱེ་བས་སོ། །གོང་དུ་འདི་དང་འདིར་དེ་ཞེས་སྨོས་པ་ནི། མཆོད་བརྗོད་ལ་ཉེ་རིང་གིས་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱི་བཤད་པ་
ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་སོ། །དང་བ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ལམ་གྱི་ཚུལ་ལུགས་གསུམཔ་ཅན་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་སྲིད་དོ་ཞེས་ངོ་བོ་ལ་དང་བ་སྐྱེ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པ་བཞི་བསྐྲུན་པར་མཛད་པ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་སྲིད་པ་

ཉིད་དོ་ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་སྟེ་ནུས་པ་ལ་དང་བ་སྐྱེ་བའོ། །དབང་རྣོན་དད་པ་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་མཚན་ལ་ལྟོས་པས་གནོད་པ་མ་མཐོང་བ་ཉིད་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་གྱི། མཆོད་བརྗོད་
ཀྱི་ལུང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱར་མི་རུང་སྟེ། དབང་རྣོན་ལུང་དོན་ལ་དཔྱད་པ་དག་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ་སྐབས་འདིར་དེ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་དབང་རྣོན་ལ་དད་”པ

2

་སྐྱེ་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དད་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་
མཚན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཚིགས་བཅད་དེ་ཐོས་པས་རྐྱེན་བྱས་ནས་དབང་རྣོན་དང་བ་མ་སྐྱེས་པའམ་འོན་ཏེ་རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་དུ་སྐྱེས་པའམ་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོད་ཀྱང་འདིར་མ་བསྟན་པ་གང་ཡང་མི་འཐད་ཅིང་། གཞུང་འདིའི་དོན་དང་འགལ་བ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་སླའོ། །དབང་རྣོན་གྱི་སྐབས་འདིར། གཞི་ལམ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༡བ༤ན། ཞོལ། ༡༡བ༢ན། སྐུ། ༡༢ན༢ན། དང བླ། ༡༢ན༦ན། དད>
2 <མ་ཕྱི། ༡༢ན༣ན། པོ ཞོལ། ༡༡བ༦ན། སྐུ། ༡༢ན༦ན། བླ། ༡༢ན༤ན། པ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

23

རྣམ་གསུམ་སྐྱེ་མེད་དུ་ཚད་མས་ལེགས་པར་གྲུབ་ནས་དེའི་དོན་གོམས་པར་བྱས་པས་གོམས་བྱའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ཡོད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ན་ཡང་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད། དེ་ལྟ་ན། དང་བ་སྐྱེས་པ་ལས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་ནུས་
ཤིང་དམ་བཅའི་དོན་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྣང་འབྱུང་བ་སྒྲུབ་ནུས་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ལེགས་པར་ཤེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །
གཞི་ལམརྣམ་གསུམ་སྐྱེ་མེད་དུ་ཚད་མ་གང་གིས་གྲུབ་ཅེ་ན། གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཅེས་བྱ་བ་དང་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས་ལ་
སོགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མས་དང་པོར་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་

སུ་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་དོན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །མཁྱེན་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་གསུམ་ཀ་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་
དུ་རྟོགས་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་”གཞི1

་

ཤེས་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། གཞི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། ཡུམ་གྱི་ལྡོག་པ་ངོས་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་”གཟུང2

་བར་བྱའོ། །འདི་དག་གིས་འཁྲུལ་གཞི་
བསྐྱེད་ནས། “གཞི3

་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཁྱབ་པ་ཁས་

1 <མ་ཕྱི། ༡༢བ༢ན། ཞི ཞོལ། ༡༢ན༦ན། སྐུ། ༡༢བ༦ན། བླ། ༡༣ན༥ན། གཞི>
2 <མ་ཕྱི། ༡༢བ༣ན། ཞོལ། ༡༢བ༡ན། བཟུང སྐུ། ༡༣ན༡ན། བླ། ༡༣ན༦ན། གཟུང>
3 <མ་ཕྱི། ༡༢བ༣ན། ཞི ཞོལ། ༡༢བ༡ན། སྐུ། ༡༣ན༡ན། བླ། ༡༣ན༦ན། གཞི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

24

ལེན་པ་དག་ཀྱང་སྣང་ལ། རང་གི་སྟེང་དུ་འགལ་བའི་ཁུར་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བས་ཡུན་རིང་པོ་ནས་ནོན་པ་མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་ནི། ཚིག་རྐང་སྔ་མས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་”གཞི1

་

ཤེས་ཐེག་དམན་པ་འབའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་། འདིར་བཤད་པ་དང་དོན་ཁྱད་པར་མེད་པརའདོད་བཞིན་དུ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ལས་གཞི་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་འཆད་ཅིང་། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་
མོ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་”ཐན2

་མཐོང་བ་ལྟར་བྱེད་པ་དག་སྣང་ངོ་། །དབུ་མ་
པ་བཞེད་པའི་གཏན་ཚིགས་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་

ཚིགས་ཙམ་ཞིག་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཉིད་བཞེད་པའི་དགག་བྱའི་ཆོས་ངོསབཟུང་བ་དང་། དེ་གཞི་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་པའི་ཚེ་རྡེའུ་ཤིང་བུ་སོགས་རྟ་གླང་
དུ་སྣང་བ་ན། སྣང་བ་དེ་ཉིད་བློ་འཁྲུལ་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར། རྡེའུ་ཤིང་བུ་སོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཡོད་ན། དེ་དག་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མས་བཞག་པའི་ལག་རྗེས་སུ་འགྱུར་བས། མིག་མ་བསླད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཐོང་དགོས་པ་བཞིན་དུ་
གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་ན། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་

རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཅིང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་དགོས་པ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༢བ༤ན། ཞི ཞོལ། ༡༢བ༢ན། སྐུ། ༡༣ན༢ན། བླ། ༡༣བ༡ན། གཞི> * བཀྲིས་ལྷུན་པར་མ་མགོ་མཇུག་བར་གསུམ་དུ་གཞི་ཤེས་ལ་ཞི་ཤེས་ཞེས་བཀོད་འདུག་པར་མ་དཔེ་གཞན་ལྟར་བཅོས་ཡོད་ནའང་མཆན་མང་བར་དོགས་ནས་མཚམས་རྟགས་ལས་འོག་མཆན་བཀོད་མེད>
2 <མ་ཕྱི། ༡༢བ༦ན། ཐ་ན ཞོལ། ༡༢བ༣ན། སྐུ། ༡༣ན༤ན། བླ། ༡༣བ༢ན། ཐན>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

25

སོགས་སུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར། ཡུལ་
གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ནི་དགག་བྱའི་ཆོས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། རྟགས་དགོད་པ་དང་། ཚུལ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་ན། བདེན་པར་མེད་པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་གཟུགས་བརྙན་བཞིན། གཞི་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཡང་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མར་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། དུ་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པའོ། །
དང་པོ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྩོད་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་རྟགས་དེ་མངོན་སུམ་གྱིསགྲུབ་ལ། རྩོད་གཞི་
མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྟེང་དུ་ཆ་མེད་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་འགོག་པའི་ཚད་མ་
དང་། ཆ་ཡོད་མེད་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་བོ། །དེའི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཚད་མ་གསུམ་དགོས་ཀྱང་། རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་འགོག་པ་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་དེ་བརྗོད་ན་ཆ་བཅས་ཀྱང་ཡིན། བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་གྲུབ་ན། ཆ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་སྣང་ལུགས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཡང་སྡོད་ལུགས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཆ་བཅས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྣང་ལུགས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཡང་སྡོད་ལུགས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་དེ། རྫུན་པའི་སྡོད་ལུགས་ལ་མི་འགལ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་སྡོད་ལུགས་ལ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཆ་ཅན་དེ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

26

དང་། ཆ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ། ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་དགོས་པ་ལས། ཐ་དད་དུ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆ་ཅན་དེ་ཆོས་ཅན། དུ་མར་ཐལ། གྲུབ་ཅིང་ཆ་དུ་མ་དང་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཅིག་ཏུ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་གནོད་དོ། །ཆ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་ཐལ། གྲུབ་ཅིང་ཆ་ཅན་དང་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་ལ་དུ་མར་འཇལ་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གནོད་ཅིང་། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཆ་དུ་མ་དང་ཆ་ཅན་ཐ་དད་མེད་པ་ཁེགས་ལ། དེ་ཁེགས་པས་ཐལ་བའི་རྟགས་དེ་ཁེགས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཡ་གྱལ་བཀག་ན་ཚོགས་པ་ཁེགས་པ་ཡིན་པས་རྟགས་ཟུར་ཕྱི་མ་

ཁེགས་པ་མི་འཐད་ཅིང་། སྔ་མཁེགས་པས་རྟགས་དེ་ཁེགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། ཆ་དང་ཆ་ཅན་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་”ངོར1

་

ཁེགས་པས་ཆ་བཅས་དང་བདེན་པའི་གཅིག་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་བདེན་པའི་དུ་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་ནི། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་དུ་མར་མ་གྲུབ་སྟེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར། སྔར་བདེན་པའི་
གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པ་བསྒྲུབས་པས་འདིར་བདེན་པའི་གཅིག་མེད་པ་རྟགས་སུ་འགོད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། རྟགས་འདིའི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་ཞིང་དེའི་རྟགས་ནི་ཆ་མེད་ཁེགས་པ་དང་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན་ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་དགོས་པ་
གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ལ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངེས་པའི་ཚད་མ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༤ན༡ན། རུང ཞོལ། ༡༣བ༤ན། ངོར སྐུ། ༡༤ན༦ན། བླ། ༡༤བ༤ན། རུང>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

27

དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་། རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་འགོག་པའི་ཚད་མ་གསུམ་དགོས་ཀྱང་སྔ་མ་གཉིས་རྟོགས་སླ་བས་ཕྱི་མ་ནི། གཞི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་སྟེང་དུ་གཅིག་དང་དུ་མ་
ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས། གཅིག་དང་དུ་མའི་ཕུང་གསུམ་མི་སྲིད་པར་རྟོགས་པ་”ནི1

། གཞི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་སྟེང་དུ་བདེན་གྲུབ་
ཀྱི་གཅིག་དང་དུ་མའི་ཕུང་གསུམ་མི་སྲིད་པར་རྟོགས་པས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །རིགས་
པའི་རྣམ་གཞག་མ་བྱང་བ་ཁ་ཅིག །ཡོད་ན་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་ངེས་པ་དེས། བདེན་པར་ཡོད་ན་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་གིས་མ་ཁྱབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལྟ་ན་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས། སྒྲ་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་མ་ཁྱབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་དགོས་པས། རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་མི་གཅོད་པར་འགྱུར་རོ། །བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ་རེ་ཞིག་བཞག་གོ །
གཉིས་པ་ནི། ཡུམ་ལ་དད་པ་སྐྱེས་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། ཡུམ་དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བས་ཀྱང་དེའི་ཡོན་ཏན་འཕགས་བཞིའི་བཞེད་དོན་བསྒྲུབ་པ་སོགས་མངོན་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་རྒྱན་གྱི་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་དེ་དང་དེ་བརྗོད་བྱར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་གསུང་རབ་རྒྱས་འབྲིང་
བསྡུས་པ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་གུས་པར་བྱེད་ཅིང་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

གང་གི་དོན་དུ་ཞེ་ན། བརྗོད་བྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་བཅས་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་

1 <མ་ཕྱི། ༡༤ན༥ན། ན ཞོལ། ༡༤ན༣ན། ནི སྐུ། ༡༤བ༤ན། བླ། ༡༥ན༣ན། ན>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

28

ཅད་དུ་ཚིག་བཟུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་
པའི་དོན་དུའོ། །
གསུམ་པ་ནི། དོན་གཉེར་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེས་པ་དེ་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལེགས་པའི་མཆོག་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དོན་གཉེར་སྐྱེས་མ་ཐག་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་གསུམ་སྐྱེ་བའི་རིམ་གྱིས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

དེ་དག་གིས་ནི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པའི་རྗེས་འགྲོ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ལྡོག་པ་ཤུགས་ལ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ། །སྟོན་པས་འདི་རྣམས་བཤད་པ་
གང་། །གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི། །མདོ་དོན་
དྲན་པ་ལ་བཞག་ནས། །བློ་དང་ལྡན་པས་མཐོང་འགྱུར་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བའི་དད་པ་ནི་ཆོསཅན། ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་
ཀྱི་ཚད་མའི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྟོད་པ་དེ་མཐའ་
དག་ལའམ་ཕྱོགས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་ལ་མ་བསྟོད་པས། གྲངས་ཉུང་བར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། གསུམ་པོ་གང་རུང་ངམ། གཙོ་བོ་རྣམ་མཁྱེན་གཅིག་པུ་ལ་བསྟོད་པས་ཆོག་གི །གསུམ་ཆར་བསྟོད་པའི་ཡུལ་དུ་སྨོས་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཕྱི་མ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་སྔ་མ་ཁས་ལེན་ལ། དེ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

29

ཡང་གསུམ་པོ་ཉིད་དངོས་སུ་སྨོས་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པས། གྲངས་ཉུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའི་
རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྗེ་བཙུན་དོན་བརྒྱད་ཀ་ལ་བསྟོད་བཞེད་ཅིང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ནི་དོན་བརྒྱད་བསྡུས་ལ་བསྡུས་པ་དེ་ལྟར་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པ་ལ་བསྟོད་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་དོན་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཞིང་། མཁྱེན་པ་གསུམ་པོ་དེས་ཀྱང་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཀྱིས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཀྱང་སྔ་མ་གསུམ་དུ་བརྒྱད་འདུས་པས་

བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཀྱང་བསྟོད་པའི་ཡུལ་དུ་བཞེད་ཅེས་པའོ། །
གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་བསྡུས་པའི་ཚུལ་ནི། རྒྱ་ཆེ་བས་ཆུང་བ་བསྡུས་པ་དང་།
རང་བཞིན་གྱིས་གནས་སྐབས་བསྡུས་པ་དང་། སྡུད་བྱེད་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་དང་།
བསྡུ་བྱའི་མཁྱེན་གསུམ་ཐ་དད་དུ་འཆད་པ་སོགས་ནི་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་པས་རེ་ཤིག་བཞག་ལ། དོན་ནི། མཁྱེན་གསུམ་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་བླང་ན་དོན་བརྒྱད་པོ་མཐའ་དག་ཉམས་སུ་བླངས་པར་འགྱུར་བས། མཁྱེན་པ་གསུམ་རྫོགས་པ་འདོད་བྱའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་མཐོང་ནས་དོན་བརྒྱད་ཀ་དེ་ལྟར་མ་མཐོང་བ་མི་སྲིད་

ཅིང་། མཁྱེན་པ་གསུམ་ལ་བསྟོད་བཞེད་ནས། དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ལ་བསྟོད་མི་བཞེད་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། མཁྱེན་པ་གསུམ་ཙམ་ཞིག་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

30

བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པར་བཞེད་པ་དག་
དེ་གསུམ་གྱི་ལམ་མ་འདྲེས་པ་སོ་སོར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་བསྡུས་ན།
མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་གཅིག་ཡིན་ན། མཁྱེན་པ་གང་རུང་གཅིག་གི་བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང་། ཚུལ་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པས་གསུམ་
གྱིས་བརྒྱད་བསྡུས་པའོ། །
བཞི་པ་ལ། ཡོན་ཏན་སོ་སོའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་དང་། བསྡུས་ཏེ་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །དང་པོ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་པའི་ཚུལ་ནི་ཐོབ་པར་
མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་ཞེས་སོ། །གང་ཟག་གང་གིས་ན། ཉན་ཐོས་དང་དེར་མ་ཟད་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་སྟེ་འབྲས་བུ་རང་དོན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་རྣམས་
ཀྱིས་སོ། །རང་རྒྱལ་ཚིག་གང་གིས་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཅེ་ན། ཉན་ཐོས་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསླན་ནས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པས་སོ། །དེ་ཡང་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་
ཚིག་གི་རིམ་པ་གཅིག་གིས་བསྟན་པའོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བསླན་ནས་བསྟན་
ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་སྒྲ་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན། གཟུང་རྟོག་སྤངས་
སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་གྱི་མན་ངག་ལ་མི་ལྟོས་པ་སོགས་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་གིས་ལྷག་པའི་ཕྱིར། ཐབས་གང་གིས་ན། གཞི་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འབྲས་བུ་གང་ན། ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་ཀྱང་སྔ་མའི་ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་

པོ་དང་བཅས་པའི་མྱང་འདས་དང་། ཕུང་པོ་དེ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །འདིར་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་བེམ་རིག་རྒྱུན་ཆད་པའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

31

མྱང་འདས་ལ་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་པའི་
དམན་པའི་མྱང་འདས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བྱེད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐབས་

ལམ་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་འགྲོ་བ་

རིགས་ཅན་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་གི་དོན་བསྒྲུབ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་ཚུལ་ནི། བསྐོར་བར་མཛད་
གང་གིས་ན། སངས་རྒྱས་སྒོ་གསུམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ཡང་དག་པར་བསྡམས་པའི་སྐུ་ཅན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཉན་རང་དག་ལས་

ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མངའ་ཞིང་། དེ་དག་བཀས་མངའ་བསྒྱུར་བས་ན་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །ཐབས་གང་གིས་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གང་དང་ལྡན་ན་སྟེ་དེ་ཡིས་སོ། །འབྲས་བུ་གང་ན། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་
སྟོང་གི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་བརྗོད་བྱ་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐོར་
བའོ། །དེ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་བཅད་
པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་ལུང་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡིན་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

32

བའི་རྒྱལ་པོའི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་ཡུལ་གཞན་དང་གཞན་དུ་རིམ་གྱིས་འཕོ་བ་དང་། དེའི་དབང་གིས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར། དེ་ཡང་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རིམ་གྱིས་འཕོ་བ་དང་། འདོད་ཆགས་སོགས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པས་འཁོར་ལོ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐོར་བུ་ཐོར་བུར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གོ་སླར་བསྡུས་ན། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དོན་
ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་ལས་འབྱུང་བ་དང་། མིང་གི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་བཀྲི་བའི་རིམཔ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་འཕགས་པ་
གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས་འབྱུང་བའོ། །
དང་པོ་ནི། མདོ་དེ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དང་པོར་ཡུལ་ཝ་ར་”ཎ་སིར1

་

དྲང་སྲོང་སྨྲ་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་སུ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་
པ་རྣམས་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ། སྔོན་ལྷར་གྱུར་པའམ། མིར་གྱུར་པ་སུས་ཀྱང་མཐུན་པར་འཇིག་རྟེན་དུ་མ་བསྐོར་བ་ཞིག་རབ་ཏུ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང་བླ་ན་མཆིས་པ་སྐབས་མཆིས་པ་དྲང་བའི་དོན་རྩོད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས། སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང་འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་བཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་

1 <མ་ཕྱི། ༡༧ན༡ན། ཞོལ། ༡༦བ༥ན། ན་སེར སྐུ། ༡༧བ༡ན། ཎཱ་སིར བླ། ༡༨ན༢ན། ན་སིར>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

33

བརྩམས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས། ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང་བླ་ན་མཆིས་པ་
སྐབས་མཆིས་པ་དྲང་བའི་དོན་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས་ཀྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས། སྐྱེ་བ་མ་
མཆིས་པ་དང་། འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ནས། ཐེག་པཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་འདི་ནི་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་སྐབས་མ་མཆིས་པ་ངེས་པའི་དོན་ལགས་ཏེ། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མདོ་སྡེ་འདིའི་དོན་ལ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བྱུང་སྟེ་
སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་དུ་མ་རྗེས་སུ་
”གཟུང

1

་བའི་ཆེད་དུ། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ལྟར་ན། མདོ་སྡེ་
འདི་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་འདི་ལྟར་ཕྱེ་བ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མཛད་ལ། དེ་ཡང་འཁོར་ལོ་གཉིས་པའི་མཚན་གཞི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་གསུམ་དྲང་བའི་དོན་དུ་
འཆད་ཚུལ་ནི། མདོ་འདིའི་གོང་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་

1 <མ་ཕྱི། ༡༧བ༣ན། ཞོལ། ༡༧ན༦ན། བཟུང སྐུ། ༡༨ན༣ན། བླ། ༡༨ན༣ན། གཟུང>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

34

འཕགས་ཀྱིས། དྲང་ངེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ་སྟོན་པས། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་ལ། དེ་ཡང་ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་དོ་ཞེས་”གསུངས

1

་པ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་
ཚུལ་རྣམ་པ་གསུམ་དགོངས་གཞིར་བྱས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་གསུངསཔས་ཡུམ་གྱི་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ལ། དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ཡང་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་

བསྡུས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མདོ་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་
ཡིན་ཞིང་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ནི་མདོ་སྡེ་གཞན་གྱིས་དགོངས་པ་བཀྲལ་
བ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་རྟོགས་ཤིང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མི་འཛིན་ནོ། །མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལྟ་བུས་དེའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་དགོས་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཡིན་ཡང་སྔ་མ་ལས་དབང་པོ་དམན་པ་ཡིན་ལ། དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཡུམ་གྱི་མདོ་དྲང་
ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་ཡང་། འདིར་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པའི་མཚན་གཞིར་བཞེད་པ་ལ་ནི་འདྲའོ། །
འདིར་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་གང་ཡིན་

1 <མ་ཕྱི། ༡༧བ༦ན། ཞོལ། ༡༧བ༣ན། གསུང སྐུ། ༡༨ན༦ན། གསུངས བླ། ༡༩ན༡ན། གསུང>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

35

ངེས་དོན་དུ་བྱས་ནས་དེའི་མཚན་གཞིར། མདོ་སྡེ་འདི་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བོད་ཁ་ཅིག་འདོད་ཅིང་། ཡང་ཁ་ཅིག་མདོ་དེ་དག་གིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྒྲུབ་པ་རང་དབང་བའི་རྟག་པ་དང་། ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་འཁྲུལ་བའི་བློས་རློམས་ཏེ་བཞག་ཅིང་། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་སྨྲ་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་ཕྱི་མ་ཉིད་ཤེར་
ཕྱིན་གྱི་མདོས་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བསྟན་པར་འདོད་པ་དག་ནི། མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་རགས་པ་ཙམ་ཡང་འབྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་འདི་ཉིད་དུ་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེནཔར་གྲུབ་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་དང་། འཕགས་པ་དཔལ་ཕྲེང་གི་མདོ་ལ་སོགས་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་ཞིང་དྲི་མ་གློ་བུར་བ་

ཡིན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མས་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་པས་དེ་དག་གི་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚུལ་རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར་ཤེར་ཕྱིན་
གྱི་མདོ་ལ་ཞལ་འཕངས་མཛད་ཅིང་། དེ་ནས་རང་སྟོང་འབའ་ཞིག་བསྟན་ལ། སྙིང་

པོའི་མདོ་ལས་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་བསྟན་པ་རྒྱུད་བླ་མས་འགྲེལ་པར་འདོད་པ་ཡང་འགལ་འདུ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཆེས་ཤིན་ཏུ་རགས་པའི་ལོག་རྟོག་གི་གནས་སུ་སྣང་བས་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་སོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་འདི་ནི་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་ཞེས་ཉེ་ཚིག་སྨོས་པའི་མཚན་གཞིར་མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་རིལ་འཛིན་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེར་ས་བཅུའི་དབང་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

36

ཕྱུག་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅུས། སྟོན་པ་ལ་དྲི་བ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་མཛད་པའི་
དྲིས་ལན་གཞན་རྣམས་འདིའི་མཚན་གཞིར་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས། དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་ཞུས་
པའི་ལན་སྟོན་པས་བཀའ་སྩལ་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། སྔར་དྲངས་པའི་མདོ་འདི་ནི། སྟོན་པས་གསུངས་པའི་ལན་དེའི་དོན་བསྡུས་ན་བདག་གིས་འདི་ལྟར་གོའོ་ཞེས་དོན་དམ་
ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་བསྡུས་ནས་ཞུས་པའོ། །འཁོར་ལོ་བར་ཐ་གཉིས་ཀྱི་དྲང་ངེས་
ཀྱི་ཐ་སྙད་སོར་བཞག་བྱས་ནས་མདོའི་མཚན་གཞི་གོ་བཟློག་པ་ནི་དོན་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱངམ་དཔྱད་པ་ཚིག་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པར་གསལ་ལོ། །
སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར་བཀྲལ་བའི་
དོན་ལ་དཔྱད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལྟར་ན། དགོངས་འགྲེལ་ཉིད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་དྲང་བའི་དོན་དང་། འདིར་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་
ཡུམ་གྱི་མདོ་ངེས་པའི་དོན་དུ་བཞེད་ཅིང་། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཡང་མི་རྟག་སོགས་བསྟན་པ་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ཡང་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཕྲ་མོ་བསྟན་པ་རྣམས་ནི་ངེས་པའི་དོན་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བསྐོར་བའི་ཚེ། ལྔ་སྡེ་དང་། ལྷ་བརྒྱད་ཁྲི་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པར་བཞེད་ལ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་དང་། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར་ཡང་། ཐེག་པ་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་དུ་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་དང་། གདུལ་བྱ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་དེ་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པར་སྒྲུབ་པ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

37

ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལ་སོགས་པ་དང་པོར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལ་རིང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་ཤིང་། རྒྱུད་སྨིན་པ་ན་དེ་མ་ཐག་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཟེར་ཟློས་ཙམ་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་ལ་བདག་མེད་
ཕྲ་མོ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དག་ནི། ཝ་སྐྱེས་གླང་པོ་ཆེ་ལ་སྟོབས་འགྲན་པ་དང་མཚུངས་པས་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་འདི་ལགཟབ་པར་བྱ་སྟེ། དལ་འབྱོར་ཡང་མྱུར་དུ་འཇིག་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཚེ་འདིའི་ཕུན་ཚོགས་ཀྱང་སྙིང་པོ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀཱ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི། གཞན་གྱིས་གང་ཟག་

དང་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་བཏགས་པ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཤིང་། གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ན། ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡང་ཞར་ལ་ཁེགས་པས། ཤེས་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་
ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་དེའི་གཞུང་བཙུགས་པར་བཞེད་དོ། །འཕགས་པ་གཟུངས་
ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་མ་

གསུངས་ཀྱང་། ནོར་བུ་མཁན་མཁས་པས་ནོར་བུ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་དཔེར་བླངས་ནས་གདུལ་བྱ་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་གསུམ་མཛད་དེ། དང་པོ་མི་རྟག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། བདག་མེད་པ་དང་། མི་གཙང་བ་ཡིད་འབྱུང་བའི་གཏམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

38

བ་བསྐྱེད་ནས་འཕགས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་འཛུད་པར་མཛད་པ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་པ་མེད་པའི་གཏམ་གྱིས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཚུལ་རྟོགས་པར་མཛད་པ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཏམ་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་གཏམ་གྱིས་རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡུལ་ལ་འཛུད་པར་མཛད་
པའོ། །འདིས་ཅི་བསྟན་ཅེ་ན། གདུལ་བྱཐེག་པ་གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པ་དང་།

ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པ་གཉིས་ཀའི་ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་དམན་པར་རིགས་ངེས་པ་ཡིན་ན་ཡང་རིམ་པ་དང་པོས་རྒྱུད་སྨིན་པར་

བྱས་ནས་རིམ་པ་གཉིས་པས་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བར་མཛད་དེ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྒོ་
ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་བཀྲི་བར་མཛད་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པ་ཡིན་ན་ཡང་། རིམ་པ་དང་པོས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པ་སྔར་དང་འདྲ་ལ། དེ་ནས་རིམ་
པ་གཉིས་པའི་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་ཅིང་། དེའི་རྗེས་སུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་བཟུང་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་རིམ་
པ་གསུམ་པས་བསྟན་ཏོ། །
རིམ་པ་དང་པོའི་བདག་མེད་ནི་རགས་པའི་བདག་མེད་ཡིན་ལ། རིམ་པ་གཉིས་པས་བསྟན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའོ། །འོ་ན་དེ་རིམ་པ་གཉིས་པར་”སྒོམ

1

་པ་མི་འཐད་དེ།
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྔོན་དུ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་
ན་སྐྱོན་མེད་དེ། དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་

1 <མ་ཕྱི། ༢༠ན༤ན། སྟོན ཞོལ། ༢༠ན༢ན། སྒོམ སྐུ། ༢༠བ༥ན། བླ། ༢༡བ༢ན། སྟོན>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

39

རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྣོན་པོས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། རིམ་པ་འདི་ཡང་གཙོ་བོའི་གདུལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་ལྟར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ཡང་རིམ་པ་གསུམ་པ་འདིའི་མཚན་གཞིར་བཟུང་བར་བྱ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྐབས་དང་པོའི་མཇུག་དགོས་པ་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་དོན་དུ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གི་དོན་ནི། བསྟན་བཅོས་དེའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཚད་དང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་བའི་བཞེད་དོན་དེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་
ལོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་པ་ལ་དད་པའི་གང་ཟག་ལ་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་པའི་དོན་དང་། བསྡུས་པའི་དོན་དང་། ཚིག་གི་དོན་ཏོ། །
དང་པོ་ལ། བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་དགོས་མེད་ཀྱི་དོགས་པ་སོ་སོར་སྤངས་
ནས་བརྗོད་བྱ་མཁྱེན་གསུམ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་། མདོ་དང་ཟློས་པའི་
སྐྱོན་སྤངས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །

བརྗོད་བྱ་མཁྱེན་གསུམ་སྤྱིར་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། ཅི་རྩོད་པའི་དོན་འདི་དག་ཁས་ལེན་པ་དངོས་སུ་ཡོད་པའམ། འོན་ཏེ་མེད་ཀྱང་དོགས་པ་ཁོང་ན་གནས་པ་བསུ་བ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡུམ་གྱི་མདོའམ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

40

བསྟན་བཅོས་ལ་རྩོད། དང་པོ་ལྟར་ན་ནི། མདོ་ལས། མཁྱེན་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པས་གཞི་ཁོ་ན་སྟོན་ནམ་སྙམ་པ་སོགས་ཀྱི་དོགས་པ་མེད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། བསྟན་བཅོས་རྫོགས་པར་མཐོང་ནས་སམ། འོན་ཏེ་མཆོད་བརྗོད་ཙམ་ཞིག་མཐོང་ནས་ཡིན། ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་མཐོང་ན་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་འབྲེལ་མེད་
དུ་འགྱུར་རོ། །
དང་པོ་ལྟར་ན། བརྗོད་བྱ་གང་སྟོན་ཤེས་མོད། ཅིའི་ཕྱིར་རྩོད་པ་བྱེད། གཉིས་པ་
ལྟར་ན། རྗེ་བཙུན་གྱིས་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་ཙམ་ཞིག་བྲིས་ཚར་མ་ཐག་དེ་
ལྟ་བུའི་དོགས་པསྐྱེས་པའི་གང་ཟག་དེ་སུ་ཞིག་ཡིན། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུམ་
ལ་བསྟོད་པ་མཐོང་བ་ན་མཆོད་བརྗོད་ནས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་རྫོགས་དགོས་པའི་ངེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ཡང་
མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་རྟོགས་ཟིན་ནས་ཡང་གང་ཞིག་བརྗོད་བྱར་བྱེད་སྙམ་པ་རྟོགས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་དྲི་བ་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུའི་བརྒལ་ལན་བསྟན་བཅོས་འདིར་བྱེད་དོན་མེད་ལ། འོན་ཏེ་དེ་ལྟ་བུ་འདོད་པ་སུ་ཡང་མེད་ཀྱང་། མཐའ་གཞན་དུ་སྲིད་པའི་དོགས་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཀོད་པ་ཡིན་ན།
འགྲེལ་ཆེན་དང་འགལ་བས། ཇི་ལྟར་ཡིན་བརྗོད་པར་བྱ་དགོས་ཤིང་། བརྒལ་བ་འདི་གང་ལས་འཕྲོས་པ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེ་ན། བདེན་མོད་ཀྱི། མཁྱེན་
གསུམ་བརྗོད་བྱར་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་ཞེས་ཤུགས་ལ་དམ་བཅས་པ་ལ་རྩོད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་པ་ཡང་འཐད་པར་དཀའ་སྟེ། དེ་ལྟར་ངེས་བཞིན་དུ། གང་བརྗོད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

41

བྱར་བྱེད་ཅེས་འདྲི་བ་བྱིས་པའི་དྲི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྟོད་ཡུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་
མཐུན་པར་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་ཞེས་ཤུགས་ལ་དམ་”བཅའ

1

་བ་ཡང་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན། དེ་ལྟར་རྒོལ་བའི་གང་ཟག་དངོས་སུ་ཡོད་ན། མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ངེས་ནས་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་དེ་དག་གི་
དམིགས་པ་གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་གསུམ་མ་རྟོགས་པར་ཡུལ་ཅན་གསུམ་པོ་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པས་དེའི་དམིགས་པ་གསུམ་པོ་ཐོག་མར་གཏན་ལ་དབབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་འོག་ནས་འཆད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་དང་། དོགསཔ་སྐྱེ་བའི་གཞི་ནི་མཆོད་བརྗོད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་། རྟོག་ལྡན་གྱི་དྲི་བའི་ལན་འདེབས་པ་
སྐབས་སུ་བབ་པས། རྟོག་ལྡན་ལ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་དོགས་པ་དེ་
འདྲ་སྐྱེ་བ་བཅད་པར་དཀའ་བས་དེས་ན་དོགས་པའི་གཙོ་བོ་ནི་མཁྱེན་པ་གསུམ་ག་བརྗོད་བྱར་བྱེད་ན། མདོ་དང་ཟློས་པས། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་བརྩམས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་དགོས་འབྲེལ་གྱི་མཚམས་སྦྱར་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་
ལ། དེའི་མཐའ་གཅོད་པ་ལ། ཡ་གྱལ་རེ་རེ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་ཕྱོགས་སྔ་ཁོང་ན་གནས་པ་སློབ་དཔོན་གྱིས་བསུ་བའི་དོན་དུ་གསལ་ལ། འགྲེལ་ཆེན་དང་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་འདོད་པ་བྱུང་ན། འདིར་བརྒལ་བའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་སུན་འབྱིན་འདི་དག་འཕེན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། འདིར་བཤད་པ་ལྟར། ཡ་གྱལ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྟོན་ན་ཉེས་པ་འདི་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ཡང་དེ་ལྟར་

1 <མ་ཕྱི། ༢༡ན༥ན། ཞོལ། ༢༡ན༣ན། སྐུ། ༢༢ན༡ན། འཆའ བླ། ༢༢བ༤ན། འཅའ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

42

ཁས་ལེན་ན་བདེན་ཡང་། དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེས་ཁོང་ན་གནས་པ་སློབ་དཔོན་
གྱིས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ། །བརྒལ་ལན་འདི་དག་མཆོད་བརྗོད་ལ་འཕྲོས་པ་ལ་བསམས་ནས། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་རྩོད་ལན་གྱི་དོན་ཚན་དུ་སྡུད་ཅིང་། སྐྱེ་བོ་བློ་གྲོས་དམན་པ་
དག་ཅེས་སོགས་དགོས་འབྲེལ་གྱི་རྩོད་ལན་ལ་འཆད་པ་ནི། དོན་ལེགས་པར་མ་
རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་བརྩམས་པ་དགོས་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ། དགོས་མེད་ཀྱི་དོགས་པ་སྤངས་ནས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་
བྱ་མཁྱེན་གསུམ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །
རྩོད་ལན་སྔ་ཕྱི་མཆོད་བརྗོད་དང་དགོས་འབྲེལ་གྱིདོན་ཚན་སོ་སོར་བྱེད་པ་མི་
འཐད་པ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་བསྟོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་རྩོམ་ན། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་གཞི་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་གཉེན་པོ་དང་། ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྣམ་པ་རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་པ་མཛད་བརྟགས་ན་དེ་ཐམས་ཅད་མི་རིགས་ཏེ། ཕྱོགས་དང་པོ་ལྟར་ན་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པའི་འབད་པ་དོན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་མངོན་པ་དང་ཟློས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མངོན་
རྟོགས་རྒྱན་འདི་ལས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དག་ལས་མི་སྨོས་པའི་གཞི་གང་ཡིན་པ་དེ་འབྱུང་བ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཕྱོགས་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་ཙམ་ཞིག་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

43

བརྗོད་བྱར་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། སྤང་བྱ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་བརྗོད་བྱར་མ་བསྡུས་པས་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གཉེན་པོ་འདི་སྤང་བྱ་གང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
ཕྱོགས་གསུམ་པ་ལྟར་ན་ཡང་རྣམ་པ་གཞི་དང་བཅས་ནས་སྟོན་ནམ། གཞི་དང་མ་འབྲེལ་བར་སྟོན། དང་པོ་ལྟར་ན། མངོན་པ་དང་ཟློས་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་
ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། རྣམ་པ་གཞི་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། འཇུག་

ཡུལ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུ་ལ་མཁོ་བའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བཤད་པར་ཐལ། ཕུང་
པོ་མི་རྟག་པ་དངབདག་མེད་པ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རྟོགས་པ་མེད་པས་སོ། །འདོད་ན་བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་དགོས་པ་མེད་པ་
ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་རྟོག་ལྡན་གཞན་དག་སེམས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་བཞི། ལན་དངོས། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དགོད། ལུང་གི་དོན་བཤད།
དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཆོས་ཅན། གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གང་རུང་རེ་རེ་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་ཡོད་པ་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་
ཕྱིར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གསུམ་ཀ་བརྗོད་བྱར་གཏན་ལ་འབེབས་ལ།
གཞི་གཉེན་རྣམ་པའི་ཕྱོགས་གསུམ་ཆར་གྱིས་ཀྱང་མཁྱེན་གསུམ་མཚོན་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་དག་གཏན་ལ་འབེབས་འདོད་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

44

པས་སོ། །དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། བླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་གོ་རིམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞི་ཤེས་དང་། ལམ་ཤེས་དང་། རྣམ་མཁྱེན་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པས་ནའོ། །ཁ་ཅིག་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཁྱེན་གསུམ་
གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། རྗོད་བྱེདསེལ་
བས་འཇུག་པའི་རྣམ་དབྱེ་མ་ཤེས་པར་འགྱུར་བས་བཞག་གོ །གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། མཁྱེན་པ་གསུམ་ནི། སྐབས་འདིར་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཅིག་ཤོས་མཚོན་པར་བྱར་ཡོད་དོ། །ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་བསྡོམས་ན། གཞི་བདེན་བཞིའི་སྟེང་དུ་བདག་མེད་གཉིས་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅེས་པར་
འགྱུར་ལ། སོ་སོར་ཕྲལ་ན་གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གསུམ་”ཞེས

1

་པར་འགྱུར་རོ། །
དེ་ཡང་འོག་གི་གཞི་ཤེས་པའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ཞེས་སོགས་ནས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་སྐབས་འདིར་སྔོན་གྱི་བོད་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཀྱང་། གསུམ་ཀ་
བརྗོད་བྱར་བསྡུས་ན། བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བའི་རྩོད་པ། དགོས་འབྲེལ་གྱི་མཚམས་སྦྱར་ནས་འབྱུང་བ་དེ་མ་རྟོགས་པར། འདིར་དེའི་རྩོད་
ལན་ཤུགས་ལ་བསྟན་པར་བསམས་ནས། གསུམ་ཀ་བསྡུས་ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་

གསུམ་དུ་ཐལ་ཞེས་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་ནས། གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཆ་རྐྱེན་སྟོན་པ་ཡིན་པས། ལུས་གསུམ་དུ་མི་འགྱུར་ཞེས་པའི་ལན་དུ། འོ་ན་མཁྱེན་གསུམ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༣ན༢ན། ཞོལ། ༢༣ན༡ན། གཅེས སྐུ། ༢༣བ༥ན། ཤེས བླ། ༢༤བ༣ན། ཅེས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

45

གང་ཟག་གཅིག་ཁོ་ནའི་མངོན་རྟོགས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་ཆ་རྐྱེན་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ཡང་། མཁྱེན་གསུམ་གང་ཟག་སོ་སོའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པ་འདི་ལྟར་ཞེས་འཆད་དོ། །དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། ཡ་གྱལ་རེ་རེའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་ཕལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གསུམ་ཀ་བསྡུས་ན་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བ་རྩོད་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། དེ་འགྲེལ་པ་འདིའི་ཤུགས་བསྟན་
གྱི་དོན་དུ་འཆད་པ་མི་རིགས་པའིཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྩོད་སྤང་འདི་དག་ནི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་བརྩམས་པ་
ལ་དགོས་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཡུམ་བར་མ་དང་བསྡུས་པའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང་། རྒྱས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཁ་འཕང་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །

མངོན་རྟོགས་བསྡུས་ཚུལ་མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད།
དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པའི་རྒྱུ་
མཚན། འདི་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུལ་བར་མ་ལས་རབ་འབྱོར། ཞེས་བོས་ནས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་དང་། སྐྱེ་བའི་རྟེན་ལས། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་སྔ་མ་དང་འདྲ་བར་མངོན་རྟོགས་རིགས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་གཞག་དང་སྐྱེ་བའི་རྟེན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

46

གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་གཞི་ཤེས་
ཉན་རང་ཁོ་ན་དང་། ལམ་ཤེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡེ་ནས་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཕྲག་
བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོའི་དོན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་གདམས་ངག་ལ་སོགས་
པ་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན། གནས་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱིདབྱེ་བས་ཕྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ཅེས་
དང་། གཞན་ཡང་གཞི་མེད་འགྲོ་མེད་སྐྱེ་མེད་དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་

དང་། ཆོས་སྐུའི་འགྲེལ་པར་ཡང་ལན་དུ་མར་གསུངས་པས། སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་བརྗོད་
བྱའི་གཙོ་བོ་བརྒྱད་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཆོས་བཅུ་ལམ་གྱི་གཞིར་བཟུང་ནས། དེའི་གནས་སྐབས་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་གིས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བ་དང་། འགྲེལ་ཆུང་འདིར་ཡང་། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཉམས་སུ་མྱོང་བྱར་གསུངས་པས། ཁྱེད་ལྟར་ན། གཞི་ཤེས་སྐབས་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་མ་བསྟན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཆོས་སྐུའི་འགྲེལ་པར་ཡང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པའི་དང་གི་སྒྲས། ལམ་ཤེས་དང་གཞི་ཤེས་བསྟན་པར་བཤད་པ་སོགས་དང་འགལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །
ཡང་སྔོན་གྱི་ཁ་ཅིག །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ། གཞི་ཤེས་དང་ལམ་
ཤེས་གཉིས་ཀ་སྐྱེ་ཡང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མཁྱེན་པ་གསུམ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

47

ག་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་སྐྱེ་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་
ཤེས་པ་ཡིན་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ལམ་ཤེས་ཀྱིས་ལམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་ཀྱང་། གཞི་ཤེས་
ཀྱིས་མི་ཤེས་ལ། དེས་ན་ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་གཞི་རྐྱང་པ་
དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱིས་གཞི་དང་ལམ་རྐྱང་བ་ཤེས་པས། མཁྱེན་པ་གསུམ་ངོ་བོ་ཐ་དད་
པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་གཞི་མ་རྟོགསན་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་
རྟོགས་པར་འགལ་ལ། གཞི་རྟོགས་ན་གཞི་ཤེས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་མ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། སུན་འབྱིན་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་དཀའ་ཞིང་། འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་འཁྲུལ་པ་གང་ཡང་མི་མངའ་བས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དེ་རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན།
གཞི་སྣང་བ་ན། དེ་ལ་རྣམ་པ་ཡང་སྣང་དགོས་ཤིང་། མངོན་སུམ་དུ་སྣང་ཡང་མི་གཟིགས་པའི་བློ་སངས་རྒྱས་ལ་མེད་དེ། འཁྲུལ་པའི་ས་བོན་མཐའ་དག་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སློབ་དཔོན་སེངྒེ་བཟང་པོས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིག་གི་ཤེས་
པས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་དགོས་པས།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་བཞག་པར་དཀའོ། །
སྐབས་འདིར་གཞི་ཤེས་ཉན་རང་གི་མངོན་རྟོགས་སུ་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་ཐ་དད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། ཉན་རང་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉེར་ཞི་
ཙམ་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཞི་ཤེས་དགོས་ཤིང་། གཞི་ཤེས་ཙམ་གྱིས་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

48

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རྣམ་མཁྱེན་སྐྱེད་པ་ལ་ལམ་གསུམ་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དེ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་བསྐོར་བ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་ངེས་པར་དགོས་པས་མཁྱེན་པ་སོ་སོའི་ལག་རྗེས་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་གཞག་ཐ་དད་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་མངོན་རྟོགས་
བསྡུས་ཚུལ་ལ་ཞུ་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་ཅིའི་སླད་དུ་ཐམས་ཅད་འཚལ་བ་ཉིད་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིམངོན་རྟོགས་ལགས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་ནི། རབ་འབྱོར་ཞེས་བོས་ནས་གཞི་ཐམས་ཅད་ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་པོ་རྣམས་ཇི་སྙེད་པ་འདི་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པས་གཞི་ཤེས་ཡོད་ཀྱི་ལམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་ཀྱང་ངེས་པར་འབྱུང་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པས་ལམ་ཤེས་མེད་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་རྣམ་མཁྱེན་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་
པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །འདིས་ཉན་རང་ལ་གཞི་ཤེས་ཡོད་པ་དང་ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་གཞན་གཉིས་ལ་གཞི་ཤེས་མེད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་ནོ། །གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་
བསྡུས་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཞུ་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་ལམ་གསུམ་
གྱི་རྣམ་པ་འཚལ་བ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལགས་ཞེས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

49

པའོ། །གཉིས་པ་ལན་ལ། ཚིག་དོན་དང་མཐའ་དཔྱད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པས་གདམས་པ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་གཟུང་
འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་

ཡིན་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགསཔའི་ལམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་དང་པོར་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་དེ་ནས་ལམ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལམ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་
ཞིང་ལམ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་ལམ་གྱི་བྱ་བ་སེམས་ཅན་སྨིན་པ་ཡང་བྱ་བ་དེ་ལྟར་
བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་

ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། ཤེས་རབ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ལམ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་རྫོགས་པར་
རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་ལ་ཐབས་རྣམ་དག་དང་ལྡན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར།
ལམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་མཐའ་དག་ཀྱང་བྱའམ་ཞེ་ན། ལམ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་ཡང་
དག་པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་ནི་མི་བྱའོ། །དེ་དག་གིས་ཞེས་བཏོན་ནས་གཞུང་མ་དག་པ་ལ་བཤད་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བྱེད་པ་དུ་མ་སྣང་ངོ་། །
དུས་ཐམས་ཅད་དུའམ་ཞེ་ན། སྤྲུལ་སྐུའི་དབང་དུ་བྱས་ན། རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས་བདག་སངས་རྒྱ་བའི་ཞིང་དེར་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་མེད་པར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

50

མ་གྱུར་པ་དེ་སྲིད་དུ་བདག་འཚང་མི་རྒྱའོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུ་སྤྲུལ་སྐུའི་ཞིང་
ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱའི་ཆེད་དུ་དམ་བཅས་པ་དང་། ལོངས་སྐུའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་འཁོར་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་འཕགས་པ་ཤ་སྟག་འབྱུང་བའི་ནུས་པ་མ་རྫོགས་པ་དེ་སྲིད་དུ་འཚང་མི་རྒྱ་བར་དམ་བཅས་ཤིང་དེ་ལྟར་སྨོན་པའི་སྨོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མ་བྱས་པ་དང་། དུས་གཅིག་ཏུ་ཞིང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱརསྐུའི་བཀོད་པ་གྲངས་དེ་སྙེད་དང་། རེ་རེའི་འཁོར་དུ་ཡང་སེམས་ཅན་གྲངས་མེད་པ་འཕགས་པའི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་རྣག་སྨིན་པ་བཏོལ་བས་ཆོག་པ་ལྟ་
བུའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་མ་བྱས་པ་དང་། ལོངས་སྐུའི་ཞིང་དང་། སྤྲུལ་སྐུའི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་བདེ་བ་ཅན་ལྟ་བུ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་མ་སྦྱངས་པར་ཞི་བའི་
དབྱིངས་སུ་བསྐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་བར་དུ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡང་

དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ། །
སྨོན་ལམ་རྫོགས་པའི་ཚད་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་དུ་གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་ནུས་པ་ལ་འཆད་པ་ནི། ཆོས་སྐུ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ་ཞེས་པར་འགྱུར་བས་དོགས་པའི་གནས་མེད་ལ། སེམས་ཅན་སྨིན་

པའི་ཚད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་གདུལ་བྱ་རྫོགས་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡང་སྔ་མ་དང་
འདྲ་ཞིང་བསྒྲུབ་བྱ་འབའ་ཞིག་གོ །ཡང་སངས་རྒྱས་རང་སྣང་ལ་ཞིང་དག་པ་འབའ་ཞིག་གཟིགས་པ་དང་། མ་དག་པའི་ཞིང་གདུལ་བྱའི་གཞན་སྣང་ནས་འཇོག་པ་སྐད་བྱེད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱོན་མེད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

51

འཇོག་མི་ཤེས་ཤིང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གཟིགས་པ་ལོག་པས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་རང་གི་སྣང་བ་ལ་མ་དག་པའི་ཞིང་གི་སྣང་བ་མ་ཤར་ན། མ་དག་པའི་ཞིང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མགཟིགས་ཤིང་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་ཡང་མི་འཐད་པས་མེད་ངེས་སུ་འགྱུར་དགོས་སོ། །དེས་ན་སྔ་མ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། བར་བ་ནི། ཞིང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱར་སྐུའི་བཀོད་པ་གྲངས་དེ་སྙེད་དང་། སྐུའི་བཀོད་པ་རེ་རེའི་འཁོར་དུ་སེམས་ཅན་གྲངས་ལས་འདས་པ་”ལ

1
་

ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རེ་རེས་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་ནུས་པ་ནི། ཇི་སྲིད་ཀུན་

སློང་གི་རྟོག་པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་མི་ནུས་པས་དེ་འདྲ་དུས་གཅིག་ཏུ་ལན་ཅིག་བྱེད་པ་ཡང་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་”འགྱུར

2

་བ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་

དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱང་སྤངས་ནས་སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲའི་གདུལ་བྱ་དེ་ཉིད་སྨིན་

གྲོལ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྨིན་ལམ་ལ་བཀོད་ཟིན་ན། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱ་
བར་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པའི་ཚད་ཀྱང་། ཞིང་གང་ཡང་རུང་བ་མ་ཡིན་གྱི། ལོངས་སྐུའི་ཞིང་དང་། སྤྲུལ་སྐུའི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ་སྤྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་གྱི་ཚུལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་རྫོགས་པར་བྱ་བར་གསུངས་པའི་དོན་

1 <མ་ཕྱི། ༡༦བ༢ན། -ལ ཞོལ། ༢༦ན༦ན། སྐུ། ༢༧བ༡ན། བླ། ༢༨ན༥ན། +ལ>
2 <མ་ཕྱི། ༢༦བ༢ན། འབྱུང ཞོལ། ༢༦བ༡ན། འགྱུར སྐུ། ༢༧བ༢ན། བླ། ༢༨ན༦ན། འབྱུང>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

52

བཤད་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། སྤྱིར་བཏང་དང་དམིགས་བསལ་གྱི་བརྡ་སྒྲས་ཟིན་འབའ་ཞིག་གི་བརྡ་
ཡིན་པས་ཤུགས་བསྟན་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་ལ། སྐབས་འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱེད་ན། དེ་དག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་དག་གི་ལམ་གྱི་བྱ་

བ་ཡང་བྱ་ལ། ཞེསསྤྱིར་བཏང་ནས། ལམ་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱའམ་
སྙམ་ན། དེ་དག་གི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་ནི་མི་བྱའོ། །ཞེས་པ་དམིགས་བསལ་ཏེ། དོགས་པའི་གནས་ཆུང་བས་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་སོ། །

བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་རྫོགས་པའི་
དོན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག །ཉན་རང་གི་རྟོགས་པ་ས་དང་པོར་རྫོགས་ལ། སྤངས་པ་ས་བརྒྱད་པར་རྫོགས་ཤིང་། ཕྱི་མའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ཉོན་ཡིད་གནས་གྱུར་པ་དང་། ཉོན་
སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ལ་བྱེད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་
ཆེན་དུ། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་བཅུ་དྲུག་གི་དབྱེ་བ་མཛད་ནས། དེ་
ཡང་འགྲེལ་ཆེན་དུ། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་བཅུར་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཞེས་གསུངས་པས། ས་བཅུ་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཉོན་སྒྲིབ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །ཁ་ཅིག་ལུགས་དེ་བཀག་ནས། སྤངས་རྟོགས་གཉིས་ཀ་ས་དང་པོར་རྫོགས་ལ།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

53

སྤངས་པ་རྫོགས་པའི་དོན་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ས་དང་པོ་ནས་ཀྱང་
སྤངས་ལ། བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཀྱང་མ་སྤངས་ཏེ། མ་རིག་
བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ལེན་པས་སོ། །དེས་ན་སྤངས་
རྟོགས་གཉིས་ཀ་ས་དང་པོར་རྫོགས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བས་ནི། སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་གཞག་

དང་། སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྨྲ་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་མ་སྤངས་པ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གང་གིས་ཀྱང་མ་
གསུངས་ཤིང་། ལེགས་པར་བཀག་པའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དུ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་མ་
སྤངས་པས། འཕགས་པའི་གང་ཟག་སློབ་པ་རྣམས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ལྟར་ན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་ནས་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ས་བོན་མཐོང་ལམ་ནས་ཟད་པར་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།

ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པ་འགལ་ལ། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ལེན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཀོད་པ་
འབྲེལ་མེད་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ཞེས་བཤད་པ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་
དང་། དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་”པར1

་ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་
རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་མཛད་ཅིང་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་མ་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་
བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་བས་ཆེས་འདི་ངོ་མཚར་ཆེ། ས་དང་པོར་ཉན་རང་གི་སྤངས་པ་རྫོགས་མ་རྫོགས་”དཔྱོད

2

་པའི་སྤང་བྱར་ཤེས་སྒྲིབ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༧བ༣ན། པ ཞོལ། ༢༧བ༢ན། པར སྐུ། ༢༨བ༣ན། བླ། ༢༩བ༢ན། པ>
2 <མ་ཕྱི། ༢༧བ༤ན། གཅོད ཞོལ། ༢༧བ༣ན། དཔྱོད སྐུ། ༢༨བ༤ན། བླ། ༢༩བ༣ན། གཅོད>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

54

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཝ་སྐྱེས་རྒྱལ་པོར་བསྐོས་པ་ལྟར།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ནང་དུ་ཞུགས་ནས་དེ་སུན་འབྱིན་པར་མི་བྱའོ། །དེས་ན་ཉི་
ཁྲི་སྣང་བར། གཞན་ཡང་རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པ་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་ཤེས་པ་
དང་། སྤོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
བཟོད་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པའོ། །འདི་གང་ལས་ཤེསཞེ་ན། ལམ་གཞན་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ན། རིགས་དང་དབང་པོ་དང་ཚོགས་ཁྱད་ཞུགས་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པའི་བྱེད་པར་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྟོག་པའི་བྱེད་པ་མ་ལུས་པ་འདུས་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དེ་
དག་གི་ཤེས་པ་དང་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དེའི་བཟོད་པ་ཡིན་གྱི། རྟོགས་པའི་ཚད་
འདི་ཙམ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལྟར་བཤད་དེ་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པའི་བྱེད་པར་ཉན་རང་རྣམས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བྱེད་པ་མ་ལུས་
པ་འདུས་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པ་དེར་འདུས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ནུས་པ་མ་ལུས་པ་མཐོང་ལམ་དུ་རྫོགས་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པས་ཉན་རང་གི་སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པ་གཉིས་ཀའམ། གང་རུང་རེ་རེ་ས་དང་པོར་རྫོགས་པ་དེའི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། ཉན་རང་ལྟར་ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་

རྟོག་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་བྱར་བསྟན་པ་དེ་ཟད་པར་སྤོང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

55

འདོད་ན་མཐོང་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྤོང་ནུས་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་
ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པའི་བྱེད་པར་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བྱེད་
པ་འདུས་པར་བཤད་དོ། །
ནུས་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གོང་དུ་ལམ་གཞན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉན་རང་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། དེའི་སྟེངདུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་དང་ལྡན་པ་དང་། དད་སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་ཤིན་ཏུ་རྣོ་བ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་ཉན་རང་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་རྒྱུ་མཚན་བཀོད་པའོ། །
བླ་མ་ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོ་ནི། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ས་བརྒྱད་པར་རང་གི་ངང་གིས་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ས་བརྒྱད་པར་
གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་མན་ཆད་དུ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་དུ་
ལྟུང་བའི་དོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་བཟོད་པ་གང་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པའོ། །ཞེས་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཤེས་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་

གྱིས་བསྡུས་པའི་བཟོད་པ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་བྱེད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཟོད་པ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པས། ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ས་བརྒྱད་པར་རྫོགས་པར་བཞེད་དོ། །ཉི་ཁྲི་སྣང་བའི་ལུང་འདིའི་དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ལ་གནས་པ་ལྟ་བུས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་བ་ལ་གཙོ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

56

བོར་འབད་ན། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་”ཚོད1

་དུ་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤོང་ནུས་ཤིང་དེ་
སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་ནུས་པས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་ཆོས་བཟོད་ལ་གནས་པ་དེས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འབད་ན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཐོབ་པའི་རྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་གྱི་ལམ་གྱི་ནུས་མཐུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མིན་པར་དམན་ལམ་
སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པས། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་
པར་སྤངས་པ་དང་། དེའི་རྣམ་གྲོལལམ་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་མི་འབྱུང་བ་སློབ་དཔོན་གྱི་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་དག་མཐའ་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ནི་གང་། དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་ལ་བྱས་ནས། དེ་མངོན་དུ་”བྱའི2

་དོན་
དེ་ལ་སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་དྲི་བྲལ་
གྱི་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐར་བྱས་ནས། དེ་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་དུ་བྱས་པར་བཞེད་པ་རྣམས་ནི། སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་སངས་རྒྱས་མངོན་དུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བས་འཐད་པར་དཀའོ། །ཆད་པའི་མྱང་འདས་ལ་བྱེད་པ་ཡང་རྫོགས་”སྨིན

3
་

སྦྱངས་ནས་མངོན་དུ་བྱ་བར་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ཁ་ཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་ལ་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་དུ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་དང་། དྲི་

1 <མ་ཕྱི། ༢༨བ༥ན། ཆེད ཞོལ། ༢༨བ༣ན། སྐུ། ༢༩བ༥ན། བླ། ༣༠བ༤ན། ཚོད>
2 <མ་ཕྱི། ༢༩ན༢ན། བྱས ཞོལ། ༢༨བ༦ན། བྱའི སྐུ། ༣༠ན༢ན། བླ། ༣༡ན༡ན། བྱས>
3 <མ་ཕྱི། ༢༩ན༣ན། མིན ཞོལ། ༢༩ན༡ན། སྐུ། ༣༠ན༣ན། བླ། ༣༡ན༣ན། སྨིན>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

57

བྲལ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་སྐད་བྱེད་པ་ནི་བཞད་གད་བྱ་བར་རིགས་སོ། །དེས་ན་གདམས་ངག་འདི་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ལ་གཙོ་བོར་གདམས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དམིགས་བསལ་
གསུམ་པོ་མ་རྫོགས་པའི་སྐབས་གང་དུ་ཡང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ་ཞེས་གདམས་པ་ཡིན་ལ། གདུལ་བྱ་ཕལ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་ལངས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དམིགས་བསལ་གསུམ་པོ་མ་རྫོགས་པའི་བར་སྐབས་གང་དུ་ཡང་། དེང་ཕྱིན་

ཆད་ཡང་དག་པའིམཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ་ཞེས་གདམས་པ་ཡིན་ནོ། །དུས་དེའི་བར་དུ་སུ་གང་གིས་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པ་མི་སྲིད་ན། སྐབས་

འདིར་དེ་ལྟ་བུའི་གདམས་ངག་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་དག་པའི་མཐའ་གང་། དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྤྱིར་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཡིན་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་དགོས་མོད་ཀྱི། འདིར་ནི་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་
”ཞི་བའི་1

དབྱིངས་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་
པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཞི་བའི་བདེ་བ་
དེས་ཐུགས་ཕྲོགས་ནས་བསམ་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས། སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་དུ་བསྐལ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༩བ༣ན། +ཞི་བའི་ཞི་བའི ཞོལ། ༢༩བ༡ན། -ཞི་བའི་ སྐུ། ༣༠བ༣ན། བླ། ༣༡བ༣ན། +ཞི་བའི་ཞི་བའི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

58

བའི་བར་དུ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ནི། ཐེག་པ་དམན་པའི་རིགས་ཅན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་དམན་པར་རིགས་ངེས་པ་ནི། དང་པོ་ནས་སྔར་བཤད་པའི་གདམས་པ་བྱིན་ན་དམན་པའི་རིགས་ལས་ཀྱང་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་ལངས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་
པའི་གང་ཟག་དེ་སྔོན་གོམས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས། ཡང་དང་ཡང་དུ་སྙོམས་འཇུག་དེ་ལ་
སྙོམས་པར་ཞུགས་པར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གཏོང་བའི་དྲི་ཙམ་
ཡང་མེད་པར་དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
འགོག་བདེན་དོན་དམཔའི་བདེན་པར་བཞེད་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལྟར་ན་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་ཡང་དག་པའི་
མཐའ་དེ་བཞིན་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །འགྲེལ་པ་མཛད་པའི་སློབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་པ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ཡང་བཞེད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པའི་རྟེན་ཅན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ། གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པའི་མཐའ་ཞི་བ་ཉིད་དེ་ཞེས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་གཞུང་དྲངས་པ་

རྣམས་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ཡང་དག་མཐའ་ཆད་པའི་མྱང་འདས་ལ་འདོད་ཟེར་བ་ནི་མ་བརྟགས་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་གསུམ་པོ་མ་རྫོགས་བར་དུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་སམ་མི་ནུས། མངོན་དུ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

59

བྱས་ན་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མངོན་དུ་བྱེད་འདོད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་རྗེས་ནས་ནུས་ན། ས་བརྒྱད་པ་བས་ལྟ་ཅི་སྨོས། འོན་ཀྱང་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་”མངོན1

་དུ་བྱེད་པའི་དོགས་པ་ཆུང་ལ། ས་བརྒྱད་པར་དོགས་པ་ཆེ་
བས་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སློང་བར་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་རྟག་པ་མཐའ་བཟུང་ཙམ་ཡིན་གྱི། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་ཆོས་གསུམ་མ་རྫོགས་པའི་བར་དུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ག་ལ་སྲིད། གལ་ཏེ་མངོན་
དུ་བྱེད་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཁྱབཔ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་བདེ་
བ་དེས་ཐུགས་ལེགས་པར་དྲངས་ནས། ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་བསྐལ་པ་ལ་སོགས་པར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་དོན་ཏོ། །དམིགས་བསལ་གསུམ་རྫོགས་ནས་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱང་། ཞི་བ་དེས་ཐུགས་ཕྲོགས་ནས་དེའི་གཞན་དབང་དུ་འགྱུར་བའི་དོགས་པ་ག་ལ་ཡོད། ཉན་རང་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་ལངས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཞུགས་པ་རྣམས་བར་བར་དུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱང་། གོམས་པའི་དབང་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་འདི་ལ་དུས་ཡུན་རིང་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་འཕེན་པ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །གནས་འདི་དག་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་རིགས་པའི་སྐབས་དེར་ཐག་གཅོད་མི་
བྱ་བར་ལེགས་པར་དཔྱད་པར་བྱ་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །
གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་ཚུལ་ལ་གཉིས་
ཀྱི་དང་པོ་ཞུ་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལན་ནི། རབ་འབྱོར་ཞེས་

1 <མ་ཕྱི། ༣༠ན༥ན། སྔོན ཞོལ། ༣༠ན༣ན། སྐུ། ༣༡ན༦ན། བླ། ༣༢ན༥ན། མངོན>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

60

བོས་ནས། རྣམ་པ་ངོ་བོ་གང་དག་དང་། རྟགས་འབྲས་བུ་གང་དག་དང་། མཚན་མ་རྒྱུ་གང་དག་གིས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་བརྗོད་ཅིང་
ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་རྣམ་པ་སོགས་དེ་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཐུགས་སུ་ཆུད་དེ། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡུམ་བར་མ་ལས། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་
རྟོགས་བསྡུས་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་མདོར་བསྡུས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། དེ་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཡུམ་ལབསླབ་ཅེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྒྱས་པ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པའི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། མཁྱེན་པ་གསུམ་བསྟན་པ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། དམིགས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་རྣམ་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་རྟེན་ཅན་བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་རྨོངས་པ་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། ཐབས་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངེས་པར་

འབྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དང་། དུས་མ་ཡིན་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཐབས་དང་། སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུས་སེམས་ཅན་མ་བསྡུས་པ་སྡུད་
པ་ལ་སོགས་པར་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་ཏེ། དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

61

བ་མེད་པའི་རྟེན་ཅན་འབྲས་བུ་གཞན་དོན་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་མཐས་གཏུགས་པར་

སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་དང་། རང་དོན་ཡང་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་སླར་མི་
ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཉིད་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་དག་
བསྡུས་པ་དེ་ལྟ་བས་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ནི་ཆོས་ཅན། འཕགསབཞིའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རིལ་རྫོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་རྣམ་པ་མཐའ་དག་བསྡུས་པས་སོ། །
གཉིས་པ། མདོ་དང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་སྤངས་ནས་དགོས་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ། དོགས་པ་བཀོད་ནས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
དང་པོ་ནི། གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་མཐའ་དག་གཏན་ལ་འབེབས་ན། མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་ཟློས་པས་
མངོན་རྟོགས་རྒྱན་བརྩམས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་དོགས་པའི་གཙོ་བོ་སྤོང་བ། འདིར་དངོས་སུ་བཀོད་ནས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མཐའ་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ། །མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་མི་ཤེས་པའི་སྐྱེ་བོ་བློ་གྲོས་དམན་པ་དག་གི་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་བྱམས་པ་རང་གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་། དགོས་པ་དང་། དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པར་དངོས་སུ་བསྟན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

62

པ་དང་། འབྲེལ་བ་ཁོང་ན་ཡོད་པ་རྣམས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་དོགས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཕགས་པ་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བས་”ཀྱང

1

་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་

དེ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པའི་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད། མེད་དོ་སྙམ་དུའོ། །ལོག་པར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་བོ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱས་པ་དང་འབྲིང་དང་མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བཞེད་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱིཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་མཐའ་
དག་གསལ་བར་མཛད་པ་མ་ཡིན་ནམ། མཛད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གང་ལས་ན། རྒྱལ་

བའི་ཡུམ་གསུམ་པོ་དེ་དང་དེ་ལས་སོ། །དོན་གང་ན། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་

རིམ་པའོ། །
ལོག་རྟོག་བསལ་ནས་དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་བཀོད་པ་”ལ2

་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོས་འབྲེལ་
གྱི་ངག་བཀོད་པས་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ངག་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དགོས་པ་ཤས་ཆེར་ཡོད་སྙམ་པའི་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོགས་པ་སྔ་མ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ཤས་ཆེར་ཕྱོགས་པ་ཡིན་པས། ཐེ་ཚོམ་བསལ་ནས་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་ཅེས་པའི་དོན་དུ་མི་གཟུང་ངོ་། །མདོར་ན་བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པ་ལ་སྐྱེས་བུའི་གནས་སྐབས་དང་། མཐར་ཐུག་གི་དོན་འགྲུབ་པའི་དགོས་པ་ཕལ་ཆེར་མེད་སྙམ་པ་དང་། དགོས་པ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེས་བུའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་མ་ཡིན་སྙམ་པ་དང་། དེ་ཡིན་ཡང་དགོས་པ་དེ་སྒྲུབ་མི་ནུས་སྙམ་པ་དང་། སྤྱིར་བསྒྲུབ་ནུས་ཀྱང་
1 <མ་ཕྱི། ༣༡བ༥ན། ཞོལ། ༣༡བ༢ན། ཡང སྐུ། ༣༢བ༦ན། ཀྱང བླ། ༣༣བ༦ན། ཡང>
2 <མ་ཕྱི། ༣༢ན༢ན། -ལ ཞོལ། ༣༡བ༣ན། +ལ སྐུ། ༣༣ན༢ན། བླ། ༣༤ན༣ན། -ལ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

63

འདིར་བསྟན་པའི་ཐབས་དང་མ་འབྲེལ་སྙམ་པའི་དོན་མི་འགྱུར་བའི་ཐེ་ཚོམ་དང་འགལ་བ་དགོས་སོགས་བཞི་ལ་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པའི་འཇུག་པའི་ཡན་
ལག་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། བདེ་བླག་ཏུ་ནི་རྟོགས་པ་ཞེས། །བྱ་བ་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པ་ལ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་ནི་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོའི་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནསརྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་སེམས་

བསྐྱེད་པ་སོགས་ཆོས་སྤྱོད་བཅུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་མདོའི་དོན་བློ་དང་ལྡན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མདོའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཐབས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་བསམ་གྱིས་དྲན་པ་ལ་བཞག་ནས་གོམས་
པར་བྱས་པས་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་འདི་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཤིང་། དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་ཆོས་བཅུ་གནས་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་
སྟོན་པས་ཡུམ་གསུམ་པོ་འདི་ལས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བརྗོད་བྱར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་
གང་ཡང་རུང་བས་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཉན་རང་
སོགས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱའི་
ངོ་བོ་དང་། དེ་ནས་གཅིག་གིས་ཁྱད་པར་དང་། དེ་ནས་གསུམ་གྱིས་ཉིང་དགོས་དང་།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

64

ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དགོས་པ་བསྟན་ནས་འབྲེལ་བ་དོན་གྱིས་འཕངས་སོ། །གསུམ་པ་ལ། དགོས་པ་དང་། ཉིང་དགོས་དང་། བརྗོད་བྱའོ། །
དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་
བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུམ་གྱི་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་
བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་བའི་མདོའི་དོན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་”སྒྲུབ

1
་པ་ལ་

སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་བཅུ་གཞིར་བྱས་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་

རིམ་པར་ཕྱེ་བའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པའི་ཆེད་དུ་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ནི་ཉིང་དགོས་སོ། །ཉིང་དགོས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགོས་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པའི་རིམ་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་མཐའ་དག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཉིང་དགོས་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཐབས་གང་ཞེ་ན། དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལེགས་པར་བཞག་ནས་ཕྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །གང་བཞག་ན་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོའི་དོན་མ་ལུས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྦྱིན་
པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་པོ་སྤྱོད་པའི་རྟེན་སེམས་བསྐྱེད་
དང་། སྤྱོད་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྒྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་དང་། ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་བསྡུས་

1 <མ་ཕྱི། ༣༢བ༦ན། ཞོལ། ༣༢བ༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༣༤ན༡ན། སྒྲུབ བླ། ༣༤ན༣ན། བསྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

65

པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱིས་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་ཕྱེ་བའོ། །དྲན་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་རྣམས་ཐོས་པའི་དོན་ལ་རིགས་པས་ལེགས་པར་བསམས་ནས་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་པའི་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་དྲན་པའོ། །གང་གིས་ཐོག་མར་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་ནས་མཐར་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་
འགྱུར་ཞེན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
”སྒྲུབ

1

་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་ལ་ངེས་པར་འཇུག་ཅིང་གཞན་གྱི་དྲིང་ལ་མི་འཇོག་པས་ན་
ཅི་ལ་ཡང་མ་རག་པར་ཆས་ཤིང་བརྩམས་པ་དག་ཁོ་ནས་མྱོང་བར་འགྱུར། འདི་དག་གིས་སྐབས་གསུམ་པའི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཉན་རང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་སུ་འདོད་པ་”ལེགས

2

་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ནོ། །གང་གིས་བསྟན་ན་
བཅོམ་ལྡན་འདས་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་དང་། ཐུགས་ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་
དང་། རྗེས་བསྟན་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་ལམ་རྗེས་སུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །བརྗོད་བྱ་གང་ན། བརྗོད་བྱ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་གང་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་རྣམ་མཁྱེན་དུ་འཇོག་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་སེམས་

1 <མ་ཕྱི། ༣༣བ༡ན། བསྒྲུབ ཞོལ། ༣༣ན༣ན། སྒྲུབ སྐུ། ༣༤བ༡ན། བསྒྲུབ བླ། ༣༥བ༣ན། སྒྲུབ> 2 <མ་ཕྱི། ༣༣བ༢ན། ལགས ཞོལ། ༣༣ན༤ན། སྐུ། ༣༤བ༢ན། བླ། ༣༥བ༥ན། ལེགས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

66

བསྐྱེད་ནས་སྒྲུབ་པའི་བར་ཏེ། དེ་གཞིར་བཟུང་ནས་གནས་སྐབས་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ཆོས་བཅུ་སྟོན་པ་དེ་ལྷུར་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོ། །
བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་ནི། སེངྒེ་དང་། འཕྲོག་བྱེད་དང་། དབྱིག་གི་སྙིང་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉན་རང་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ལ་གོམས་པར་མ་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལསོགས་པའི་ཤེས་པའི་རིམ་གྱིས་མ་མྱངས་པ་དེ་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གིས་མ་མྱངས་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། “རྗོད

1

་པར་བྱེད་པ་ཡུམ་གྱི་མདོ་རྒྱན་དང་བཅས་པ་དང་། བརྗོད་པར་
བྱ་བ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་པོ་དག་ཐབས་དང་ཐབས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་
གྱིས་འབྲེལ་བར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་
སྡེ་སྣོད་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གང་
ཡང་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་དམིགས་པ་ཆེ་བས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་
འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདི་འབྲེལ་བ་ཁོང་ན་གནས་པ་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསལ་

བར་མཛད་པ་ལ་ཡང་བཤད་དོ། །དེས་ན་བརྗོད་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་ལ་འབྲས་བུ་བསྟན་པས་བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན། དང་

པོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས། རྣམ་པ་ཐམས་

1 <མ་ཕྱི། ༣༤ན༡ན། ཞོལ། ༣༣བ༣ན། བརྗོད སྐུ། ༣༥ན༢ན། རྗོད བླ། ༣༦ན༤ན། བརྗོད>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

67

ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་དུ་བགྲོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ལ་བྱའོ། །མཆོད་བརྗོད་དང་དགོས་འབྲེལ་ནི། འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་བསྡུས་དོན་གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་སྦྱར་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་བསྡུས་དོན་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ངག་ཉེ་བར་དགོད་པ་དང་། བསྡུས་ཏེ་བཤད་པ་དང་། རྒྱས་པར་མ་བཀྲོལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །
དང་པོ་ནི། འབྲེལ་བ་རྩ་བས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པས་དོགས་པ་བཅད་བཞེད་ནས། ཐོག་མར་འབྲེལ་བ་སྨོས་པའོ། །དེ་ལྟར་འབྲེལ་བལ་སོགས་པ་བསྙད་ནས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལུས་རྣམ་པར་བཞག་པ་གསུངས་ཏེ། ཉན་པ་པོ་ལ་ལྟོས་པའི་དགོས་པ་ནི། གདུལ་བྱ་ཉན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་རིམ་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། འཆད་པ་པོ་ལ་ལྟོས་པ་ནི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མདོ་ཙམ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བྱས་པ་ཡང་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་རིམ་པ་མ་འཛིངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པར་བྱ་སླ་བར་གཟིགས་ནས་མཛད་པས་སོ། །ལུས་ཀྱི་བསྡུས་དོན་ནི། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་བཅོ་ལྔས་མདོ་དང་རྒྱས་པར་བསྟན་པས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ལུས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། བཤད་བྱ་འཆད་བྱེད་མདོར་བསྟན་པ་དང་། འཆད་བྱེད་ཀྱི་རྐང་གྲངས་སོ། །དང་པོ་ལ།
ཚིག་དོན་དང་། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། གཞུང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་གསུམ་
ནི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའོ། །གང་གིས་ནི་བསྟན་བཅོས་འདིས་སོ། །ཇི་ལྟར་ན། རྗོད་བྱེད་སྐབས་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ་དང་། བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་དངོས་པོ་ཡང་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

68

དུ་ཕྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྫོགས་པར་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་དགོད་པ་དང་། གཞན་གྱིས་ལོག་པར་
བཤད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་ན་དང་པོ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒོམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་

ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཕ་རོལ་ཏེ་རབ་ཀྱི་མཐར་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་
ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ།
སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ནི་དངོས་
ཡིན་ལ། དེ་འཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཚིག་དང་ངག་གི་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཏགས་པའོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་
པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གཉིས་མེད། །ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས། །བསྒྲུབ་བྱ་དོན་དེ་དང་ལྡན་པས། །གཞུང་ལམ་དག་ལ་དེ་སྒྲ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །
དེའི་ཕྱིར་དེ་དང་འབྲེལ་བས་གཟུགས་བརྙན་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ག་ཡང་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་
ལས་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བས་བྱང་ཆུབ་གསུམ་གའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདི་ཉིད་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་མཉན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

69

པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །དེའི་དོན་ནི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་མམ་བཞིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ཁོ་ན་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་ཡིན་ལ། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དང་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་”བཏགས

12
་པ་

བ་ཡིན་ནོ། །དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་གཞུང་
དྲངས་པ་ཡིན་གྱི་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་བདེནཔར་གྲུབ་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་མཛད་བཞེད་ནས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་སྨོས་སོ། །རྟེན་གྱི་གང་

ཟག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་དང་འབྲེལ་བས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དང་བྲལ་བའི་
ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་ག་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་ཉིད་དོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ངེས་
པར་བཟུང་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལམ་འབྲས་གསུམ་འབའ་ཞིག་སྟོན་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ནར་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་གི་ལམ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་མེད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་དང་ལམ་ཡང་མི་འབྱུང་བས། བྱང་ཆུབ་གསུམ་གའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་གཙོ་བོ་ལས་དབང་དུ་བྱས་པས་སོ་ཞེས་པ་འདིས། ཤེར་
ཕྱིན་གསུམ་གྱི་གཙོ་བོ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་པར་འདོད་པ་
ནི་ལོག་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞུང་འདིས་དངོས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལམ་འབྲས་གསུམ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་སྒྲུབ་པ་ནི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་
གྱི་གཟུགས་བརྙན་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་ཡེ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༥ན༦ན། བརྟགས ཞོལ། ༣༥ན༡ན། སྐུ། ༣༦བ༡ན། བླ། ༣༧བ༤ན། བཏགས>
2 <མ་ཕྱི། ༣༤ན༡ན། ཞོལ། ༣༣བ༣ན། བརྗོད སྐུ། ༣༥ན༢ན། རྗོད བླ། ༣༦ན༤ན། བརྗོད>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

70

ཤེས་དང་། དེ་ཙམ་གྱིས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དང་།

དེ་དག་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དང་བྲལ་
བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་གསུམ་ཤེར་ཕྱིན་ནོ་ཞེས་གཞུང་དེས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་གཙོ་
བོར་བསྟན་པ་ལ་དོགས་པའི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེརཕྱིན་འདི་མེད་ན་བྱང་ཆུབ་
གསུམ་ག་མི་འབྱུང་བས་གསུམ་གའི་ལམ་སྟོན་ཏེ། གང་དུ་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་

སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཞེས་སོགས་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཞེས་པར་རོ། །གཞུང་དང་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གཉིས་ནི་ཤེར་ཕྱིན་
”བཏགས

1

་པ་བ་ཡིན་ཏེ། འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་བརྗོད་བྱར་སྟོན་
པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་དང་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་

ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི། སྒྲ་བཤད་པ་དང་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སོགས་ལ་འདིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་
གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྗོད་བྱེད་གཞུང་གི་ཚོགས་རྣམས་ཡིན་ལ། ལམ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༦ན༢ན། བརྟགས ཞོལ། ༣༥བ༣ན། སྐུ། ༣༧ན༣ན། བླ། ༣༨བ༡ན། བཏགས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

71

ཤེར་ཕྱིན་ནི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་དངོས་སུ་
ཟིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་རྣམས་སོ། །འབྲས་བུའི་ཤེར་
ཕྱིན་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཁྱད་ཆོས་བཞིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། ལམ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སློབ་དཔོན་སྔམའི་ལུགས་དགོད་པ་དང་། དེ་འཐད་མི་འཐད་དཔྱད་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ། །
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཁྱེན་པ་གསུམ་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་སྤྱི་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་
ལ། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་ནི་ད་ལྟར་གྱི་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ལམ་ཙམ་སྟོན་པ་ཡིན་པས། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་དང་ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་ཡོད་
པར་འདོད་ལ། ཡང་ཁ་ཅིག །མཁྱེན་གསུམ་ནི་རལ་གྲི་ཐང་ལ་བཞག་པ་དང་འདྲ་བས་

ས་མཚམས་མེད་ལ། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་རལ་གྲི་ལག་ཏུ་བླངས་པ་དང་འདྲ་བས་

ས་མཚམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་། སྔ་མ་ལས་ཁྱད་པར་ཆེར་མེད་ལ། ཡང་ཁ་ཅིག་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནི། ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པར་

བྱ་བ་དེ་ཉིད་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་སྒོམ་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཟེར་རྒྱུས་ཕོངས་པ་ཁ་ཅིག །སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་ལྟ་བ་སྟོན་ལ། བར་བ་བཞིས་སྒོམ་པ་དང་སྤྱོད་པ་
སྟོན། ཐ་མས་འབྲས་བུ་སྟོན་པར་འདོད་དོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

72

ཡང་ཁ་ཅིག །ལམ་རྐྱང་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་

གནས་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ལམ་ཤེས་ས་དང་པོ་ནས་དྲུག་པའི་བར་དང་གཞི་ཤེས་ས་བདུན་དང་། སྦྱོར་བཞི་དག་པ་ས་གསུམ་ལ་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་ལ། ཆོས་སྐུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་སྐྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་
གཉེན་ན་རེ། སྐབས་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དང་། རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་དང་། སྐབས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་
ཐེག་པ་དམན་པའི་ལམ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་ནས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་
མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས། དེ་ལས་ལངས་ཏེ་སྐབས་དང་པོའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དང་། སྐབས་བཞི་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ཅིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་ཕལ་ཆེར་བཞག་པར་དཀའ་སྟེ། དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་

ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་རྒྱུད་
ལ་མི་བསྐྱེད་པ་ནི་མི་སྲིད་ཅིང་། འདིར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ན་ཡང་། འདི་ནི་དུས་གསུམ་གའི་ལམ་བསྟན་པའོ། །འདི་ནི་ད་ལྟར་བ་འབའ་ཞིག་གི་ལམ་བསྟན་པའོ་ཞེས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལས་གོ་ལྡོག་སྟེ་
གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་ན་ཡང་གནོད་པ་བསྟན་པར་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ལུགས་གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་སུའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ཀྱང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ལ་ས་མཚམས་ངེས་པར་བཞག་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

73

པོར་འདི་སྒོམ་ལ་དེའི་རྗེས་སུ་འདི་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་གོ་རིམ་མི་ཤེས་པས། ལམ་འཆད་པ་པོ་དང་། ཉན་པ་པོ་ཀུན་རྨོངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལུགས་གསུམ་པ་ནི། ཐོས་བསམ་གྱིས་གཞན་ཞིག་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། བསྒོམས་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚེ་དེ་དང་འབྲེལམེད་གཞན་ཞིག་བསྒོམ་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟ་རྒྱུག་པ་ལ་”སྐྱུས

1

་ཀྱིས་ས་བསྟན་ནས། རྒྱུགས་ས་གཞན་དུ་བྱེད་པ་ལྟར་འབྲེལ་མེད་དུ་
འགྱུར་རོ། །དེས་ན། ཐོས་བསམ་གྱིས་གང་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་ཉིད་བསྒོམས་པས་
ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ལ། གང་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་དོན་དེ་ཉིད་ཐོས་བསམ་
གྱིས་གཏན་ལ་མ་ཕབ་ན། སྒོམ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གདོན་མི་ཟ་
བར་དེ་གཉིས་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་སོ་སོར་བསྟན་པ་དགོས་ན། སྐབས་ལྷག་མ་ལྔས་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་སྟོན་ལ། དང་པོ་གསུམ་གྱིས་བསྒོམས་པས་
ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྟོན་པར་ཁས་བླངས་ན་ཡང་། གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསྟན་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
སྦྱོར་བཞི་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གང་ཟག་དེས་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྒྲུབ་པའི་བར་ལ་སོགས་པ་ཉམས་སུ་མི་ལེན་ན། སྦྱོར་བཞི་ཉམས་སུ་ལེན་པར་འགལ་ལ། ལེན་ན་ནི། སྐབས་དང་པོའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པས། ཐོས་བསམ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་གཞུང་སོ་སོར་གཅོད་པར་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །འདི་རྣམས་ལ་གོ་བ་གཏིང་ཚུགས་པ་མ་རྙེད་པའི་རྟགས་སུ། མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོ་སྡེ་སྣོད་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་ཞིག་ཀྱང་། ད་གདོད་སྒྲུབ་པ་བྱེད་འདོད་སྐྱེས་པའི་ཚེ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༧བ༡ན། ཞོལ། ༣༧ན༢ན། སྐྱུས སྐུ། ༣༨བ༣ན། བླ། ༣༩བ༦ན། དཀྱུས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

74

ཉམས་ལེན་བྱས་པར་མིང་བཏགས་པའི་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་མང་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གོ་བ་ཅུང་ཟད་ཆགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་ཚེ་ན་ཡང་། ལམ་བློའི་ངོ་བོར་མ་བསྐྱེད་པ་བློའི་དམིགས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་བྱས་པའི་རྟགས་སུ་འཆད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱང་འཆད་པས་ཡིད་སུན། ཉན་པ་པོརྣམས་ཀྱང་ཉན་པས་ཕལ་ཆེར་ཡིད་སུན་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལུགས་བཞི་པ་ནི། མི་འཐད་པ་རྟོགས་པར་སླ་སྟེ། བསྟན་བཅོས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་པར་གསལ་ལོ། །ལུགས་ལྔ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་སྡུད་འགྲེལ་དུ། དེ་རང་ལུགས་སུ་བཞག་པ་
ལྟར་སྣང་ཡང་། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་འདིར་དེ་ལ་དམིགས་ཕུག་པའི་དགག་པ་འོག་ནས་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གོ་རིམས་ལ་ལོག་རྟོག་འགོག་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་མ་གོ་བར་ལམ་གསུམ་བཏགས་པ་བར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞེས་འཆད་པ་དག་ཀྱང་སྣང་ངོ་། །ལུགས་ཐ་མ་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེས་ངེས་པར་
དམན་པའི་ལམ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་འཇུག་དགོས་སོ་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་ན། དབང་པོ་རྟུལ་པོ་འགའ་ཞིག་རྣམ་མཁྱེན་དུ་བགྲོད་པའི་ལམ་ཉེ་བ་བོར་ནས་ལམ་རིང་བ་ལ་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱང་། བསྟན་བཅོས་འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་

པའི་གང་ཟག་སྲིད་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་གི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ། དེ་དོར་ནས། འབྲེལ་མེད་གཞན་སྟོན་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་གི་འཇུག་ཡུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་བར་པ་བཞིས་དེ་ལ་འཇུག་པའི་རྣལ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

75

འབྱོར་སྟོན་ཅིང་། ཐ་མས་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་སྟོན་པར་འདོད་བཞིན་དུ། གཞི་ཤེས་ཉན་རང་ཁོ་ན་དང་། ལམ་ཤེས་སངས་རྒྱས་ལ་མེད་པར་འདོད་པ་ཡང་བསམ་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །
གསུམ་པ་ནི། དགོས་འབྲེལགྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར། མངོན་པར་རྟོགས་པ་
བརྒྱད་ཀ་ཐོས་བསམ་གྱིས་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། ཐོས་བསམ་
གྱིས་དྲན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་བསྒོམས་པས་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལས་ས་བཅུ་བགྲོད་པར་གསུངས་པས། སྐབས་བརྒྱད་ཀས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་གིས་ཐོས་
བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡང་བསྟན་ལ། ཐོས་བསམ་གྱིས་

གཏན་ལ་ཕབ་བའི་དོན་དེ་ཉིད་བསྒོམས་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་པས། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ཡང་བརྒྱད་ཀས་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འགྲེལ་ཆེན་དུ། བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་གདམས་ངག་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གནས་སྐབས་
བརྒྱད་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཕྱེ་བ་ཐམས་ཅད། ཅེས་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་པོ་
དེ་ཉིད་ལམ་གྱི་གཞིར་བཟུང་ནས། དེ་ལ་གནས་སྐབས་བརྒྱད་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དམ་བཅས་པའི་
དོན་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ། སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་ཅེས་རྣམ་པར་བཞག་ཅིང་། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྔོན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་འགྲོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་
སྔོན་དུ་སྐབས་གསུམ་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སྦྱང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཤིང་། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

76

རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་
སྐབས་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ཚུལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱ་ལ། སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་པའི་ལམ་གཉིས་ཀ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་དག་ལ་ནན་ཏན་གྱིས་བརྩོན་
འགྲུས་རྩོམ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་དུ་བྱའོ། །”སྒྲུབ1

་པ་དེ་ཉིད་མཁྱེན་པ་གསུམ་གའི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྒོམ་
ཞིང་དེ་ཡང་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ཟུང་དུ་སྦྲེལ་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་འབྱོར་དེ་ཉིད་ལ་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་གནས་སྐབས་དང་སྒོམ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་བཞིར་དབྱེའོ། །
སྦྱོར་བ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་”སྒྲུབ2

་པ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་དགོས་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱོར་བ་ལག་ལེན་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་ཞིང་། བསམ་སྦྱོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུའི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་ནུས་ལ། དེ་ལྟར་ན་གདོན་མི་ཟ་བར་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་ནུས་པས་”སྒྲུབ

3

་པ་བཞིར་
དབྱེ་ལ། དེ་ལ་ཡང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་དོན་དུ་དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་ལ་
དམིགས་པ་སྔོན་དུ་བཏང་དགོས་པས་སོ། །རིགས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་དེར་བཤད་

1 <མ་ཕྱི། ༣༩ན༢ན། ཞོལ། ༣༨བ༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤༠ན༥ན། སྒྲུབ བླ། ༤༡བ༣ན། བསྒྲུབ>
2 <མ་ཕྱི། ༣༩ན༣ན། ཞོལ། ༣༨བ༤ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤༠ན༦ན། སྒྲུབ བླ། ༤༡བ༤ན། བསྒྲུབ>
3 <མ་ཕྱི། ༣༩ན༥ན། ཞོལ། ༣༨བ༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༤༠བ༢ན། སྒྲུབ བླ། ༤༡བ༦ན། བསྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

77

ཀྱང་། སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པའི་གོང་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་སད་པ་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཉན་ས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རིགས་གང་དང་ལྡན་རྟོག་པའི་ཐབས་དང་། མདོ་རྒྱན་དང་བྱང་ས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་རིགསསད་པའི་རྟགས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པས། གདུལ་བྱ་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་ལྟར་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་འཁྲིད་པའི་སྔ་རོལ་ནས་རིགས་ནས་འཁྲིད་དགོས་སོ། །སྒྲུབ་པའི་གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་དོན་ཚན་བཅུའི་ལྡོག་པ་ལས་མ་གསུངས་ཀྱང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་

བཅས་པ་མ་ལུས་པའི་གདམས་ངག་ནོད་དགོས་ལ། ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྒོམས་པས་དེ་སྒོམ་བྱུང་དུ་གྱུར་པའི་ཐོག་མའི་ས་མཚམས་སྦྱོར་ལམ་བསྟན་ལ། དེ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གཞན་ཡོད་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི་ལོགས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་བས་འདིར་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། མཁྱེན་པ་གསུམ་དང་སྦྱོར་བ་བཞི་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐུའོ། །

མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ།

རྩ་བ། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི། །དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡང་དག་

བཤད། །རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ལམ་ཤེས་ཉིད། །དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད། །རྣམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྟོགས་པ་དང་། །རྩེ་མོར་ཕྱིན་དང་མཐར་གྱིས་པ། །སྐད་ཅིག་
གཅིག་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་དེ་རྣམས་བརྒྱད། །
དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་རྣམ་མཁྱེན་ལ། མཚན་ཉིད་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

78

སོགས་པའི་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས། འདིའི་
རྣམ་མཁྱེན་བདེན་གཉིས་མཁྱེན་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ཐོབ་བྱའི་རྣམ་མཁྱེན་དེའི་རྟོགས་བྱ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ལམ་སྤྱིའི་ལུས་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །མཚོན་བྱ་ནི། རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཅེས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི། སྤྱིར་དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན།
ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་བོའི་དོན་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ལས་འདིར་ནི་ཕྱི་མའོ། །ས་མཚམས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད་དོ། །
གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱིགང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་
སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་
ཟག་གི་མངོན་པར་རྟོགས་པའོ། །ཁ་ཅིག །ལམ་གསུམ་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་
པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་གྱི་དུས་ན་བསྐྱེད་པ་མི་
རིགས་པར་ཐལ་བ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ལམ་ཤེས་གསུམ་གྱི་དང་པོ་བསྒོམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། མི་རྟག་སོགས་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲོས་བྲལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ན་ནི། སློབ་
ལམ་ན་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་ཟད་པར་སྤངས་པ་ཡོད་པར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

79

ཐལ་བ་དང་། མཉམ་རྗེས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་སོགས་སོ། །གཞན་ཡང་ལམ་ཤེས་ལ་ཞི་བའི་མཐའ་འགོག་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་
མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་དམིགས་པ་མེད་པའི་
སྙིང་རྗེ་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་ན། ལམ་ཤེས་ལ་དེས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །མཚོན་བྱ་ནི། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཅེས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སོགས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་དག་གོ །ས་
མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོངལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་རོ། །
གསུམ་པ་གཞི་ཤེས་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཡེ་ཤེས་
གང་ཞིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། །མཚོན་བྱ་ནི། དེ་ནས་
ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་རྟོགས་ཤིང་དེའི་རིགས་སུ་གནས་པ་མཐའ་དག་གོ །གཞི་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་ཞེས་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་འགྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གང་ན་ཡང་མེད་དོ། །ས་མཚམས་ནི། འཕགས་
པའི་གང་ཟག་མཐའ་དག་ལའོ། །

སྦྱོར་བ་བཞི་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་བཞིའི་དང་པོ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། མཁྱེན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

80

གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་
རོ། །མཚོན་བྱ་ནི། རྣམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྟོགས་པ་དང་ཞེས་སོ། །དབྱེ་བ་ནི། མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་
གསུམ་ཡོད་དོ། །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ། །
གཉིས་པ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས། མཁྱེན་པའི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་
སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །མཚོན་བྱ་ནི། རྩེ་མོར་ཕྱིན་དང་ཞེས་སོ། །དབྱེ་བ་
བསྡུས་ན་བཞི་དང་། རྒྱས་པར་ན་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་མོ། །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ། །
གསུམ་པ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
”བརྟན

1

་པ་ཐོབ་ཕྱིར་ཏུ་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །མཚོན་བྱ་
ནི། མཐར་གྱིས་པ་ཞེས་སོ། །དབྱེ་བ་བཅུ་གསུམ་མོ། །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་
ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་བར་རོ། །
བཞི་པ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་
བའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་གོ །མཚོན་བྱ་ནི། སྐད་ཅིག་གཅིག་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ་ཅེས་སོ། །དབྱེ་ན་བཞི། ས་མཚམས་རྒྱུན་མཐའ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་གོ །མཚོན་བྱ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཞེས་

1 <མ་ཕྱི། ༤༡ན༡ན། བརྟན ཞོལ། ༤༠བ༡ན། བརྟེན སྐུ། ༤༢ན༥ན། བླ། ༤༣བ༣ན། བརྟན>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

81

སོ། །དབྱེ་ན་སྐུ་བཞིའོ། །ས་མཚམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་ན་ཡོད་དོ། །དེ་རྣམས་
ཀྱི་གྲངས་བསྡུས་པ་ནི་དེ་རྣམས་བརྒྱད་ཅེས་སོ། །
དེ་ལ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་གྲངས་ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། ཐར་པ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་
བ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཀུན་གྱིས་ཐོག་མར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་།
གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བའི་གཞི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་མི་རྟག་སོགས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་”སྒོམ

1

་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དགྲ་

བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ངེས་པར་དགོས་ཤིང་། དེ་ཙམ་གྱིས་དགྲ་

བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་བྱེད་ནུས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་ཤེས་སྒོམ་པའི་སྔོན་དུ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྒོམ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་བྱ་བ་དང་། རང་ཉིད་འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལ་ཡིད་འབྱུང་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་གཞི་དེ་ལྟ་བུ་ཤེས་པ་དགོས་ཤིང་། མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རྣམ་མཁྱེན་དུ་བགྲོད་པའི་ལམ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཐོབ་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་གི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཤེས་པ་དགོས་ཤིང་དེ་མེད་ན་མི་ནུས་པ་དང་
རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྫོགས་པར་བསྐོར་བ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་ངེས་པར་དགོས་ཤིང་དེ་མེད་ན་མི་ནུས་པས། འཕགས་པ་བཞིའི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཆ་ནས་ཀྱང་། མཁྱེན་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བའི་མཁྱེན་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ངེས་པར་དགོས་ཤིང་དེ་ལས་མང་བ་མི་དགོས་

1 <མ་ཕྱི། ༤༡ན༥ན། ཞོལ། ༤༠བ༥ན། བསྒོམ སྐུ། ༤༡བ༣ན། བླ། ༤༤ན༡ན། སྒོམ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

82

པའི་ཕྱིར་རོ། །སློབ་དཔོན་འཕགས་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་

ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བའི་དོན་བཤད་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཞེས་སོགས་ལས་ན། གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་མེད་པ་ལྟར་མངོན་ནོ། །
སྦྱོར་བ་བཞིའི་གྲངས་ངེས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་

པ་འཇོམས་པར་བྱེད་པ་ལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རྫོགས་པར་སྒོམ་དགོས་ལ། དེ་
ལ་ཡང་གོམས་པ་དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་དང་། གོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་

པའི་སྒོམ་ཚུལ་གཉིས་སུ་འདུས་པས། “སྦྱོར

1

་བ་དང་པོ་གཉིས་དང་། ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པའི་ཆོས་སྐུ་དངོས་སུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ། དེའི་སྦྱོར་བའི་སྐབས་སུ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ན། གཞན་རྣམས་ཡིད་ལབྱེད་པའི་རྩོལ་བ་མི་དགོས་པར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་

མཐའ་དག་ཡིད་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་དགོས་ལ། དེ་ལ་སྔོན་དུ་རྩོལ་བས་རིམ་ཅན་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་དགོས་པས་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་ཡན་ལག་སྦྱོར་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་སུ་
ངེས་པས། སྦྱོར་བ་བཞིར་ངེས་སོ། དེའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་ལ་”ཆོས2

་ཀྱི་སྐུ་
ཞེས་བྱའོ། །
མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ཆོས་སྐུའི་
མཚམས་སྦྱར་དུ། གང་གི་”ཚེ3

་སྒྱུ་དང་གཡོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤངས་པ་ལ་

1 <མ་ཕྱི། ༤༡བ༦ན། སྦྱར ཞོལ། ༤༡ན༦ན། སྐུ། ༤༣ན༤ན། བླ། ༤༤ན༢ན། སྦྱོར>
2 <མ་ཕྱི། ༤༢ན༢ན། ཆེས ཞོལ། ༤༡བ༢ན། སྐུ། ༤༣བ༡ན། བླ། ༤༤བ༤ན། ཆོས>
3 <མ་ཕྱི། ༤༢ན༢ན། ཚེ ཞོལ། ༤༡བ༣ན། ཆ སྐུ། ༤༣བ༡ན། བླ། ༤༤བ༤ན། ཚེ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

83

སོགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རིམ་གྱིས་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱེད་པ་དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པ་དང་། རྣམ་པ་

ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་སེམས་པ་དང་། མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་འཇལ་བ་དང་།
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་ཉེ་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དང་། སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་
རང་གི་ངོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བླ་ན་མེད་པ་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་རྙེད་དཀའ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བནི་ཚིག་གི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པས། མཁྱེན་པ་གསུམ་ནི་བཤད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། འདིར་བཤད་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པའི་གང་ཟག་གི་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ་ཡིན་པས་ཐོག་མར་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྒོམ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་། དེ་ནས་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །སྦྱོར་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱང་སྐྱེ་རིམ་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ཡིན་ནོ། །སྦྱོར་བ་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་ཡང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་། མཁྱེན་གསུམ་དང་སྦྱོར་བཞི་ནི་བཤད་པའི་རིམ་པའོ། །མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དུ་ངེས་པ་ནི་སྦྱོར་བ་བཞིས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ནི།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

84

མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་ངེས་ལ། དེ་སྒོམ་ཚུལ་སྦྱོར་བ་བཞིར་ངེས་ཤིང་། འབྲས་
བུ་ཆོས་སྐུར་ངེས་པའོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ལུས་བཤད་
པ་དང་། སྦྱོར་བ་བཞིའི་ལུས་བཤད་པ་དང་། ཆོས་སྐུའི་ལུས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ལུས་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱི་ལུས་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ། ཆོས་བཅུའི་རང་བཞིན། དེས་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་ཚུལ། གོ་རིམ་ངེས་པ། བསྟན་བཤད་སྦྱར་བའོ། །

རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་བཤད་པ།

རྩ་བ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་་་་་་་་་་་་་་་་་།
དང་པོ་ལ། བསམ་པ་དམ་བཅའ་དང་། དེའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པ་གདམས་ངག་དང་། དམ་བཅའི་དོན་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་ལ་མཚན་ཉིད་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །མཚོན་བྱ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། དབྱེ་བ་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་སོ། །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་རོ། །
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་གདམས་ངག་དང་། །

གཉིས་པ་ནི། མཚནཉིད་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱ་ཐོབ་པའི་
ཐབས་མ་ནོར་བར་འདོམས་པའི་རྗོད་བྱེད་དོ། །མཚོན་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་

དང་། དབྱེ་ན་བཅུའོ། །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་སྔ་
རོལ་ནས་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ཡོད་ལ། འདིར་བསྟན་པའི་གཙོ་བོ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

85

ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ངོ་། །
རྩ་བ། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་རྣམ་བཞི་དང་། །
གསུམ་པ་ལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྒྲུབ་པ་ཐོག་མ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། སྒྲུབ་པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་གོ །དང་པོ་ཐེག་ཆེན་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་གི་མཚན་
ཉིད་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མངོན་རྟོགས་གང་མོས་སྤྱོད་
ཀྱི་སས་བསྡུས་པའོ། །དབྱེ་ན་རྣམ་བཞི་དང་། གཉིས་པ་ལ། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དང་། བརྟེན་པ་སྒྲུབ་པའོ། །
རྩ་བ། སྒྲུབ་པ་ཡི་ནི་རྟེན་གྱུར་པ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །
དང་པོ་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ཡི་ནི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་
དུ་གནས་པའི་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཆོས་དབྱིངས་གང་ཞིག །ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་གཞི་བྱེད་པ། རྟེན་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འདིར་སྨོས་བཅུ་གསུམ་དང་། ཐེག་ཆེན་
གྱི་ཚོགས་ལམ་མོ། །ས་མཚམས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དྲོད་ནས་དང་། སྤྱིར་

ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ། །
རྩ་བ། དམིགས་པ་དག་དང་་་་་་་།
གཉིས་པ་ལ། སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། སྒྲུབ་པའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་དེའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྒྲུབ་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞིའོ། །མཚོན་བྱ་དམིགས་པ་དག་དང་། དབྱེ་ན་བཅུ་གཅིག་གོ །
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་་ཆེད་དང་ནི། །
གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། གང་གི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་འབྲས་བུ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

86

མཐར་ཐུག །དབྱེ་ན་ཆེན་པོ་གསུམ། ས་མཚམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའོ། །གཉིས་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེན་པོ་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་བྱ་བའོ། །
རྩ་བ། གོ་ཆ་་་་་་་་་་་།
གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཕར་ཕྱིན་རེ་རེའི་ནང་དུ་དྲུག་དྲུག་ཚང་བར་བསྡུས་
ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བྱ་བའོ། །དབྱེ་ན་དྲུག །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་
གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ། །
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་འཇུག་པའི་བྱ་བ་དང་། །
འཇུག་པའི་བྱ་བའི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཅི་རིགས་པ་སྦྱོར་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བའོ། །དབྱེ་ན་དགུ། ས་མཚམས་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ། །
རྩ་བ། ཚོགས་ནི་་་་་་་་་་།
ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་འབྲས་བྱང་ཆེན་དངོས་སུ་འབྱིན་པའི་བྱ་བའོ། །དབྱེ་ན་བཅུ་བདུན། ས་མཚམས་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ། །རྩ་བ། ངེས་པར་འབྱུང་བཅས་རྣམས། །ཐུབ་པའི་རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད། །
ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་དག་སའི་རྣལ་འབྱོར། དབྱེ་ན་བརྒྱད། ས་མཚམས་དག་པ་ས་གསུམ་ནའོ། །བཅས་རྣམས་ཞེས་པ་བཅུ་བོ་དེར་འདུས་པའི་དོན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྒྱུས་འབྲས་བུ་མཚོན་པའི་ཚུལ་ལ་ཡང་ཅུང་ཟད་བཤད་དུ་ཡོད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

87

ཀྱང་། སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཚོན་པར་
ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། དེའི་དགོས་པ་ཡང་དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་རྣམ་མཁྱེན་དེའི་རང་བཞིན་ནི། ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའོ་ཞེས་བཤད་པ་ན། དེ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ཡང་དང་པོར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། སྒྲུབ་པ་བཞིའི་རིམ་པས་ཉམས་སུ་”མྱོང

1

་ནས་མཐར་ཆེན་པོ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པར་བསྟན་པས།
རྣམ་མཁྱེནདེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་བོ་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་ལམ་སྤྱིའི་ལུས་བློ་ཡུལ་དུ་ཤར་ནས། ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། དགོས་པའི་དབང་གིས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་བར་དུ་བསྟན་ཡང་། སྐྱེ་རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོར་རིགས་སད་དེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་
བསྐྱེད། སྒྲུབ་པའི་གདམས་ངག་ཉན། གདམས་པའི་དོན་ཉམས་སུ་བླངས་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྒྲུབ་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ལ། དེ་ཡང་དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་ལ་དམིགས་ཤིང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། ཉམས་སུ་
ལེན་པའི་རིམ་པ་ཡང་སྒྲུབ་པ་བཞིའི་རིམ་པས་ཉམས་སུ་བླངས་པས། ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་ནི། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཐུབ་པའི་མངོན་རྟོགས་རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་
དོ། །གཉིས་པ་ལ། ཆོས་བཅུ་གཅིག་གིས་ལམ་ཤེས་མཚོན་པ་དང་། བསྟན་བཤད་སྦྱར་བའོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༤༣བ༦ན། མྱོང ཞོལ། ༤༣ན༦ན། མྱང སྐུ། ༤༥ན༦ན། བླ། ༤༦བ༣ན། མྱོང>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

88

ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་བཤད་པ།

རྩ་བ། མོག་མོག་པོར་བྱེད་ལ་སོགས་དང་། །སློབ་མ་བསེ་རུའི་ལམ་གང་དང་། །འདི་དང་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས། །ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་མཐོང་བའི་ལམ། །དང་པོ་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལམ་ཤེས་སོ། །དང་
པོ་ནི། ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གེགས་དང་བྲལ་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འོད་ཀྱི་རང་

བཞིན་གྱི་འོད་ཀྱིས། །འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འོད་མོག་མོག་པོར་བྱེད་
པས་ང་རྒྱལ་སེལ་བ་དང་། ལ་སོགས་པས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རྒྱུ་རིགས་དང་། རང་བཞིན་དང་། བྱེད་ལས་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་
དང་འབྲས་བུ་རྣམས་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། སློབ་མ་ཉན་ཐོསཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མི་རྟག་སོགས་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་སོ། །གཉིས་པ་བསེ་རུའི་ལམ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་

ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཞན་འདྲ་བ་ལ། གཟུང་བྱ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་

དབེན་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་
སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་འདི་དང་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མཚན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

89

ཉིད་སྲིད་ཞི་གཉིས་ཀའི་”མཐའ1

་འགོག་བྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སོ། །

ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ།

རྩ་བ། བྱེད་པ་དང་ནི་་་་་་་་་་།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་
བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་
དང་། ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་མོ། །
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་་་་་་་མོས་པ་དང་། །
དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། མོས་པ་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཡུམ་དོན་
གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་སོ། །ས་མཚམས་ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་བའི་བར་རོ། །དབྱེ་ན་ཉེར་བདུན། དེའི་ཕན་ཡོན། །
རྩ་བ། བསྟོད་དང་བཀུར་དང་བསྔགས་པ་དང་། །
བསྟོད་དང་བཀུར་དང་བསྔགས་པ་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་གོང་མ་རྣམས་མོས་པ་གསུམ་སྒོམ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་ཆ་དེ་ནས་ཐུགས་དགྱེས་པའི་ཆ་དང་། དངོས་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཆ་གང་རུང་ངོ་། །
རྩ་བ། བསྔོ་དང་་་་་་་་་་་།
གཉིས་པ་བསྔོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བླ་ན་མེད་པའི་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་
གཞན་གྱི་དགེ་རྩརྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཟག་པ་དང་

1 <མ་ཕྱི། ༤༤བ༣ན། མཐའ ཞོལ། ༤༤ན༣ན། མཐར སྐུ། ༤༦ན༣ན། བླ། ༤༧ན༦ན། མཐའ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

90

བཅས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། དབྱེ་ན་བཅུ་གཉིས། ས་མཚམས་སྔ་
མ་ལྟར་རོ། །
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བླ་མེད་དག །
གསུམ་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བླ་ན་མེད་པའི་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་
ཉིད། རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཐེག་ཆེན་
གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་སོ། །དབྱེ་ན་གཉིས། ས་མཚམས་སྔར་ལྟར་རོ། །
རྩ་བ། སྒྲུབ་དང་་་་་་་་་་།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཟག་པ་མེད་
པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་གང་། རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ལག་རྗེས་
འཇོག་བྱེད། དབྱེ་ན་ལྔ།
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་ཤིན་ཏུ་དག་པ་ཞེས། །བྱ་བ་འདི་ནི་སྒོམ་པའི་ལམ། །
གཉིས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད། དབྱེ་ན་དགུ། གཉིས་ཀའི་ས་མཚམས་ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་བར་རོ། །
རྩ་བ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་རྣམས་ཀྱི། །ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་འདྲར་
བཤད། །

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་མཁས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་
རྟོགས་ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་འདྲར་བཤད་དོ། །ལམ་ཤེས་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དང་། ངོ་
བོའི་སྒོ་ནས་མཚོན་པ་ཅི་རིགས་སུ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་དུ་བགྲོད་པའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

91

ལམ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་ལམ་ལེགས་པར་ཤེས་ན་དེའི་གྲངས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི། ལམ་ཉི་ཚེ་བ་འབའ་ཞིག་བསྒོམ་པ་ནི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་

རྒྱུར་འགྱུར་ཡང་། རིང་བའི་ལམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ། གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དང་། བསྟན་བཤད་སྦྱར་བའོ། །

གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དགུ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་རིང་གི་རྒྱུ་མཚན་དང་། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་དང་། མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་
བའོ། །
རྩ་བ། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང་། །
དང་པོ་ལ་སྲིད་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ནི། ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཟིན་ཅིང་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པས་སྲིད་མཐའ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ནི།
སྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་སོ། །འདི་དག་སྔར་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་སྒོམ་གྱི་

ལམ་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་ན། དེ་དག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གང་

ཡིན་སྙམ་པ་ལ་དོགས་པ་བཅད་ནས་མཚོན་བྱའི་དོན་གཞི་ཤེས་དང་།
རྩ་བ། སྙིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་དང་། །
མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དོན་གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་སྙིང་རྗེས་ཞི་ལ་
མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་ཟེར་བ་ནི་ཐ་སྙད་ལོག་པར་སྦྱར་བའོ། །སྙིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཞི་བའི་མཐའ་འགོག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

92

བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས། དེ་གཉིས་ཀ་ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ནས་སོ། །ཤེས་པས་ཞེས་པ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱར་བ་མི་འཐད་དེ། དེའི་དོན་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འཁོར་བའི་
སྐྱོན་མཐོང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་ལ། འཁོར་བའི་སྐྱོན་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་ལ་དམིགས་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བ་མི་སྲིད་

པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བ་དང་། །
གཉིས་པ་ནི། ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མི་རྟག་
སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་ཞིང་
བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའོ། །
རྩ་བ། ཐབས་ཀྱིས་རིང་བ་མ་ཡིན་ཉིད། །
ཐབས་ཀྱིས་རིང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་
པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའོ། །མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཐབས་ཤེསཁྱད་པར་ཅན་དང་བྲལ་མ་བྲལ་གྱི་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་མཚོན་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་གཉིས་པོ་འདི་ཡང་ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་

ལ་དོགས་པ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། མི་མཐུན་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དག་དང་། །
གསུམ་པ་ནི། གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་དང་བྲལ་བ་དང་། དེས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

93

གཞི་ཤེས་དག་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་གྱི། སྔ་མ་བདེན་འཛིན་དུ་འདོད་པ་”ནི1

་རིགས་པའི་རྣམ་
གཞག་མི་ཤེས་ཤིང་། ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་ལ་མི་མཁས་པས་དོར་བར་བྱ་བ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། “རྟོག

2

་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་གསལ་སྣང་མེད་པས། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་
པར་འདོད་པ་ཉམས་སོ། །གཞན་ཡང་ལོག་རྟོག་ཏུ་ཐལ། སྔ་མ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་། ཉམས་སུ་བླང་བྱ་ཡིན་མིན་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་
གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་ལ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་ཀྱི། སྟོང་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཕགས་སེང་གཉིས་
ཀས་མ་མཛད་དོ། །
རྩ་བ། སྦྱོར་དང་་་་་་་་་་་།
བཞི་པ་ལ་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་དང་། འཛིན་སྟངས་དང་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་སྡོད་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པའི་གཉེན་
པོར་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། དབྱེ་ན་བཅུ།
འདིར་ཁྱདགཞིའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་ལམ་དང་སྦྱར་ཡང་། ས་བཅུ་པའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །རྩ་བ། ་་་་་་་་་་དེ་ཡི་མཉམ་ཉིད་དང་། །
གཉིས་པ་ནི། གཞིའི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་མཚོན་དང་། ཡུལ་ཅན་ལ་བདེན་ཞེན་

1 <མ་ཕྱི། ༤༦ན༢ན། ན ཞོལ། ༤༥བ༢ན། སྐུ། ༤༧བ༣ན། བླ། ༤༨བ༥ན། ནི>
2 <མ་ཕྱི། ༤༦ན༣ན། རྟོག ཞོལ། ༤༥བ༢ན། རྟོགས སྐུ། ༤༧བ༣ན། བླ། ༤༨བ༥ན། རྟོག>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

94

འགོག་པ་སྦྱོར་བ་དེའི་མཉམ་ཉིད་འཛིན་སྟངས་སོ། །ལྡོག་པས་དབྱེ་ན་བཞིའོ། །རྩ་བ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་མཐོང་བའི་ལམ། །དེ་འདྲ་ཀུན་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད། ། གསུམ་པ་ནི། དངོས་བསྟན་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། ཆོས་དགུ་པོ་དེ་དག་གིས་ནི། མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད། དངོས་བསྟན་དང་ཤུགས་བསྟན་གཉིས་
ཀའི་སྒོ་ནས་མཚོན་ནས་བསྟན་ལ། ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ནི། དངོས་བསྟན་གྱི་མཐོང་
ལམ་དེའི་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་དང་། མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ལམ་གསུམ་ག་ཡོད་ཀྱང་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟ་བ་ཙམ་དང་། ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བའི་མངོན་རྟོགས་ནི་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱི་མ་ནི། ཐར་པ་ཙམ་ཐོབ་པ་ལ་ངེས་པར་སྒོམ་མི་དགོས་ཤིང་། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོར་ངེས་པར་སྒོམ་དགོས་པའི་
ལམ་རྣམས་ཏེ། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་སོ། །དེས་ན་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟ་བ་ཙམ་དང་། བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་པའི་མངོན་རྟོགས་སྟོན་ན་མཐོང་ལམ་བསྟན་དགོས་ཀྱི་དེའི་རིགས་འདྲའི་སྒོམ་ལམ་སྟོན་པར་མི་རིགས་སོ། །ལམ་གང་མངོན་དུ་
བྱ་བའི་ཆེད་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སློབ་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་སྟོན་ན་སྒོམ་ལམ་བསྟན་
དགོས་ལ། དེའི་རྒྱུར་མཐོང་ལམ་ཡང་བསྟན་དགོས་པས་སོ། །དེས་ན་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའིམཐོང་ལམ་འདའ་བྱེད་དང་། ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ནི་འདའ་བྱའི་མངོན་རྟོགས་སོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

95

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་དེ་འདྲ་ཀུན་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་དབང་ལས་འདི་ལྟར་
བཤད་པར་ཟད་ཀྱི། མཐོང་ལམ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཐ་མ་ཡིན་པས། དེས་ན་དོན་ནི།
མཐོང་ལམ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཀྱི་ཞེས་པར་བཤད་ཅིང་། འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས་དེ་ལྟར་
སྦྱར་བ་ཡང་ཡོད་དོ། །

རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། དབང་དུ་བྱ་བ་རྒྱུ་འབྲས་དང་། བརྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ལ་གཉིས། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དང་། བསྟན་
བཤད་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ། དགེ་རྩ་གསོག་པའི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤྱིའི་

རྣམ་གཞག་དང་། དགེ་རྩ་སྨིན་པའི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་
དངོས་སུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པའི་འཛིན་
སྟངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། མཉམ་གཞག་གི་སྦྱོར་བ་དང་། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་སྐྱོན་ཡོན་
དང་། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །
རྩ་བ། རྣམ་པ་སྦྱོར་བར་བཅས་རྣམས་དང་། །
དང་པོ་ལ་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པ་ནི། དེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ། དབྱེ་ན་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་མོ། །འདིར་བསྟན་པའི་རྣམ་པ་མཚོན་བྱར་བྱས་ནས་དེའི་མཚན་ཉིད་ཁ་བསྐང་བ་ནི། རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་མཚན་ཉིད་དེ། ཞེས་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་འཕགས་པའི་འགྲེལ་པར། གཉེན་པོའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་བཤད་ཀྱི། རྣམ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

96

པའི་མཚན་ཉིད་དུ་མ་བཤད་ཅིང་། དེ་ལྟ་ན། གཞི་དང་། གཉེན་པོ་དང་། རྣམ་པ་གསུམ་གབསྟན་བཅོས་སུ་བཤད་པའི་སྐབས་དོན་སྟོར་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གཙོ་བོའི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དང་། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་
ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱས་ནས། དེ་ཚོགས་ལམ་ནས་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་མི་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་ལམ་ལ་ངེས་པར་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་བསྒོམ་བྱ་རྣམ་པ་དང་། སྒོམ་བྱེད་སྦྱོར་བ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་སྦྱོར་བའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་དམིགས་པར་བྱས་ནས། དེ་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་བསྡུས་ནས་སྒོམ་པ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་སྒོམ་ཚུལ་དུ་བྱེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བས་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་རང་གི་རྣམ་པའི་འཛིན་སྟངས་སུ་ཤར་བར་བྱས་ནས་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་སྒོམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ནི་ཚིག་
དོན་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་བས་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་སོ། །བཅས་རྣམས་དང་ཞེས་པས། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པ་དང་། དགེ་རྩ་གསོག་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བསྟན་

ཏོ། །སྦྱོར་བ་ལ་ཉི་ཤུར་དབྱེ་བ་ནི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཡིན་གྱི། མཉམ་གཞག་འབའ་ཞིག་གི་དབྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་འདིར་སྦྱོར་ཞེས་པ་ནི། ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་པས་ཇི་སྙེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཚོགས་ལམ་ན་ཡང་ཡོད་ལ། ཇི་ལྟ་བ་ལ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

97

དམིགསཔ་ནི་སྔར་ལྟར་རོ། །
རྩ་བ། ཡོན་ཏན་་་་་་་་་་།
གསུམ་པ་སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་

ཕན་ཡོན། དབྱེ་ན་བཅུ་བཞི།
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་སྐྱོན་ནི་་་་་་་་་་་།
སྦྱོར་བའི་སྐྱོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་སྦྱོར་བ་སྐྱེ་བའམ་གནས་པའི་གེགས་བྱེད་
དོ། །དབྱེ་ན་ཞེ་དྲུག་གོ །
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་མཚན་ཉིད་བཅས། །
བཞི་པ་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་

ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་བའི་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སེམས་དཔའི་བྱ་བའོ། །དབྱེ་ན་དགུ་
བཅུ་རྩ་གཅིག་གོ །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་
རོ། །གཉིས་པ་ལ། སྦྱོར་བ་སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས་དང་། སྨིན་པའི་སྐབས་དང་། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དང་། གང་ཟག་གི་སྒོམ་རིམ་མོ། །
རྩ་བ། ཐར་དང་་་་་་་་་་་།

དང་པོ་ཐེག་ཆེན་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། རྣམ་མཁྱེན་རང་རྒྱུད་ལ་
བསྒྲུབ་པར་མཁས་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་སོ། །དབྱེ་ན་ལྔ། རྩ་བ། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་། །
གཉིས་པ་ནི། འདིར་བསྟན་ཐེག་ཆེན་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་
ཐབས་ཀྱི་ཆས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་དཔའི་དོན་མངོན་རྟོགས། དབྱེ་ན་བཅུ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

98

གཉིས།
རྩ་བ། སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས། །
གསུམ་པ་ནི། སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་

མཚན་ཉིད། གཟུགས་སོགས་འདུ་ཤེས་ལྡོག་པ་སོགས་རྟགས་གང་རུང་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའོ། །དབྱེ་ན་གསུམ། ས་མཚམས་དྲོད་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་དོ། །
རྩ་བ། སྲིད་དང་ཞི་བ་མཉམ་ཉིད་དང་། །
བཞི་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ཆོས་སྐུའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད་སྲིད་དང་ཞི་བ་
མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་བདེན་འཛིན་མངོན་
གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །
རྩ་བ། ཞིང་དག་བླ་ན་མེད་པ་ནི། །
གཉིས་པ་ཞིང་དག་”པ1

་བླ་ན་མེད་པའི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། རང་གང་དུ་
འཚང་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་པའི་སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་རྩའི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །
རྩ་བ། རྣམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྟོགས་པ་སྟེ། །འདི་ནི་ཐབས་མཁས་བཅས་པ་ཡིན། །
གསུམ་པ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་པའི་མཚན་ཉིད། འབད་རྩོལ་རགས་པ་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཆོས་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་དག་རྣམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྟོགས་པའི་

1 <མ་ཕྱི། ༤༨ན༦ན། ཕ ཞོལ། ༤༧བ༥ན། སྐུ། ༥༠ན༣ན། བླ། ༥༡ན༤ན། པ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

99

སྦྱོར་བ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་ཐོག་མཐའ་བར་
གསུམ་གྱི་བཅས་ཀྱི་སྒྲ་ཀུན་ལ་སྦྱར་ནས་བཅས་བཅུ་བཞིར་འབྱེད་པ་ནི་རྨོངས་པ་ངོ་
མཚར་སྐྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གོ །

རྩེ་སྦྱོར་མཚོན་བེྱད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་བཤད་པ།

རྩ་བ། དེ་ཡི་རྟགས་དང་རྣམ་འཕེལ་དང་། །བརྟན་དང་སེམས་ཀུན་གནས་པ་དང་། །གཉིས་པ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་བཞིའི་དང་པོ་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ནི། རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པ་དེའི་རྟགས་བཅུ་གཉིས་གང་རུང་ཐོབ་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་པོ་དང་། སྟོང་གསུམ་
གྱི་སེམས་ཅན་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་བས་ལྷག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་འཕེལ་བཅུ་དྲུག་ཚང་བའི་གཉིས་པ་དང་། མཁྱེན་གསུམ་རྗེས་མཐུན་པ་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། གཞན་དོན་ལ་མི་ཕྱེད་པའི་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་གསུམ་པ་དང་། མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་སྨིན་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཐོབ་པའི་ངེས་ཆ་བཞི་པ་དང་། བཞི་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དྲོད་རྩེ་སྦྱོར་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །
རྩ་བ། མཐོང་ཞེས་བྱ་དང་སྒོམ་པ་ཞེས། །
གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཞེས་བྱ་བ་དང་། “སྒོམ

1

་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་གྱི་
གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་། སྒོམ་སྤང་རྟོག་པའི་ས་

1 <མ་ཕྱི། ༤༨བ༦ན། ཞོལ། ༤༨ན༤ན། བསྒོམ སྐུ། ༥༠བ༢ན། སྒོམ བླ། ༥༡བ༣ན། བསྒོམ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

100

བོན་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེདཔའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་སོ། །
རྩ་བ། བྱ་བའི་ལམ་ནི་སོ་སོ་ལ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་བཞི་ཡི། །གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་དང་ནི། །
དབྱེ་ན་ལམ་གཉིས་པོ་སོ་སོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞིའི་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་དང་ངོ་། །བཞི་པ་བར་ཆད་མེད་”པའི1

་རྩེ་སྦྱོར་ལོག་སྒྲུབ་དང་བཅས་པའོ། །
རྩ་བ། བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། །
བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། མཁྱེན་གསུམ་
བསྡུས་སྒོམ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་རྣལ་འབྱོར་གང་། རྣམ་མཁྱེན་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དོ། །རྩ་བ། ལོག་པར་སྒྲུབ་དང་བཅས་པ་ནི། །
བསལ་བྱ་ལོག་པར་སྒྲུབ་དང་བཅས་པ་འདིར་བསྟན་བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་འདིར་བསྟན་པའི་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་འདུར་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་ས་བོན་དང་མངོན་གྱུར་གང་རུང་། དབྱེ་ན་བཅུ་དྲུག །
རྩ་བ། རྩེ་མོའི་མངོན་རྟོགས་་་་་་་་་་་།
གཉིས་པ་ནི། རྩེ་མོའི་མངོན་རྟོགས་ཞེས་སོ། །

མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་བཤད་པ།

རྩ་བ། ་་་་་་་་་་མཐར་གྱིས་པ། །

གཉིས་པ་བརྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་ལ། དང་པོ་མཐར་གྱིས་པ་ནི། བསྟན་བཤད་སྦྱར་

1 <མ་ཕྱི། ༤༩ན༡ན། -པའི ཞོལ། ༤༨ན༦ན། +པའི སྐུ། ༥༠བ༤ན། བླ། ༥༡བ༥ན། -པའི>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

101

བ་མཐར་གྱིས་པ་ཞེས་དང་། དབྱེ་ན། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་མཐར་གྱིས་པ་སོགས་
རྣམ་པ་གསུམ་དང་རྣམ་པ་བཅུའོ། །

སྐད་ཅིག་མ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞི་བཤད་པ།

རྩ་བ། རྣམ་གསུམ་རྣམ་བཅུ་སྐད་ཅིག་མ། །གཅིག་གིས་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ་པ། །མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །
གཉིས་པ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ། བསྟན་བཤད་སྦྱར་བ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་དང་། དབྱེ་ན། ལྡོག་མཚམས་མི་འདྲ་བའི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་ནི་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་རྣམ་པ་བཞིའོ། །ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་པར་བཞེད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པར་མི་སེམས་ལ། རྒྱུན་གྱི་ཐ་མ་ན་

ཡང་དུས་ཆ་མེད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ནི་མི་སྲིད་པས། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་
མཐའོ། །སྦྱོར་བ་ཐ་མ་གཉིས་སྒོམ་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་དཔྱད་ན་འདི་ལྟར་མངོན་ཏེ། རྒྱུ་མཐའི་སྔ་རོལ་ས་བཅུ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མཐར་གྱིས་པ་སྒོམ་པའི་ཚེ། མི་རྟག་
པ་ལྟ་བུའིཆོས་གཅིག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན། སྔོན་གོམས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་

རྩོལ་བ་ཆེན་པོ་མི་དགོས་ཀྱང་། རྩོལ་བ་ཅུང་ཟད་དང་བཅས་པས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་

རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་བར་དཀྱུས་ཐོག་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་

དུ་འགྱུར་ལ། འོན་ཀྱང་ཐད་ཀ་ཐད་ཀའི་སྐབས་སུ་ཡང་བསྒྲིམ་པའི་རྩོལ་བ་ཅུང་ཟད་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ཁ་ཅིག་གིས་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བས་ཆོས་བཅུ་གསུམ་རིམ་གྱིས་བསྒོམ་པ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

102

ཁོ་ན་ལ་འཆད་པ་ནི། སྐབས་དོན་བོར་བར་སེམས་ཏེ། རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་ལ་གོམས་པ་དབང་གྱུར་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཡང་ཇི་ལྟར་རིགས་པའི་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་བར་སྒོམ་དགོས་མོད་ཀྱི། བཅུ་གསུམ་པོ་ནི་ཕལ་ཆེར་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒོམ་བའི་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་མཐར་གྱིས་

པ་བརྟན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དཀོན་མཆོག་
གསུམ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། གཏོང་སེམས་སྤེལ་བ་དང་། སྤོང་བའི་སེམས་པ་ལ་དམིགས་པ་སོགས་སོ། །སྐད་ཅིག་སྦྱོར་སྒོམ་པའི་སྐབས་སུ། ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུའི་ཟོ་ཆུན་རྒྱུད། ཅེས་པའི་དཔེ་ལྟར་ན། ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཅིག་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ན།
ལྷག་མ་རྣམས་ལ་སྒྲིམ་མི་དགོས་པར་དཀྱུས་གཅིག་ལ་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་བར་མངོན་
སུམ་དུ་འགྱུར་བའོ། །དེ་རྒྱུན་མཐའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་ཚེ་ཡིན་ལ། བར་ཆད་མེད་པའི་
ལམ་གྱི་ཚེ་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པ་དེ་མ་ཐག་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་
གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོར་འཕོ་བར་ཤེས་པར་བྱ་ལདེའི་ཚེ་ནི་བློ་ངོ་བོ་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་

སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ། ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་འདིར་མ་ཟད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ཀུན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡུན་རིང་དུ་མཉེས་པར་བྱས་པ་ལས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

103

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞི་བཤད་པ།

རྩ་བ། ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། །དེ་བཞིན་གཞན་པ་སྤྲུལ་པ་ནི། །ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བརྗོད། །
གསུམ་པ་ཆོས་སྐུའི་ལུས་བཤད་པ་ནི། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དབྱིངས་སུ་གྱུར་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་། ངེས་པ་ལྔས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པའི་སྐུ་དང་བཅས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་ལས་གཞན་པ་ངེས་པ་ལྔས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་མཐར་ཐུག་པ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ནི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་དེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །བསྟན་བཤད་སྦྱར་བ་ནི། ཆོས་སྐུ་ཞེས་སོ། །སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པས་བསྟན་བཤད་སྦྱོར་བའི་ཚིག་ཏུ་
ཡང་མཛད་མོད་ཀྱི། འདིས་སྐུ་བཞི་པ་བསྟན་པར་བྱས་ན་ཡང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་བཞེད་པས་དེའི་ལྟར་ན། རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་གཟིགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཤེས་པའོ། །མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ཆོས་སྐུའི་ཆོས་རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའོ། །
འོག་ནས་འདིའི་དོན་བསྡུའི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཞེས་པའི་དོན། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སོགས་ཁོང་ནས་ཡེ་
ཤེས་འདོནཔ་བཀག་ནས། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང་། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་སྐུ་མཐར་ཐུག་པ་ལ་ལོངས་སྐུར་བཞག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་འཆད་པ་གཉིས་ཀས་སློབ་དཔོན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཞིབ་ཏུ་མ་མཐོང་བ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

104

ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་
ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལས་བྱུང་བ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ལས་བྱུང་བ་དང་།
གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་བསྡུས་ཏེ་བཤད་པ་ནི། ཚིགས་བཅད་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། ལུས་མདོར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྐང་གྲངས་ཙམ་དུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལྷག་
མ་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། ལུས་རྒྱས་པར་བཤད་དེ། བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཉིད་
ཀྱི་དོན་བདུན་ཅུའི་རྐང་གྲངས་ཙམ་དུ་བསྡུས་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་བཅོ་
ལྔས་ལུས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །སྔར་ལྟར་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་རྒྱས་པར་མ་བཀྲོལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བསྡུས་པའི་དོན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འདི་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་འཆད་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཞིབ་ཏུ་རྣམ་པར་མ་བཀྲོལ་ལོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་བཀྲོལ་ན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་། ཟློས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་ནས་མ་བཀྲོལ་བའི་ཕྱིར། ཟློས་
པར་འགྱུར་ཏེ། བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་
ཕྱིར། ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་བཤདཀྱི་རྩ་

ཚིག་མཐའ་དག་གིས་ལུས་འདི་འཆད་པས་སོ། །ཁྱབ་སྟེ། རྒྱས་བཤད་ཀྱི་རྩ་ཚིག་མཐའ་དག་འཆད་ལ། དེ་དག་ རྣམ་པར་བཤད་པས་ལུས་འདི་བཤད་པར་བསམས་པ་སྟེ། བཤད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ལ་ཟློས་སྐྱོན་རྩི་བ་འབྲེལ་བ་མེད་པས་སྐབས་འདིའི་རྩོད་སྤོང་མི་འཐད་ཅེས་ཟེར་བ་ནི། དོན་མ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

105

རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་རྩ་བ་དང་ཟློས་
པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་ལུས་རྒྱས་པར་འཆད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། རྩ་བའི་ཚིག་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་རྫོགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནུས་པ་རྣམས་ལ་མི་དགོས་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་
མི་ནུས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཚིག་དོན་ལ། མཁྱེན་པ་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། སྦྱོར་བ་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཆོས་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དོན་དུ་གཉེར་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ་དང་། དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་དང་། ལམ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་བཤད་པའོ། །

དོན་དུ་གཉེར་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ཆོས་བཅུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བསྡུས་པའི་དོན་ཀུན་བསྟན་ནས། དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བཤད་པར་བཞེད་དེ། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་གསུངས་ཞེས་སོ། །རྣམ་མཁྱེན་དང་པོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་མཐར་རྣམ་

པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་པས་སོ། །དེ་དགོསཏེ། ཆེད་དུ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

106

གཉེར་བྱའི་འབྲས་བུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཐོབ་པར་འདོད་པས་སོ། །ཐོག་མར་འཆད་རིགས་ཀྱང་། སེམས་བསྐྱེད་དང་གདམས་ངག་སོགས་ཙམ་ཞིག་བཤད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དག་འཆད་པར་རིགས་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་དེ་སྡུད་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་རྒྱས་པར་མཚོན་བཞེད་
པའི་ཕྱིར། མཚམས་སྦྱར་འདི་དང་འདྲ་བར་འོག་མ་ཀུན་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་བྱེད་པ་ནི། རྨོངས་པ་ངོ་མཚར་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་བཞག་ཡིན་པས་མཁས་པས་འབད་པར་མི་བྱ་སྟེ། བ་གླང་གི་མཚན་ཉིད་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་དོན་ལྟག་པར་ཤ་འཕུངས་པ་
དང་། མགྲིན་པར་པགས་པ་འཕྱང་བ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་བྱེད་དགོས་པ་རེ་ཤིག་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཆོས་བཅུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་དམ་བཅས་པའི་བསམ་པ་དམ་བཅའ་བཤད་པ་དང་། དམ་བཅའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་གདམས་ངག་བཤད་པ་དང་། གདམས་དོན་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་”སྒྲུབ1

་པ་བཤད་པའོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༥༡བ༥ན། བསྒྲུབ ཞོལ། ༥༡ན༢ན། སྐུ། ༥༣བ༣ན། སྒྲུབ བླ། ༥༤བ༤ན། བསྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

107

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དང་། རྒྱུ་དང་། ངོ་བོ་དང་། ཕན་ཡོན་ནོ། །
དང་པོ་ནི། སྨོན་སེམས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ནི། ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་ལྷ་དང་ཀླུ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་སྐྱེའོ། །འཇུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

བྱང་ས་དང་། ལམ་སྒྲོན་དུ་དེའི་རྟེན་སོ་ཐར་ཀྱི་སྡོམ་པ་དགོས་པརབཤད་པ་ནི། རྟེན་
ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། འདོད་པའི་ལྷའི་རྟེན་དང་། གོང་མའི་རྟེན་
ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁ་ཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། བསླབ་བཏུས་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མཐོང་ནས་འདི་ལྟ་བུ་ཐོབ་
ན་སྙམ་པ་དང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐུ་བསམ་གྱིས་

མི་ཁྱབ་པ་མཐོང་ཐོས་སོགས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་ནུབ་པ་མ་བཟོད་པ་དང་།
སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་མ་བཟོད་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་བཞི་
བཤད་ལ། རྒྱུ་བཞི་དང་། རྐྱེན་བཞི་དང་། སྟོབས་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་རྣམས་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་མཐའ་ཆོད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡིན་ལ། གཞན་གསུམ་ཡང་སངས་རྒྱས་དོན་གཉེར་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཙམ་ཞིག་ཡིན་མོད། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་སྤྱོད་
པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་
པས། སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་མ་བཟོད་ནས་དེ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་སྙིང་

རྗེས་ཀུན་ནས་བསླང་བ་ངེས་པར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། སྨོན་འཇུག་གི་ཁྱད་པར་རོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

108

རྩ་བ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
འདོད། །
དང་པོ་ནི། གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་

འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་ནོ། །འདི་བསྐྱེད་པ་ལ་གཞན་དོན་
དོན་གཉེར་དང་། བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ནི་
རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་མཛད་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་རིམ་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྨོན་པ་དང་འཇུག་པའི་སེམས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། སྒོམ་རིམ་ལས་འགྲོ་བ་དེ་དག་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་གང་ཐོག་མར་དོན་དུ་གཉེར་བ་དེ་ནི། སྨོན་པའི་སེམས་སོ། །གང་ཕན་ཆད་སྡོམ་པ་བཟུང་སྟེ་ཚོགས་རྣམས་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ནི་ཞུགས་པའི་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་མཛད་པ་ནི། འགྲོ་བར་འདོད་དང་འགྲོ་བ་ཡི། །བྱེ་བྲག་ཇི་ལྟར་ཤེས་
པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་མཁས་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི། །བྱེ་བྲག་རིམ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ།
ཞེས་གྲོང་ཁྱེར་དེར་བགྲོད་པར་བྱའོ་སྙམ་པ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་གོམ་པ་འདོར་བ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་དང་། མ་ཟིན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པར་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལ། སྤྱོད་པ་ཉམས་
སུ་ལེན་པའི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་དང་། མ་ཟིན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ནི་ལུང་སྔ་མའི་ཡང་དོན་ཡིན་ལ། འཇུག་སྡོམ་བླངས་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚེ་སྨོན་སེམས་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་དེ་དག་གི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་འཇུག་སྡོམ་བཟུང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

109

བའི་རྗེས་སུ་ཡང་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ་ལ་བློའི་འཇུག་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གཏོང་བའི་སེམས་པ་སྤེལ་བའི་རྣམ་པ་
ཤར་བའི་དུས་ཉིད་ན། རྣམ་མཁྱེན་དོན་གཉེར་གྱི་དྲན་འདུན་དུ་རེ་དངོས་སུ་ཡོད་པ་
ནི་སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུ་མེད་པའི་
དུས་ན་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའོ། །
དེས་ན་སྨོན་སེམས་ནི་ཚོགས་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་ས་ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་མངོན་ཏེ། ས་ཐོབ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམདུ་རྟོགས་ཀྱང་། དེས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་སྐབས་དུ་མར་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར་རོ། །འཇུག་སྡོམ་དང་འཇུག་སེམས་གཉིས་འགལ་ཡང་དེ་བསྐྱེད་པ་ནི་སྡོམ་པ་བཟུང་བའི་དབང་ཁོ་ན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འཇུག་སེམས་ནི་ཚོགས་ལམ་ནས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་རོ། །འདི་བཤད་པ་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དབྱེ་
བ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་མིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་ཙམ་ལ་སེམས་པ་མིན་པར་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐུ་ལ་ཡང་སེམས་པ་ནི་སྔ་མ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་འབའ་ཞིག་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་གི་ཚུལ་དུ་སེམས་པ་ནི་ཕྱི་མ་

སྟེ། དེ་ནི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་ཀྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་མེད་དོ། །
བཞི་པ་ནི། གནས་སྐབས་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་སྔར་བསགས་འདག་ཅིང་ཕྱི་མ་འཕྲོ་

འཆད་པ་དང་། བདེ་འགྲོའི་རྒྱུ་གསར་དུ་གསོག་ཅིང་སྔར་བསགས་པ་རྣམས་ཟད་པའི་མཐའ་མེད་པ་དང་། ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཕྱག་བྱ་བའི་འོས་སུ་འགྱུར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

110

བ་དང་། མཐར་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་དཀྱུས་མ་མཚན་ཉིད་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་དང་། འཕྲོས་དོན་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དེ་ངེས་པའི་ཡན་ལག་དམིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
དང་པོ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་རང་གི་ངོ་བོ་དེའི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ། གཉིས་པ་ནི། འདིར་བསྟན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནིམཚོན་བྱའོ། །སེམས་ཅན་གཞན་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བའི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ཏུ་ཡང་དག་པར་

རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་མཚན་ཉིད་
དོ། །འདིར་དོན་དངོས་སུ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་བསྟན་ནས་དེ་ལ་འདོད་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་ནི་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཡིན་ཏེ། མིང་འདི་ཙམ་གྱིས་འཕངས་

པའི་གཞན་དོན་འདོད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འདིར་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་གཞན་དོན་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་དགོས་པ་དང་། བྱང་
ཆུབ་འདོད་པ་གྲོགས་སུ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འདོད་དོ། །གང་ན་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་བོ། །གང་གི་ཆེད་དུ་ན། གཞན་
གྱི་དོན་དུའོ་ཞེས་པས་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་གཉིས་བྱང་ཆུབ་སྔོན་ལ་འབྱུང་ཡང་དེ་གཉིས་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ནི་གོ་རིམ་ལྡོག་སྟེ་བསྐྱེད་
དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ། ཚིག་དོན་དང་། རྩོད་པ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ཏུ་ཐོག་མར་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་སུ་གྲུབ་ནས་
རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབད་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

111

པ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
འདོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པའི་སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། འཇུག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་
པར་འགྱུར་ཏེ། མ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བྱང་
ཆུབ་འདོད་པ་ནི་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་འདུན་པ་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ནང་ཚན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོས་བསྡུས་པ་ཡིན་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་སེམས་གང་
ཞིག་ཡུལ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དོན་གཉིས་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྩོད་པ་འདིའི་དོན་ལ་ཚིག་འབའ་ཞིག་ལ་འཆེལ་བ་དག་ན་
རེ། སེམས་བསྐྱེད་འདོད་པར་བཞག་པ་ལ་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཁས་ལེན་མེད་པའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རྩོད་པ་པོའི་བསམ་པ་ལ་ཡང་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པར་རྩོད་པ་ན། མཚན་ཉིད་དེ་གང་ལ་ཞུགས་
པའི་མཚན་གཞི་འདོད་པ་དེ། སེམས་བསྐྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་སྙམ་པ་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ན། འབྱུང་བས་ཁས་ལེན་མེད་པའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། སློབ་དཔོན་ཁས་ལེན་མེད་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་ནས་དེའི་ལན་འདེབས་པ་”ཕོངས1

་ནས་བསྟན་བཅོས་
རྩོམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཐལ་བ་དེའི་ཁྱབ་པ་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས་
ལན་གྱི་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེས་སེམས་སེམས་བྱུང་རྫས་ཐ་དད་དུ་

1 <མ་ཕྱི། ༥༤ན༤། ཕོངས ཞོལ། ༥༣ན༦ན། ཕངས སྐུ། ༥༦ན༣ན། བླ། ༥༧ན༤ན། ཕོངས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

112

བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། འགལ་ན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཚངས་པས་ཀྱང་བསྒྲུབ་མི་
ནུས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། གཞན་དོན་འདོད་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །
དང་པོ་ནི། སེམས་བྱུང་ཡིན་ན་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པ་བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན། སེམས་བསྐྱེད་
ལ་འདོད་པའི་མིང་གིས་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པསགཞི་མཐུན་ཁས་བླངས་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། ཆོས་གསུམ་ཚང་བས་བཏགས་པའི་ཕྱིར། འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུའི་མིང་གིས་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུ་འབྲས་སུ་
འགྱུར་ཏེ། དགེ་བའི་ཆོས་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བ་ལ་འདུན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡོད་ན་དེའི་རྗེས་སུ་ངེས་པར་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པས་ཁྱབ་ལ། དེ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན་འདིར་བསྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་མིང་གིས་
བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་སྤྱོད་པའི་རྟེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་། སྤྱོད་པས་བསྡུས་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་སྔར་བཤད་པ་དེ་ཉིད་དོ། །
སྐབས་འདིར་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་ལ་འཆད་པ་ནི། ཕ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་ཤིང་།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

113

འདིར་གདགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས་གཏན་ལ་ཕབ་པས་ཅི་བྱེད་པ་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདིར་ཅུང་ཟད་བརྗོད་ན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་
སྔ་རོལ་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་འགྲོ་དགོས་པ་ནི། གདུལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ལ་ཡིན་གྱི། རྟུལ་པོ་ལ་ངེས་པ་མེད་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དུས་ཉིད་ནས་སྙིང་རྗེའི་སྙིང་པོ་ཅན་དུ་འགྱུར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ནའདིར་བསྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ངེས་པར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་
ཆེད་དུ་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། སྙིང་རྗེ་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་དེས་དྲངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་”ན1

་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་འདོད་ངང་གིས་
འབྱུང་ལ། དེ་ཡོད་ན་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བར་
འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་གཅིག་ལག་མཐིལ་ཏུ་མཆིས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་མཆིས་པར་འགྱུར་རོ། །གཅིག་པོ་གང་ཞེ་ན་སྙིང་རྗེའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་འཇུག་པར་
འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བས་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་མ་ཉམས་པར་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ཡོད་ན། སེམས་བསྐྱེད་དང་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་གོ་རིམ་ལ་མཁས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་འདིར་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པར་ཤེས་པར་གྱིས་

ཤིག །འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ་མ་སྤྲོས་སོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༥༥ན༡ན། ནི ཞོལ། ༥༤ན༣ན། སྐུ། ༥༧ན༡ན། བླ། ༥༨ན༢ན། ན>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

114

གཉིས་པ་ནི། དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་དོན་
གཉེར་གྱི་འདུན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་འདུན་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་གཞི་མཐུན་ཁས་བླངས་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ། །འབྲས་བུ་ལ་རེ་”བ

1

་འཆའ་བའི་

སྨོན་ལམ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བ་སྟེ་དེ་ཡང་འདིར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཆོས་ཅན། བྱངཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པའི་
མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དང་མཚུངས་པ་ལྔས་ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྒྲར་བསྟན་པ་ནི་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་སྨོན་ལམ་བཤད་པ་དེ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དེ་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་འཇུག་སྒོ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་སེམས་བསྐྱེད་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པས་མ་སྤྲོས་སོ། །དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་སྔར་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། དྲི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་ལ་འཕྲོས་པའི་དྲི་བར་མ་ཟད། ཡང་འབྲས་བུ་གང་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ནི་གང་ཡིན། གང་གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ། གཞན་གྱི་དོན་ནི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
རྩ་བ། དེ་དང་དེ་ནི་མདོ་བཞིན་དུ། །བསྡུས་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད། །
དང་པོ་ནི། དམིགས་ཡུལ་བྱང་ཆུབ་དེ་དང་གཞན་དོན་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་གསུམ་ག་ལས་བསྡུས་པ་དང་། རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མདོ་བར་མ་ལས་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གཉིས་ལས་ཀྱང་དོན་ཚང་

1 <མ་ཕྱི། ༥༥ན༦ན། -བ ཞོལ། ༥༤བ༡ན། +བ སྐུ། ༥༧ན༦ན། བླ། ༥༨བ༡ན། -བ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

115

བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་གནས་ཏེ། འདིའི་
ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་དུ། འཕགས་པ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པའི་མདོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་པ་དང་། དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་། གང་གི་
ཕྱིར་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པའི་
དོན་ཉེ་བར་བསྡུ་བ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྔར་བཤད་པ་ཁོ་ནའོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས། དེ་ལྟར་ཇི་སྐད་བཤད་རྣམས་ཀྱི། །བརྒྱདསྟོང་
འདིར་དོན་མ་ཚང་མེད། །འདིར་གཞུང་བསྡུས་པ་ཡིན་འདོད་དེ། །དོན་ནི་ཇི་སྐད་གསུངས་དེ་ཉིད། །ཅེས་བཤད་པས་མདོ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པ་ལ་ངེས་པར་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། འགྲེལ་པར་མདོའི་དོན་དང་མི་འགལ་བར་
ཞེས་འབྱུང་བ་འདིའི་ཚིག་འགྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་འཆད་པར་

འདོད་ན། སྡོང་པོ་བཀོད་པ་སོགས་དང་མི་འགལ་བར་ཞེས་འཆད་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ། དམིགས་ཡུལ་གཉིས་བཤད་པ་དང་། དེ་ཉིད་གྲུབ་ཟིན་པར་བསྟན་པ་དང་། ཁུངས་གཞན་མི་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །
དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཡུམ་བར་མ་བཞིན་དུ་
རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ལས་ཀྱང་བསྟན་པས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་ཀྱང་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་གྱི་དོན་བསྟན་ཏེ། རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ལས་ཀྱང་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པའི་མདོའི་དོན་དང་མི་འགལ་བར་ཏེ་མཐུན་པར་དེའི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཚང་བ་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ན་དེ་ཇི་ལྟ་བ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

116

བཞིན་དུ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ངག་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུམ་བར་མ་ལས་བྱང་ཆུབ་མདོར་
བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་བསྟན་པའི་དོན་བརྗོད་བྱར་བྱས་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་
ཅན་གྱི་ངག་དང་། ཡུམ་བར་མ་ལས་བསྟན་པའི་གཞན་དོན་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་
ཀྱི་དོན་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་ཡུམ་རྒྱས་པའི་ངག་དང་། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམསདཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་སྤོབས་པར་བྱོས་ཤིག །ཅེས་པའི་ངག་གིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་ཀྱང་། ཡུམ་གསུམ་ཆར་དང་མི་འགལ་བར་བསྟན་ཅེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ལྟག་ཆོད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ཡུམ་བར་མའི་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་སྟོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་

བརྩོན་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བྱང་ཆུབ་མདོར་བསྟན་གྱི་དོན་དང་། ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་ཞེས་པ་ནས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། སྦྱིན་པ་པོ་དང་། ལེན་པ་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དོན་གཞན་གཉིས་ལས་བསྟན་པའོ། །
ཡུམ་བར་མའི་ཚིག་སྣ་བསྡུས་པ་ལ་བཤད་དུ་རུང་ཙམ་སྣང་ཡང་། དོན་གྱི་སྣ་
བསྡུས་པ་ལ་འགྲིག་གོ །ཆོས་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་
གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དེའི་ཐབས་སྤྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སློབ་པར་གསུངས་པ་ནི། ཐབས་ཀྱི་
སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ག་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

117

ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་བསླབ་པར་གསུངས་པ་ནི། ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེ་ཞིང་གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན། སེམས་ཅན་གང་ཞིག་ཡོད་པ་
དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཕུང་པོ་ལྷག་མམེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་

བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་བར་མའི་མདོས་གཞན་དོན་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
མདོར་བསྟན་ལ། དེའི་དོན་བསྡུས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་ཅན་གསུམ་
གྱི་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འདོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཞེས་
དང་། ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་སེར་སྣ་ཅན་རྣམས་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། གཞན་དོན་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་ལ། དེའི་དོན་བསྡུས་པ་
ནི། སེར་སྣ་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དགོད་པར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་ལ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཁ་ཅིག་ལྷུར་ལེན་པའི་ངག་བསྟན་བཅོས་ལ་བྱས་ནས། དེས་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པར་བསྟན་ཅེས་འཆད་པ་ནི་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཚིག་སྟེ། ཡུམ་གསུམ་ཆར་ལས་
ཀྱང་། བསྟན་བཅོས་ལས་རྒྱས་བསྡུས་སུ་བསྟན་ཅེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་།

གཞན་དོན་དང་བྱང་ཆུབ་རྒྱས་བཤད་རབ་དབྱེའི་སྐབས་ལ་འཆད་པ་ནི། དེར་བཤད་མོད་ཀྱང་སྐབས་འདིའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ལ། ཡང་བསྡུས་པ་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་རྩ་ཚིག་དང་། རྒྱས་པ་རབ་དབྱེའི་རྩ་ཚིག་ལ་འཆད་པ་ནི། ཁ་གང་ཚུགས་ཚུགས་ཀྱི་བཤད་པར་གསལ་ལོ། །གཞན་དོན་ནི་འདིར་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་མྱང་འདས་ཡིན་ལ། དེ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

118

ཐབས་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ནི། དམིགས་ཡུལ་གཉིས་གོང་དུ་བསྒྲུབས་པ་དེ་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་”པའི1

་བདག་

ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ནི། གཙུག་ལག་གི་གཞུང་གསུང་རབ་ལས་སྐབས་ཀྱི་དོན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་སྟོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ཡུམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་གསུངས་མོད་ཀྱི། འགྲེལ་པ་འདིར་ཁུངས་ཉིད་དུ་དངོས་སུ་མ་བྲིས་སོ། །མདོར་
བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་འཆད་པར་འདོད་ལ། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་ཏེ། ལུས་རྣམ་གཞག་གི་དཀྱུས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པར་འཕྲོས་དོན་ཚིགས་བཅད་དུ་བསྡེབས་པས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་
པ་ནི།
རྩ་བ། དེ་ཡང་ས་གསེར་ཟླ་བ་མེ། །གཏེར་དང་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་མཚོ། །རྡོ་རྗེ་རི་སྨན་བཤེས་གཉེན་དང་། །ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཉི་མ་གླུ། །རྒྱལ་པོ་མཛོད་དང་ལམ་པོ་ཆེ། །བཞོན་པ་བཀོད་མའི་ཆུ་དང་ནི། །སྒྲ་སྙན་ཆུ་བོ་སྤྲིན་རྣམས་ཀྱིས། །རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་
རྩ་གཉིས་སོ། །
དེ་ཡང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་བཤད་དེ། ཉེར་གཉིས་
དཔེས་མཚོན་པར་བྱ་བའི་དོན་དང་། དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་དོན་གྱིས་

1 <མ་ཕྱི། ༥༧ན༡ན། པ ཞོལ། ༥༦བ༡ན། པའི སྐུ། ༥༩ན༦ན། པ བླ། ༦༠བ༤ན། པའི>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

119

བསྟན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། དཔེ་ཉེར་གཉིས་ཀྱིས་དོན་ཉེར་གཉིས་མཚོན་པའི་
ཚུལ་དང་། ས་མཚམས་སོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་དག་གིས་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་བཤད་དེ། འདི་ལྟར་འདུན་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཆོས་ཅན། ས་ལྟ་བུ་སྟེ་ལམ་ཐམས་ཅད་འདྲེན་པས་ཆོས་དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི། གསེར་བཟང་པོ་ལྟ་བུ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་བསམ་པ་

ཉམས་པར་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། འདི་གཉིས་ཀྱི་མདོ་བྱང་ཆུབ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་བཞིན་ནོ། །ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཟླ་བ་ཚེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་དགེ་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་མི་ཉམསཔར་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་གྱིས་ཡུམ་ལ་གནས་ཏེ་བྱང་ཕྱོགས་
སོ་བདུན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །མཁྱེན་གསུམ་རྗེས་མཐུན་པ་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པ་ནི་མེ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་སྒྲིབ་

པའི་བུད་ཤིང་མངོན་གྱུར་བསྲེག་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་རྣམ་པར་བལྟས་ནས་འདའ་བར་འདོད་པས། ཞེས་སོ། །སྦྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་གཏེར་ཆེན་པོ་དང་འདྲ་སྟེ། ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཚིམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། སེམས་ཅན་སེར་སྣ་ཅན་སྦྱིན་པ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པས། ཞེས་སོགས་སོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་
ཁུངས་ཀྱི་གནས་དང་འདྲ་སྟེ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེའི་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཞེས་སོགས་སོ། །བཟོད་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་རྒྱ་མཚོ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

120

ཆེན་པོ་དང་འདྲ་སྟེ། གནོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཐོག་ཏུ་བབ་
པས་མི་འཁྲུགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་གནོད་སེམས་ཅན་སོགས་སོ། །བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་པ་ནི་རྡོ་རྗེ་དང་འདྲ་སྟེ། ལམ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་བརྟན་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་ལེ་ལོ་ཅན་སོགས་སོ། །བསམ་གཏན་དང་ལྡན་པ་ནི་རིའི་རྒྱལ་པོ་དང་འདྲ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྟན་པས་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་གཡེང་བས་མི་བསྐྱོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པས་སོགས་སོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་སྨན་དང་འདྲ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་
དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ནད་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེདཔའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཤེས་རབ་འཆལ་བ་སོགས་སོ། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་འདྲ་སྟེ། སེམས་ཅན་མི་འདོར་བའི་ཐབས་ཚད་མེད་བཞིས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། དགེ་བའི་སེམས་
བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཙམ་ཡང་ཐབས་མཁས་པས་སོགས་སོ། །
སྨོན་ལམ་དང་ལྡན་པ་ནི། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་སྟེ། འབྲས་བུ་ལ་དབང་བསྒྱུར་བའི་ཐབས་མངོན་ཤེས་ལྔས་ཇི་ལྟར་སྨོན་པའི་འབྲས་བུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་
ལས། བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་སྒྲུབ་པ་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །སྟོབས་དང་ལྡན་པ་
ནི་ཉི་མ་དང་འདྲ་སྟེ། བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིས་གདུལ་བྱ་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་གྱི་ཟས་སྐོམ་གོས་ལ་སོགས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་

ཡིད་ལ་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བ་སོགས་སོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་དབྱངས་སྙན་པ་དང་འདྲ་སྟེ། རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

121

ཐབས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞིས་གདུལ་བྱ་འདུན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ལ་སློབ་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དང་འདྲ་སྟེ། རྟོགས་པ་ཐོབ་ཟིན་ཆུད་མི་ཟ་བའི་མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པས་གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་བྱང་ཆེན་
སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་གིས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་འདའ་བ་སོགས་སོ། །བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པ་ནི་བང་མཛོད་དང་འདྲ་སྟེ། བླ་ན་མེད་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཉེ་བར་སྟོན་པ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མང་པོའི་མཛོད་ལྟ་
བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་བྱང་ཆེན་ཕྱོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་སོ་བདུན་དང་ལྡན་པ་ནི། ལམ་པོ་ཆེ་
དང་འདྲ་སྟེ། དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ལམ་དེ་ནས་གཤེགས་ཤིང་རྗེས་
སུ་གཤེགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་བྱང་ཆེན་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་འདོད་པ་སོགས་སོ། །སྙིང་རྗེ་དང་ལྷག་མཐོང་དང་ལྡན་པ་ནི་བཞོན་པ་དང་འདྲ་སྟེ། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གང་དུ་ཡང་མི་ལྟུང་བས་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་བྱང་ཆེན་ཉན་རང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་
བ་ཞེས་སོགས་སོ། །གཟུངས་དང་སྤོབས་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཆུ་འབྱིན་ཅིང་མི་ཟད་པ་བཀོད་མའི་ཆུ་དང་འདྲ་སྟེ། སྔར་ཐོས་པ་དང་མ་ཐོས་པའི་ཆོས་འཛིན་པས་མི་ཟད་པའི་
ཕྱིར། མདོ་ལས། ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གསུངས་པ་དང་གསུང་

བ་དང་གསུང་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་སོགས་སོ། །གཟུངས་ཀྱིས་འཛིན་པར་བྱེད།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

122

སྤོབས་པས་ཟད་མི་ཤེས་པར་བྱེད་པའོ། །ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞིའི་དགའ་སྟོན་དང་ལྡན་པ་
ནི། སྒྲ་སྙན་པ་དང་འདྲ་སྟེ། ཐར་པ་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་སྙན་པ་སྒྲོགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེ་ཞིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་

བར་མུན་པ་མུན་གནག་ཏུ་གྱུར་བ་ལུས་ཀྱི་འོད་ཀྱིས་སྣང་བར་བྱས་ནས། དེར་སྐྱེས་
པའི་སེམས་ཅན་ལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་སྒྲ་ཐོས་པར་བྱ་བ། ཞེས་སོགས་སོ། །བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་དང་འདྲ་སྟེ། གདུལ་བྱ་ཀུན་ཐུན་མོངདུ་འདུལ་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པས་གཞན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ལས། ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེར་མཐའ་ཡས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་སེམས་ཅན་
ལོང་བ་དང་འོན་པ་དང་སྨྱོན་པ་དང་། གཅེར་བུ་དང་། བཀྲེས་པ་དང་། སྐོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སྤྲུལ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་
པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་ཆོས་ཅན། སྤྲིན་ལྟ་

བུ་སྟེ། དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་བཞུགས་པ་དང་། དེ་ནས་འཕོས་ནས་ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་
སུ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་དུས་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པར་རུང་བ་ཉིད་
ཀྱིས་སོ། །མདོ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་ལམ་སྟོན་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་ས་གསེར་ཟླ་བ་མེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་དཔེས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དཔེས་མཚོན་པར་བྱ་བའི་དོན་དང་། ཆོས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་འཕངས་པ་དེ་ལྟར་ནའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ས་
མཚམས་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། ལམ་ཀུན་བསྡུས་པར་བསྟན་པའོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

123

དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་གསུམ་ནི་ལས་དང་པོ་བའི་སས་བསྡུས་སོ། །ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། གཅིག་ནི་ས་དང་པོ་ལ་
འཇུག་པའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་སྟེ། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་
འོག་ཏུ་བཅུ་ནི་ཆོས་ཅན། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ས་བཅུས་བསྡུས་ཏེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ས་བཅུའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་མངོན་ཤེསདྲུག་དང་ལྡན་པ་སོགས་ལྔ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་

ལམ་གྱིས་བསྡུས་སོ། དག་པ་ས་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་
བསྐྱེད་པ་ཐ་མ་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་སྦྱོར་
བ་དང་དངོས་དང་འཇུག་གི་སྒོ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་བཟུང་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་གོང་དུ་བཤད་
པ་དེ་ལྟར་ནའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་གདམས་ངག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། གདམས་ངག་གི་དོན་བསྒོམས་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་སྐྱེས་པའི་ཐོག་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དཀྱུས་མའི་འཕྲོས་དོན་ཡིན་པས་མཚན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

124

ཉིད་དང་དམིགས་པ་སྟོན་པའི་ཞར་ལ་བརྗོད་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་གདམས་ངག་སྟེ། ནོད་པ་པོ་ནི་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ནི་ཆོས་ཅན། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུས་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་འདོམས་
པ་ནི་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ། སྔར་མ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་
དེས་འཕངས་པའི་ཆོས་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཞི་ལྷག་སོགས་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྔར་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་ཡོངས་སུ་བསྲུང་བའི་
དོན་གྱི་ཆེད་དུ་མངོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པས་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལས་དངོས་སུ་གདམས་ངག་ཉན་ནུས་པས་ཁྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། སྤྱིར་ནི་ལམ་དུ་མ་
ཞུགས་པས་ཀྱང་དེ་ལས་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་དངོས་སུ་ཉན་ནུས་ན། ཚོགས་
ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་ཡོད་པ་སྨོས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ནོད་པ་པོའི་ཁྱད་པར་ནི། གདམས་ངག་ཉན་པའི་དུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའོ། །གདམས་ངག་ཉན་པའི་རྒྱུ་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི། ལམ་འོག་མ་
རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མཐོང་བ་དང་། དེ་ལས་ཆོས་ཐོས་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་
རགས་པ་ཕལ་ཆེར་སྦྱངས་ནས། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལས་གདམས་ངག་དངོས་སུ་ཉན་པའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེས་པའི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་

ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །དེའི་རྒྱུར་བསྐལ་པ་དུ་མར་ཚོགས་བསགས་པ་དང་། ལྟ་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། རིགས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཐོས་པ་མང་བ་དང་། རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཞི་ཕལ་ཆེར་སྤངས་པའོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

125

གཉིས་པ་ལ། སྤྱིའི་དབྱེ་བ་དང་། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །
རྩ་བ། སྒྲུབ་དང་་་་་་་་་་།
དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གདམས་ངག་ནི་ཆོས་ཅན། བཅུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ནས་སྒོམ་ལམ་ལ་གདམས་པའི་བར་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གཉིས་ལས་སྔ་མ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གདམས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལ། ཁྱད་གཞི་དང་། ཁྱད་
ཆོས་སོ། །
དང་པོ་ལ་རྣམ་པ་དང་། དམིགས་པ་ལ་གདམས་པ་ནི། སྒྲུབ་དང་བདེན་པ་རྣམས་ལ་གདམས་པའོ། །ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེལ་བར་གདམས་པ་དང་།
ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པར་གདམས་པའོ། །མངོན་གྱུར་སེལ་བལ། སྒྲུབ་པ་བརྟན་པ་དང་། འཕེལ་བ་དང་། མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ལ་གདམས་པ་མ་ཞེན་པ་དང་། ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལ་གདམས་པའོ། །སྒྲུབ་པ་ལ་རང་
དབང་དུ་འཇུག་པ་དང་། འབྲས་བུ་མྱུར་དུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་ལ་གདམས་པ་སྤྱན་ལྔ་དང་ནི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དྲུག་ལ་གདམས་པའོ། །སྤང་བྱའི་ས་བོན་སེལ་བ་མཐོང་
ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་ལ་གདམས་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ། བརྟེན་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་གདམས་པ་དང་། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ལ་གདམས་པ་དང་། སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་
བོ་ལ་གདམས་པ་དང་། དེའི་དམིགས་པ་ལ་གདམས་པའོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

126

དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་པ་ལ་འདོམས་པའོ། །གང་སྒྲུབ་ན། བསམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། དེས་འཕངས་པའི་སྦྱོར་བ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྔར་
ཇི་སྐད་བཤད་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འདོམས་སོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་ན། སྒྲུབ་པ་པོ་རྟེན་གྱི་

གང་ཟག་དང་། ཉམས་སུ་བླང་བྱ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་མི་འདའ་བས་དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡུམ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཆོས་བཞི་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་སློབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོམས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཀུན་རྫོབ་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལས་མི་འདའ་བའི་དོན་བཤད་ན་སྔར་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཉིད་ཡོད་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གདམས་པ་བསྟན་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་དང་དེའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ། བདེན་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་མི་འདའ་བར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བར་གདམས་པའི་ཕྱིར། ཤཱ་རིའི་བུ་གལ་ཏེ་འཛམ་བུ་གླིང་འདི། དགེ་སློང་ཤཱ་རིའི་བུ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་
རང་གི་ངོ་བོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་གདམས་པ་བསྟན་ཏེ། །རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

127

དོན་དུ་ཐེག་པ་དམན་པ་ཡིད་ལ་མི་བྱ་བར་གདམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདིར་བདེན་པ་གཉིས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མིང་དོན་དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་དང་། གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་པའོ། །དང་པོ་ལ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དེས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག །སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོགས་བྱ་མ་ཡིན་པའོ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། རང་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དེས་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་ཅན་དམ་པ་མ་འཁྲུལ་བ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་གནས་པས། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བློ་ཐ་སྙད་
པའི་བསམ་པའི་ངོར་བདེན་གྱི། གནས་ཚོད་ལ་རྫུན་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་བདེན་པ་
ཞེས་དང་། ཡང་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དངོས་སུ་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པ་འདི་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ངོར་གནས་པས་ཀྱང་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དང་། དེའི་ངོར་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་པའོ། །
གསུམ་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་བརྗོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་ངོ་བོས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་མེད་ལ། དོན་དམ་ལ་ནི་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་དང་། རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ། དོན་དམ་གཟིགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གོ །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
བཞི་པ་ནི། བདེན་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ན། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

128

ཉེས་པ་བཞིར་འགྱུར་ལ། ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན་ཡང་དེ་ལས་གསུངས་པའི་ཉེས་པ་བཞིར་འགྱུར་བས། ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའོ། །འདིའི་ཐད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་
འཕགས་པའི་འགྲེལ་པར་བཤད་པ་གཞན་རྣམས་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་དེའི་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བཀག་པས་ཞེས་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐད་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་མཐོང་བས་བལྟས་
ནས་འདའ་བ་ཞེས་བཤད་པ་དང་། གཞོན་ནུའི་ས་ལས་འདའ་བར་འདོད་པས་ཞེས་གསུངས་པས། མཐོང་ནས་འདའ་བ་དང་། གནས་ནས་འདའ་བ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཉན་རང་གི་ས་ལ་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་

ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་དེ་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་ལ།
གཉིས་པ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ས་བརྒྱད་པ་སྟེ། དེ་ལས་འདའ་བའི་དོན་ནི། ས་བརྒྱདཔར་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་གྱིས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་མ་བསྐུལ་

ན། དེ་མ་ཐག་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་རྒྱུན་བཅད་ནས། ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་
པར་འཇུག་པར་འགྱུར་བས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐུལ་བས། ས་བརྒྱད་པ་ལ་

རྒྱུན་ཆགས་སུ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཀྱང་། མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལས་འདའ་བའི་དོན་ཏོ། །གཉིས་པ་ལ་སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། བདེན་པ་བཞིའི་གྲངས་ངེས་པ་དང་། གོ་རིམ་ངེས་པ་དང་། མཚན་གཞི་དང་། དེ་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་
མའོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

129

བདེན་པ་བཞི་བཤད་པ།

རྩ་བ། ་་་་་་་་་་བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། །
དང་པོ་ནི། ཐར་པ་དོན་གཉེར་རྣམས་ཀྱིས་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི།
འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པས་བསྡུས་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། འཁོར་བ་ལ་ཡང་རྒྱུ་འཆིང་བྱེད་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་། འབྲས་བུ་བཅིངས་པ་སྡུག་བསྔལ་
གྱི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་སོ། །རྣམ་བྱང་ལ་ཡང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས། རྒྱུ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་གྲོལ་བ་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་འགོག་བའི་བདེན་པ་
གཉིས་སུ་ངེས་པས་འཁོར་བ་འཇུག་ལྡོག་གི་རྒྱུ་འབྲས་བཞིར་ངེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། དོན་གྱི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཀུན་འབྱུང་དང་། ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་པོར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྡུག་བསྔལ་དང་འགོག་པ་ཕྱིས་བསྟན་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ནི་ཡུལ་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་གོ་རིམས་གཞན་དུ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་དང་།
ཀུན་འབྱུང་དང་། འགོག་པ་དང་། ལམ་སྟེ། ཐོག་མར་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཉེས་
དམིགས་ལེགས་པར་བསམས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལས་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་བསྐྱེད་པར་བྱེདདགོས་ཏེ། དེ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན་དེའི་རྒྱུ་ལ་སྤོང་འདོད་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །སྡུག་བསྔལ་ལ་འབྲལ་འདོད་སྐྱེས་པ་ན་འདི་དང་འབྲལ་བར་བྱེད་ནུས་སམ་མི་ནུས། འདི་ལ་རྒྱུ་ཡོད་དམ་མེད། རྒྱུ་དེ་ཡང་རྟག་གམ་མི་རྟག་སྙམ་དུ་ཀུན་འབྱུང་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་དེ། སྡུག་བསྔལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཚེར་མ་འདོན་པ་བཞིན་དུ་སྤོང་མི་ནུས་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་དེའི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

130

རྒྱུར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་དེ་ལ་སྤོང་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བས་ཀུན་འབྱུང་དུས་གཉིས་པར་བསྟན་ཏོ། །ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་སུ་མཐོང་བ་ན། སྡུག་བསྔལ་འགོག་ནུས་སུ་མཐོང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ནས་སྡུག་བསྔལ་འགགས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་ནུས་སུ་མཐོང་བས་འགོག་པ་དུས་གསུམ་པར་བསྟན་ཏོ། །
དེ་སྔོན་དུ་བྱེད་པ་ཡང་ལམ་བསྟེན་ཅིང་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་རག་ལས་པར་མཐོང་བས། ལམ་གྱི་བདེན་པ་དུས་བཞི་པར་བསྟན་ཏོ། །གལ་ཏེ་དུས་དང་པོ་སྡུག་
བསྔལ་འགོག་ནུས་སུ་མཐོང་ན། སྡུག་བསྔལ་འགགས་པ་སྔོན་དུ་བྱ་ནུས་སུ་མཐོང་བས་ཁྱབ་པས་འགོག་པ་དུས་གཉིས་པར་བསྟན་རིགས་ལ། ཡང་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་སུ་མཐོང་ནས། སྡུག་བསྔལ་འགོག་ནུས་སུ་མཐོང་དགོས་པས། ཀུན་འབྱུང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྔར་བསྟན་པར་རིགས་སོ། ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་སུ་མཐོང་བ་བདག་
མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་པས། ཐོག་མར་དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བདེན་བཞིའི་གོ་”རིམ1

་མ་ངེས་སོ། །ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱིར་

བྱ་བ་གང་ལ་ཡང་དེ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཕན་ཡོན་མཐོང་ཞིང་། དེ་ལ་ལྡོག་པ་ལ་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བ་ལ་རག་ལས་པས། འཁོརབ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཉེས་དམིགས་
བསམས་པས་འཁོར་བ་ལ་མེའི་དོང་ལྟ་བུར་མཐོང་ནས་དེ་དང་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་ཙམ་ཞིག་དང་པོར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་གྱི་འབྲལ་ནུས་སུ་གོ་བ་མིན་ནོ། །དེ་ནས་དུས་གཉིས་པར་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་སུ་ཚད་མས་མཐོང་བ་ཡིན་ལ། དེ་མཐོང་བ་ན་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་ནུས་སུ་མཐོང་བས། ཀུན་འབྱུང་དུས་གཉིས་པ་དང་འགོག་པ་

1 <མ་ཕྱི། ༦༣ན༦ན། རིམས ཞོལ། ༦༢ན༥ན། རིམ སྐུ། ༦༥བ༡ན། བླ། ༦༧ན༢ན། རིམས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

131

དུས་གསུམ་པར་བསྟན་རིགས་སོ། །ལམ་ཐ་མར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ནི་སྔར་ལྟར་རོ། །དེས་ན་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་ན་ཡང་། གོ་རིམས་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། ད་ལྟར་མཁལ་མའི་ཟུག་ཟེར་ལ་སོགས་པའི་ཚོར་བ་ནི་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཟས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་ལྷག་པར་སྲེད་ནས་རོ་མྱོང་བའི་ཚོར་བ་སོགས་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ལས་ཉོན་གྱིས་ལག་རྗེས་བཞག་པའི་
ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། དེ་དག་
ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའོ། །ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་དང་། ཉོན་
མོངས་ཐམས་ཅད་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། སྡུག་བསྔལ་འགགས་པའི་བྲལ་བ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པ་དང་། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ལམ་གྱི་བདེན་པའོ། །བཞི་པ་ལ། ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་དང་
འགལ་བ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ངོས་བཟུང་བའོ། །

ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་དང་དེ་དང་འགལ་བའི་རྣམ་པ་
བཅུ་དྲུག་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། སྡུག་བསྔལ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་གཙང་བ་དང་། བདེ་བ་དང་། རྟག་པ་དང་། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བཞི་དང་། ཀུན་འབྱུང་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ། སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་རྒྱུར་འཛིན་པ་གཉིས། །ཕྱི་མ་ལའང་།

རྒྱུ་གཅིག་ཁོ་ནས་བྱས་པར་འཛིན་པ་དང་། དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་བློ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

132

སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པར་འཛིན་པ་དང་། རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་འགྱུར་བར་འཛིན་པའོ། །འགོག་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་ནི། ཐར་པ་ཡེ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང་། ཟག་
བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཐར་པར་འཛིན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཁྱད་པར་
འགའ་ཞིག་གྱ་ནོམ་པའི་ཐར་པར་འཛིན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཟད་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཡང་ལྡོག་པར་འཛིན་པའོ། །ལམ་ལ་ལོག་ཞུགས་ནི། ཐར་ལམ་ཡེ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང་། བདག་མེད་གོམས་པ་ལམ་དུ་མི་རིགས་པར་འཛིན་པ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཙམ་ཐར་ལམ་དུ་འཛིན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་མེད་པར་འཛིན་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རེས་
འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ་དབང་སྒྱུར་བ་པོའི་བདག་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། བདག་

མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དབང་པའི་བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་དང་སྲེད་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱུའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རབ་སྐྱེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཤུགས་དྲག་བསྐྱེད་པའི་
ཕྱིར། སྲིད་པའི་སྲེད་པ་ཆོས་ཅན། རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་
གྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོག་པའི་རྣམ་པ་ནི། གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་

སྡུག་བསྔལ་གཏན་ཟད་པའི་བྲལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་སྤངས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

133

པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྱ་ནོམ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་ཐར་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངེས་པར་འབྱུང་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སླར་མི་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་
ཐར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐར་པར་བགྲོད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རིག་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངེས་པར་འབྱིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་སླར་མི་
ལྡོག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཞིའི་དང་པོ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཟུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བརྩོན་ན་བརྩོན་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་སོགས་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཤེས་བྱ་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཆེད་དུ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་
བུར་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་དག་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གཅིག་གོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བར་གདམས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་གདམས་པ་ནི། གཟུགས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ནམ། འགག་པའི་ཆོས་ཅནདུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་སོགས་ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་རྒྱུས་བསྡུས་
ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་གསར་དུ་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་ཡང་འགོག་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

134

ནོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། དེར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་སྟེ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་རྒྱུར་གྱུར་པ་དག་དོན་དམ་པར་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཀུན་འབྱུང་སྤང་བྱར་བདེན་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུའོ། །
གསུམ་པ་འགོག་བདེན་ལ་གདམས་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་སྟོང་པ་ཉིད་མི་སྐྱེ་མི་འགག་ཅིང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན། རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་དེ་འགོག་པ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་དེ། འདུས་
བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དང་སྤང་གཉེན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་གནས་སྐབས་ཉམས་པ་དང་འཕེལ་བ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི་ཁྱད་ཆོས་བདེན་པ་བ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་གདམས་པའི་ཕྱིར། གང་དུ་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ།
དོན་དམ་པར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤྱི་གཟུགས་མེད་པ་ནས་ཁྱད་པར་མ་རིག་པ་
སྐྱེ་བ་ཡང་མེད་རྣམ་བྱང་གི་སྤྱི་མ་རིག་པ་འགག་པ་ཡང་མེད། ཁྱད་པར་རྟོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱང་མེད། སྤངས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། འགོག་པ་
མངོན་དུ་བྱ་བར་བདེན་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་ལམ་བདེན་ལ་འདོམས་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་
པའི་ཚེ། བདག་ཉིད་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་བརྩོནཞེས་པའམ། མི་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་སོགས་ལམ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་བསྒོམ་བྱ་སྒོམ་བྱེད་དུ་བདེན་
པར་མ་གྲུབ་པས་ལྡན་པ་མ་ཡིན། བཀག་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་མི་ལྡན་པ་མ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

135

ཡིན་པར་རྟོགས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་དེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་ལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་
རིགས་པ་དང་སྒྲུབ་པ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཕྱི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཡུལ་
ཡུལ་ཅན་དུ་བདེན་པར་མེད་ཅིང་། བཀག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་མེད་དོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལ་སྔོན་གྱི་མཐའ་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་འབྱེད་པར་མི་བྱེད་
”དོ1

། །ཞེས་སོགས་ངེས་འབྱིན་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་གྱི་མཐའ་འཁོར་བ་དང་།
ཕྱི་མའི་མཐའ་མྱང་འདས་དག་ཕན་ཚུན་གང་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། གང་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དེར་ལྡན་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་དང་། བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་བོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། ལམ་བསྟེན་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་གདམས་པའོ། །

ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་བཤད་པ།
གཉིས་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། སྐྱབས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་།
ཀུན་རྫོབ་པ་དང་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། ཇི་ལྟར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་
ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། རྒྱུད་བླ་མར། འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། །གཞན་གྱི་རྐྱེན་

1 <མ་ཕྱི། ༦༥བ༤ན། དེ ཞོལ། ༦༤བ༣ན། དོ སྐུ། ༦༧བ༥ན། བླ། ༦༩བ༢། དེ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

136

གྱིས་རྟོགས་མིན་པ། །མཁྱེན་དང་བརྩེ་དང་ནུས་པར་ལྡན། །དོན་གཉིས་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད། ཅེས་པ་ལྟར། དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྐུ་གསུམ་གྱི་བདག་

ཉིད་ཅན་གྱི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་། ཡང་། བསམ་མེད་གཉིས་མེད་རྟོག་མེད་པ། དག་གསལ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱི། །གང་ཞིག་གང་གིས་ཆགས་བྲལ་བ། །བདེན་གཉིས་མཚན་ཉིད་ཅན་དེ་ཆོས། ཞེས་པ་ལྟར། རྣམ་བྱང་གི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་། ཡང་། ཇི་བཞིན་ཇི་སྙེད་ནང་གི་ནི། །ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དག་པའི་ཕྱིར། །བློ་ལྡན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས། །བླ་
མེད་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཉིད། ཅེས་པ་ལྟར། རིག་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་
འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་སྟེ། དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་སོ། །

སྐྱབས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སྟོན་པ་བསྟན་པ་སློབ་དོན་གྱིས། །ཐེག་གསུམ་
པ་དང་བྱེད་གསུམ་ལ། །མོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་བྱས་ནས། །སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་

པར་བཞག་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིར་ནི་སྤྱིར་གསུང་རབ་ལས།

སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་བྱའི་སངས་རྒྱས་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་དང་། གྲུབ་ཟིན་གྱི་སངས་རྒྱས་རྒྱུའི་སྐྱབས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། རིགས་ཅན་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྒྱུའི་སྐྱབས་དང་། ལམ་ལ་མ་ཞུགས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པ་དང་། བཀུར་སྟི་སོགས་མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

137

དབང་དུ་བྱས་ནས། སངསརྒྱས་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་སུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཚེ། གཞན་གྱི་སྒྲ་ལ་
མི་ལྟོས་པར་མྱང་འདས་རང་རྒྱུད་ལ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་
དང་། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་ཀྱང་དམ་པའི་ཆོས་ལ་མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཚེ། གཞན་གྱི་སྒྲའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཐོབ་པའི་མྱང་འདས་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་
སྐྱབས་དང་། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་ཀྱང་དགེ་འདུན་ལ་མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་
བཞག་གོ །རང་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་བྱར་དོན་དུ་མི་གཉེར་ཡང་། གང་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཀྱང་། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་རྒྱུའི་སྐྱབས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གོང་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་ཅན་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྒྱུའི་སྐྱབས་གསུམ་དང་། འབྲས་བུའི་སྐྱབས་གཉིས་ཀྱང་གོ་བར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། འདི་ནི་གསུང་རབ་རྣམས་ལས་སྐྱབས་གསུམ་སྤྱིར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དགོས་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། སྤང་ཕྱིར་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཕྱིར། །མེད་ཕྱིར་

འཇིགས་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། །ཆོས་རྣམ་གཉིས་དང་འཕགས་པའི་ཚོགས། །གཏན་
གྱི་སྐྱབས་མཆོག་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་དོན་དམ་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ནི། ཉན་ཐོས་རིགས་ངེས་པ་ལྟར། རང་གི་བསམ་ངོར་འཁོར་བའི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

138

སྡུགབསྔལ་ཞི་བ་ཙམ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་དེ་ལས་གོང་དུ་བགྲོད་མི་དགོས་པར་འཛིན་ཅིང་། དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་ལམ་གྱི་བགྲོད་པ་མཐར་མ་ཐུག་པའི་སྐྱབས་
དེ་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་དང་། བསམ་ངོར་ཡང་བགྲོད་པ་མཐར་ཐུག་པར་འཛིན་ཅིང་། དོན་ལ་ཡང་མཐར་ཐུག་པ་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་གྱི། ལུང་གི་ཆོས་ལ་
སོགས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ཆོས་སྐུ་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པ་གང་ཟག་སུ་ལ་ཡང་ཤེས་འདོད་མེད་པས་མི་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །
དེས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུང་གི་ཆོས་ཡིན་ཡང་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་”བསྟན1

་པར་བྱ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི། །དོན་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་པ་ན། དེ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་མི་དགོས་པས་གཟིངས་ལྟར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །འདིར་ཡང་སྤྱིའི་མཐའ་གཅོད་པ་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་གྱི། དོན་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི།
གཟིགས་ངོར་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་། དྲི་མ་མཐའ་དག་མ་ཟད་པ་

དང་། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་དྲི་མའི་བསླད་པ་མ་ཞུགས་ཀྱང་། ངོ་བོ་ལ་དྲི་མ་མཐའ་དག་མ་

ཟད་པས་དེར་སྣང་དང་། དེས་སྟོང་ཚོགས་པ་རྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས། དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་གྱི། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་བདེན་དང་། གཟུགས་
སྐུ་རྣམ་པ་གཉིས་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་ཡིན་པ་འགོག་པའི་ལོག་རྟོག་གི་ཐ་ཆད་དུ་

1 <མ་ཕྱི། ༦༧ན༣ན། བསྟེན ཞོལ། ༦༦ན༣ན། བསྟན སྐུ། ༦༩ན༦ན། བླ། ༧༡ན༣ན། བསྟེན>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

139

ཤེས་པར་བྱ་ལ་རྒྱང་རིང་དུ་སྤང་བརབྱའོ། །
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་ཚུལ་ལ་ཡང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་ནི་
དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་ཀུན་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར།

དེས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་འཇིགས་པ་མ་ཟད་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། མི་ཤེས་པ་ཁ་
ཅིག །རང་ལུགས་ལ་དེ་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་དོར་ནས་ཐལ་འགྱུར་དུ་བྱེད་ཅིང་། རྟགས་བསལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་ཁས་ལེན་ལ་འཆད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་མཐར་ཐུག་གི་དུས་ན་མེད་པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་དང་། མེད་དགག་གཏན་ཚིགས་སུ་འགོད་པ་སོགས་ནི། དོན་མ་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དྲི་མ་ཅན་དུ་འགྱུར་བས་བཏང་སྙོམས་སུ་
བཞག་ན་མཛེས་སོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཁས་ལེན་པའི་ཐེག་པའི་ཚུལ་ཡིན་གྱི། གྲུབ་མཐའ་འོག་མའི་འདོད་ཚུལ་མ་ཡིན་ལ། མར་མེ་ཤི་བའི་དཔེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་པ་ན། གཞན་གྱི་དོན་ལ་ཅུང་ཟད་དམིགས་
པའི་སྣང་བ་ཡང་ནུབ་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྡེ་བ་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་ལྟར་བེམ་རིག་རྒྱུན་
ཆད་པའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་
གཤེད་མས་རལ་གྲི་གདེངས་པ་ལྟར་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པའོ། །དེས་
ན་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དམ་པའི་དོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡི། །སྐྱབས་ནི་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་ཡིན། །ཐུབ་བ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཅན་ཕྱིར། །ཚོགས་ཀྱང་དེ་ཡི་
མཐར་ཐུག་ཕྱིར། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐུ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སངས་

རྒྱས་ཁོ་ན་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་སོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

140

བཞི་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བའིབསླབ་པར་བྱ་བའི་རིམ་པ་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་སོགས་ནས་གསུངས་པ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། རང་ཉིད་སྤྱིར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ངན་འགྲོའི་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་བསམས་ནས་འཇིགས་པ་དྲན་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བློ་ལྟོས་འཆའ་བའི་སྐྱབས་འགྲོ་ཡིད་ལེགས་པར་འཁུལ་བ་སྔོན་དུ་བཏང་ཞིང་། སྐྱབས་འགྲོའི་བསླབ་བྱ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསླབ་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཞུགས་ནས་ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བས། དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་ལ་སྙིང་པོ་ལོན་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱབས་འགྲོ་ཡིད་འཁུལ་ནུས་པ་རེ་ཡང་
མེད་པར། ཐོས་བསམ་བསྒོམ་པ་ལ་འབད་པ་སྐད་བྱེད་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་ངོ་། །འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ། འོག་ནས་སངས་རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་དང་། ཞེས་པའི་སྐྱབས་འགྲོའི་ཡུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་འདོམས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། གཟུགས་ལ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་སྦྱོར་བར་མི་
བྱེད་དེ། གཟུགས་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སངས་

རྒྱས་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་བའི་ཆེད་དུ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

141

དམིགས་པར་བྱེད་པ་བདེན་པས་སྟོང་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་དཀོནམཆོག་གོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དང་། མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱ་དང་། དབྱིངས་དང་རིག་པར་དོན་དམ་པར་མི་སྦྱོར་ཞིང་སྦྱར་ནས་ཞེན་བྱར་མེད་དོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁྱེན་ལ་
གདམས་པས་སངས་རྒྱས་ལ་གདམས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་སངས་རྒྱས་སུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁྱེན་དོན་དམ་པར་
མི་དམིགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་དང་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་བྱང་ཆུབ་དག་བདེན་སྟོང་དུ་
མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
གཉིས་པ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལ་གདམས་པ་ནི། གཟུགས་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་མི་སྦྱོར། དངོས་པོ་མེད་ཅེས་བྱ་པར་མི་སྦྱོར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ལ་གདམས་པ་བསྟན་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ཡུལ་དུ་བསྡུས་པའི་གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་རྣམ་པའི་གསལ་བ་མཐའ་དག་བསྡུས་པ་དག་གིས་བསྡུས་ཤིང་བསྡོམས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དགེ་འདུན་མཆོག་ལ་འདོམས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སློབ་བ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་
འཇུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་ལུང་འབོགས་པ་དགེ་འདུན་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལམ་སྒྲུབ་པའི་གྲོགས་སུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

142

འདོམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་འདུན་དེ་ཡང་རྣམ་པ་དུ་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། འབྲས་བུ་
ལ་གནས་པ་གསུམ་དང་ཞུགས་པ་བཞིའི་བྱེ་བྲག་གིས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་བདུན་པོ་རང་སངས་རྒྱས་དངལྷན་ཅིག་བརྒྱད་པོ་ཆོས་ཅན། དུ་མར་དབྱེར་རུང་སྟེ། དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་གྲངས་ཉི་ཤུར་”འཆད1

་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞུགས་

གནས་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ནི་སྐབས་འདིའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་ནང་དུ་མ་གཏོགས་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དོན་དམ་པར་སྐྱབས་སུ་ཞེན་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། མ་ཞེན་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་དང་། །
གསུམ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་གདམས་པ་ལ་གསུམ། མི་མཐུན་
ཕྱོགས་མངོན་གྱུར་སེལ་བ་ལ་གདམས་པ་དང་། ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲུབ་པར་གདམས་པ་དང་། སྤང་བྱའི་ས་བོན་སེལ་བར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་སྒྲུབ་པ་མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ལ་གདམས་པ་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་
ནི། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་གང་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ངན་པ་

ལ་མ་ཞེན་པ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་ཤིག་ཅེས་བསྟན་པའི་འདོམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གདམས་པར་
རིགས་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་གོམས་པར་མ་བྱས་ན་སྦྱོར་བས་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་ལ་

1 <མ་ཕྱི། ༦༩ན༡ན། ཆད ཞོལ། ༦༨ན༡ན། -ཆད་པ སྐུ། ༧༣ན༥ན། ཚང བླ། ༧༣ན༣ན། ཆད>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

143

བསྒྲུབ་པ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ལ་དབང་རྟུལ་ལ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་འགྱུར་བས་དེ་སྤོང་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་གང་ལས་ན། བྱ་བ་ཕལ་པ་ལ་ཆགས་པའི་ལུས་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །
རྩ་བ། ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། །
གཉིས་པ་བསྒྲུབ་པ་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་ལ་གདམས་པ་ནི། བྱང་ཆེན་ཕར་ཕྱིར་དྲུག་

ལ་སྤྱོདཔའི་ཚེ། གཟུགས་སུ་མི་རློམ། ཚོར་བར་མི་རློམ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་
བྱེད་པའི་ཚེ་ཡོངས་སུ་ངལ་བ་མེད་པ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་ལ་བདེན་པར་རློམ་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་
རྟོགས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་”བསྟན

1

་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
གདམས་རིགས་ཏེ་”སྒྲུབ

2

་པ་དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་འཚམ་པའི་འདོད་པའི་དོན་མ་གྲུབ་ན་དབང་”པོའི3

་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་དབང་རྟུལ་ལ་

ལ་ཡོངས་སུ་སྐྱོ་བར་འགྱུར་བས་དེ་སེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཐེག་དམན་དུ་
མི་ལྟུང་བའི་རྒྱུ་ལ་གདམས་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཡེ་ཤེས་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པས། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གངྒཱ་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་

ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ལམ་ཡོངས་སུ་བཟུང་པ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་བསླབ་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
གདམས་རིགས་ཏེ། ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལས་

1 <མ་ཕྱི། ༦༩བ༢ན། བསྟོན ཞོལ། ༦༨བ༢ན། སྐུ། ༧༡བ༥ན། བླ། ༧༣བ༤ན། བསྟན>
2 <མ་ཕྱི། ༦༩བ༢ན། ཞོལ། ༦༨བ༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧༡བ༦ན། སྒྲུབ བླ། ༧༣བ༤ན། བསྒྲུབ>
3 <མ་ཕྱི། ༦༩བ༢ན། བའི ཞོལ། ༦༨བ༣ན། པོའི སྐུ། ༧༡བ༦ན། བླ། ༧༣བ༤ན། བའི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

144

དོན་རེ་རེའི་ཕྱིར་ཏུ་ལམ་གྱི་ལུང་ནོད་པར་བྱ་དགོས་ན། དེ་འདྲ་ག་ལ་ནུས་སྙམ་དུ་
སེམས་ཞུམ་པར་འགྱུར་བས་དེ་སེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། “སྒྲུབ1

་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་སྤྱན་ལྔ་ལ་གདམས་པ་
དང་། “སྒྲུབ

2

་པ་མྱུར་དུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་མངོན་ཤེས་དྲུག་ལ་གདམས་པའོ། །
རྩ་བ། སྤྱན་ལྔ་དང་ནི་་་་་་་་་་།
དང་པོ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤའི་མིག་གིས་དཔག་ཚད་བརྒྱ་མཐོང་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་སོགས་ནས་བརྩམས་ཏེ། སྤྱན་ལྔ་ལ་གདམས་པ་བསྟན་ཏེ། སྤྱན་ལྔའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྣམས་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་དུབསྒྲུབ་བོ་ཞེས་སློབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་དུ་སྤྱན་ལྔའི་ཡུལ་གཟིགས་པའི་
ནུས་མཐུ་བསྟན་ནས། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པའོ། །དེ་ལ་ཤའི་སྤྱན་གྲངས་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་སོ་སོར་ངེས་པ་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་
ཆད་ཀྱི་གཟུགས་ཕྲ་རགས་རྣམས་མཐོང་བ་དང་། སྔོན་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་

ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་པའི་ལྷའི་སྤྱན་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཆི་འཕོ་

དང་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་
བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པ་དང་། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྲངས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་ནོ། །ཤའི་སྤྱན་ཚོགས་ལམ་ནས་དང་། ལྷའི་

1 <མ་ཕྱི། ༦༩བ༥ན། ཞོལ། ༦༨བ༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧༢ན༣ན། སྒྲུབ བླ། ༧༤ན༡ན། བསྒྲུབ>
2 <མ་ཕྱི། ༦༩བ༥ན། ཞོལ། ༦༨བ༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧༢ན༣ན། སྒྲུབ བླ། ༧༤ན༢ན། བསྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

145

སྤྱན་སྦྱོར་ལམ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་མཐོང་ལམ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་མཐོང་ལམ་
རྗེས་ཐོབ་ནས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་། རྗེས་མཐུན་པ་ས་
བརྒྱད་པ་ནས་ཡོད་དོ། །
སྤྱན་ལྔ་པོ་འདི་དང་ལྡན་ན། ཤའི་སྤྱན་གྱིས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཆོས་སྟོན་
པའི་བཤེས་གཉེན་དང་། རང་གི་གདུལ་བྱ་སོགས་གང་ན་གནས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་ཤིང་། གཉིས་པས་གདུལ་བྱ་གང་དུ་ཤི་འཕོས་ཤིང་སྐྱེས་པ་དང་། གསུམ་པས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་ཤིང་། བཞི་པས་གྲོགས་དང་ཆོས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་དབང་པོའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པ་དང་། ལྔ་པ་རྗེསམཐུན་པ་ཙམ་ཐོབ་ན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཕལ་ཆེར་ཤེས་ནས་སྒྲུབ་པ་ལ་ནང་ནས་བསྐུལ་ཞིང་། གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པར་
རང་དབང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་མངོན་ཤེས་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་དྲུག་དང་་་་་་་་་་་།
གཉིས་པ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

འཐོབ་སྟེ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་པོ་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་རྒྱུད་ལ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་དང་། དོན་དམ་པར་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་པར་
ཤེས་པ་ནི། མཐུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ་ས་གཡོ་བ་དང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་མང་དུ་སྤྲུལ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་ནུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

146

པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་ལྷའི་རྣ་བའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་མཐུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་

པའི་སྒྲ་ཆུང་ངུ་དང་ཅིག་ཤོས་ཆེན་པོ་ཐོས་པ་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ཅན་དང་བ། བདག་རྐྱེན་དུ་ཡོད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱིས་སེམས་ཤེས་
པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི། གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་དང་བྲལ་བ་
ལ་སོགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི།
རང་དང་གཞན་གྱི་ཚེ་རབས་སྔ་མ་བརྒྱ་དང་སྟོང་ལ་སོགསཔ་དུ་མ་མྱོང་བའི་སྟོབས་
ཀྱིས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། ཚེ་འདིར་བསམ་གཏན་སྒོམ་པའི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་མིག་ནི། བསྐལ་བ་དང་མ་བསྐལ་པའི་གཟུགས་ཕྲ་རགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ཅན་དང་བ་ཡིན་ལ། མངོན་ཤེས་ནི་དེའི་བདག་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་པ་ཆོས་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའོ། །
ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་མཐུ་ཁྱད་པ་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་དང་། སྤངས་པའི་བྲལ་པ་མངོན་
སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཆོས་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་ཤེས་དྲུག་པོ་འདི་དག་དང་ལྡན་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་
སྒྲ་ཕྲ་རགས་རྣམས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་ཐོས་ཤིང་། ཚེ་རབས་སྔ་མ་ནས་སྟོན་པ་དང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

147

གདུལ་བྱ་གང་དང་འབྲེལ་བ་སོགས་དང་། ད་ལྟ་གང་ན་ཡོད་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་ཤིང་། རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་གདུལ་བྱ་ལེགས་པར་འདུན་པར་བྱས་ནས། དེའི་རྒྱུད་
ཀྱི་འདོད་ཆགས་སོགས་དང་བཅས་མ་བཅས་སྣོད་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་ཐར་བ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་རྣམས་བསྟན་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་”སྒྲུབ

1
་པ་

མྱུར་དུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་རྫོགས་པས་རྣམ་མཁྱེན་མྱུར་དུ་རྫོགས་པའོ། །རྩ་བ། ་་་་་་་་་་མཐོང་ལམ་དང་། །
གསུམ་པ་ལ། སྤང་བྱ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་གདམས་པ་དང་། ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩམས་ཏེ་སྤོབས་པབསྐྱེད་ཅིག་ཅེས་
པས་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་དེས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཀུན་
བརྟགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བསྒོམ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པའི་
ཚུལ་གྱིས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། མཐོང་བའི་ལམ་གང་ན་ཡུལ་བདེན་པ་བཞིས་བསྡུས་པ་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ལའོ། །གང་ཟག་གང་གིས་ན། རྣལ་འབྱོར་བ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་སོ། །དེ་ཡང་སྒྱུ་མ་མཁན་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པའི་ལུས་ཅན་དེས་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །མཐོང་ལམ་སྐྱེ་ཚུལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྐབས་འདིར་ཉི་སྣང་དུ། རབ་འབྱོར་མཐོང་ལམ་སྟོན་པར་བཀའ་སྩལ་བའི་རྒྱུ་

1 <མ་ཕྱི། ༧༡ན༥ན། ཞོལ། ༧༠ན༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧༣བ༣ན། སྒྲུབ བླ། ༧༥བ༣ན། བསྒྲུབ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

148

མཚན་བཤད་པ་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །
བསྒོམ་ཞེས་བྱ་ལ་གདམས་ངག་ནི། །བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ། །
གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མེད་པར་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་

དབྱིངས་གདགས་པར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དཔེའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་པའི་ལམ་
ལ་འདོམས་པ་སྟེ་སྒོམ་ལམ་དེས་སྤང་བར་བྱ་བའི་སྤང་བྱ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དངོས་པོའི་
གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བསྒོམ་བྱ་
ལམ་གྱི་རང་བཞིན་དང་། རྩོད་སྤང་ངོ་། །
དང་པོ་ནི། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ལས་རིགས་ཐ་དད་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་མེད་དོ། །ཆོས་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཐོང་བ་དང་བསྒོམ་པ་དག་རིགས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་མེད་པས་སོ། །རིགས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་མེད་དེ། འདུས་བྱས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའིལམ་བདེན་དང་འདུས་མ་བྱས་དེ་དྲི་མའི་ས་བོན་དང་བྲལ་བ་
དག་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་དྲི་མ་དང་མ་བྲལ་བར་ཐལ་བས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་གདགས་པར་མི་ནུས་པ་བཞིན་དུ་སྔར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མཐོང་བའི་
ལམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཉིད་དེ་ལས་ཐ་མི་དད་པ་ལ་སྒོམ་ལམ་དེས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པས་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ལམ་སྔ་ཕྱི་

ལ་ཡང་། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་མི་འདྲ་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པས་སོ། །དེ་ཡང་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་རྣམ་པར་བཅད་པ་དེ་ཉིད་ལ་གཉིས་ཀས་མངོན་སུམ་དུ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

149

དམིགས་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་གཅད་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་གཅོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐབས་འདིར་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། ས་བཅུའི་མཉམ་གཞག་ལ་ཆོས་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཆོས་སྐུ་མཐོང་བ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་ན་དེ་ལྟར་རིགས་མོད་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་ལམ་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་སུ་འཇལ་བ་ནི་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་ལམ་ན་མཉམ་རྗེས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་ཟད་པར་སྤངས་པར་ཐལ་བ་དང་། རྫོགས་སྨིན་སྦྱང་བ་མ་

བྱས་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ལམ་དེ་གཉིསམཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མེད་ན། སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ནུས་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་རིགས་ཐ་དད་དུ་མེད་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ནུས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལམ་སྔ་མས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ས་བོན་མི་སྤོང་ཡང་། ལམ་ཕྱི་མ་དེ་ནི་སྔ་མ་ལས་གོམས་པ་ཆེས་བསྲིངས་

པའི་དབང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ས་བོན་
སྤོང་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས། སྒྲ་རྟག་
འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱང་། ཀུན་བརྟགས་མངོན་གྱུར་ལ་
གནོད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱེས་ལ་མི་གནོད་པ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་ནི་འདིར་བསྟན་པ་རྣམ་པ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

150

བཅུར་ངེས་པའོ། །བཅུ་བོ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཏེ། བཅུ་བོ་འདི་ཙམ་ཁོ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་ཐམས་ཅད་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་ཏེ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །འོག་ནས་འཆད་པའི་ལམ་གཞན་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་མི་གཟུང་སྟེ། འདིར་མ་འདུས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་འདིར་མ་བསྟན་པས་གཞན་ལས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱས་པར་མ་འདུས་པའི་དངོས་པོ་མི་
སྲིད་ཀྱང་། བྱས་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲས་དངོས་པོ་མཐའ་དག་བསྟན་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །ལམ་བཅུ་པོ་དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་དེས་འཕངས་ཤིང་ཟིན་པའི་ཆོས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པས་བསྡུས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སྒོམ་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། བདེན་གཉིས་ལས་མིའདའ་བ་མི་དམིགས་པ་དང་”སྒྲུབ1

་པ་དེའི་
དམིགས་པ་ཞེས་དང་། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ཞེས་དང་། “སྒྲུབ

2

་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་
པར་དུ་ཞེས་དང་། “སྒྲུབ

3

་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལས་མི་ལྡོག་པར་ཞེས་དང་། ཐེག་ཆེན་ལས་ཉམས་ནས་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་ཞེས་དང་། “སྒྲུབ

4

་པ་ལ་རང་

དབང་དུ་འཇུག་པས་གཞན་གྱི་ཞེས་དང་། ཚོགས་མྱུར་དུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པས་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་དང་། སྒྲིབ་གཉིས་མཐའ་དག་ཟད་པའི་སྒོ་ནས་”སྒྲུབ

5

་པ་མཐར་

1 <མ་ཕྱི། ༧༣ན༡ན། ཞོལ། ༧༢ན༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧༥ན༥ན། སྒྲུབ བླ། ༧༧ན༦ན། བསྒྲུབ>
2 <མ་ཕྱི། ༧༣ན༡ན། བསྒྲུབ ཞོལ། ༧༢ན༣ན། སྐུ། ༧༥ན༥ན། སྒྲུབ བླ། ༧༧ན༦ན། བསྒྲུབ>
3 <མ་ཕྱི། ༧༣ན༡ན། བསྒྲུབ ཞོལ། ༧༢ན༤ན། སྐུ། ༧༥ན༦ན། སྒྲུབ བླ། ༧༧ན༦ན། བསྒྲུབ>
4 <མ་ཕྱི། ༧༣ན༢ན། བསྒྲུབ ཞོལ། ༧༢ན༤ན། སྐུ། ༧༥ན༦ན། སྒྲུབ>
5 <མ་ཕྱི། ༧༣ན༢ན། ཞོལ། ༧༢ན༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧༥བ༡ན། སྒྲུབ བླ། ༧༧བ༡ན། བསྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

151

ཐུག་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དག་སྟེ་བཅུའོ། །
གདམས་ངག་བཅུ་པོ་རེ་རེ་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གདམས་པ་ནི། སྤྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་མཐའ་དག་ཤེས་རབ་དེས་ཟིན་དགོས་
པར་བསྟན་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
གྱི་”སྒྲུབ

1

་པ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་རྗེས་ཐོབ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་མཉམ་གཞག་ཏུ་བསྒོམས་
པས། འོག་ནས་འཆད་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་དང་། མཚོན་བྱའི་དོན་
ཏོ། །དང་པོ་ལ། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་། གང་ཟག་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་སྟེ། དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ནི། ཉོན་མོངས་
སྤངས་ནས་དོན་དམ་པའི་དགེ་སྦྱོང་དུ་འཇོག་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དེ་ཡང་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་སྟེ། སྤངས་པ་རྣམས་ནི་བྲལ་འབྲས་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་རྒྱུ་
མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་
གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལས་འབྲས་བུ་བཞིར་མདོ་ལས་གསུངས་ལ། དེར་འཇོག་

1 <མ་ཕྱི། ༧༣ན༤ན། ཞོལ། ༧༢ན༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༧༥བ༣ན། སྒྲུབ བླ། ༧༧བ༣ན། བསྒྲུབ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

152

པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྤང་བྱ་གསུམ་སྟེ། ཐར་བ་ལ་འཇུག་པའི་གེགས་སུ་གྱུར་པ་ཀུན་ ”སྦྱོར

1

་གསུམ་དང་། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་དང་། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་སྤངས་པས་འབྲས་བུ་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་ཕལ་ཆེར་དང་། མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་དང་། ཐ་མ་སྤངས་པས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་ན་འབྲས་བུ་དང་པོ་གཉིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དང་། འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ཕལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་སྔོན་དུ་སོང་བ་དང་། མཐར་གྱིས་ཐོབ་ན་སེམས་རྟེན་སྔ་མ་དང་འདྲ་ལ། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནོ། །འབྲས་བུ་བཞི་པ་ནི་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་ཐོབ་པར་བྱེད་ན་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ལ། གཟུགས་མེད་དུ་ཐོབ་ན་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་ནི། འབྲས་བུ་དང་པོ་མཐོང་ལམ་
ཁོ་ནས་ཐོབ་ལ། བར་པ་གཉིས་མཐར་གྱིས་ཐོབ་ན་སྒོམ་ལམ་དང་། ཕལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ན། མཐོང་ལམ་གྱིས་ཐོབ་བོ། །འབྲས་བུ་ཐ་མ་སྒོམ་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་སྟེ།
སྲིད་རྩེའི་སྒོམ་སྤང་ཟད་པར་སྤངས་པས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གང་གིསཐོབ་པ་ནི། འབྲས་བུ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་འདས་ལམ་ཁོ་ན་དང་། བར་བ་གཉིས་མཐོང་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཐོབ་པར་བྱེད་ལ། གལ་

1 <མ་ཕྱི། ༧༣བ༢ན། སྐྱོར ཞོལ། ༧༢བ༥ན། སྐུ། ༧༦ན༡ན། བླ། ༧༨བ༡ན། སྦྱོར>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

153

ཏེ་གང་ཟག་དེ་ཞི་གནས་ཤས་ཆེར་སྤྱོད་པ་ལ་གོམས་པ་ཞིག་ཡིན་”ན1

། འཇིག་རྟེན་
པའི་ལམ་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །རྟེན་གང་ལ་བརྟེན་ནས་
ཐོབ་པ་ནི། དང་པོ་གསུམ་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་དང་། བཞི་པ་ཁམས་གསུམ་གའི་རྟེན་ལ་འཐོབ་བོ། །
གཉིས་པ་ལ་བཞིའི་དང་པོ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཞུགས་གནས་གཉིས་ཀྱི་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་གང་ཟག་གོ །དབྱེ་ན་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གཉིས་ཡོད་དོ། །ས་མཚམས་སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པ་ནས་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུས་བསྡུས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མ་ཐོབ་པ་ཚུན་ཆད་དོ། །རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་
གནས་ལ་མཐར་གྱིས་པ་དང་། ཅིག་ཅར་བའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཀུན་སྦྱོར་
གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག །ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤང་”རྣམས

2

་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བ་མ་ཡིན་པའོ། །ཀུན་
སྦྱོར་གསུམ་ནི། འཇིག་ལྟ་དང་། བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་དང་། ཐེ་ཚོམ་མོ། །དབྱེ་ན། དབང་པོས་ཕྱེ་བ་དད་མོས་པ་དང་། མཐོང་ཐོབ་གཉིས་དང་། སྦྱོར་བས་ཕྱེ་བ་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཏེ། འབྲས་བུ་དེ་ཉིད་ལ་གནས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་འབྲས་བུའི་དོན་དུ་མི་བརྩོན་པ་དང་བརྩོན་པའོ། །དབང་པོས་ཕྱེ་བ་དང་།
སྦྱོར་བས་ཕྱེ་བ་གཉིས་ནི་འབྲས་བུ་བར་བ་གཉིས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པརབྱའོ། །སྐྱེ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཕྱེ་ན་རེ་ལྟར་ཐོགས་ན་ལན་བདུན་པ་དང་། རིགས་

1 <མ་ཕྱི། ༧༤ན༡ན། ནོ ཞོལ། ༧༣ན༤ན། སྐུ། ༧༦ན༦ན། བླ། ༧༨བ༡ན། ན>
2 <མ་ཕྱི། ༧༤ན༥ན། རྣམ་པས ཞོལ། ༧༣བ༥ན། རྣམས སྐུ། ༧༦བ༤ན། བླ། ༧༨བ༥ན། རྣམ་པས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

154

ནས་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་གཉིས་སོ། །ས་མཚམས་ནི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ནས་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་དྲུག་པ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་བར་རོ། །
གཉིས་པ་ཅིག་ཅར་བ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་གང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤངས་
ཉོན་མོངས་རྣམས་རྣམ་པས་ཅིག་ཅར་སྤོང་བའོ། །ཉོན་མོངས་སྤོང་ཚུལ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཏེ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་གསུམ་གའི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྤོང་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་གཞན་རྣམས་

འདོད་པའི་སྒོམ་སྤངས་སྤོང་བའི་སེམས་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདས་ལམ་ཁོ་ནས་སྤོང་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་སྲིད་རྩེའི་སྒོམ་སྤངས་སྤོང་མི་ནུས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤོང་ཚུལ་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དགུ་
ཅིག་ཅར་སྤོང་བ་ནས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དགུ་ཅིར་ཅར་སྤོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །དེ་ལྟར་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་གཞན་ལས་འདི་དབང་པོ་རྣོ་བས་ཁམས་གསུམ་གྱི་

གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་རྣམས་ཁམས་དང་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་འདི་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་བདག་མེད་དེ། ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་གོམས་པར་བྱས་པས་སོ། །འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་ལ་ཅིག་ཅར་བ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྤོང་བའི་ཚེ་སྲིད་རྩེའི་སྒོམ་སྤངས་དྲུག་པ་དང་། འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤོང་བའི་ཚེ་སྲིད་

རྩེའི་དགུ་པ་སྤོང་བ་མི་སྲིད་པས། འབྲས་བུ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ཁོ་ན་ལ་བཞག་གོ །དབྱེ་ན། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ལས། ཕྱི་མ་དགྲ་

བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པའོ། །ས་མཚམས་ནི། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སྐད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

155

ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པ་ནས་སྒོམ་སྤངས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ལ་གནས་ཀྱི་བར་རོ། །
གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་ལ། ཞུགས་གནས་གཉིས་ཀྱི་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཕལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་
ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་གང་ཟག་གོ །དབྱེ་བ་ནི། མཐར་གྱིས་པ་དང་། ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་

འོང་ཞུགས་པ་གཉིས་སོ། །ས་མཚམས་ནི། མཐར་གྱིས་པའི་ཞུགས་པ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་རྗེས་སུ་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་། དང་པོ་སྤོང་བའི་སྦྱོར་བ་ལ་བརྩོན་པ་ནས། དྲུག་པ་སྤོང་བའི་བར་རོ། །ཐོད་རྒལ་བའི་ཞུགས་པ་ནི་རྒྱུན་ཞུགས་ལྟར་ཏེ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྔོན་དུ་སྒོམ་སྤངས་དྲུག་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་བར་གང་རུང་སྤངས་པ་ནི་ཁྱད་པར་རོ། །གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཕལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག དབྱེ་བ་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་གྱིས་ཕྱེ་ན་མཐར་གྱིས་པ་དང་། ཐོད་རྒལ་བ་གཉིས་ཡོད་
དོ། །ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་བར་ཆད་གཅིག་པ་ནི། འདོད་ཉོན་བདུན་ནམ་བརྒྱད་སྤངས་ཤིང་། དགུ་པ་མ་སྤངས་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་བླངས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ། སྤང་བྱ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་དབང་པོ་ཐོབ་པའོ། །
ས་མཚམས་ནི། ཐོད་རྒལ་བ་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ནས་དང་། མཐར་གྱིས་པ་དྲུག་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནས། འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་
དགུ་པ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་བར་རོ། །
གསུམ་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ལ་ཞུགས་གནས་གཉིས་ཀྱི་དང་པོའིམཚན་ཉིད། ཐ་མའི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

156

ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་ཏུ་

བརྩོན་པའི་གང་ཟག །དབྱེ་བ་ཕྱིར་འོང་དང་འདྲ། ས་མཚམས་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་
གི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་ས་མཚམས། ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་དང་འདྲ་ལ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྔོན་དུ་འདོད་པའི་དགུ་པ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་དགུ་བའི་བར་གང་
རུང་སྤངས་པ་ནི་ཁྱད་པར་རོ། །མཐར་གྱིས་པའི་ཞུགས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་འདོད་ཉོན་བདུན་པ་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པ་ནས་དགུ་པ་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པའི་བར་རོ། །གཉིས་པ་འབྲས་གནས་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག །ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་ནི། ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་དང་། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། གནོད་སེམས་སོ། །དབྱེ་བ་ནི། འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་གྱིས་ཕྱེ་ན། མཐར་གྱིས་པ་དང་། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་
ཕྱིར་མི་འོང་གཉིས། འཕགས་ཆོས་བསྟེན་ཚུལ་གྱིས་ཕྱེ་ན། འདོད་པར་ཚེ་ཡོངས་སུ་
གྱུར་བ་དང་མ་གྱུར་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདོད་པར་འཕགས་ལམ་སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་མར་བརྟེན་ནས་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་
མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཡིན་ལ། མཐོང་ཆོས་ཞི་ནི། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་སྟེ། དེ་ལ་
གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ། གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོ། མཐོང་ཆོས་ཞི། ལུས་མངོན་བྱེད་རྣམས་སོ། །དང་པོའི་མཚན་ཉིད། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པའི་

གང་ཟག་གང་། གཟུགས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ། དབྱེ་བ་ལལྔའི་དང་པོ། བར་དོར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

157

འདའ་བ་ནི། གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བའི་ཀུན་སྦྱོར་སྤངས། མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཀུན་སྦྱོར་
མ་སྤངས་པས། གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་
པའོ། །གཉིས་པ་སྐྱེས་ནས་འདའ་བ་ནི། ཀུན་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་མ་སྤངས་པས་གཟུགས་
ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་གྲུབ་ཙམ་ན། ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའོ། །
གསུམ་པ་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ནས་འདའ་བ་ནི། གཞན་འདྲ་བ་ལ་འབད་རྩོལ་ཆེན་པོས་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང་། བཞི་པ་འདུ་བྱེད་མེད་པས་འདའ་བ་ནི། གོམས་པའི་དབང་གིས་འབད་རྩོལ་ཆེན་པོ་མེད་པར་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའོ། །ལྔ་པ་གོང་དུ་འཕོ་བ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འབྲས་གནས་གང་། གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་ནས། འོག་མིན་དང་སྲིད་རྩེའི་རྟེན་གང་རུང་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་རིགས་ཅན།
དབྱེ་བ་ནི། འོག་མིན་གྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བའི་རིགས་ཅན་དང་། སྲིད་རྩེའི་མཐར་
ཐུག་པར་འགྲོ་བའི་རིགས་ཅན་ནོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་། འཕར་བ་དང་། ཕྱེད་དུ་འཕར་བ་དང་། ཚངས་ཆེན་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་གནས་གཞན་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བའི་རིགས་ཅན་གསུམ་ཡོད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་བསམ་གཏན་སྤེལ་མ་མ་བསྒོམས་པས། གནས་གཙང་མ་རྣམས་སུ་མི་སྐྱེ་ལ། སྤེལ་མ་སྒོམ་པའི་གང་ཟག་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས་སོ། །ཕྱི་མ་ནི་དབང་རྟུལ་རྣམས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རོ་”མྱོང

1

་གི་སྒྲིབ་པ་ཐག་
བསྲིང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྣོན་པོ་རྣམས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པར་བྱ་

1 <མ་ཕྱི། ༧༦ན༦ན། མྱང ཞོལ། ༧༥བ༤ན། མྱོང སྐུ། ༧༨བ༦ན། བླ། ༨༡ན༢ན། མྱང>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

158

བའི་ཕྱིར་སྒོམ་པར་བྱེད་ལ། དང་པོ་ནི། གནས་གཙང་མར་སྐྱེ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་

སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །སེམས་གང་ལ་བརྟེན་པ་ནི། སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་མཆོག་ཡིན་པས་དང་པོར་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོམ་ལ། ཕྱི་མ་ནི་
གཞན་དག་ལ་ཡང་ངོ་། །དེ་ཡང་སྦྱོར་བ་གཅིག་གིས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཟག་མེད་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག །དེའི་འོག་ཏུ་ཟག་བཅས་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་ཟག་མེད་དེ། ཆུང་ངུ་གསུམ་སྤེལ་ལོ། །ཚུལ་དེས་དྲུག་དང་། དགུ་དང་བཅུ་གཉིས་དང་། བཅོ་ལྔར་སྤེལ་བ་ནི་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་དང་། ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་དང་། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་སྟེ་བཅོ་ལྔ་སྤེལ་བའོ། །སྔོན་སོ་སྐྱེའི་དུས་སུ་བསམ་གཏན་བཞི་བར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས་པ་

དེ་ཉིད་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དག་པ་བ་བསྒོམས་པས། གནས་གཙང་མར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་”སྒྱུར

1

་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བདེན་པ་མཐོང་ནས་ཡང་སྲིད་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་

གསར་དུ་གསོག་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །
གཉིས་པ་གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་
ལ་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གང་། གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བ་མ་བླངས་པར། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་ནོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་བར་དོར་འདའ་བ་མ་གཏོགས་པ་བཞིའོ། །གསུམ་པ་ཕྱིར་མི་འོང་མཐོང་ཆོས་ཞི་ནི། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཞིག་གོ །བཞི་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་འཕགས་པ་སློབ་པའོ། །ས་མཚམས་ནི། མཐར་གྱིས་པ་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནས་སྲིད་

1 <མ་ཕྱི། ༧༦བ༣ན། ཞོལ། ༧༦ན༡ན། བསྒྱུར སྐུ། ༧༩ན༣ན། སྒྱུར བླ། ༨༡ན༦ན། བསྒྱུར>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

159

རྩེའི་དགུ་པ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་ཀྱི་བར་ཡིན་ལ། ཐོད་རྒལ་བ་ནི།
བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ནས་བཟུང་ངོ་། །བཞི་པ་དགྲ་བཅོམ་གྱི་སྐོར་ལ་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་ཏུ་བརྩོན་པའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག །དབྱེ་
བ་ནི། མཐར་གྱིས་པ་དང་ཅིག་ཅར་བའི་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་གཉིས་སོ། །ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་ན། སྒོམ་སྤངས་ལྷག་མ་སྤོང་བའི་སྦྱོར་བ་ལ་བརྩོན་པ་ནས། སྲིད་རྩེའི་དགུ་
པ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་བར་རོ། །རྒྱུན་ཞུགས་ཡིན་ན། ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་
ཞུགས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་འདྲ་བར་ས་མཚམས་བཞག་གོ །
གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག །གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་ནི། གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་། རྒོད་པ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་
པ་རྣམས་སོ། །དབྱེ་བ་ནི། སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་གྱིས་ཕྱེ་ན། མཐར་གྱིས་པ་དང་། ཅིག་
ཅར་བའི་དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས། དབང་པོའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན་དྲུག་སྟེ། ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན། བདག་གསོད་པའི་ཆོས་ཅན། རྗེས་སུ་སྲུང་བའི་ཆོས་ཅན། གནས་པ་ལས་མི་བསྐྱོད་པའི་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པའི་འོས་སུ་གྱུར་བ་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་སོ། །
ས་མཚམས་ནི། ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་ནས་སོ། །གཉིས་པ་མཚོན་བྱའི་དོན་ལ་དབྱེ་གཞི་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཙམ་མོ། །དེ་ལ་
ཉི་ཤུར་ཕྱེ་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་གཞུང་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འོག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

160

མིན་འགྲོ་ནས། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོའི་བར་ལྔ་བོགོང་དུ་འཕོ་བ་ཞེས་ཉི་ཤུའི་ཡ་
གྱལ་གཅིག་ཏུ་བགྲང་བས། གཞུང་གིས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་བཅུ་དྲུག་དང་། བརྒྱད་པ་དང་། བར་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་གཉིས། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་དང་། བཞི་བསྣན་ནས་ཉི་ཤུར་འཆད་དོ། །སློབ་དཔོན་གྱིས་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་དངོས་
སུ་ཟིན་པ་བཞི་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་ཁ་བསྐངས་ནས་ལྔ་དང་།
ཕྱིར་འོང་གི་སྐོར་ལ་དངོས་སུ་ཟིན་པ་གཉིས། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་ཁ་བསྐང་ནས་གསུམ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་ལ་ཞུགས་པ་དངོས་སུ་ཟིན་པ་དང་། འདའ་བ་
བཞི་སྟེ་ལྔ་དང་། འོག་མིན་འགྲོ་དངོས་སུ་ཟིན་ཡང་། དབྱེ་གཞིར་མཛད་ནས་དེ་ལ་ཕྱེ་བའི་གོང་དུ་འཕོ་བ་གསུམ་དང་། འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས། གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་བཅོམ་པ་སྲིད་པའི་རྩེ་མོར་འགྲོ་བ་དང་། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཞི་བ་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་གཉིས་ཞེས་འབྱུང་ཡང་། འགྱུར་གསར་འདི་ལྟར་ན། སྲིད་རྩེའི་མཐར་
ཐུག་འགྲོ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་དངོས་སུ་ཟིན་ཡང་། གྲངས་ཀྱིས་ཡ་གྱལ་

དུ་མི་བགྲང་བར་དོན་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་དབྱེ་གཞིར་མཛད་དོ། །མཐོང་ཆོས་ཞི་དང་། ལུས་མངོན་བྱེད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་ཁ་བསྐང་སྟེ། གཞུང་གིས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་བཅུ་བདུན་དང་། གསུམ་ཁ་བསྐང་ནས་ཉི་ཤུ་མཛད་དོ། །དད་མོས་དང་མཐོང་ཐོབ་ཙམ་གྲངས་སུ་མི་བགྲང་བར་དེས་འབྲས་བུ་བར་བ་གཉིས་ཀའི་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་དངོས་སུ་བསྟན་པར་མཛད་དོ། །
འདི་དག་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་མཚན་ཉིད་པར་འདོད་པ་དང་། བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་གཉིས་ལས། ཕྱི་མའི་ལུགས་འཛིན་པར་རློམ་པ་ཁ་ཅིག །སུན་འབྱིན་ལྟར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

161

སྣང་འབའ་ཞིགའཕེན་ཞིང་། རང་གི་མགོ་གས་པ་མི་ཚོར་བར་གཞན་གྱི་རྨ་”སོལ1

་

ཅུང་ཟད་ལ་བཞད་གད་བྱེད་པ་དག་སྣང་བ་ནི་ཚིག་དོན་གྱི་སྐབས་སྐབས་སུ་ཅུང་ཟད་
བཤད་པར་བྱའོ། །སྔོན་གྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་སློབ་དཔོན་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཚུལ་འཆད་པ་ཡིན་ན། ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་རིམ་པའི་མཐར་གྱིས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་མི་
འཐད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚུལ་ཉིད་ཡིན་ན་སྲིད་པའི་རྩེ་མོར་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་

གཞག་མི་འཐད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་རིམ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་འདུན་
གྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་པའི་རྒྱུར་མི་འཐད་པ་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་དོན་མི་འཐད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣོ་ཞིང་ཐབས་མཁས་པས་ཁམས་
གསུམ་གྱི་སྤང་བྱ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དགུ་ཡང་ཅིག་ཅར་སྤོང་བས་འདོད་ཁམས་ཀྱི་
ཉོན་མོངས་འབའ་ཞིག་སྔོན་དུ་སྤོང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། “འབེན

2

་གང་ཡིན་མ་མཐོང་བར་མདའ་འཕེན་པ་ལྟར་མ་སོང་ན་ལེགས་སོ། །འདི་
དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ། རྣམ་དཔྱོད་དང་བརྩོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་མེད་པར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་དག་ཀྱང་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་འདོད་པས་མ་སྤྲོས་སོ། །
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་མདོ་ལས་མང་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བར་སྐབས་ཀྱི་

ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་པའོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༧༨ན༡ན། སྲོལ ཞོལ། ༧༨ན༥ན། སོལ སྐུ། ༨༠བ༡ན། བླ། ༨༢བ༤ན། སྲོལ>
2 <མ་ཕྱི། ༧༨ན༤ན། འཕེན ཞོལ། ༧༧བ༢ན། སྐུ། ༨༠བ༤ན། བླ། ༨༣ན༡ན། འབེན>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

162

རྩ་བ། དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དང་། །དད་དང་མཐོང་ཐོབ་རིགས་ནས་རིགས། །བར་ཆད་གཅིག་པར་སྐྱེས་ནས་དང་། །བྱེད་དང་བྱེད་མིན་འོག་མིན་འགྲོ། །འཕར་གསུམ་སྲིད་རྩེ་མཐར་ཐུག་འགྲོ། །གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་མཐོང་བ་
ཡི། །ཆོས་ལ་ཞི་ལུས་མངོན་སུམ་བྱེད། །བསེ་རུ་དང་ནི་ཉི་ཤུའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ལེ་བརྒྱད་མ་ལས། གཞུང་གིས་ཟིན་པ་ཉི་ཤུ་དང་། བརྒྱད་པ་དང་། འབྲས་གནས་དང་པོ་གསུམ་དང་། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མདོ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་བརྒྱད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཞིག །ཤེར་
ཕྱིན་གྱིས་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་གང་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདིར་སྐྱེས་པ་ལགས། འདི་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་གང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་འབྲང་གཉིས་ལ་ཡང་མདོ་སོ་སོར་འབྱུང་བ་རྣམས་ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པས་མ་བྲིས་སོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་
ཟག་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་
གཅིག་དང་། དད་དང་མཐོང་ཐོབ་ཅེས་པས་བར་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་གཉིས་དང་། རིགས་ནས་རིགས་ཞེས་པས་བསྟན་པ་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཁྱད་
པར་ཅན་གྱི་མིང་ཅན་གཉིས་དང་། ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་
གྱིས་མིང་ཅན་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་མིང་གིས་བསྟན་པ་བར་ཆད་གཅིག་པ་དང་།
ཕྱིར་མི་འོང་གི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ལ་བར་དོ་དང་། སྐྱེ་གནས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་མིན་པར་འདའ་བའི་མིང་ཅན་བཞི་དང་འོག་མིན་འགྲོ་བའི་མིང་ཅན་ལ་འཕར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

163

གསུམ་དང་། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོར་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་
དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཞི་བ་དང་། ལུས་མངོན་བྱེད་གཉིས་དང་། བསེ་རུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་དང་ནི་ཉི་ཤུའོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྐབས་གཉིས་པ་ནས། འཆད་པར་འགྱུར་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་བསྡུས་པ་མཐོང་བའི་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བཟོད་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །ཁྱོད་ལ་དེའི་མིང་ཅན་དད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག །སྐབས་འདིར་སྐད་ཅིག་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་ལ་གནས་པ་ཞུགས་པ་དང་། བཅུ་དྲུག་པ་ལ་གནས་པ་འབྲས་གནས་སུ་འདོད་པ་ནི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་སོགས་ཀྱི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་
དྲུག་རིམ་ཅན་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ནི། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་བཞེད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་གཟུ་”ལུམ1

་འབའ་ཞིག་ཏུ་
”སྨྲ

2

་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་

རྟོགས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཀུན་འབྱུང་གི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་རྟོགས་
བྱེད་པ་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་འོག་ནས་
དེ་ལ་སྒོས་སུ་དགག་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་འདི་དག་རྒྱུན་

1 <མ་ཕྱི། ༧༩ན༤ན། ཟླུམས ཞོལ། ༧༨བ༢ན། སྐུ། ༨༡བ༣ན། བླ། ༨༤ན༡ན། ལུམས>
2 <མ་ཕྱི། ༧༩ན༤ན། སྨ ཞོལ། ༧༨བ༢ན། སྐུ། ༨༡བ༣ན། བླ། ༨༤ན༡ན། སྨྲ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

164

ཞུགས་སོགས་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོན་པར་འདོད་བཞིན་དུ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་མཐོང་སྤངས་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི། རང་གིས་རང་ལ་ཅོ་འདྲི་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་ཞུགསསོགས་ཀྱི་དོན་ཕ་རོལ་དང་མཐུན་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་ནས་ཕ་

རོལ་ལ་སུན་འབྱིན་འཕེན་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དེ་ནི་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པས་སོ། །ཐེ་ཚོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། ཚུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ཟད་ཀྱང་། འཇིག་ལྟ་མ་ཟད་ཅིང་། འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ཀུན་སྦྱོར་དུ་ཡང་བཤད་པས། ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་ཟད་ཅེས་མི་བྱའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ཉིད་གཞན་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །འདོད་པའི་ལྷ་དང་མིའི་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་དྲུག་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་ཕྱིར་ཏུ་བརྩོན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སྒོམ་ལམ་པ་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་དང་རྣོན་པོ་དད་པ་མཐོང་བས་ཐོབ་པ་དག་ཉི་ཤུའི་གྲངས་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །འདི་ཡང་འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་གཅིག་གོ །
དེའི་འོག་ཏུ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པ་དེ་ཉིད་འདོད་པར་ལན་ཅིག་
ཕྱིར་འོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་འོང་གི་མིང་ཅན་དེ་ཉིད་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་སྒོམ་སྤངས་ལྷག་མ་གཅིག་ལུས་པས་གཞན་བར་ཆད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

165

གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤངས་དགུ་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་ཕྱིར་ཏུ་བརྩོན་པའི་སེམས་དཔའ་སྒོམ་ལམ་པ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་དད་པ་དང་
མཐོང་བས་ཐོབ་པ་ནི་ཉི་ཤུའིགྲངས་གཅིག་ཏུ་བགྲང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་གཅིག་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་མི་འོང་བ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་རྣམ་པ་བཞིའོ། །གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཉོན་
སྒྲིབ་ཅི་རིགས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་བར་མ་དོར་འདའ་བ་དང་གཟུགས་སུ་སྐྱེས་ནས་འདའ་བ་དང་། འབད་རྩོལ་གྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་
དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཉོན་སྒྲིབ་ཅི་རིགས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བའི་
ཀུན་སྦྱོར་སྤངས། མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཀུན་སྦྱོར་མ་སྤངས་པ་དང་། སྐྱེ་བའི་ཀུན་སྦྱོར་མ་སྤངས་པ་སྐབས་འདིར་གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་དང་སྐྱེ་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་
རྒྱུ་སོར་བཞག་ནས་”ཀྱང

1

་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་

གིས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། འགལ་འདུ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཕྱིར་མི་འོང་”བཏགས2

་པ་བར་བྱས་ནས། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་
སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་རང་ལུགས་

སུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་རང་ཉིད་ལ་རང་གིས་ཅོ་འདྲི་བའི་ཆེད་དུ། འཁོར་གསུམ་ག་ཁས་ལེན་པའོ། །ཡང་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པ་ཞེས་པ་དེ། མངོན་གྱུར་ཙམ་མམ་ས་

1 <མ་ཕྱི། ༨༠ན༤ན། ཡང ཞོལ། ༧༩བ༡ན། ཀྱང སྐུ། ༨༢བ༣ན། བླ། ༨༤བ༦ན། ཡང>
2 <མ་ཕྱི། ༨༠ན༥ན། བརྟགས ཞོལ། ༧༩བ༢ན། སྐུ། ༨༣བ༤ན། བླ། ༨༥ན༢ན། བཏགས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

166

བོན་སྤངས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་གྱི་སྔོན་དུ་བསམ་
གཏན་གྱི་དངོསགཞི་ཐོབ་པའི་མཐོང་ལམ་པ་དག་ཀྱང་འདི་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་མིང་ཅན་གྱི་དགེ་འདུན་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་འགལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་ལ།
ས་བོན་ལ་བྱེད་ན་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀའི་སྒོམ་སྤངས་དགུ་པའི་ས་བོན་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་
མེད་ལམ་གྱིས་ཟད་པར་སྤོང་བར་སློབ་དཔོན་བཞེད་པས་ལུགས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་
ཏུ་གྱུར་པའོ། །
དེའི་འོག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་དེ་ཉིད་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་ཉོན་
སྒྲིབ་ཅི་རིགས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་འོག་མིན་གྱི་མཐར་ཐུག་

པར་འགྲོ་བ་སྟེ་དེ་ལ་སྔར་གྱི་གྲངས་འཛིན་ལྔ་ལས་གཞན་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་
དོ། །དང་པོར་ཚངས་”རིས1

་སུ་སྐྱེ་བ་བླངས་ནས་གཞན་དོར་ཏེ། དེ་ནས་འོག་མིན་ཏུ་
སྐྱེ་བ་ལེན་པ་འཕར་བ་དང་། ཡང་ཚངས་”རིས2

་ནས་གནས་གཙང་མའི་འོག་མ་
གསུམ་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས་ནས། དེ་ནས་འོག་མིན་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཕྱེད་དུ་འཕར་བ་དང་། ཚངས་རིས་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་རིམ་གྱིས་བརྒྱུད་ནས་འོག་མིན་
གྱི་རྟེན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཅི་རིགས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གོང་དུ་འཕོ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ཙམ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་བསམ་གཏན་བཞི་ཐོབ་པ་ཡིན་ཡང་ཚངས་རིས་སུ་སྐྱེ་བ་

1 <མ་ཕྱི། ༨༠བ༣ན། ཞོལ། ༧༩བ༦ན། རིགས སྐུ། ༨༣ན༢ན། བླ། ༨༥ན༦ན། རིས>
2 <མ་ཕྱི། ༨༠བ༤ན། ཞོལ། ༨༠ན༡ན། རིགས སྐུ། ༨༣ན༣ན། བླ། ༨༥ན༦ན། རིས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

167

ལེན་པ་ན། བསམ་གཏན་གོང་མ་གསུམ་ལས་ཉམས་པར་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་བསམ་གཏནལས་ཉམས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་ཞེས་བཤད་པས། བསམ་གཏན་བཞི་ཐོབ་ཀྱང་། བསམ་གཏན་དག་པ་པའི་ལས་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་ཟད་པས་དེའི་དབང་གིས་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱང་སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་

དབང་གིས་ཡིན་ལ། མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་དང་། ཐ་སྙད་མཐུན་
པར་བྱས་པ་རྣམས་ནི་ཉན་ཐོས་རིགས་མ་ངེས་པ་ཁ་ཅིག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གཞུག་པའི་ཆེད་དང་། ཁ་ཅིག་ཞུགས་གནས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་མེད་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་བཀའ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དགག་པའི་ཆེད་དང་། ཉན་ཐོས་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་བཞེངས་པ་དག་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དེ་ཙམ་
གྱིས་ཐོབ་བྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དག་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་བཀྲི་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་བྱང་སེམས་དེ་ཉིད་གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བས་སྲིད་

པའི་རྩེ་མོའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅི་རིགས་སྤངས་པས་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་གཅིག་ལ་བཏགས་པ་སྟེ། སྲིད་རྩེའི་ཉོན་མོངས་དང་ལྡན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་དྲུག་པ་
བ་དེ་ལ་ཉི་ཤུའི་གྲངས་འཛིན་བརྒྱད་ལས་གཞན་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཞི་བ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་སྐྱེ་བ་ཟད་པ་ཐོབ་པ་དང་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

168

རྣམཐར་བརྒྱད་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་ཕྱིར་ཏུ་བརྩོན་
པའི་ས་བཅུ་བ་པ་དེ་ཉིད་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པ་ཞེས་པ་
གྲངས་གཅིག་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་དང་གྲངས་ཉི་ཤུའོ། །
གཉིས་པ་གདམས་ངག་གི་དོན་བསྒོམས་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་སྐྱེས་པའི་ཐོག་མ་བཤད་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། རྟེན་དང་། ངོ་བོ་དང་། བློ་རིགས་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་རྟེན། གླིང་གསུམ་གྱི་

སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་འདོད་ལྷ་དང་བཅས་”པའི1

་ལུས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ལ། ཆོས་མཆོག་
དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་མ་ཡིན་ཡང་། དྲོད་དང་རྩེ་མོ་གཟུགས་ཁམས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་སྐྱེ་བར་མངོན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། སྐྱེ་ཚུལ་དང་། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། ཐར་བ་ཆ་མཐུན་རྫོགས་རྗེས་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་
རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་མོ། །སྒོམ་བྱུང་འབའ་ཞིག་ཏུ་
ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དུ་མ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ། ངོ་
བོའི་དབྱེ་བ་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིའོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པའི་རིགས་

1 <མ་ཕྱི། ༨༡བ༣ན། པ ཞོལ། ༨༠བ༦ན། པའི སྐུ། ༨༤ན༢ན། བླ། ༨༦ན༦ན། པ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

169

མ་ལུས་པ་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་མཚད་ཉིད་ཚང་བ་ཡོད་ཅིང་། མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་པའིསྒོམ་བྱུང་དང་། མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོམ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་
ཤེས་རབ་ནི་མེད་དེ། དེ་ཐོག་མར་ནམ་སྐྱེས་པ་ན་སྦྱོར་ལམ་དུ་འཕོ་བའི་ཕྱིར་

རོ། །སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། བདེན་པའི་སྤྲོས་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ། ཐོས་པ་དང་། བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་”ལེགས

1

་པར་ཤར་ཡང་།

ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་གཉིས་སྣང་ཤིན་ཏུ་རགས་པ་དང་བཅས་ནས་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ལ། སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཚེ་ནི། གཉིས་སྣང་ཡོད་
ཀྱང་སྔ་མ་གཉིས་ལྟ་བུའི་གཉིས་སྣང་རགས་པ་ལོག་ནས། ཡུལ་དེ་ལ་ཟུག་པ་ལྟར་སྣང་ཞིང་། ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པའི་ཚུལ་དུ་འགྱུར་ལ་”ཁད2

་པ་ལྟར་སྣང་བས། ཚུལ་དེ་
ལྟ་བུར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་ལ། ཆོས་ཉིད་གསལ་བར་སྣང་ཞེས་བྱའི། རྟོག་
བྲལ་གྱི་གསལ་སྣང་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཞི་གནས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ངང་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་རིགས་པས་ལེགས་པར་དཔྱད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་

སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་འདྲེན་ནུས་པའི་མཚམས་དེ་ནས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་ཅིང་། དེའི་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱའི། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཙམ་ཞིག་ནི་ཚོགས་ལམ་དང་། ཕྱི་རོལ་བ་ཁ་ཅིག་ལ་ཡང་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༨༢ན༢ན། ལགས ཞོལ། ༨༡ན༥ན། སྐུ། ༨༤བ༡ན། བླ། ༨༦བ༥ན། ལེགས>
2 <མ་ཕྱི། ༨༢ན༤ན། ཞོལ། ༨༡ན༦ན། ཁང སྐུ། ༨༤བ༢ན། ཁད བླ། ༨༦བ༦ན། ཁང>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

170

དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོག་མར་སྐྱེས་པ་ན་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་ཚེ་མཉམ་པར་བཞགབཞིན་པའི་དུས་ཉིད་ན་ཡང་གཉིས་སྣང་ཡོད་པ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ནུས་ཀྱང་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་
སོགས་ཀྱི་ཚེ། དེ་ལྟར་ངེས་མི་ནུས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་ལྟར་སྣང་གི་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །
བཞི་པ་ནི། སྦྱོར་ལམ་བཞི་ལ་གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ། གསལ་སྣང་ཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོར་གྱུར་བ་དང་། འཛིན་པ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་གསལ་སྣང་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དབྱེ་བ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་སྟེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་བསྡུས་ནས་དེ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ཅིང་། དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་གསལ་པོར་ཤར་བ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྦྱོར་ལམ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཟུང་བ་བདེན་འཛིན་སྤོང་
བའི་ནུས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་ནས། སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་གཟུང་བ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་གྱི་ཡང་ནུས་པ་རགས་པ་ཉམས་པར་
བྱས་པས་མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པའི་ཚེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གཟུང་བྱའི་ཆོས་རྣམས་མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་སྣང་པའི་སྤྱི་ལེགས་པར་ཤར་བ་
དང་། ཆོས་མཆོག་སྐྱེས་པའི་ཚེ་འཛིན་པ་ལ་ཡང་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣང་
བ་ཡིན་ལ། རིམ་པ་དེ་ལྟར་འོང་བ་ཡང་གཟུང་བྱ་དང་། འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྤང་དཀའ་སླའི་དབང་ལས་ཡིན་ནོ། །མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེ་ཚེ་དེ་ཡི་གཟུང་བ་ཡི། །རྣམ་པར་གཡེང་བ་དེ་སྤོང་འགྱུར། །ཞེས་དང་། འདི་ལྟར་དེ་ཡི་འཇུག་ཐོགས་སུ་འཛིན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

171

པའི་རྣམ་པར་གཡེང་བ་སྤོང་། ཞེས་སྤངས་པའི་ངོས་ནས་བཞག་པ་ལྟར་རོ། །ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་གསལ་སྣང་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་སྐད་བྱེདཔ་ནི། ཟེར་རྒྱུས་ཕོངས་པར་
གསལ་ལོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་ལམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ། ཆོས་ཉིད་ལ་སྒྲ་དོན་འདྲེན་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་བྲལ་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་ཆོས་ཉིད་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་འདྲའི་རྟོག་མེད་ཀྱིས་ལྐོག་གྱུར་འཇལ་བ་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཉིད་ལ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ན་སྒྲོ་འདོགས་མངོན་གྱུར་སེལ་བ་ཡང་མི་འཐད་ཏེ། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་འཁྲུལ་ན། མཐོང་སྤངས་ཀྱི་ས་བོན་ཡང་སྤངས་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ནི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བཅད་ཤེས་
ཀྱི་རྒྱུན་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒོམ་བྱུང་དུ་གྱུར་ནས། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་
སྤྱི་གསལ་བར་སྣང་བ་དཔྱོད་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་རྣམ་

དབྱེ་མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག །གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལ་གནས་པས་ལས་དང་པོ་བ་དེ་ལྟར་གདམས་ངག་ཐོབ་པས་གདམས་ངག་གི་དོན་སྒོམ་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་འབྱུང་བས་དེའི་རྗེས་སུ་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་འཆད་དོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

172

རྩ་བ། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། །སྒྱུ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྐྱོབ་པ་ཡི། །དྲོད་སོགས་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ། །རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་ལྡན་བརྟེན་པ། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས། །ཉན་ཐོས་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་
དང་། །བཅས་པ་དག་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས། །

གཉིས་པ་ནི། སྒྲས་ཟིན་ཚོད་ལྟར་ན། རྐང་པ་བར་པ་བཞི་ཁྱད་གཞི་དང་། དང་པོ་གཉིས་ཁྱད་ཆོས་དང་། ཐ་མ་གཉིས་གང་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་བསྟན་ལ། འགྲེལ་པ་འདིར་ཡང་དོན་གྱིས་ཆེ་འབྲིང་གི་ཁྱད་པར་ཡང་ཁྱད་ཆོས་སུ་བསྟན་
ཅིང་། སློབ་དཔོན་འཕགས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྐྱོབ་པ་ཡི་དྲོད་སོགས་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་ལམ་དག་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། གང་གིས་ན། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། རྒྱུ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིས་དང་། བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ་རྣམ་རྟོག་བཞི་བོ་ལྡན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱད་

པར་འཕགས་པའི་ཕྱིར། ཆུང་འབྲིང་ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་ཞིང་གོམས་པར་བྱེད་པ་ནི་ཁྱད་ཆོས་བླ་ན་མེད་པའོ། །འགྲེལ་པའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ན། རྐང་པ་དྲུག་པ་ཁྱད་གཞིར་བྱའོ། །དེ་དག་གི་དོན་ལྷག་མ་རྣམས་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དམན་པའི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། དམིགས་ཚུལ་བཅུ་གཉིས་བཞིར་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཁྱད་པར་འཕགས་ཚུལ་དང་། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

173

དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་
པ་བཞི་པོ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་ཁྱད་ཆོས་དྲུག་གམ་ལྔས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར།

ཁྱད་གཞི་ཉིད་བཤད་པ་ནི། དེ་རྒྱུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལ་སོགས་པ་རབ་གྱི་
མཐར་ཕྱིར་པ་ཐོབ་པ་ཐརབའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དད་པའི་ཡུལ་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མ་ལུས་པ་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པས། དད་སོགས་ཡུལ་ལ་མཁས་པའི་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པས་དེ་ཡི་
འོག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་བཅས་ཏེ། བདེན་པ་བཞི་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་

གི་ངོ་བོ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ངོ་བོའི་དབྱེ་
བ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་དྲོ་བར་གྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ཉིད་ལས་རབ་ཏུ་གྱུར་བ་རྩེ་མོར་གྱུར་བ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་སྟོང་ཉིད་ལ་མི་སྐྲག་པའི་བཟོད་པ་དང་པོར་ཐོབ་པས་བཟོད་པར་གྱུར་བ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་བཞི་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི། རྒྱུད་
གཅིག་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་སྐྱེས་པ་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པའི་རིམས་ཀྱིས་སྐྱེ་
བས་སམ། རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་གི་བྱེ་བྲག་གིས་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ནི་ཁྱད་པར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

174

འཕགས་སོ། །
རྩ་བ། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། །
ཡང་ན་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྦྱར་ལ་བཤད་དོ། །གང་གིས་ཁྱད་པར་འཕགས་ན། འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་བདེན་པ་བཞིའི་
དངོས་པོ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་གཞིར་བཟུང་བའི་ཕྱིར། སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་དེ་བདེན་
པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། བཟུང་འཛིན་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཆོས་སུ་བལྟ་བའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་ཀྱི་རྒྱུ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་
དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་པའི་བཤེས་གཉེན་ཁྱད་པར་ཅན་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

དངོས་སུ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར། རྩེ་མོས་བསྡུས་པའི་མཐོང་བ་དང་”སྒོམ

1
་པས་

སྤང་བར་བྱ་བ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་པོས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཏེ། བཞི་བོ་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་ལྟར་འོག་ནས་འཆད་པའི་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་

1 <མ་ཕྱི། ༨༤བ༣ན། ཞོལ། ༨༣བ༦ན། སྒོམས སྐུ། ༨༧ན༣ན། སྒོམ བླ། ༨༩བ༡ན། སྒོམས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

175

བསྡུས་པ་མཐོང་བ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བར་བྱ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གྲངས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འདི་
དག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་བརྟེན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། སྐབས་འདི་ནས་བསྟན་པའི་རྟོག་པ་འོག་ནས་འཆད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱིས་སྤོང་བར་
གསུངས་པས་དེའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་དག་སའི་གནས་སྐབས་འབའ་ཞིག་ལ་འཆད་པ་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་རྟོག་དང་ལྡན་ཚུལ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེདདུ་ལྡན་པར་གསུངས་པས་མཉམ་གཞག་གི་ངོ་བོར་ལྡན་པ་སོགས་སུ་འདོད་པ་ནི་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པའོ། །དྲོད་སོགས་བཞི་ལ་རྟོག་པ་བཞི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལྡན་པའི་དོན་ས་བོན་དང་རིམ་བཞིན་དུ་ལྡན་པ་ཡིན་ནམ། མངོན་གྱུར་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་རིམ་པ་དེ་ལྟར་དུ་སྤོང་བའི་དོན་ཡིན། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་དུས་ན་རྟོག་པ་བཞི་གའི་ས་བོན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ལྟར་ན། དུས་མཉམ་མམ་མི་མཉམ། མཉམ་ན་ངོ་བོ་གཅིག་གམ་ཐ་དད། ངོ་བོ་གཅིག་པ་མི་འཐད་དེ། གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པ་གཉིས་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་
ཕྱིར། དུས་མཉམ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། རྟོག་པ་རྫས་ཐ་དད་མངོན་དུ་གྱུར་པ་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་གཅིག་
རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དུས་མི་མཉམ་ན་ཡང་། སྦྱོར་ལམ་བཞི་ལ་རྟོག་པ་བཞི་སོ་སོར་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་བཞི་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་འབྱེད་ན་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

176

དྲོད་ཀྱི་དུས་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུང་བ་འབའ་ཞིག་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་ན་ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་པ་ལ་དམིགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཉེས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་བདེན་པའི་སྤྲོས་པ་ཕྲ་རགས་རྫོགས་པར་ཆོད་པ་དང་། མ་ཆོད་པ་ལ་ཁྱབ་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་སུ་འཇོག་གིཆོས་ཅན་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་གིས་མི་འཇོག་སྟེ། གཞན་དུ་ན་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པས་ཁྱབ་པའི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་གཟུང་འཛིན་དུ་རྟོག་པ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་འཛིན་པར་རྟོག་ཅེས་རྣམ་པའི་འཛིན་སྟངས་སུ་བཤད་ཀྱི། རྟོག་པའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་མ་
བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱོར་ལམ་བཞིས་རྟོག་པ་བཞི་རིམ་ཅན་དུ་སྤོང་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱིས་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ན།
གཟུང་བ་བདེན་འཛིན་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ལ། འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་མི་གཅོད་
པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་སྦྱོར་ལམ་དང་འདིའི་རྟོག་པ་མངོན་དུ་རྒྱུ་ངོ་བོ་གཅིག་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་རུང་སྟེ། གཟུང་འཛིན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་དེས་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་དངོས་སུ་ཕན་པ་དང་། གནོད་པ་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དང་གཟུང་
འཛིན་བདེན་ཞེན་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལྟ་ན་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཉིད་ཀྱང་ཆེད་དུ་གཏན་ནས་སྤང་དགོས་པར་འགྱུར་ན། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཚོགས་མཐའ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

177

ཡས་པས་བརྒྱན་ནས་བསྐལ་བ་དུ་མར་འབད་པས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི།

འབད་ནས་སྤང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣ་བར་མི་འོང་བའི་ཚིག་གོ །
ཆུ་ལ་འོ་མ་འདྲེས་པ་ངང་བས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་ལྟར། ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་སོ་སོར་དབྱེབར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ནུས་པ་ཇི་ལྟར་ཆེ་ཡང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང་། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་མངོན་གྱུར་ངོ་
བོ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་རྣམ་རྟོག་དང་ལྡན་པའི་དོན་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་དུ་ལྡན་པར་གསུངས་པས། སྤང་བྱར་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། ས་བོན་དང་ལྡན་པ་ལ་བྱས་ན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐམས་ཅད་ལྡན་པས་རིམ་ཅན་དུ་ལྡན་པའི་དོན་མི་སྲིད་

པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་དུ་ལྡན་པའི་དོན་ཡང་ཉན་ཐོས་ཉེར་ཞི་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཉོན་སྒྲིབ་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་སྤོང་བར་བྱེད་ཀྱི། གཞན་དུ་

འདོད་བྱའི་འབྲས་བུ་མི་ཐོབ་པས་དེའི་ཆེད་དུ་འབད་པར་བྱེད་པ་ལྟར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱང་གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་ཀྱི། གཞན་དུ་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་མི་ཐོབ་
པས། དེའི་དོན་དུ་འབད་པ་བྱེད་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་དུ་ལྡན་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ། །ཞེས་བཤད་
པས་སོ། །གཞན་དུ་ན་དེའི་རྣམ་རྟོག་ཉོན་མོངས་སུ་མི་འཐད་ཅིང་། ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་དོན་གཞན་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་སྤང་དཀའ་སླའི་གནད་ཀྱིས་དྲོད་གྱི་སྐབས་སུ་སྤང་བྱ་ལ་གཟུང་བྱར་བདེན་འཛིན་ཉམས་སྨད་པ་ཙམ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

178

དུ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ལ་གཟུང་བྱར་བདེན་འཛིན་ཉམས་པ་མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པརཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། གོམས་པ་ཡུན་རིང་ཐུང་གིས་དབང་དང་། ཡོན་ཏན་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་གནས་སྐབས་དེ་བཞིར་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་བཞི་རིམ་གྱིས་ཤས་ཆུང་དུ་འགྱུར་བས་མངོན་གྱུར་སྤང་བྱར་ཚུལ་དེས་ལྡན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་ཉིད་དམན་པའི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་
པར་འཕགས་ཏེ། ཉན་རང་དེ་དག་གི་དྲོ་བར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལས་
ཟག་བཅས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་སུ་རུང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལས་ཉོན་གྱིས་

བསྡུས་པའི་སྡུག་ཀུན་དག་པ་བ་དང་། འགོག་ལམ་དག་པ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ལྟ་
བའི་གཉེན་པོ་ཙམ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་དང་། མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་མེད་རྟོགས་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཉན་ཐོས་རང་གི་ཐེག་པ་རྟོགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་དང་། ཐབས་ཤེས་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་

རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་དང་སྤང་གཉེན་དུ་མི་ལྡན་པར་འབྱུང་ངོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་

རོ། །ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤངས་པའི་འགོག་ལམ་དག་པ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཐོག་མར་སྡུག་ཀུན་གྱི་མཚན་གཞི་དག་པ་བ་ཤེས་བྱ་དང་། སྤང་བྱར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ན་དེའི་
རྗེས་སུ་སྡུག་ཀུན་འགགས་པའི་འགོག་པ་དང་། དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་བདེན་ཙམ་ཞིག་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

179

ཡོད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནུས་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་སྡུགབསྔལ་འགགས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་ནུས་དང་། དེ་བྱེད་པ་ལ་ལམ་བདེན་ཡུན་རིང་པོར་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་བྱར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་བས་སྔར་རྟོགས་པའི་འགོག་ལམ་ཁྱད་གཞིར་བྱས་ཏེ། ཁྱད་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི། དངོས་དང་། རྣམ་པ་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་དམིགས་པ་དང་། དེ་འདིར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་
པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །
དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་
པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྣམ་པའི་འཛིན་སྟངས་ཇི་ལྟར་སྲིད་པ་བཞིན་བདེན་པ་བཞིའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཐབས་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཟོད་པ་འབྲིང་གི་གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་རྒྱུའི་སྒོ་ནས།
ཆོས་མཆོག་ཆུང་དུའི་གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས། བཟོད་པ་ཆུང་ངུའི་གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཞན་དགུའི་
གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་
གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །གནས་སྐབས་སོ་སོར་བཞག་བ་ནི་
གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་

ཅད་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྔ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་བཞིན་དུ་མི་རྟག་སོགས་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བདེན་པ་བཞི་ལ་ཀུན་ཏུ་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

180

པརབྱའོ། །སྐབས་དེར་ཉོན་མོངས་པའི་དཔལ་གཞོམ་པ་དང་། འཁོར་བའི་ཡིད་འབྱུང་བསྐྱེད་པ་དང་། དམན་པའི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་ལེགས་པར་སྦྱང་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། དམིགས་ཚུལ་དེ་འདིར་དངོས་སུ་མ་སྤྲོས་སོ། །མདོར་བསྡུས་ཏེ། རྩ་བའི་ཚིག་དོན་རྣམ་པར་བཀྲོལ་བ་ཙམ་དུ་བརྗོད་པར་འདོད་པས་སོ། །
བཞི་པ་ནི། བདེན་པ་བཞི་ལ། རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པས་དམིགས་ན། ཆོས་མངོན་པ་ལས། དྲི་མེད་བཅུ་དྲུག་གཞན་རྣམ་མེད། ཅེས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། བདེན་
བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ལས་གཞན་མི་སྒོམ་པའི་ཐེག་པ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། སྐབས་འདིར་མ་ཟད་གོང་འོག་གང་དུ་ཡང་སུན་འབྱིན་པ་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ། །གང་གི་
ཕྱིར་ན། བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་འདི་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་

རིགས་ཅན་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་ཚད་མར་བྱས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་སྔ་མ་ལས་གཞན་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། ཁྱད་ཆོས་སྔ་མ་གསུམ་བཤད་པ་དང་། རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་། ཡོངས་འཛིན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར། སོ་སོའི་དོན་བཤད། བརྗོད་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །
དང་པོ་ནི། དམིགས་པ་དང་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་བདེན་བཞིའི་དང་པོ་དྲོད་ཀྱི་

དམིགས་རྣམ་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དང་བཅས་པ་ལ་གཉིས། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །རྩ་བ། བདེན་པའི་རྟེན་ཅན་དེ་ཡི་ནི། །རྣམ་པ་མངོན་ཞེན་ལ་སོགས་འགོག །
དང་པོ་ནི། བདེན་པའི་རྟེན་ཅན་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའིསྒྲོ་འདོགས་གཅད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

181

པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་ལྷག་མ་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་
བྱའོ། །བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་ཡི་ནི་ཁྱད་ཆོས་བཅུ་དྲུག་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་ལྷག་པར་གནས་པ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པའི་དྲོད་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དྲོད་ཆུང་ངུའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དམིགས་པའི་ཆོས་ལ་ལོག་ཕྱོགས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་འགོག་པའི་དྲོད་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ལྷག་མ་
རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །
རྩ་བ། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་འཐོབ་པའི་རྒྱུ། །
མདོ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་མི་རྟག་པ་
དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་ཅེས་བྱ་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་ལྷག་པར་གནས་པ་དང་ཀུན་ཤེས་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་”མི1

་མཐུན་པའི་
སྲེད་པ་སྟེ་སྐྱོན་ནོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་དེ།
ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་འཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །མདོ་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་
ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་མཉན་པར་བྱ། ཞེས་སོ། །གཟུགས་སོགས་འདུ་འགོད་བདེན་
པ་དང་བྲལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་དང་། མིང་རྒྱུན་གནས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། གནས་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་བརྡར་བཏགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དྲོད་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་

1 <མ་ཕྱི། ༨༨ན༤ན། -མི ཞོལ། ༨༧ན༦ན། +མི སྐུ། ༩༠ན༥ན། བླ། ༩༣ན༢ན། -མི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

182

རྣམ་པའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་གིས་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་

བ་དང་འགོད་པ་མ་འཚལ་མ་དམིགས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ཞེས་དང་། མིང་དེ་ཡང་གནས་པ་ཡང་མ་ལགས་མི་གནས་པ་ཡང་མ་ལགས་ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་བྱང་སེམས་ཞེས་ཆོས་ཀྱི་བརྡར་བཏགས་པ་དང་། ཆོས་སུ་
བཏགས་པ་གང་ལགས་པ་འདི་ཡང་ཞེས་དང་། ཕུང་པོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་བར་གང་གིས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བགྱི་བ་མ་ལགས་ཏེ། ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། གཟུགས་སོགས་འདུ་འགོད་གནས་བྲལ་དང་། །གནས་དང་བརྟགས་དང་བརྗོད་དུ་མེད། །
གཉིས་པ་ལ། བཤད་པ་དང་། བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །དྲོད་ཆུང་ངུ་དེའི་རྣམ་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་དང་པོར་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། བདེན་པར་ལྷག་པར་དམིགས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྒྱུ་མཚན་བཟུང་ནས་ཀུན་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པའི་དྲོད་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་གསུམ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མངོན་ཞེན་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་ཅན། ཐེག་
པ་གསུམ་ཆར་གྱི་རྟོགས་པ་འཐོབ་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་
ཆུད་པར་བྱའོ། །དེའི་རྗེས་མཐུན་གྱི་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བསྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་དག་དོན་དམ་པར་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་གྲངས་བཞིན་དུ་
མི་དམིགས་ཤིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་མ་མཐོང་བ་དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་མིང་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིསམིང་གི་རྒྱུན་མི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

183

འདྲ་བ་དང་རིགས་རྒྱུན་འདྲ་བར་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་དག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་ནི་རྩ་བ་ལྟར་རོ། །གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྡར་བཏགས་པའི་ཆོས་མིང་གི་ཐ་སྙད་པ་ཙམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ཡིན་
ནོ། །དོན་དམ་པར་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་དྲོད་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཐོག་མ་ཡིན་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྲེག་པ་ལ་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩེ་མོ་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
རྩ་བ། གཟུགས་སོགས་མི་གནས་དེ་དག་ནི། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་
མེད། །དེ་དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག །དེ་མི་རྟག་སོགས་པར་མི་གནས། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་རྩེ་མོ་ཆུང་དུའི་དམིགས་རྣམ་ལ་བདེན་པ་རྣམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་བཞག་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པ་དེ་དག་ནི་དོན་དམ་པར་དེའི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དམིགས་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་དང་དེའི་ཆོས་ཉིད་དེ་དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་དང་། མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་ལ་གནས་པར་མི་བགྱི་ཞེས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་

སྟོང་པ་ཉིད་གང་ལགས་པ་དེ་གཟུགས་མ་ལགས་སོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཞན་ན་ཡང་གཟུགས་མ་མཆིས་ཞེས་སོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

184

གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་དེའི་ངོ་བོས་སྟོང་བས་དོན་དམ་པར་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་མི་གནས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དམིགས་པ་དང་། མི་རྟག་སོགས་དང་དེའི་ཆོས་ཉིད་དེ་དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པའོ། །
མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་བཅོམ་ལྡན་འདས་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་
པ་དེའི་ཚེ་དེས་གཟུགས་མི་རྟག་ཅེས་བགྱི་བར་གནས་པར་མི་བགྱི་ཞེས་པ་ནས་
གཟུགས་ཞེས་བགྱི་བར་གནས་པར་མི་བྱ་ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་མི་རྟག་པ་
ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ལགས་པ་དེ་མི་རྟག་པ་མ་ལགས། མི་རྟག་པ་ཉིད་ལས་གུད་ན་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་མ་མཆིས་ཏེ། ཞེས་སོ། །ཆོས་རྣམས་མཚན་མར་མི་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པ་དམིགས་པ་དང་། དེ་དག་བདེན་པའི་མཚན་མར་མི་མཐོང་བར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྲིང་གི་རྣམ་པའོ། །
མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་མཚན་མར་བཟུང་བར་བགྱི་བ་མ་ལགས་ཏེ་ཞེས་དང་། དེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

སྟོང་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་གང་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བའོ། །འདི་ལྟར་དེས་ཤེས་པ་དེ་ལ་ནང་གི་ཐོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ཞེས་སོ། །དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་བརྟགས་པས་ཁྱད་
པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་དམིགས་པ་དང་། འཁོར་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་དམིགས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྩེ་མོ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཤེར་ཕྱིན་ནི་གང་།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

185

གང་གི་ཅི་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ཤེརཕྱིན་ཞེས་བྱ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བགྱིའོ་

ཞེས་དང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་

མེད་ཅིང་མ་དམིགས་སོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། བཤད་པ་དང་། བསྡུ་བའོ། །རྩ་བ། དེ་རྣམས་དེ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་། །དེ་དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག །ཆོས་རྣམས་མི་འཛིན་གང་ཡིན་དང་། །དེ་དག་མཚན་མར་མི་མཐོང་
ཕྱིར། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་རྟོགས་པ། །ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པར་རོ། །
དང་པོ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པ་རྩེ་མོ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། དོན་དམ་པར་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་

ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་རང་གི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་དོན་དམ་པར་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་མི་གནས་པར་རྟོགས་པའི་རྩེ་མོ་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དོན་དམ་པར་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་སྟེ། དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་དེའི་
སྟོང་པ་ཉིད་དག་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་པས་སོ། །མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་དག་ཕན་ཚུན་བདག་ཉིད་གཅིག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་པས་གཟུགས་
ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་རང་གི་མི་བྱེད་པར་རྟོགས་པའི་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

186

གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་

ལ་སོགས་པ་དེ་དག་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའིམཚན་མར་མི་མཐོང་བ་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པས་ངེས་པར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །བརྟག་བྱར་བདེན་པར་མེད་དེ། དེ་ལྟར་དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དག་

པར་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་དྲོད་མན་ཆད་དུ་ལོག་ལྟས་དགེ་རྩ་གཅོད་སྲིད་པས་དགེ་
བའི་རྩ་བ་གཡོ་བ་ཡིན་ལ། འདི་ཐོབ་ནས་དེ་མི་སྲིད་པས་དེ་ལས་རབ་ཏུ་གྱུར་པ་གཡོ་
བའི་རྩེ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་བཟོད་པ་ལ་རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
རྩ་བ། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཉིད། །དེ་མེད་པ་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད། །དེ་དག་སྐྱེ་མེད་ངེས་འབྱུང་མེད། །དག་དང་དེ་དག་མཚན་མ་མེད། །དེ་ཡི་མཚན་མར་མི་བརྟེན་པས། །མོས་མིན་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དམིགས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་དེ་མེད་པ་ཐ་སྙད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཆུང་ངུའི་རྣམ་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་སྐྱེ་མེད་ངེས་འབྱུང་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དམིགས་པ་དང་། བདེན་བཞི་ལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་དམིགས་ནས་”བསྒོམས

1

་པས་ལུས་

སོགས་རྣམ་པར་དག་པར་རྟོགས་པ་འབྲིང་གི་རྣམ་པ་དང་། དེ་དག་མཚན་མ་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དམིགས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་དེའི་མཚན་མར་མི་བརྟེན་

1 <མ་ཕྱི། ༩༠བ༤ན། སྒོམས ཞོལ། ༨༩བ༦ན། སྐུ། ༩༣བ༢ན། བླ། ༩༥བ༣ན། བསྒོམས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

187

པས་ཡིད་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་མོས་པ་མིན་པ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཤཱ་རིའི་བུ་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་པ་ནས་མ་འདྲེས་པའི་བར་དང་། ཤཱ་རིའི་བུ་མཚན་ཉིད་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའོ། །ངོ་བོ་ཡང་ངོ་བོའི་མཚན་ཉིད་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་དང་། ཤཱ་རིའི་བུ་གཟུགས་ནི་གཟུགསཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་སྟེ། དེ་ལ་སྐྱེ་བའམ། ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡང་མི་
དམིགས་ཞེས་དང་། རྣམ་མཁྱེན་དང་ཉེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་རྣམ་མཁྱེན་དང་ཉེ་བར་གྱུར་བ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ལུས་དང་ངག་དང་སེམས་དང་མཚན་དེ་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་མི་སྐྱེད་ཅིང་ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ན་ཐབས་མི་
མཁས་པས་གཟུགས་ལ་སྤྱོད་པ་ན་མཚན་མ་ལ་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ན་གཟུགས་ལ་གནས་པ་མེད་པ་དང་། ལྷག་པར་མོས་པ་མེད་པ་དང་། ཀུན་ཤེས་པ་མེད་པ་དང་། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། བཤད་པ་དང་། བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་

པར་དུ་བྱས་པ་བཟོད་པ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་མེད་དེ། འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། འདི་མཚོན་པར་བྱ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དག་དོན་དམ་པར་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཡང་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྐྱེ་བོ་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ངོར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ་ཞེས་རྟོགས་པ་ཆུང་དུའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

188

འཁོར་བ་ཡང་མེད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་མེད་པ་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་འཁོར་མྱང་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ནས་གོམས་པརབྱས་པ་ཁོ་ནས་ལུས་ལ་སོགས་པ་སྒོ་གསུམ་དང་། མཚན་བཟང་པོ་དང་ཞིང་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །མཚན་མ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་བདེན་པ་བ་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་
པའི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་མཚན་མར་མི་མོས་ཤིང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་མཚན་མར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་སྤྱིའི་མཚན་མ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་སྟེ། དོན་
དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ཁོ་ནས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཆུང་ངུ་ཐོབ་ཅིང་། ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ལ་སོ་སོར་”བཏགས1

་མིན་གྱི་འགོག་པ་ཐོབ་པས་ངན་འགྲོ་མེད་པས་
ཆོས་ཆེན་པོ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་སྐྲག་པ་མངོན་གྱུར་དང་བྲལ་བས་བཟོད་པའི་ཕྱིར།

འདིར་འགྲེལ་ཆེན་དུ། བཟོད་ཐོབ་ངན་སོང་ཡོང་མི་ལྟུང་། ཞེས་བཤད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བཟོད་པ་བསྐྱེད་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་

1 <མ་ཕྱི། ༩༡བ༤ན། ཞོལ། ༩༠བ༦ན། བཏགས སྐུ། ༩༤བ༣ན། བླ། ༩༦བ༣ན། བརྟགས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

189

ནས་ཀྱི་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པ་རྟོགས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ངན་
སོང་དུ་མི་འགྲོའོ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་དང་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྙམ་
དུ་དགོངས་པའིཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་ངེས་པར་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀས་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་སོགས་པ་ཡང་མཛེས་དགའ་ཁྱེར་ཏེ་དམྱལ་བ་
རྒྱུར་སོང་ངོ་ཞེས་ཕྱོགས་གཞན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། སློབ་དཔོན་
གྱིས་འདི་ལྟར་བཤད་པ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་དགག་པ་མཛད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་ལུགས་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་དུ་བཀོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ལ། སྡེ་བ་ཁ་ཅིག་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཡན་ཆད་སྟན་གཅིག་ལ་བསྐྱེད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡང་ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡིན་གྱི། དེ་ཡན་ཆད་དུ་འགྲོ་མི་
སྲིད་ལ། ཁྱད་པར་བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་ཐེག་པ་དམན་པའི་གང་ཟག་དུ་མ་ཟད། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་ནོ་ཞེས་འདོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་དང་ཡང་མི་འགལ་པ་ནི། བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་ལས་དབང་གིས་ངན་འགྲོར་མི་སྐྱེ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱི་དོན་དུ་མི་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་མ་ཟད། འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་སོགས་པས་མཛེས་དགའ་ཁྱེར་ཏེ་དམྱལ་བ་རྒྱུར་སོང་ཞེས་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་ལས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དྲོད་ཡན་ཆད་སྟན་གཅིག་ལ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་འདི་ཡང་ཐེག་པ་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་གདུལ་བྱ་གཞུག་པའི་ཆེད་ཉིད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

190

པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཆོས་མཆོག་གི་དམིགས་རྣམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། སྤྱིའི་དོན་བསྡུ་བའོ། །རྩ་བ། ཏིང་འཛིན་དེ་ཡི་བྱེད་པ་ཉིད། །ལུང་སྟོན་པ་དང་རློམ་པ་ཟད། །གསུམ་པོ་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག །ཏིང་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། །
དང་པོ་ནི། བསྒོམ་བྱ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེའི་བྱེད་པ་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ་རྣམ་པ་དང་། ལྐོག་ཏུ་ལུང་སྟོན་པའི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་དང་། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་འཁོར་གསུམ་དུ་རློམ་པ་རགས་པ་ཟད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་དང་། འཁོར་གསུམ་པོ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཐའ་གང་དུ་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རྣམ་པའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། འདི་ནི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་དང་། ཏིང་
ངེ་འཛིན་གང་གིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་
བ་སྟེ། དེ་ནི་དཔའ་བར་འགྲོ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་དང་། ཤཱ་”རིའི1

་བུ་

བྱང་ཆེན་ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་དག་གིས་གནས་པ་དེ་དག་ནི་སྔོན་གྱི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ལུང་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་། །བདག་ནི་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །བདག་གིས་མཉམ་པར་བཞག་པར་བྱའོ། །བདག་ནི་མཉམ་པར་བཞག་པར་གྱུར་

1 <མ་ཕྱི། ༩༢བ༤ན། -རིའི ཞོལ། ༩༡བ༥ན། +རིའི སྐུ། ༩༥བ༤ན། -རིའི བླ། ༩༧བ༤ན། +རིའི>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

191

ཏོ། །ཞེས་རློམ་སེམས་སུ་གྱུར་པ་མེད་དོ་ཞེས་དང་། ཤཱ་”རིའི1

་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་

གཞན་ལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡང་གཞན་བྱང་སེམས་”ཀྱང

2

་གཞན་ཞེས་བྱ་བ་མེད་ཅིང་
ཞེས་དང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོརརིགས་ཀྱི་བུ་དེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་འདུ་ཤེས་
སུ་བྱེད་དམ། སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་”རིའི3

་བུ་འདུ་ཤེས་སུ་བྱེད་པ་མེད་
དོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །འདིར་བསྟན་པ་འདི་གོང་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱ་ལ། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དྲོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ཡང་། ཚིག་ཚོགས་སྐྱུང་བའི་
ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
རྩ་བ། དེ་ལྟར་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ལ། བཤད་པ་དང་། བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། དཔའ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམ་པར་བྱའོ། ཞེས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། དེ་ཁོ་ནར་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་མཆོག་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་པ་ན། ལྷུན་
གྱིས་གྲུབ་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་གདུལ་བྱའི་སྐལ་པ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་མཆོག་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་སྟེ། སྔོན་རང་གི་སྨོན་ལམ་དང་
བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་མཐུ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་

1 <མ་ཕྱི། ༩༢བ༦ན། -རིའི ཞོལ། ༩༢ན༡ན། +རིའི སྐུ། ༩༥བ༦ན། -རིའི བླ། ༩༧བ༥ན། +རིའི>
2 <མ་ཕྱི། ༩༢བ༦ན། ཞོལ། ༩༢ན༡ན། སྐུ། ༩༥བ༦ན། བླ། ༩༧བ༥ན། ཡང>
3 <མ་ཕྱི། ༩༣ན༡ན། -རིའི ཞོལ། ༩༢ན༢ན། +རིའི སྐུ། ༩༦ན༡ན། -རིའི བླ། ༩༧བ༦ན། +རིའི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

192

པར་དག་ཅིང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། །གཟུང་འཛིན་རང་
བཞིན་མེད་པ་བསྒོམ་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལུང་སྟོན་པར་མཛད་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས། ལུང་སྟོན་པའི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ། བདག་ནི་ད་ལྟ་མཉམ་པར་བཞག་པའོ་སྙམ་པ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པས་
སོ། །འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་མི་རྟོག་པའི་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་བསྒོམ་བྱ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། དོན་གསུམ་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་
གཅིག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་དམ་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཐབས་དམ་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དམིགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལ་ལོག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ནར་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་བརྟག་བྱར་མ་
གྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

193

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་བརྗོད་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལམ་བཞི་པོ་འདི་དག་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་མཐུན་
གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་

ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་དགོས་པས། དེ་ཉིད་སྒྲས་སྟོན་པའི་ཚེ་ན་ཡང་། བདེན་བཞི་དམིགས་པ་དང་། བདེན་བཞིའི་སྟེང་གི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་རྣམ་པར་
མ་བསྟན་ན་མི་རྟོགས་པས། དེ་ལྟར་དངོས་སུ་སྟོན་རིགས་པ་ལ། དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་སྟོན་པའི་ཚེ་དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་རྟེན་ཅན། ཞེས་བྱ་བ་མ་གཏོགས་པར་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་སྟོན་པ་ན། ཁྱད་པར་
ཅན་གྱི་ཆོས་བརྗོད་པ་འབའ་ཞིག་གིས་ཐམས་ཅད་དུ་བརྗོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དམིགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་”

1

དང་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན་དེའི་སྟེང་དུ་ཆོས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་
རིགས་པ་ཡིན་ཡང་སྟེ་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། དངོས་སུ་རྩོད་པའི་གཞུང་དུ་མ་སྦྱར་ཡང་། དོན་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ། །
སྐབས་འདིར་ཁ་ཅིག །དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་སྟོན་པའི་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་
ཀྱིས། དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞིར་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། དེའི་ནི་ཞེས་པའི་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་རྣམས་བདེན་བཞི་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་
དུ་འཕངས་པས་ལྷག་མ་རྣམས་བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པར་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་རྩོད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་ན། ལྷག་མ་རྣམས་ཆོས་བརྗོད་

1 <མ་ཕྱི། ༩༤ན༣ན། +གྱི་ཆོས་ཅན་ ཞོལ། ༩༣ན༤ན། -གྱི་ཆོས་ཅན་ སྐུ། ༩༧ན༤ན། བླ། ༩༩ན༣ན། +གྱི་ཆོས་ཅན་>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

194

པས་ཐམས་ཅད་དུ་བརྗོད་པ་ནི་ཞེས་འབྱུང་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལྷག་མ་རྣམས་སྒྲ་གཉིས་ཀས་བརྗོད་པར་རྩོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སུན་འབྱིན་པ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་
པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །ཡང་དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་རྣམས་སྟོན་པའི་སྒྲས། དམིགས་པ་བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དམིགས་རྣམ་ཀུན་དེའི་ཆོས་སུ་བརྗོད་རིགས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མ་བརྗོད་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་བརྗོད་པས་ཆོས་ཅན་མི་གོ་
བའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་དང་། སྒྲ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་ཐ་དད་མེད་པས་ཆོས་ཅན་གོ་བའི་ལན་དུ་བྱེད་པ་ཇི་ལྟར་མི་འགལ་བ་སོམས་ཤིག །སྒྲ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་ཐ་དད་མེད་ན། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་སྟོན་པའི་སྒྲས་ཆོས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་ཀྱི། ཆོས་
ཅན་མ་བརྗོད་པ་འགལ་ལོ། །ཡང་སྒྲ་ལ་ཆོས་དུ་མ་ཡོད་པ་ལ། མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ཤེས་པར་འདོད་པ་ན། སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། དྲུག་པའི་སྒྲས་ལྡོག་པ་གཞན་བཅད་ནས། མི་རྟག་པ་སྒྲའི་ཆོས་སུ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་གཞན་སྤངས་པ་

དང་། ཆོས་བརྗོད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། སྒྲ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་བློ་ཁ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཕྱོགས་བཞིན་དུ། དུག་གསུམ་གང་རུང་གིས་ཀུན་ནས་བསླང་ནས་སྨྲ་བར་གསལ་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྨྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལན་ལ། ཆོས་ཅན་བདེན་བཞི་ལ་
བརྟེན་པར་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་བས་དེར་མི་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་དང་། དེ་ལྟར་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་དོན་གྱིས་གོ་བར་བྱའོ། །
དང་པོ་ནི། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་རྣམས་བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པར་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་། །དེ་ལ་བརྟེན་པར་མི་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། གཞི་གཅིག་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་དང་། ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་བ་དང་།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

195

མི་སྤོང་བ་མ་གཏོགས་པར་འདི་དག་ལ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་འགལ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའིལུགས་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འཆི་གུའི་ལུས་དགྲ་གཅན་
གྱི་མགོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། ལུས་དང་མགོ་ཁྱད་གཞི་དང་། འཆི་གུ་དང་དགྲ་ཅན་ཁྱད་
པར་གྱི་ཆོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་སྤྱི་ཡན་ལག་ཏུ་

བྱས་ཏེ། ཞེས་བཤད་པས། བུམ་པའི་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་གཟུགས་ཁྱད་གཞི་དང་། བུམ་པ་ཁྱད་ཆོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་དེ། གཟུགས་མཛེས་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། གང་གི་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེས་པ་ན། བུམ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ལྡོག་པ་གཅིག་བརྗོད་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲ་དཔེར་བརྗོད་ན། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། སྒྲ་དེ་ཁྱད་གཞི་དང་། མི་རྟག་པ་ཁྱད་ཆོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་ལ། སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། མི་རྟག་པ་ཁྱད་གཞི་དང་། སྒྲ་ཁྱད་ཆོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་པས། སྒྲ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀས་སྒྲའི་ལྡོག་པ་གཅིག་པུ་བརྗོད་
པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། བློ་ཡུལ་དུ་ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་བ་དང་མི་སྤོང་བའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་སོ་སོར་གོ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྒྲའི་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། མི་རྟག་པ་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ་གང་གི་ཡང་དོན་མ་རྟོགས་པར་གསལ་ལོ། །འདིར་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཡོད་མེད་ལ། རྩོད་པར་གསལ་ཏེ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་རྩེ་མོ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་། བདེན་པ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དམིགས་རྣམ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་སྡུག་བསྔལ་མི་རྟག་པ་སོགས་དངོས་སུབསྟན་མ་བསྟན་ལ་རྩོད་ན། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་ཀུན་གྱི་སྐབས་སུ་བདེན་པའི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

196

རྣམ་པ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། རྩེ་མོ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་སུ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའི་ལན་འབྱུང་རིགས་པ་ལ། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ལན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པར་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་དྲོད་ཆུང་ངུའི་རྣམ་པར་གོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་བདེན་བཞི་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་ལྷག་པར་གནས་པ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་དང་ལྡན་པ་དག་ཏུ་རྟོགས་པའི་དྲོད་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་དེ། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དྲོད་འབྲིང་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་འོག་མ་དག་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པར་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ནར་སྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་དང་བྲལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི། དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དྲོད་ཆེན་པོ་ལ་
སོགས་པའི་དམིགས་པ་འོག་མ་ཞེས་སོ། །
ཁ་ཅིག་སྐབས་འོག་མའི་སྦྱོར་ལམ་ལ་སྦྱོར་བ་དོན་མིན་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རིགས་མཚུངས་པའི་རྒྱུན་གཅིག་ལ་འབྱུང་བ་ཡིན་པས་སྔ་མ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ་
ན། ཕྱི་མ་ལ་ཡང་དོགས་པ་ཆོད་པ་ལན་དུ་མི་རུང་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་དེ་སྐབས་འོག་མར་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རྗོད་
བྱེད་སེལ་བས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་འདི་ནི་རྣམ་པ་མངོན་ཞེན་ལ་སོགས་འགོག །ཅེས་དང་། གཟུགས་སོགས་འདུ་འགོད་བྲལ་ཞེས་པའི་དོནབསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་རྣམས་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པར་གྲུབ་ཀྱང་། བདེན་པའི་རྟེན་ཅན་ཞེས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་དངོས་སུ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

197

མི་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་བསྡེབ་པའི་ངོར་བརྗོད་
ཚུལ་ཐ་དད་པར་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། ཀྱང་ནི་འགལ་བ་མེད་པར་སྡུད་པའི་
ཚིག་གོ །
གཉིས་པ་རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལ། སྤྱི་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱིའི་ངོས་འཛིན་དང་། དགག་སྒྲུབ་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་དཔྱད་པ་དང་། ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་རྟོག་པ་གསུམ་སྟེ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་
རྟོག་དང་། སེམས་རྩིང་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། འདྲེར་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལས་འདིར་ནི་ཕྱི་མའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག །དགག་རྟོག་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྐབས་འདི་དང་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་གཉིས་ཀར་སྒྲུབ་རྟོག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་སྒྲུབ་རྟོག་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱིས་

བསྡུས་པའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཙོ་བོ་ཀུན་འདི་དང་། སྐབས་འོག་
མ་གཉིས་སུ་བསྟན་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་འདི་གང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །འདིར་བསྟན་པའི་རྟོག་པ་དགག་རྟོག་ཡིན་ན་རྣམ་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ཟློས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། འདིར་བསྟན་དགག་རྟོག་གང་ཡིན་གཟུང་འཛིན་བདེན་མེད་དུ་རྟོག་པ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་སྤང་བྱ་དང་གཉེན་པོའི་རྣམ་དབྱེ་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། གཟུང་འཛིན་བདེན་སྟོངབདེན་པར་ཞེན་པ་ཡང་དགག་རྟོག་ཏུ་བྱེད་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་འདིར་བསྟན་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་རྟོག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་འཛིན་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། ཕྱོགས་ཙམ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། སྤང་བྱ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་འཛིན་སྟངས་དེ་དང་འདྲ་བར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

198

ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་འབྲས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡང་། འདིར་
བསྟན་པའི་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ཡང་འདིར་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། རྩེ་སྦྱོར་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་
པ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། ཡང་དག་ཏུ་ན་བཀག་མེད་གསལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕུང་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། དེའི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པའི་བཀག་པ་བདེན་པར་འཛིན་པ་གཉིས་ཀ་སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་མཚོན་ནས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་སྤང་བྱ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་རྟོགས་པར་སླའོ། །སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་གང་ཡིན་པ་གཉིས་པར་བསྟན་པའི་དོན་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་གི་གཟུང་བ་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས། གཟུང་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ན། རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཟུང་རྟོག་
ལ་རྣམ་བྱང་གི་གཟུང་རྟོག་གིས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་པའོ། །དེས་ན་སྤྱིའི་རྟེན་ཅན་ཞེས་པ་དང་། དངོས་པོ་ཙམ་གྱི་རྟེན་ཅན་ཞེསབཤད་དོ། །

གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་གི་ཁྱད་བཤད་པ།

ད་ནི་འདི་ལྟར་བཤད་དེ། གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྤྱིའི་ངོས་འཛིན་དང་། འཛིན་
རྟོག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། གཟུང་འཛིན་ལ་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་བླ་མ་ལོཙྪ་བ་ཆེན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

199

པོ་བཞེད་པ་ལྟར། ལོངས་སྤྱད་བྱ་གཟུང་བ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་ལ་འཛིན་པར་བྱས་པ་སྟེ། སྔ་མ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང་། རྣམ་བྱང་
གི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་ཡང་། གང་ཟག་གིས་བསྡུས་པ་དང་། ཤེས་
རིག་གིས་བསྡུས་པ་གཉིས་ལས། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་དགུ་དགུར་དབྱེའོ། །དེས་ན་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ནི། གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་འཛིན་པར་རྟོག་པའི་དོན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ནི། གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དང་། སྐྱེས་བུ་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དོན་ཅི། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང་། ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་བྱེད་ན་ནི། དང་པོ་ལ་དམིགས་པའི་འཛིན་པ་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པས་ཤེས་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་ཏུ་མི་
འཐད་ལ། ཕྱི་མ་ནི་འཛིན་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་འཛིན་པ་ཡིན་པས། སྤང་བྱ་རྟོག་
པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཡང་གང་ཟག་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པ་ལ་རྫས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་དུ་བྱེད་ན་སྔ་མའི་འཛིན་པ་དགག་པར་མི་རིགས་ཏེ། དེ་བཀག་ན་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་མའི་འཛིན་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་ཀྱང་ཁེགས་པས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དམིགས་པས་དགག་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཡང་གང་ཟགབདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་རྫས་བཏགས་སུ་བྱེད་ན། འདིར་བསྟན་སྐྱེས་བུ་བཏགས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལ་ལྷན་སྐྱེས་མི་སྲིད་པར་

འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་རྫས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྫས་འཛིན་ལ་གཉིས་ཏེ། གང་
ཟག་དོན་བྱེད་ནུས་པར་འཛིན་པ་དང་། རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའོ། །ཕྱི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

200

མའི་ཞེན་ཡུལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ཁེགས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་མེད་ཅིང་། འཕགས་པ་ལ་
ཡོད་པས། རྫས་འཛིན་སོ་སྐྱེའི་རྟེན་ཅན་དང་། བཏགས་འཛིན་འཕགས་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་གསུངས་ཀྱི། སྤྱིར་གཉིས་ཀའང་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཏགས་
འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་ནི། ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པའི་འཛིན་པ་ནི། ལམ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ཡང་ཡོད་ལ་གང་ཟག་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་གང་ལ་བྱེད་ཀྱང་བླའི། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ནི། གང་ཟག་རྫས་འཛིན་དང་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྔ་མ་ལྟར་ཞེན་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའོ། །སྐྱེས་བུ་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས། ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཡང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་ན་ནི་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ་ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་དུལྡན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྟོག་པ་འདི་དག་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤོང་ནུས་ན། ལམ་དེའི་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་ཡང་འགྱུར་མོད། རྟོག་པ་འདི་དག་སྤང་བྱར་ལྡན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལ། དེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་ཐལ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རིགས་པ་ལྟར་སྣང་གིས་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་ཆེ་བ་དེས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་བ་རྣམས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་ཐལ། དེ་དེའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྦྱོར་ལམ་གྱིས་རྟོག་པ་འདི་དག་སྤོང་ན། སྤང་བྱ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

201

གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ནི་ཧ་ཅང་ཐལ་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་དེས་འདིར་བསྟན་པའི་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་སྤོང་ངམ་མི་སྤོང་། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་སྒྲ་
མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ལ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མི་གནོད་པར་འགྱུར་རོ། །དང་པོ་ལྟར་ན་སྤང་བྱ་ལ་མཐོང་སྤང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་ཐལ་བ་རང་ཉིད་ལ་འགྱུར་རོ། །ས་བོན་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་སྤྱིར་སྤང་བྱ་ལ་གཉིས་སུ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། སྦྱོར་ལམ་གྱིས་ས་བོན་
སྤོང་ངོ་ཞེས་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མ་སྨྲས་སོ། །
དེས་ན་རང་གི་འདོད་བྱའི་བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་པའི་གེགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་འདི་དག་ཡིན་
ལ། འདི་དག་གི་ས་བོན་ནི་ལམ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤོང་ཞིང་། སྐབས་འདིར་
མངོན་གྱུར་ཅི་རིགས་པ་འབད་པས་སྤངས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའོ། །དོན་དུ་ན། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཞེས་བཤད་ཀྱི། ས་བོན་སྤོང་བའིགཉེན་པོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་
ཞིང་། མངོན་གྱུར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྤོང་ནུས་པས། ལམ་རང་གི་ངོ་བོའི་ནུས་པའི་
ཁྱད་པར་རོ། །རྟོག་པ་ས་བོན་དང་མངོན་གྱུར་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་ལྡན་མི་ལྡན་
དཔྱོད་པ་ནི་དོགས་པའི་གནས་ཆུང་ལ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལྡན་པར་བཤད་པའི་དོན་ནི་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་རྣམ་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་། ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་སྒྲ་ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་དང་འདྲའོ། །ཁ་ཅིག་འདིའི་རྟོག་པ་ལ་ས་བོན་དང་མངོན་གྱུར་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། ས་བོན་མཉམ་གཞག་ཏུ་ལྡན་ཞིང་མངོན་གྱུར་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ལྡན་པར་ཁས་ལེན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

202

བཞིན་དུ། སྦྱོར་ལམ་དང་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་མི་གཅིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་རྣམ་པ་འགལ་བ་འགོད་པ་ནི། འགལ་བར་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་སླ་བས། དེ་འགོག་པའི་འབད་པ་མ་བྱས་སོ། །གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱོར་ལམ་བཞི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་དང་
ལྡན་པ་ཡང་། བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
རྟོག་པའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བའི་དོན་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། གཟུང་རྟོག་བཤད་པ་དང་། འཛིན་རྟོག་བཤད་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
རྩ་བ། གཞི་དང་དེ་ཡི་གཉེན་པོ་ཡིས། །གཟུང་བར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་གཉིས། །རྨོངས་དང་ཕུང་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །
དང་པོ་ནི། གཟུང་བར་རྟོག་པ་དབྱེ་གཞི་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། གཞི་ཀུན་
ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རྟེན་ཅན་དང་དེའི་གཉེན་པོའི་རྟེན་ཅནདུ་དབྱེ་བ་ཡིས་སོ། །གཉིས་པོ་དེ་ནི་དབྱེ་གཞི་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་དགུ་ཡོད་དེ། རྨོངས་པ་མ་རིག་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་ཕུང་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གཞིའི་རྟེན་ཅན་དང་། གཉེན་པོའི་རྟེན་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །རེ་རེ་ཡང་རྣམ་པ་དགུའོ། །མ་རིག་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་སོ། །
རྩ་བ། དེ་ནི་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ། །རྫས་དང་བརྟགས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱིས། །འཛིན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

203

པའང་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདོད། །རང་དབང་བདག་སོགས་ངོ་བོ་དང་། །ཕུང་སོགས་རྟེན་ལས་དེ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། འཛིན་པར་རྟོག་པའང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདོད་དེ། གང་ཟག་དང་སྐྱེས་བུ་རྫས་དང་བཏགས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱིས་

སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པོ་དེ་ལའང་དགུ་དགུ་ཡོད་དེ། རང་དབང་བདག་སོགས་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཕུང་སོགས་རྟེན་དགུ་ཡོད་པ་ལས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་ཆོས་ཅན། དབྱེ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ལ་དམིགས་པས་སོ། །རྒྱས་པར་ན་སོ་སོར་གཟུང་རྟོག་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དགུའོ། །བདག་རང་དབང་ཅན་དང་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་ཏོ། །
དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་སོ་དྲུག་ཡོད་པ་དེ་ལ་མདོར་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་བཤད་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། གཉིས་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་གོ །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གཞིའི་རྟེན་ཅན་གྱི་

གཟུངརྟོག་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྤྱད་བྱའི་གཟུང་བར་བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་ཡོད་དེ། སྡུག་ཀུན་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་དམིགས་པ། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལྟར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ལ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤྱི་ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྤྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་
པའི་ཕུང་པོ་ལ་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

204

ཤཱ་རིའི་བུ་ཆོས་འདི་དག་ནི་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོས་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་ཆགས་པར་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཤཱ་རིའི་བུ་གཟུགས་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་གྱི་ཕྱིར་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །
ཉོན་མོངས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ་དམིགས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། མིང་དང་གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་འབྲས་བུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་སྲེད་པ་དམིགས་པར་བྱས་པ་དང་། རྟག་ཆད་ཀྱི་

མཐའ་གཉིས་ལ་ཆགས་པ་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་སྲེད་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དོར་བྱ་དང་བླང་བྱར་མི་ཤེས་པ་མ་དད་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། འཕགས་པའི་ལམ་ལ་མངོན་པར་སྤྲོ་བའི་ཚུལ་གྱིས་མི་གནས་པ་ལེ་ལོ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་དེ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་བརྟགས་ནས་མིང་དང་གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ཞེས་དང་། ཆོས་རྣམས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་དག་ནི་མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་དག་ཏུ་རྟོག་པར་བྱེད་ཅེས་དང་། གཟུགས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའོ་ཞེས་མི་ཤེས་མི་མཐོང་ངོ་གཟུགསརྣམ་པར་བྱང་བའོ་ཞེས་མི་ཤེས་མི་མཐོང་ངོ་ཞེས་དང་། དེ་དག་གནས་པ་མ་ཡིན་ཇི་ལྟར་གནས་པ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་

བའི་དམིགས་པ་རྣམ་སྨིན་སིམ་གདུང་བར་མ་གསུམ་དང་། ཚོར་བའི་རྟེན་བདག་དང་གཞན་ལ་སོགས་པ་དང་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་ན། དེས་ཡིད་
འབྱུང་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

205

བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚོར་བས་ཡིད་འབྱུང་བ་ན། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་དང་། དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་འདྲེན་པར་བྱེད་པས་སོ། །མདོ་ནི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཤེར་ཕྱིན་མི་དམིགས་ཤིང་ཡང་དག་
པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་བ་དེ་ལྟར་སློབ་ཅེས་དང་། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་བདག་

མི་དམིགས་ཤིང་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་དང་། ཤཱ་རིའི་བུ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མ་བྱུང་བ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། གཉེན་པོའི་རྟེན་ཅན་གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། རྣམ་བྱང་གི་ཤེས་བྱ་ལ་དམིགས་པ་ལྔ་དང་། སྤྱོད་པ་ལ་དམིགས་པ་གཅིག་དང་། ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བྱང་
གི་ཕུང་པོ་དང་བདག་རྐྱེན་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་སྐྱེ་བའི་སྒོ་དང་ཉེར་ལེན་ཁམས་
ཀྱིས་བསྡུས་པ་རིགས་དང་རྣམ་བྱངགི་སྐྱེ་བ་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་ལྡོག །ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པས་བསྡུས་པ་བཞི་དང་། ཇི་ལྟ་བ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་སྔར་ལྟར་ཞེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་དེ་ཐབས་མི་མཁས་པས་གཟུགས་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ཞེས་དང་། མིག་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ཞེས་དང་། མིག་དང་གཟུགས་དང་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ལ་རྟོག་ཅིང་ཞེན་པ་ཡིན་ཞེས་དང་། མ་རིག་པ་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ཞེས་དང་། དེ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ནས་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་
ཡིན་ཞེས་སོ། །རྟགས་པར་བ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱོད་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལྟར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་རྟོག་ཅིང་ཞེན་པ་ཡིན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

206

ཞེས་སོ། །རྟགས་ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བྱང་གི་ངོ་བོ་མཐོང་བ་དང་བསྒོམ་པ་དང་མི་སློབ་
པའི་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ལ་རྟོག་ཅིང་ཞེན་པ་ཡིན་ཞེས་
དང་། དེ་བསམ་གཏན་བཞི་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་། ཚད་མེད་པ་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་
དུབདེན་པར་ཞེན་པའི་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་རྫས་འཛིན་དེའི་ཞེན་ཡུལ་གཅིག་དང་། ཞེན་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་བརྒྱད་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བདག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། རང་དབང་ཅན་ནི། དམིགས་ཡུལ་རྫས་འཛིན་དེའི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་གྱི། ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་མ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་

ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི། ཤཱ་”རིའི1

་བུ་བདག་ཉེ་བར་མི་དམིགས་དེ་བཞིན་དུ་
སེམས་ཅན་དང་སྲོག་དང་། ཞེས་སོ། །རྟགས་ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། དམིགས་པ་རྫས་འཛིན་
སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་དང་། བྱེ་བྲག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གཅིག་པུ་དང་། རྒྱུ་དང་།
ལྟ་བ་པོ་དང་ཤེས་པ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་

1 <མ་ཕྱི། ༡༠༡ན༣ན། -རིའི ཞོལ། ༡༠༠ན༡ན། +རིའི སྐུ། ༡༠༤བ༢ན། -རིའི བླ། ༡༠༦ན༣ན།
+རིའི>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

207

སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྟེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཕུང་པོ་དང་སྐྱེད་མཆེད་དང་།
ཁམས་ལ་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དམིགས་པར་བྱས་པ་གསུམ་མོ། །
མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཤཱ་”རིའི1

་བུ་གཟུགས་ཉེ་བར་མི་དམིགས་ཞེས་པ་
ནས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བར་དུ་ཉེ་བར་མི་དམིགས་ཞེས་དང་། མིག་མི་དམིགས་དེ་བཞིན་
དུ་ཡིད་ཀྱི་བར་དང་ཞེས་དང་། མིག་དང་གཟུགས་ལ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་
དམིགས་ཞེས་སོ། །ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
ལ་རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པདང་། འཇིག་རྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པ་དང་དོན་བྱས་པའི་རྟེན་སྟོབས་སོགས་ལ་རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དམིགས་པར་བྱས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མི་དམིགས་ཞེས་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་མི་དམིགས། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་བར་དུ་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་དང་། འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་དང་། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དང་མཐར་གནས་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་
དང་། སྟོབས་བཅུ་མི་དམིགས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་
ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་འཛིན་པ་དེའི་ཡུལ་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་གསུམ་དང་། བྱེ་བྲག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཕུང་པོ་དང་སྐྱེ་མཆེད་

1 <མ་ཕྱི། ༡༠༡ན༥ན། -རིའི ཞོལ། ༡༠༠ན༣ན། +རིའི སྐུ། ༡༠༤བ༤ན། -རིའི བླ། ༡༠༦ན༦ན།
+རིའི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

208

དང་ཁམས་རྣམས་སྐྱེས་བུར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས་གཟུགས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ། ཞེས་དང་། མིག་ཀྱང་གཞན་ལ་སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ་ཞེས་དང་། མིག་དང་གཟུགས་དང་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་གཞན་ལ་སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ་ཞེས་སོ། །ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་རྣམཔར་བྱང་བ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་དང་། མཐོང་བ་དང་བསྒོམ་པ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དང་མི་སློབ་པའི་ལམ་ལ་སྐྱེས་བུར་འཛིན་པ་
ལ་དམིགས་ནས། ལོངས་སྤྱོད་དུ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ་ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བར་ཡང་གཞན་ལ་སྒྱུ་
མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ་ཞེས་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་པ་ཡང་གཞན་ལ་སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ་ཞེས་དང་། སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ལ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཀྱང་གཞན་ནམ་ཞེས་དང་། སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཞན་ཡིན་ནམ། ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་
བརྒྱད་ཀྱི་བར་ཡང་གཞན་ལ་སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ། ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་དང་། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་པོ་གྲངས་བཞིན་དུ་ནུས་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་སྤང་གཉེན་དུ་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

209

གསུམ་པ་ཡོངས་འཛིན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། གོ་རིམ་གཞན་གྱི་དགོས་པ་བསྟན་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། རྒྱས་བཤད་དུ་ཡོངས་འཛིན་ཕྱིས་འཆད་པ་མི་རིགས་ཏེ། མདོར་བསྟན་གྱི་གོ་རིམ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། མདོར་བསྟན་དུཡོངས་སུ་འཛིན་པ་རྟོག་པའི་སྔར་གསུངས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སྦྱར་སླ་བ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མདོར་བསྟན་དུ། སྔར་གསུངས་ན་ཡང་རྒྱས་བཤད་དུ་ཡང་རྟོག་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྗེས་སུ་གསུངས་པ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞི་ག་
ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སེམས་མི་འགོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སོགས་སྟོན་
བྱེད། །དེ་ཡི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བོར་བ། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡོངས་འཛིན་ཡིན། །གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་བྱེད་དང་མི་
འབྲལ་ཞིང་། སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོའི་དོན་ལ་སེམས་མི་འགོང་ཞིང་མི་སྐྲག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་དང་། བདེན་ཞེན་ཅི་རིགས་བོར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་ཡིན་ཏེ། སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་དེའི་
མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་རྣམ་མཁྱེན་
དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཀྱིས་གཟུགས་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་སོ་སོར་རྟོག་ཀྱང་དེ་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་རྣམ་མཁྱེན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

210

དང་ལྡན་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་བྲལ་བས་ཤེར་ཕྱིན་སྒོམ་ཞིང་དམིགས་ཏེ། ཞེས་སོ། །དེ་
ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང་དགེ་བཤེས་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བདུད་དང་། སྡིག་གྲོགས་སོགས་བོར་བའི་ལམ་སྟོན་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་ཕྱིའི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཐབསཤེས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འདོམས་པར་བྱེད་པའི་དེའི་བདག་རྐྱེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་གྱི་

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི། གང་དེ་ལ་གཟུགས་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་སྟོན་ཅིང་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་མ་གཏོགས་པར་ཉན་རང་གིས་སར་བསྔོར་མི་འཇུག་ཅེས་དང་། བྱང་ཆེན་གྱི་སྡིག་པའི་
གྲོགས་པོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་དང་འབྲལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་པོའི་བཙུན་མོ་སྡུག་པ་ཤི་བ་བརྡ་སྤྲོད་པའི་ཚུལ་དུ་ཟབ་མོའི་དོན་ལ་སེམས་མི་འགོང་ཞིང་མི་སྐྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་རིམ་ཅན་དུ་བཀྲི་བའི་ཐབས་མཁས་པས་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་མཐའ་དག་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་
དང་། སྤྱོད་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་སྟོན་ཅིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལམ་སྤོང་དུ་
འཇུག་པ་སྡིག་གྲོགས་སུ་སྟོན་པ་དང་། ཕྱིན་དྲུག་གི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་

སེར་སྣ་ལ་སོགས་པ་དང་མི་ལྡན་པར་སྟོན་པའི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ནི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་དགེ་བཤེས་ཡིན་པས་སོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

211

ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་བཤད་པ།གསུམ་པ་གདམས་དོན་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་”སྒྲུབ1

་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི། སྒྲུབ་པའི་
རྟེན་དང་། དམིགས་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོའོ། །སྒྲུབ་པའི་རྟེན་བཤད་པ། དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལགགི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་། རིགས་ནས་ཇི་ལྟར་འཁྲིད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་བཀོད་ནས་འཐད་མི་འཐད་དཔྱད་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ། །
རྩ་བ། རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་དྲུག་དང་། །གཉེན་པོ་དང་ནི་སྤོང་བ་དང་། །དེ་
དག་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པ་དང་། །
དང་པོ་ནི། སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་

རིགས་དེ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་པའི་དོན་དུ་མཛད་ནས། ཀུན་གཞི་མ་བཞག་ན་ནང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གང་རུང་གི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་རུང་གི་ནུས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཀུན་གཞི་བཞག་ན་ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་དེ་ཉིད་རྐྱེན་གྱིས་གསོས་མ་
བཏབ་ན། རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་

གསོས་ཏེ་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་ནི། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཉིད་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་དང་།

1 <མ་ཕྱི། ༡༠༣ན༦ན། ཞོལ། ༡༠༢ན༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༠༦བ༦ན། སྒྲུབ བླ། ༡༠༨བ༡ན། བསྒྲུབ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

212

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོས་ཐོས་པའི་རྐྱེན་ཙམ་གྱིས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་དང་། གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཆོས་མན་ཆད་ཙམ་ཐོས་པས་གསོ་བར་བྱ་བ་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་སོ་སོའི་རྟོགས་པའི་རྒྱུར་ངེས་པ་
ངེས་པའི་རིགས་དང་། རྐྱེན་གྱིས་ཐེག་པ་གང་རུང་གི་རྒྱུར་བསྒྱུར་དུ་རུང་བ་མ་ངེས་
པའི་རིགས་དང་། ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་གསོར་མི་རུང་བ་རིགས་ཆད་པ་ཞེས་བྱ་
བའོ། །དེ་ལ་སློབ་དཔོན་འཕགསཔས་དེ་འདྲའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་དེ། རང་བཞིན་གནས་རིགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་དོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་

སྟེ། འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྐྱེན་གྱིས་

ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ཡང་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་ཐལ་བ་ལྡོག་ཏུ་མེད་དོ། །ཡང་ན་དེ་དག་གི་རིགས་ནི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་”བཏགས1

་པ་བ་

ཡིན་པས་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཉིད་ལ་རིགས་སུ་བྱེད་པ་དང་། དོན་མི་གཅིག་གོ་ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ནས། རིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་

རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ལུགས་ཙམ་ཞིག་རྣམ་པར་བཞག་ལ་བསྟན་བཅོས་འདིར་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དེ་ཉིད་
རིགས་སུ་སྟོན་པ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་འཆད་པ་ཡིན་པས། ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་འདུས་བྱས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དེ་ལ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཀྱི་དངོས་མིང་གི་
ཐ་སྙད་མི་འཐད་ཅིང་། དེ་འདིར་རིགས་སུ་ཁས་ལེན་ན་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་ཡིན་པས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་ན་

1 <མ་ཕྱི། ༡༠༤ན༢ན། བརྟགས ཞོལ། ༡༠༢བ༥ན། སྐུ། ༡༠༧བ༣ན། བླ།་༡༠༩ན༣ན། བཏགས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

213

བཏགས་མིང་གི་ཐ་སྙད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དབུ་མ་རང་གི་ལུགས་ལ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་དང་། རྐྱེན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐུར་གནས་འགྱུར་རུང་སྟེ། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་བདེན་པས་སྟོང་
བའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གནས་གྱུར་པའི་ཆོས་སྐུ་ཡང་དྲི་མ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་
གནས་གྱུར་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་ཏུ་འགྱུར་བར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྟེང་ན་དྲི་མ་འབྲལ་རུང་དང་། འཕགས་པའི་
རྟོག་པ་སྐྱེ་རུང་གི་ནུས་པ་ཡོད་པར་རིགས་པས་གྲུབ་ལ། དེ་ཉིད་ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་

བཞག་ཅིང་། ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཡང་དག་པར་བླངས་པ་
ལས་བྱུང་བའི་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པ་ན། གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་
འགྱུར་རུང་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་བཞག་ལ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་བཏགས་པ་བ་དང་། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་མཚན་ཉིད་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །
སྔར་བཤད་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་ཉིད་ཐེག་པ་སོ་སོའི་རྟོགས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། ཐེག་པ་གང་གི་ཡང་རྟོགས་པའི་རྟེན་དུ་བསྒྱུར་དུ་རུང་བའི་གནས་སྐབས་རིགས་གསུམ་དང་། མ་ངེས་པའི་རིགས་སུ་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། གཏན་

ནས་རིགས་ཆད་པ་ནི་མི་འདོད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་བར་མདོ་དྲངས་ནས་རིགས་ཆད་བཤད་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་དེ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

214

ཉིད་ལས། འདི་སྐད་དུ་ལོག་སྲེད་ཅན་གཏན་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་སྡང་བ་ལོག་སྲེད་ཅན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལསྡང་བ་ལྡོག་པའི་དོན་དུ་
དུས་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་

པའི་རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འགའ་ཡང་གཏན་རྣམ་པར་དག་པར་མི་འགྱུར་པར་ནི་འོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་ཁྱད་པར་མེད་པར་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་དག་པར་རུང་བ་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས། ཐོག་མེད་གྱུར་ཀྱང་ཐ་མ་དང་ལྡན་པ། །རང་བཞིན་གྱིས་དག་རྟག་པའི་ཆོས་ཅན་ནི། །ཐོག་མེད་
སྦུབས་ཀྱིས་ཕྱི་བསྒྲིབས་མི་མཐོང་སྟེ། །ཅི་ལྟར་གསེར་གྱི་གཟུགས་ནི་བསྒྲིབས་པ་

བཞིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། རིགས་ཆད་བཤད་པའི་དགོངས་གཞི་དང་། དགོས་པ་དང་། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དོ། །
དང་པོ་ནི། དུས་ཡུན་རིང་པོ་བསྐལ་པ་གྲངས་ལས་འདས་པའི་བར་དུ་ཐར་པའི་ལམ་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་ལ། གཉིས་པ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་སྡང་བ། ལོག་སྲེད་ཅན་དུས་རིང་པོར་བྱང་ཆུབ་མི་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་སྡང་བ་ལྡོག་པའི་དོན་དུ་གསུངས་ལ།
གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་འགའ་ཡང་དྲི་མ་རྣམ་པར་དག་པར་མི་འགྱུར་བ་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་མཐོའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པའི་བསྐལ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ཡང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

215

སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་ལ། མངོན་མཐོ་ལན་ཅིག་ཀྱང་ཐོབ་མ་མྱོང་བའི་
སེམས་ཅན་མི་སྲིད་པའིཕྱིར་རོ། །དྲི་མ་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་བ་ཡང་སེམས་ཅན་
འགའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲི་མ་རྟག་པའི་ཕྱིར་རམ། མི་རྟག་ཀྱང་དེ་འཇོམས་པའི་ཐབས་
མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རམ། སྲིད་ཀྱང་ཐབས་དེ་ཤེས་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རམ། ཡོད་
ཀྱང་སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་དེ་ལ་དོན་གཉེར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་ཡོད་
ཀྱང་བརྩེ་བས་དེ་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རམ།

སེམས་ཅན་དམན་པ་ཁ་ཅིག་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཡིད་འབྱུང་བ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་

རམ། དེ་སྐྱེས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེས་ཡུལ་དུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་སོགས་ཀྱི་
མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལས་ནི། དྲི་མ་སྤང་དུ་མི་རུང་བ་དང་། གཉེན་པོ་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་སེམས་ཅན་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྤང་རུང་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་
སྐྱེ་རུང་གི་ནུས་པ་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཞེས་ཐ་སྙད་གདགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་རིགས་གསུམ་དང་། མ་ངེས་པའི་རིགས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། མཐར་ཐུག་ལ་ལྟོས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་བས་སེམས་ཙམ་
པའི་ལུགས་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་འཆད་པ་ནི་རྣམ་པར་མི་འཚམ་སྟེ། དེའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འགྲེལ་བ་དེར་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས་འབྱུང་བ། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་དབྱིངས། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཡོད་པས་ན་
འགྲོ་ཀུན་དང་། །མྱ་ངན་འདསཔའང་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

216

ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མཛད་ལ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་
མེད་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་འགྲེལ་པའི་གཞུང་གཞན་དུ། །ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མཛད་པས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་སྟོན་པའི་ཤེས་བྱེད་ཡིན་ན། ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་དུ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ཁ་ཅིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཅན་དུ་འདོད་ཀྱང་དེའི་རིགས་ཅན་དུ་སེམས་ཙམ་པས་མི་འདོད་དོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། རང་གི་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་ཆས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པའི་གཞུང་། །མ་
འདྲེས་གསལ་བར་འབྱེད་པའི་མཐུ་མེད་ཅིང་། །མ་བརྟགས་གཟུ་”ལུམས

1

་རང་

དགར་འཇུག་པ་དག །གཞུང་མཆོག་འབྱེད་ལ་བཏང་སྙོམས་བྱས་ན་མཛེས། །གཉིས་པ་ནི། རིགས་སྤྱིའི་དབྱེ་བ་བཤད་ཟིན་ལ། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རིགས་ནི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བས་བཅུ་གསུམ་དང་། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ཐ་སྙད་པ་ནི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བས་བཅུ་
གསུམ་མོ། །ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས། འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བས་རིགས་ཞེས་བྱ་བ། དེ་ཉིད་ལ་གོམས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་གྱུར་བ་ན། སྔར་བཤད་པའི་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་དེ་ཡང་ནུས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བས་རྒྱས་པ་ལས་གྱུར་བའི་རིགསཞེས་བྱའོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༡༠༦ན༤ན། ཞོལ། ༡༠༤བ༤ན། སྐུ། ༡༡༠ན༡ན། ཟླུམས བླ། ༡༡༢ན༤ན། ལུམས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

217

གསུམ་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཐར་བ་དང་། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་དེ་ཡིན་པས། དང་
པོ་ཁོ་ནར་རིགས་བཤད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་བཤད་ཅེ་ན། དེ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི། དེ་ནི་དོན་གྱི་གོ་རིམས་ཡིན་ལ། འདི་ནི་དང་པོ་འབྲས་བུ་བཤད་
ནས། རྒྱུ་ཕྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་པས་བཤད་པའི་གོ་རིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་
དོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། དང་པོར་རིགས་སད་པར་བྱས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་སེམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། སེམས་བསྐྱེད་དང་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་སོགས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་རང་རྒྱུད་ལ་རིགས་ཡོད་པར་རྟོགས་ནུས་པས། འདིར་བཤད་པ་ནི་རིམ་པ་དེའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ནོ། །ཉི་ཁྲི་སྣང་བར་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡོད་ན། མཐའ་ཡས་པའི་སངས་རྒྱས་བྱོན་ཡང་རིགས་ལྡན་གྱི་སྲོག་ཆགས་མཐའ་ཡས་པ་ད་དུང་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་
ན། ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བ་དང་གྲོགས་ངན་པས་ཟིན་པ་དང་། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ལ་སོགས་པས་ཕོངས་པ་དང་། སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་རིགས་ཀྱི་ཉེས་
དམིགས་བཞི་དང་ལྡན་པས་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྟེན་ནས་
སྐབས་འདིར་བསྟན་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཞི་དང་བྲལ་བ་དང་། རང་
བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དམིགས་ནས་གོམས་
པས་འཕགས་པའི་ཆོས་ཐོབ་པ་བདག་པོར་འགྱུར་བས། སྦྱོར་ལམ་ནས་རྣམ་པརབཞག་གོ །
བཞི་པ་ནི། ཐོག་མར་གདུལ་བྱ་དེ་མོས་པ་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནི་ཉན་ཐོས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

218

ཀྱི་ས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་ཐོས་པར་བྱས་ནས་དེའི་དོན་
ལ་ཁྲིད་པ་ན། དབང་པོའི་རིམ་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། རིགས་བསག་སྦྱང་གི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་

སྒོ་ནས་ཁྲིད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་
ཏུ་འཇུག་པ་དང་། ལམ་སྐྱེ་བའི་གེགས་ཀྱི་ཉེས་པ་སྒོ་དུ་མ་ནས་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་
ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་སེམས་མ་བསྐྱེད་པའི་སྔ་རོལ་ནས། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྒོམ་པ་ལ་དགའ་བ་དང་། སྦྱིན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གཏོང་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྲུང་བ་
དང་། བཟོད་པ་བསྒོམ་པ་ལ་དགའ་བ་སོགས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་བརྟན་པོ་ཐོག་མར་རྙེད་པའི་ཚེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། གང་ཟག་དེ་ཉིད་ལ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་དོ། །དེ་ནས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་གི་བསམ་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། ཐོག་མར་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་དང་། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ལེགས་པར་སྦྱངས་
ནས་བརྟན་པ་ན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སློབ་ནུས་མི་ནུས་བརྟགས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་དང་འགལ་བའི་རྩ་བའི་ལྟུང་བས་མི་གོསཔར་བསྲུང་ནུས་པར་མཐོང་ན་འཇུག་པའི་སྡོམ་པ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
སྔར་ཚེ་རབས་དུ་མར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་ནན་ཏན་བྱས་

ཤིང་། ཐོག་མར་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཤས་མི་བཟོད་པའི་ཡིད་འབྱུང་སྐྱེས་ནས་ཐོག་མར་དེ་ཞི་བ་ལ་དོན་གཉེར་དྲག་པོ་སྐྱེས་ནས། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

219

པ་ལ་རེ་ཤིག་བཀྲིར་མི་རུང་བར་སྣང་ན་ལམ་དེ་ཉིད་ནས་འཁྲིད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ། །ལམ་གང་ལ་འཇུག་ཀྱང་ཐོག་མར་ལམ་དེ་དང་དེའི་རིགས་སད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་རྣམས་བསྟན་དགོས་པས་ཐོག་མར་རིགས་ནས་འཁྲིད་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་དགོངས་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་ནི་དོན་གྱི་གོ་རིམ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་གི་ལམ་གཉིས་ཀྱང་རིགས་སད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་དང་། རིགས་སད་ནས་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་གཉིས་ཀའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གྱི་དོན་ལ། རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། རྩོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་
ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་སད་པར་བྱས་པ་མེད་ན། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་། ཞུགས་ཀྱང་མི་བརྟན་པས་རིགས་སད་པ་དགོས་ལ། “སྒྲུབ

1

་པ་འབྱུང་རུང་གི་རིགས་དང་ལྡན་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དང་། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡང་འབྱུང་བས། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་བ་རིགས་འཆད་དོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་
ལམ་ཡང་རིགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། རིགསགོང་ནས་གོང་དུ་གསོ་བར་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དང་། རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་མཐའ་དག་དང་
བྲལ་བ་མེད་པས་མ་བསྟན་ཏོ། །
རྩ་བ། ཤེས་རབ་སྙིང་བརྩེར་བཅས་པ་དང་། །སློབ་མ་ཐུན་མོང་མིན་ཉིད་

1 <མ་ཕྱི། ༡༠༧བ༥ན། ཞོལ། ༡༠༦ན༤ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༡༡བ༤ན། སྒྲུབ བླ། ༡༡༢བ༦ན། བསྒྲུབ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

220

དང་། །གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམས་དང་། །ཡེ་ཤེས་རྩོལ་བ་མི་མངའ་བར། །འཇུག་
པའི་རྟེན་ལ་རིགས་ཤེས་བྱ། །
གཉིས་པ་ནི། རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་དྲུག་གི་རྟེན་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ཉིད་
ལ་རིགས་ཞེས་བྱའོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་ནམ་མཁའ་ལ་བྱའི་རྗེས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་
སོ། །ཞེས་དྲོད་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་རྩེ་མོ་དང་། སྒྱུ་མའི་སྐྱེ་བུའི་གཟུགས་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་བཟོད་པ་དང་། སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུའི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་ཆོས་མཆོག་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་མཐོང་ལམ་དང་། སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྟེན་བསྟན་ཏོ། །གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་པ་ལ་
མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། སྤང་བྱའི་ས་བོན་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཚུལ་
གྱིས་སྤོང་བ་དང་། སྤང་བྱ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། སྲིད་

ཞིའི་མཐའ་འགོག་པའི་ཤེས་རབ་སྙིང་བརྩེར་བཅས་པ་དང་། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམ་གྱི་”སྒྲུབ

1

་པ་དང་།

ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་གཉིས་ལ་ཡེ་ཤེས་རྩོལ་བ་མི་མངའ་བར་འཇུག་པའི་རྟེན་ལ་རིགསཞེས་བྱའོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༡༠༨ན༦ན། ཞོལ། ༡༠༦བ༤ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༡༢ན༦ན། སྒྲུབ བླ། ༡༡༣བ༡ན། བསྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

221

མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་མངོན་པར་འཆར་པའི་ཚེ་མུན་པའི་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་དང་། བསྐལ་པའི་མེ་འབར་བའི་ཚེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་

ཚུལ་ཁྲིམས་ངན་པའི་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་དང་། ཉི་མ་དང་ཟླ་བའི་འོད་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་ཞེས་དང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་། གཟའ་དང་སྐར་མ་དང་། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། གློག་གི་འོད་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་དང་། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་འོད་ལ་གནས་མེད་
ཅིང་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འོད་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ལ། བཤད་པ་དང་། བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། གོ་རིམས་དང་། གྲངས་ངེས་སོ། །
དང་པོ་ནི། རིམ་ཅན་དུ་སྟོན་པས་རེ་ཤིག་དང་པོར་འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་རང་ཉིད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་དེའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་
གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་དང་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་དག་གི་རྟེན་ཆོས་ཉིད་ལ་རིགས་ཞེས་བྱའོ། །དེས་བདུན་པ་མན་ཆད་
ཀྱི་སྒོམ་པའི་ལམ་འབའ་ཞིག་བསྟན་པར་མི་བསམ་སྟེ། སྒོམ་པའི་ལམ་ཙམ་བསྟན་པ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

222

ཡིན་ནོ། དེའི་འོག་ཏུ་ལམ་དེ་དག་གི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ཚུལ་
སྟོན་པ་ནི། མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་དེ་དག་གིས་བསྡུས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ཟད་པ་དུས་མཉམ་”པའི1

་རྐུན་པོ་
བྱུང་བ་དང་སྒོ་ཕར་བཅད་པ་ལྟར་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་ལ། གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་པ་དག་གོ །འདིས་ནི་ལམ་གཉིས་ཀའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ས་བརྒྱད་པའི་བར་
ཆད་མེད་ལམ་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱོར་བ་འཐད་པར་མི་སེམས་སོ། །
བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་འཇོམས་པའི་ཚུལ་དཔེར་བརྗོད་ན། ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་པའི་དུས་ན་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་དེ་འགགས་ཤིང་། སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། དེ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་ལ། སྔར་རིགས་འདྲ་བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིན་

ཆད་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གཉེན་པོའི་ལག་རྗེས་ཀྱིས་སྐྱེར་
མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་འགོག་བདེན་ཐོབ་པའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མ་དེ་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བར་ཆད་མེད་ལམགྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །བར་ཆད་མེད་
ལམ་གྱི་དུས་ན་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་དེ་མེད་ཅིང་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་
ཡང་། རྐྱེན་མ་ཚང་བས་ཡིན་གྱི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་

1 <མ་ཕྱི། ༡༠༩ན༢ན། པ་ནི ཞོལ། ༡༠༧ན༦ན། པའི སྐུ། ༡༡༣ན༢ན། བླ། ༡༡༤ན༣ན། པ་ནི>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

223

ལ་དཔགས་ནས་ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་གནས་ངན་

ལེན་གྱི་དྲི་མ་ཕྲ་མོ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་ཟད་པར་སྤངས་པ་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ། དངོས་
གཉེན་གྱིས་ལག་རྗེས་བཞག་པའི་ཆ་ནས་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ལམ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པར་ཐལ་བས་སོ། །
ཁ་ཅིག་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་མེད་པར་
ཁས་བླངས་ནས། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་གནས་ངན་ལེན་གྱི་དྲི་

མ་ཕྲ་མོ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་སྐྱེ་འགྱུར་གྱིས་སྤོང་བ་དང་། འགག་འགྱུར་གྱིས་སྤོང་

པའི་གྲུབ་མཐའ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེའི་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཡང་སྤང་གཉེན་གྱི་ཚུལ་ལ་མི་མཁས་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། འདས་པ་འགགས་པའི་ཕྱིར་

མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་མཐའ་མ་ཆོད་པར་མངོན་གྱུར་ལ་སྤོང་ཚུལ་གསུམ་པོ་མི་འཐད་ཀྱང་། སྤང་བྱའི་ས་བོན་དང་དེའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དུས་མཉམ་དུ་འདོད་པ་ཡང་མཐའ་མ་ཆོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་སྣང་མུན་ཡང་དུས་མཉམ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་
དེའི་དཔེར་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེསདངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་སྤང་བྱའི་ས་བོན་དེ་རང་དུས་ན་འདས་པ་བུམ་པ་ཐོ་བས་བཅོམ་པ་ལྟར་སྤོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། རང་དུས་ན་མ་སྐྱེས་པ་མདུན་ནས་འཕུལ་བ་ལྟར་སྤོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །མཛོ་སྦྲེལ་གཡང་ལ་”སྐྱུར

1

་བ་ལྟར་རང་དུས་ན་ཡོད་པ་དུས་མཉམ་དུ་འགག་

1 <མ་ཕྱི། ༡༡༠ན༡ན། ཞོལ། ༡༠༨ན༥ན། སྒྱུར *སྐྱུར སྐུ། ༡༡༤ན༣ན། བླ། ༡༡༥ན༣ན། སྐྱུར>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

224

པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། སྔར་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་
གོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཉེན་པོ་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་སྤང་བྱའི་ས་བོན་གྱི་རིགས་འདྲ་ཐ་མ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་ཞིང་། གཉེན་པོ་སྐྱེས་པ་དང་དེ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་སྒོ་ནས་སྤང་བྱ་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བ་གནོད་པ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན་གཞུང་འདི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་ཀའི་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་ལ་འཆད་པ་དོན་དུ་མ་མཐོང་ངོ་། །རྐུན་པོ་ཕྱིར་ཕྱུང་བ་དང་། སྒོ་ཕར་བཅད་པ་
དུས་མི་མཉམ་པར་བསམས་ནས། འདིའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་སྐད་བྱེད་པ་ཡང་མི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་རྟོག་དེ་དག་བདེན་པར་མི་
དམིགས་པ་གོམས་པས་སྤང་གཉེན་དེ་དག་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་དང་ལྡན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་རྟེན་ཆོས་ཉིད་ལ་
རིགས་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་གཞན་དོན་འབད་མེད་དུ་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་དང་སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྦྱངས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་བའི་མཐའ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཐའ་ལ་མིགནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱི་རྟེན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱ་སྟེ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་
བོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཐབས་ཤེས་དེ་དག་སྐྱེས་པས་ཉན་ཐོས་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ས་
དགུ་པ་ནས་ཐོབ་པའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ས་བཅུ་པ་བ་ཆོས་ཅན། གཞན་ཀྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམགྱི་སྒྲུབ་པ་དང་ལྡན་ཏེ། གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞུག་པ་ལ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

225

སོགས་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་སྒོ་ནས་དང་ངེས་པའི་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞན་དོན་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ། སངས་

རྒྱས་དང་མཉམ་པ་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གྲངས་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་དང་། དགོངས་པ་ཅན་དང་། ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །
དང་པོ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་དང་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་དེ་ལས་གོང་དུ་དྲངས་ཏེ། བཤད་མི་དགོས་
པར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེ་ནི་ངེས་པའི་དོན་དང་། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ཡང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་དེ་ལས་གོང་དུ་དྲངས་ནས་བཤད་དགོས་པ་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་སྟོན་པའི་མདོ་སོགས་དང་། སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་བཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་མདོ་དེ་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཏོ། །ཕྱི་མ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་བཞིའོ། །མཚན་
ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་
དགོངས་པནི། གཞན་སྡེ་དང་རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་གི་དོན་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་བཞི་སྟེ། མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས། སྟོན་པས་ང་དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ། ཕ་དང་མ་ནི་གསད་བྱ་ཞིང་། ཞེས་སོགས་དང་། དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ལེ་ལོ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ཙམ་གྱི་སྐྱེ་བར་
གསུངས་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ་སྦྱིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

226

འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་སྦྱིན་པ་ལ་སྨད་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསྔགས་པ་ལྟ་

བུའོ། །བསྒྱུར་བ་ལ་ལྡེམ་པོའི་དགོངས་པ་ནི་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཡི་གེ་ངན་པ་མ་གྲགས་པའི་དོན་ཟབ་མོ་སྟོན་བྱེད་དུ་བསྒྱུར་བ་སྟེ། སྙིང་པོ་མེད་ལ་སྙིང་པོར་ཤེས།
ཞེས་སོགས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་འདྲ་ཡང་དགོངས་པའི་གཞི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དགོངས་པ་ཅན་དང་། དགོས་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལྡེམ་དགོངས་སོ། །དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་རྒྱས་པར་ཤེས་པར་འདོད་ན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ས་བཅུ་བ་པ་དེ་ལ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་འབད་རྩོལ་གྱི་

མཚན་མ་མེད་ཅིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཕྱིན་པ་

འབྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྟེན་ལ་རིགསཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་སྒྲུབ་པའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་གོ་རིམས་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། བཅུ་གསུམ་པོ་འདིས་ཀྱང་རྣམ་
མཁྱེན་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྫོགས་པར་
འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་གྲངས་ངེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་སྐབས་འདིར་རིགས་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཁོ་ན་ཇི་སྐད་
དུ་བཤད་པའི་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་དབྱིངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་བཅུ་གསུམ་དུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་སྐབས་བཅུ་

གསུམ་ཐ་དད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །བཅུ་གསུམ་བྱེད་ལས་ལ་སོགས་མི་འདྲ་བའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

227

སྒོ་ནས་བཞག་ཀྱང་བཅུ་གསུམ་པོ་ངོ་བོ་ཐ་དད་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་སྔ་འགྲེལ་དང་། རྩ་བའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། ཐལ་བ་དགོད་པའོ། །
རྩ་བ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །རིགས་ནི་ཐ་དད་རུང་མ་
ཡིན། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཁོ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་
རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུའི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་དབྱིངས་དེའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཡིན་ཞིང་། དེའི་
ཆོས་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཡིན་ན་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཆོས་དབྱིངས་རིགས་ཡིན་པ་འོ་ན་ནི་དེའི་ཚེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་གྱི་རིགས་ལ་གནས་པར་ཐལ་བ་དང་། རིགས་
ཅན་གསུམ་གའི་གང་ཟག་ལ་སྤྱིར་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་
གང་ཟག་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལ་གནས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཁོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །སྙམ་པའི་སྐྱེ་བོ་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ནི་ཐ་དད་པར་རུང་བ་མ་ཡིན་ཞིང་།
རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་སློབ་ལམ་པ་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་གྱི་

རིགས་ལ་གནས་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

228

གཉིས་པ་ལན་ལ། དོན་གྱིས་ཐོབ་པའི་ལན་དང་། དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་མཐའ་དཔྱད་པ་དང་། ཚིག་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སྤྱིར་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདིར། ལྟ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་དབང་པོའི་རིམ་པས་ཐེག་པ་གསུམ་བཞག་སྟེ། ཐེག་ཆེན་ལ་ལྟ་བ་རབ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་དང་། ཐེག་འབྲིང་ལ་ལྟ་བ་འབྲིང་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་དང་། ཐེག་ཆུང་ལ་ལྟ་བ་ཐ་མ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུན་མོང་བའི་ལྟ་བ་བཞག་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེར་མ་ངེས་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་”1

ལྟ་བ་གསུམ་ག་ཡོད་པ་
ལྟར་ནའང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མྱུར་དུ་གཏིང་དཔོགས་མི་དཔོགས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
དབང་པོའི་རིམ་པ་གསུམ་མི་འགལ་ལོ། །ཤེས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་པ་དམན་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་གོང་ན་ལྟ་བ་ཡོད་པ་རྟོགས་ནུས་
པས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་སེམས་ཙམ་དུ་བཤད་དུ་མི་རུང་ངོ་། །ཡང་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྡེས། སྐབས་འདིར་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་
ཡོད་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་མཛད་དེ། ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་ལས། དེ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་ནི་དངོས་པོ་དང་དེའི་མཚན་མ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟེ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་

ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཡོད་པར་མ་གྱུར་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །
དེས་ན་འདིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དངོས་པོ་དང་དེའི་མཚན་མ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཆགས་པས་གཟུང་བ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༡༢ན༥ན། +ཀྱི ཞོལ། ༡༡༠ན༦ན། -ཀྱི སྐུ། ༡༡༦ན༦ན། བླ། ༡༡༧ན༦ན། +ཀྱི>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

229

ལྟར་ཡོད་པ་མིན་པའི་བདེན་སྟོང་ལ་བཤད་དོ། །དེ་ལ་ཆོས་དབྱིངས་རིགས་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་དབྱིངས་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་དེ། རིགས་ལ་གནས་པ་ནི་
ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལ་བསམ་པའོ། །
དེའི་ལན་དུ། ཇི་ལྟར་དམིགས་པ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་
དེ་ལྟར་རིགས་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེས་ན། འདིར་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ཡོད་པ་ཙམ་གྱི་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལ་གནས་པ་མིན་”ཏེ

1

། ཆོས་
ཉིད་ལ་ལམ་གྱིས་དམིགས་ནས་བསྒོམ་པ་ན། འཕགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་
གྱུར་པའི་ཚེ། རིགས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འཇོག་པའི་དོན་ཏོ། །དེ་ལྟའང་ཆོས་དབྱིངས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ནི་ཐ་དད་མི་རུང་ངོ་། །ཞེས་པའི་ལན་
དུ་བརྟེན་པའིཆོས་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་དབྱེ་བས་རིགས་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་
དོ། །ཞེས་སྟོན་ཏོ། །རྟེན་ནི་འདིར་དམིགས་པ་དང་། བརྟེན་པ་ནི་དམིགས་བྱེད་ཡིན་ལ། དམིགས་བྱེད་ལ་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་། ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ལ་དེ་བློ་ངོར་འགྲུབ་དགོས་ལ། བདེན་གྲུབ་བློ་ངོར་མ་བཅད་པར་བདེན་སྟོང་བློ་ངོར་མི་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་མ་གྲུབ་ན་ཆོས་ཉིད་བློ་ངོར་མི་འགྲུབ་བོ། །དེ་ཡང་དང་པོར་གཞི་ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ངེས་དགོས་པས་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་དེའི་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་མེད་པར་དམིགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རང་རྒྱལ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་གཅིག་ཀྱང་

1 <མ་ཕྱི། ༡༡༢བ༥ན། གྱི ཞོལ། ༡༡༠བ༦ན། ཏེ སྐུ། ༡༡༧ན༡ན། བླ། ༡༡༧བ༦ན། གྱི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

230

ཡོད་པས། རང་རྒྱལ་ལ་ཤེས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་པས་མ་ཁྱབ་བོ། །ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་གཉིས་སུ་དབྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་མི་རྩོད་ཀྱི། རིགས་
བཅུ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་རུང་བར་རྩོད་པ་ཡིན་སྙམ་ནའང་མི་འཐད་དེ། ཉི་ཁྲི་སྣང་བར་

ཇི་སྐད་དུ་འཇམ་དཔལ་གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་གཅིག་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་
དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་གཅིག་ཡིན་ན། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣོད་དང་སྣོད་མ་ཡིན་པར་གདགས་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། ཞེ་ན། ཞེས་མདོ་གཞན་ལས་ཆོས་དབྱིངས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྣོད་དང་སྣོད་མ་ཡིན་པར་ཇི་ལྟར་བརྟག་ཅེས་གསུངས་
པ་དང་། འདི་འདྲ་བས་སྔར་ལྟར་རྩོད་པ་ཡིན་གྱི། རིགས་བཅུགསུམ་ལ་བྱས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྣོད་དང་སྣོད་མ་ཡིན་པར་རྩོད་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་པ་མཛད་པ་འདིས་ཀྱང་སྐབས་འདིར་འཕགས་པ་དང་མཐུན་པར་མཛད་དེ། ལན་གྱི་གཞུང་འདི་
ཡང་ཉི་སྣང་གི་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པའི་ལན་གྱི་དོན་དེ་ཉིད་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཉི་
ཁྲི་སྣང་བ་དང་། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀར་ཆོས་དབྱིངས་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རིགས་སུ་འཇོག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་

ཏུ་ཕྱེ་བར་གསུངས་པ་དྲངས་ལ། དེ་ནི་རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་དང་དེས་བསྟན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ལ། དོན་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་རྣམས་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་འདུས་མ་བྱས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་གཞག་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །
ཡང་མགོ་འཇུག་ཕལ་ཆེར་གྱི་སྐབས་སུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

231

དབང་དུ་བྱས་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་མཛད་ལ། དེ་ལྟར་མཛད་པ་ཡང་
རྗེས་སུ་བཟུང་རྒྱུའི་ཐེག་དམན་ལ་ཟབ་མོའི་སྣོད་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་
ལའང་ཕྱི་མ་ཆེས་མང་བ་དང་། ཐུན་མོང་བའི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་གོམས་པར་བྱས་
ན་རྒྱུད་མྱུར་བོར་སྨིན་ནས་ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་སྣོད་དུ་འགྱུར་བས་ཕལ་ཆེར་དེའི་ལམ་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། གཞུང་གཞན་དུ་ཡང་གཉིས་ཀའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པའང་མང་ངོ་། །དཔེར་ན་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་དུ་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་གསུངས་
པ་བཞིན་ནོ། །དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་བཞེད་པ་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱིམཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་ངེས་པར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དགོས་པ་ལྟར་མི་བཞེད་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་འཕགས་པས་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། །བསྟན་བཅོས་འདིའི་གོང་འོག་ཀུན་ཏུ་ཉན་ཐོས་ལ་ཟབ་མོའི་དོན་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་མི་འགྲིག་བཞིན་དུ་སྒྲིག་པ་དང་། ཡང་རང་ཉིད་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རིང་དུ་མཉེས་པར་མ་བྱས་ལ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་པད་མའི་འདབ་མ་ལྟར་མ་འདྲེས་པར་
གནས་པ་འབྱེད་པའི་བློའི་མཐུ་དང་ནི་བྲལ། ཚེ་འདིའི་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་དང་གྲགས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྒྲུབ་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ཐེག་པ་དམན་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ཟབ་མོའི་དོན་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དག་ལ་ཐ་ན་མཐོང་བ་ལྟར་བྱེད་པ་དུ་མ་བྱུང་སྣང་བ་ནི་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱིས་ཀྱང་གནས་འདི་ལ་བག་
དང་ལྡན་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཡིན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

232

ན། རིགས་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ཐེག་པ་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་
པ་ཚོགས་དང་དབང་པོའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བའི་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ཆོས་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྟེ། ཇི་ལྟར་དམིགས་པ་དེ་ལྟར་རང་རང་གི་འཕགས་པའི་ཆོས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་དམིགས་པས་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱུའི་དམིགས་པའི་ངོ་བོར་རྣམ་པར་འཇོག་པའིསྒོ་ནས་གང་ཟག་གསུམ་རང་རང་གི་རིགས་ལ་གནས་པ་དང་། དེའི་ཆོས་ཉིད་ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་རིགས་ཉིད་དུ་ཐ་སྙད་
འདོགས་སོ། །ངག་དོན་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་གང་ཟག་གིས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ཤིང་། དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རིགས་སུ་བཞག་པ་ལ། རིགས་ཅན་སོ་སོ་གསུམ་དང་། རིགས་སོ་སོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་
ཐལ། ཐེག་པ་གསུམ་གས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ཀྱང་ཚོགས་དང་དབང་པོའི་ཁྱད་
པར་གྱིས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རྟོགས་པ་མི་འདྲ་བའི་རྒྱུའི་དམིགས་པར་འགྱུར་བས་རིགས་ཅན་གསུམ་དང་རིགས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་
བདག་མེད་ཕྲ་རགས་ལ་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་འབྱེད་པ་ནི། རྩོད་པའི་ལན་གྱི་
སྐབས་དོན་ལས་ཉམས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། ཞེས་བྱ་བའི་ལན་ཞེས་སོ། ནི། །དངགས་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་
པའོ། །
རྩ་བ། བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། །དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བརྗོད། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

233

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པར་ཁྱད་པར་མེད་
ན། རིགས་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་
བྱེ་བྲག་གིས་རྟེན་དེའི་དབྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོངས་སུ་བརྗོད་ཅིང་གྲགས་པ་ལྟར་རྟེན་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དཔེར་ན་ཉེར་ལེན་འཇིམ་པ་གཅིག་ལས་མངོན་པར་གྲུབ་ཅིང་རྐྱེན་མེ་ལྕེ་གཅིག་གིས་སོ་བཏང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྣོད་གཅིག་ཉིད་བརྟེན་པ་སྦྲང་རྩི་དང་ལི་ཁ་ར་ལ་སོག་པའི་བཅུད་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པའི་སྣོད་ཉིད་ཀྱིས་སྣོད་ཐ་དད་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་དེབཞིན་དུ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ལམ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟེན་
རིགས་ཐ་དད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །སྣོད་གཅིག་ཡིན་ན་བཅུད་མི་འདྲ་བའི་སྣོད་དུ་འགལ་ལོ་ཞེས་པ་ནི། ཚོགས་པ་དང་རྒྱུན་འཇོག་མི་ཤེས་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དེའི་དབང་གིས་ས་དང་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ལ་ཡང་ལོག་རྟོག་འབའ་ཞིག་སྐྱེད་པར་མངོན་ནོ། །

ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ།
གཉིས་པ་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་གྱི་རྟེན་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་
དམིགས་པ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། །དེ་ཡང་དགེ་ལ་སོགས་པ་ཡིན། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

234

གཉིས་པ་ལ། ཚིག་དོན་དང་། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ཞེས་ཏེ། བླང་དོར་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། ལམ་དང་།

སྤང་གཉེན་དང་། བདེན་པ་དང་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བརྒྱད་དོ། །དེ་དག་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་ཆེན་དུ། གང་ཡང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟག་ཏུ་
རྣམ་པར་དག་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེ་དག་གིས་རྟག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གོང་ནས་གོང་དུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ། ཆུ་ཁམས་གསེར་དང་ནམ་མཁའ་རྣམས། །དག་པ་བཞིན་དུ་དག་པར་འདོད། ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ནི་དག་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡེཤེས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ལ་མངོན་པར་
ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དོན་གྱིས་

འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་སྤངས་པ་མེད་པས་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་དག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཁྱེད་ཀྱི་

ཕྱོགས་ལྟར་ན་ཡང་རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བས་དམིགས་པ་དག་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་བརྗོད་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་བསྒྲིབས་པ་དེ་རིམ་གྱིས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

235

པར་དག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །འདིའི་དོན་གཞན་གྱིས་བཞག་པ་མི་འཐད་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ལ། གཞན་གྱི་འདོད་པ་བཀོད་པ་ཕ་རོལ་པོའི་འདོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་མི་འཐད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། སེམས་ཙམ་པས་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་
ཉིད་འབའ་ཞིག་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་དམིགས་པར་ཁས་བླངས་པས་དེ་འགོག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ཅི། གཞན་དབང་དམིགས་པ་དང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྣམ་པར་བྱས་ནས་གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་
ཀྱིས་སྟོང་པར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པར་སེམས་ཙམ་པས་མི་འདོད་དོ་ཞེས་པ་ཡིན་ན། དེའི་ལུགས་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུར་འདོད་པའི་སེམས་ཙམ་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་

དང་། སྡེ་བདུན་དུ་རྣམ་པར་རིག་པའི་འདོད་པ་འཆད་པ་ན། དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་དང་། གནོད་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་གཞི་དམིགས་པ་མཚུངས་པར་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དབང་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པར་སྣང་ཞིང་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་དོ། ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་
པར་འགྱུར་ཞིང་། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ཡང་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་
ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་འགྱུར་རོ། །རིགས་ཤེས་རྟོག་པའི་དོན་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་དེ་ལྟར་སྣང་མོད་ཀྱི། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོ་ན་གཞན་དབང་མི་སྣང་བས། གཞན་དབང་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་།
དེ་བཞིན་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལ་དམིགས་པའོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རང་ལུགས་ལ་ཡང་མྱུ་གུ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

236

བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོ་ན་མྱུ་གུ་སྣང་བའམ། མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་རྟོགས་པར། བདེན་སྟོང་འབའ་ཞིག་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། །དེའི་ངོར་མྱུ་གུ་སྣང་ཞེ་ན། བདེན་འཛིན་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ངོར་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱང་ཡོད་པར་ཐལ་ཏེ་འོག་ཏུ་འགོག་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། རང་ལུགས་ལ་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཅན་སྣང་བར་ཁས་ལེན་པས། སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་བཀག་པའི་ཉེས་པ་མི་མཚུངསསོ་སྙམ་ན། དབུ་མ་པའི་བཞེད་པར་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་གཟིགས་ངོར་ཆོས་ཅན་དེ་སྣང་ན། ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་གི་ཚུལ་དུ་སྣང་ངམ་གཉིས་སུ་སྣང་། དང་པོ་ལྟར་ན། དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་ཐལ་པ་ལྡོག་ཏུ་མེད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་བདེན་སྟོང་དུ་གཟིགས་པའི་ངོར་ཡང་དེ་ལྟར་སྣང་དགོས་པས། མཉམ་གཞག་རང་ཉིད་རང་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཐལ་བ་ལྡོག་ཏུ་མེད་དོ། །ཡང་མཐོང་ལམ་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཞིང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་གི་ཚུལ་དུ་སྣང་ངམ། འོན་ཏེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཤུགས་ལ་རྟོགས། དང་པོ་ལྟར་ན། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གཅིག་གི་གཟིགས་ངོར་ཤེས་བྱ། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་གཉིས་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་སྣང་བ་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་ཏེ་གཞན་དུ་ན། སྐབས་དེར་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་དངོས་རྟོགས་དེ་གང་ཡིན། ཆོས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་དེ་ཉིད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

237

དངོས་སུ་རྟོགས་པའོ་ཞེ་ན། དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་ཐལ་བ་དེ་བས་ཀྱང་ལྡོག་ཏུ་མེད་དོ། །དེས་ན་འཕགས་པ་སློབ་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་ཆོས་ཅན་འདུས་བྱས་སྣང་བར་འདོད་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་། རང་རྒྱུད་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །འོག་ཏུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་བློ་ཞེས་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མཉམ་གཞག་ཉིདསྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ཡིན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་

སྐབས་དུ་མར་དེ་ལྟར་གསུངས་པས་སོ། །
གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། གཟུང་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཀུན་གཞན་དབང་དུ་ཁས་ལེན་ལ། དབང་ཤེས་ལ་ཡང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་ལ། སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་པར་འདོད་ཅིང་། དེའི་དོན་དབང་ཤེས་མི་སྣང་ཞིང་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་གི་ཚུལ་དུ་སྣང་བར་འདོད་ཀྱང་། དབང་ཤེས་སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པར་འདོད་ཅིང་མ་གཟིགས་པ་མི་འདོད་པས། ཆོས་དབྱིངས་རྟག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་
བཞེད་པའི་དོན་ནི་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དམིགས་པའི་གཞི་གཞན་དབང་དང་ཆོས་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལ་དབུ་མ་པས་
དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་གཞི་གཞན་དབང་ལ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དམིགས་པའི་ཚེ། འཁྲུལ་སྣང་དང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་ཤས་ཇེ་ཆུང་དུ་སོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་དག་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོར་མེད་པར་ཐལ། འཁྲུལ་སྣང་དང་རྣམ་རྟོག་སྔར་ནས་གཞན་དབང་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

238

བའི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་ཤིང་། ཞུགས་པ་དེ་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་ལ། བདེན་གྲུབ་ལ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའོ། །མཉམ་གཞག་ལ་དག་
པ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོར་མེད་པ་ནི། ས་བོན་ཇེ་དག་ཏུ་འགྲོར་མེད་པར་ཐལ་བའོ། །དེ་ལ་རྣམ་རིག་པ་ན་རེ། ཆུ་དང་གསེར་དང་ནམ་མཁའ་རྣམས། རང་བཞིན་གྱིས་

དག་པ་ཡིན་ཡང་། རྡུལ་དང་གཡའ་ལ་སོགས་པ་རིམ་གྱིས་དག་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་
དུ། དྲི་མ་ཡང་གཉེན་པོས་རིམ་གྱིས་དག་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་དེ་མི་
འཐད་དེ། དག་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ། བདེན་པར་
གྲུབ་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤང་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་གཞན་དབང་གི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་ཤིང་། གཞན་དབང་དེ་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པས་དེ་ལྟ་ན། གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་དེ། སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྣང་བ་གང་ཞིག །བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། རྫུན་པས་འཁྱུད་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་གནས་པའི་
སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱེད་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་
དད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྤང་དུ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་བློ་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
ཁས་བླང་ན། སྤང་བྱ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤང་དུ་མི་རུང་བར་དོན་གྱིས་ཁས་བླང་

དགོས་པས། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཁས་བླང་དུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །
འོ་ན་ཁྱེད་རང་ལ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་དངོས་པོ་མེད་པའོ་ཞེས་ཁས་
བླངས་པས། མྱུ་གུ་བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

239

”དཔྱོད

1

་པའི་རིགས་ངོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཁས་བླངས། འདོད་ནསྔར་
བཤད་པའི་ཉེས་པ་ཁྱེད་ལ་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། བློ་དོན་དམ་པ་དེའི་ངོར་ཡོད་ན། དོན་དམ་པར་དེར་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་དགོས་སོ་ཞེ་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། མྱུ་གུ་བདེན་སྟོང་རིགས་ངོར་ཡོད་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། བཀག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་བདེན་སྟོང་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །ཡང་དག་དུ་ནི་བཀག་མེད་གསལ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །རིགས་ཤེས་རྟོག་བཅས་དང་རྟོག་མེད་ཀྱང་། དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་འདོད་ཀྱང་། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་ཀྱི།

བདེན་པར་གྲུབ་པར་མི་འདོད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །འདི་དག་གི་འཕྲོས་ཚོགས་སྒྲིབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ནས་འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་རང་བཞིན་གཙོ་བོར་གྱུར་བ་ནི་རིགས་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་འགྱུར་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་པས། གཉིས་ཀ་ཡང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ལ་ནི་དགག་པ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། གཙོ་ཆེ་ཆུང་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ། ཕྱི་མའི་དོན་ནི་ཆོས་ཅན་དང་མ་བྲལ་བར། ནང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་བདེན་པས་སྟོང་པར་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་འགྱུར་
གྱི། ཆོས་ཅན་སྤངས་པ་མི་རུང་ལ། དམིགས་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་གྱི། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་དམིགས་པར་འགྱུར་
བའི་དོན་ཏོ། །གསུམ་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོསོར་བཤད་པ་དང་། དམིགས་པ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༡༧བ༦ན། སྤྱོད ཞོལ། ༡༡༥བ༣ན། སྐུ། ༡༢༢ན༥ན། བླ། ༡༢༢བ༦ན། དཔྱོད>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

240

བཅུ་གཅིག་ལ་རིམ་གྱིས་དམིགས་པར་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་རེ་ཤིག་དང་པོར་སྤྱིར་ཆོས་འདི་རྣམས་ལས་བླང་བྱ་དགེ་བ་དང་དོར་བྱ་མི་དགེ་བ་དང་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་བྱ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་སྟེ་གསུམ་པོ་གང་ཞེས་ཐོག་མར་དཔྱོད་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཉིད་དང་། སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པ་བླང་དོར་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱ་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་གསུམ་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་རྟོགས་པ་དང་། །གང་དག་འཇིག་རྟེན་འདས་འདོད་དང་། །གཉིས་པ་ནི། ཆོས་གསུམ་སྤྱིར་རྟོགས་པ་དེའི་འོག་ཏུ་དམིགས་པ་ལྷག་མ་
རྣམས་ལ་དཔྱོད་པར་བྱེད་དེ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ལ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་པོའི་དབྱེ་བ་ཟུང་བཞི་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །དེ་ཡང་གྲངས་བཞིན་དུ་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དང་འབྲེལ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འཁོར་བར་འདྲིས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པ་ཡིན་ཏེ། སྲེད་པའི་གཉེན་པོ་འཁོར་བར་མ་འདྲིས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ་སྙམ་དུ་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །
རྩ་བ། ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཆོས་དང་། །གང་དག་འདུས་བྱས་འདུས་མ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

241

བྱས། །སློབ་མ་ཐུན་མོང་ཆོས་རྣམས་དང་། །གང་དག་ཐུབ་པའི་ཐུན་མོང་མིན། །དེ་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་ཆེད་དུ་སྤང་བྱ་ཟག་བཅས་ནི་གང་། གཉེནཔོ་ཟག་མེད་ནི་གང་ཞེས་རྟོག་ལ། བརྟགས་པ་ན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། འཇིག་ལྟའི་རྩ་བ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་དེར་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་ཟག་པ་མེད་པའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། ཟག་མེད་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱའི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྙམ་དུ་སེམས་པར་བྱེད་ཅིང་། ཟག་མེད་དེ་ཉིད་ལ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་
ཆ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་དཔྱོད་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་རག་པས་པ་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་བདེན་ཆོས་ཅན། རྒྱུའི་ཆ་ཡིན་ཏེ། འགོག་བདེན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་དེ་བཞིན་ཉིད་སྤང་
བྱའི་ས་བོན་དང་བྲལ་བ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུའི་ཆ་ཡིན་ཏེ། ལམ་བདེན་གྱི་བྲལ་འབྲས་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྙམ་དུ་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་གང་ཞེས་
དཔྱོད་པ་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་ཆོས་ཅན། ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། ཐེག་གསུམ་གྱི་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོབས་བཅུ་ཆོས་ཅན།
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ཁོ་ན་ལ་འབྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པའི་རྟེན་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་རིམ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

242

གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལདམིགས་པས་ན་དམིགས་པ་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་གོ །བླ་མ་ལོཙྪཱ་བ་ཆེན་པོས་རིམ་ཅན་དུ་དམིགས་པའི་ཚུལ་མ་མཛད་པར་གཞན་དུ་བཤད་དོ། །

ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ།
གསུམ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དམིགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས་ཤེས་པའི་སྒྲུབ་པའི་ཞེས་སོ། །རྩ་བ། སེམས་ཅན་ཀུན་མཆོག་ཉིད་སེམས་དང་། །སྤངས་དང་རྟོགས་དང་གསུམ་པོ་ལ། །ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་རང་བྱུང་གི །ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདི་ཤེས་བྱ། །
གཉིས་པ་ནི། ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདི་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་གི་ཡིན་ཞེ་ན། རང་བྱུང་དུ་འགྱུར་བས་རང་བྱུང་གི་མིང་བཏགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འོ། །གང་གི་སྒོ་ནས་ན་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་སོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་

མཆོག་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཆེན་པོ་དང་། རང་དོན་སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་དང་གསུམ་པོའོ། །
གསུམ་པ་ནི། འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཅན། ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཆེན་པོ་ཉིད་གསུམ་དང་ལྡན་པས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཡོད་དེ་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་གསུམ་པོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེའི་
ཕྱིར། གསུམ་པོ་གང་ན་སེམས་ཅན་ཞེས་ཏེ་དེ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་འདོད་པའོ། །སེམས་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་སྤངས་པ་མཐར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

243

ཐུག་སྤོང་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་དོ། །གང་གི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་ཞེ་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་
ཀྱི་ཆོས་བཅུས་མཚོན་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་འབྱུངབར་འགྱུར་བའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་གཡུལ་དུ་འཇུག་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་དང་། ཐོབ་བྱ་མ་ལུས་པ་ཐོབ་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །

སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ།
བཞི་པ་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ལ་གཉིས། སྒྲུབ་པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྟོན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་
གཞིའི་སྒོ་ནས་བཞིར་དབྱེ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཁྱེན་གསུམ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ཐོས་བསམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་”སྒྲུབ1

་པ་ལ་མཁྱེན་གསུམ་ཡུལ་གྱིས་”སྒྲུབ་པ་དང་། སྦྱིན་སོགས་ལ་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པའི་”སྒྲུབ་པ་སྦྱོར་བ་བྱེ་བྲག་གི་”སྒྲུབ་པ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། ཐོས་བསམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་དོན་དེ་སྦྱིན་སོགས་ལ་སྦྱོར་བས་ཉམས་སུ་མི་ལེན་པར་ཤེས་བྱ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལ་བྱེད་ན། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་སྔར་ནས་ཀྱང་ཡོད་པས། དྲི་བ་འདིའི་ལན་སྐབས་སུ་མ་བབ་ལ། གཏན་

1 <མ་ཕྱི། ༡༢༠ན༣ན། བསྒྲུབ ཞོལ། ༡༡༧བ༤ན། སྐུ། ༡༢༤བ༣ན། བླ། ༡༢༥ན༢ན། སྒྲུབ་ * འདི་ལྟ་བུའི་མི་མཐུན་པ་ཡོད་པ་རྣམས་མཆན་མང་བར་དོགས་ནས་མཚམས་རྟགས་ལས་འོག་མཆན་བཀོད་མེད།>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

244

ལ་ཕབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་བསམ་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདྲིས་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་ལ་
བརྗོད་ན། དེར་སྦྱིན་སོགས་སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་མ་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །
ཡང་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ལ། ལྟ་བའི་ཉམས་ལེན་དང་། སྦྱོར་
བ་བཞིའི་ཉམས་ལེན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཉམས་ལེན་དུ་སྦྱོར་བ་ཡང་ཟེར་རྒྱུས་འཕོངས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། དེགཉིས་ལ་ལྟ་བ་དང་། སྤྱོད་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་མ་གྱུར་གྱི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱོར་བ་བཞི་པོ་གང་རུང་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་

བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་མཁྱེན་གསུམ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་སྦྱོར་བ་བཞི་ལྟ་བའི་ཉམས་ལེན་དང་། མཁྱེན་པ་གསུམ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་

བ་སྤྱོད་པའི་ཉམས་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་བླངས་ན་ཡང་ཁྱོད་ལ་ཅི་ཞིག་སྨྲར་ཡོད། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དང་། སྦྱོར་བ་བཞི་སྟོན་པའི་སྐབས་བཞི་ལ་ལྟ་བ་གཙོ་བོར་སྟོན་མི་སྟོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་མེད་མིག་ལེགས་པར་ཕྱིས་ལ་”རྟོགས་ཤིག 1

།འོག་ནས་
རྒྱན་གྱི་དོན་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ཉིད་ལ་
དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་མ་མཐོང་བར་ཟད་དོ། །
ཡང་སྔོན་གྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག །སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་མགོ་མིག་ ”གཏོད་མ་གཏོད2

་དང་། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་སོ་སོར་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཟིན་པ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༢༠བ༣ན། རྟོགས་ཤིག ཞོལ། ༡༡༨ན༣ན། རྟོགས་ཤིང སྐུ། ༡༢༥ན༣ན། ལྟོས་ཤིག བླ།
༡༢༥བ༢ན། རྟོགས་ཤིག>
2 <མ་ཕྱི། ༡༢༠བ༤ན། གཏོད་མ་གཏོད ཞོལ། ༡༡༨ན༤ན། གཏོང་མ་གཏོང སྐུ། ༡༢༥ན༤ན། བླ། ༡༢༥བ༣ན།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

245

དང་མ་ཟིན་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡང་། དཔྱད་མི་བཟོད་དེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་
བསམ་པའི་བྱ་བ་ཡོད་མེད་ལ་བྱེད་ན། “སྒྲུབ་པ་དང་པོ་འདི་ཚོགས་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་གོང་གི་”སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གོ་ཆའི་”སྒྲུབ་པ་ཐོག་མར་ཐོབ་པ་ནས། ཕར་ཕྱིན་

དྲུག་ལ་དམིགས་པའི་བསམ་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲུབ་
པའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་འགལ། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་

དྲུག་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་མ་ཐོབ་ལ་བྱེད་ན། སྦྱོར་བ་བཞི་”སྒྲུབ་པ་ཕྱི་མར་བཞག་པ་དང་

འགལ་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཕལ་ཆེར་གྱི་སྒྲའི་བརྗོད་ཚུལ་འགལ་བ་ལ་དངོས་
པོའི་གནས་ཚོད་འགལ་བར་བཟུང་ནས་འགྲེལ་བའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྣམ་གཞག་བྱས་སོ། །དེས་ན་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྦྱོར་བ་བྱེ་བྲག་གི་
”སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན། མཁྱེན་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་”སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་དང་བྱེ་
བྲག་ཡིན་གྱི། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་ནས། དེ་གཉིས་འགལ་བར་
འདོད་པ་ནི་དོན་གྱི་གནས་ཚོད་དང་རྗོད་བྱེད་སེལ་བས་འཇུག་པའི་རྣམ་དབྱེ་མ་ཤེས་པས་ནོངས་སོ། །
འོ་ན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་པ་གསུམ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྒྲུབ་པ་བསྟན་མོད་ཀྱི། མཁྱེན་པ་གསུམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་
སྐབས་རེ་རེ་ཞིང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱའོ། །ཞེས་ནི་གོ་ཆའི་
སྒྲུབ་པ་མ་གཏོགས་གཞན་ལ་གསལ་བར་མ་བསྟན་ནོ། །སྐབས་ལྷག་མ་བཞི་ནས་

གཏོད་མ་གཏོད>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

246

བསྟན་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་དག་ཀྱང་། མཁྱེན་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་”སྒྲུབ་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི།

སྦྱོར་བ་རེ་རེ་ཞིང་ཡང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱའོ་ཞེས་གསལ་
བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་སྤྱོད་པས། ཞེས་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེ་ནི། ཞེས་དང་། སྦྱིན་པ་ཤེས་རབ་པར་དག་དང་། ཞེས་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ཀྱང་། ཞེས་སོ། །གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ནི། “སྒྲུབ་པ་གཉིསཀ་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དྲིས་ལན་གཉིས་ཀྱི་དྲི་བ་ནི། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་བ་དང་དམིགས་པ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་ནས་”སྒྲུབ་པ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་ལན་ནི། རྗོད་བྱེད་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་
གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་

པ་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་གོ་ཆ་མ་གཏོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་མ་
བསྟན་པར་སྤྱིར་མཁྱེན་པས་བསྡུས་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཏེ། ཡུལ་ཅན་དུ་
བསྟན་པའི་”སྒྲུབ་པ་དང་། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་སྟོན་པའི་སྐབས་ལ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་རེ་རེ་ཞིང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་རྟེན་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ནི་”སྒྲུབ་པ་
སྟེ་གཉིས་སོ། །སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དེ་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། སྟོན་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་གསུམ་སྤྱིར་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་”སྒྲུབ་པ་དང་། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་བསྟན་

པའི་”སྒྲུབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་དང་མཐུན་པར་བྱས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་པ་ཡུལ་གྱི་”སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

247

གྱི་རྣམ་པ་གང་རུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒོམ་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བའི་”སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་བསམ་སྦྱོར་ཅི་
རིགས་པས་ཟིན་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། “སྒྲུབ་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོར་བཞག་པའི་དོན་དང་། “སྒྲུབ་པ་
བཞིའི་ཁྱད་པར་རོ། །
དང་པོ་ནི། ཐོག་མར་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་དེ་ནས་ནི། ཚུལ་བཞིན་རབ་ཞུགས་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། །མ་ཞུམ་མི་འཁྲུགས་ཆོག་མི་ཤེས་བརྩོན་འགྲུས། ཞེས་བཤད་པས་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། སྦྱོར་བ་ལག་ལེན་ལ་ཞུགས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མཐའ་དག་ལ་མ་ཞུམ་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་
ཀྱིས་མ་འཁྲུགས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཆོག་མི་ཤེས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་སོ། །དེ་ལྟར་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་
ཀྱང་”སྒྲུབ་པ་ནན་ཏན་གྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འབད་པས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་
མེད་ན་བསམ་པ་བཟང་བ་ཙམ་དུ་འགྱུར་གྱི། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་མི་ནུས་
པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ན་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་
ནི་མི་རུང་སྟེ། བློའི་སྤུ་རིས་མི་འདྲ་བ་པདྨའི་འདབ་མ་ལྟར་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་མཐའ་དག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། དེ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན་”སྒྲུབ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་འོང་དོན་མེད་པས། སྡེ་སྣོད་ལ་མང་དུ་སྦྱངས་པ་དང་། ཅི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

248

ཡང་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གཉིས། ད་གདོད་”བསྒྲུབ་པ་བྱེད་འདོད་སྐྱེས་པའི་ཚེ། ཉམས་ལེན་ལ་མང་ཉུང་མི་འོང་བའི་ལུགས་ངན་པ་རྣམས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །བསམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས། སྦྱོར་བས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་ལ། བསམ་སྦྱོར་རྒྱ་ཆེནཔོ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་པར་འབྱུང་བས། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་”སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་བཞི་དགོས་ཀྱི། དེ་བས་མང་པ་མི་དགོས་
པས་”སྒྲུབ

1

་པ་བཞིར་ངེས་སོ། །
འདི་དག་གི་དོན་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་མཁས་དགོས་པ་ནི། སྦྱིན་སོགས་སྤྱོད་ཡུལ་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དང་པོར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དེ་ལྟར་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་བྱ་བ་ནི་རྒྱུན་མཐའ་
ན་ཡང་ཡོད་པས། གོ་ཆའི་”སྒྲུབ2

་པ་ཚོགས་ལམ་ནས་དེའི་བར་ལ་ཡོད་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །གཞུང་འདིས་”སྒྲུབ་པ་བཞིའི་ས་མཚམས་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་ལ་འཆད་པ་ནི་མི་འགྲིག་སྟེ། དེ་ན་ཡོད་དོ་ཞེས་བསྟན་ནས་གཞན་ན་ཡོད་པ་མ་བཀག་པས་ས་
མཚམས་བདེ་བླག་ཏུ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་མཐའི་ས་མཚམས་བསྟན་པར་འདོད་ན་ཡང་། སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བསྟན་པར་འཆད་དགོས་ཀྱི། ས་མཚམས་དང་སྦྱར་བ་མི་འགྲིག་གོ །འགྲེལ་ཆེན་དུ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུང་དྲངས་པ་དང་སྦྱར་

ཏེ། བཤད་ན་ཡང་ཅུང་ཟད་བཤད་དུ་རུང་ཡང་། དེ་ལྟར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་
འགྲིག་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ལ་བརྒྱུད་ནས་སྦྱོར་

1 <མ་ཕྱི། ༡༢༢བ༢ན། བསྒྲུབ། ཞོལ། ༡༡༩བ༦ན། སྐུ། ༡༢༧ན༣ན། བླ། ༡༢༧ན༦ན། སྒྲུབ>
2 <མ་ཕྱི། ༡༢༢བ༣ན། བསྒྲུབ ཞོལ། ༡༢༠ན༡ན། སྐུ། ༡༢༧ན༤ན། སྒྲུབ བླ། ༡༢༨བ༡ན། བསྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

249

བ་ཚོགས་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གོ་ཆ་དང་དངོས་སུ་བསྐྱེད་ཅིང་དངོས་སུ་སྦྱོར་བ་སྦྱོར་
ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་འཇུག་པ་དང་། མཐོང་ལམ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྦྱོར་བ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོས་བསྡུས་པའི་བརྩེ་བ་ནས་གཟུངས་ཀྱི་བར་གྱི་”སྒྲུབ་པ་དང་། ས་དང་པོས་
བསྡུས་པའི“སྒྲུབ་པ་སོགས་ཚོགས་”སྒྲུབ་དང་། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་”སྒྲུབ་པ་ངེས་འབྱུང་”སྒྲུབ་པར་དོན་གྱིས་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་”སྒྲུབ་པ་བཞིའི་དབྱེ་བ་དང་མཚན་གཞི་བསྟན་པ་ལ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་”སྒྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། གོ་ཆའི་ ”སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཅན་
གྱི་”སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་”སྒྲུབ1

་པ་ནི་འཇུག་

པའི་”སྒྲུབ2

་པ་ཡིན་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་པའི་ཐེག་ཆེན་ལ་
དངོས་སུ་ཞུགས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་”སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་ཚོགས་ཀྱི་”སྒྲུབ་པ་
ཡིན་ཏེ། ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔུང་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྫོགས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་

དུ་བྱས་པའི་”སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་སོ། །ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་

བོ་ཉིད་ཀྱི་”སྒྲུབ

3

་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་”སྒྲུབ4

་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་
མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་དག་པ་སའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༡༢༣ན༢ན། ཞོལ། ༡༢༠བ༡ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༢༧བ༤ན། བླ། ༡༢༧བ༦ན། སྒྲུབ>
2 <མ་ཕྱི། ༡༢༣ན༣ན། ཞོལ། ༡༢༠བ༡ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༢༧བ༤ན། སྒྲུབ བླ། ༡༢༧བ༦ན། བསྒྲུབ>
3 <མ་ཕྱི། ༡༢༣ན༤ན། ཞོལ། ༡༢༠བ༢ན། སྐུ། ༡༢༧བ༥ན། སྒྲུབ བླ། ༡༢༨ན༢ན། བསྒྲུབ>
4 <མ་ཕྱི། ༡༢༣ན༤ན། ཞོལ། ༡༢༠བ༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༢༧བ༦ན། སྒྲུབ བླ། ༡༢༨ན༢ན། བསྒྲུབ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

250

བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་གོ་སྒྲུབ་བཤད་པ།
གཉིས་པ་ལ། བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་གོ་”སྒྲུབ། སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་འཇུག་”སྒྲུབ། ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚོགས་”སྒྲུབ། རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱིན་བྱེད་ངེས་འབྱུང་”སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། “སྒྲུབ་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། དེ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་ལ་སོགས། །རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཡིས། །གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་གང་ཡིན་དེ། །དྲུག་ཚན་དྲུག་གིས་ཇི་བཞིན་བཤད། །
གཉིས་པ་ནི། གོ་ཆའི་”སྒྲུབ་པ་གང་ཡིན་དེ་བཤད་དོ། །ཇི་ལྟར་ན་དྲུག་ཚན་དྲུག་གིས་མདོ་ཇིབཞིན་དུའོ། །དྲུག་ཚན་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་རུང་སྟེ། གོ་ཆའི་”བསྒྲུབ1

་པ་དྲུག་པོ་
དེ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དྲུག་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཡིས་སོ། །མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དེ་དག་རྣམ་
མཁྱེན་ཡིད་ལ་བྱ་བས་ཡོངས་སུ་གཏོང་སྟེ། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཤིང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་སྟེ། འདི་ནི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པའི་གོ་ཆའོ། །ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང་། བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སྦྱར་བ་དང་། གཞན་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་། མི་འཇིགས་པ་དང་། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པའི་གཏོང་བའི་སེམས་པ་ནི་

1 <མ་ཕྱི། ༡༢༣བ༡ན། ཞོལ། ༡༢༠བ༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༢༨ན༢ན། སྒྲུབ བླ། ༡༢༨ན༤ན། བསྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

251

སྦྱིན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་ན་རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་སྤོང་བའི་སེམས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་

དང་། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་སྙན་པར་སྨྲ་བ་བཟོད་པ་སོགས་བཟོད་པ་གསུམ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མཐའ་དག་ལ་འདུན་པ་སྐྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཐེག་པ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བ་རྣམས་བླ་ན་མེད་པ་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བར་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་རྣམས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གོ་ཆ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་པ་
ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་ནི་སྦྱིན་པའི་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལྔ་ལ་ཡང་ཉམས་སུ་བླང་བརབྱ་སྟེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་

སོགས་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ལྡོག་པས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཚན་དྲུག་གིས་གོ་ཆ་རྣམ་པ་སུམ་
ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རེ་རེའི་ནང་དུ་སོ་སོར་
སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་དྲུག་བསྡུས་པ་ནའོ། །ལྡོག་པས་དབྱེ་བ་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་
ཀྱི་གོ་ཆའི་”སྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་དྲུག་གོ །སྦྱིན་པའི་གོ་”སྒྲུབ་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་སྦྱིན་པའི་གོ་ཆར་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་སྦྱིན་པ་དྲུག་སྦྱིན་པར་ཆོས་མཐུན་པ་ནས། ཤེས་རབ་དྲུག་ཤེས་རབ་ཏུ་ཆོས་མཐུན་པའི་དོན་དུ་བྱེད་པ་ནི། སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་གྱི། གོ་ཆའི་”སྒྲུབ་པ་དྲུག་ཏུ་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བྱེད་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྦྱིན་པ་དྲུག་བསྡུས་ནས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

252

ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྦྱིན་པའི་གོ་”སྒྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་སོ། །དེ་ནི་སྦྱིན་པའི་གོ་”སྒྲུབ་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྦྱིན་པའི་གོ་ཆ་དང་། སྦྱིན་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསམས་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐབས་སུ། རང་ཉིད་འབའ་
ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡང་འགོག་པའི་སྤོང་བའི་སེམས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ལ་ནི། གཞན་གནོད་གཞི་བཅས་སྤོང་བའི་སེམས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་གོ །ཕར་ཕྱིན་

དྲུག་ལས་དང་པོ་ལས་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་བསླབ་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་འཇུག་སྒྲུབ་བཤད་པ།
གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་གོ་བགོས་པ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་མཐའ་དག་སྦྱོར་བས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པ་འབྱུང་བས་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་སྦྱིན་སོགས་དང་། །ལམ་དང་བྱམས་ལ་སོགས་པ་དང་། །དམིགས་པ་མེད་དང་ལྡན་པ་དང་། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། །ཆེད་དུ་བྱ་དང་མངོན་ཤེས་དྲུག །རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་ལ་ནི། །འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཐེག་ཆེན་ལ། །འཛེགས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །
གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཡུལ་
གྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་དགུར་དབྱེའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་བསམ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

253

གཏན་གཟུགས་མེད་དང་། སྦྱིན་སོགས་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་བརྒྱད་དང་། འབྲས་

བུས་བསྡུས་པའི་རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་ལ་ནི་འཇུག་ཅིང་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་ལ་འཛེག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུས་བསྡུས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཇུག་པའི་”སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ལས། ཤྭ་རིའི་བུས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་གང་པོ་ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་བྱང་ཆེན་
ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་འཇུག་པ་དང་འཛེག་པ་ཡིན། གང་པོས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤྭ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་འདོད་པས་དབེན།
སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་དབེན། རྟོག་པ་དང་བཅས། དཔྱོད་པ་དང་བཅས།
དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཅན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཉེ་བར་ ”བསྒྲུབས

1

་སྟེ་གནས་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ལ། སོ་སོའི་དོན་དང་། རྟོགས་དཀའ་བ་
བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་མཐའ་དག་སྦྱོར་བ་ལག་ལེན་
གྱིས་རྣམ་པར་གནོན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་”སྒྲུབ་པ་དགུ་ཡིན་པས་འཇུག་པའི་”སྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་དགུ་པོ་དེ་ཡང་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། རྒྱུཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྟེན་ཐེག་ཆེན་གྱིས་བསྡུས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་བསམ་གཏན་ནས་གཟུགས་
མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་གཅིག་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་ཐེག་དམན་ལས་འབྱེད་པའི་

1 <མ་ཕྱི། ༡༢༤བ༥ན། བསྒྲུབས ཞོལ། ༡༢༢ན༡ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༢༩བ༢ན། བླ། ༡༢༩བ༣ན། བསྒྲུབས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

254

ཆོས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བར་བ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། རང་དོན་རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཐོབ་བྱེད་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་དང་། སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཐོབ་བྱེད་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་དང་གཞན་དོན་འགྲུབ་པའི་ཐབས་བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་པ་བཞི་དང་། གཞན་དོན་རྣམ་པར་དག་བྱེད་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མི་དམིགས་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་དམན་ལས་འབྱེད་པའི་ཆོས་
གསུམ་ཡོད་དེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ལས་བྱ་བྱེད་བདེན་པས་
སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། དགེ་རྩ་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་དོན་དུ་བསྒྱུར་བ་དང་། ཚོགས་མྱུར་དུ་རྫོགས་
པའི་ཐབས་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ལ་འཇུག་པ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དག་ལ་དམིགས་ནས་ཡང་དག་པར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་
ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་བཤད་པ་ལ། རྒྱུ་ངོ་བོ་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི། ཐོག་མར་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགསཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཞི་
གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་གོ་རིམས་དང་། ངོ་བོ་ལ་མཁས་པར་མ་བྱས་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་མི་ཤེས་པས། ཐོག་མར་དེ་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་གྲུབ་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ལྷག་མཐོང་བསྒོམ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་ནི་ལྷག་མཐོང་རྗེས་མཐུན་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས། །ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་ཤེས་བྱ་སྟེ། །ཐོག་མར་ཞི་གནས་བཙལ་བྱ་ཞེས་པ་དང་།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

255

དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པ་ལས་ཀྱང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ནི་གནས་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་སྟེ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཤེས་རབ་སྒོམ་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་། སྒོམ་རིམ་ལས། དེ་ལྟ་བས་ན་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་སྤངས་ནས་ཡོངས་སུ་དག་
པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བར་འདོད་པས། ཞི་གནས་ལ་གནས་ནས་ཤེས་རབ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་པས་སོ། །དང་པོར་ཐོབ་པའི་རིམ་པ་དེ་ལྟར་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱིས་

ཐོབ་ཟིན་ནས། ལྷག་མཐོང་སྔོན་དུ་བསྒོམས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཡང་ཞི་གནས་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་ངེས་པ་མེད་དོ། །
དང་པོ་གསར་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཐོབ་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ནི། མི་ཤེས་པ་འབའ་ཞིག་གིས་ཀུན་ནས་བསླང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ལ་ལ་ནི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི།

ཞི་གནས་ནི་མ་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལྷག་མཐོང་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་དོ། །“དེ་ལྟར

1

་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེན། དེ་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་
བསྡོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཞི་གནས་མ་ཐོབ་པ་མིན་གྱི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
དངོས་གཞི་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཞི་གནས་མ་ཐོབ་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་”ལྷག་མཐོང2

་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པ་བཞི་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིས་བསྡུས་པའི་ཞི་གནས་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སའི་དངོས་གཞི་ལས། གཞན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ནས་ལམ་གྱི་བར་དུ་ཡང་

1 <མ་ཕྱི། ༡༢༦ན༡ན། ཞེས ཞོལ། ༡༢༣ན༢ན། དེ་ལྟར སྐུ། ༡༣༠ན༤ན། བླ། ༡༣༠བ༣ན། ཞེས>
2 <མ་ཕྱི། ༡༢༦ན༢ན། ཞི་གནས ཞོལ། ༡༢༣ན༣ན། ལྷག་མཐོང སྐུ། ༡༣༠བ༤ན། བླ། ༡༣༠བ༥ན། ཞི་གནས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

256

དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་ཐོབ་སྟེ། དེ་འདུག་མ་ཐག་ཏུ་སེམས་འཇོག་སྟེ། ཆོས་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་མི་བྱེད་དོ། །དེ་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་པའི་སེམས་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་བཤད་པས་སོ། །
ཆོས་མངོན་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་པ་ཁ་
ཅིག །བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་ལས་དང་པོ་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ཐོག་མར་བསྒྲུབས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ལས་དང་པོ་བ་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་མི་ཤེས་པར་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནས་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ཐོག་མ་འཛིན་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ལ། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྒྲུབ་པའི་རིམ་པ་གཉིས་
ཡོད་པ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེ་གོམས་པ་ལས་འདུ་མི་བྱེད། །དེ་ནས་དེ་ཡི་ལུས་དང་སེམས། །ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཆེཐོབ་ནས། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་བཅས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་མ་རྟོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུས་སྒྲུབ་པའི་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ཉན་ས་ནས་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ལ། མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དེའི་རྗེས་ནས་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟར་ཉན་ས་ལས། དེ་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་ནི། རྩེ་གཅིག་དུ་བྱ་བ་ཉིད་ལ་ཇི་སྲིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མ་ཐོབ་ཅིང་། སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་མ་རག་གི་བར་དུ་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ལས་དང་པོ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

257

བ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐོབ་པ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལས་སེམས་སྦྱོང་བར་འདོད་པའི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་ལ་བརྩམས་ཤིང་ལེན་པ་ལ་གོམས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་དང་ཡང་དེ་ལ་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རབ་ཏུ་བརྩོན་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་

འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རྗེས་སུ་འཐོབ་བོ། །བདུན་པོ་དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་དང་། མོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། རབ་ཏུ་དབེན་པ་དང་། དགའ་བ་སྡུད་པ་དང་། དཔྱོད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པ་དང་། སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཐོག་མར་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་བསྒྲུབས་པས་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་བའི་བདེ་བ་སྐྱེས་པ་ནས། ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་ཆེད་དུ་མཚན་ཉིདསོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་བསྒོམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཡིད་བྱེད་དང་པོ་དེས་ནི་འདོད་པ་ལ་རགས་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཞི་བའི་རྣམ་པར་བལྟས་ནས་ཐོས་བསམ་གྱིས་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་བྱས་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་དྲངས་ནས། ལྷག་མཐོང་ཐོག་
མར་ཐོབ་པ་ནི་མོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་བྱེད་དེ་སྒོམ་བྱུང་ངོ་། །
དེ་ནས་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གོམས་པར་བྱས་པས་འདོད་པའི་
ཉོན་མོངས་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་འབྲིང་གསུམ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་དབེན་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དགའ་བ་སྡུད་པའི་ཡིད་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཉོན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

258

མོངས་ཕལ་ཆེར་སྤངས་པས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མི་འབྱུང་བར་མཐོང་ན། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་སམ་སྙམ་པ་འབྱུང་བས། ཉོན་མོངས་སྤངས་མ་སྤངས་བརྟག་པའི་ཆེད་དུ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་སླ་བའི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི་དཔྱོད་པ་ཡིད་བྱེད་དོ། །ཅུང་ཟད་མ་སྤངས་པར་ཤེས་པ་ན། གཉེན་པོ་གོམས་པར་བྱས་པས་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུ་གསུམ་སྤོང་པའི་དངོས་གཉེན་ནི། སྦྱོར་བའི་མཐའི་ཡིད་བྱེད་ཡིན་ལ། སྦྱོར་བའི་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་
པ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་པོ་ཞི་གནས་མཚན་
ཉིད་པ་དེ་ནི། འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་

ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །འགྲེལ་པ་མཛད་པའི་སློབ་དཔོན་འདི་ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་ལ། བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་ཉོན་ཡིད་མ་གཏོགས་པའི་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་
འཇོམས་པ་ཡིན་གྱི་ཅིག་ཤོས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སུམ་ཅུ་བར། གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ཡིའོ། ཞེས་བཤད་པས། རྟེན་ས་གང་ཡིན་པ་དེའི་སས་བསྡུས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གནས་སྐབས་གསུམ་མ་གཏོགས་པར་མངོན་གྱུར་མི་འགག་པར་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་བསམ་གཏན་ལ། རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་གཉིས་ཡིན་ལ། དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་འོག་ས་ལས་འདའ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

259

གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་སྒོམ་པའི་རྣམ་
སྨིན་དང་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་བ་སྟེ་ཚངས་རིས་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་གྱི་

སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། །གཟུགས་མེད་ལ་ཡང་རྒྱུ་
སྙོམས་འཇུག་གི་གཟུགས་མེད་ནི། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འོག་ས་ལས་འདའ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་གཟུགས་མེད་ནི། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་དེ་སྒོམ་པའི་རྣམ་སྨིན་ནམ། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་སྟེ།
གཟུགས་མེད་རིགས་བཞིར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་
རྣམས་སོ། །བསམ་གཏན་རྣམས་གོང་མས་འོག་མའི་ཡནལག་རགས་པ་དག་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་མི་འདྲ་བའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པས། ཡན་ལག་གིས་འདའ་བ་ཞེས་པའོ། །གཟུགས་མེད་རྣམས་ལ་ཡན་ལག་མི་འདྲ་བ་མེད་ཀྱི། དམིགས་
པ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་འོག་མ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དམིགས་པས་འདའ་བ་ཞེས་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་ལ་དང་པོ་ནས་བཞི་བའི་བར་དང་། གཟུགས་མེད་ལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་བཞིའོ། །ཡང་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་དག་པ་བ་དང་། ཟག་མེད་གསུམ་གསུམ་ཡོད་ལ། སྲིད་རྩེ་ལ་སྔ་མ་གཉིས་ཡོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་ཟག་མེད་
མེད་དེ། དམིགས་རྣམ་མི་གསལ་བས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་འདས་ལམ་གྱི་རྟེན་དུ་མི་
རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་ལ་མཁས་པས་འདོད་སེམས་དང་
སྲིད་རྩེ་ལ་བརྟེན་པ་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཤད་དོ། །བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

260

བསྡོགས་ལ་དག་པ་དང་། ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད་ལ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་དག་པ་འབའ་ཞིག་ཡོད་དོ། །ཉོན་མོངས་ཅན་མེད་དེ། དེས་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་ཟག་མེད་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་དང་པོའི་ཉེར་
བསྡོགས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་འདས་ལམ་བསྐྱེད་ལ། ཉེར་བསྡོགས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་བརྟེན་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་གཞི་རྣམས་ཀྱིས་འོག་
ས་ལས་འདོད་ཆགསདང་བྲལ་བར་བྱེད་མི་དགོས་ཏེ། ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བྲལ་བར་

བྱས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་གཞི་ཟག་བཅས་རྣམས་ཀྱིས་རང་ས་དང་གོང་སའི་གཉེན་པོ་མི་བྱེད་ཅིང་། ཟག་མེད་རྣམས་ཀྱིས་རང་ས་གོང་སའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པས་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་དང་། ཡོན་ཏན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་ཀྱི་ལམ་ཡང་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་དངོས་གཞི་ཙམ་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། རྟོག་དཔྱོད་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་གིས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གང་། དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དཔྱོད་པ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་གིས་རྟོག་པ་ལས་ཀྱང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གང་། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་དང་ལྡན་པའོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ནི། རང་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བར། རང་སའི་ཡན་ལག་ཁ་ཅིག་ལས་འདོད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

261

ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཙམ་པོ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་མེད་དོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནི། ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་གི་རྟོག་དཔྱོད་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་ཅིང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའོ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ནི། དྲན་
ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་གིས། དགའ་བ་ལས་འདོད་ཆགསདང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ཞིང་། དགའ་བས་དབེན་པའི་བདེ་བ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའོ། །བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནི། དྲན་པ་དང་བཏང་སྙོམས་ཡོངས་དག་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་གི་བདེ་བ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ཞིང་། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཕན་ཡོན་གྱིས་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའོ། །
གཟུགས་མེད་བཞི་ལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ནི། གཟུགས་དང་ཐོགས་པའི་འདུ་ཤེས་རགས་པར་མཐོང་ནས། འདུ་ཤེས་དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་རྣམ་པར་བཤིག་ཅིང་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་སྙམ་པའི་འདུ་ཤེས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པས། དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ནི་ནམ་མཁའ་ཡས་སོ་སྙམ་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་ཉིད་དགག་བྱར་བལྟས་ནས། ཡིད་བྱེད་དེ་ཉིད་མཐའ་ཡས་སོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་མངོན་དུ་གྱུར་བ་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་དེའི་འོག་ཏུ་གཟུང་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དེ་མངོན་དུ་གྱུར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། འདུ་ཤེས་ནི་ནད་དང་འབྲས་དང་ཟུག་
རྔུའོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པ་ནི། ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའོ། །འདུ་ཤེས་ཡོད་མིན་མེད་མིན་ནི།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

262

ཞི་བ་གྱ་ནོམ་པའོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དེ་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་ནུས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བསམ་

གཏན་རྣམས་ལ་སྟེ། བདེ་བ་ལ་རོ་མྱང་བའི་སྲེད་པ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། སྔོན་གྱི་མཐརལྟ་

བ་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་བ་ངན་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། བསམ་གཏན་
གྱིས་སེམས་ཁེངས་པ་ང་རྒྱལ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། རང་གིས་ཐོབ་པ་དེ་ཐར་ལམ་ཡིན་ནམ་མིན་སྙམ་པ་ཐེ་ཚོམ་ཤས་ཆེ་བའོ། །
དག་པ་བ་ནི། རང་སའི་ཉོན་མོངས་པས་མ་བསླད་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་དང་། གནས་པ་ཆ་མཐུན་དང་། ཁྱད་པར་ཆ་མཐུན་དང་། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞིའོ། །དེ་ཡང་དག་པ་པའི་བསམ་གཏན་གང་། མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་སའམ། འོག་སའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་། རང་དང་ས་གཅིག་པའི་དག་”པ་བ་ས1

་གཞན་འདྲེན་པ་དང་།
ས་གོང་མའི་དག་པ་བ་འདྲེན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་འདྲེན་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྲིད་རྩེ་ལ་ནི་ཁྱད་པར་
ཆ་མཐུན་མེད་དེ། དེའི་གོང་”ན2

་ས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་
ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཡང་མེད་དེ། སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཐོབ་པའི་འཕགས་པ་ཅི་ཡང་
མེད་པའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་ལམ་ཟག་མེད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་སྟེ་རྟོག་དཔྱོད་དང་། དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་དང་། སེམས་རྩེ་གཅིག་པའོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༡༢༩བ༣ན། པ་བ ཞོལ། ༡༢༦ན༥ན། པ་ས སྐུ། ༡༣༤བ༣ན། བླ། ༡༣༤ན༥ན། པ་བ>
2 <མ་ཕྱི། ༡༢༩བ༤ན། ཞོལ། ༡༢༦ན༦ན། སྐུ། ༡༣༤བ༤ན། ནས བླ། ༡༣༤ན༦ན། ན>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

263

གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་དང་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའོ། །གསུམ་པ་ལ་ལྔ་སྟེ། དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་དང་། བདེ་བ་དང་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའོ། །བཞི་པ་ལ་ཡན་ལག་བཞི་སྟེ། དྲན་པ་དང་བཏངསྙོམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་དང་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའོ། །བསམ་གཏན་རྣམས་ནི་གནོད་པ་སྤོང་བ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། ཕན་པ་བསྒྲུབ་པ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། དེ་གཉིས་ཀའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་
དབང་དུ་བྱས་ནས། ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྔ་ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ །གཟུགས་མེད་རྣམས་ལ་ཡང་ལྷག་མཐོང་ཡོད་མོད་ཀྱི། ཞི་གནས་ཤས་ཆེ་ཞིང་དེའི་ངང་དུ་རོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་མ་བཞག་གོ །བསམ་གཏན་པ་རྣམས་ནི། བདེ་སྡུག་གི་ཚོར་བ་མངོན་གྱུར་ཕྲ་རགས་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཚོལ་བར་བྱེད་ཀྱི། བཏང་སྙོམས་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཚོལ་བར་མི་བྱེད་དེ། སོ་
སོ་སྐྱེ་བོ་རང་ག་བ་རྣམས་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་
ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྡུག་བསྔལ་ཀྱི་ཚོར་བ་རགས་པ་ཡིད་མི་བདེ་
དང་། ཕྲ་བ་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། བདེ་བའི་ཚོར་བ་རགས་པ་
ཡིད་བདེ་བ་དང་། ཕྲ་བ་བདེ་བའི་དབང་པོ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་རིམ་པས་བསམ་གཏན་བཞི་རྣམ་པར་བཞག་ལ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་འདུ་ཤེས་མངོན་གྱུར་ལ་ཡང་ཕྲ་རགས་བཞི་ལས་ཕྱི་རོལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། ནང་རྣམ་ཤེས་ལ་བཀྲ་བར་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ། སྤང་བྱ་གཟུགས་དང་ཐོགས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། གཉེན་པོ་ནམ་མཁའི་འདུ་ཤེས་དང་། རྣམ་ཤེས་ལ་བཀྲ་འཛིན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

264

ལ་ཡང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་ཤེསལ་ཞེན་པ་དང་། དེའི་གཉེན་པོར་ཅི་ཡང་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་བཞི་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རིམ་པས། གཟུགས་མེད་བཞི་རྣམ་པར་བཞག་གོ །
གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་བསྒོམ་པ་ལས། དང་པོའི་གནས་གཞན་གསུམ་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་རྣམས། ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོར་བསྒོམས་པས། འོད་ཆུང་ལ་སོགས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པར་རིག་པར་བྱའོ། །གཟུགས་
མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་བསྒོམས་པས་གང་དུ་འཆི་འཕོ་བའི་ཕྱོགས་དེར་མིང་བཞིའི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་པས་སོ། །གནས་གཞན་གོང་འོག་གི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོར་བསྒོམ་པ་ལས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མཐོན་པོ་དང་། དམའ་བ་
དང་། ངན་པ་དང་། བཟང་པོ་ཅི་རིགས་འགྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆུང་ངུ་ནི། རྒྱུན་དུ་སྦྱོར་བ་དང་། གུས་པར་སྦྱོར་བ། གཉིས་ཀ་སྟོབས་ཅན་མེད་པ་དང་། འབྲིང་ནི་གང་རུང་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི་གཉིས་ཀ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའོ། །མཐོ་དམའ་དང་བཟང་ངན་ནི། ཚེ་རིང་ཐུང་། ཉོན་མོངས་མང་ཉུང་སོགས་སོ། །ཚད་མེད་པ་བཞི་ནི་རྟོགས་པར་སླ་ལ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །བསམ་
གཏན་འདི་དག་གི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པར་འདོད་པ་ཡོད་ན་ནི། གཞན་དུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

265

ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚོགས་སྒྲུབ་བཤད་པ།
གསུམ་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། ཚོགས་གསུམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཐེགཔ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མཐའ་དག་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་ལ་གནོན་པའི་འཇུག་པ་བྱས་པ་ལ་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བས་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། བརྩེ་དང་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་དྲུག །ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་བཅས་པ་དང་། །ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་གང་དང་། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་དང་། །ཡེ་ཤེས་དང་ནི་བསོད་ནམས་དང་། །ལམ་དང་གཟུངས་དང་ས་བཅུ་དང་། །གཉེན་པོ་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཡི། །རིམ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །
གཉིས་པ་ནི། ཚོགས་ཀྱི་”སྒྲུབ

1

་པ་ཡི་རིམ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་
ཞེ་ན། སྤྱོད་པ་རྟེན་དང་བཅས་པ་དང་། མཉམ་རྗེས་དང་། ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
དང་། འབྲས་བུ་སྒྲུབ་ཅིང་དམིགས་པ་འཛིན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་སྒྲིབ་

པ་སྤོང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་བརྩེ་བ་སོགས་བཅུ་བདུན་ནོ། །
གསུམ་པ་ལ། སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། ཚོགས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། གྲངས་ངེས་སོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ནས། བརྩེ་བ་ནས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་བར་བཅུ་ནི། གོ་ ”སྒྲུབ་ལས་འཕྲོས་ནས་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གོ་ཆ་བགོས་པ་ཞེས་བགྱི་བ་ལགས་ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་
དུ། གོ་ཆའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཏོ། །ཐབས་མཁས་མན་ཆད་

1 <མ་ཕྱི། ༡༣༡ན༡ན། ཞོལ། ༡༢༧བ༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༣༦ན༢ན། སྒྲུབ བླ། ༡༣༥བ༣ན། བསྒྲུབ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

266

བདུན་ནི། འཇུག་”སྒྲུབ་ལས་འཕྲོས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་གྱི་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་གང་ལགས། ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་
པར་རིག་པར་བགྱི་ལགས། ཐེག་པ་དེ་གང་ནས་འབྱུང་བ་ལགས། ཐེག་པ་དེས་གང་
དུ་གནས་པར་འགྱུར་བ་ལགས། ཐེག་པ་དེས་གང་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལགས། ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེའི་སྦྱོར་བ། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཐ་མི་
དད་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་འདས་པ་དང་། གནས་སྐབས་ངེས་པ་དང་། གཉེན་པོའིཕྱོགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། རྟོགས་པ་པོའི་དབང་དུ་
མཛད་ནས་དྲི་བ་ལྔའི་ལན་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །
དེ་ལ་ཐབས་མཁས་ནས་གཟུངས་ཀྱི་བར་ལྔ་ནི། དྲི་བ་དང་པོའི་ལན། ཐེག་ཆེན་
གྱི་ངོ་བོ་བསྟན་པས་གསུངས་ལ། སའི་ཚོགས་ནི། དྲི་བ་གཉིས་པའི་ལན་དང་། གཉེན་པོའི་ཚོགས་ནི། དྲི་བ་ཐ་མ་རྣམས་ཀྱི་ལན་གྱིས་གསུངས་སོ། །བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་བསྡུས་པ་ཚོགས་བདུན་ནི། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་

ལེན་པར་གོ་བགོས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། ཐོག་མར་གདུལ་བྱ་མཐའ་དག་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་འདྲ་བ་ལ། བདག་མེད་རགས་པས་སྟོང་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པ་དང་། སྤྲོས་བྲལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་
པར་བྱས་པ། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པའི་སྙིང་རྗེའོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

267

སྙིང་རྗེ་ཐ་མས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པ་ནི། སྙིང་རྗེའི་དམིགས་རྣམ་ལ་མི་མཁས་པ་ཡིན་ནོ། །སྙིང་རྗེས་ཡིད་གདུངས་པ་རྣམས་ནི། སྦྱིན་པ་བཏང་ནས་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ཕྱི་མའི་མངོན་མཐོའི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་
པ་དང་། བཟོད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་བསམ་གཏན་རྣམས་ཀྱིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
བདེ་བ་ལ་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས། གཅིག་ཏུ་ངེསཔའི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཤེས་རབ་
ཀྱིས་མྱང་འདས་ལ་བཀོད་ནས་གཏན་དུ་བའི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་ཏོ། །མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱིས་བསྡུས་པ་བཞི་ལས་མཉམ་གཞག་ནི། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་དང་ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་གྱི་ཚོགས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་དེའི་དོན་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཆོས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པའི་མདོ་ལས། སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་མཉམ་གཞག་ནི་ཞི་གནས་དང་། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ནི་ལྷག་མཐོང་ངོ་། །ཞི་གནས་ནི་གཡོ་མེད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ལ། ལྷག་མཐོང་ནི་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་བློ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་མི་མཐུན་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་བརྟན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ལས། ཡང་དག་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

སྣང་བ་སྐྱེ་བས། སྣང་བ་སྐྱེས་པས་མུན་པ་སེལ་བ་དང་འདྲ་བར་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་ཡིན་
གྱི། ཞི་གནས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་མེད་ན། སྤང་བྱ་མངོན་གྱུར་མ་ལུས་པ་ཡང་སྤོང་མི་ནུས་པས། ཞི་ལྷག་གཉིས་མིག་དང་སྣང་བ་དང་འདྲ་བར་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་གནས་པ་ཡིན་གྱི། སྣང་མུན་ལྟར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

268

མི་མཐུན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཚོགས་དང་ལྡན་པ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་
ལ་བྱེད་པས་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཚོགས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་མཉམ་རྗེས་ཀྱི་ལམགོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ཡེ་ཤེས་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཚོགས་གཉིས་གོམས་པར་བྱས་པས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་
གྱི་ཚོགས་དང་ལྡན་པ་དང་། ལམ་གྱི་ཚོགས་དང་ལྡན་པས་ཚིག་དང་དོན་བསྐལ་པ་
མང་པོར་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་གཏུགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཚིག་ལ་སོགས་པའི་
གཟུང་ཀྱི་ཚོགས་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལ་གཟུང་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། ཞི་གནས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་

དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། གསང་སྔགས་ནི་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །དབྱེ་ན། བཟོད་པའི་གཟུངས་དང་། གསང་སྔགས་ཀྱི་གཟུངས་དང་། ཚིག་དང་
དོན་གྱི་གཟུངས་སོ། །
དང་པོ་ནི། ཨ་ར་པ་ཙ་ན་ལ་སོགས་པའི་ཡི་གེ་ཞེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་ནས། ཨ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་སྟེ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་ཡི་གེའི་གནས་ལུགས་སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྒོམས་པས་དེ་ལ་མི་སྐྲག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་སྐྱེས་པ་ནི་བཟོད་པའི་གཟུངས་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྡིག་པ་ཞི་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་སྐྱོབ་པར་ནུས་
པའི་གསང་སྔགས་རྩོམ་པར་ནུས་པ་ནས་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཟུང་ཐོབ་ལ། དེ་ཡང་
སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ནས་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་སོ། །ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཚིག་དང་དོན་བསྐལ་བའི་བར་དུ་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་ནུས་པའོ། །དེ་ཡང་བཟོད་པ་ཐོབ་ཡན་ཆད་ནས་སོ། །ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པས་ས་དང་།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

269

མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་པའི་ཕྱིར་གཉེན་པོའི་ཚོགས་རྣམས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལསོགས་པ་བཅུ་བདུན་པོ་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆེན་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་ཚོགས་ཡིན་ཏེ། སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་བཅུ་བདུན་
པོ་འདི་དག་གིས་མྱུར་དུ་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་ངོ་བོས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འབྲས་བུར་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་འབྲས་བུར་འཛིན་པར་བྱེད་དེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བར་བདེན་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བར་རྒྱ་ཆེ་བས་བསྡུས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་དོན་མཐའ་དག་བསྒྲུབ་པས་སོ། །དོན་བསྡུས་ན། བཅུ་བདུན་པོ་འདིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བའི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་མཐའ་དག་བསྡུས་པའོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་བཅུ་བདུན་ནོ། །ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་བཅུ་
བདུན་པོ་འདི་དག་རྣམ་མཁྱེན་བསྐྱེད་པ་ལ་མང་ཉུང་གི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུའི་ཚོགས་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་།
སའི་ཚོགས་དང་། གཉེན་པོའི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་གཞིའི་དབྱེ་བས་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་དང་། ཡུལ་ཅན་དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉི་ཤུ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་དཔྱད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་འདིར་སྨྲས་པ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་རྣམས་

ལ་ཡང་རྟགས་ཆོས་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་པོ་རྣམས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

270

དང་ནི་རྒྱུ་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་གཉིས་ཀས་དབང་རྟེན་རྣམས་བདེནཔས་སྟོང་པ་ཕྱི་

དང་། ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། བདེན་པས་སྟོང་པའི་དངོས་པོ་བདེན་པས་སྟོང་པ་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཕྱོགས་བཅུ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བདེན་པས་སྟོང་པ་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །དེ་དག་གིས་སྲིད་ཞི་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་འདུས་བྱས་དང་། ཅིག་ཤོས་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་འདུས་མ་བྱས་བདེན་པས་སྟོང་པ་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་དང་། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐས་སྟོང་པ་དང་སྔ་
ཕྱི་དང་དབུས་བདེན་པས་སྟོང་པ་མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐོག་མཐའ་དང་བླང་དོར་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཡང་ན་ཕྱི་མ་ལ་སྦྱིན་སོགས་དོར་བྱར་མེད་པ་སྟོང་གཞིར་
བྱའོ། །གནས་ལུགས་དང་རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པ་རང་བཞིན་དང་ནི་ཆོས་ཀུན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་སྐྱེ་ལ་སོགས་འདས་སོགས་བདེན་པས་སྟོང་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་ལྡན་ཅིང་ཚོགས་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཕུང་པོ་ལྔའི་ངོ་བོ་བདེན་པས་སྟོང་བ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང་རང་

བཞིན་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ། བདེན་པས་སྟོང་པ་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཀྱི་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
དེ། དེ་བདེན་པས་སྟོང་པ་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དེ་ལྟར་སྟོང་གཞི་ཉི་ཤུ་རང་རང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཉི་ཤུར་འདོད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

271

དོ། །འདི་ནི་རྒྱས་པར་དབྱེ་བ་ཡིན་ཀྱི། བསྡུས་ན་སྟོང་ཉིད་སྔ་མ་བཅུ་དྲུག །ཕྱི་མ་

བཞིར་འདུས་ཏེ། སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་བྱས་པ་རྣམས་ནི། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་

འདུས་ལ། དེ་བཞིན་ཉིད་སྟོང་གཞིར་བྱས་པ་ནི་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་

སོ། །སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཡེ་ཤེས་ལ་འདོད་པ་ལྟར་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་སྟོང་གཞིར་བྱས་པ་གསུམ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་མཐོང་གིས་གསར་དུ་བྱས་སམ་སྙམ་པ་དགག་པ་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པ་དང་། བྱེད་པ་པོ་དོན་གཞན་
གྱིས་བྱས་སམ་སྙམ་པ་དགག་པ་སྟོང་ཉིད་ཐ་མ་གཉིས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ས་དང་། ས་བཅུ་དང་།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ནང་དང་ཕྱི་དང་དེ་གཉིས་ཀ་
སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་དང་སྤྱད་བྱ་དང་། དེའི་རྟེན་གསུམ་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་ཚོགས་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཞག་གོ །འགྲེལ་ཆེན་དུ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དང་པོ་གསུམ་སྦྱོར་ལམ་
དང་པོ་གསུམ་དང་། བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་ལ་བཤད་ན་རུང་བ་ཙམ་སྣང་མོད་ཀྱི། དང་

པོ་གསུམ་ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཞག་ན་དགོངས་པ་དང་མི་འགལ་ལོ། །སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་
སྦྱོར་ལམ་ལ་བཞག་གོ །ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་ཏུ་
འགྲོ་བར་རྟོགས་པདང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་མཆོག་གི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་འཕེན་བྱེད་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

272

ཡིན་པས། ས་དང་པོ་གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བཞག་གོ །འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྒྱུ་མཐུན་པའི་དོན་དུ་རྟོགས་
པའོ། །འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་དབྱིངས་ཡོངས་
སུ་འཛིན་པ་མེད་པའི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་འཕེན་ཏེ། དེ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་ལ་བཞག་གོ །མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་། ཀུན་བྱང་མེད་པའི་དོན་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་འཕེན་པས། ས་ལྔ་པ་དང་དྲུག་པ་ལ་བཞག་གོ །དེ་བཞིན་དུ་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པས་འཕངས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས། ས་བདུན་པ་དང་རང་བཞིན་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ས་བརྒྱད་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཡེ་ཤེས་ས་དགུ་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ས་བཅུ་པ་ལ་བཞག་ཅིང་། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོ་དང་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །
ཐ་མ་གསུམ་ནི། སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་རྟེན་ཡིན་པ་དང་། རང་བྱུང་ཉིད་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བཞག་གི །དང་
པོ་བཅུ་བདུན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ནི། སྤང་བྱ་མངོན་གྱུར་དང་། ས་བོན་ཅི་རིགས་པ་དང་བྲལ་བ་ས་བཅུ་པ་མན་ཆད་ལ་བཞག་གོ །སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཆེན་པོ་སྟོང་པས་ཆོས་དབྱིངས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་འཕངས་ལ། དེ་ས་དང་པོ་ལ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

273

བཞག་གོ་ཞེས་བཤད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་པར་སེམས་སོ། །
དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་དུ་དེ་ལ་གང་གི་ཚེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ། །ཞེས་བསྒོམས་པས་ཆ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་

རྟོགས་སུ་ཟིན་ཀྱང་། ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་གྱིས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་མཐོང་བའི་ལམ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ནི། ཆོས་དབྱིངས་ཆ་མེད་དུ་གསུངས་པ་སྔོ་སེར་ལྟར་མངོན་སུམ་ལ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་ཆ་སོ་སོར་མི་སྣང་བ་ཡིན་གྱི། ལྡོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆར་དབྱེར་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཆོས་ཅན་ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་ཆ་ཡོད་པས་སོ། །འཕགས་པ་སློབ་པའི་མཉམ་གཞག་
གིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་

རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་
མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ངེས་པ་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པར་
བཤད་པ་ནི། ས་བཅུའི་མཉམ་གཞག་གིས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་རིམ་གྱིས་སྤངས་པ་

ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་ལ་ངེས་པ་ཆེ་ཆུང་དང་། ངེས་པ་མི་འདྲ་བ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མར་སྣང་བའི་ལོགཕྱོགས་ཀྱི་སྣང་བ་ཤས་ཇེ་ཆུང་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་འདིའི་དམིགས་པ་ཅི་ཡིན་ཞེན་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། ལུགས་གཉིས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

274

དགོད་པ་དང་། ལུགས་ཕྱི་མ་འཐད་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཀླན་ཀ་སྤང་
བ་དང་། ལུགས་སྔ་མ་དགག་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཞན་མ་སྨོས་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ན་རེ། གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བདེན་གྲུབ་དེ་ཉིད་འཕགས་པའི་མཉམ་
གཞག་གི་གཞལ་བྱར་འདོད་དོ། །གཞན་དག་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པ་རྟོགས་པར་འདོད་དོ། །ཕྱི་མ་འདི་ཉིད་རིགས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། གང་དང་གང་ཤེས་པ་ཡིན་ན། དེའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་བདེན་སྟོང་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ལྟ་བུ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་
ཡེ་ཤེས་འདི་ཡང་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སོ། །རྣམ་ངེས་ལས། དམིགས་པ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ན། །དོན་མཐོང་རབ་ཏུ་འགྲུབ་མི་འགྱུར། ཞེས་པས་ཡུལ་དམིགས་པ་དེ་མ་དམིགས་ན་ཡུལ་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བས་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །བདེན་གྲུབ་
ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཡོད་པ། གཞི་མེད་འགྲོ་མེད་སྐྱེ་མེད་དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། འོ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། བདེན་སྟོང་ཡིན་པར་ཐལ། དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ནཟླ་
གཉིས་བཞིན། འདོད་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཐལ། ཁྱེད་གནས་ལུགས་སུ་འདོད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དེ་ཡང་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཅེ་ན། ཉེས་
པ་མེད་དེ། གསད་བྱ་ལྷ་སྦྱིན་དང་། གསོད་བྱེད་མཆོད་སྦྱིན་དེ་ཉིད་ལྷ་སྦྱིན་བསད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

275

པའི་ཆ་ཡིན་ན། དེ་བསད་པས་ལྷ་སྦྱིན་སླར་འབྱུང་རིགས་ན་ཡང་། གསོད་བྱེད་དེ་ཉིད་གསད་བྱ་བསད་པའི་ཆ་མ་ཡིན་པས་ལྷ་སྦྱིན་སླར་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། ཁྱེད་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐར་འདོད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དེ། གསོད་བྱེད་དང་
འདྲ་བའི་བདེན་སྟོང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་དེ་ཉིད། བདེན་སྟོང་
བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པས་བཀག་པས། དགག་བྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་སླར་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་གྲུབ་དེ་བདེན་སྟོང་དེའི་ཁྱབ་བྱེད་དང་། བདག་གཅིག་པའི་ཆ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན། དོན་དམ་པར་གྲུབ་དགོས་ཀྱི། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འགལ་ལོ་
ཞེས་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། མཉམ་གཞག་གི་དམིགས་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཐ་སྙད་པའི་མངོན་སུམ་
ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དང་། བདེན་གྲུབ་རྫུན་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བརྟེན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་དམིགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ན། འོ་ན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྫས་གཅིག་གམ་
ཐ་དད་གང་རུང་གཅིགཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པས། དངོས་པོར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ན་གཞན་དབང་དང་ཡང་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་དེ་གཞན་དབང་དང་འབྲེལ་བ་
མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡན་གར་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་འགྱུར་བས། གཞན་དབང་ལ་ཕྱིན་

ཅི་ལོག་གི་སྒྲོ་འདོགས་མི་ཆོད་པར་འགྱུར་རོ། །རྫས་གཅིག་ན་སྟོང་པ་ཉིད་འདུས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

276

བྱས་སུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་སྤོང་
མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །གང་དག་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་
གཞག་གིས་རྟེན་འབྱུང་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི། དབུ་མ་ཐལ་རང་གང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་ཤིང་། སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ལོག་པར་འཆད་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ལྟ་བ་སྐྱོང་བའི་རྣམ་གཞག་མི་
ཤེས་སོ་ཞེས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
ལྔ་པ་ནི། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་གཞན་འདིར་མ་བཤད་པ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་
བའི་སྤྱིའི་གྲངས་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་འདོད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་
གཞན་མཐའ་ཡས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་སྐབས་དོན་ངེས་པའི་གེགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་
ཀྱང་། ཁ་ཅིག་དོན་དམ་བདེན་པ་དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་རྟག་དངོས་སུ་འདོད་པ་དང་། རི་རབ་དང་ཡུངས་འབྲུ་ནམ་མཁའ་དང་ལག་མཐིལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་སའི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ཁྱད་ཆོས་དང་། འཕོ་ཚུལ་དང་། མིང་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་ལ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

277

ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་གནས་སམ་རྟེན་བྱེད་པས་ས་དང་འདྲ་བས་དེ་ལྟར་བསྙད་
པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་སྤང་བྱ་སེལ་པའི་ནུས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་སོ་སོ་སོ་སོར་རིམ་གྱིས་ཕྱེ་བའི་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པས་ས་བཅུའོ། །གསུམ་པ་ལ། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་
དང་། སྤང་བྱའི་ཁྱད་པར་རོ། །
དང་པོ་ནི། ས་དང་པོ་ལ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་། དེ་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཤེས། ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་ལ་འཇུག །འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་ཞིང་། བརྒྱར་འགྲོ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་སྣང་བར་བྱེད།
སེམས་ཅན་བརྒྱ་སྨིན། བསྐལ་བ་བརྒྱར་གནས། དེ་དག་གི་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐར་

འཇུག །ཆོས་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད། ལུས་བརྒྱ་སྟོན། ལུས་རེ་རེ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་འཁོར་
བརྒྱ་ཕྲག་རེ་སྟོན་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང་། ས་གཉིས་པ་ལ། ཡོན་ཏན་དེ་དག་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་སོགས་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། དྲི་མ་སྦྱོང་བའི་སྟོབས་དང་། ལམ་བགྲོད་པའི་སྟོབས་གོང་ནས་གོང་
དུ་འཕེལ་པ་དང་། ས་དང་པོར་སྦྱིནཔའི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པ་སོགས་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་ཁྱད་པར་དང་། ས་དང་པོར་འཛམ་བུ་གླིང་ལ་དབང་བ་དང་། ས་གཉིས་པར་གླིང་བཞི་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོར་སྐྱེ་བ་སོགས་རྣམ་སྨིན་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་
ཁྱད་པར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ། ཁམས་གསུམ་གྱི་སས་བསྡུས་པའི་
ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བརྟགས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་
བརྟགས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཀྱི་ས་བོན་འཇོམས་ལ། སྒོམ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ས་དང་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

278

པོ་ནས་བཅུ་བའི་བར་གྱིས་སྒོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་བཅུ་དྲུག་གི་ས་བོན་དང་། སྒོམ་
སྤངས་ཤེས་སྒྲིབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཀྱི་ས་བོན་རིམ་ཅན་དུ་སྤོང་བར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །འགྲེལ་ཆེན་དུ་བདེན་པ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེ་བས་ན་ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུར་བརྗོད་པ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་བར་སྒོམ་ལམ་དུ་བཤད་དོ། །
བཞི་པ་ནི། ཡོངས་སྦྱོང་གི་ཆོས་སོ་སོ་ཇི་སྲིད་མ་རྫོགས་པ་དེ་སྲིད་དུ་ས་དེ་
ཡིན་ལ། རྫོགས་ནས་ནི་ས་གཞན་དུ་འཕོས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ལྔ་པ་ནི། སའི་སྐད་དོད། བྷུ་མི་ཞེས་པ་ལ། ཡི་གེ་བསྣན་པའི་ངེས་ཚིག་གིས་བཤད་ན། འབྱུང་པོ་དཔག་མེད་འཇིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པས་སམ། ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་གོང་ནས་གོང་དུ་འགྲོ་བས་ས་ཞེས་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་རང་བཞིན་ནོ། །
དང་པོ་ནི། སའི་ཚོགས་ལས་གང་གི་སྐྱོན་ཟད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། རྒྱུའི་ས་དགུ་དང་། འབྲས་བུའི་ས་བཅུ་པའོ། །དང་པོ་ལ་དགུའི་དང་པོ། ས་དང་པོ་ལ་རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །
རྩ་བ། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་བཅུ་ཡིས། །ས་ནི་དང་པོ་འཐོབ་འགྱུར་
ཏེ། །བསམ་དང་ཕན་པའི་དངོས་ཉིད་དང་། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སེམས་མཉམ་ཉིད། །གཏོང་དང་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་། །དམ་ཆོས་དམིགས་པ་འཚོལ་བ་དང་། །རྟག་ཏུ་ངེས་འབྱུང་སེམས་ཉིད་དང་། །སངས་རྒྱས་སྐུར་འདོད་དགའ་བ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

279

དང་། །ཆོས་སྟོན་པ་དང་བདེན་པ་ཡི། །ཚིག་ནི་བཅུ་པ་ཡིན་པར་འདོད། །འདི་དག་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པས། །ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་ཤེས་པར་བྱ། །
དང་པོ་ནི། སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཆོས། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་བཅུ་ཡིས། །ས་ནི་དང་པོ་
ཐོབ་འགྱུར་ཏེ། བསམ་དང་ཞེས་སོ། །ཇི་ལྟར་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ནི། ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་དག་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། བདེན་པའི་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་ཟིན་པས་སོ། །མདོ་ནི། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་པ་གང་ལགས། ཞེས་པ་ནས། ཇི་སྐད་སྨྲས་པ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་སྟེ། འདི་ནི་བདེན་པའི་ཚིག་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའོ། །ཞེས་པའི་བར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྩ་བའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བཤད་པ་ནི། སེམས་ཅན་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་སོགས་གཞི་ཐམས་ཅད་ལ་གཡོ་སྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་གྱ་གྱུར་མེད་པའི་བསམ་པས་དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པར་སྤྲོ་བའི་ས་དང་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྦྱོང་ཡིན་ཏེ། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་ཤིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ས་དང་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
བཞིན་དུ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །གཞན་དོན་ཆེ་ཆེར་བྱས་ཏེ་རང་དང་
གཞན་གྱི་དགོས་པ་ལ་ཕན་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འཛིན་པ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཚད་མེད་པ་བཞིའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཉིད་དང་ས་འདིར་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པས། ལུས་དང་

ལོངས་སྤྱོད་དང་། དགེ་རྩ་ལ་སོགས་པའི་བདོག་པཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་ལ་སེར་སྣའི་ཀུན་འཛིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བ་དང་། སྒོ་གསུམ་གྱིས་ལམ་གྱི་རྩ་བ་ཐེག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

280

པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མགུ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཁྱིམ་པའི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བས་ཁྱིམ་ན་གནས་པ་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་མི་འབྲལ་བར་བླ་ན་མེད་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་འདོད་པ་དང་། ཆོས་ལ་སློབ་དཔོན་གྱི་དཔེ་མཁྱུད་དང་སེར་སྣ་
མེད་པས་དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དང་། དམ་བཅས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་
པས་བདེན་པར་སྨྲ་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ། དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་བཅུས་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །བཅུ་པོ་དེས་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་རྫོགས་ནུས་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱེད་ཅིང་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་
ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་བཅུ་པོ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དག་ཁོ་ནས་སོ། །གཉིས་པ་ས་གཉིས་པ་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
རྩ་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་བྱས་པ་གཟོ་དང་བཟོད། །རབ་ཏུ་དགའ་དང་སྙིང་བརྩེ་

ཆེ། །བཀུར་སྟི་བླ་མ་ལ་གུས་ཉན། །བརྒྱད་པ་སྦྱིན་ལ་སོགས་ལ་བརྩོན། །
དང་པོ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་བརྒྱད་ཀྱིས་ས་གཉིས་པ་སྦྱོང་བར་བྱེད་ནུས་ཏེ། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་ཤིང་གཉེན་པོ་རྫོགས་པར་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། ས་

གཉིས་པར། རྨི་ལམ་དུ་ཡང་འཆལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འབྱུང་ཞིང་།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པ་དེ་ཙམ་དུ་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་སོགས་མི་ལྡན་པས་
ཚུལ་ཁྲིམས་ལྷག་པ་ཞེས་བྱའི། ས་དེར་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་རྣམས་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

281

ནོ། །མདོ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཞེ་ན། ཉན་རང་གི་སེམས་ཡིད་ལ་
མི་བྱེད་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། ལས་གཞན་མེད་པར་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་ཚོལ་བ་སྟེ། འདི་
ནི་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་ལ་བརྩོན་ཞིང་ཚོལ་བའོ་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ས་གཉིས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་ཁྱད་པར་དུ་
བྱེད་པ་ནི། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་

པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞན་གྱིས་ཕན་པ་བྱས་པ་དྲན་པ་བྱས་པ་ཆུད་མི་གཟོན་
པ་དང་། གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་བཟོད་པ་གནོད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་
ཞིང་། སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པ་དང་། ཆོས་ལ་ངེས་རྟོག་ཀྱི་བཟོད་པ་དང་ལྡན་
པའོ། །དགེ་བའི་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ལ་འགྱོད་པ་མེད་པ་སྤྲོ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། སེམས་ཅན་ནམ་ཡང་མི་འདོར་བ་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་གོང་མ་མཁན་པོ་ལ་སོགས་པ་འདུད་པ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཆོས་
གསུངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། དེ་ཡང་བསྒྲུབ་པ་དམ་པ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྤྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་
སྔ་མ་བཞིན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་
ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
རྩ་བ། ཐོས་པས་མི་ངོམས་་ཉིད་དང་ནི། །ཟང་ཟིང་མེད་པར་ཆོས་སྦྱིན་དང་། །སངས་རྒྱས་ཞིང་ཀུན་སྦྱོང་བ་དང་། །འཁོར་བས་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོ་དང་། །ངོ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

282

ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ། །རློམ་མེད་བདག་ཉིད་དེ་རྣམ་ལྔ། །
དང་པོ་ནི། ས་གསུམ་པ་ཐོས་པས་མི་ངོམས་པསོགས་ལྔས་སྦྱོང་བར་བྱེད་དེ། དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པས་སོ། །བྱང་ཆེན་ས་གསུམ་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་ལྔ་ལ་གནས་པར་བྱ་སྟེ། ལྔ་གང་ཞེ་ན། མང་དུ་ཐོས་པས་མི་ངོམས་ཤིང་དེ་ལ་ཡང་ཡི་གེར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པ་དང་། ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། མང་དུ་ཐོས་པ་ལ་བརྩོན་ཞིང་། དུས་ནམ་ཡང་མི་འདོར་བ་དང་། རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་དང་། གྲགས་པ་སོགས་དོན་དུ་མི་གཉེར་བར་གཞན་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་དམ་པའི་ཆོས་ཞེས་པ་གཉིས་དང་། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཞིང་སྦྱོང་བའི་རྒྱུར་ཚོགས་རྒྱ་ཆེར་པོ་སྒྲུབ་པ་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཞེས་དང་། ས་གསུམ་པར་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པས། གདུལ་བྱའི་ལོག་སྒྲུབ་བཟོད་ཅིང་། བཟོད་པ་གཞན་གཉིས་ཀྱང་རྫོགས་པ་ཕན་བཏགས་པའི་ཞེས་དང་། རང་དང་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཛེམ་པ་ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་རྫོགས་པས་མི་དགེ་བའི་ཆོས་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་ལྔ་བོ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མི་རྟོག་པས་ཟིན་ནས་ཡོངས་སུ་ཞེས་སོ། །
བཞི་པ་ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །
རྩ་བ། ནགས་གནས་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་དང་། །སྦྱངས་པ་ཡང་དག་སྡོམ་བསྟེན་དང་། །བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་དང་། །འདོད་པ་རྣམས་ལ་སྨོད་པ་དང་། །མྱ་ངན་འདས་དང་བདོག་ཀུན་གཏོང་། །མི་ཞུམ་པ་དང་ལྟ་བ་མེད། །
དང་པོ་ནི། ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་དབེན་པས་ནགས་ན་གནས་པ་དང་།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

283

འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་དང་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡི་དམ་བརྟན་པས་སྦྱངས་པ་ཡང་དག་སྡོམ་རྟེན་སོགས་བཅུས་ས་བཞི་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་སྟེ། དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ས་བཞི་པ་ལ་གནས་པའི་ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ཡོངས་སུ་བཏང་བར་མིབྱའོ། །བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་དགོན་པ་ན་གནས་པ་དང་། ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། འདུ་འཛིས་དབེན་ཞིང་གྲོང་ལས་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་འཕགས་པའི་དགོན་པར་གནས་པ་དང་། རྙེད་པ་མ་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་པར་འདོད་པ་མེད་པ་འདོད་པ་ཆུང་བ་དང་རྙེད་པ་ཐོབ་པ་ལ་ལྷག་པར་དེ་ལས་བཟང་བ་དང་མང་བ་སོགས་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་པ་ཆོག་ཤེས་པ་དང་། བསོད་སྙོམས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ལ་ཡི་དམ་བརྟན་པས་ཡང་དག་པར་བསྡོམས་པ་དང་། ཉེས་ལྟུང་གིས་མ་གོས་པ་བསླབ་པ་བླངས་པ་ཞེས་དང་། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་སྲེད་པ་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་སྤོང་བར་བྱེད་པས་འདོད་པའི་ཞེས་དང་། གདུལ་བྱ་དང་འཚམས་པར་ཐར་པ་ལ་འགོད་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་གཞོལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་བདོག་པ་ཞེས་དང་། ས་བཞི་པར་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་
པས་རང་ལ་དགེ་བ་མཐའ་དག་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཤེས་ནས། དགེ་བ་བསྒྲུབ་པ་ལ་སེམས་མི་ཞུམ་པ་དང་། ཅི་ལ་ཡང་ལྟོས་པ་མེད་པར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་ཞེན་གྱིས་མི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་སྔ་མ་ལྟ་བུ་སྙིང་རྗེ་
ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་རྣམ་པ་བཅུས་ཞེས་སོ། །
ལྔ་པ་ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

284

རྩ་བ། འདྲིས་དང་ཁྱིམ་ལ་འཁྲེན་པ་དང་། །འདུ་འཛིར་གྱུར་པའི་གནས་དང་
ནི། །བདག་བསྟོད་གཞན་ལ་བརྙས་པ་དང་། །མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུ་དང་། །རློམ་
པས་ཁེངས་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག །བློ་ངན་དང་ནི་ཉོན་མོངས་བཟོད། །བཅུ་པོ་འདི་ནི་རྣམ་
སྤངས་ན། །ས་ལྔ་པ་ནི་ཡང་དག་འཐོབ། །
དང་པོ་ནི། འདྲིས་དང་ཞེས་སོགས། བཅུ་པོ་དེ་ནི་རྣམ་སྤངས་ན། ས་ལྔ་པ་ནི་
ཡང་དག་པར་འཐོབ་སྟེ་དེའི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྙེད་བཀུར་ལ་སྲེད་པས་རྙེད་པཞེས་དང་། ཁྱིམ་ལ་སྲེད་པས་གཞན་ལ་དད་པ་ཅན་གྱི་

ཁྱིམ་ཞེས་དང་། འདུ་འཛི་ལྷག་པར་འདོད་པས་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་གྲོང་ལ་སོགས་པར་གནས་པ་དང་། རྙེད་བཀུར་གྱི་ཆེད་དུ་བདག་ལ་ཞེས་དང་། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མི་
དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་ལམ་བཅུ་ལྷག་པར་འཕེལ་བ་དང་། རང་ཁེངས་ཤིང་གཞན་ཁྱད་
དུ་གསོད་པ་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་ཞེས་དང་། བླང་དོར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པས་དགེ་བ་དང་ཞེས་དང་། ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་འཇིག་ལྟ་ལ་སོགས་པ་བློ་གྲོས་ངན་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་རྣམ་པར་སྤོང་ཞིང་ལོག་པའི་ཆོས་གཉེན་པོ་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཟིན་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ཞེས་སོ། །ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལོག་ལྟ་ས་
དང་པོ་ནས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཟད་པར་སྤངས་ཟིན་པས། དུས་དེར་འཁོར་དེར་གནས་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་ལྟོས་པའམ། ཡང་ན་མཐར་འཛིན་གྱི་”ལྟ་བ་ཚད་1

དུ་འཛིན་

1 <མ་ཕྱི། ༡༤༠བ༤ན། ལྟ་བ་ཆད ཞོལ། ༡༣༦བ༣ན། ལྟ་བ་ཚད སྐུ། ༡༤༦བ༢ན། བླ། ༡༤༥ན༥ན། རྟག་ཆད>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

285

པའི་མཐར་ལྟ་ལ་ལོག་ལྟར་བཏགས་པའོ། །ངེས་པར་ལོག་ལྟ་ལ་འཆད་ན་རྒྱང་རིང་དུ་
ཐག་བསྲིངས་པའི་གཉེན་པོ་སྐྱེས་པ་ལ་བྱའོ། །འདིར་བསྟན་པའི་”སྦྱང1

་བྱ་གཞན་

རྣམས་ཀྱང་མངོན་གྱུར་ཕལ་ཆེར་མི་འབྱུང་མོད་ཀྱི། ས་དེར་འདི་དག་གི་ས་བོན་ཅི་
རིགས་སྤངས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །དྲུག་པ་ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
རྩ་བ། སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བརྩོན་འགྲུས། །བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་རབ་རྫོགས་པས། །སློབ་མ་དང་ནི་བསེ་རུ་ལ། །དགའ་དང་སྐྲག་པའི་སེམས་སྤངས་པ། །བསླངས་ན་མི་ཞུམ་བདོག་པ་ཀུན། །བཏང་ཡང་མི་དགའ་མེད་པ་དང་། །དབུལ་ཡང་སློང་བ་མི་སྤོང་བས། །ས་ནི་དྲུག་པ་ཡང་དག་འཐོབ། །
དང་པོ་ནི། སྦྱིན་དང་ཞེས་སོགས་ཡོན་ཏན་དྲུག་རྫོགས་ཤིང་། སྐྱོན་དྲུག་སྤངས་པས་ས་ནི་དྲུག་པ་ཡང་དག་པར་འཐོབ་སྟེ། དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ས་དྲུག་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གོ །གཞན་ཡང་ཆོས་དྲུག་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། དྲུག་གང་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སེམས་ཡོངས་སུ་སྤངས་པར་
བྱའོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག་རྫོགས་པས་སྤང་བྱ་དྲུག་སྤོང་སྟེ། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་ལ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་སྤངས་པ་དང་། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་

1 <མ་ཕྱི། ༡༤༠བ༥ན། སྦྱང ཞོལ། ༡༣༦བ༤ན། སྦྱད སྐུ། ༡༤༦བ༢ན། བླ། ༡༤༥ན༦ན། སྤང>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

286

ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པ་ལ་སྐྲག་པ་སྤོང་བ་དང་། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་

རྫོགས་པས་སློང་བ་པོའི་སྐྱེ་བོས་བླངས་ན་ཞུམ་པ་སྤོང་བ་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སྤྲོ་དགའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངང་གིས་གཏོང་
བར་ཞུགས་པ་ལ་མི་དགའ་བ་སྤོང་བ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་རང་
ཉིད་བཀྲེན་ཡང་སློང་བ་པོའི་སྐྱེ་བོ་སྤོང་བའི་སེམས་སྤོང་བ་སྟེ། གཉེན་པོ་དྲུག་རྫོགས་པ་དང་། སྤང་བྱ་དྲུག་སྤངས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཞེས་
སོ། །ཡང་ན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པས་ཉེས་པ་དང་པོ་གསུམ་
སྤངས་པ་དང་། སྦྱིན་པ་རྫོགས་པས་ཐ་མ་གསུམ་སྤངས་པའོ། །ས་ལྔ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ས་འདིར་ཤེར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ནི་ཐུན་མོང་བའི་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དེའི་རྗེས་སུལྷག་མཐོང་ཐོབ་པའི་རིམ་པ་ལྟར་ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །བདུན་པ་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་གྱུར་པ་ལ། སྤང་བྱ་ཉི་ཤུ་སྤོང་བ་དང་། གཉེན་པོ་ཉི་ཤུ་བསྟེན་པར་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
རྩ་བ། བདག་དང་སེམས་ཅན་འཛིན་པ་དང་། །སྲོག་དང་གང་ཟག་ཆད་རྟག་
དང་། །མཚན་མ་རྒྱུ་དང་ཕུང་པོ་དང་། །ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དག་དང་ནི། །ཁམས་གསུམ་པོ་ལ་གནས་དང་ཆགས། །སེམས་ནི་ཀུན་ཏུ་ཞུམ་པ་དང་། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ། །དེར་ལྟ་བ་ཡི་མངོན་ཞེན་དང་། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྩོད་པ་
དང་། །དེ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ནི། །ཉི་ཤུ་གང་ལ་རྣམ་ཆད་པ། །དེ་ཡིས་ས་ནི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

287

བདུན་པ་ཐོབ། །
དང་པོ་ནི། བདག་དང་སེམས་ཅན་འཛིན་པ་སོགས་ཉེས་པ་ཉི་ཤུ་གང་ལ་རྣམ་པར་ཆད་པ་དེ་ཡིས་ས་ནི་བདུན་པ་འཐོབ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་ཉི་ཤུ་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ས་བདུན་པ་ལ་གནས་པ་ལ་ཆོས་ཉི་ཤུ་མི་འབྱུང་སྟེ། ཉི་ཤུ་གང་ཞེ་ན། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། སྲོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ས་བདུན་པ་བ་ཆོས་ཅན། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ས་བོན་ཅི་རིགས་སྤངས་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་བསྐལ་པ་མང་པོའི་བར་དུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་ཏེ།
གཉེན་པོའི་སྐབས་སུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྩོད་པ་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོའི་འཇིག་བྱེད་དུ་འཛིན་པ་དང་། སྟོང་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་འགལ་བར་བརྗོད་པ་འཛིན་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་པ་སྟེ། ཉེས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཉི་ཤུ་དང་བྲལ་ནས་ལྡོག་པའི་ཆོས་གཉེན་པོ་ཉི་ཤུ་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
རྩ་བ། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་དང་། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་ཉིད་དང་། །སྙིང་རྗེ་དང་ནི་རློམ་མེད་དང་། །ཆོས་མཉམ་ཉིད་དང་ཚུལ་གཅིག་ཤེས། །མི་སྐྱེ་བ་དང་བཟོད་ཤེས་དང་། །ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་སྟོན། །རྟོག་པ་ཀུན་ཏུ་འཇོམས་པ་དང་། །འདུ་ཤེས་ལྟ་དང་ཉོན་མོངས་སྤོང་། །ཞི་གནས་ངེས་པར་སེམས་པ་དང་། །ལྷག་མཐོང་ལ་ནི་མཁས་པ་དང་། །སེམས་དུལ་བ་དང་ཐམས་ཅད་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

288

ལ། །ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། །ཆགས་པའི་ས་མིན་གར་འདོད་པར། །ཞིང་གཞན་དུ་ནི་མཉམ་འགྲོ་དང་། །ཀུན་ཏུ་བདག་གི་ངོ་བོ་ནི། །སྟོན་པ་ཉིད་དང་ཉི་ཤུའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་ཤུ་སྤང་བྱར་བསྟན་པའི་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཆོས་གཉེན་པོ་དེ་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་སོགས་ཉི་ཤུས་ས་བདུན་པ་ཡོངས་སུསྦྱོང་སྟེ། དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ས་བདུན་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་ཉི་ཤུ་པོ་འདི་དག་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། ཉི་ཤུ་གང་ཞེ་ན། སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བ་དང་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ས་བདུན་པ་བ་དེས་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་གསུམ་བདེན་པས་སྟོང་པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་པ་མེད་པ་མངོན་
གསུམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། རིམ་པ་བཞིན་དུ་
གང་ཟག་གི་བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་། སྲོག་ཏུ་འཛིན་པ་སྤོང་བར་བྱེད་དོ། །སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ་སོགས་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་གསད་པར་བྱ་བ་སོགས་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པས་རང་དབང་བའི་
གང་ཟག་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང་། སྐྱེ་བ་དུ་མར་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུངས་

པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་ལྡན་པས། །སེམས་ཅན་ཆད་
པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང་། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་
ལས་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པས་སེམས་ཅན་རྟག་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང་། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་བླང་དོར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

289

གྱི་མཚན་མ་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང་། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་མཐར་ཐུག་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པས་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱུ་རིགས་ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང་། མིང་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པསཕུང་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་ངེས་པར་རྟོག་པའི་བཟོད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་ཁམས་སུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་གཟུང་འཛིན་བདེན་མེད་དུ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང་། བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས།
ཁམས་གསུམ་ལ་གནས་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང་། གཙང་བདེ་སོགས་
ཀྱི་མཚན་མར་འཛིན་པའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་མེད་པ་དང་། འཇིག་ཚོགས་
ལ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་འདོར་བ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་གསུམ་གྱིས་ཁམས་གསུམ་ལ་དོར་བྱར་བདེན་པར་ཆགས་པ་སྤོང་བ་དང་།
ཞི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཡོན་ཏན་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཞི་གནས་བསྒོམས་པས་ནི།
གོང་མའི་ཁྱད་པར་ཐོབ་མི་ནུས་སྙམ་དུ་སེམས་ཞུམ་པ་སྤོང་བ་དང་། ལྷག་མཐོང་གིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མར་ཤེས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པས། སངས་རྒྱས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤོང་བ་དང་། དམིགས་པར་ལྟ་བའི་ཁེངས་པ་དང་བྲལ་ཞིང་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཉེ་བར་ཞི་བས་ཆོས་སུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང་། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

290

དགེ་འདུན་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤོང་བ་དང་། གང་ལ་ཡང་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གནས་མ་ཡིན་པརརྟོགས་པ་དང་ལྡན་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་ལྟ་བའི་བདེན་ཞེན་སྤོང་བ་དང་། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་དོན་དུ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་དུས་མཉམ་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡན་པས། སྟོང་པ་ཉིད་
ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་། དམིགས་པ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་གདུལ་བྱ་དང་མཐུན་པར་ཐམས་ཅད་དུ་བདག་གི་ལུས་ལ་དབང་བསྒྱུར་ཐོབ་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པས་ནི། སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་འགལ་བར་བརྗོད་པའི་འཛིན་པ་སྤོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་པ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་པོ་འདིས་ཀྱང་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་
སྒོ་ནས་ས་བདུན་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
བརྒྱད་པ་ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
རྩ་བ། སེམས་ཅན་ཀུན་ཡིད་ཤེས་པ་དང་། །མངོན་པར་ཤེས་པས་བརྩེ་བ་དང་། །སངས་རྒྱས་ཞིང་བཟང་སྒྲུབ་པ་དང་། །ཡོངས་སུ་བརྟག་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་

བརྟེན། །དབང་པོ་ཤེས་དང་རྒྱལ་བ་ཡི། །ཞིང་སྦྱོང་སྒྱུ་མ་ལྟར་གནས་དང་། །བསམས་བཞིན་སྲིད་པ་ལེན་པ་དང་། །ལས་ནི་རྣམ་པ་འདི་བརྒྱད་བཤད། །
དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ཀུན་ཡིད་ཤེས་པ་སོགས་བཞི་ཕྲག་གཉིས་གང་ཡང་རུང་བས་ས་བརྒྱད་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་བཞི་པོ་འདི་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

291

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། གཞན་
ཡང་ཆོས་བཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཆགས་བཅས་དང་
ཆགས་བྲལ་སོགས་སེམས་གཅིག་གིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པ་དང་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱིཁམས་སུ་རྣམ་པར་རོལ་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པས་བརྩེ་བ་
དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོས་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྟེན་གསེར་དང་བཻ་ཌཱུརྻ་

ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་བ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ཡོངས་སུ་བརྟག་པས་ཏེ། དེའི་ཆེད་དུ་སྒོ་གསུམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་མཉེས་པར་
བྱེད་པ་དང་སྟོབས་བཅུ་རྗེས་མཐུན་པ་དང་གཙོ་བོར་ལྷའི་མིག་བསྐྱེད་པས་དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་ཤེས་པ་དང་། རང་གང་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བསྟེན་པ་སེམས་ཅན་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་། ལྡང་འཇུག་
ཐམས་ཅད་”དུ

1

་སྒྱུ་མ་ལྟར་གནས་པ་དང་། གང་དུ་གང་གི་སྐྱེ་བ་བཟུང་ན། སེམས་ཅན་
གྱི་དོན་མཐོང་ནས་སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་བས་སྐྱེ་བོ་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པ་ཞེས་སོ། །
ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
རྩ་བ། སྨོན་ལམ་དག་ནི་མཐའ་ཡས་དང་། །ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སྐད་ཤེས་དང་། །སྤོབས་པ་ཆུ་བོ་ལྟ་བུ་དང་། །མངལ་དུ་འཇུག་པ་མཆོག་དང་ནི། །རིགས་དང་རུས་དང་ཆོ་འབྲང་དང་། །འཁོར་དང་སྐྱེ་བ་དག་དང་ནི། །ངེས་འབྱུང་བྱང་ཆུབ་ཤིང་

1 <མ ཕྱི། ༡༤༣བ༣ན། ད ཞོལ། ༡༣༩ན༥ན། སྐུ། ༡༤༩བ༢ན། བླ། ༡༤༧ན༣ན། དུ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

292

རྣམས་དང་། །ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡིན། །
དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་སྨོན་པ་འགྲུབ་པའི་སྨོན་ལམ་དག་ནི་མཐའ་ཡས་པ་སོགས་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ས་དགུ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་དེ། དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ས་དགུ་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། བཅུ་གཉིས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་སྨོན་ལམ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དང་། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སྐད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་རྫོགས་པས་སྨོན་ལམ་མཐའ་ཡས་པ་འགྲུབ་པ་དང་།
ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་ཤེས་པའི་ངེས་པའི་ཚིག་སོ་སོ་ཡང་དག་པ་རིག་པ་ཐོབ་པས་ལྷ་ལསོགས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐད་ཤེས་པ་དང་། བརྗོད་པ་ཟབ་མོ་
ལ་དབང་འབྱོར་བའི་སྤོབས་པ་སོ་སོར་རིག་པ་ཐོབ་པས་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སྤོབས་པ་ཆུ་བོ་ལྟར་མི་ཟད་པ་དང་། བུད་མེད་ཀྱི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་བསྔགས་པའི་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པ་དང་། རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྒྱལ་པོ་དང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་ལ་སོགས་པར་གནས་པ་དང་། རུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཉི་མ་དང་བུ་རམ་ཤིང་ལ་སོགས་པ་ལ་སྐྱེས་པའི་རུས་དང་། མ་ལ་སོགས་པ་དང་ལེགས་པར་འབྲེལ་བའི་གཉེན་དམ་པ་བརྒྱུད་མར་བྱུང་བའི་ཆོ་འབྲང་དང་། རང་གིས་བཏུལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ལ་བཞག་པ་རང་དབང་བའི་འཁོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། བརྒྱ་བྱིན་དང་། མིའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པས་མངོན་པར་བསྟོད་པར་སྐྱེ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་གནས་གཙང་མའི་ལྷས་བུ་ལ་སོགས་པས་བསྐུལ་ཏེ། ཁྱིམ་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

293

དང་། དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་བས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་སྟོན་པ་འདིའི་ཨཱ་ཤྭད་ཐ་དང་། བྱམས་པའི་ཀླུ་ཤིང་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་

པོ་ལ་འདུག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་
པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་དགགིས་ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་ས་བཅུ་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུའི་ས་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ངེས་པར་བསྟན་ནས་འབྲས་བུ་ས་བཅུ་པའི་མཚན་ཉིད་འཆད་དོ། །དེ་ཡང་ས་འོག་མ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་ལྡན་པར་བསྡུ་བའི་སྒོ་
ནས་སོ། །ས་བཅུ་བ་ཡོངས་སྦྱོང་གི་སྒོ་ནས་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འབྲས་བུའི་ས་བཅུ་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སྦྱོང་དེ་དག་མ་བཤད་པར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་
བཤད་པ་ཙམ་གྱིས་རྫོགས་པར་གོ་ནུས་པས་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ས་དགུ་འདས་ནས་ཡེ་ཤེས་ནི། །གང་གིས་སངས་རྒྱས་སར་གནས་པ། །དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས། །བཅུ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །
གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་ན། དམན་པ་ས་བརྒྱད་དང་། རྒྱུའི་ས་དགུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ས་དགུ། སྔ་མ་ཤེས་མཐོང་དང་།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

294

ཕྱི་མ་ལ་གནས་ནས་འདས་ནས། ཡེ་ཤེས་ནི་གང་གིས་མདོ་ལས་འདའ་བྱ་ས་དགུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གནས་པ་ཞེས་བཤད་པ་དེ་ནི་ཤེས་པར་
བྱའོ། །གང་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་ལས། འདའ་བྱ་ས་དགུའི་རྗེས་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྨོས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ས་དེ་ཆོས་ཅན། ས་བཅུ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ས་གང་ཞིག །ཁྱོད་ལ་གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ས་བཅུ་པ་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནར་བརྗོད་པར་བྱའི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གྱི་ས་བཅུ་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་བྱང་ཆེན་
ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྤྱོད་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། རིགས་ཀྱི་ས་དང་ཞེས་པ་ནས།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་ཏེ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ས་དགུ་ལས་འདས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་གནས་ཏེ། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ས་བཅུ་པའོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ལ། འདའ་བྱ་ས་དགུ་བཤད་པ་དང་། དེ་ལས་འདས་པ་ས་བཅུ་པ་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་ལ་བརྟེན་པའི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་ཆོས་ཅན། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་རིགས་ཀྱི་ས་ཡིན་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་རིགས་ལ་མི་འཁྲུལ་པའི་སོ་སྐྱེའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་ཀྱི་ས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ལས་སླར་མི་ལྡོག་པར་མ་ངེས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

295

བསྒྱུར་བ་པའི་ཉན་ཐོས་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་རིགས་ཀྱི་ས་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཀྱི་སའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
མཐར་གྱིས་པའི་འབྲས་བུ་དང་པོ་རྒྱུན་ཞུགས་ལ་ཞུགས་པའི་རྟོགས་པ་ཆོས་
ཅན། བརྒྱད་པའི་ས་ཡིན་ཏེ། ཟུང་བཞིའི་ཡ་གྱལ་དང་པོའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མཐར་གྱིས་པའི་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་རྟོགས་པ་ནི་མཐོང་བའི་ས་ཡིན་ཏེ། ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་རྟོགས་པ་ཆོས་ཅན། བསྲབསཔའི་ས་ཡིན་ཏེ། ཕལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་པའི་འབྲས་གནས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་མི་འོང་བའི་

རྟོགས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་ཡིན་ཏེ། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འབྲས་གནས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་
ཀྱི་རྟོགས་པ་ནི་བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་ཡིན་ཏེ། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཐེག་པ་ཆུང་ངུའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བྱ་བ་དྲུག་དང་། ཉན་
ཐོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྷག་མ་ལ་ཞུགས་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ས་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་འབྲས་ཞུགས་ལྷག་མའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པའི་རྒྱུན་མཚན་ཡོད་དེ། འདིར་བལྟས་ནས་འདའ་བ་དང་། གནས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་ཐེག་པའི་ཚུལ་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་མཛད་ནས་དེ་ལས་འདས་པ་ས་བཅུ་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པར་དགོངས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། རང་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ནི་ཆོས་ཅན། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡིན་ཏེ། ཐེག་འབྲིང་གི་འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

296

ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་རྣམ་པ་དགུ་པོ་ནི།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ཞེས་འདའ་བྱ་ས་དགུའི་གཅིག་ཁོ་ན་སྟེ་འདའ་བྱ་ས་དགུའི་གནས་ནས་འདའ་བའི་ས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་མདོ་ལས་ས་དགུ་འདས་ནས་བསྟན་མ་ཐག་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཆེན་པོའི་ལས་ལ་དབང་བའི་སྨོན་ལམ་ཤེས་པ་གངགིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་

དེ་ལ་གནས་པ་རྗེས་”ཐོག1

་དེ་མ་ཐག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཞེས་བཤད་པ་དེ་ནི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ས་དེ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ས་བཅུ་པ་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནར་བརྗོད་པར་བྱའི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མདོ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ཚུལ་འདི་ནི། །རྗེས་ཐོབ་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་དང་། །སེམས་ཅན་ཡང་དག་སྒྲོལ་པ་ལ། །འཇིག་རྟེན་ན་ནི་མཉམ་པ་ཉིད། །ཅེས་གཞན་དོན་མཛད་པའི་འབད་རྩོལ་རགས་པ་ཞི་ནས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཕྲིན་ལས་འཇུག་པ་ཙམ་དུ་སངས་
རྒྱས་དང་མཉམ་པར་གསུངས་པས་སངས་རྒྱས་སུ་བརྗོད་ལ། མ་རིག་བག་ཆགས་
ཀྱི་ས་དང་། མཚན་མའི་སྤྲོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་དང་། ཡིད་ཀྱི་རང་

བཞིན་གྱི་ལུས་དང་། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བསྒྱུར་བའི་འཆི་འཕོ་ཟད་པར་མ་
སྤངས་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་གཙང་བ་དང་བདེ་བ་དང་། བདག་དམ་པ་དང་། རྟག་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མ་ཐོབ་པས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་མི་བྱའོ། །སྨོན་ལམ་ཞེས་

1 <མ་ཕྱི། ༡༤༦ན༡ན། ཐོགས ཞོལ། ༡༤༡ན༦ན། ཐོབ སྐུ། ༡༥༢ན༢ན། བླ། ༡༥༠ན༦ན། ཐོགས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

297

པ་ནི། དབང་བཅུ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་སྟེ། ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་བཞེད་ན་དབང་བསྒྱུར་ཐོབ་པའོ། །
གསུམ་པ་གཉེན་པོའི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཉེན་པོའི་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། མཐོང་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་དག་ལ། །གཟུང་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་རྣམས། །ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཅེས་བྱ། །
གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་མཐོང་དང་གོམས་པའི་ལམ་དག་ལཆོས་ཅན། གཉེན་
པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་ཅེས་བྱ་སྟེ། སྤང་བྱ་གཟུང་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་གྲངས་ཀྱིས་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་
གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ་ཐེག་པ་དེ་གང་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར། ཞེས་སྨྲས་པ་ནི་དེ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁམས་གསུམ་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གང་ན་བ་དེར་གནས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
སོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་སྒོམ་ཀྱི་ལམ་གཉིས་པོ་ཁོ་ནའི་སྤང་བྱ་
སེལ་བའི་ནུས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཆོས་ཅན། གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྤང་བྱ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མི་
མཐུན་ཕྱོགས་བརྒྱད་དུ་དབྱེར་ཡོད་དེ། ཀུན་བརྟགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བསྡུས་
པའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་

རོ། །མཐོང་སྤངས་དང་སྒོམ་སྤངས་ཀྱི་གཉེན་པོ། མདོ་ལས་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

298

པ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་དུ་བྱ་བ་སྟེ་ཤེས་པར་བྱ་བར་བསྟན་ཏེ། ངེས་པར་འབྱུང་ས་འབྱུང་བྱེད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མཐོང་སྤངས་གཟུང་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོ་གསུངས་ལ། དོན་དམ་པར་དེ་བཀག་པ་དོན་དམ་
བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོམ་སྤངས་གཟུང་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོ་ཤེས་པར་བྱ་བར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དུ་དབྱེར་
རུང་སྟེ། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་གཟུང་རྟོག་གཉིས་དང་། འཛིན་རྟོག་གཉིས་ཀུན་བརྟགསཀྱི་ས་བོན་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ས་བོན་སོ་སོར་རིམ་པ་བཞིན་མཐོང་བའི་
ལམ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་སྤོང་བས་སོ། །

ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ།བཞི་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་”སྒྲུབ1

་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་།
འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་པ་རྒྱ་ཆེན་པོས་དཔུང་གི་ཚོགས་བསགས་པ་ནི་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བས་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ཆེད་དུ་བྱ་དང་མཉམ་ཉིད་དང་། །སེམས་ཅན་དོན་དང་འབད་མེད་དང་། །མཐའ་ལས་འདས་པར་ངེས་འབྱུང་དང་། །ཐོབ་པའི་མཚན་ཉིད་ངེས་འབྱུང་དང་། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། །ལམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ངེས་འབྱུང་སྟེ། །རྣམ་པ་
བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་འདི། །ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ། །
གཉིས་པ་ནི། ངེས་པར་འབྱུང་ས་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་འདི་ཉམས་སུ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༤༧ན༡ན། ཞོལ། ༡༤༢ན༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༥༣ན༣ན། སྒྲུབ བླ། ༡༤༡ན༦ན། བསྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

299

ལེན་པའི་བྱ་བ་ངེས་འབྱུང་”སྒྲུབ

1

་པ་ཡིན་ཤེས་བྱ་སྟེ། ངེས་པར་འབྱུང་ས་ཆེད་དུ་བྱ་
བ་སོགས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བགྱི་བ་འདི་ནི་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དང་བཅས་
པའི་འཇིག་རྟེན་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། ངེས་པར་འབྱུང་པའི་”སྒྲུབ2

་པ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡིན་ནོ། །ངེས་
པར་འབྱུང་ས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་

པར་རྟོགས་ཤིང་། ཐ་སྙད་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་པས་སོ། །ངེས་པར་འབྱུང་ས་བརྒྱད་དུ་ངེས་ཏེ། བརྒྱད་ཡོད་ཅིང་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་གཞི་བརྒྱད་པོ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པོ་གང་ཞེ་ན། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དང་། ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འཆད་དོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་གཟིགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་སྡུག་བསྔལབསལ་བྱར་མཉམ་པར་མཁྱེན་པའི་ཐུགས་རྗེས་ཆེན་པོ་ནི་སེམས་ཆེན་པོ་དང་། སྦྱོར་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་ཏེ། མཐའ་ཡས་པར་
བྱེད་པ་དང་། དེའི་ཁྱད་པར་རྒྱུད་བླ་མ་ལས། བརྒྱ་བྱིན་རྔ་སྤྲིན་ཚངས་པ་དང་། ཞེས་
སོགས་ལྟར། རྟོག་པ་དང་རྩོལ་བའི་མཚན་མ་མེད་པར་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་

གཞན་དོན་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་གསུམ་ནི་སེམས་ཆེན་པོའི་ཁྱད་པར་རོ། །སྲིད་ཞིའི་མཐའ་སྤངས་པས་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོའི་གནས་

1 <མ་ཕྱི། ༡༤༧ན༢ན། ཞོལ། ༡༤༢ན༦ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༥༣ན༤ན། སྒྲུབ བླ། ༡༥༡བ༢ན། སྒྲུབ>
2 <མ་ཕྱི། ༡༤༧ན༤ན། ཞོལ། ༡༤༢བ༡ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༥༣ན༦ན། བླ། ༡༥༡བ༣ན། སྒྲུབ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

300

སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྤངས་བྱ་ཟད་པ་ཐོབ་པ་དང་། སྤང་བྱ་ཟད་པས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་

རྟོགས་བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པ་གཉིས་ནི། སྤངས་པ་ཆེན་བོའི་ཁྱད་པར་དང་། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་རྣམ་མཁྱེན་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་
ངེ་འཛིན་གྱིས་བསྡུས་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་རྟོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཁྱད་པར་
དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ལ་བྱས་ན། ངེས་འབྱུང་
”སྒྲུབ

1

་པ་ཡང་དེ་ནས་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
རྩ་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
རྟོག་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས། །སྐབས་དང་པོའོ། ། ། །
གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་
བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་

པོའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པའོ། །སྐབས་འདིར། འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་འབྲེལ་བ་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་
ཀྱིས། སྤྱོད་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཁོ་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགསཔའི་རང་བཞིན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འདིར་ཡང་ནས་
ཡང་དུ་བཟླས་པའི་ཕྱིར་ན་གཞུང་འདིའི་ལེའུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པས་ནི། ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་

ཅན་མཚོན་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་བསྟན་ཏེ། དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་རྣམ་མཁྱེན་དེ། སེམས་དང་པོར་བསྐྱེད་པ་ནས། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་རིམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༤༧བ༥ན། ཞོལ། ༡༤༣ན༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༥༤ན༡ན། བླ། ༡༥༢ན༥ན། སྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

301

ཉམས་སུ་མྱོང་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པ་བཞི་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་ནས་ད་ལྟ་ཆོས་བཅུ་ག་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བཞུགས་པའོ། །ཞེས་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་བཅུས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཟླས་
ཏེ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གྱུར་ཅིག ། ། །

302

སྐབས་གཉིས་པ།

བླ་མ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བཤད་ནས། གཉིས་པ་རྣམ་མཁྱེན་དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ཆོས་བཅུ་གཅིག་གིས་ལམ་ཤེས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པ་ནི་དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་རྫོགས་པར་བསྒོམ་ཞིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་མེད་པས་སྔར་བཤད་པ་དེ་རྣམས་ལས་རྒྱུ་ཙམ་ཞིག་དྲངས་ནས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་འཆད་དོ། །
འགྲེལ་ཆེན་དུ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་རྣམས་ཀྱང་དེར་སྨོས་པས་བྱང་ཆུབསེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་
བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་ཅེ་ན། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་
བུ་མ་ལུས་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པས། རྒྱལ་པའི་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ནི་
དེ་ལས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར།

དེ་ཉིད་ལས་རྒྱུ་ཙམ་ཞིག་དྲངས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བ་

ལ་སོགས་པའི་ལམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དུ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བཞག་པ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

303

ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་དེའི་དོན་ནི། སྔར་ཡང་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མཐོང་སྒོམ་
གྱི་ལམ་བསྟན་མོད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་
གཟིགས་མོད་ཀྱི། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་གཅིག་པུ་བསྒོམས་
པས་ཆོག་གི །ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་རྫོགས་པར་བསྒོམ་པ་དགོས་པ་མེད་དོ་སྙམ་པའི་
ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་དང་། ཡང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ཙམ་
གྱིས་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་སྙམ་པ་དང་། འཁོར་བས་ཡིད་འབྱུང་ཞིང་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་བ་བསྒོམ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་མཛེས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་གཞན་དོན་དུ་འཁོར་བར་བཞུགས་དགོས་པས་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ལམ་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་སྔར་བཤད་པའི་ཆོས་བཅུའི་ནང་
ནས་རྒྱུ་ཙམ་ཞིག་ལོགས་སུ་བཀར་ནས་རྣམམཁྱེན་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ལམ་གསུམ་པོ་འདི་དག་རྫོགས་པར་བསྒོམ་ན་རྣམ་མཁྱེན་དུ་བགྲོད་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ལམ་ཉི་ཚེ་བ་ལས་འབྲས་བུ་ཡང་ཉི་ཚེ་བ་ལས་མི་འབྱུང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ལེའུ་ལོགས་སུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ད་ལྟ་ཉིད་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུ་སྣང་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྐད་ཟེར་ཞིང་། ལམ་ཐུན་མོང་བའི་རྐང་གྲངས་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ངག་དོན་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྗེས་སུ་ལམ་ཤེས་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་
ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ལམ་རྫོགས་པར་བསྒོམ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

304

ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་བསྟན་པ།
གཉིས་པ་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། །དང་
པོ་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །
རྩ་བ། ལྷ་རྣམས་རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །འོད་ཀྱིས་མོག་མོག་པོར་མཛད་དང་། །ཡུལ་ངེས་པ་དང་ཁྱབ་པ་དང་། །རང་བཞིན་དང་ནི་དེ་ཡི་ལས། །
དང་པོ་ནི། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་བཅོམ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་
ཀྱི་སྣོད་དུ་རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ཀྱིས་

ལྷ་རྣམས་ཀྱི་འོད་མོག་མོག་པོར་མཛད་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་
ཤེས་སྐྱེ་བ་ལ་གོང་མའི་ཁྱད་པར་དོན་དུ་མི་གཉེར་བའི་ང་རྒྱལ་བཅོམ་པ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་
ཀྱི་དྲུང་ན་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་འོད་ནི་ལྷན་ནེ་མ་ཡིན།
ལྷང་ངེ་མ་ཡིན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འོད་འབའ་ཞིག་རབ་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་།
བཙུན་པ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའཆེན་པོས་ཇི་ལྟར་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པར་བྱ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་གང་ཡིན་ཞེས་སོ། །ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་
རྟེན་གྱི་ཡུལ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་གསུམ་རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་མཁས་པ་ལ་ནི། དེའི་སྔོན་དུ་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་རྟེན་ངེས་
པར་དགོས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། འོན་ཀྱང་གང་ཡང་གལ་ཏེ་དེ་དག་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ན་དེ་དག་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །བྱང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

305

ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་གཞན་ལ་ལམ་ཤེས་སྐྱེར་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

འདིའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་ལས། ལྷའི་བུ་གང་དག་གི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གང་ཡང་དག་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་ཞུགས་པར་གྱུར་བ་དེ་དག་ལ་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཐུ་མེད་དོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དེ་དག་གིས་འཁོར་བའི་རྒྱུད་
ཀྱི་མཚམས་བཅད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྐྱོན་མེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་ཀྱང་འཁོར་བར་
སྐྱེ་བ་མི་ལེན་ཞིང་། ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་འགོག་པས་འཁོར་བར་
སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་གཅོད་པའོ། །འདིར་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ཐེག་པ་ཆེན་པོལ་གཞུག་པ་དང་། ཞུགས་ཟིན་པ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་དོན་དུའོ། །འདིའི་ཐད་དུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་མཐར་ཐུག་པའིཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས། མདོ་འདི་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བཞེད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས། མདོ་འདི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་བཀོད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་
བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཀྱི། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཉིད་སེམས་ཙམ་པར་བཞེད་པ་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྒྱུད་བླ་མའི་དོན་འགྲེལ་པ་ན། མཐར་ཐུག་ཐེག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

306

པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབས་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཡང་། ཐེག་བསྡུས་དང་། ས་སྡེ་
སོགས་ནས་འབྱུང་བ་དང་མི་འདྲ་བར། དབུ་མའི་ལུགས་སུ་གསལ་བར་བཀྲལ་ལ། དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཡང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དགོངས་པ་ཡིན་པར་བཞེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ལམ་ཤེས་ནི་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་ལས་རང་བཞིན་ཁྱད་འཕགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་གཙོ་བོར་མི་སྤོང་བར་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ནི། ཁོ་བོ་ནི་དེ་དག་གི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ཕྱོགས་ལ་བར་ཆད་མི་བྱེད་དེ་ཞེས་སོ། །ཉན་ཐོས་ལས་དེའི་ལས་ཀྱང་ཁྱད་འཕགས་ཏེ། དུས་མ་ཡིན་པར་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ཅིང་། སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་སྨིན་ཅིང་གྲོལ་བའི་བྱེད་
ལས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུའཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐོབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་ལྔའི། གེགས་དང་བྲལ་བའི་རྟེན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་དག་གིས་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འོད་མོག་མོག་པོར་
མཛད་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་བཅོམ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་སྐྱེ་བར་རུང་བ་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

དང་། ཕྱིས་ཀྱང་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཁོ་ན་ལ་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་མཛད་པའི་ཕྱིར། མདོའི་ཚིག་
ཟུར་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ང་རྒྱལ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཁོ་ན་ལ་དེ་དག་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྷན་གཅིག་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

307

བྱེད་པའི་རྐྱེན་ནི། ལམ་ཤེས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གྱི་ཡུལ་

སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལམ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆད་པར་སྐྱེ་བའི་གང་ཟག་དེ་
ནི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ཡང་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ལ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ནི་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་དོན་བྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་གྱིས་མི་

ནུས་པས། སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་དེའི་ཐབས་སུ་ལམ་གསུམ་བསྒོམ་པར་གསལ་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ལམ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དབྱེ་བ་ལ་མི་མཁས་པར་གསལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ལས་དང་པོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་མྱུར་དུ་
ཐོབ་པར་འདོད་ན་ལམ་གསུམག་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བསྟན་པས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་
དུ་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་

བསྟན་པ་ལ། ཚིག་དོན་དང་། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཁམས་གསུམ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བས་ཀྱང་ཆོས་ཅན།
རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་ལམ་ཤེས་པ་
ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་
པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་
དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་གྱི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་ངེས་དོན་མཚན་ཉིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུགས་ལས་འབྱུང་བས་སོ། །གཉིས་པ་ལ།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

308

མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། གསུམ་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་གཞན་དགོད་པ་དང་། འཁོར་བ་ལ་མཐའ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་དང་། ཉན་རང་ཐེག་ཆེན་གྱི་

ལམ་གང་ནས་འཇུག་དཔྱད་པའོ། །
དང་པོ་ལ་ལུང་ནི། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་བ་རྣམས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པས་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ནི་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་། པདྨ་དཀར་པོ་ལས། དྲང་སྲོང་ཆེན་པོས་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པ། །རྣམ་འདྲེན་རྣམས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་

སྟེ། །ཐེག་པ་གཅིགསྟེ་གཉིས་སུ་ཡོད་མ་ཡིན། །བསྟི་བའི་དོན་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་ཏོ། ཞེས་པ་དང་། དཔལ་ཕྲེང་གི་མདོ་ལས། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐབས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་མདོ་ལས།
འཇམ་དཔལ་གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། ཁ་ཅིག་ལ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་པར་འགྱུར་ལ། ཁ་ཅིག་ལ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་སྟོན་ན། དེ་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཐུགས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པར་འགྱུར། མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཉེས་པར་ཡང་འགྱུར། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉི་ཚེ་བར་ཡང་འགྱུར། འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པར་ཡང་འགྱུར། ཆོས་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་དཔེ་མཁྱུད་བྱས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རིགས་
ཅན་གསུམ་ག་རྒྱུ་མཚན་ལྔས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་བརྙེས་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་
པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པ་ནི། ཆོས་དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་

དག་པ་བདེན་པའི་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་རང་གི་ངོ་བོའི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

309

དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ་ཉིད་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་འཛིན་ལྟར་རྩ་བ་མི་བརྟན་པ་སེམས་རྒྱུད་ལ་གློ་བུར་དུ་བྱུང་བ་གཉེན་པོས་འབྲལ་དུ་རུང་བ་ཡིན་པས། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲི་མ་འབྲལ་རུང་ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དགྲ་
བཅོམ་པ་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་བཞེངས་པ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤང་དུ་

མི་རུང་བདང་། དེ་སྤོང་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་འདོར་པ་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞན་ཡང་། །འོག་ནས་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་སོ། །འོ་ན་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་དཔེར་ན་”དེད

1

་དཔོན་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ལམ་རིང་པོས་དུབ་
པའི་འགྲོན་པོ་རྣམས་དབུགས་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ། རྒྱ་མཚོའི་གླིང་དུ་གྲོང་ཁྱེར་སྤྲུལ་
པས་དབུགས་ཕྱིན་པ་དང་། སླར་ཡང་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་རིམ་གྱིས་ཕྱིན་པར་བྱེད་
པ་ལྟར། འཁོར་བའི་ལམ་གྱིས་དུབ་སྟེ། དང་པོར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་འཇུག་
པར་མི་འདོད་པ་རྣམས་ལ། སྤྲུལ་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་འདྲ་བའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉིས་བསྟི་བའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐབས་ལ་

མཁས་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ། མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཡིན་ཡང་། རེ་ཤིག་ཟབ་མོའི་ལམ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༥༢ན༢ན། དད ཞོལ། ༡༤༧བ༡ན། སྐུ། ༡༥༧ན༦ན། བླ། ༡༥༧ན༡ན། དེད>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

310

བསྟན་དུ་མི་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་དྲང་བའི་དོན་དུ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་པའི་གཞི་ནི། གནས་སྐབས་མོས་པ་མི་འདྲ་བ་དང་། ཁམས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་སོ་སོའི་ལམ་ནས་འཁྲིད་དགོས་པ་ལ་དགོངས་ལ། དགོས་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་པར་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་བཀྲི་བར་བྱ་བའི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་བྱ་བའི་ཆེདཡིན་ལ། སྒྲས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་དང་། འོག་ནས་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་གྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་མཛད་ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་པ་སོ་སོའི་ལམ་དུ་བཀྲིར་རུང་བའི་ཟག་པ་
མེད་པའི་ས་བོན་གྱི་རིགས་སོ་སོར་ངེས་པ་ཁ་ཅིག་ཀྱང་། དོན་དམ་པར་རིགས་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་པས་གནས་སྐབས་རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་མོས་པ་དང་བསམ་པ་ཅུང་
ཟད་བསྒྱུར་དུ་རུང་ཡང་། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོར་ངེས་པས་མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་ཡང་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །
ལུགས་འདི་ལ་ནི། གཏན་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་བཤད་པ་ཡང་རང་ལུགས་སུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ཡང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དྲང་དོན་དུ་མཛད་དེ། དགོངས་གཞི་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་
གྱི་ཆོས་དབྱིངས་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཐ་དད་མེད་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

311

རྣམས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མཚུངས་པ་དང་། སྡུག་ཀུན་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་མཚུངས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་དུ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱ་བར་འགྱུར་བས་རིགས་ཐ་དད་གཉིས་ཀྱང་ལམ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དང་པོ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོདཔ་སྤྱད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་རིགས་མ་ངེས་པ་ཁ་ཅིག་རེ་ཤིག་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱད་ནས་མཐར་དེ་
བཏང་སྟེ་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྔོན་བདག་གིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པས་སངས་རྒྱས་སོ། །ཞེས་དགོངས་པ་བཞིན་དུ། དེ་ལ་ཡང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་བདག་སྔོན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པས་སངས་རྒྱ་བར་
འགྱུར་རོ་སྙམ་པའི་བསམ་པ་མཚུངས་པ་ཐང་གཅིག་ཙམ་རྙེད་པ་དང་། སྤྲུལ་པའི་ཉན་ཐོས་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་ལན་དུ་མར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཚུལ་
བསྟན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་གཅིག་ལས་མེད་པའི་དགོངས་གཞི་བདུན་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་སོ། །དགོས་པ་ཉན་ཐོས་རིགས་མ་ངེས་པ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་དུ་”དྲང

1

་བར་བྱ་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་མ་ངེས་པ་རྣམས་ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་ལྟུང་བར་
རྗེས་སུ་བཟུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །སྒྲས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་ལུང་ནི་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་དང་། རིགས་པ་ནི་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། འདི་ལྟར་དྲི་བར་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་
ཐོབ་པ་སྲིད་ན། སངས་རྒྱས་ཕྱི་མ་ལ་སེམས་ཅན་ཉུང་ཤས་འབའ་ཞིག་གི་དོན་ཙམ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༥༣ན༤ན། དང ཞོལ། ༡༤༨ན༢ན། སྐུ། ༡༥༩བ༣ན། བླ། ༡༥༨ན༣ན། དྲང>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

312

བྱེད་དགོས་པས་གཞན་དོན་ཉི་ཚེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་ན། སེམས་ཅན་གཅིག་གི་ཡང་དོན་མི་བྱེད་པས་གཞན་དོན་རྒྱུན་”ཆད1

་པར་འགྱུར་

ཞིང་། ཞི་བའིམཐར་”ལྷུང2

་བར་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཐོབ་
པ་མི་སྲིད་ན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་

བརྙེས་པའི་གོ་འཕང་དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དགོད་པར་བཞེད་ནས་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་པར་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་བརྙེས་པའི་གོ་འཕང་དེ་
ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མི་འགོད་ན། ཆོས་ལ་དཔེ་མཁྱུད་ཡོད་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་ལྔ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་

འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཐོབ་ནུས་ན། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ལེགས་པར་གྲུབ་པས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་ལ། ཐར་པ་ཙམ་ཡང་ཐོབ་མི་སྲིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་ན། དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་དགོངས་པ་ཅན་དུ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་ལུང་དང་རིགས་པས་”བསྒྲུབས3

་པ་དང་འགལ་བས་ཇི་
ལྟར་ཡིན་བརྗོད་དགོས་ཤིང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་སྲིད་ན་

1 <མ་ཕྱི། ༡༥༣ན༦ན། ཚད ཞོལ། ༡༤༨ན༥ན། སྐུ། ༡༥༩བ༦ན། བླ། ༡༥༨ན༦ན། ཆད>
2 <མ་ཕྱི། ༡༥༣བ༡ན། ལྟུང ཞོལ། ༡༥༨ན༥ན། ལྷུང སྐུ། ༡༥༩བ༦ན། བླ། ༡༥༨ན༦ན། ལྟུང>
3 <མ་ཕྱི། ༡༥༣བ༥ན། ཞོལ། ༡༤༨བ༣ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༦༠ན༤ན། བསྒྲུབས བླ། ༡༥༨བ༥ན། བསྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

313

འཁོར་བ་ལ་མཐའ་མེད་པར་བཤད་པ་ཡང་མི་འཐད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། འདི་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་བར་ངེས་པ་ལྟ་ཞོག །འཚང་རྒྱ་རུང་ཙམདུ་ཡང་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཏེ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་རུང་བསྒྲུབ་པ་ལ་རྒྱུའི་ཚོགས་པ་ཚང་བ་རྟགས་སུ་དགོད་དགོས་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་ཚང་ན་ཐར་ལམ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་མི་སྲིད་པར་ཐལ་

བར་འགྱུར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདི་ཚུན་ཆད་དུ་སེམས་ཅན་འཁོར་བར་
འཁོར་བ་ཡོད་ལ་འདི་ཕན་ཆད་དུ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་འཁོར་བའི་ཟད་མཐའ་ཡང་མེད་དོ། །མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཡང་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་དམ་བཅའ་རིགས་པས་གྲུབ་པར་མི་མངོན་ཏེ། རྒྱུའི་ཚོགས་པ་ཚང་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེ་རུང་གི་ཁྱབ་པར་ངེས་པ་རིགས་པ་སྨྲ་བའི་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། འབྲས་བུ་སྐྱེ་རུང་ཡིན་ན་རྒྱུའི་ཚོགས་
པ་ཚང་བས་ཁྱབ་པ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་རུང་ཡང་ཚོགས་པ་ཚང་བར་མི་འགྲུབ་
པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ཡང་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཏུ་རུང་ངམ་མི་རུང་དང་པོ་ལྟར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུའི་ཚོགས་པ་ཚང་བར་ཐལ། འདོད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཞུགས་སུ་ཐལ་ཞིང་། ཐལ་བ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀའི་
རྟགས་དང་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཤིང་། ཐལ་བ་ཕྱི་མའི་ཐལ་ཆོས་ཀྱང་ཁས་བླངས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལམ་ཞུགས་ཙམ་མ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

314

གཉིས་པ་ལྟར་ན། དངོས་སུ་འགལ་ཞིང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །ཡང་སེམས་ཅནཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་ན་སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་

པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །ཞེས་པ་ཡང་འདོད་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །གཞན་དག་ན་རེ། འཁོར་བ་ལ་ཕྱི་མཐའ་མེད་པའི་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན་ཡང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་མི་སྲིད་ལ།

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་

པས་ཁྱབ་པར་འདོད་ན། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པ་སྲིད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་ཐལ་བ་ལ་ཚད་མ་དང་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་

བ་གང་ཡང་སྟོན་རྒྱུ་མེད་པའི་ཐལ་བ་བརྗོད་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་འདོད་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པ་སྲིད་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་སྲིད་

པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་ཟེར་ན་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་མི་སྲིད་ན། དངོས་པོ་མེད་པ་མི་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་
ཚུན་ཆད་དུ་དངོས་པོ་ཡོད་ཀྱི། འདི་ཕན་ཆད་དུ་དངོས་པོ་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཅེ་ན། དེའི་དོན། དེ་ཕན་ཆད་དངོས་པོ་མི་སྲིད་

པར་ཐལ་བའི་དོན་ཡིན་ན། འོ་ན་འདི་ཚུན་ཆད་དུ་སྔོན་པོ་ཡོད་ལ། འདི་ཕན་ཆད་དུ་སྔོན་པོ་མེད་པ་བསྒྲུབ་ནུས་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་ཞིག་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་

ན། རྟག་དངོས་སུ་ཐལ། རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་ནས་ཞིག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པ་མི་སྲིད་པ་ལ་ཡང་། ཐལ་བ་དེར་འགྱུར་རོ། །
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱ་བའི་ཕྱིར།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

315

ཅེསཔ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤི་ཟིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆི་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་ནི། བློ་གྲོས་ཤིན་
ཏུ་རྩིང་བར་གསལ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་བ་སྔ་མ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཟིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཞེས་པར་འདུག་གམ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་པར་ཐལ་ཞེས་པར་འདུག་ལེགས་པར་རྟོགས་ཤིག །སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱ་བར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་
རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱའོ་སྙམ་པའི་ངེས་ཤེས་འདི་ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་

འོངས་སམ་མ་འོངས། དང་པོ་ལྟར་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་ངེས་སུ་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་བར་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཀྱང་དོན་ལ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་
ན། ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱའོ་སྙམ་པའི་ངེས་ཤེས་འདི་ཞེན་ཡུལ་
ལ་འཁྲུལ་པའི་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ། ཁྱེད་ཀྱི་བློས་འཚང་རྒྱའོ་སྙམ་དུ་ངེས་ལ། དོན་གྱི་
གནས་ཚོད་ལ་སངས་རྒྱ་བའི་ངེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མེས་
དུ་བ་བསྐྱེད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང་བསྐྱེད་པར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་འགལ་རྐྱེན་གྱིས་གེགས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། མ་ངེས་པ་ནི་ཉིད་ཡིན་
ཏེ། །གེགས་བྱེད་པ་དག་སྲིད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་པས་སོ། །
དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱ་བར་ངེས་ན། སངསརྒྱ་བ་ལ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་མི་
སྲིད་པར་འགྱུར་པས་སོ། །ཞེ་ན། དཔེ་དོན་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་སྟེ། དཔེ་དེ་ལ་ཡང་མེས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

316

དུ་བ་བསྐྱེད་པར་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ན། དུ་བ་བསྐྱེད་པར་མ་ངེས་པ་འགལ་
ལ་ཚད་མས་མ་ངེས་ན་དམ་བཅའི་དོན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་དམ་འཆའ་བའི་ཁོ་བོའི་དམ་བཅའ་གང་བཞག་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་རང་ཉིད་ཤིན་ཏུ་བླུན་པར་སྟོན་པར་ཟད་དོ། །གཞན་ཡང་ཉན་རང་འཕགས་པ་རྣམས་སངས་རྒྱ་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཚང་རྒྱ་བ་ལ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་

ཁས་བླངས། འདོད་ན། མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་རང་ཉིད་ཀྱང་འདོད་པ་དང་འགལ་ལོ། །རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་དེའི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་
དེའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཁྱེད་འདོད་པ་ལྟར་ཡིན་ན། བུམ་པ་ཡོད་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཡོད་པ་ལ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་

གེགས་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྐྱེད་པ་ལ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་སྲིད་ཀྱང་། དེ་མི་
བསྐྱེད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། གཉིས་པ་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱའོ་སྙམ་པའི་ཁྱེད་ཀྱི་ངེས་པ་དེ་ཁྱེད་རང་གི་ཚད་མའི་སྟོབས་
ལས་འོངས་པ་མ་ཡིན་ན། ཁྱེད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱའོ་ཞེས་དམ་
འཆའ་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ་བ་དང་། སངས་རྒྱའོ་སྙམ་པའི་ཁྱེད་ཀྱི་དཔྱད་ཤེས་དོན་
མཐུན་མི་འཇུག་པར་ཐལ། སངས་རྒྱ་བ་དེ་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་ན། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏནཚིགས་ཡང་དག་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་གདབ་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཞན་ལ་ཡང་རིགས་པ་མཚུངས་པས་ལྐོག་གྱུར་མཐའ་དག་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

317

དེས་ན་རྟོག་ལྡན་མཁས་པ་དང་། རྨོངས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་དམ་བཅའི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ལེགས་པར་འཇོག་ཤེས་པ་དང་མི་ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་བ་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་སངས་རྒྱ་བ་ཡོད་ངེས་མ་ཡིན་ན། ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་འཇོག་བྱེད་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་ལ། སངས་རྒྱ་བར་ཡོད་ངེས་ཡིན་ནས་སངས་རྒྱ་བར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་ལས་མི་རིགས་པ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ཚོད་ཀྱི་
ངོས་ནས་སངས་རྒྱ་བ་དང་མི་རྒྱ་བར་ཐག་ཆོད་དམ་མ་ཆོད། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཁས་བླངས་

འགལ་ལ། དང་པོ་ལྟར་ན། སངས་མི་རྒྱ་བར་ཐག་ཆོད་ན་ཁས་བླངས་འགལ་ལ། རྒྱ་བར་ཐག་ཆོད་ན་སངས་རྒྱ་བ་མ་ངེས་པར་འགལ་ལོ། །སེམས་ཅན་གྱི་གནས་ཚོད་ཀྱི་
ངོས་ནས་གང་དུ་ཡང་ཐག་མ་ཆོད་ན། སངས་རྒྱ་བར་ཁྱེད་ཀྱིས་ཐག་བཅད་པ་དེ་འབྲེལ་
བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དྲི་མེད་རིགས་ལམ་འབྱེད་པའི་མཐུ་མེད་ཅིང་། །གསུང་རབ་
གདམས་པར་འཆར་བའི་མན་ངག་མེད། །རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ལོ་ཞེས་སྨྲ་བ། །སངས་རྒྱས་བསྟན་ལ་བཏང་སྙོམས་བྱས་ན་མཛེས། །
གཉིས་པ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར། སངས་རྒྱ་བར་ཁས་བླངས་ནས་འཚང་རྒྱངེས་སུ་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་རིགས་པ་དང་འགལ་པར་བཤད་ཟིན་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་བར་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེས་པ་དེ་ཡང་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་མ་ཡིན་ན།
ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། ཆོས་ཐམས་
ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བཞག་ཏུ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

318

མེད་པར་འགྱུར་ལ། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་བདེན་འཛིན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་དྲི་མ་སེམས་ལ་འབྲལ་རུང་དུ་གློ་བུར་བར་
རིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་ལ། གཞན་དུ་ན་མུ་སྟེགས་”སྤྱོད

1

་པ་བ་ལྟར།
དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །སྔ་མ་
འབྲལ་རུང་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང་། དྲི་མ་འཇོམས་པའི་གཉེན་པོ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་རུང་དུ་
མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲི་མ་དེ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་
ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རམ། ཐབས་ཡོད་ཀྱང་ཤེས་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་
ཡོད་ཀྱང་ཐབས་ལ་དོན་གཉེར་དུས་ནམ་ཡང་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་སྲིད་

ཀྱང་ཐབས་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གིས་བརྩེ་བས་ཀུན་ནས་”བསླངས

2

་ནས་ཐབས་དེ་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རམ། བསྟན་ཡང་ཐབས་དེ་ལ་ཞུགས་ནས་གོམས་
པར་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་གྲང་།
དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས། དྲི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པར་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མི་རིགས་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཐབས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྟོན་པ་རིགས་པས་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་
མཐོ་ལ་དོན་གཉེར་མ་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། ངེས་ལེགས་ལ་
དོན་གཉེར་རེ་ཤིག་མ་སྐྱེས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་

1 <མ་ཕྱི། ༡༥༦བ༣ན། ཞོལ། ༡༥༡ན༥ན། སྤྱོད སྐུ། ༡༦༣ན༥ན། དཔྱོད བླ། ༡༦༡བ༤ན། སྤྱོད>
2 <མ་ཕྱི། ༡༥༦བ༥ན། ཞོལ། ༡༥༡བ༡ན། བསླང སྐུ། ༡༦༣བ༡ན། བསླངས བླ། ༡༦༡བ༦ན། བསླང>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

319

གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་
དགོད་པར་བཞེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བས་རེ་ཤིག་ཅིག་ན་འཁོར་བའི་ཡིད་འབྱུང་དང་མྱང་འདས་ལ་དོན་གཉེར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། འདིར་དཔྱད་
པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་གྲུབ་པ་
ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། སེམས་ཅན་རང་གི་ངོས་ནས་དོན་གཉེར་སྐྱེས་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བུ་གཅིག་པ་ལྟ་བུའི་བརྩེ་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བས་ཆོས་སྟོན་པའི་མཛད་པ་མི་འདོར་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་

ཡང་མི་རིགས་ཏེ། རེ་ཤིག་གི་ཚེ་ན་རིགས་སད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཚང་ནས་རིགས་སད་
པར་འགྱུར་བ། རྒྱུད་བླ་རྩ་འགྲེལ་ལ་སོགས་པས་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱ་མི་སྲིད་པའི་གང་ཟག་མི་སྲིད་པར་ཁས་བླངས་ནས་སེམས་
ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། སངས་རྒྱ་ཡང་རྒྱ་ངེས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ། །འོ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱསཔ་སྲིད་པར་ཐལ།
སངས་རྒྱ་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འདོད་པ་ཁོ་ནའོ། །སངས་རྒྱས་ཟིན་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་
ནི། མི་རིགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འོ་ན་སེམས་ཅན་ནམ་ཡང་མེད་པ་སྲིད་པར་ཐལ།

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེ་ན། ཁྱབ་པ་མེད་དེ། ཁྱོད་
སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་ན་ཁྱོད་མེད་པར་འགལ་ལོ། །སེམས་ཅན་མེད་པ་སྲིད་པར་ཐལ་

བ་ནི་འདོད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། དངོས་པོ་གཏན་མེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱི་དོན་བྱ་ཡུལ་གྱི་སེམས་ཅན་མེད་པ་སྲིད་པར་ཐལ་བ་ཡང་འདོད་པ་སྟེ། སྔར་ལྟར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

320

རོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་བྱ་ཡུལ་གྱི་སེམས་ཅན་རྒྱུན་ཆད་པ་སྲིད་པར་ཐལ། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུན་ཆད་པ་སྲིད་པར་ཐལ།

ཁྱོད་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡང་སྟོབས་མཚུངས་པས་གསུམ་ག་
ཁས་བླངས་སོ། །ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད། སངས་རྒྱས་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་
མིན་པས་ཁྱབ་པ་ལ་བསམས་མ་བསམས་ལེགས་པར་རྟོགས་ཤིག །དེ་ཡང་ཞིག་ཏུ་བརྟགས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པའོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་ན། དེ་གང་ལ་ཡོད་ཅིང་དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་ཡོད་ཅེ་ན། འོ་ན་ཁྱེད་ཀྱི་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་ཐོབ་བྱ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་གང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཅིང་དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་ཡོད། རང་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངསརྒྱས་པའི་ཚེ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་ཐོབ་བྱ་སངས་རྒྱས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་
དུས་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྨྲས་པ་ལ་མི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་ན་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་བས་ཐོག་མའི་མཐའ་མེད་ལ་ཐ་མའི་མཐའ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཁོར་བ་”སྤྱི

1

་ཙམ་ལ་ཕྱི་མཐའ་

མེད་ལ། འཁོར་བ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ཕྱི་མཐའ་ཡོད་དོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་འགལ་ཏེ། དངོས་པོ་
ལ་མི་སྲིད་པའི་བུམ་པ་ལ་ཡོད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༥༨ན༢ན། ཅི ཞོལ། ༡༥༨བ༣ན། སྐུ། ༡༦༤བ༥ན། བླ། ༡༦༣ན༤ན། སྤྱི>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

321

བྲག་གང་ལ་ཡང་ཕྱི་མཐའ་ཡོད་ལ། ལུང་ཁ་ཅིག་ལས། འཁོར་བ་ལ་ཕྱི་མཐའ་མི་
མངོན་པར་གསུངས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག །དུས་འདི་ཙམ་ན་ཐར་པ་ཐོབ་ལ། དེ་ཕན་ཆད་དང་ཚུན་ཆད་དུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དུས་ཀྱི་ངེས་པ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

བསམ་པར་མི་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཐར་པ་ཐོབ་མི་སྲིད་པར་

ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག །འཁོར་བ་ལ་ཕྱི་མཐའ་མེད་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱའོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་འགལ་བའི་ཁུར་འབའ་ཞིག་གོ་སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །བཞི་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་བཞེངས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ལམ་ནས་འཇུག་པའམ། འོན་ཏེ་མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་ནས་འཇུག །ཅེ་ན། འདི་ལ་གཞན་
གྱི་འདོད་པ་སུན་དབྱུང་བ་དང་། རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། གཞན་དགན་རེ། ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་
པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་མན་ཆད་དུ་འཇུག་པ་མི་རིགས་ཏེ།
སྟོང་ཉིད་སྔར་མ་རྟོགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཟིན་
གོམས་པར་བྱས་པས་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །”དེ

1

་ལྟར་ན་ས་བདུན་པ་ཡན་

ཆད་ནས་འཇུག་ལ། ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་”པ

2

་ལྟར་ན།

སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་
དགོས་ཤིང་། དེའི་རྒྱུར་སྒོམ་བྱུང་གིས་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་

1 <མ་ཕྱི། ༡༥༨བ༢ན། དེའི ཞོལ། ༡༥༣ན༢ན། དེ སྐུ། ༡༦༥ན༥ན། བླ། ༡༦༣བ༤ན། དེའི>
2 <མ་ཕྱི། ༡༥༨བ༢ན། པའི ཞོལ། ༡༥༣ན༢ན། པ སྐུ། ༡༦༥ན༥ན། བླ། ༡༦༣བ༤ན། པའི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

322

ལམ་བསྐྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་
དགོས་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ལམ་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་
འདོད་པ་ལྟར་ན་ཡང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། བདག་མེད་སྔར་མ་རྟོགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་
ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་དགོས་པ་ཡིན་པ་ལ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་
བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྨྲས་ན་ལན་ཅི་ཡོད། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བདག་མེད་ཙམ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་

རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་མ་ཡིན་གྱི། སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་

རྟོགས་པས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་དེ་གསར་དུ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། འོ་ན་ལུགས་སྔ་མ་ལྟར་ན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་ངེས་པར་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་

བསྡུས་པའི་མཐོང་ལམ་དེ་རྒྱུད་ལ་གསར་དུ་བསྐྱེད་དགོས་ཤིང་། དེའི་རྒྱུར་ཚོགས་སྦྱོར་ཡང་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལུགས་སྔ་མ་ལྟར་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱིས་

བསྡུས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་དུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་མྱུར་དུ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་དང་པོར་ངེས་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དུ་འཇུག་རིགས་པར་ཐལ། བརྩོན་འགྲུས་འབར་བས་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཚེ་གསུམ་ལ་ཐོབ་ནུས་ཤིང་། དེ་ནས་ས་དྲུག་པ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

323

མན་ཆད་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་མི་དགོས་པར་ས་བདུན་པ་ནས་ཞུགས་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་

དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་སྦྱོར་ལ་ཡང་བསྐལ་བ་ཆེན་པོ་གྲངས་མེད་པ་གཅིག་གི་བར་དུ་ཚོགས་བསག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་སྦྱོར་མན་ཆད་བསྐྱེད་མི་དགོས་པ་དང་། ས་
བརྒྱད་པ་མ་མཐར་བྱས་ནས་དེ་ནས་འཇུག་པར་འདོད་པ་སོགས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་བདག་མེད་པ་ཕྲ་མོ་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱས་ན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་ནི།
ཚོགས་ལམ་ནས་ངེས་པར་འཇུག་སྟེ་བསོད་ནམས་ཀྱིཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ཐོག་མར་ཐོས་བསམ་གྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་
ཕབ་ནས་དེ་ནས་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གིས་བསྐལ་བ་གྲངས་མེད་པའི་བར་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས། དེའི་རྗེས་སུ་ས་དང་པོས་བསྡུས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུ་ཚོགས་སྦྱོར་ལ་གནས་པའི་ཚེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོར་འདོད་པ་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་ཤིང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་སྤངས་པ་སླར་ལྡོག་པ་ཐར་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་
རུང་བར་འདོད་པའི་ལོག་ལྟ་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་ཆོས་དབྱིངས་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཙམ་དུ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་པ་
ལ་སོགས་པའི་ནུས་པ་དང་མཐུ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་སོགས་ནི་རི་རབ་དང་ཡུངས་འབྲུའི་ཚོད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

324

དེས་ན་ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པའམ་མེད་པར་འདོད་
ཀྱང་རུང་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ལམ་ནས་འཇུག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ངེས་པ་དང་། གནས་སྐབས་ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པ་དུས་མཉམ་དུ་ཚོགས་ལམ་ནས་འཇུག་པ་གཉིས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་དེ་ཉིད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མྱུར་ཞིང་། ཅིག་ཤོས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བུལ་བའི་ཁྱད་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་རིགས་པའི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པས་བརྗོད་པར་ནུས་མོད་ཀྱི། འདིར་ནི་ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །འདིའི་རྩོད་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཞི་བ་བགྲོད་པགཅིག་པུ་པའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབས་པ་ཡང་སྔར་ལྟར་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ། ཚིག་དོན་དང་། མཐའ་
དཔྱད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། འདོད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཟག་པས་བསྡུས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་འབད་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ།
བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་
ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འདོད་སྲིད་ཀྱི་ཟག་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་འདིར་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཡང་།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

325

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། ཉི་སྣང་དང་འགྲེལ་ཆེན་དུ། མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བས་བསྡུས་པའི་བག་ལ་ཉལ་སྤོང་གི་འདོད་པ་དང་
སྲིད་པའི་ཟག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བསམས་བཞིན་དུ་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་བཤད་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་རབ་ཏུ་
མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ནས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་སོགས་ཀྱི་ནུས་པ་བཅོམ་པས་ས་ཐམས་ཅད་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་མི་བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ནི་ལུང་དང་རིགས་པདུ་མ་དང་འགལ་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་ཇི་
ལྟར་བཞེད་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་མི་ནུས་པར། ཉོན་མོངས་པ་གྲོགས་སུ་དགོས་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཉོན་མོངས་པ་མི་བཞེད་ཀྱང་། འཆི་འཕོ་ཁར་བདག་ཆད་ཀྱི་དོགས་པའི་འཇིགས་པས་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སྲེད་པ་འབྱུང་ཞིང་། དེས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་གྲོགས་བྱེད་པ་ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ནས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པ་འགལ་ལོ། །དང་པོ་ལྟར་ན་ཡང་དེ་ཉིད་དང་འགལ་ཞིང་། གཞན་ཡང་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་ཉོན་མོངས་དགོས་ན། ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་རྒ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་མ་སྤངས་པས་གཞན་དོན་ལྟ་ཅི་སྨོས། རང་གི་དོན་ཡང་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་བྱ་མི་ནུས་པས་སོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མ་ལས། འཕགས་པས་ན་དང་རྒ་བ་དང་། འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྩ་ནས་སྤངས། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་དབང་གིས་སྐྱེ། །དེ་ལ་དེ་མེད་ཕྱིར་དེ་མེད། །ཅེས་སོགས་དུ་མ་དང་འགལ་
ལོ། །སྔར་བཤད་པའི་ལུང་དེའི་དོན་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྙིང་རྗེ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

326

དང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱི་ལུས་བཟུང་

ནས་བུ་སྟོང་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ན་ཡང་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ལས་ཀྱི་

དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ནུས་པ་ཟད་པས་ཁམས་གོང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་དགོས་པ་མ་ཡིན་གྱི། དེར་སྐྱེ་བ་བླངས་པ་ན་སྲིད་པའི་ཟག་པགཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་
ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། ལོག་ལྟ་སོགས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། མཐོང་
སྤངས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་ནི་དེར་ཟད་པར་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་བརྒྱད་བཤད་པ་རྣམས་ལ་ཉོན་མོངས་སུ་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་དང་བྱེད་ལས་འདྲ་བས་བརྟགས་པ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་དག་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་པས། དེ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔས་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་སྤོང་ངམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་འདིར་དཔྱད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་བརྟགས་པ་བ་ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་
ཀྱི་ལམ་གྱིས་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་བརྟགས་པ་བར་
འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་མ་སྤངས་པར་རང་གི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལས་རང་བཞིན་ཁྱད་ཞུགས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེས་ན་ཉོན་མོངས་ནི་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདོད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཟག་པ་ཡིན་ཡང་། སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་དགོས་པ་མ་ཡིན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་མི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

327

བསྐྱེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ས་བདུན་པ་མན་ཆད་པས་ཀྱང་། འབད་པས་བསྒྲུབས་ན་མ་རིག་པ་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་

དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཀྱིརང་བཞིན་གྱི་ལུས་ལེན་ནུས་མོད་
ཀྱི། ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་དབང་ཐོབ་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ལྔ་པ་བྱེད་ལས་ནི། རང་བཞིན་བཤད་པ་དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་
གྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལས་བྱེད་པ་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཡིན་
ནོ། །རྫོགས་སྨིན་མ་སྦྱངས་བར་དུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་དང་།
སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་
པས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་མ་བསྡུས་པ་ཡོངས་སུ་སྡུད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་སོ། །

ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ། ཉན་ཐོས་དང་། རང་རྒྱལ་དང་། བྱང་
སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ཤེས་པའོ། །

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

དང་པོ་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་རྟེན་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་ནས་ལམ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

328

ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པར་རིགས་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་
བསྒོམ་པར་བྱ་དགོས་པས་སོ། །
རྩ་བ། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི།རྣམ་པ་མི་དམིགས་སྒོ་ནས་ནི། །ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ལམ་ཤེས་ཉིད་རྫོགས་པར་བསྒོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་འདི་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག །སེམས་བསྐྱེད་དང་བསྔོ་བ་དང་། བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ནི་བསྒོམ་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདིར་
བཤདཔའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ནི། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་བསྒོམ་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་གཞི་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་རམ། ལམ་ཤེས་སུ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་ཤེས་སུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དམིགས་པར་བྱས་ནས། དེ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྒོམ་པའི་ཆ་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱང་ཡིན་ལ། གཞི་ཤེས་ཀྱང་ཡིན་མོད་ཀྱི། སྒྲས་སྟོན་པའི་ཚེ་འདིར་ནི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་
གྱིས་ཟིན་པའི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་གསུམ་པར་ནི། ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་ལྡོག་པ་ནས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

329

བསྟན་ཏོ། །ལམ་འདི་ཡང་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་ཉིད་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་ཀྱི། སྒོམ་ལམ་
གྱི་སྐབས་སུ་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། ཤེས་བྱའི་ལམ་དང་། དེ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པས་སམ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟུགས་མི་རྟག་པར་ཡིད་ལ་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་པ་བཅུ་

དྲུག་གི་ངོ་བོ་དང་། རྣམ་གྲངས་ཅི་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་འདིར་འགྲེལ་བས་འཆདཔ་ལ་གསུམ། སྡུག་ཀུན་གྱི་རྣམ་པ་དང་། འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དང་། ལམ་

བདེན་ཀྱི་རྣམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྡུག་ཀུན་སོ་སོའི་རྣམ་པ་དང་། ཐུན་མོང་གི་རྣམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་

བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པས་མི་རྟག་པ་དང་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། དོན་གཞན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པས་སྟོང་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་བདག་ཏུ་མ་གྲུབ་པས་བདག་མེད་པ་སྟེ། བདག་མེད་པ་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་བདག་ཏུ་མ་གྲུབ་པས་ཞི་བའི་རྣམ་པ་བཞི་དག་དང་། དེ་དག་དངོས་སུ་ཟིན་པ་དམ་བཅར་བྱས་ནས་དོན་བཤད་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་བྱའོ། །མདོའི་དངོས་ཟིན་ལ་རྣམ་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་རྣམ་པས་བསྟན་པས། དེ་ལྟར་ན་
སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་བདག་མེད་པ་དང་། དེའི་མཚན་ཉིད་ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ནི། ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་མདོ་ལས་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བཤད་པ་དང་སྦྱར་བ་ནི། སྲེད་པ་ཆོས་ཅན། ནད་དང་འདྲ་བར་རྒྱུའི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

330

རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བར་གྱུར་བའི་ཕྱིར། འབྲས་དང་འདྲ་བར་ཀུན་

འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཟུག་རྔུ་

དང་འདྲ་བར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་ཤུགས་དྲག་བསྐྱེད་པའི་
ཕྱིར། སྡིག་པའི་རྣམ་པ་དང་འདྲ་བར་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་ལྷན་
ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་བའིབདེན་པ་དེ་དག་ཉིད་ཆོས་ཅན། སྡུག་ཀུན་སོ་སོར་ཡིད་འབྱུང་བ་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཕྱི་རྒོལ་བས་ཕ་རོལ་དགྲ་ལྟ་བུ་དང་གནོད་བྱེད་ཀྱིས་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་དམིགས་པར་བྱ་
བ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་ཀུན་གཉིས་ལ་ཡིད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏུ་སྦྱོར་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་དག་གི་ངོ་བོ་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པས་གཡོ་བ་དང་། ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྐྱེན་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རབ་ཏུ་འཇིག་པའི་རྣམ་པ་དག་ཏུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་ཀུན་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འགོག་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་གནོད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པས་འཇིགས་པ་དང་སྲིན་པོ་སོགས་ཀྱིས་

གླགས་ཐོད་པས་ནད་འགོ་བ་དང་ཐོག་འབབ་པ་སོགས་ཀྱིས་འཚེ་བའི་རྣམ་པར་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་ཀུན་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྣམ་གྲངས་བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡིད་འབྱུང་བ་སོགས་གསུམ་མཐོང་ལམ་དང་། སྒོམ་ལམ་ཐ་མ་དང་ཕུང་པོ་ལྷག་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེད་དུ་ཞུགས་
པ་ནི་སྦྱོར་ལམ་དང་། སྒོམ་ལམ་ཐ་མ་མ་གཏོགས་པའི་སྐབས་དང་། ལྷག་བཅས་ཀྱི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

331

སྐབས་ལ་དོན་གྱིས་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ནི། འགོག་
པའི་བདེན་པའི་འགོག་པའི་རང་གི་ངོ་བོའི་རྣམ་པ་ནི་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པས་སོ། །ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་ཞི་བའི་བྲལ་བཡིན་པས་སོ། །གྱ་ནོམ་པའི་རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་ནི་དབེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། གཙང་བ་དང་བདེ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པས་སོ། །མདོ་ལས། རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་བྱེད་དང་ལྡན་ནས་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མ་རིག་པ་ནས་རྒ་ཤི་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་འགགས་པའི་བར་ལ་བདག་མེད་པ་ཉིད་དང་ཞི་བ་དང་
དབེན་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་པ་དང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ་”ཞེ་ན

1

། རྣམ་པ་གཉིས་པ་ངོ་བོ་དང་། གཞན་
རྣམས་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །ངེས་པར་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྲལ་བ་ནི་
ཆོས་ཅན། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་པ་མེད་པ་དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བ། ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་གསུམ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་སྤངས་པ་དང་། གང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་འབད་རྩོལ་གྱིས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་
སྤངས་པ་ཡིན་པས་སོ། །
གསུམ་པ་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ནི། ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བདག་མེད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། ལམ་དང་རིགས་པ་དང་སྒྲུབ་པ་དང་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ། མྱང་འདས་སུ་དངོས་སུ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༦༣བ༢ན། ཞེས ཞོལ། ༡༥༧བ༡ན། ཞེ་ན སྐུ། ༡༧༠བ༡ན། ཞེས བླ། ༡༦༨བ༦ན། ཞེས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

332

བགྲོད་པའི་ལམ་དང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་དུ་རིགས་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གཏན་ཟད་དུ་
བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པས་སོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་བྱེདདང་ལྡན་པས་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་བར་སྒོམ་ཞེས་དང་། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་ཅེས་
དང་། ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཆོས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་དང་ཞེས་
དང་། ཀོའུ་ཤི་ཀ་ཡོངས་སུ་བསྔོས་པའི་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སེམས་མ་ཡིན་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་ཤེས་བྱའི་ལམ་དེ་རྣམས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་

ཡིན་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཇི་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་དང་། བསྔོ་བ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་
པའི་སྒོ་ནས་སོ། །གང་དུ་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་ཚོགས་སྟོན་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་
སྐབས་སུའོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་པ་བཞི་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི། དེའི་རྒྱུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལམ་ལ་ནི། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྟོང་པའི་
ཕྱིར། །སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་དབྱེར་མེད་པས། །དྲོ་བ་དེ་དག་མི་དམིགས་པས། །རྩེ་མོར་གྱུར་པ་དག་ཏུ་འདོད། །དེ་ལ་རྟག་ལ་སོགས་ཚུལ་གྱིས། །གནས་པ་བཀག་པས་

བཟོད་པ་རྣམས། །ས་བཅུ་དག་ལས་བརྩམས་ནས་ནི། །མི་གནས་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

333

ཡིས། །ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བཤད་དེ། །ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །མཁྱེན་
ནས་ཆོས་རྣམས་མ་གཟིགས་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ལ་ནི་དེའི་རྒྱུ་དེའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་

དང་པོར་ཟིན་པ་དྲོད་དང་། དེ་འཕེལ་བ་རྩེ་མོ་དང་། རྟག་མི་རྟག་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་ཟིན་པ་བཟོད་པ་དང་། འཛིན་པ་ས་བཅུ་ལ་གནས་བྱར་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་ཆོས་མཆོག་རྣམས་སོ། །མདོ་ནི་
རིམ་པ་བཞིནདུ། ཀོའུ་ཤི་ཀ་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་ཞེས་དང་། བྱང་སེམས་
ཀྱི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟུགས་ལ་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་དང་། དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟུགས་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་དང་། དེ་ཡང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །
གནས་བྱར་མི་བདེན་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་
མཁྱེན་ནས་ཆོས་རྣམས་གནས་བྱར་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡོད་ན། གཟིགས་དགོས་པ་ལ་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག །མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་དེ་ལ། དེ་ནི་བེམ་རིག་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ལུང་

དང་རིགས་པའི་གནོད་པ་དུ་མ་བསྟན་པར་མཛད་དེ་གང་གནས་པའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

334

མེད་པ་ཅན་དེ་ནི་གནས་པ་རྒྱུན་ཆད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མེ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་གནས་པའི་རྒྱུ་ནུས་པ་ཅན་རྫོགས་པར་ཡོད་པའི་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱང་གནས་པའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་ནས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་གནས་པའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཟད་པས་
སམ། བརྩེ་བ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་བས་སམ། ཚེའི་འདུ་བྱེད་གནས་པ་ལ་མངའ་བརྙེས་པ་ལས་ཉམས་པས་སམ། སྲོག་གི་དབང་པོ་གནས་པའི་ལས་ཀྱི་ནུས་

པ་ཟད་པས་སམ། གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་མེད་པ་ལས་ཡིན། ཕྱོགསདེ་དག་གང་ཡང་མི་འཐད་པའི་སྒོ་ནས་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏེ། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པས་མ་སྤྲོས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕུང་པོ་དང་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་དོན་དམ་པར་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་མེད་དེ། སྔ་མ་བཞིན་
དུ་བདེན་པར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པར་བྱ་བ་

བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་རྟག་པ་
ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་བྱར་བདེན་པར་མེད་དེ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན། བདེན་པར་ཡོད་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
གཟིགས་དགོས་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

335

སངས་རྒྱས་ནས་ས་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་གནས་བྱར་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བྱ་བ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུས་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་
ཀྱི་འཐད་པས་མི་གནས་པར་རྒྱས་པར་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བདེན་པའི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་
བསྒོམས་པས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་
ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ནི། གཞུང་འདིར་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་རྣམ་པ་བཅུ་

དྲུག་ལ་དམིགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་ཡིན་ནོ། །འོ་ནའདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་སྐབས་དང་པོའི་སྦྱོར་ལམ་དང་ཟློས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དགོས་པ་མི་འདྲ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྔར་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་
ནས་བསྒོམ་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ལ། སྤྱི་དང་། ཡན་ལག་ནི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཉོན་མོངས་ཤས་ཆུང་བས་འདུ་འཛི་ལ་མི་དགའ་ཞིང་གཅིག་པུ་ལ་དགའ་བ། བྱང་སེམས་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྙིང་རྗེ་ཆུང་བས་གཞན་
དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མི་འཇུག་པ་དང་། དབང་པོ་འབྲིང་དུ་གྱུར་པས་འགྲན་ཟླ་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པའོ། །ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

336

ཅན་ཁ་ཅིག །སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དུས་སུ། བསྐལ་བ་བརྒྱར་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མཉེས་པར་བྱེད་ཅིང་ཚོགས་བསགས་ནས། ཕྱི་མ་ལ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། དུས་ངེས་པ་མེད་པར་ཚོགས་གསོག་པ་དང་། ཡང་སློབ་དཔོན་གྱི་དྲུང་དུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་མན་ཆད་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་
ནས། ཕྱི་མ་ལ་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་ཅིང་། དེའི་སྐྱེ་བ་རྟིང་མ་ལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་
བུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། །འཕགས་ལམ་བསྐྱེད་པ་ལ་སློབ་དཔོན་ལ་ལྟོས་པ་དང་། མི་ལྟོས་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ལ་མི་ལྟོས་པར་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་ཉན་ཐོས་སུ་འགྱུར་པས་སོ། །རྒྱས་པར་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ལ་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར། དེའི་ལམ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚུལ། དེའི་རྒྱུ་ངེས་
འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཁྱད་ཆོས་དངོས་དང་། རྩོད་སྤང་ངོ་། དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ལུང་དང་བསྟུན་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་

གྱི་དེ་མ་ཐག་པའི་མཇུག་ཐོགས་སོགས་སུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་བརྗོད་པར་
རིགས་མོད་ཀྱི། རེ་ཤིག་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པ་འཆད་དོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་

ལས་ཁྱད་མེད་ན་གཞན་དུ་མི་རིགས་ལ། ཁྱད་པར་ཡོད་ན་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལས་ལམ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ན་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ན་དེ་དག་གི་ལམ་གཞན་ཡིན་སྙམ་པའི་དོགས་པ་བསུ་བར་རོ། །
རྩ་བ། རང་བྱུང་བདག་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །གཞན་གྱིས་བསྟན་ཡང་མི་དགོས་
ལ། །བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཟབ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་བརྗོད། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

337

གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རང་བྱུང་གི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ།
གཞན་གྱིས་བསྟན་མི་དགོས་ཏེ། དེའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་ལ་མི་ལྟོས་པར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་

བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཡང་འཁོར་དེར་ལྷའི་བུ་ཁ་ཅིག་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ཏེ། གང་གནོད་སྦྱིན་རྣམས་ཀྱི་སྐད་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་སྨྲས་ན་
ཤེས་པར་འགྱུར་གྱི། གང་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པ་འཆད་པ་དེ་དག་ནི་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །ཡང་ཞེས་པ་གཞན་ལ་ཡང་ངེས་པར་ངག་གིས་ཆོས་མི་སྟོན་པའོ། །བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ལས་རྟོགས་པ་ཟབ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་བརྗོད་དེ། ཉན་ཐོས་ལྟར་ཆོས་སྟོན་པའི་ངག་གི་འབྲས་རྟགས་ལས་རྟོགས་མི་ནུས་ཤིང་། ལུས་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་པའི་དབང་གིས་རྟོགས་པ་ཟབ་མོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ལྷའི་བུ་འདི་དག་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ཏེ། ཀྱེ་མ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། ཟབ་པ་བས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ། ཕྲ་བ་བས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་སོ། །འོག་ནས་འཆད་པའི་ལམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཡང་། སྐབས་འདིར་འབྲས་བུ་རང་རྒྱལ་རང་རྒྱུད་པའི་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་འགལ་བར་མི་བསམ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཉམས་སུ་བླང་པ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དེའི་ལམ་བགྲོད་ཚུལ་དང་། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྨོས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། ལམ་བགྲོད་པའི་ཁྱད་པར་དང་། ཆོས་སྟོན་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

338

དང་པོ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་དེ་དག་ལ་སྲིད་པ་ཐ་མ་བའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ལ་
སོགས་པས་བྱང་ཆུབ་བསྟན་མི་དགོས་སོ། །དེའི་ཚེ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་འགྱུར་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་སྔོན་ཐོས་པ་དང་སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པ་ལམ་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པའི་རྒྱུས་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་
ཐོས་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ལུང་ལས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ནི་སྲིད་པ་

ཐ་མ་བའི་ཚེ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་འགྱུར་
ལ། གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ཀྱང་བརྗོད་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་བསྟན་པས་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་གནས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ངག་གི་འབྲས་རྟགས་ལས་རང་སངས་རྒྱས་དེ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་མི་རྟོགས་པ་ཉིད་ནི་ཉན་ཐོས་ལས་ཆོས་སྟོན་ཚུལ་གྱིས་ཁྱད་ཞུགས་པ་གཉིས་པ་ཡིན་
ནོ། །རང་སངས་རྒྱས་དེ་དག་ནི་རང་གིས་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུ་དང་སྨོན་ལམ་ལ་
སོགས་པའི་མཐུས་སྒྲ་མེད་པའི་ཆོས་བསྟན་པས་གཞན་དག་དགེ་བ་བཅུ་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཉན་
ཐོས་རྣམས་ནི་སྒྲར་བརྗོད་པའི་ཆོས་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འཆད་

པ་པོའི་ཤེས་པའི་རྩལ་བློའི་ནུས་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། རྩོད་པ་ལ་རྩོད་པ་གཞན་འཕྲོས་པས་ཡང་
ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། གང་གང་དོན་ནི་གང་གང་ལ། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཉན་འདོད་པ། །དེ་དེ་ལ་དོན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

339

དེ་དང་དེ། །སྒྲ་མེད་ཀྱང་དེ་དེ་ལྟར་སྣང་། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། གདུལ་བྱ་གང་དང་གང་རྟོགས་བྱའི་དོན་ནི་གང་དང་གང་ལ་རྣམ་པ་ཅི་ལྟ་ཅི་ལྟར་ཉན་འདོད་པ་དེ་དང་དེ་ལ་དོན་དེ་དང་དེ། སྒྲ་མེད་ཀྱང་དེ། དེ་ལྟར་སྣང་ངོ་། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མེད་ཀྱང་ཆོས་སྟོན་པ་མི་འགལ་ཏེ། སྒྲ་མེད་ཀྱང་
ཇི་ལྟར་འཚམ་པར་གདུལ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་
ནི། སྒྲ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པ་མི་འགལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆོས་སྟོན་པའི་སྒྲའི་དགོས་པའི་དོན་ནི། འདི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་རྟོགས་པ་ཉན་པ་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་བསྐྲུན་ཅིང་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ན། །དེ་ནི་རང་རྒྱལ་གྱིས་སྒྲ་མེད་དུ་
ཆོས་བསྟན་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡོད་དེ། རང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་གནས་

སྐབས་ན་ཡང་སྔོན་གྱིསྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་ཆོས་སྟོན་པའི་སྒྲ་མེད་ཀྱང་
གདུལ་བྱ་གང་ཞིག་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་དོན་གང་ལ་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་ཉན་པར་
འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་དེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་དོན་དེ་རྣམ་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་སྣང་བར་འགྱུར་བས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་འདི་ལྟར་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་ནས་བརྗོད་པ་མེད་པར་ཡང་ཆོས་སྟོན་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྨོན་ལམ་བཏབ་བོ། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་སྔོན་དེ་ལྟར་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་དེ་བས་ན་སངས་
རྒྱས་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། རང་སངས་རྒྱས་སྨོན་ལམ་དེ་ལྟར་འདེབས་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་འཁྲུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ངོ་བོ་ལ་རྣམ་
པར་མ་བརྟགས། ཁྱད་པར་ལ་རྣམ་པར་མ་དཔྱད་པར་ཚིག་ཏུ་མི་སྨྲ་བས་སོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

340

སངས་རྒྱས་དང་འདྲ་བའི་དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྔོན་བརྗོད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཡང་། སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་ནུས་པར་གྱུར་ཅིག །སྙམ་པའི་སྨོན་པ་གྲུབ་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་འདྲ་བ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་ལ་

ཆོས་སྟོན་པའི་གསུང་མེད་པར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེར་མ་ཟད། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་དེ་ལྟར་གནས་པ་ཡིན་གྱི། རང་སངས་རྒྱས་ངག་ཏུ་ཆོས་སྟོན་པ་མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ངག་གིས་ཆོས་སྟོན་པར་འདུལ་བ་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དང་། སྒྲོན་གསལ་ལས། གཙོ་བོར་ལུས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཕལ་ཆེར་དེ་ལྟར་གནས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྟོག་དཔྱོདལ་
མི་ལྟོས་པར་སྒྲ་བཅས་སུ་ཆོས་སྟོན་ནུས་པ་དེ་ལྟར། ནུས་པས། སྒྲ་བཅས་སུ་ཆོས་བསྟན་ན་རྒྱུད་འཁྲུག་ཅེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག །ངག་གིས་ཆོས་སྟོན་པ་དང་། ལུས་
ཀྱིས་སྟོན་པ་ཤེས་པའི་རྩལ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། ལུས་ཀྱིས་རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་པས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་རྫུ་འཕྲུལ་དང་ལྡན་

པ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་ནུས་ཀྱི། བདག་མེད་ཀྱི་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་མི་ནུས་
པའི་ཕྱིར་དང་། ངག་གི་འབྲས་རྟགས་ལས་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་དགོས་སྙམ་པའི་ཀུན་སློང་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་ན། ངག་གིས་ཆོས་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་བས། དེ་འདྲའི་ཀུན་སློང་ལ་མི་ལྟོས་པར་རྫུ་འཕྲུལ་སྟོན་ནུས་ལ། དེ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་

རྟོགས་པ་བསྐྱེད་ནུས་པ་སྨོན་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་སོ། །རང་ལུགས་ལ་ཆོས་
སྟོན་པའི་དོན་ཅུང་ཅད་ཀྱང་བཞག་མི་ནུས་པར་ལུས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པ་ཁོ་ན་ལ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

341

དགག་པ་བྱེད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །
གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཉན་ཐོས་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ་བརྗོད་ནས་ཞེས་སོ། །རྣལ་མ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དཀྱུས་མའི་ལམ་མོ། །
རྩ་བ། གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྤོང་ཕྱིར་དང་། །འཛིན་པ་མི་སྤོང་ཕྱིར་དང་ནི། །རྟེན་
གྱིས་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ། །ཡང་དག་བསྡུས་པར་ཤེས་པར་བྱ། །
གཉིས་པ་ལ། ཚིག་དོན་དང་། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པས་ཡང་དག་པར་བསྡུས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཟུང་བ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་རྟོག་པ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་དང་།

གཟུགས་འཛིན་ཤེས་པ་སོགས་འཛིན་པ་བདེན་པར་འཛིན་པ་མི་སྤོང་བའི་ཕྱིར་དང་

ནི། རིགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་
ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སེམས་བསྐྱེད་དང་བསྔོ་བ་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ།
གཟུགས་ནི་ཟབ་པ་མ་ཡིན་ཕྲ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། གཟུགས་ཀྱི་རང་

བཞིན་ཟབ་པ་མ་ཡིན་ཕྲ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་དང་། དེ་ནས་ལྷའི་བུ་དེ་དག་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ཏེ། གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ལ་ཆོས་ཉན་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བཙལ་བར་བྱ་སྙམ་པ་དང་ཞེས་དང་། དེ་ནས་རབ་འབྱོར་གྱིས་ལྷའི་བུ་དེ་དག་ལ་སྨྲས་པ།
ལྷའི་བུ་དག་ཆོས་ཉན་པ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུ་བཙལ་བར་བྱ་སྟེ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐབས་འདིར་མདོ་ལས། བསྟན་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གསུམ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

342

གྱིས་ནི་ཐེག་པ་དམན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་གཉིས་ཀ་བསྟན་ཅིང་དེ་ལྟར་བསྟན་བཅོས་འདིར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ད་ནི་འདི་དཔྱད་དེ། ཁ་ཅིག་རང་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཙམ་པ་ལྟ་བ་མི་མཚུངས་ཏེ། སྔ་མས་ནི། གཟུང་རྟོག་སྤངས་ཀྱང་འཛིན་པ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མས་ནི་གཟུང་འཛིན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པས་སོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཞིབ་ཏུ་ཡེ་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་
རྟོགས་པའི་དོན་དེ་ཅི། གཞི་ཆོས་ཅན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་དེ་དག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ཡིནལ། དེ་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པའོ་ཞེ་ན། ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། གཞི་ཆོས་ཅན་གཅིག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ནས་གཞི་ཆོས་ཅན་གཞན་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་ཞུགས་པ་ན།
སྔར་གྱི་ཕྱོགས་ཁྱབ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དྲན་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་
པར་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ཏེ། གཞན་དུ་ན། སློབ་ལམ་དུ་ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷས། གང་གིས་དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ། །དེ་ཡིས་དངོས་ཀུན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ཀྱང་། དེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་འཛིན་པ་མེད་པར་རང་སངས་རྒྱས་
ཀྱིས་མ་རྟོགས་པའོ་སྙམ་ན། སུ་དབང་པོ་རྟུལ་ཡང་། གཟུགས་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པ་ཁེགས་ནས་དབང་ཤེས་གཟུགས་ལས་རྫས་ཐ་དད་མི་ཁེགས་པ་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་ཡིན་པ་ཁེགས་ཀྱང་། ཤེས་པའི་རྫས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

343

ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུང་བ་དོན་གཞན་ཡིན་པ་ཁེགས་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེར་ཡང་”རྩོད

1

་པ་མཚུངས་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་
གཞན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཤེས་པའི་རྫས་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་བ་དོན་གཞན་ཁེགས་པ་ན། འཛིན་པ་དོན་གཞན་མ་ཁེགས་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁེགས་ནས་བཟུང་བ་དོན་གཞན་ཙམ་མ་ཁེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་ཁྱད་པར་མིའཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་གཟུང་རྟོག་སྤོང་བའི་དོན་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེར་འཛིན་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། འཛིན་པ་མི་སྤོང་བ་ནི་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ཙམ་བདེན་སྟོང་དུ་མ་རྟོགས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཐེག་པ་འབྲིང་པོའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ། རྟོགས་པ་དེ་གོམས་པ་ངེས་པར་མི་དགོས་པའི་དོན་ཏོ། །དེས་ན་འདིར་བསྟན་པའི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་།

སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་ལ་མཐོ་དམའི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། དེ་གཉིས་གྲུབ་མཐའ་མཚུངས་པ་མཚར་ཞེས་པ་ནི་གསལ་བྱེད་པའི་བཞད་གད་དོ། །འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་ཡང་། དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། སློབ་དཔོན་འདི་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དང་མཐུན་པར་བཞེད་པ་
ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་
པ་ལམ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྒོམ་པར་བྱེད་ཅིང་། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་

ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཡང་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༦༩ན།༥ན། རྩད ཞོལ། ༡༦༢བ༡ན། རྩོད སྐུ། ༡༧༦ན༦ན། བླ། ༡༧༥ན༢ན། བརྩད>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

344

ལ་གཙོ་བོར་གོམས་པ་ལྷུན་ལེན་མི་བྱེད་ཀྱི། ཞར་བྱུང་གི་ཚུལ་དུ་བསྒོམས་པས་རྒྱུན་
ཀྱི་ཐ་མའི་ཚེ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་སངས་རྒྱས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པ་སྲིད་པར་བཞེད་པ་ཡང་སྔར་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །རྟོགས་པ་འདིས་བསྡུས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱང་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་རང་སངས་རྒྱས་ལ་རྣམ་པར་བཞག་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཡང་སྐྱེབས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ཚུལ་མིག་གིས་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་ལྟར་
དུ་གོ་བར་མི་བྱའོ། །རང་སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཡང་།
དབང་པོའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའོ། །
གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་
ཤེས་པར་བྱའི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་བྱ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་མོ། །གང་གིས་ཁྱད་པར་
དུ་བྱས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བདེན་
པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་བསྒོམ་པ་ཁོ་ན་དང་། ངེས་གཟུང་ནི་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དོ། །འབྱུང་ཚུལ་དང་ལྡོག་ཚུལ་གྱི་དངོས་པོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་ལྡོག་བསྒོམས་པས་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་
དོན་དུ་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྤངས་པ་དང་། ཤེས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་མ་སྤངས་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཐེག་པས་བསྡུས་པའི་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རིགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེན་གཞིའི་
ཁྱད་པར་གྱིས་ཁྱར་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་རྟོགས་པར་ཤེས་པར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

345

བྱའོ། །གཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལ་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ནི། དེའི་སྐྱེ་
མཆེད་དྲུག་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ནི་དེའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལབརྟེན་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་རིགས་དེ་ཉིད་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་ཐལ་བར་ནི་མི་བསམ་མོ། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་

ཀྱང་འཁོར་བ་འཇུག་ལྡོག་གི་ཚུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་གོམས་པར་བྱེད་ཀྱང་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཞེན་པ་མི་སྤོང་ཞིང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཞེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པ་ནི། སྔ་མ་ལས་དབང་པོ་དམན་པས་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་
རྒྱལ་གྱི་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཚུལ་བཤད་པའི་འོག་ཏུ། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་མི་འགལ་བར། །སྟོན་པའི་རྣམ་པ་དྲོར་གྱུར་
པ། །རྩེ་མོར་གྱུར་པ་གཟུགས་ལ་སོགས། །འགྲིབ་པ་མེད་ལ་སོགས་པས་ཕྱེ། །ནང་
སྟོང་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡིས། །གཟུགས་སོགས་མི་འཛིན་ཕྱིར་བཟོད་པ། །གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་བ་མེད་སོགས་ཀྱི། །རྣམ་པ་ཅན་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག །
གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱང་བརྡར་བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་གཟུགས་སོགས་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་”དྲོད

1

་གྱུར་པ་དང་། རྩེ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༧༠བ༤ན། ཞོལ། ༡༦༣བ༤ན། སྐུ། ༡༧༧བ༦ན། བླ། ༡༧༦བ༢ན། དྲོ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

346

མོར་གྱུར་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགྲིབ་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་
ཕྱེ་བ་དང་། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་ཡིས། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། བཟོད་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གོ །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཀྱེ་མ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་འདི་བཏགས་པ་དང་མི་འགལ་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་སྟོན་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཟབ་མོ་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་དང་། དེ་ཡང་གཟུགས་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མི་སློབ་ཅེས་དང་། དེ་ཡང་རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་”རིའི1

་བུ་འདི་
ལྟར་གཟུགས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་མེད་ཅེས་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཤཱ་
”རིའི2

་བུའདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་ཞེས་སོ། །རྩ་བའི་དངོས་བསྟན་ལ།
གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་
པ་ལ་བཤད་པ་རུང་བ་ཙམ་དུ་སྣང་བས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། འགྲེལ་པས་སྦྱོར་ལམ་སྔ་མའི་སྟོན་ཚུལ་དང་འདྲ་བར་མཛད་དོ། །
གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙམ་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བརྡ་ལས་བྱུང་བའི་བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་
གཟུགས་སོགས་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལྟར་རྟོགས་པའི་དྲོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དངོས་སུ་བསྟན་

1 <མ་ཕྱི། ༡༧༠བ༦ན། -རིའི ཞོལ། ༡༦༣བ༦ན། +རིའི སྐུ། ༡༧༨ན༢ན། -རིའི བླ། ༡༧༦བ༥ན།
+རིའི>

2 <མ་ཕྱི། ༡༧༠བ༦ན། -རིའི ཞོལ། ༡༦༣བ༦ན། +རིའི སྐུ། ༡༧༨ན༢ན། -རིའི བླ། ༡༧༦བ༥ན།
+རིའི>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

347

ནས། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་དྲོད་
ཤུགས་ལ་སྟོན་ཏོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་འགྲིབ་བ་དང་འཕེལ་བ་
མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་སློབ་པ་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྩེ་མོ་བསྟན་པས། རྩེ་མོ་ཅིག་ཤོས་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་དང་། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་

གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ནང་དང་ཕྱི་ལ་སོགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་

གཟུང་བྱ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པའི་བཟོད་པས་བཟོད་པ་ཅིག་ཤོས་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་མཆོག་དངོས་སུ་བསྟན་པས་གཅིག་ཤོས་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །བཤད་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བདེན་པ་བཞིའི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་ངེས་པར་འབྱེད་པའིཆ་དང་མཐུན་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་འདིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་དངོས་སུ་
བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཤུགས་བསྟན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ནས་སྒོམ་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

གསུམ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་ངོ་བོའོ། །
དང་པོ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། མཐོང་ལམ་དང་། སྒོམ་
ལམ་མོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

348

མཐོང་ལམ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་སྤྱི་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ་མཐོང་ལམ་གྱི་རྟེན་དང་།
“བརྟེན

1

་པ་མཐོང་ལམ་མོ། །དང་པོ་ལ་ལུས་ཀྱི་རྟེན་ནི། སྒྲ་མི་སྙན་པ་དང་། ཟ་མ་དང་།
མ་ནིང་མ་གཏོགས་པའི་མི་དང་། འདོད་ལྷའི་རྟེན་ལ་”སྐྱེའི2

། གོང་མའི་རྟེན་ལ་མ་ཡིན་
ཏེ། ཁམས་གསུམ་ལ་སྐྱོ་བ་ཤས་ཆུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཀྱི་རྟེན་ནི། བསམ་གཏན་
གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ལ། འགྲེལ་ཆེན་དུ་སྒོམ་ལམ་འདོད་སེམས་དང་། སྲིད་རྩེ་ལ་
བརྟེན་པ་བཤད་ཀྱང་། དེས་མཐོང་ལམ་མཚོན་མི་ནུས་སམ་སྙམ་མོ། །མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་བར། ས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་བསམ་གཏན་དང་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པར་བཤད་པ་ནི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་མཉམ་གཞག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་བསྟན་
པ་ཡིན་གྱི། ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ངེས་པར་ཐོབ་ལ། དེ་ཐོབ་ན་ལམ་
གང་དཀའ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འདས་ལམ་སྐྱེད་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། མཐོང་ལམ་གྱི་ངོ་བོདང་། དབྱེ་བ་དང་། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ལ་དམིགས་ནས་སྟོང་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་སྦྱིན་སོགས་སྤྱོད་པའི་རིགས་མཐའ་དག་གིས་ཟིན་པའོ། །དེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་

1 <མ་ཕྱི། ༡༧༡བ༣ན། བརྟན ཞོལ། ༡༦༤བ༢ན། སྐུ། ༡༧༨བ༥། བླ། ༡༧༧བ༢ན། བརྟེན>
2 <མ་ཕྱི། ༡༧༡བ༣ན། ཞོལ། ༡༦༤བ༢ན། སྐྱེའི སྐུ། ༡༧༨བ༦ན། སྐྱེ་ཡི བླ། ༡༧༧བ༣ན། སྐྱེའི>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

349

མཐོང་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཙམ་གྱིས་མཚན་ཉིད་
ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཏེ་སྐབས་དེར་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ཡང་ཡོད་པས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་བཟོད་པ་བརྒྱད་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་པ་བརྒྱད་
དེ། ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་བཅུ་དྲུག་གོ །གསུམ་པ་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་
དགག་བཞག་ཇི་ལྟར་མཛད་པའི་ཚུལ་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་བཞེད་པ་བསྡུས་ཏེ་
བསྟན་པ་དང་། འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དང་། འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་
རིམ་པར་དཔྱད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་བློ་གཅིག་གིས་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པས་དེའི་དུས་སུ་སྡུག་བསྔལ་ཤེས། ཀུན་འབྱུང་
སྤོང་། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད། ལམ་”བསྒོམ

1

་པས་བདེན་པ་བཞི་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་བྱ་
བའི་མངོན་རྟོགས་སམ་འབྲས་བུའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིགཡིན་ལ། བདེན་པ་རེ་རེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རིམ་ཅན་དུ་སེལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ལ། དེས་ན་ཞུགས་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་

འཐད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། རིགས་པས་ཀྱང་མི་
འཐད་དེ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་འགོག་པ་མངོན་དུ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༧༢ན༦ན། བསྒོམ ཞོལ། ༡༦༥ན༤ན། སྐུ། ༡༧༩བ༣ན། བླ། ༡༧༨ན༦ན། བསྒོམས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

350

བྱས་ན། འགོག་བདེན་ལ་ལམ་བདེན་སྔོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པར་ཐལ་བ་དང་། གཞི་གཅིག་གི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ་པའི་ཕྱིར་

རོ། །འོན་ཏེ་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ལ་ཟེར་ན། སྔ་ཕྱི་གཉིས་ལ་སྐད་ཅིག་
གཅིག་དང་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་དབྱེ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞན་དག་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག །བདག་ཉིད་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ། །ཚད་མ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་བྱ་གང་། །མ་མཐོང་ཆ་གཞན་ཅི་
ཞིག་ཡོད། །ཅེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལས་ཀྱང་། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། འདི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་
ལམ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་མི་སྐྱེ་བ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཞུགས་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པའི་ཐལ་བ་འདི་ལ་འཕེན་པ་མི་རིགས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །འདི་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པ་སྔ་ཕྱི་

རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་ལས། །ཉ་ཕྱིས་ལ་

དངུལ་རྣམ་པ་ལྟར། །གལ་ཏེ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། །ཡོན་ཏན་གཞན་སྦྱོར་མི་བྱེད་ན། །དེ་ལྟརའགྱུར་བ་ཞིག་ན། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྲོ་འདོགས་དུ་མ་ཡོད་པས། རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ཡང་། །ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་སྐད་ཅིག་
མ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བཤད་ལ། བཟོད་པ་དང་ཤེས་པ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བས་ཞུགས་
གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ཉིད་སློབ་
དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆ་ཐམས་ཅད་གཟུང་བ་ཡིན་ཡང་།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

351

སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་ནུས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་སྔ་ཕྱི་

རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ཡང་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་གིས་ནུས་པ་རིམ་ཅན་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རིགས་པས་མི་འཐད་དེ། དེ་ནི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ངེས་ཤེས་མི་འདྲ་བ་བཅུ་དྲུག་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་ཚད་
མ་རིམ་ཅན་ཁོ་ན་འབྱུང་བའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་ས་ཕྱོགས་འདི་ནི་དམིགས་སོ་སྙམ་པའི་ངེས་པ་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཟུང་བ་ཡིན་ན་ཡང་། གང་ལ་སྒྲིབ་པ་སེལ་ནུས་པ་དེ་
ཚད་མར་བཤད་པའི་དོན་ཡང་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་ཚད་མ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་དྲུག་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སོ་སྐྱེའི་ཚད་མ་དང་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་དོན་ཡང་། ས་བོན་སྤོང་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་ཡིན་མོད་ཀྱི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་
གྱིས་གཟུང་ཡང་ངེས་པ་མི་སྐྱེད་པའི་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་ཡོད་ལ། འཕགས་པ་ལ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་ལས། །རྣམ་པཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཕགས་པ་ལ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ་ན་དེའི་མཇུག་ཏུ་རྣམ་པ་ཇི་ཙམ་ཞིག་གསལ་བས། དེ་དག་གི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་དག་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། ཞེས་པའི་ལན་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་བཟོད་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ངོ་བོ་སྐྱེས་ཤིང་། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་སྒོ་ནས་བདེན་པ་བཞི་གའི་མཐོང་སྤང་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་བཞིན་པའི་བར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

352

ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་སྔར་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པའི་ཚུལ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ན། སྔར་འཁོར་བར་འདྲིས་མ་མྱོང་བའི་
ཟབ་མོའི་ཆོས་དེ་ལ་སྐྲག་རིགས་པ་ལ་མི་སྐྲག་པས་ན་ཆོས་ཀྱི་བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེས་ན་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་འཇལ་བའི་ལྡོག་པ་ནས་བཟོད་པ་བཞིའོ། །དེའི་རྗེས་ནས་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་ཏུ་སོང་བའི་བློ་དེ་ལ་སྐྲག་རིགས་པ་ལས། མི་སྐྲག་པར་རྟོགས་པས་རྗེས་གྱི་བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་བཞི་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་རྗེས་བཟོད་བཞི་སྟེ། བཟོད་པ་བརྒྱད་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ལ། དེའི་དུས་ན་གློ་བུར་དྲི་

བྲལ་གྱི་འགོག་བདེན་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དེའི་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །
མཉམ་གཞག་དེ་ཉིད་ལས་མ་ལངས་པར་གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་བདེན་ཐོབ་
པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པ་ན། བདེན་བཞིའིཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཤེས་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་བཞི་དང་། ཡུལ་ཅན་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་ཤེས་བཞི་དང་། ཤེས་པ་བརྒྱད་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པས་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་གི་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་བཟོད་སྐྱེས་པའི་རྗེས་སུ་རྗེས་བཟོད་སྐྱེ་བ་སོགས་ནི་སྐབས་འདིར་ཁས་མི་བླང་ངོ་། །དེས་ན་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་དོན་ཡང་། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་ཡིན་གྱི།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

353

དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་ཞུགས་པ་དང་། ཤེས་པ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་འབྲས་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཐད་ལ།

མཉམ་གཞག་དེའི་ཚེ་སྦྱིན་སོགས་རེ་རེའི་ནང་དུ་དྲུག་དྲུག་ཚང་བར་བསྡུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་འཇོམས་མི་ནུས་པས་སོ། །ཀུན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས་
ཀྱི་ཚེ་ཡང་བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་མངོན་གྱུར་དུ་བསྒོམ་པ་མེད་ཀྱང་། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྔར་བསྒོམས་ཤིང་། ཕྱིས་ཀྱང་སྒོམ་པར་འགྱུར་བའི་ཡོན་ཏན་མ་
ཉམས་པར་ཡོད་པས་འགོག་པར་ལྟུང་བ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་ཡང་མེད་དོ། །མཐོང་ལམ་
སྐད་ཅིག་གི་གྲངས་འཇོག་ཚུལ་ལ་ནི། སློབ་དཔོན་འདི་དང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་བ་རྩ་འགྲེལ་ནས་འབྱུང་པ་རྣམས་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་མ་མཐོང་ཞིང་། རང་རིག་ཁས་ལེན་མི་ལེན་སོགས་ནི་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །གཞན་དུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགསཔའི་ཚེ།
ཀུན་འབྱུང་གི་ཆོས་ཉིད་”རྟོགས

1

་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་ནི། མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་
ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་མཐོང་ངོ་། །སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་དུས་ན། །གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱང་ཡོད་མོད་ཀྱི། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་
ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་བློ་མངོན་གྱུར་དུ་ག་ལ་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ནི། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འདའ་བར་བྱ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༧༤བ༡ན། རྟག ཞོལ། ༡༦༧ན༣ན། སྐུ། ༡༨༡བ༥ན། རྟོགས བླ། ༡༧༠བ༣ན། རྟག>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

354

བའི་མངོན་རྟོགས་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ་གཉིས་ཅིག་ཅར་
དུའམ་རིམ་གྱིས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། བློ་གཅིག་གིས་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་གྱིས་

མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ན་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དངོས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་མི་འཐད་དེ། གཞན་དུ་ན་སྦྱོར་
ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་དེ་ལྟར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན་འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་སྔར་སྐྱེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ས་བོན་རིམ་
གྱིས་སྤང་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་སྐྱེ་ན་ནི། འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་

སྐྱེས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ། ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གསར་རྟོགས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་

རྗེས་སུ་སྐྱེ་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། འདའ་བྱེད་ཀྱི་

མཐོང་ལམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྤྲོས་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཀྱང་།
རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀུན་བརྟགས་
ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་བཅོམ་ནསདེའི་རྗེས་སུ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་
པའི་འདའ་བར་བྱ་བའི་མཐོང་ལམ་མངོན་གྱུར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །སྔར་བཤད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་རྣམས་ནི་མཉམ་གཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་སྒྲིབ་ལྷན་

སྐྱེས་ཀྱི་ས་བོན་དངོས་སུ་གཞོམ་པའི་ཆེད་དུ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་མི་འཇོག་པ་དེ་སྲིད་ཚུན་ཆད་མཐོང་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྐད་ཅིག་མ་མདོར་བསྟན། རྣམ་པ་སྒོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད། རྣམ་པ་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །
རྩ་བ། བདེན་དང་བདེན་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་རྣམ་བཞི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

355

ཡིས། །ལམ་ཤེས་ཉིད་ལ་མཐོང་བའི་ལམ། །ཕན་ཡོན་བཅས་པ་འདི་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ལ་མཐོང་བའི་ལམ་ཕན་ཡོན་དང་བཅས་པ་འདི་བཤད་དོ། །ཕན་ཡོན་དང་བཅས་པ་དེ་ཡང་སྡུག་
ཀུན་གྱི་བདེན་པ་དང་འགོག་ལམ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་
རྣམ་པ་བཞི་ཡིས་བཤད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བཙུན་པ་ཤཱ་”རིའི1

་བུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གང་ནས་བཙལ་བར་བྱའོ། །ཤཱ་”རིའི2

་བུས་སྨྲས་པ། ཀོའུ་ཤི་ཀ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ལས་བཙལ་བར་བྱའོ། །ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་

བྱེད་པ་སོགས་ཚེ་འདི་དང་ཚེ་རབས་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་དག་དང་ལྡན་པ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་”བསྒོམ

3

་པར་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་
ཞེས་པར་བརྗོད་དོ། །སྐབས་འདིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སོགས་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་བོ་སོ་སོར་རེ་རེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བ་དག་དང་ལྡན་པ་མཐོང་ལམ་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཅན་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་དག །ཕན་ཚུན་རྟེན་པ་རྟེན་མེད་ཕྱིར། །རྣམ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༧༥ན༤ན། -རིའི ཞོལ། ༡༦༧བ༦ན། +རིའི སྐུ། ༡༨༢བ༣ན། -རིའི བླ། ༡༨༡བ༡ན།
+རིའི>

2 <མ་ཕྱི། ༡༧༥ན༤ན། -རིའི ཞོལ། ༡༦༧བ༦ན། +རིའི སྐུ། ༡༨༢བ༣ན། -རིའི བླ། ༡༨༡བ༡ན།
+རིའི>

3 <མ་ཕྱི། ༡༧༥ན༦ན། ཞོལ། ༡༦༨ན༡ན། སྒོམ སྐུ། ༡༨༢བ༤ན། བསྒོམ བླ། ༡༨༡བ༢ན། སྒོམ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

356

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།ཀགྲངས་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། །ཆེན་པོ་ཚད་མ་མེད་བཅས་དང་། །ཚད་མེད་པ་དང་མཐའ་མེད་དང་། །དེར་གནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ། །སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་ངེས་འཛིན་དང་། ། བླང་མེད་དོར་བ་མེད་སོགས་དང་། །བྱམས་ལ་སོགས་པ་སྟོང་ཉིད་དང་། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་འཐོབ་པ་དང་། །རྣམ་པར་བྱང་ཀུན་ཡོངས་བསྡུས་དང་། །ཉམ་ང་བ་དང་ནད་ཀུན་སེལ། །མྱ་ངན་འདས་འཛིན་ཞི་ཉིད་དང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སྲུང་ལ་སོགས། །སྲོག་མི་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ། །རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་ནི། །བདག་ཉིད་གནས་ཏེ་སེམས་ཅན་དག །འགོད་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ། །ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། བླ་མ་ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོས་འཕགས་པའི་བཞེད་པར་མཛད་ནས། སྐད་ཅིག་དང་པོ་བཞིས་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་བསྟན་ལ། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ་ལ་འཆད་དེ། མཐའ་མེད་དང་ཞེས་པས་སྐད་
ཅིག་མ་དང་པོ་ལྔའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་ལ། དེར་གནས་ཞེས་པས་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་
ཀྱི་ཕན་ཡོན་དང་། བླང་མེད་ཅེས་པས་ཀུན་འབྱུང་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དང་། བྱམས་ལ་སོགས་དང་ཞེས་པས་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ནོ། །སྟོང་ཉིད་དང་ཞེས་པ་
ནས་ཉམ་ང་བ་དང་ནད་ཀུན་སེལ་ཞེས་པའི་བར་བཞིས་འགོག་པ་ཤེས་བཟོད་བཞིའི་ཕན་ཡོན་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་མན་ཆད་བཞིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལམ་ལ་ཤེས་བཟོད་བཞིའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པར་འཆད་དོ། །འདིར་བཤད་པའི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་འདི་དག་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྒོམ་པའི་རྣམ་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་
བསྒོམས་པས་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་དང་། ཡང་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཕན་ཡོན་འདི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

357

དག་ཐོབ་ལ། དེས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་མཚོན་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། །སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་སྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་
བཅུ་དྲུག་གི་སྐབས་སུ་ཡང་ཡོན་ཏན་འདི་དག་ངེས་པར་ལྡན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞིའི། དང་པོ་སྡུགབསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་ཚུལ་ཉིད་ཀྱིས་སྡུག་བདེན་
གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། སངས་རྒྱས་ཏེ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག །དོན་དམ་པར་དེ་དག་ཕན་ཚུན་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་གནས་པར་

ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་དེ་དག་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས།
མ་འོངས་པ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་”བརྟན

1

་པར་འགྱུར་བའི་ཕན་ཡོན་འཐོབ་པ་
ཡིན་ནོ། །དོན་བསྡུས་ན་སྡུག་བདེན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་དོན་
དམ་པར་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་
བཟོད་ཀྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་

ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་ནི།
གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་དམིགས། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ལ་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མི་དམིགས་ཞེས་སོ། །གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་དོན་དམ་པར་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་

1 <མ་ཕྱི། ༡༧༦ན༢ན། བརྟེན ཞོལ། ༡༦༨བ༣ན། བརྟན སྐུ། ༡༨༣བ༢ན། བླ། ༡༨༢ན༦ན། བརྟེན >

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

358

ཡུལ་ཅན་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་ཞེས་པ་ལ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ། །
དེ་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་དེ་དག་དོན་དམ་པར་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་ཉིད་
དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྔ་མ་
བཞིན་དུ་ནམ་མཁའ་ཚད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་དེདག་དོན་དམ་པར་ཚད་མེད་
པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ།
རྒྱུན་མཚན་ནི་སྔར་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་བུ་བཞི་ནི་ཞེས་སོ། །མདོ་ནི་གཟུགས་ཆེན་པོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་ཆེན་པོ་ཉིད་དེ་ཞེས་དང་།
ཀོའུ་ཤི་ཀ་གཟུགས་ལ་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

འདི་ནི་ཚད་མ་མེད་པའོ་ཞེས་དང་། ཀོའུ་ཤི་ཀ་གཟུགས་ཚད་མེད་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་
རྣམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་ཚད་མེད་པའོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ལ་ཟག་བཅས་རྒྱུས་བསྡུས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་

སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་ཉིད་
ལ་སོགས་པ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེའི་
རྣམ་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་ནི། ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་བདེན་སྟོང་དུ་ངེས་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཤེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་

དེའི་རྒྱུན་དེ་ལ་གནས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པར་བླང་བ་དང་དོར་བ་མེད་པར་བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་འབྱུང་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དང་།
དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མོས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཚད་མེད་པ་བཞི་བསྒོམ་པར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

359

བྱ་བས་ཏེ་དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཀུན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་
དེའི་རྣམ་པ་དང་། ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་བཞི་ནི་ཞེས་སོ། །
རྗེས་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཚད་མེད་བཞིའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པས་དེ་མ་
ཐགའགོག་པར་ལྟུང་བའི་ཉེས་པ་ཁེགས་པ་ཡིན་གྱི་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ཚེ་དེ་དག་མངོན་གྱུར་དུ་བསྒོམ་པའམ། མཉམ་གཞག་སྔ་ཕྱིའི་བར་བཅད་ནས་བསྒོམ་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི་ཀོའུ་ཤི་ཀ་གཟུགས་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་རྣམས་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་མཐའ་ཡས་སོ་ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་ཅག་གི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་འདི་དང་མ་བྲལ་བར་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་བཟུང་
བར་བགྱིའོ་ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་རྣམ་མཁྱེན་
གྱི་བར་དུ་ཁས་མི་ལེན་མི་འདོར་བའི་ཚུལ་ཞེས་དང་། གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་དང་དགའ་བ་དང་བཏང་སྙོམས་
སྒོམ་པའི་ཕྱིར་དེ་རྣམས་ལ་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པས་གླགས་རྙེད་པར་མི་འགྱུར་བ་དག་
ཅེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་གཉུག་མ་དང་པོ་ནས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་
མཉམ་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་འཐོབ་པའི་
ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་དེའི་རྣམ་པ་དང་། འགོག་པ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་གཉེན་པོ་རྣམ་བྱང་གི་རིགས་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

360

ཅད་དུ་བསྡུས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་འགོག་པ་རྗེས་བཟོད་དང་། འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་དང་ནང་གི་འཚེ་བ་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་ཡོན་ཏན་དངལྡན་པའི་འགོག་
པ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་བཞི་ནི་ཞེས་
སོ། །མདོ་ནི། དེ་ནི་འདི་ལྟར་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་དག་གིས་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤིན་ཏུ་སྒོམ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ཙམ་དུ་བྱང་ཆེན་འཛིན་པ་དང་ཞེས་པ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་འདུལ་བ་ངོ་མཚར་ཆེའོ་ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ཙམ་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཟབ་མོ་འདི་ཡོངས་
སུ་བཟུང་ན་ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་བཟུང་བར་འགྱུར་ཞེས་པ་དང་། ཀོའུ་ཤི་ཀ་དེ་བཞིན་
དུ་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་ལ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་འཛིན་འཆང་སོགས་
བྱེད་པ་དེ་ལ་རྒོལ་བ་དང་རྩོད་པ་འགལ་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་མྱུར་

དུ་ཞི་བ་དང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་སོ། །
བཞི་པ་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ནི། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བསྒོམ་པ་ཁོ་
ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཞི་བའི་ལམ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེའི་རྣམ་པ་དང་། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་

ཤེས་དེ་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་ལྷས་བྱས་པ་དང་། འབྱུང་བ་འགྱུར་བ་དང་། ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བར་ཆད་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་

བསྲུང་བ་དང་། བསྐྱབ་པ་དང་། སྤ་བ་དག་མཛད་པའི་ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་དེའི་རྣམ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཉིད་མངོན་པར་འདོད་པས་
བདག་ཉིད་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

361

རྒྱུ་ཕར་ཕྱིན་ལ་རང་ཉིད་གནས་ནས་དེ་ཉིད་ལ་གཞན་དག་འགོད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྡན་པའི་རྗེསབཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་མི་ཟད་པར་
བྱེད་འདོད་པས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བར་བྱ་བ་སྟེ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལམ་ལ་རྗེས་
ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་མཐོང་སྤང་ཀྱི་ས་བོན་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་

སྔར་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་བཞི་ནི་ཞེས་སོ། །མདོ་ནི། ཀོའུ་ཤི་ཀ་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བར་
བྱེད་པ་སྟེ་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། སྟོང་གསུམ་གྱི་ལྷའི་བུ་
དག་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་འདི་འཛིན་འཆང་སོགས་བྱེད་པ་དེ་དག་ལ། རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་
ཆད་པར་བསྲུང་བ་དང་། བསྐྱབ་པ་དང་། སྦ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་དང་། བདག་ཀྱང་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་བར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐུལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ཀོའུ་ཤི་ཀ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་

སྤྱོད་པའི་ཚེ་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཀུན་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཏེ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཡོངས་སུ་
བསྔོ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཞེས་སོ། །རྣམ་པ་འདི་དག་དང་རིགས་མཚུངས་པ་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་སྒོམ་མོད་ཀྱི། དེ་
འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་
རེ་རེ་ནི། །དེ་དག་ཕནཚུན་བསྡུས་པ་གང་། ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

362

ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལ། ཁས་བླངས་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ནི་འདིར་སྐད་ཅིག་མ་མདོར་བསྟན་ཀྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཉེ་བར་མཚོན་པ་སྟོན་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་གཞུང་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་ཚིག་དང་། དོན་དེ་དག་སྟོན་པའི་མདོའི་ཚིག་གིས་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པའི་དོན་དངོས་སུ་མ་བཤད་པར་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་འབྱུང་

བའི་ཕན་ཡོན་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ཉི་ཚེ་མཛད་པར་ཟད་དེ། དེར་མ་ཟད་སྔར་བཤད་པ་དང་ཞེས་སོ། །དེ་དག་ཏུ་ཡང་བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་མ་བཤད་པར་རྗེས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་
རྣམས་ནི། རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
ཟེར་ཏོ། །
གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་དང་དེ་དང་མཐུན་པ་གཞན་དག་ན་རེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དེ་དག་གིས་ནི་ཆོས་ཅན། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་ཐལ། མངོན་རྟོགས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་པ་

ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་ལ་སོགས་པ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་གཞན་
ཡང་གཞུང་གི་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པ་ནི་དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་ཀྱང་ཇི་ལྟར་དྲང་སྟེ། དྲང་བ་མི་འཐད་རིགས་པར་ཐལ། སྐབས་དང་པོའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་གཞུང་གིས་རྣམ་པ་མ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་ཟེར་ཏོ། །སྔ་མ་ནི་བསྟནབཅོས་ཀྱི་མིང་དོན་མི་མཐུན་པར་ཐལ་
བ་འཕེན་པའོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

363

སྒོམ་ལམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྒོམ་ལམ་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་སྒོམ་པའི་ལམ་དེ་མ་ཐག་བརྗོད་པར་བྱ་བ་རིགས་པ་ཡིན་པ་ལས་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་
པ་དང་། བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྒོམ་ལམ་མོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་
བ་ནི། རེ་ཤིག་སྒོམ་ལམ་དེའི་བྱེད་པ་འཆད་དོ། །རྒྱུ་མཚན་ནི། བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉུང་བ་ཉིད་དང་། གདུལ་བྱ་འབྲས་བུ་ལ་གཞོལ་བ་ཉིད་དུ་རྒྱུ་ལ་ཞུགས་ཤིང་གཞུག་པའི་
ཕྱིར།

རྩ་བ། ཀུན་ནས་ཞི་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །བདུད་དང་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་དང་། །གནོད་པས་བརྫི་བ་མེད་ཉིད་དང་། །བྱང་ཆུབ་དང་ནི་རྟེན་མཆོད་ཉིད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་
པོ་བཞི་དང་། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ལྔ་པ་དང་། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་དྲུག་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ནི་འདི་ལྟར་བྱང་ཆེན་རྣམས་
ཡོངས་སུ་དུལ་བ་དང་། ང་རྒྱལ་མ་མཆིས་པའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ངོ་མཚར་ཆེ་ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་ན་ཤེར་ཕྱིན་ནི་བྱང་ཆེན་ཡོངས་སུ་འདུད་པ་
དང་ང་རྒྱལ་མ་མཆིས་པའི་སླད་དུ་ཉེ་བར་གནས་སོ་ཞེས་དང་། དེ་ནི་འདི་ལྟར་རིགས་
ཀྱི་བུ་མོ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཡུན་རིང་དུ་སྤྱད་པ་དེ་དག་གི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་མཚོན་དང་
བདག་གི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་མདའ་ཡང་བཅོམ་ཞེས་དང་། དེ་ལ་ལ་ལ་ཞིག་གིས་དུག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

364

གིས་གཏོར་རམ་”བྱད1

་བྱས་སམ་མེ་འོབས་སུ་གཏོར་རམ། མཚོན་གྱིས་བཏབ་

བམ། དུག་བླུད་དམ། ཆུར་བོར་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ལ་གནོད་
པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་དང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཅིང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་བལྟ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ས་ཕྱོགས་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་

མཆོད་རྟེན་དུ་གྱུར་བར་བྱས་ནས་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ལ་ལམ་གོང་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་རང་དབང་ཉིད་དུ་བྱེད་པ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་རྒྱགས་པ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་པས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞེས་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་མི་འགྱུར་བར་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཕར་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། ཕ་རོལ་གྱིས་བྱས་པའི་དུག་དང་མཚོན་དང་བྱད་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་ཞེས་སོ། །རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཞེས་སོ། །སྒོམ་ལམ་སྒོམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་གང་ན་བཞུགས་པའི་རྟེན་གྱི་ཡུལ་དེ་ཡང་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པ་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་བ་བསྟན་ཏེ་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེད་པའི་འོག་ཏུ་སྒོམ་པའི་ལམ་སྟེ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །རྟོག་པའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་དང་། ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་མོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དབྱེ་བས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། མོས་པ། བསྔོ་བ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་

1 <མ་ཕྱི། ༡༧༩ན༦ན། བྱད ཞོལ། ༡༧༡བ༤ན། བྱེད སྐུ། ༡༨༧ན༡ན། བླ། ༡༨༥བ༥ན། བྱད>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

365

བའོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་དང་ཕན་ཡོན་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ། གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་དང་པོ་ཞེས་སོ། །འདི་དགཟག་བཅས་སུ་བཞག་པ་ནི། སྒྲ་དོན་འདྲེ་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་ལ། ཟག་བཅས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། སྤང་བྱས་བསྡུས་པའི་ཟག་བཅས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་པའི་ཡན་
ལག་ཏུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབད་པས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒོམ་
སྤངས་འབད་པས་བསྐྱེད་པའི་འཕགས་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤང་བྱ་ཡིན་ན་སྒོམ་སྤངས་སུ་བྱེད་དགོས་ལ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་སྤངས་ཡང་ཡིན་ལ་སྒོམ་ལམ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སུ་གང་གིས་ཀྱང་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཟག་བཅས་ལ་སྤང་བྱས་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱེད་པ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཡིན་པས་སོ། །ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ན། སྒྲ་དོན་འདྲེ་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མེད་ན་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །
རྩ་བ། མོས་པ་རང་གི་དོན་དང་ནི། །རང་གཞན་དོན་དང་གཞན་དོན་དང་། །རྣམ་གསུམ་ཤེས་བྱ་དེ་ཡང་ནི། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་སྟེ། །སོ་སོར་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །ཆུང་ངུའི་ཆུང་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས། །དེ་ཡང་རྣམ་གསུམ་དེ་ལྟར་ན། །རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་འདོད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒོམ་ལམ་མོས་པ་ཆོས་ཅན། །རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་གི་དོན་དང་ནི་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་དང་གཞན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

366

དོན་མོས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མོས་པ་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་ནི་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་དུ་འདོད་དེ། རེ་རེ་ལ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་
གསུམ་ཡོད་དེ། ཆུང་ངུའི་ཆུང་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་མོས་པ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུའདོད་དོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་མོས་པའི་ངོ་བོ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། རང་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀའི་དོན་ལ་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་
གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་མོས་པ་ཆོས་ཅན། འཕགས་ལམ་གྱི་དང་

པོར་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡུམ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་

ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན། མཐོང་བའི་དགེ་བའི་ཆོས་མོས་ཡུལ་ཤེར་ཕྱིན་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་
ཡིན་ན་ཡང་རྗེས་ཐོབ་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་

ལས་ཐོབ་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མོས་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ཅན། རེ་རེ་ཞིང་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། རེ་རེ་ཞིང་ཆུང་དུ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོར་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་སོ། །དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །སྤྱིར་མོས་པའི་ཡུལ་ནི། ལུང་རིགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕེབས་པའི་དོན་ཡིན་ལ།
སྒོམ་ལམ་མོས་པའི་ཡུལ་ནི། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པའོ། །ངོ་བོ་ནི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ལས་ཐོབ་པའི་རྗེས་
ཐོབ་ཏུ་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་བས་དད་པ་ཐོབ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

367

པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་དང་། དང་བའི་དད་པའོ། །དབྱེ་བ་ནི་བདག་ཏུ་ང་རྒྱལ་བ་མ་
སྤངས་པའི་གནས་སྐབས་དང་། བདག་གཞན་མཉམ་པར་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་དོན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་

དུ་བྱས་ན། མ་དག་སབདུན་དང་། ས་བརྒྱད་པ་དགུ་པ་གཉིས་དང་། ས་བཅུ་པ་ལ་བཞག་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སྒོམ་ལམ་དགུ་གའི་
རྗེས་ཐོབ་ན་ཡོད་པར་བཞག་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་མོས་པ་བསྒོམ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མོས་པ་དེ་སྒོམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཅེས་བསྟོད་པ་དང་།
རྩ་བ། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ། །མོས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་ལ་ནི། །དགུ་ཚན་གསུམ་གྱིས་བསྟོད་པ་དང་། །བཀུར་བ་དང་ནི་བསྔགས་པར་འདོད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་མོས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། བསྟོད་
པ་དང་བཀུར་བ་དང་ནི་བསྔགས་པར་འདོད་དེ། དགུ་ཚན་གསུམ་གྱིས་བསྟོད་བཀུར་
བསྔགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། བསྟོད་པ་དང་བཀུར་བ་དང་
བསྔགས་པར་འདོད་དེ། སྐབས་གང་དུ་ཞེ་ན། ཡུམ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་

ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མོས་ཡུལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་རྣམ་པས་བཞུགས་པའི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

368

དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་སྟེ། གནས་སྐབས་དགུ་དག་ཏུའོ། །དེ་ཡང་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་གོང་ནས་གོང་དུ་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་པར་དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་བསྟོད་པ་སོགས་མཛད་པས་སོ། །དེས་ན་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་ཆོས་ཅན། དོན་ལ་མི་གནས་བཞིན་དུ་གཅམ་བུའི་ངོ་བསྟོད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་དོན་ཡང་དག་པ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་

ནས་བསྟོད་པ་སོགས་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བསྔོ་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་ཁྱད་པར་ཅན། །དེ་ཡི་བྱེད་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་དམིགས་མེད་རྣམ་པ་ཅན། །ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་མཚན་ཉིད་དོ། །དབེན་དང་སངས་རྒྱས་
བསོད་ནམས་ཚོགས། །རང་བཞིན་དྲན་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། །ཐབས་བཅས་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། །སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་། །ཁམས་གསུམ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་དང་། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡི། །བསྔོ་བ་གཞན་ནི་རྣམ་གསུམ་པོ། །བསོད་ནམས་ཆེ་འབྱུང་བདག་ཉིད་དོ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་འཕགས་པ་སྒོམ་ལམ་པའི་བསྔོ་བ་དེའི་བྱེད་པ་བསྔོ་བ་གཞན་ལས་མཆོག་ཡིན་ཏེ། རང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་ཐམས་
ཅད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ། སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་བླ་ན་མེད་པའི་བསྔོ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་ཅན་དུལ་སོགས་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཉེ་
བར་གནས་ཏེ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

369

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཤིང་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བླ་

མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོའོ། །ཞེས་སོ། །བསྔོ་བའི་རང་བཞིན་ནི། བསྔོ་བྱའི་རྫས་དང་། བསྔོ་བྱེད་ཀྱི་སེམས་དང་། བསྔོ་བ་པོ་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་
དེ་ནི་དམིགས་མེད་རྣམ་པ་ཅན་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་མཚན་ཉིད་དང་། དབེན་དང་
ཞེས་སོ། །རང་གི་དགེ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་བ་བཟང་ངན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་
པ་འགོག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཞེས་སོ། །ཕྱིན་དྲུག་གི་དགེ་བ་ལ་བཟང་ངན་དུ་ཞེན་པ་འགོག་པ་ནི། ཐབས་བཅས་དང་། བསྔོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པ་འགོག་པ་ནི། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མར་ཤེས་ནས། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སར་བསྔོ་ཞིང་། འཁོར་བའི་རྒྱུར་མི་བསྔོ་བ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་དང་། བསྔོ་བ་གཞན་ནིརྣམ་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་གསུམ་མོ། །བསོད་ནམས་ཆེ་འབྱུང་བདག་ཉིད་ཀྱི་བསྔོ་བ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡི་
སྒོ་ནས་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་བྱེད་དོ། །དགོས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་མི་
ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་བསྔོ་བ་ཡིན་
ཏེ། བདེན་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་
དམིགས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་སྐལ་པ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ལམ་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཐབས་རྣམས་ཀྱིས་

ཟིན་པར་བསྔོ་བའི་ཕྱིར། བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གང་ཞེ་ན། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མོས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

370

པ་ཉན་རང་གི་དགེ་བ་ལས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་བསྔོ་བ་ཞེས་དེ་ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བསྔོ་བ་གང་ཞིག་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དམིགས་པའི་བསྔོ་བ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །བསྔོ་བྱ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་བསྔོ་བ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་

སོགས་པའི་ཕུང་པོ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསྔོ་བའོ། །ཕྱིན་

ཅི་མ་ལོག་པའི་མིང་ཅན་ནི་བསྔོ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་ཞེས་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །
དོན་ནི། འདིར་བསྟན་བསྔོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བླ་ན་མེད་པའི་སྒོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། བསྔོ་བ་པོ་དོན་དམ་པར་དབེན་པའིབསྔོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྔོ་བ་པོ་བདག་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དམིགས་པའི་བསྔོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གོང་འོག་ཀུན་ལ་སྦྱར་རོ། །དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ཚོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དྲན་པའི་མིང་ཅན་གྱི་བསྔོ་བ་
ནི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་བ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཟིན་ཅིང་། ཐ་སྙད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བའོ། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བཅས་པའི་མིང་ཅན་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚན་མ་མེད་པའི་མིང་ཅན་ནི། དོན་དམ་པའི་མཚན་མ་བཀག་པའི་བསྔོ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གནང་བའི་མིང་ཅན་ནི།
ལམ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང་། ཐ་སྙད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ་དང་། ཁམས་གསུམ་པར་མ་གཏོགས་པའི་མིང་ཅན་ནི། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང་། ཐ་སྙད་དུ་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

371

བའོ། །བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྔོ་བ་ཆུང་ངུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་

སེམས་ཅན་རྣམས་དགེ་བ་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང་། ཐ་སྙད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་
པའི་བསྔོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྔོ་བ་འབྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྔོ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་རྣམས་ཞེས་སྦྱར་རོ། །
གསུམ་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་
རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལེགས་པར་བསྔོས་པའི་དངོས་པོ་
གོང་ནས་གོང་དུ་མངོན་པར་སྤེལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་གསུམ་པ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ཐབས་དང་མི་དམིགས་པ་དག་གིས། །དགེ་བའི་རྩ་ལ་ཡི་རང་བ། །རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཡིད་བྱེད་པ། །བསྒོམ་པ་ཡིན་པར་འདིར་བརྗོད་དོ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བསྒོམ་པ་ཡིན་པར་སྐབས་འདིར་བརྗོད་དོ། །ཐ་སྙད་དུ་དགེ་རྩ་རྣམས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་ཐབས་དང་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་

ཟིན་པ་དག་གིས་རང་གཞན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་དགའ་བ་སྒོམ་པའི་ཡིད་བདེ་དང་
མཚུངས་ལྡན་གྱི་དང་པའི་དད་པ་ནི། ཡི་རང་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་སེམས་
ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དགེ་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་ཐབས་ཀྱིས་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

372

དམིགས་ནས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱ་བ་དག་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་གསུམ་པོའི་བྱེད་ལས་མདོར་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་འབྱུང་ཁུངས་དག་ནས་གསེར་གྱི་གར་བུ་རྙེད་པ་བཞིན་དུ་
བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསར་དུ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། །བསྔོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་ཆོས་ཅན། བྱེད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲུབ་སྟེ། གར་བུ་དེ་གསེར་མགར་གྱིས་

རྒྱན་དུ་བསྒྱུར་བ་བཞིན་དུ་དགེ་བ་རྣམས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་

ལག་ཏུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་ཆོས་ཅན། ཆོས་སྔ་མ་ལ་གཞན་རྒྱུད་ལ་གྲུབ་པའི་དགེ་བ་རང་གིས་བྱས་པ་དང་འདྲ་བར་རང་དང་གཞན་གྱི་

བསོད་ནམས་བྱ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བྱ་བ་འདི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་ལ། དབྱེ་བས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་འོག་ཏུ་བྱུང་བའི། ཟག་པ་མེད་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། “བསྒྲུབ

1

་པ་སྒོམ་ལམ་དང་། རྣམ་དག་སྒོམ་
ལམ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། “བསྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་དང་། རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་མོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་ལ་གཉིས་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །
རྩ་བ། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་མཆོག་ཉིད། །ཀུན་ལ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད། །ཆོས་

1 <མ་ཕྱི། ༡༨༣བ༢ན། ཞོལ། ༡༧༥བ༢ན། བླ། ༡༩༠ན༥ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༡༩༡བ༡ན། སྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

373

རྣམས་དམིགས་སུ་མེད་པར་ནི། །གཏོད་པར་བྱེད་པ་དོན་ཆེན་ཉིད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། “བསྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་ལ་ལྔ་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་དང་། འབྲས་བུས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དང་། བྱེད་ལས་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་། མཐའི་ཡོན་
ཏན་དང་འབྲེལ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ས་གཉིས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ། མདོ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་
པར་དག་པས་ན་སྣང་བར་བགྱིད་པའོ་ཞེས་སོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གནས་
ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐབས་

མཆོག་ཉིད་དོ། །དེས་མ་ཟིན་པའི་སྦྱིན་སོགས་གཞན་གྱིས་སངས་རྒྱས་མི་འཐོབ་པ་དེས་ཟིན་པའི་དབང་གིས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁྱད་པར་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པར་སྦྱོར་བ་ནི་ཀུན་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའོ། །མདོ་ནི་དེ་ཡངགཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་པར་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །”བསྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་
གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་གནས་
སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་
བོ་ཉིད་དང་། འབྲས་བུ་དང་། བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ལམ་
གྱིས་ཆོས་རྣམས་མི་དམིགས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་བའི་སྒོ་ནས་
རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མཐའི་འབྲས་བུ་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་བྱེད་དེ། དོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་རྣམ་གྲངས་གང་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

374

གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཆེན་མོ་ཡིན། ཤེར་ཕྱིན་ནི་གཟུགས་ཆེ་
བར་མི་བགྱིད་ཆུང་བར་མི་བགྱིད་ཅེས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་བཞི། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དང་། ཡུལ་དང་། འབྲས་བུ་དང་། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། “བསྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་དེའི་འོག་ཏུ་གཉིས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་འཆད་དོ། །དེ་
ཡང་མཐུན་རྐྱེན་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དང་འགལ་རྐྱེན་གང་ཞིག་བོར་བས་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། སངས་རྒྱས་བསྟེན་དང་སྦྱིན་སོགས་དང་། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་པ། །འདི་ལ་མོས་པའི་རྒྱུ་དག་ཡིན། །ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པའི་རྒྱུ་དང་ནི། །བདུད་
ཀྱི་ཐིབས་ཀྱིས་ནོན་པ་དང་། །ཟབ་མོའི་ཆོས་ལ་མ་མོས་དང་། །ཕུང་པོ་ལ་སོགས་མངོན་ཞེན་དང་། །སྡིག་པའི་གྲོགས་པོས་ཡོངས་ཟིན་པའོ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། གསུམ་པོ་འདི་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་འདི་ལ་མོས་པའི་རྒྱུ་དག་ཡིན་ནོ། །ཕྱིའི་རྐྱེན་སངས་རྒྱས་བསྟེན་པ་དང་། ནང་གི་རྐྱེན་སྦྱིན་སོགས་དང་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་བྱང་ཆེན་
ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སངསརྒྱས་གྲངས་མེད་པ་ལ་བསྙེན་བཀུར་
ནས་འོད་ཟེར་འོངས་ཤིང་སྐྱེས་པ་ཞེས་དང་། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ན་སྦྱིན་པའི་
ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅེས་དང་། བྱང་ཆེན་གང་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། ཡུམ་ཟབ་མོ་འདི་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྩོན་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་
སོ། །སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་སོགས་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པའི་རྒྱུ་དག་ནི་བཞི་ཡོད་དེ། བདུད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

375

ཀྱི་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། མཐུན་རྐྱེན་”བསྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་སྐྱེ་པའི་རྒྱུ་དག་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཏིང་
ངེ་འཛིན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ཞི་གནས་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །སྒོམ་ལམ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་དག་ཡིན་ནོ། །གང་ན་སྔོན་དགེ་བ་མ་བསགས་པས་བདུད་ཀྱིས་

གནོད་པ་བྱས་པ་སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ཀྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། འབྲས་བུ་དག་པ་གཟུགས་ལ་སོགས། །དག་པ་ཉིད་དེ་གང་གི་ཕྱིར། །དེ་
གཉིས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཞིང་། །བཅད་དུ་མེད་པས་དག་པར་བརྗོད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ངོ་སྐལ་གྱི་དྲི་མས་དག་པ་ན་

དེའི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དྲི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དག་པ་ཉིད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་

ན། དག་བྱ་གཅིག་གིས་དབེན་པའི་དག་པ་དེ་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཞིང་རིགས་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་བཅད་དུ་མེད་པས་སོ། །དེས་ན་དག་པ་རིགས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་དོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གཟུགས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ལྟར་འབྲས་བུ་དང་གཟུགས་ལསོགས་པ་དག་བྱ་གཅིག་གིས་རྣམ་པར་དག་པ་རིགས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དག་བྱ་གཅིག་གིས་དབེན་པའི་རྣམ་དག་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་པ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

376

ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་འབྲས་བུ་དང་གཟུགས་ལ་

སོགས་པ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་དག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་མི་དད་ཅིང་ཚད་མས་རིགས་ཐ་དད་དུ་བཅད་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འབྲས་བུ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་དེའི་
ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་

བྱ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དག་བྱ་གཅིག་གིས་དབེན་པའི་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མདོ་ལས། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་

འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གང་ཡིན་པ་
དེ་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་
ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དྲི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་པས་དེ་ལྟར་བཤད་
པའི་ཕྱིར། དོན་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དྲི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པ་ན། དེའི་ཡུལ་
མཐའ་དག་དྲི་མ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སྐྱེས་བུ་
གཅིག་སངས་རྒྱས་པ་ན་ཕྱི་མ་རྣམས་ལམ་སྒོམ་པའི་འབད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ་
བར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། གང་ཟག་དེ་ཉིདདྲི་མས་དབེན་པ་ན། དེའི་རྒྱུད་གྱི་སྤང་

བྱ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དབེན་པས། རྣམ་འབྱོར་པ་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པའི་ཚེ། སྔར་ལས་མི་འདྲ་བའི་སྣང་བ་འཆར་བ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ལ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མར་འཆར་བ་བཞིན་ནོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

377

གསུམ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱི། །ཉམས་ཕྱིར་སློབ་མ་བསེ་རུ་
དང་། །རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་ཀུན་ཤིན་ཏུ་བ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་ལམ་པ་རྣམས་དྲི་མ་ཅི་རིགས་པར་རྣམ་པར་དག་པའི་རྣམ་དག་དང་ལྡན་
དེ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། གཟུགས་

སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པས་དབེན་ཞིང་། ཕྱི་མ་ལམ་གསུམ་
གྱི་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་ཤིང་ཉམས་པའི་ཕྱིར་དག་བ་དེ་དག་ནི་སློབ་
མ་དང་། བསེ་རུ་དང་། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ། ཞེས་སོ། །རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་ཀུན་ཤིན་ཏུ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཐར་ཐུག་པའི་
དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་འདི་དག་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་དང་། མ་རིག་པ་རྣམ་པར་དག་
པས་འདུ་བྱེད་རྣམ་པར་དག་ཅེས་དང་། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྣམ་པར་དག་པས་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤངས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་
དང་རང་སངསརྒྱས་ཀྱི་དག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་ལ་
སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། ཉོན་སྒྲིབ་དེ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་
ཕྱོགས་གཅིག་པོ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་བཟུང་བའི་དོན་གྱི་རྣམ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

378

པར་རྟོག་པ་སྤངས་པའི་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་འཕགས་པ་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤངས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ཀྱི་དག་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཉོན་སྒྲིབ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་

གཉིས་དང་གསུམ་ཅི་རིགས་སུ་སྤངས་པའི་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ལས་བྱུང་བ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དེ་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་གིས་
ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། བླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དག་པ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་

པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ། རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་

རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བར་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་བ་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཞེས་སོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་ཀྱི་དག་པ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། གཞན་
རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་སྙམ་པའོ། །
རྩ་བ། ས་དགུ་ལ་ནི་ཆེན་པོ་ཡི། །ཆེན་པོ་ལ་སོགས་དྲི་མ་ཡི། །གཉེན་པོ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ། །སོགས་པའི་ལམ་ནི་དག་པ་ཡིན། །
ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། འབྲས་བུ་རྣམ་དག་གི་དབྱེ་བ་བྱས་པས། རྒྱུ་དག་བྱེད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒོམ་ལམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཡང་འགྲུབ་པས་སྐབས་སུ་མ་
བབ་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཇི་ལྟར་འགྲུབ་ཅེ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བདང་
ཉན་རང་གི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ལ་ནི་ཡོད་པའི་སྒོམ་སྤངས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོ་ཡི་ཆེན་པོ་ནས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

379

ངུ་ལ་སོགས་པ་འཇོམས་བྱེད་དྲི་མ་ཡི་གཉེན་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་
ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ནི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་དག་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་ལ་ཉན་རང་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་དངོས་སུ་ཟད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།

འདིར་འགྲེལ་ཆེན་དུ། ས་དགུ་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ལ་བྱས་ནས། དེ་ལམ་གྱི་

སེམས་རྟེན་དུ་སྟོན་པའི་རང་ལུགས་དང་། སེམས་རྟེན་ས་དགུར་བཤད་པ་ནི། བསམ་གཏན་ས་དྲུག་དང་། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ཡིན་ལ། འདིར་འདོད་པ་སོགས་དགུ་བཤད་པ་ནི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཁམས་གསུམ་ལ་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པར་སྟོན་
པའི་གཞན་ལུགས་གཉིས་བཤད་དོ། །འདོད་པ་དང་། སྲིད་རྩེའི་སེམས་ལ་མི་བརྟེན་
པར་བཤད་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཐབས་མི་མཁས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འགྲེལ་པ་འདིའི་ཚིག་ཟིན་ལྟར་ན། ས་དགུ་སྤང་བྱའི་རྟེན་དུ་མཛད་པར་གསལ་ལོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་

ཤིན་ཏུ་བ་དང་། ཉན་རང་གི་རྣམ་དག་ཅིག་ཤོས་ཤིན་ཏུ་བ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདོད་པའི་ཁམས་དང་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་དག་སྟེ་ས་དགུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོད་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྒོམ་སྤངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དགུའི་གཉེན་པོའི་ངོ་བོར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དགུ་
སྒྲིབ་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་དང་། ཉན་རང་འཕགས་པའི་སྒོམ་
ལམ་ཅིག་ཤོས་སུ་སྤང་བྱ་ཉི་ཚེ་བ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་
གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཇི་ལྟར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

380

ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་ཞེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ལ་ཀླན་ཀ་སྤངས་པ་ཡིས། །ལམ་ནི་འཇལ་དང་གཞལ་བྱ་དག །མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་གྱི། །གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལ། མ་དག་པའི་གཞན་དབང་བདེན་པར་
གྲུབ་པར་ཐལ། གནོད་བྱ་སྤང་བྱའི་དབྱེ་བ་དགུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པའི་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། གནོད་བྱེད་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་དགུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་

ཅེ་ན། དེ་ནི་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པའི་ཀླན་ཀ་ཡིན་ལ། སྤང་གཉེན་སྐྱེ་རིམ་དང་འགག་རིམ་ལ་རྩོད་པ་ནི། ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་པའི་རྩོད་པའོ། །སྔར་སངས་རྒྱས་རྣམ་ཀུན་ཤིན་ཏུ་བ་ཞེས་པ་ལ་འཕྲོས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒོམ་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་བ་མ་ལུས་པ་དག་བྱེད་ཀྱི་

གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་དེ་ལ་ཀླན་ཀ་སྤངས་པ་ཡི་སྒོ་
ནས་སྤང་བྱ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཇལ་བྱེད་ཤེས་པ་དང་
གཞལ་བྱ་དག་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་སྤང་བྱ་དེ་དག་དངོས་སུ་འཇོམས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྤང་གཉེན་སྐྱེ་འགག་གི་རིམ་པ་མི་འཐད་དེ། དགྲ་སྟོབས་ལྡན་ལ་གཤེད་མ་སྟོབས་ལྡན་དགོས་པ་ལྟར། དེ་ལསྒོམ་སྤངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ནས་དང་པོར་རིམ་གྱིས་འགག་ན། གཉེན་པོ་སྒོམ་
ལམ་ནི་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་འཐད་ལ། དགྲ་སྟོབས་ཞན་པ་ལ་གཤེད་མ་སྟོབས་ལྡན་མི་དགོས་པ་ལྟར་མི་མཐུན་བའི་ཕྱོགས་ནི་ཆུང་ངུའི་ཆུང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

381

ངུ་ལ་སོགས་པ་འགག་པ་ལ་གཉེན་པོ་ཡང་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་རིགས་པས་སྒོམ་སྤངས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་མཐར་འགག་ན། སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ཡང་མཐར་སྐྱེ་བར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཡང་ན་གཉེན་པོ་ཆེ་རིམ་ནས་སྐྱེ་བ་འཐད་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཆུང་རིམ་ནས་འགག་པར་རིགས་སོ་ཞེས་རྩོད་པ་ལ་སྦྱར་རོ། །དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལ་བརྟེན་པའི་རྩོད་པ་ཡིན་ལ། འཕགས་པའི་འགྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལྟར། སྤང་གཉེན་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ན། སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་མི་འཐད་པར་
རྩོད་པ་ནི། བདེན་གཉིས་འགལ་བའི་རྩོད་པའོ། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པར་

དག་པ་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་ཤིན་ཏུ་བ་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤང་གཉེན་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྤང་གཉེན་གྱི་

རིམ་པ་འཐད་དེ། སྒོམ་ལམ་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ཁམས་གསུམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་དག་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པས་སྟོང་
པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་སྤང་བྱ་འཇོམས་པའི་ཕྱིར།

དོན་དམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྩོད་པ་ཁོང་ན་གནས་པའི་ལན་ནོ། །
མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་འདོད་པ་དངགཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་འཚལ་བ་མ་མཆིས་པ་ལགས་སོ། །ཞེས་སོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྤང་བྱ་འགག་རིམ་དང་། གཉེན་པོ་སྐྱེ་རིམ་དེ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཀླན་ཀ་གོས་ལ་ཆགས་པའི་དྲི་མ་རགས་པ་སེལ་བ་ལ་ཡུན་རིང་པོར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

382

འབད་མི་དགོས་ལ། གོས་ལ་ཆགས་པའི་དྲི་མ་ཕྲ་མོ་བསལ་བ་ལ་བཙོ་བླག་མཁན་ཆེ་
ཐང་དུ་འབད་པའི་དཔེས་ཀླན་ཀ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར།

རྩ་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས། སྐབས་གཉིས་པའོ། ། ། །གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་
བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་པའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་

པོའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པའོ། །

383

སྐབས་གསུམ་པ།

གསུམ་པ་ལམ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་བཤད་པ་ལ།
འབྲེལ་དགོད་པས་མཚམས་སྦྱར། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལམ་ཤེས་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞི་མི་རྟག་སོགས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་

ལག་ཏུ་འཆད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྐབས་གསུམ་པ་འདིར་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་གཞི་ཤེས་དེ་གང་ཡིན། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་གཞི་ཤེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དེའམ། འོན་ཏེ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུའི་གོལ་ས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བསྟན་
པར་བཤད་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དེའམ། འོན་ཏེ་གཞི་རང་བཞིན་མེད་
པར་རྟོགས་པ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་སུ་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱི་

མ་མ་ཡིན་པ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་གོལ་ས་ཤེས་པའི་ཆེད་
དུ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱང་སྟོན་མོད་ཀྱི། བཤད་པར་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་ནི་
དང་པོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྔར་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་མཐའ་གཉིས་རྣམ་
པར་དག་པའི་ལམ་དུ་བསྟན་པ་ན། མཐའ་གཉིས་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ལག་རྗེས་མི་འདྲ་བ་
གང་གིས་བྱེད་པ་ཡིན་སྙམ་པ་ལ། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང་། །སྙིང་རྗེས་ཞི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

384

ལ་མི་གནས་དང་། །ཞེས་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་སྲིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་དུ་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཉིད་རྒྱས་བཤད་འདིར་འཆད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་དུ། ལམ་ཤེས་པའི་སྐབས་སུ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡང་བཤད་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཅིའི་ཕྱིར་ཡང་

ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བསྟན་ཅེ་ན། དེ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི །རྣམ་པ་མི་དམིགས་སྒོ་ནས་ནི། །ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་མི་དམིགས་པར་བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམཔས་འཕངས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞི་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་
ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བཤད་པར་བཟུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པས། མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་དེ་ཉིད་ལམ་ཤེས་སུ་
འཇོག་པ་ན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སྔོན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་འགྲོ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་མི་རྟག་སྡུག་
བསྔལ་སོགས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་ལ་རག་ལས་པས་སོ། །དེས་ན་ལམ་ཤེས་ལ་སྔོན་དུ་གཞི་ཤེས་པ་དགོས་པར་གསུངས་པས་ལམ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ། སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལེའུ་ལ་སོགས་པ་
མཛད་ལ། དེ་ཡང་སྔར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་འཆད་པ་ན། གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོས་འཕངས་ཤིང་བསྟན་པའི་དོན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

385

དེ་ཉིད་འདིར་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞི་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་འཇུག་བསྡུ་
བའོ། །དང་པོ་ལ། ཉེ་རིང་གི་ལམ་བཤད་པ་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། སྦྱོར་
བ་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུའོ། །

ཉེ་རིང་གི་ལམ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། ལམ་ཉེ་རིང་གི་རྒྱུ་མཚན་དང་། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །རྩ་བ། ཚུ་རོལ་ཕ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན། །དེ་དག་བར་ན་མི་གནས་པ། །དུས་རྣམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཤེས་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་འདོད། །
དང་པོ་ནི། འགྲེལ་པས་རྩ་ཚིག་འདི་ཉེ་རིང་གི་ལམ་དུ་བཤད་ནས། འོག་མས་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་ལ་བཤད་དོ། །གཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལཏུ་ཕྱིན་པ་

ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཉེ་བར་འདོད་དེ། དུས་
གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤུགས་ལ་རྒྱུ་མཚན་དེ་མེད་པས་ཉན་རང་ལ་རིང་བར་བསྟན་ཏོ། །ཚུ་རོལ་འཁོར་བའི་མཐའ་དང་ཕ་རོལ་ཞི་བའི་མཐའ་ལ་གནས་པ་མིན་ཏེ། མཐའ་དེ་གཉིས་འགོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐའ་དེ་དག་གི་བར་ན་དོན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

386

དམ་པར་མི་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་དུ་སྲིད་ཞིའི་
མཐའ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་དབུས་ལ་གནས་མོད་ཀྱི། འདིས་ནི་དེ་དག་གི་བར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པའོ། །མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཤེར་
ཕྱིན་ནི་ཕ་རོལ་གྱི་མཐའ་མ་ལགས། ཚུ་རོལ་གྱི་མཐའ་མ་ལགས། གཉིས་ཀའི་བར་ན་ཡང་མི་གནས་པ་ལགས་སོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་བསྟན་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་

ལམ་དང་། ཤུགས་བསྟན་ཉན་རང་ལམ་དེ་དག་དང་བྲལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སངས་
རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པར་འདོད་པ་ཡིན་
ཏེ། དུས་གསུམ་པའི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྣམ་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་སོ། །ལམ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ལ་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པས་ལག་
རྗེས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་བཞག་ན། མི་རྟགསོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཚུ་རོལ་གྱི་མཐའ་འཁོར་བས་

བསྡུས་པའི་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་རྒྱུན་རིང་པོར་མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྟག་པའི་མཐའ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཕ་རོལ་
ཀྱི་མཐའ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཆད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཆད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

387

ཡང་དང་ཡང་དུ་བླངས་ནས་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་གཞི་ཤེས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཆོས་ཅན། སྲིད་པ་དང་ཞི་བའི་མཐའ་ལ་མི་
གནས་པ་དང་དེ་དག་གི་བར་ན་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་པའི་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་ཅིང་། སྲིད་ཞི་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པས་དེ་དག་གི་བར་ན་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པས་སོ། །
སྐབས་འདིར་ཁ་ཅིག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་པའི་སྲིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་འཆད་པ་ནི། ལམ་གྱི་རིམ་པའི་བློའི་འཇུག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ ”ཞིག1

་ཏུ་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། སློབ་དཔོན་དང་འཕགས་པ་གཉིས་ཀས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འཁོར་བའི་སྐྱོན་མཐོང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འཁོར་བའི་
སྐྱོན་དོན་དམ་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུ་རོལ་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་
བོ་ལ་ལྟོས་པ་སྟེ། ཚུར་ངོས་ན་ཡོད་ཀྱི། འཁོར་བ་ཆདཔའི་ཕར་ངོས་ན་མེད་པའི་དོན་ཏོ། །རྟག་མཐའ་ཡང་ལས་ཉོན་གྱིས་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ནས་རྒྱུན་རིང་པོར་འཇུག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། རྟག་དངོས་ཀྱི་མཐའ་ནི་མིན་ནོ། །ཆད་མཐའ་ཡང་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་

གིས་སྐྱེ་བ་ཆད་པར་མ་ཟད། སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ཆད་པས་ཐོབ་
པའི་མྱང་འདས་སོ། །བླ་མ་ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོ་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཉན་རང་གི་ཡིན་
ཡང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཙོ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་གཞི་ཤེས་འདིར་བཤད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ས་
བརྒྱད་པར་བསྐྱེད་ཅིང་། དེ་ཉིད་ལམ་གསུམ་ག་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༩༠ན༥ན། ཞིག ཞོལ། ༡༨༡བ༣ན། སྐུ། ༡༩༨བ༢ན། བླ། ༡༩༨ན༡ན། ཞིབ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

388

འཆད་པ་ཡིན་ལ། ལམ་གསུམ་ཤེས་པ་འབད་མེད་དུ་ངང་གིས་ཐོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། སྔར་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མི་རྟག་སོགས་ཤེས་པར་བཤད་པ་ནི། ལམ་ཤེས་
ཀྱི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞུང་འདིས་སྙིང་རྗེའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པར་བཞེད་དེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེ་ལྟར་འཐད་ལ། གཞི་ཤེས་སྐྱེ་དུས་སོགས་ནི་འཐད་པར་དཀའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཉན་རང་གི་གཞི་ཤེས་སྐབས་འདིར་མ་བསྟན་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་ཤེས་པ་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པས་སོ། །སྐབས་འོག་མ་ཁ་ཅིག་ཏུ་དངོས་སུ་ཡང་བསྟན་པས། འགྲེལ་ཆེན་དུ། ལ་ལར་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་དང་། ལ་ལར་རྗེས་འགྲོའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པར་བཤད་དོ། །ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལཆོས་ཅན། ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་རིང་བར་གྱུར་པས་
གནས་པ་ཡིན་ཏེ། སྲིད་ཞིའི་མཐའ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པས་དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་
དུ་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉན་རང་རྣམས་ཀྱིས་ཉི་ཚེ་བའི་ཚུལ་དུ་རང་གིས་རྟོགས་
པ་ཙམ་གྱི་གཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གཟུགས་བརྙན་ལ་
གནས་པའི་ཉན་ཐོས་ཆོས་ཅན། འཁོར་བའི་མཐའ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོར་བྱར་བཟུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལས་
ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བར་མ་ཟད། སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡང་འགོག་འདོད་པས།
འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། མྱ་ངན་ལས་འདས་

པའི་མཐའ་ལ་གནས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཙམ་ཆད་པ་ལས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

389

ཐོབ་པའི་སྲིད་པར་སྐྱེ་བའི་དངོས་པོ་མེད་པ་བླང་བྱར་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེར་
ཐལ། སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཆད་པ་ཐོབ་འདོད་ཅིང་། ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་ཀྱང་།
སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མྱང་འདས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བ་དང་། རྒྱུ་
མཚན་སྔ་མ་གཉིས་གོ་ལྡོག་ནས་སྦྱོར་བ་ནི་གཞུང་འདིའི་དོན་མིན་པར་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས་འབྱུང་བའོ། །
གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུ་མཚན་ཇི་ལྟར་ན་དུས་གསུམ་མཉམ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་ལཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རིང་
བ་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དུས་གསུམ་མཉམ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དུས་གསུམ་མཉམ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ནི་
གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ་གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉན་རང་འཕགས་

པ་ལ་གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་ལས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པར། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་བཞེད། །ཅེས་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཡིན་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ཉན་རང་ལ་ཡང་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེ་ན། ལུང་དེས་སྟོང་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་ལྟར་ཉན་
རང་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

390

བཞེད་པ་དག་གིས་རྩོད་པ་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པས་ལུང་དེས་རྟེན་འབྲེལ་
ལ་བདེན་སྟོང་གི་ཁྱབ་པ་བསྟན་ཡང་། ཉན་རང་རྣམས་ལ་རྟོགས་པ་དེ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ལན་མཛད་དོ། །
རྩ་བ། དེ་ནི་མཚན་མར་དམིགས་སྒོ་ནས། །ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བ་སྟེ། །དེ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིས། །ཡང་དག་ཉེ་བ་ཉིད་དུ་བཤད། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ཉན་རང་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། གཞི་ཤེས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ནི་ཁྱོད་ལ་རིང་བ་སྟེ་གཞི་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཚན་མར་
དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འབྲས་ཡུམ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་མཁས་པ་མ་ཡིན་པས་ཟིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། གནས་ལུགས་སྟོན་པའི་དགེ་བཤེས་དང་བྲལ་ཞིང་། ཤེར་ཕྱིནགྱི་

གཟུགས་བརྙན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པའི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་ཐབས་མི་མཁས་པའི་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བགྱིད་ན། ཤེར་ཕྱིན་འདི་འདོར་བར་
འགྱུར་རིང་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། ཤེར་
ཕྱིན་དེ་ནི་ཁྱོད་ལ་ཡང་དག་ཉེ་བ་ཉིད་དུ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་འབྲས་ཡུམ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིས་ཟིན་པས་སོ། །མདོ་ནི། དེ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ལེགས་པར་བཤད་པ་དང་། ལེགས་པར་མཐར་ཕྱུང་བའི་བར་
ནི་ངོ་མཚར་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཉན་རང་འཕགས་པ་དེ་དག་ལ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རིང་བར་གྱུར་ཏོ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་མི་ཤེས་པ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

391

རྣམས་ལ་དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དག་
གིས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་མ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པས་སོ། །དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་པར་ཟད་ཀྱི། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་ཐབས་མཁས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཞེན་པའི་དཔེ་
མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་པའི་རྟ་གླང་གི་དངོས་པོ་སྣང་བ་ལ་སྒྱུ་མ་
ཡིན་པ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་མི་ཤེས་པས་རྟ་གླང་གི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་རྟ་གླང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མི་རྟོགས་ཤིང་མི་སྣང་བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུབཤད་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་རྫུན་པ་དང་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རིང་དུ་མཉེས་པར་བྱས་པ་ལས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་སྟེ། དེས་མ་ཟིན་པས་དངོས་པོ་ལ་མཚན་མར་ཞེན་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལས་རིང་བར་བསྟན་པས་སོ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། ཡུམ་འདི་ཡང་དག་པར་ཉེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དུས་གསུམ་མཉམ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་
ཐལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་མ་དེར་
ཐལ། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་བདེན་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་འཁྲུལ་བའི་མཚན་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་བདེན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

392

པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡང་དག་པར་མགུ་བར་
བྱས་པའི་མན་ངག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །

གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། ཉན་རང་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཉེ་རིང་གི་
ཁྱད་པར་འཐད་དེ། ཉན་རང་ཡུམ་སྒོམ་པའི་ཐབས་མཁས་པ་མ་ཡིན་པས་ནི་རིང་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མི་རིང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཉན་ཐོས་”གནས1

སྐབས་རིགས་
ངེས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་ངེས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་རང་རང་གི་ལམ་ལ་ཞུགས་ནས། འབད་པས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབས་ན། སྔ་མ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་དུས་རིང་དུ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་བྱང་ཆུབ་འབད་པས་བསྒྲུབས་ན་ཚེ་གསུམ་ལ་འཐོབ་ལ། དེ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ས་བདུན་པ་སོགས་ནས་འཇུག་པར་ཅིག་ཤོས་ལས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་དུས་ཐུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་མྱུར་དུ་སངས་རྒྱ་བར་འདོད་ན་ཐོག་མར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་འཇུག་རིགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། ལམ་མཐོན་པོ་ནས་འཇུག་པ་ཡང་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་མྱུར་ཡང་། སྔར་གཞན་གྱི་དོན་ལ་གཙོ་
བོར་གཞོལ་བ་གོམས་པར་མ་བྱས་ཤིང་། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་མཐུས་ཞི་བདེའི་ཕན་ཡོན་སེམས་པའི་བློ་ཤུགས་དྲག་པས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་ནས། བསྐལ་བའི་བར་དུ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་

1 <མ་ཕྱི། ༡༩༢བ༦ན། པ་ནས ཞོལ། ༡༨༤ན༢ན། སྐུ། ༢༠༡ན༥ན། བླ། ༢༠༠བ༡ན། གནས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

393

པར་འཇུག་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་བསྐུལ་ནས་སད་པར་བྱས་པ་ན་ཡང་།
ཡང་དང་ཡང་དུ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྗེས་སུ་ཡང་། ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་མཉམ་པར་བཞག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་ཀྱང་། སྔོན་གོམས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་དེའི་
ངང་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་ངེས་
པ་དེ་ལས་ཆེསབུལ་ཞིང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་གསོག་པ་ཡང་གདོད་བརྩམ་དགོས་པས་འབྲས་བུ་ལ་ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་ལ། ཉན་ཐོས་རིགས་ངེས་པ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་མྱུར་ལམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ལ། གཞི་ལམ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་དང་། འབྲས་བུ་ལ་
མཚན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་དང་། མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། སྤང་བྱ་དང་། གཉེན་
པོའི། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཡུམ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་རིང་བར་འགྱུར་བའི། སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྙིང་

རྗེ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་བྲལ་ཞིང་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་དེ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ལམ་གྱི་གོལ་ས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པར་

བསྒྲུབ་”པའོ1

། །

རྩ་བ། གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་སྟོང་ཉིད་དང་། །དུས་གསུམ་རྟོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་། །སྦྱིན་སོགས་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་རྣམས་ལ། །སྤྱོད་པའི་འདུ་ཤེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །

1 <མ་ཕྱི། ༡༩༣བ༤ན། པ་ནི ཞོལ། ༡༨༤བ༤ན། པའོ སྐུ། ༢༠༢ན༢ན། བླ། ༢༠༡ན༤ན། པ་ནི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

394

གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། གཞི་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བས་བསྡུས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཇི་སྙེད་པས་བསྡུས་པ་དུས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་ལམ་སྦྱིན་སོགས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་
བདེན་པར་སྤྱོད་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ལམ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རིགས་ངེས་པ་དེའི་ལམ་གྱི་གོལ་ས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་

སྒྲུབ་པའི་རིང་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་ཐབས་མི་མཁས་པས་གཟུགས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བར་སྤྱོད་ན་ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སྤྱོད་པའི་བར་གྱི་འདུ་ཤེས་ནི་ཆགས་པའོ། །ཞེས་སོ། །ཁ་ཅིག་ཉན་རང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་བདེན་འཛིན་དུ་འདོད་པ་ནི་རྣར་མི་འོང་བའི་ཚིག་སྟེ། གང་ཟགགི་བདག་འཛིན་དང་། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་འཇོམས་མི་ནུས་པར་མཚུངས་པར་ཐལ། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་
བའི་ལོག་ཤེས་སུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སློབ་པའི་ཐེག་པས་ཆགས་ལ་སོགས། །སྤོང་བར་འགྱུར་བ་མིན་ཞེས་འཛིན། །ཅེས་བཤད་པས་སྨྲ་བ་པོ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡོད་ན། རྩ་བའི་ལྟུང་བར་འགྱུར་བས་སོ། །གཞན་ཡང་སྒྲ་དོན་འདྲེར་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་བྲལ་མིན་ན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡིན་ན་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལྟར་ཐར་བའི་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་བས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་སྐུར་བ་གདབ་པར་མི་བྱའོ། །ཚིག་ལ་འཆེལ་བ་ཁ་ཅིག་འདིའི་འགྲེལ་པའི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་འཆད་པ་ནི་དབང་པོ་ཤིན་ཏུ་རྟུལ་བར་གསལ་ལོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དུས་གསུམ་གྱི་ཆོས་”སོ་སོ་སྐྱེ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

395

བོའི1
་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་སོགས་ཟག་པ་མེད་པ་
དང་། གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་བདེན་པའི་དངོས་པོར་མ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པའི་དངོས་པོར་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཅིངས་བཞིན་དུ་གཞན་ཀྱིས་ཀུན་བརྟགས་པའི་
གང་ཟག་གི་བདག་ལ་སོགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་དང་། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་དེ་ཁོ་ནར་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བཅིངས་

པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ནི་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་སྐལ་
གྱི་སྤང་བྱའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་དངོས་སུ་གནོད་
པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་དེ་དག་གི་སྤང་བྱའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་གོལ་ས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། རང་གི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་

ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་དེའི་དམིགས་
རྣམ་ཀྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་སྤང་བར་བྱ་བར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་བཟུང་ན་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

རོ། །བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་དོན་ཡང་གཞི་དང་ལམ་དང་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་བརྟགས་པ་ན། བདེན་པར་ཞེན་པ་ལས་མི་འདའ་བའི་དོན་ཏེ། སྔར་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཀྱང་གཏན་ལ་མ་ཕབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ལྟོས་ནས་རིང་བའི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་ལ་འཇུག་པ་སྤང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༡༩༤ན༤ན། སོ་སྐྱེ་བའི ཞོལ། ༡༨༥ན༤ན། སོ་སྐྱེ་བོའི སྐུ། ༢༠༢བ༢ན། བླ། ༢༠༡བ༤ན། སོ་སྐྱེའི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

396

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། སྦྱིན་ལ་སོགས་ལ་ངར་འཛིན་མེད། །གཞན་དག་དེ་ལ་སྦྱོར་བྱེད་པ། །དེ་ནི་ཆགས་པའི་མཐའ་འགོག་པས། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ངར་འཛིན་མེད་པ་ལ་རང་གནས་པས་གདུལ་བྱ་གཞན་དེ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ལམ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། གཞི་ལམ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པའི་མཐའ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རང་གཞན་གྱི་གཞི་ལམ་ལ་མཚན་མར་མི་འགྱུར། ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པ་ཐམསཅད་དུ་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ལམ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པའི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཐམས་

ཅད་བཀག་པས་ཆགས་པ་དེའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལམ་དང་གཞི་ལ་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་རང་གནས་པ་དང་གཞན་སྦྱོར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། ལམ་ཉེ་བ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་

མངོན་སུམ་དུ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་
ལེན་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་སྔ་མའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཤད་དེ་དོན་འདྲའོ། །གཉིས་པ་ལ། འབྲས་བུ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

397

པོ་དང་། འཕྲོས་དོན་ཏོ། །
རྩ་བ། རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་ཆགས་པ་ཕྲ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། རྒྱལ་བ་ལ་སོགས་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་ཕྲ་མོ་བཅིངས་བཞིན་དུ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་སོགས་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། གོལ་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཚན་མར་ཡིད་ལ་བྱེད་ན་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་
པ་ལ་དང་བས་ཀུན་ནས་བསླང་ནས་ཕྱག་འཚལ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སོ། །མ་དད་པ་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་མོད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པར་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཉེས་སྐྱོན་དང་བྲལ་བའིགཉེན་པོ་མ་ཡིན་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཡང་། འབྲས་བུ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་ཕྲ་མོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོའོ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དྲི་བ་ནི། ཡང་ཇི་ལྟར་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ཟབ་པ་ཉིད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཟབ་མོ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

398

ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་

སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་སྐྱབས་སུ་དམིགས་པ་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། ཆོས་དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཟབ་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གང་གི་ཕྱིར་ན་དེར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་
རིགས་རྣམས་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ནས་སྟོང་པས་སོ། །
རྩ་བ། ཆོས་ཀྱི་ལམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། །དབེན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་ཟབ་ཉིད། །ཆོས་
རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་པར་ནི། །ཤེས་པས་ཆགས་པ་སྤོང་བ་ཡིན། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་བ་ནི། འོ་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་
ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་
པར་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ཡི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་སྤོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། དེ་ཡང་རབ་འབྱོར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་གཉིས་མ་ཡིན་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་ཟད་དོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་པརམཉམ་པ་ཉིད་དུ་གཅིག་པར་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་མཐོང་ལམ་ནི་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་སྤོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རོ་གཅིག་པར་ཐལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་རང་བཞིན་རོ་གཅིག་པ་ཁོ་ན་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། རང་བཞིན་མེད་པ་ཞེས་པ་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་སོ། །
གསུམ་པ་ལ། ཟབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། རྟོགས་དཀའ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

399

པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་བ་ནི། ཡང་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། མཐོང་བ་ལ་སོགས་བཀག་པ་ཡིས། །དེ་ནི་རྟོགས་པར་དཀའ་བར་བཤད། །

ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པར་དཀའ་བར་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་རྟོགས་པ་བཀག་པ་ཡིན་པས་སོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཡུམ་ནི་སུས་ཀྱང་མ་མཐོང་མ་ཐོས་མ་ངེས། རྣམ་པར་མ་ཤེས། མངོན་པར་སངས་མ་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །དེ་ནི་ཟབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ནི། ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཆོས་ཅན། ཟབ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཉིད་དུ་
བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར། གང་གི་ཕྱིར་ན། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། གཟུང་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་
སོགས་པ་ཐ་སྙད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དམིགས་པའི་དོན་ཡིན་པ་
ཚད་མས་བསལ་བས་སོ། །
གཉིསཔ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དྲི་བ་ནི། ཡང་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་མི་ཤེས་ཕྱིར། །དེ་ནི་བསམ་མི་ཁྱབ་པར་
འདོད། །
ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་པའི་བློས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་འདོད་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

400

རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་པར་
མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཡུམ་ནི་སུས་ཀྱང་མ་ཤེས་ཏེ། གཟུགས་དང་། ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཤེས་སོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ནི། དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེས་བསམ་པ་ལས་འདས་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གང་གི་ཕྱིར་

ན་དེར་ཐལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་རྣམ་པའི་བར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་ཤིང་གནས་
ལུགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་པས་སོ། །གསུམ་པ་མཇུག་བསྡུ་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །

མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ།

རྩ་བ། དེ་ལྟར་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ལུགས་ལ། །མི་མཐུན་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དག་གི། །རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ། །ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདིར་ཤེས་བྱ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྟེ་སྐབས་སུ་མི་མཐུན་པ་དང་།
གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དག་གི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ་མདོ་ལས། ཇི་
སྐད་བཤད་པ་འདིར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལ་བདེན་འཛིན་དངོས་སུ་འགོག་བྱེད་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འདིར་གཞི་ཤེས་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

401

གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ནིརྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་སྙིང་རྗེ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང་མ་ཟིན་
པའི་དབང་གིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཡིན་གྱི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ལ་
གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་གོང་འོག་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དེ་བདེན་འཛིན་ལ་དངོས་སུ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཡང་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ཟིན་”པས1

་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཞེས་
བྱའོ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྤང་
བྱར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་ངེས་པ་ལམ་དེ་ནས་ཁྲིད་ན།

མྱུར་དུ་སངས་རྒྱ་བའི་གེགས་དང་ལམ་གོལ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག །ཉན་རང་གི་ལམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སངས་རྒྱ་བའི་གེགས་སུ་འཛིན་པ་ནི། ལམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། གེགས་དེ་ཉིད་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནུས་པ་
མཛད་པར་སུ་ཞིག་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་
དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་
ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

1 <མ་ཕྱི། ༡༩༧ན༣ན། ཞོལ། ༡༨༨ན༢ན། ངེས སྐུ། ༢༠༥བ༣ན། བླ། ༢༠༤བ༣ན། པ་དེས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

402

གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ། སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་དང་། རང་བཞིན་ནོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། གཟུགས་སོགས་དེ་མི་རྟག་སོགས་དང་། །དེ་མ་རྫོགས་དང་རབ་རྫོགས་དང་། །དེ་ལ་ཆགས་པ་མེད་ཉིད་ལ། །སྤྱོད་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། །མི་འགྱུར་བྱེད་པོ་མེད་ཉིད་དང་། །བྱ་དཀའ་རྣམ་གསུམ་སྦྱོར་བ་དང་། །སྐལ་བ་ཇི་བཞིན་འབྲས་ཐོབ་པས། །འབྲས་ཡོད་འདོད་པ་དེ་དང་ནི། །གཞན་ལ་རག་ལས་མིན་གང་དང་། །སྣང་བ་རྣམ་བདུན་ཤེས་བྱེད་དོ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱོར་བ་དེ་ལ་བཅུར་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བཞི།
ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་གསུམ། བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་གཉིས། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་དཔེའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་དང་། དོན་དམ་པ་ལ་དམིགས་པ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱད་གཞི་གཟུགས་
སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་དང་། ཁྱད་ཆོས་མི་རྟག་སོགས་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་
དུ་མ་རྫོགས་པ་དང་། རབ་ཏུ་རྫོགས་པ་དེ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ལ་སྤྱོད་པ་བཀག་པ་དང་། དོན་དམ་ལ་དམིགས་པ་ནི་བདེན་པར་ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ལ་གནས་ནས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྤྱོད་པ་བཀག་པས་སྦྱོར་བ་དང་། བཞི་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་
ཚེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་མི་སྤྱོད་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ་ཞེས་དང་། དེ་ཡང་གལ་ཏེ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

403

གཟུགས་རྟག་ཅེས་བྱ་བའམ་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་མི་སྤྱོད་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ། །དེ་
ཡང་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། གཟུགས་རྫོགས་
པའམ་མ་རྫོགས་ཞེས་བྱ་བར་མི་སྤྱོད་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ་ཞེས་དང་། དེ་ཡང་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གལ་ཏེ་གཟུགས་ཆགས་པའམ་མ་ཆགས་ཞེས་བྱ་བར་མི་སྤྱོད་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ་ཞེས་སོ། །ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་གསུམ་ཡོད་དེ། ལས་སུ་བྱ་བ་དང་།
བྱེད་པ་པོ་དང་། བྱ་བ་འབྲས་བུ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་མི་འགྱུར་བ་དང་། བྱེད་པོ་མིན་པ་དང་། བྱ་དཀའ་རྣམ་གསུམ་སྦྱོར་བ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱ་དཀའ་བ་

གསུམ་ནི། ཆེད་དུ་བྱ་དཀའ་བ་དང་། སྦྱོར་བ་བྱ་དཀའ་བ་དང་། ལས་བྱ་དཀའ་བའོ། །མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཤེར་ཕྱིན་བསྟན་

པ་ན་སེམས་ཞུམ་པ་དང་གཡེང་བར་མི་འགྱུར་བ་དང་ཤེར་ཕྱིན་འདིར་རྩོམ་པར་བྱེད་
པ་དང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་སླར་མི་ལྡོག་པ་ནི་དཀའ་བ་བགྱིད་པའོ་ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་ཆ་འཚལ་བ་དེ་དག་ནི་ནམ་མཁའ་
བར་སྣང་ལ་འདེགས་པར་འཚལ་བའོ་ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་གྲངས་དེས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སླད་དུ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་
རྒྱ་བར་འཚལ་བ་དེ་དག་ནི་ནམ་མཁའ་ཡོངས་སུ་གྲོལ་བར་འཚལ་བ་ལགས་སོ་ཞེས་སོ། །བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་གཉིས་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ ”སྐལ

1

་པ་ཇི་བཞིན་འབྲས་ཐོབ་པས། འབྲས་ཡོད་འདོད་པ་དེ་དང་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་བའི་སྒོ་ནས་གཞན་ལ་རག་ལས་མིན་གང་དང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། དེ་

1 <མ་ཕྱི། ༡༩༨ན༤ན། ཞོལ། ༡༨༦ན༣ན། བསྐལ སྐུ། ༢༠༦བ༦ན། སྐལ བླ། ༢༠༥བ༤ན། བསྐལ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

404

བཞིན་གཤེགས་པ་དགེ་སློང་གཞན་ཞིག་འདི་སྙམ་དུ་གྱུར་ཏེ། གང་ལ་ཆོས་གང་ལ་སྐྱེ་བའམ་འགག་པ་ཡང་མེད་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་གདགས་པའི་
བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་སྙམ་མོ་ཞེས་དང་། ཀོའུ་ཤི་ཀ་དེ་
བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་རྣམས་བསྲུང་བ་དང་བསྐྱབ་པ་དང་སྦ་བར་
གང་སེམས་པ་དེ་ནི་བསམས་པལྟར་མི་འགྲུབ་ཅིང་དུབ་པའི་སྐལ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་སྣང་བ་རྣམ་པ་བདུན་གྱི་
སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པའོ། །
མདོ་ནི། གང་གི་ཚེ་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་རྨི་ལམ་གྱིས་

རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་རྨི་ལམ་ལ་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྤྲུལ་པའི་བར་དུ་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུའི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དངོས་བསྟན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་དེ་དང་དེ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་འགོག་པའི་སྦྱོར་བ་
ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བཅུ་ཡོད་དེ། གཞིའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ནས་སྣང་བ་རྣམ་པ་བདུན་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བདེན་འཛིན་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གང་ཞེ་ན། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བཞི་ཡོད་དེ། ཁྱད་གཞི་གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་མི་རྟག་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་། རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་སོ་སོར་མ་རྫོགས་པ་དང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

405

རྫོགས་པ་ཉིད་དང་། ཇི་སྙེད་པ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་གསུམ་དང་། ཇི་ལྟ་བ་ལ་དམིགས་པ་དོན་དམ་པར་ཆགས་པ་དང་ཆགས་པ་མེད་པ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་དབང་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྟོགས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་རྫོགས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་ནུས་ཤིང་ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལབར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་མ་
རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། ལས་སུ་བྱ་བ་ཤེར་ཕྱིན་དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱིས་གཞན་དུ་

མི་འགྱུར་བར་རྟོགས་པ་དང་། བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་དམ་པར་བྱེད་པ་པོ་མེད་པ་ཉིད་དང་། འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་དོན་དམ་པར་ཆེད་དུ་བྱ་བར་མ་དམིགས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་
ཆེད་དུ་བྱ་བར་རྟོགས་པ་དང་། རྒྱུ་དུས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་དོན་དམ་པར་མ་དམིགས་ཀྱང་
ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུའི་སྦྱོར་བར་རྟོགས་པ་དང་། གཞི་ཤེས་དོན་དམ་པར་མ་
དམིགས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་དཀའ་བ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

འདིར་བསྟན་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཆོས་ཅན། བྱེད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ།
རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སྐལ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ཐོབ་པས་མི་སྟོང་པ་ཉིད་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཕན་ཡོན་ཁྱད་པར་ཅན་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་གཞན་ཁོ་ན་ལ་རག་མ་ལས་ཤིང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་དང་། བསྲུང་སྐྱོབ་སོགས་རང་གིས་ནུས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

406

པས་གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་མི་འགྲོ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་འདི་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། མངོན་ཞེན་གྱི་བག་ཆགས་

ཡོངས་སུ་འགྱུར་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པའིཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་བཞིན། ཆོས་སྔ་
མ་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་མཉམ་དུ་ཚོགས་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྱུ་མ་བཞིན།
བདེན་པར་ཡོད་པར་འགལ་བའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྨིག་རྒྱུ་བཞིན།
རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲ་བརྙན་བཞིན། བག་ཆགས་
འཇོག་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལས་མ་འཕོས་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་
བརྙན་བཞིན། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་མེད་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དྲི་

ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་བཞིན། བྱེད་པ་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་སྤྲུལ་པ་བཞིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་བདུན་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་ནི། གཞིའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་སོགས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཀག་ནས་བསྒོམ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཤུགས་བསྟན་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལས་ཟློག་སྟེ་བདེན་ཞེན་མ་བཀག་པར་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དངོས་བསྟན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པས་
དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་ན་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདིར་
བཤད་པར་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་དེའི་རྒྱུ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་གཞི་བདེན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

407

སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པར་བྱས་ནས་སྒོམ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
པ་ཅན་གྱི་སྦྱོརལམ་ནི་འོག་ནས་འཆད་པའི་འདའ་བར་བྱེད་པའི་མཐོང་ལམ་དེ་ཉིད་
ཀྱི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་དེ་ཉིད་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་བདེན་འཛིན་བཀག་ནས་བསྒོམ་
པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་དུ་བདེན་འཛིན་མ་བཀག་པར་བསྒོམ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་
པ་ཅན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རློམ་མེད་པ། །རྣམ་བཞི་དེ་ཡི་མཉམ་པ་ཉིད། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དེ་ཉིད་གང་གིས་ཟིན་པར་སྒོམ་པའི་
སྦྱོར་བ་དེའི་མཉམ་པ་ཉིད་བཞི་ཡོད་དེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་དང་། མཚན་མ་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ཡུལ་ཅན་ལ་བདེན་པར་རློམ་པ་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། གཟུགས་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད། གཟུགས་ཀྱིས་རློམ་
སེམས་སུ་མི་བྱེད། གཟུགས་བདག་གི་ཞེས་བྱ་བར་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་གཟུགས་ལ་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་ཅེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་
གཞག་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་པས་སྦྱོར་བའི་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

408

སྒོ་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་མ་དང་དབྱེབའི་སྤྲོས་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པའི་བདེན་པར་རློམ་པ་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་དམིགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་
བ་ཡིན་པས་སོ། །

སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ། སྐད་ཅིག་མ་མདོར་བསྟན་དང་། རྣམ་པ་རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྦྱོར་ལམ་གྱི་

སྐབས་སུ་སྦྱོར་བའི་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་བདེན་པ་ལ། །ཆོས་ཤེས་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང་། །བཟོད་ཤེས་སྐད་ཅིག་བདག་ཉིད་འདི། །ཀུན་ཤེས་ཚུལ་ལ་མཐོང་བའི་ལམ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཆོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་འདི་ཆོས་ཅན། ཀུན་ཤེས་ཚུལ་ལ་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། འདའ་བར་བྱ་བའི་མཐོང་ལམ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་འདའ་བྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། བདེན་པ་སོ་སོ་ལ་ཞེས་ཏེ། རྩ་བ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་
དྲི་བ་ནི། བདེན་པའི་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། གཟུགས་རྟག་མ་ཡིན་མི་རྟག་མིན། །མཐའ་ལས་འདས་དང་རྣམ་དག་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

409

དང་། །མ་སྐྱེས་མ་འགགས་ལ་སོགས་དང་། །མཁའ་འདྲ་ཆགས་པ་སྤངས་པ་དང་། །ཡོངས་སུ་འཛིན་ལས་གྲོལ་བ་དང་། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་མེད་དང་། །གང་
ཕྱིར་འདི་དོན་བརྗོད་པ་ཡིས། །གཞན་ལ་སྦྱིན་དུ་མེད་པ་དང་། །དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་ནད་མི་འབྱུང་། །ངན་སོང་ཆད་དང་འབྲས་བུ་ནི། །མངོན་དུ་བྱ་ལ་མི་རྟོག་ཉིད། །མཚན་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་དང་། །དངོས་དང་མིང་དང་གཉིས་པོ་ལ། །ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི། །ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ། །ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། གཟུགས་རྟག་མ་ཡིན་ཞེས་ཏེ་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འདའ་བར་བྱེད་པའི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་ནས། བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ལྡོག་པས་དབྱེ་བ་བརྒྱད་དང་། རྣམ་
གྲོལ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ལྡོག་པས་དབྱེ་བ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དངོས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་། ཤུགས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་། སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ། སོ་སོརབཤད་པ་དང་། བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞིའི་དང་པོ་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དོན་དམ་པར་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་དང་བྲལ་བས་སོ། །དེར་ཐལ། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པ་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། དེ་ལྟར་འོག་མ་ཀུན་ལ་ཡང་སྦྱོར་
བར་བྱ་ཞིང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཡང་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །སྡུག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

410

བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པ་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་མ་ཡིན་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གྱིས་

སོ། །སྡུག་བསྔལ་དོན་གཞན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་

པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། སྡུག་
བསྔལ་བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགག་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་

པར་བྱང་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། བདག་དང་བདག་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་
བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཞེས་སོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བྱམས་པ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་གཟུགསརྟག་ཅེས་བྱ་བའམ་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་ཆོས་སྟོན་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་དང་། བྱམས་པ་སངས་རྒྱས་ནས་ཇི་སྐད་ཆོས་སྟོན་པར་འགྱུར་ཞེས་ཞུས་པས། གཟུགས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་གོ་ཞེས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་
ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་གོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་
འགག་པ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ་ནི་གཟུགས་ཡོངས་སུ་དག་པའོ་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། ལས་སྲེད་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

411

དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་གསོག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་
བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་འབྱུང་བ་དང་ཀུན་འབྱུང་བ་མེད་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་དྲག་ཏུ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་རབ་ཏུ་མི་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་མ་འབྲེལ་བས་སོ། །དོན་དམ་པར་རང་གི་ངོ་བོས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྐྱེན་དང་རྐྱེན་མ་ཡིན་པ་ལས་དོན་
དམ་པར་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ཀུན་
འབྱུང་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞེས་སོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ནམ་མཁའ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་
དག་པའོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་ནམ་མཁའ་གོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་
སུ་དག་པའོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ནམ་མཁའ་བཟུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་

ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པའོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་ཐ་སྙད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་

ཡོངས་སུ་དག་པའོ་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགོག་པ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། འགོག་པའི་བདེན་པའི་དོན་སྡུག་བསྔལ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཆོས་ཅན། ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པས་དོན་དམ་པར་རྒྱུད་གཞན་ལ་སྦྱིན་དུ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་འགོག་པ་དང་འགོག་པ་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་མ་འབྲེལ་བ་དེའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུད་
གཞན་ལ་སྦྱིན་དུ་མེད་དེ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །དེ་ཆོས་ཅན། དམིགས་པ་བདེན་པར་མེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་ཞི་བ་དང་མ་ཞི་བ་དོན་དམ་པར་མེད་པས་སོ། །རྟག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

412

ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལས་འདས་ཤིང་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ཐར་པ་གྱ་ནོམ་པ་དང་གྱ་ནོམ་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ནད་

ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེ་བའི་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་ཏེ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པ་ཡང་དོན་དམ་པར་མེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྟོགས་
པ་འགོག་པ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞེས་སོ། །མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ། ནམ་མཁའ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པའོ་ཞེས་
དང་། ནམ་མཁའ་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པའོ་ཞེས་དང་།
རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དང་ཀུནནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པའོ་ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་
འདས་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་ཤེར་ཕྱིན་འདི་འཛིན་འཆང་
ཀློག་ཀུན་ཆུབ་པར་བགྱིད་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བགྱིད་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལ་
མིག་གི་ནད་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །
བཞི་པ་ལམ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། ལམ་བདེན་པས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་
གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངན་སོང་ཆད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་
བྱ་བའི་དོན་གྱི་ཐབས་ལ་དོན་དམ་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོར་རིགས་པ་དང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་དོན་དམ་པར་མ་འདྲེས་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཚན་མ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

413

དག་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་གནས་ཚོད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྒྲུབ་པ་
དང་བསྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཤེས་བྱ་དོན་
དང་། “རྗོད

1

་པར་བྱེད་པ་ངོ་བོའི་མཚན་ཉིད་སྒྲ་གཉིས་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་
ཚུལ་གྱིས་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། མྱང་འདས་སུ་ངེས་པར་འབྱིན་པ་དང་ངེས་པར་འབྱིན་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་

གསར་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི།
དོན་དམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གཟིགས་ངོར་སྒྲས་བརྗོད་པ་ལྟར་མི་སྣང་ཞིང་། གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །གོང་མ་རྣམས་ལ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚོད་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ནི། གོ་སླ་བས་དེ་ལྟར་བྱས་ཀྱི། དོན་ནི་འདིར་བཤད་པ་ལྟར་ཀུན་ལ་
སྦྱར་བར་བྱའོ། །མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་ཤེར་ཕྱིན་རིན་པོ་ཆེ་འདི་
བསྟན་པར་གྱུར་ན་དམྱལ་བ་ལས་ཡོངས་སུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་ནི་ཆོས་གང་སྐྱེ་བའམ་འགག་པའམ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའམ་རྣམ་པར་བྱང་པའམ་ཡོངས་སུ་བཟུང་པའམ་དོར་བ་མེད་ཅེས་དང་། རབ་འབྱོར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ལ་ཆོས་གང་གྱིས་ཀྱང་གོས་པ་མེད་དོ་
ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་
མི་རྟོག །དེ་ལྟར་མི་དམིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་འཕྲོ་བར་ཡང་མི་བྱེད་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་
པའོ། །ཞེས་སོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༢༠༢བ༥ན། བརྗོད ཞོལ། ༡༩༣བ༡ན། སྐུ། ༢༡༡བ༤ན། བླ། ༢༡༠བ༣ན། རྗོད>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

414

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་
ཏེ། དེའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་ལས་ལྡོག་པ་མི་
རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དག་ཏུ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་

རྟོགས་ནས་བསྒོམ་བར་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ལ་འདའ་བར་བྱ་བ་དང་

ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིནནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མཐོང་ལམ་གཉིས་ཀ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ། ཚིག་དོན་དང་མཐའ་དཔྱད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་ཟིན་པ་
དེ་ཉིད་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་གོམས་པར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
རྒྱུད་ཀྱི་སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་སྐབས་འདིར་མ་བསྟན་ནོ། །དགོས་པ་དེའི་ཆེད་དུ་སྟོན་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་སུ་འགྱུར་བ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ནི་མ་ཡིན་པས་སོ། །དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཙམ་དང་། ཤེས་མཐོང་གིས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

415

བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་”ཏེ

1

། ཕྱི་མ་མཐོང་ལམ་ལས་དམིགས་
ཀྱིས་བཀར་བའོ། །
གཉིས་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་ལམ་ཤེས་པ་ལ་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཡང་ལོགས་ཤིག་པ་མེད་ཅེ་ན། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པས་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་མ་བསྟན་ནོ། །ཉན་ཐོས་
ལསོགས་པ་ལ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་མཐོང་པའི་དོན་ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཡིན་པས་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར་མ་གསུངས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྔར་བཤད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་”པ2

་ནི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་
ཀྱིས་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པ་”ན

3

་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སྒོམ་པའི་
རང་བཞིན་གྱི་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར་གསལ་བའི་ཕྱིར་མ་གསུངས་སོ་ཞེས་
བཟུང་ངོ་། །ཞེས་བཤད་དོ། །
འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་འདིའི་རིགས་འདྲའི་སྦྱོར་ལམ་ནི། སྐབས་དང་པོར་
བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། འདའ་བར་བྱ་བའི་མཐོང་ལམ་འདིའི་རིགས་འདྲའི་སྒོམ་ལམ་ཉན་རང་རྣམས་ལ་བསྟན་དགོས་ཀྱང་། གོ་སླ་བས་སྐབས་འདིར་མ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༠༣བ༤ན། ནི ཞོལ། ༡༩༤ན༥ན། ཏེ སྐུ། ༢༡༢བ༤ན། བླ། ༢༡༡བ༣ན། ནི>
2 <མ་ཕྱི། ༢༠༤ན༢ན། པའི ཞོལ། ༡༩༤བ༢ན། པ སྐུ། ༢༡༣ན༢ན། བླ། ༢༡༡བ༦ན། པའི>
3 <མ་ཕྱི། ༢༠༤ན༢ན། ཞོལ། ༡༩༤བ༣ན། སྐུ། ༢༡༣ན༣ན། ན བླ། ༢༡༢ན༡ན། ནི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

416

གསུངས་སོ། །སྐབས་འདིར་ཁ་ཅིག་གཞུང་འདི་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་མི་
སྟོན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱེད་པ་ནི། འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། ཉི་སྣང་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྒོམ་པའི་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་པས། ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་མེད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་འདིའི་ཤུགས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཡང་ཉན་རང་རང་རྒྱུད”

1

་ཁོ་ནའི་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟ་བ་
དང་། བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའིམངོན་རྟོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་

ཅིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་
པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱེད་པ་ནི། དེ་ལས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་མེད་དོ། །གཞུང་འདིར་དངོས་སུ་བཀོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལས་གསལ་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་འདིར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྟོན་སྙམ་པའི་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །མ་གྲུབ་སྟེ་སྐབས་གཉིས་པར་མཐོང་ལམ་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་སྒོམ་ལམ་བསྟན་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཅིའི་ཕྱིར་སྒོམ་
ལམ་མི་སྟོན་སྙམ་པའོ་ཞེ་ན། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཐོང་ལམ་ནི་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་དེ་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་ལ། དེའི་རིགས་འདྲའི་སྒོམ་ལམ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གང་ཟག་སུ་ལ་ཡང་འདིར་བསྟན་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༢༠༤ན༦ན། +པ ཞོལ། ༡༩༤བ༦ན། -པ སྐུ། ༢༡༣ན༦ན། བླ། ༢༡༢ན༥ན། +པ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

417

དེས་ན། མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་བསྟན་པ་ན། དེའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་
གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྟོན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ལམ་ཤེས་དེ་ལ་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གཉིས་བསྟན་པ་བཞིན་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཤེས་དེ་ལ་ཡང་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གཉིས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྟོན་སྙམ་པའི་དོགས་པ་གཅོད་པའོ། །དེ་འདྲའི་སྒོམ་ལམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་ཉིད་འཁོར་བའི་ཡིད་འབྱུང་བསྐྱེད་པ་དང་། ཉོན་སྒྲིབ་དང་

ཤེས་སྒྲིབ་སྤང་པའི་ཆེད་དང་། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅནརྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡང་ལམ་དེ་ལ་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་བྱེད་མི་དགོས་པས་མ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། བྱང་

སེམས་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་མེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ལ་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐབས་འདིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་དུ་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འདུས་པར་ཉི་སྣང་ལས་
གསུངས་པའི་དོན་ནི་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་བ།
གཉིས་པ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་
སྦྱར་བ་ནི། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་བར་བྱེད་དོ། །མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མཇུག་སྡུད་
བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་མཐའ་དག་སྡུད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

418

ཀྱིས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡང་བསྡུས་ནས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། དེ་ལྟར་འདི་དང་ཡང་འདི་དང་། །ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ་རྣམ་གསུམ་པོ། །འདི་ནི་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དག །རྫོགས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། དེ་ལྟར་མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་ཡུམ་འདི་ནི་ཆོས་གང་ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ། འདས་པ་མ་ཡིན། མ་འོངས་པ་མ་ཡིན། ད་ལྟར་བྱུང་བ་མ་ཡིན། ཞེས་པ་གསུམ་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་བར་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཇུག་སྡུད་སྟོན་པའི་ཚིག་
བཅུ་དགུ་པོ་འདི་དང་། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཡུམ་ཁམས་གསུམ་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཡང་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཇུག་བསྡུ་བའི་ཚིག་འདི་དང་། ཡང་རབ་
འབྱོར་ཡུམ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྟེར་བར་བྱེད་པམ་ཡིན། འདོར་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་འདི་ཡིན་ཏེ། མདོ་ཚིག་རྣམ་གསུམ་པོ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། སྔར་མཁྱེན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་བྱས་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དག་གི་མཇུག་རྫོགས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་མཁྱེན་གསུམ་རྫོགས་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་གི་མཇུག་སྡུད་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཇུག །གཞི་ཐམས་ཅད་ལ་རྟག་མི་རྟག་དང་། སྡུག་
བསྔལ་ཡིན་མིན་སོགས་ཟླ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཟློག་པའི་ཟླ་དང་ལྡན་པའི་མཐའ་གཉིས་གཉིས་བཀག་ནས་མཇུག་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པས་ཆོས་ཀུན་ལ་མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་མཐའ་གཉིས་བཀག་ནས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཇུག་བསྡུས་ལ་གསུམ་པས་དོན་གཉིས་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

419

པའི་རྣམ་མཁྱེན་དང་། ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གསུང་རབ་
གྱི་རྒྱུ་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མཇུག་བསྡུས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་དུ་དོན་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

འདི་ནི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་འཇུག་པའམ། ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པའམ། ངེས་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པའམ། ཡོངས་སུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའམ། ངེས་པར་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་སྡུད་པའི་ཚིག་འདི་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ནི་གང་ལ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆགས་པ་མ་མཆིས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་སྡུད་པའིཚིག་འདི་དང་། རབ་འབྱོར་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་རབ་ཏུ་འཇུག་པའམ་ལྡོག་པ་མེད་དོ། །ཞེས་སོགས་གཞི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་སྡུད་པའི་ཚིག་འདི་སྟེ་དེ་ལྟར་ལེའུ་གསུམ་གྱི་མཇུག་སྡུད་
པའི་ཚིག་དོན་ཚན་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་མཇུག་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དེའི་མཇུག་སྡུད་སྟོན་པའི་མདོའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ལེའུ་གསུམ་གྱིས་མཁྱེན་གསུམ་
རྫོགས་པར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་འཆད་པ་ནི། གཞུང་མ་དག་པ་དང་ཕྲད་ནས་དོན་ལོག་པ་བཤད་པའོ། །རྩ་བར་བཤད་པ་དེ་ཡུམ་བར་མ་ལས་འབྱུང་བའི་གོ་རིམས་དང་། འདི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ནས་འབྱུང་པའི་གོ་རིམས་དང་མཐུན་པར་བཤད་པའོ། །
རྩ་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས། །སྐབས་གསུམ་པའོ། ། ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

420

གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་
བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པའོ། །

421

སྐབས་བཞི་པ།

གཉིས་པ་སྦྱོར་བ་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དབང་དུ་བྱེད་པ་རྒྱུ་འབྲས་དང་། བརྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་སོ། །

སྦྱོར་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། དབང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རྣམ་ཀུན་དང་། འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་དང་། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐམསཅད་མཁྱེན་པ་གསུམ་ནི་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རྣམ་པས་རྣམ་པའི་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ནི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། །གཞན་དག་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་མཚན་ཉིད་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་ལ། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ནི་སྦྱོར་བ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ལ་ལ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོར་བཞག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

422

དོ། །ཞེས་བཤད་པའི་དོན་སྐབས་འདིར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་ཀུན་དང་མཁྱེན་གསུམ་
ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དང་། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དང་། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
བརྗོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་བསྟན་ནས། ཡང་འདིར་མཁྱེན་གསུམ་བཤད་པ་ལ་ཟློས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། སྔར་རང་རྒྱུད་ལ་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི་ཡང་སྐབས་འདིར་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་བོ་
ཐམས་ཅད་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་དང་། གཞི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཉེར་
བདུན་དང་། རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པ་རྟོགས་པ་བཤད་པས། བརྗོད་ཚུལ་དང་དགོས་པ་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་

རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐབས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམགྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་བསྒོམ་པར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། མ་

ལུས་པ་བསྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་དུ་བྱ་བའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཐོས་བསམ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་གཞུང་སོ་སོར་གཅོད་པ་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་མི་རིགས་སོ། །
འོ་ན་ཕྱི་མ་ཉིད་བསྟན་པས་ཆོག་མོད་ཅེ་ན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ནི། ཟློས་སྐྱོན་མེད་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྔ་མ་ལ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམས་དང་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

423

དང་ལམ་དང་གཞི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བས་
བསྒོམ་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་དགོས་པ་ཡང་དབང་
དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཤེས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་དང་། སྐབས་འདིར་སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཤེས་ནས་སྒོམ་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་
པས། ཐོས་བསམ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་གཞུང་སོ་སོར་གཅོད་པ་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་
ནུབ་པའི་རྐྱེན་བྱེད་པ་རྣ་བར་མི་འོང་བའི་ཚིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་ཟློས་སྐྱོན་མེད་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྔ་མ་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་འདིར་མཁྱེན་གསུམ་བཤད་པ་ནི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་རབ་དབྱེ་ཤེས་པས། གཉེན་པོ་སྒོམ་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་ལ། སྐབས་དང་པོར་གསུམ་དུ་སྤང་བྱ་ཅི་རིགས་པ་ཞི་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་རབ་དབྱེ་ཤེས་ནས། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བས་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དང་ལམ་དང་གཞི་ཤེས་པ་བསྡུ་བའི་སྒོ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་སྟེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་

བསྒོམ་པ་ལ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་བསྟན་ནས། འདིར་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་དང་། དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་བསྟན་ནས། འདིར་དེ་
ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྦྱོར་བ་བསྟན་པ་དང་། འདིར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ལུས་པ་སྤང་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

424

བའི་ཆེད་དུ། རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་བསྒོམ་པ་བསྟན་ནས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཅི་རིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་མཁྱེན་གསུམ་བསྟན་པ་ནི་བརྗོད་ཚུལ་དང་དགོས་པ་མི་འདྲ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་པར་
བྱེད་ལ། སྒོམ་བྱུང་གིས་ཀྱང་”སྒོམ

1

་པར་བྱེད་པས་ཐོས་བསམ་བྱེད་པ་དང་། ཉམས་
ལེན་བྱེད་པའི་གཞུང་ཚན་པ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་གཅོད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་
པ་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་ཚིག་ཡིན་པས། དོར་བར་རིགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །
འདིར་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་དང་། “སྒོམ

2

་པར་བྱེད་པས་ཞེས་པ་རྣམས་
ནི། དང་པོ་གསུམ་ནས་བཤད་པའི་མཁྱེན་པ་གསུམ་བསྒོམ་པ་དང་། གོམས་པ་དབང་གྱུརཐོབ་པ་ལ་ཡང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ལུས་པ་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བས་སྒོམ་དགོས་པར་སྟོན་གྱི། འདིར་བསྟན་པའི་དོན་རྣམས་གོམས་
པ་དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། སྔར་བཤད་པ་རྣམས་ཐོས་བསམ་གྱི་གོ་བ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་བསྟན་པར་མི་བཟུང་སྟེ། དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གང་རུང་གཅིག་སྦྱོར་བས་བསྒོམས་ཤིང་། འདིར་བསྟན་
པའི་རྣམ་པ་སྦྱོར་བས་བསྒོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ལམ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྡུས་ནས་སྒོམ་པའི་དོན་ལ། སྔོན་གྱི་བོད་
མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བདུན་ཅུ་
རྩ་གཅིག་དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་གཉིས་ཡོད་པ་རྣམས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བདེན་མེད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཕུང་པོ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༠༧བ༥ན། བསྒོམ ཞོལ། ༡༩༨ན༤ན། སྐུ། ༢༡༧ན༢ན། སྒོམ བླ། ༢༡༦ན༢ན། བསྒོམ>
2 <མ་ཕྱི། ༢༠༧བ༦ན། ཞོལ། ༡༩༨ན༥ན། བསྒོམ སྐུ། ༢༡༧༣ན། སྒོམ བླ། ༢༡༦ན༤ན། བསྒོམ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

425

ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། བསྡུས་ནས་སྒོམ་པའི་དོན་ནི་བདུན་ཅུ་རྩ་”ཅིག1

་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་
ཐར་སྒོ་གསུམ་དུ་བསྡུ་བར་བྱ་བ་ཡང་ཡིན་མོད་ཀྱི། གཙོ་བོ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོའི་ངོ་བོ་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་རྟོགས་པ་གནས་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དང་། ཡུལ་ཅན་ལ་བདེན་ཞེན་
འགོག་པ་སྦྱོར་བ་བཀག་པ་ཞེས་པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མེད་དང་། འབྲས་བུ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྨོན་མེད་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས། རེ་རེ་
ལ་ཕྱི་མ་གསུམ་འབྱེད་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་ཟབ་པ་དང་། གཏིང་དཔག་དཀའ་བདང་།
ཚད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་གསུམ་དུ་དབྱེ་སྟེ། དེས་ན་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་
གྱི་སྦྱོར་བས། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྒོམ་པ་མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་གྱི་དོན་དུ་མཛད་པ་ནི་དཔྱད་བཟོད་པར་མི་སེམས་ཏེ། མི་རྟག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་སོགས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱང་། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་

རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་འཛིན་སྟངས་སུ་བྱས་ནས་སྒོམ་མམ། མི་སྒོམ། ཕྱི་མ་

མི་རིགས་ཏེ། འཕགས་པ་དང་སློབ་དཔོན་གཉིས་ཀྱིས། ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོར། ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་བསྒོམ་པར་བསྒྲུབས་པ་དང་འགལ་ཞིང་། བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་བྱས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དང་པོ་ལྟར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བས་རྣམ་
པ་མ་ལུས་པར་ཤར་ནས་རང་རྒྱུད་ལ་”སྒོམ

2

་པར་བྱེད་ན། དེའི་དབྱེ་བ་མི་མཛད་པ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༠༨ན༤ན། བ ཞོལ། ༡༩༨བ༣ན། ཅིག སྐུ། ༢༡༧བ༢ན། བླ། ༢༡༦བ༢ན། གཅིག>
2 <མ་ཕྱི། ༢༠༨བ༤ན། ཞོལ། ༡༩༩ན༣ན། བསྒོམ སྐུ། ༢༣༨ན༢ན། སྒོམ བླ། ༢༡༧ན༢ན། བསྒོམ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

426

མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སློབ་དཔོན་སེངྒེ་བཟང་པོ་ལ་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་རང་སངས་

རྒྱས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པར་བཤད་པ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ། རྣམ་
ཐར་སྒོ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས། དེ་ཚོགས་ལམ་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་ལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་ཉེས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་མཚན་ཉིད་པ་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཡན་ཆད་མ་གཏོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པ་རྣམས་
ཀྱི་ཚོགས་ལམ་དུ་སྐྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་དུ་འཕོས་པའི་སམཚམས་ཀྱང་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་
གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་མོས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །ཡང་སྐབས་འདིར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་

རྣམ་པ་གསལ་བར་བསྟན་གྱི། དང་པོ་གསུམ་དུ་གསལ་བར་མ་བསྟན་པར་བཞེད་པ་
ཡང་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། སྐབས་དང་པོར་རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་བོའི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་

དང་། གཉིས་པར་ལམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་དང་། གསུམ་པར་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་

གསལ་བར་བཤད་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བསྡུས་ནས་སྒོམ་པའི་དོན་ནི། མཚམས་སྦྱར་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་ལྷག་ཟུང་
འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བས་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཉམས་ལེན་དུ་བསྡུ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ནས་
བཟུང་སྟེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་ངོ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

427

བོ་དང་། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་སྐྱོན་ཡོན་དང་། སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ལུས་པའི་གཉེན་པོ་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་དང་། བདེན་འཛིན་དངོས་སུ་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་
པོ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །
རྩ་བ། གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེ་བྲག་རྣམས། །རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་མཚན་ཉིད་དེ། །ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་ཕྱིར། །དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །
དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིས་བསྡུས་པའི་གཞི་མི་རྟག་སོགས་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དེ་དང་
དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གིརྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་ནས་བསྒོམ་
པར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྐབས་འདིར་གཉེན་པོའི་མཚན་
ཉིད། གཉེན་པོར་འཇོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ནི་རིགས་བསྡུ་ན་རྣམ་པ་གསུམ་
དུ་འདོད་དེ། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་ཉི་སྣང་དུ་བྱེ་བྲག་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གང་གི་གཉེན་པོའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རྟག་པར་འཛིན་པ་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པས། རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཆད་པ་ནི་སྐབས་འདིར་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་འདིས་ཅི་བྱེད་མ་ཤེས་པས། གཞུང་གི་དོན་ལོག་པར་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་དགོས་འབྲེལ་གྱི་རྩོད་”སྤོང

1

་གི་སྐབས་སུ། གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གསུམ་ག་བརྗོད་

1 <མ་ཕྱི། ༢༠༩བ༣ན། སྤང ཞོལ། ༢༠༠ན༢ན། སྤོང སྐུ། ༢༡༩ན༢ན། བླ། ༢༡༨ན༢ན། སྤང>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

428

བྱར་བསྡུས་བས་མཚོན་ནས། མཁྱེན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་སྡུད་པའི་ལན་བཏབ་པའི་སྐབས་དོན་བོར་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་

པོ་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་
འདོགས་དེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཕུང་པོ་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་པའི་སྒོ་ནས་ཅིག་ཤོས་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་
མཐའ་དག་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །སྤང་བྱའི་ས་བོན་ལ་དངོས་སུ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་

གཉེན་པོ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཡང་། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་

རྣམ་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་གཉེན་པོར་
དེའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་ལོག་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་མཐའདག་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་
གྱི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་དོན་རྣམ་དང་། ཤེས་རྣམ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་བསྒོམ་བྱ་གང་ཡིན་མི་མཐུན་པ་སོ་སོར་འདོད་པ་ལ་ནི། སྙིང་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྒོམ་བྱར་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་མི་རྟག་པ་བསྒོམ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། མི་རྟག་པ་བསྒོམ་བྱར་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་། དེ་རྟོགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བསྒོམ་པར་ཁས་མི་ལེན་ན་གཞི་སྟོར་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སྐབས་འདིར་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཉེན་པོའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་
ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཕུང་པོ་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གཉེན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

429

པོའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉེན་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡན་ལག་

ཤེས་པའི་རྣམ་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་ཁོ་ནར་བཞེད་དེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་གསུམ་ཁོ་ནར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ།
གཉིས་པ་ལ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་
ཀྱི་རྣམ་པའོ། །

གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྟན་པ།
དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། གཉེན་པོའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་རྣམས་སྤྱི་བསྟན་ནས་ད་ནི་ཁྱད་པར་དུ་”ཕྱེ

1

་ནས་སོ། །
རྩ་བ། མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། །མི་གཡོ་བ་ཡི་རྣམ་པའི་བར། །བདེན་པ་སོ་སོ་ལ་བཞི་དང་། །ལམ་ལ་དེ་ནི་བཅོ་ལྔར་བཤད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིནའདི་ནི་མ་མཆིས་
པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་མི་
གཡོ་བའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པའི་བར་སྟོན་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་བསྟན་ཏེ། བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་སོ་སོ་ལ་
བཞི་བཞི་དང་། ལམ་བདེན་ལ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ནི་བཅོ་ལྔར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

1 <མ་ཕྱི། ༢༡༠ན༦ན། ཆེ ཞོལ། ༢༠༠བ༤ན། སྐུ། ༢༡༩བ༥ན། བླ། ༢༡༨བ༦ན། ཕྱེ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

430

རྣམ་པ་འདི་དག་གིས་ནི་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པའི་ཉེས་
དམིགས་དང་། སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གྱིས་གདུངས་པའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་
སོགས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སྦྱོང་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལ། ལམ་བདེན་གྱི་

རྣམ་པ་དང་པོ་བཞི་དང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པར་ཤེས་པ་
ལས་ལམ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཕྱི་མ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ།
བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་དང་། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དང་། གྲངས་ཀྱི་དོན་
བསྡུ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། ཤེས་པའི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཉེར་བདུན་ནོ། །མདོ་ལས། རྟག་པར་མེད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བ་དང་། དོན་གཞན་གྱི་བདག་གིས་དབེན་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བདག་གིས་མི་རྫི་བ་དང་བཞི་སྟོན་པའི་ཚིག་གིས་སྡུག་བདེན་གྱི་རྣམ་

པ་བསྟན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚནཉིད་བཞི་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་སྲེད་པ་དོན་དམ་པར་
མེད་པའི་གནས་མེད་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་དོན་དམ་པར་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་རྟོག་དཔྱོད་དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང་། ཡང་སྲིད་ཀྱི་རྐྱེན་
སྲེད་པ་དང་ཚོར་བ་དོན་དམ་པར་མིང་མེད་པ་དང་བཞི་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིག་གིས་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བསྟན་ཏེ། དེའི་རྣམ་པ་བཞི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འགོག་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

431

པ་དོན་དམ་པར་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་རྐྱེན་གྱིས་མི་འཕྲོགས་
པ་དང་། གྱ་ནོམ་པའི་ཐར་པ་མི་ཟད་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་པ་སྐྱེ་བ་མེད་
པའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིག་གིས་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བསྟན་ཏེ། དེའི་རྣམ་པ་
བཞི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

བཅུ་གཉིས་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པ་གསུམ་
གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། མདོས་དོན་རྣམ་གྱིས་ཤེས་རྣམ་ཡང་འཕངས་པས། མདོ་ལས་དོན་རྣམ་དང་ཤེས་རྣམ་གཉིས་ཀ་བསྟན་གྱི་དོན་རྣམ་འབའ་ཞིག་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་ལེགས་པར་བཀག་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་སྐབས་དོན་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། “ཅེས་གསུངས་སོ1

། །སྡུག་བསྔལ་རྟག་པར་མེད་པར་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་མི་རྟག་པ་ལ་དམིགས་
པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་སོ། །དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་དེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་
ལ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྔ་མ་རྟགས་སུ་བྱ་སྟེ། རེ་རེ་ནས་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །འདི་དག་ནི་སྐབས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བས་བསྒོམ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། ལམ་བདེན་གྱི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་ནི། སྐབས་
འདིར་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པའི་
གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་ཟག་པ་མེད་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་གཅིག་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དེ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༡༡ན༥ན། ཞོལ། ༢༠༡བ༢ན། ཅེས་གསུང་ངོ སྐུ། ༢༢༠བ༤ན། བླ། ༢༡༩བ༥ན། ཞེས་གསུང་ངོ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

432

དག་གི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་ཟག་པ་མེད་པ་དང་གཉིས་ཡིན་པས་སོ། །གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་

པ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོན་པ་འགལ་བ་མེད་དེ། ཐམས་
ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ཀྱང་བསྡུས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་

གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་བསྟན་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་མཐའ་དག་

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་
པོ་ལམ་བདེན་འདིར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཡང་། གཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་སོ་སོར་ངེས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། རང་སངས་རྒྱས་སྨོས་ཀྱི། རང་རྒྱལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་འབའ་ཞིག་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་
ནོ། །འཕགས་པ་སོ་སོའི་ལམ་གྱི་དབྱེ་བ་སོ་སོར་ཤེས་པར་མ་བྱས་ན། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་སྒོམ་པའི་དགོས་པ་
མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་པ་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །
སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་འདི་ལ་སྔོན་གྱི་བོད་ཁ་ཅིག་ན་རེ།
གཞི་ཤེས་ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པར་བཞེད་པ་འབྲེལ་བ་
མེད་དེ། འདི་རྣམས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལམ་བདེན་གྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་སྟོན་
པ་ཡིན་ལ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་གཞི་ཤེས་སུ་བསྡུས་པ་ལ། དགོས་པ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་ཅིང་། དེར་འདུས་པ་དགོས་ན། སྡུག་ཀུན་གྱི་དོན་རྣམ་བརྒྱད་ཀྱང་དེར་གཏོགས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ནང་དུ་སྡུད་དགོས་ན་དེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་འདི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

433

དག་གིས་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དངོས་སུ་སྟོན་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་

དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། སྐབས་ཀྱི་དོན་དང་འགལ་ཏེ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །འོ་ན་གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ལམ་མཐའ་དག་སྟོན་ན། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ལམ་ཡང་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འདོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ངོ་

བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་རྣམ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ན། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་སྐབས་གཞན་དུ་ཡང་དངོས་སུ་མ་
བསྟན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དེ་ལྟ་ན། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔསསྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་མ་བསྒོམས་ན་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལ་མ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་

མ་ཚང་བ་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་གཏོགས་པས། རྗེ་བཙུན་ནས་བརྒྱུད་དེ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་གདམས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མངའ་བ་ལ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་འཕེན་པ་ནི་ཧ་ཅང་གཟུ་”ལུམས1

་ཆེས་སོ། །
གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་བཞིར་
དབྱེ་བ་ནི། ལམ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལམ་དང་པོ་ལ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། བྱེད་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་

1 <མ་ཕྱི། ༢༡༢བ༢ན། ཞོལ། ༢༠༢བ༤ན། སྐུ། ༢༢༢ན༢ན། ཟླུམས བླ། ༢༢༡ན༢ན། ལུམས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

434

ལམ་དེ་ལམ་བདེན་གྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་
བགྲོད་པའི་ལམ་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཤེས་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་པ་དང་། དམན་པའི་གནས་སྐབས་ནས་འཕོ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་འདུལ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ལམ་བདེན་གྱི་

རིགས་པ་དང་”སྒྲུབ1

་པ་དང་། ངེས་འབྱིན་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་
ནོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དེ་དག་གི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་
པས་སོ། །འདི་དག་ལ་ཡང་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སྒྲོ་
འདོགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་”སྒྲུབ2

་པ་སྔར་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིསསྤོང་བ་ཡིན་ཡང་། ཉོན་
སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོའི་རིགས་གྱི་དབྱེ་བ་བསྒོམ་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཟག་བཅས་ནི། ལམ་གཉིས་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སྒོམ་ལམ་པའི་རྗེས་ཀྱི་ཤེས་པས་བསྡུས་པའི་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་

པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་དག་ཡིན་ནོ། །རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བའི་སྣང་བ་ཙམ་དང་། སྒྲ་བརྙན་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་སྐྱེས་པ་དང་མིག་ཡོར་བཞིན་དུ་དོན་མ་འགགས་
པ་དང་སྨིག་རྒྱུ་བཞིན་དུ་དོན་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། སྒྱུ་མའི་རྣམ་པ་བཞིན་དུ་དོན་

1 <མ་ཕྱི། ༢༡༢བ༥ན། ཞོལ། ༢༠༣ན༡ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༢༢༢ན༥ན། སྒྲུབ བླ། ༢༢༡ན༥ན། བསྒྲུབ>
2 <མ་ཕྱི། ༢༡༢ན༦ན། ཞོལ། ༢༠༣ན༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༢༢༢ན༦ན། སྒྲུབ བླ། ༢༢༡ན༦ན། བསྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

435

རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་རྟོགས་ཤིང་དོན་མེད་
བཞིན་དུ་དོན་དུ་སྣང་བའི་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་དུ་བློ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །སྤྱིར་ཞེས་པ་ནི། རེ་རེ་ནས་ཀྱང་གཟུང་རྟོག་སྤྱིའི་གཉེན་པོར་གོ་བར་བྱེད་
པའོ། །འདིར་བཤད་པའི་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་འདི་རང་རྒྱལ་རང་རྒྱུད་
ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ན། སྔར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ན། སྔར་ཤེས་མཐོང་གི་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་སུ་བཤད་པས། དེའི་རྒྱུན་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱིས་གོམས་པར་བྱེད་པར་སྒོམ་ལམ་བསྟན་པར་མི་རིགས་ཏེ།
གཞན་དུ་ན་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིལམ་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་
མེད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱི་སྒོ་
ནས་གོམས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཡང་། སྤྱིར་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ལམ་
དེ་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ནི། སྔར་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་
བཤད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ལམ་གསུམ་པ་ལ་དྲུག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོར་ངེས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་དག་ཡིན་ནོ། །བྱང་
སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཟུང་རྟོག་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་
དམིགས་ནས་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་དད་སོགས་ཀྱིས་

རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དོན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

436

གྱི་དབྱེ་བའི་སྤྲོས་པ་དང་དོན་དུ་ཞེན་པའི་རང་གི་རྟོགས་པ་ལ་རོ་མྱང་བའི་རློམ་པ་དང་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཐོབ་ཟིན་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་ཞེན་པ་སྤོང་སྟེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་

དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ་དང་། དོན་གྱིས་བསྡུས་པའི་བག་
ཆགས་ཀྱིས་གོས་པ་མེད་པ་དང་། དོན་གྱི་དབྱེ་བའི་སྤྲོས་པ་མེད་པ་དང་། དོན་དུ་ཞེན་
པའི་རྟོགས་པས་རོ་”མྱོང

1

་པའི་རློམ་པ་མེད་པ་དང་རྟོགས་པ་ཐོབ་ཟིན་ཉམས་པ་མེད་
པའི་མི་གཡོ་བའི་གཟུང་བྱ་དོན་གཞན་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་
པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའིཕྱིར། གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སྤྱིར་ན་ཞེས་སོ། །

ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྟན་པ།
གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། གཞི་
ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེའི་འོག་ཏུ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། རྒྱུ་དང་ལམ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་། །འགོག་པ་ལ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན། །དེ་དག་བརྒྱད་དང་བདུན་དང་ནི། །ལྔ་དང་བཅུ་དྲུག་ཅེས་བསྒྲགས་སོ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་ཡོད་དེ། རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་
དང་ལམ་བདེན་དང་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་འགོག་པའི་ལམ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་དེ་དག་བརྒྱད་དང་བདུན་དང་ནི། ལྔ་དང་བཅུ་དྲུག་ཅེས་མདོ་ལས་བསྒྲགས་

1 <མ་ཕྱི། ༢༡༣བ༦ན། མྱང ཞོལ། ༢༠༤ན༡ན། མྱོང སྐུ། ༢༢༣ན༥ན། བླ། ༢༢༣ན༦ན།མྱང>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

437

པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། ཤེར་
ཕྱིན་འདི་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕར་ཕྱིན་ནོ་ཞེས་པ་ནས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་
དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ནོ། །ཞེས་སྤྱིར་གསུངས་

སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན། སོ་སོར་བཤད། སྤྱིའི་དོན་བསྡུ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་ཡོད་དེ། ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། ལམ་དང་།
སྡུག་བསྔལ་དང་། འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་གྲངས་

བཞིན་དུ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་། བདུན་དང་། ལྔ་དང་། བཅུ་དྲུག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འདིར་བདེན་བཞིའི་གོ་རིམས་གཞན་ནས་བཤད་པ་དང་། མི་མཐུན་པས་སྐྱོན་ཆགས་སོ་ཞེ་ན། བདེན་པ་བཞིའི་གོ་རིམས་འདི་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རིམ་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་རྒྱུ་དང་སྡུག་བསྔལ་འབྲས་བུར་ཤེས་པའི་ཆེད་དང་། འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པའི་རིམ་པ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ཕྱོགས་རྣམ་བྱང་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དག་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། འགོག་པའི་
བདེན་པ་དག་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་སྡུག་བསྔལ་ཐོག་མར་བསྟན་པ་ནི་ཡུལ་ཅན་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་བསྐྱེད་རིམ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་ཆ་རེ་རེ་ནས་གཉིས་ཀ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞིའི་དང་པོ། ཀུན་འབྱུང་སྤང་གཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལ་
བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

438

ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྒྱུའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་ཡུལ་མ་འོངས་པ་ལ་སྲེད་པའི་འདུན་པ་དང་མི་འབྲལ་བར་སྲེད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་ཡང་སྲིད་

ལ་དགའ་བའི་སྲེད་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཡོན་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སྲེད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། འདོད་ཡོན་དང་མི་འབྲལ་བར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་གནས་པ་དང་། ལུས་ལ་དགའ་བའི་སྲེད་པ་ཞི་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་གི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་དང་ཞེ་སྡང་གི་ཞེན་ཡུལ་
མེད་པ་དང་གཏི་མུག་གི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་

ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་
སོགས་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཞེན་པའིཀུན་ཏུ་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར་དང་། རྐྱེན་གང་ཡིན་པ་རང་དབང་བའི་སེམས་ཅན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། རང་དབང་བའི་སེམས་ཅན་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་
པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡིན་ནོ། །མངོན་ཞེན་བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་གསུམ་དང་གསུམ་དང་གཅིག་དང་
གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལམ་བདེན་དམ་བཅའ་དང་འཐད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་བདེན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

439

ཡང་ན་དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ལམ་
གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ཐར་པར་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཇི་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་ཐར་པར་གོ་སྐབས་འབྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་འདས་
ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་མ་འབྲེལ་བར་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་ཐ་མི་དད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་རིགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྟགས་སྔ་མ་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་ཉན་རང་གི་ལམ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིནཔ་མེད་པར་སྤྲོས་བྲལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་
པ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཚད་མས་གཞལ་དུ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངེས་
པར་འབྱིན་པ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པ་ཆགས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་གྱི་

བདེན་པའི་རྣམ་པ་བདུན་ཡིན་ནོ། །ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་བོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
གཉིས་དང་གཉིས་དང་གཉིས་དང་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལྟ་ནའི་ཕྱིར། གོ་བདེ་བའི་ཚུལ་དུ་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱི། དོན་ནི་སྔ་མ་བདུན་བཤད་བྱ་དང་། ཕྱི་མ་བདུན་དེ་འཆད་བྱེད་
ཡིན་ལ། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དང་པོ་གསུམ་ལ་ལམ་དང་རིགས་པ་དང་སྒྲུབ་པར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

440

སྟོན་པའི་དམ་བཅའ་དང་། རྒྱུ་མཚན་གཉིས་གཉིས་བཤད་ལ། ངེས་འབྱིན་གྱི་རྣམ་པ་

ལ་དམ་བཅའ་ཙམ་བཤད་ནས། རྒྱུ་མཚན་མ་བསྟན་པ་ནི་གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱུ་མཚན་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ལས་བཤད་པའི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བདུན་སློབ་དཔོན་གྱིས་འདི་ལྟར་བཤད་པའི་འཆད་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་

དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་འདྲི་བ་དང་། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་
མཚན་འདྲི་བ་ལ་བཤད་ཅིང་། ངེས་འབྱིན་གྱི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་འདྲི་བ་ཡིན་ནོ། །དོན་
བསྡུསན། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞེ་ན། ཚད་མེད་པ་ཞེས་དང་། དེ་ཇི་ལྟར་ལམ་གྱི་རྣམ་

པ་ཡིན་ཞེ་ན། མཐའ་གཉིས་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཞེས་བཤད་དོ། །
གསུམ་པ་སྡུག་བསྔལ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ནི། ཉེར་ལེན་
གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་དང་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་
ཕྱིར། སྡུག་བསྔལ་བ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམས་དང་མི་མཐུན་པའི་དོར་བྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པ་པོའི་བདག་དོན་གཞན་གྱིས་དབེན་པའི་ཕྱིར། བདག་

མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ལྔ་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་བདེན་པས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །རྣམ་པ་དེ་
དག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་
པའོ། །བཞི་པ་འགོག་པ་ཕན་ཡོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། དང་པོ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་
ནི། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་སྤངས་པའི་བྲལ་བའི་བསྡུས་པའི་འགོག་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཆོས་ཅན། ནང་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་འགོག་པའི་རྣམ་པ་གསུམ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

441

ཡོད་དེ། ནང་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀས་ངོ་བོ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དགག་པས་
རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བྲལ་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཞི་བའི་རྣམ་པ་ནི། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཞི་བའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
འགོག་པ་ཆོས་ཅན། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ནས་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་བར་བརྒྱད་ཡོད་དེ། གཞན་གྱིས་ཀུན་བརྟགསཔའི་བདག་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བདེན་པར་
ཞེན་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་དོན་དམ་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་
འདུས་མ་བྱས་དང་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་དང་། འཁོར་བ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་དོར་བ་མེད་པ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དགག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བྲལ་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྱ་ནོམ་པའི་རྣམ་པ་ནི།
འགོག་བདེན་གྱི་གྱ་ནོམ་པའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་

ཡིན་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་ཀུན་བརྟགས་པའི་བྱེད་པ་པོར་”ཞེན

1

་པ་དགག་པས་

རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ནི། རྟག་པ་
མྱང་འདས་ཀྱི་གནས་སུ་སླར་མི་ལྡོག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཇི་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་
ཞེ་ན། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་
གསུམ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ཡུལ་དུ་འཁྲུལ་བའི་བདག་ཉིད་
བདེན་པར་བཏགས་པ་དང་གཟུགས་སུ་རུང་བ་སོགས་མཚན་ཉིད་དུ་བདེན་པར་བཟུང་ནས་འཁྲུལ་པ་དང་། འདས་མ་འོངས་སོགས་དུས་སུ་བདེན་པར་འཁྲུལ་པ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༡༦བ༣ན། ཞན ཞོལ། ༢༠༦བ༢ན། སྐུ། ༢༢༦ན༤ན། བླ། ༢༢༥ན༥ན། ཞེན>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

442

རྣམས་དགག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་
རྣམ་པ་ཁོ་ན་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཅིག་སྟེ།
གཞན་གྱིས་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་ཐར་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཆོས་རྣམས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དགག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བྲལ་བཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ངེས་འབྱུང་དང་། གང་ངེས་འབྱུང་ཞེས་སྨོས་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་ཐར་པ་ཁོ་ན་ངེས་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། ངེས་འབྱུང་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ། མཚན་མཚོན་དང་། དུས་སུ་འཁྲུལ་པའི་བདེན་ཞེན་བཀག་ནས་གོམས་པར་བྱེད་པ་ལས་ཐོབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་གཞིར་བཟུང་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འབྱེད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་

འགོག་པའི་རྣམ་པ་སོགས་སུ་བསྒྲུབ་པ་གང་བྱས་ཀྱང་དོན་འདྲ་བར་མངོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སྤྱིར་ནི་ཞེས་སོ། །

རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ཞེས་སོ། །རྩ་བ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་པའི་མཐར་ཐུག་རྣམས། །ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྗེས་མཐུན་པར། །ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བས་
ན། །སློབ་མ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་དུ། །སུམ་ཅུ་བདུན་དང་སུམ་ཅུ་བཞི། །སུམ་ཅུ་རྩ་དགུ་དག་ཏུ་བཞེད། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

443

གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། ལུས་དང་ཚོར་བ་དང་སེམས་དང་ཆོས་དམིགས་སུ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། ཡུམ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཤེས་རྣམ་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་རྣམ་པ་

ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་དང་། སུམཅུ་རྩ་དགུ་དག་ཏུ་དབྱེ་བ་བྱར་ཡོད་པར་མདོ་ལས་བཞེད་པས་སོ། །རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཡང་།
སྡེ་ཚན་གྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། རྣམ་པར་བཞག་པའི་རྟེན་སློབ་མ་ཉན་
ཐོས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་དུ་འབྲེལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་རིགས་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྣམ་
མཁྱེན་ཉིད་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀུན་
མཁྱེན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བས་ན་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་ནི་གང་ཟག་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་ལ་མཁྱེན་པས་བསྡུས་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་རྗེས་སུ་
མཐུན་པར་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

རྣམ་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཕྱིན་པ་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ལམ་ཡིན་པས་སྒོ་ནས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

444

དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་སུམ་ཅུ་རྩ་བཞི་དང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་སུམ་ཅུ་རྩ་དགུར་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བརྒྱ་དང་བཅུར་བཞེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་བཞག་པའི་རྟེན་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་དུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཡོན་
ཏན་”ཡར

1

་ལྡན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དྲན་པ་ཉེར་
བཞག་སོགས་ཚོགས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡངབཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་

མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཉིད་ལ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་
རྟོག་པའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྡེ་ཚན་བདུན་གྱི་ལམ་ཙམ་དུ་ཆོས་མཐུན་པས་ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་བཞག་ལ། གཉེན་པོའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒོ་ནས་ལམ་ཤེས་སུ་བཞག་གོ །དེས་ན་
རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་འོག་མ་རྣམས་དང་ཡང་
རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དབྱེ་བ་མ་བྱས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མཁྱེན་པ་གསུམ་ཡོད་
པ་དེ་དང་པོར་ལམ་འོག་མ་གང་གི་གནས་སྐབས་སུ་བསྐྱེད་པ་དང་། མཁྱེན་པ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་སོགས་མི་ཤེས་པས་གང་ཟག་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྡེ་ཚན་
གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་རྟེན་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་པ་གསུམ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་ཚེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་སུ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༡༧བ༦ན། ཡང ཞོལ། ༢༠༧བ༤ན། སྐུ། ༢༢༧བ༢ན། བླ། ༢༢༦བ༤ན། ཡར>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

445

བཞག་པར་རིགས་པ་ཡིན་ན་ཡང་། སྐབས་འདིར། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་དང་པོར་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་འདི་དག་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཉིད་ཀྱིས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ། ཉན་ཐོས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་།

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པའོ། །དང་པོ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་།
དོནབསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བདུན་གྱི་དང་པོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ནི། རྣམ་མཁྱེན་ལ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྡེ་ཚན་
བདུན་ནོ། །དང་པོར་ལུས་སེམས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་ལ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པའི་རྣམ་པ་བཞིའོ། །ལུས་མི་གཙང་བ་དང་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། སེམས་མི་རྟག་པ་དང་། ཆོས་བདག་མེད་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད་དང་། བདེན་པས་སྟོང་པ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་དྲན་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་གནས་ཚོད་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་དེ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

ལུས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པས་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་ལས་ལུས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་དེ་ལ་འབྲལ་འདོད་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར། ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཚོར་བས་སྲེད་པ་འདྲེན་པར་མཐོང་ནས། སྲེད་པ་སྤོང་འདོད་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། སེམས་དྲན་པ་ཉེ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

446

བར་བཞག་པས་འགོག་བདེན་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་ལས་བདག་དང་བྲལ་བའི་སེམས་སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པར་རྟོགས་ནས། བདག་ཆད་ཀྱི་དོགས་པའི་འཇིགས་པ་
མེད་པས་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་འདོད་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ཆོས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པས། ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྤང་བྱདང་། རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་བསྟེན་བྱ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ནས་ལམ་བསྒོམས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུས་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་དང་པོར་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། བྱིས་པ་རྣམས་ལུས་ལ་བདག་གི་གནས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་། ཚོར་བ་ལ་བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་དང་། སེམས་ལ་བདག་གི་དངོས་པོ་དང་། ཆོས་ལ་བདག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བའི་གཞིར་རྟོག་པས། དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཆེད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལུས་མི་གཙང་བ་སོགས་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་རྟག་པ་སོགས་དང་། བདེན་པས་སྟོང་བར་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་
ནས་དྲན་པས་དེ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པར་བྱེད་པའོ། །འདི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུའི་གནས་སྐབས་ནས་བཟུང་སྟེ་བསྒོམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་མཐར་ཐུག་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་འདིར་བཞག་པ་ལ་དགོས་
པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྒོ་ནས་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སོ་སོར་
འབྱེད་པའི་ཚེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། དེ་དང་
རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒོམས་པས་མཐར་ཐུག་པའི་ཚེ་རྣམ་མཁྱེན་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་ནས། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

447

མཐུན་པའི་གཞི་ཤེས་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་སྟེ། དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ནི་དེ་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ཡང་དག་སྤོང་བར་བཞི་ནི། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཤད་ཟིན་ལ་དེའི་འོག་ཏུ་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ལམ་ལ་ཡངདག་པར་སྤོང་བའི་རྣམ་པ་བཞིའོ། །རིམ་པ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་པ་བཞི་ལ་”འདོར1

་ལེན་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་
ལ་སྤང་གཉེན་ལ་བླང་དོར་བྱེད་པར་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་འབྱུང་བས་སོ། །ཡང་དག་སྤོང་བ་ལ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྐྱེས་པ་
ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། དགེ་བ་རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འཕེལ་བ་དང་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མདོ་ལས་མི་དགེ་
བའི་ཆོས་སྐྱེས་པ་སྤོང་ཞིང་མ་སྐྱེས་པ་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་སྐྱེས་པ་སྤེལ་ཞིང་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་འདུན་པ་བསྐྱེད། འབད་”དེ

2

་བརྩོན་འགྲུས་
རྩོམ། སེམས་རབ་ཏུ་འཛིན། སེམས་རབ་ཏུ་འཇོག་པར་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་འདུན་པ་ནི། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་གནས་དང་། འབད་པ་ནི་ཞི་གནས་དང་། རབ་ཏུ་འཛིན་
པ་དང་། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། བརྩོན་
འགྲུས་རྩོམ་པར་བྱེད་པ་ནི་བྱིང་རྒོད་སེལ་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་བསྐྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་སྟེ། གཉེན་པོ་དངོས་ནི་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། སེམས་ནང་དུ་བྱིང་
བ་ན་དེའི་གཉེན་པོར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སེམས་པ་སོགས་དང་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་སེམས་གཟེངས་བསྟོད་དེ་འཛིན་པར་བྱེད། རྒོད་པ་ན་འཁོར་བའི་ཉེས་

1 <མ་ཕྱི། ༢༡༩བ༡ན། ཞོལ། ༢༠༩ན༤ན། མདོར སྐུ། ༢༢༩ན༣ན། འདོར བླ། ༢༢༨ན༦ན། མདོར> 2 <མ་ཕྱི། ༢༡༩བ༣ན། -དེ ཞོལ། ༢༠༩ན༦ན། +དེ སྐུ། ༢༢༩ན༥ན། བླ། ༢༢༨བ༣ན། -དེ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

448

དམིགས་སེམས་པ་སོགས་སྐྱོ་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་སེམས་ཕྱིར་འཕྲོ་བ་

ནང་དུ་བསྡུས་ནས་དམིགས་པ་ལ་འཇོག་པར་བྱེད་དོ། །ཡང་དག་སྤོང་བ་ནུས་པ་ཁྱད་པརཅན་རྙེད་པ་དང་། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། ཚོགས་ལམ་འབྲིང་དང་སྦྱར་ཡང་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོངས་སུ་
”སྤྱོད

1

་པའི་ལམ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པའི་རྣམ་པ་བཞིའོ། །ཡང་དག་སྤོང་བའི་རྗེས་སུ་དེ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྤང་གཉེན་ལ་བླང་དོར་བྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་པ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པས་སོ། །རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་
རྐང་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། ཉེས་པ་ལྔའི་གཉེན་པོར་འདུན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ལ་རེག་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ལ་རེག་པ་དང་། སེམས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྔོན་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པའི་སྐྱེས་ཐོབ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ལ་རེག་པ་དང་། དཔྱོད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་རེག་པ་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤོང་པའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་ནི། འདུན་པ། རྩོལ་བ། དད་པ། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ། དྲན་པ། ཤེས་བཞིན། སེམས་པ། བཏང་སྙོམས་སོ། །ཉེས་པ་ལྔ་ལས་དང་པོར་བསྒོམ་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་གེགས་བྱེད་པ་ལེ་ལོ་ཡིན་པས། །དེ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་

1 <མ་ཕྱི། ༢༢༠ན༢ན། སྦྱོང ཞོལ། ༢༠༩བ༤ན། སྦྱོད སྐུ། ༢༢༩བ༤ན། བླ། ༢༢༩ན༡ན། སྦྱོང>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

449

གཉེན་པོ་དངོས་ནི་རྩོལ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་གནས་འདུན་པ་དང་། འདུན་པའི་རྒྱུ་དད་པ་དང་། རྩོལ་བའི་འབྲས་བུ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པའིསྦྱོར་བའི་ཚེ་གདམས་ངག་བརྗེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན་པས། དེའི་གཉེན་པོར་དྲན་པ་དང་། དངོས་གཞི་ལ་ཞུགས་པ་ན། བྱིང་རྒོད་ཉེས་པ་ཡིན་པས་དེའི་གཉེན་པོར་གཙོ་བོ་དྲན་པ་ཡིན་མོད་
ཀྱི། བྱིང་རྒོད་ལ་རྟོག་པའི་ཤེས་བཞིན་དང་། བྱིང་རྒོད་བྱུང་ན། གཉེན་པོ་འདུ་མི་བྱེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན་པས། དེའི་གཉེན་པོར་སེམས་པ་དང་། རྩོལ་བ་སྒྲིམ་མི་དགོས་པར་
ཏིང་ངེ་འཛིན་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་ན། འདུ་བྱེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན་པས། དེའི་གཉེན་པོར་རྩོལ་མེད་དུ་འཇོག་པའི་བཏང་སྙོམས་སོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་དག་རྫུ་འཕྲུལ་འགྲུབ་པའི་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པའོ། །འདི་ཡང་ལམ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་དང་སྦྱར་ཡང་། ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུའི་གནས་སྐབས་ནས་ཀྱང་གྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
བཞི་པ་དབང་པོའི་རྣམ་པ་ལྔ་ནི། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པའི་འོག་ཏུ་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་ལ་དབང་པོའི་རྣམ་པ་ལྔའོ། །རིམ་པ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སེམས་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་བྱས་པ་ལ་བདེན་པ་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་དྲོ་བ་དང་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་འབྱུང་བས་སོ། །དྲོ་བ་དང་རྩེ་མོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཆོས་ཅན། ལྔ་ཡོད་དེ། བདེན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང་། བླང་དོར་བྱེད་པར་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་དང་། སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། བདེན་པའི་གནས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

450

ལུགས་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་
མགཞན་རྣམས་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །
ལྔ་པ་སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། དབང་པོའི་འོག་ཏུ་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་ལ་སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྔའོ། །རིམ་པ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ནི། དབང་པོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པ་ལ་སྟོབས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཟོད་
པ་དང་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་འབྱུང་བས་སོ། །བཟོད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དད་སོགས་ལྔ་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བདེན་པ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་
དང་། བདེན་པ་མྱུར་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྩོན་འགྲུས་དང་། བདེན་པའི་
དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་དང་། སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། བདེན་པ་རྣམས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ལྔའོ། །ལྔ་པོ་འདི་ཡང་བདེན་
པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་བདག་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། སྔ་མ་

དང་ཁྱད་པར་ནི། མ་དད་པ་དང་། ལེ་ལོ་དང་། བརྗེད་ངེས་པ་དང་། རྣམ་གཡེང་དང་། འཆལ་པའི་ཤེས་རབ་རྣམས་སྐབས་འདིར་མངོན་གྱུར་མགོ་ནོན་པས། དད་པ་སོགས་མི་སྒོམ་པའི་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་། མ་དད་པ་སོགས་མངོན་གྱུར་ཤས་ཆེར་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དྲོད་རྩེའི་སྐབས་སུ་དབང་པོ་ལྔ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་འབྱུང་ཡང་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ལན་དུ་མ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བའོ། །
དྲུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་ནི། དབང་པོ་དང་སྟོབས་ཀྱི་འོག་ཏུ་བདེན་
པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་བདུན་ནོ། །རིམ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

451

པ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚནདབང་པོ་དང་སྟོབས་ཀྱི་ངོ་བོ་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་
རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་ངོ་བོ་བདེན་པ་མཐོང་བའི་ལམ་འབྱུང་བས་སོ། །དེ་ཡང་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་དྲན་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་བདག་མེད་མངོན་སུམ་
གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ལུས་སེམས་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་

དགའ་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་གཞི་དང་། གནས་དང་། ངོ་བོའི་ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་བཏང་སྙོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གོ །
དེ་ཡང་དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གིས་སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་
ནས། དེས་དབེན་པ་འཚོལ་ཞིང་། དྲན་པ་མི་བརྗེད་པར་གནས། ཀུན་འབྱུང་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་འཚོལ་ཞིང་གནས། འགོག་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཚོལ་ཞིང་གནས། སྡུག་བསྔལ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་བསྒོམ་པ་ཚོལ་ཞིང་དྲན་པ་མི་བརྗེད་པར་གནས་པ་སྟེ། ལྷག་མ་དྲུག་ལ་ཡང་སྒོམ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཅི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡན་ལག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
རིགས་ཅན་ལ་སོགས་པས་རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་ཡན་ལག་རྣམ་པ་བདུན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། འདིར་ནི་གཙོ་བོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའོ། །བདུན་པ་འཕགས་པའི་ལམ་ཡནལག་གི་རྣམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་ལམ་ལ་འཕགས་པའི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

452

ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་འཆད་དོ། །
རྒྱུ་མཚན་ནི། བདེན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་མཐོང་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སྒོམ་པའི་ལམ་འབྱུང་བས་སོ། །དེ་ཡང་མཉམ་གཞག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། རང་གི་རྟོགས་པ་དེ་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ངག་ཀུན་ནས་སློང་བ་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་དང་། རང་གིས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པ་དེ་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང་། ངག་གི་ལས་རྣམ་པར་དག་པའི་ངག་དང་། སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ་སོགས་ལུས་ཀྱི་ལས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ཚུལ་འཆོས་དང་། ཁ་གསག་སོགས་སྤོང་བ་ལུས་ངག་གིས་ལས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་དག་པའི་འཚོ་བ་དང་། སྒོམ་སྤང་སྤོང་པའི་གཉེན་པོ་ལ་རྩོལ་བ་ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ་དང་། ཞི་གནས་དང་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་མ་བརྗེད་པའི་ཡང་དག་པའི་དྲན་པ་དང་། མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་བསྒོམ་པ་ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་གོ །ཡན་ལག་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་དང་། གོ་བར་བྱེད་པ་དང་། གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་
ཀྱི་གཉེན་པའི་ཡན་ལག་བཞིར་འདུས་ཤིང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་། སེམས་
ཀྱི་བསླབ་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པགསུམ་དུ་ཡང་འདུས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་བཞག་པའི་རྟེན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་

ན། སློབ་མ་རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་མཐར་ཐུག་
པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་དང་། གནས་སྐབས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

453

བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་
ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་དྲུག་གི་དང་པོ། གཉེན་པོའི་ལམ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་དྲུག་ལས་གཉེན་པོའི་ལམ་ལ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་

རྣམ་པ་གསུམ་དེ་ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་དེ་ལྟར་ན། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་དང་དོན་གཞན་ཀྱི་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་སྒོ་
ནས་བདག་ཏུ་ལྟ་བས་བྱས་པའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོག་པ་དང་
ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བརྒྱད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གཉིས་པ་སྟེ། བདག་ལྟ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་མཚན་མ་འཛིན་པ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྡུག་བསྔལ་མི་རྟག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཞི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགསཔའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་པ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་པ་ལ་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཏུ་སྨོན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་བདེན་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་མཐར་ཐུག་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཡང་། འདིའི་
རིགས་ཉན་རང་རྣམས་ལ་ཡོད་མོད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ལམ་ཡོངས་སུ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

454

རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་ཆེད་དུ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྡུས་པའོ། །
གཉིས་པ་སྤྲུལ་པའི་ལམ་ནི། སྤྲུལ་པའི་ལམ་ལ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་ཐར་དང་། གཟུགས་མེད་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་འདི་གཉིས་དང་། སྡུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་གཅིག་སྟེ། གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ནའོ། །བསམ་གཏན་ནམ་གཟུགས་མེད་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་རྣམ་འབྱོར་པ་རང་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་
བཞག་ནས་གཟུགས་ཆེ་ཆུང་བཟང་ངན་སོགས་གང་དང་གང་དུ་སྤྲུལ་པར་འདོད་པ་དེ་དང་དེར་མོས་པར་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ལ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་མིང་བཞིའི་ཕུང་པོ་ཙམ་གྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་སྤྲུལ་ནས་བལྟའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་སྤྲུལ་མི་ནུས་པའི་སྤྲུལ་བའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོར་རྣམ་པར་ཐར་པ་འདི་གཉིས་དང་། བསམ་གཏན་ནམ། གཟུགས་མེད་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་སྡུག་པ་སྤྲུལ་པ་ལ་དགའ་བ་དང་། གཟུགས་མི་སྡུག་པ་སྤྲུལཔ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མི་དགའ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་གཟུགས་སྡུག་མི་སྡུག་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་དང་། ཕན་ཚུན་བདག་གཅིག་ཏུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བར་གོམས་པར་བྱས་ནས། སྡུག་མི་སྡུག་ལྟོས་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པའི་འདུ་ཤེས་བསལ་ནས། མཐར་གཟུགས་སྣང་ཐམས་ཅད་སྡུག་པར་རོ་གཅིག་ཏུ་མོས་པར་བྱེད་པ་སྡུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་

ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་རྣམ་ཐར་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

455

བྱས་ནས་རྫོགས་པར་བྱས་ཏེ་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །འཕགས་པ་རྣམས་འདི་དང་འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་གཉིས་ཀྱིས་ལན་མང་དུ་གནས་པས། འདི་གཉིས་ལ་མདོ་ལས།
ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཏེ་རྫོགས་པར་གནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱི་གཞན་

ལ་མ་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་མཐོང་ཆོས་བདེ་གནས་ཀྱི་ལམ་ནི། མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་འདི་ལ་ལུས་
སེམས་བདེ་བར་གནས་པའི་ལམ་ལ་རྣམ་པ་ལྔའོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་
དང་། འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ནའོ། །ཐར་པའི་ལམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་
ཅིང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཐར་པ་དང་རང་སའི་ཉོན་མོངས་པས་མ་བསླད་པར་མཐུན་པར་
གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་ཡོད་དེ། རང་སའི་
རོ་མྱོང་གི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་
འཇུག་པའི་རྣམ་པ་དངོས་གཞིས་བསྡུས་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གཞན་གྱི་དོན་དུ་དངོས་སུ་རང་ཉིད་ཚེ་དེ་ལ་བདེ་
བར་གནས་པའི་ཆེད་དུ་སྙོམས་པརའཇུག་ཀྱང་། དེ་དག་གི་རྣམ་སྨིན་ནམ་ཡང་མངོན་དུ་མི་བྱེད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་
པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་མེད་ཁམས་སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་གནས་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་རགས་པ་ཞི་བས་ཞི་བར་གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་

བཞིན་ལ་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་གཅིག་སྟེ། འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །འདི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

456

ལ་ཉན་རང་འཕགས་པ་དག་ཀྱང་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ཆེད་ཁོ་ནར་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །
བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་
ལ་མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུའོ། །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་དང་། འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དག་སྟེ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འདས་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནུས་པ་དང་།
འགོག་སྙོམས་འདས་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་
དུ་བཞག་གོ །མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། སྔ་མ་སྔ་མའི་འཇུག་ཐོགས་སུ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་ཅེས་
བྱའི། ཕྱིས་དབང་ཐོབ་ནས་ཐོད་རྒལ་དུ་ཡང་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །འགོག་པའི་སྙོམསའཇུག་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཞན་གྱིས་མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པའི་དོན་དུ་མཛད་ནས། ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་པར་བ་གཅིག་ལ་མཛད་ལ། འདིར་ནི་སློབ་དཔོན་དང་འཕགས་པ་གཉིས་ཀས་ཚོགས་དྲུག་འཁོར་དང་བཅས་པ་རགས་པ་བཀག་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་བཞེད་པར་གསལ་
གྱི། ཁ་ཅིག་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཚོགས་བདུན་འཁོར་བཅས་བཀག་པ་ལ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་། རྣམ་པར་ཤེས་
པ་བརྒྱད་ཉིད་དང་། ཞེས་བཤད་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་མ་གཏོགས། ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་བཤད་པ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགོག་སྙོམས་ཀྱི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

457

དོན་གཞན་ནི་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །
ལྔ་པ་སྤོང་པའི་ལམ་ནི། སྤོང་བའི་ལམ་ལ་རྣམ་པ་བཞིའོ། །ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡུལ་བདེན་པ་བཞིས་བསྡུས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་མཚན་ཉིད་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ལམ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ལ་བཅུ་སྟེ། སེར་སྣ་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་སྦྱིན་པ་
ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཤེས་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བཞིའོ། །
གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་
བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དགུ་པོ་ནི་ཆོས་ཅན། འཕགས་པ་འོགམ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་གཅིག་པུ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་བོགས་དབྱུང་དུ་མེད་པའི་ཤིན་ཏུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཡོན་ཏན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། ངོ་བོ་དང་། རྟེན་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བའོ། །དང་
པོ་ལ་བཞིའི་དང་པོ། སྟོབས་བཅུ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ་ནི། སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་

པ་བཅུ་ཡོད་དེ། གང་ཞེ་ན། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་འབྱུང་བ་གནས་དང་དེ་ལས་ལྡོག་པ་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། ལས་ཆ་ཕྲ་བའི་འབྲས་བུ་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མཁྱེན་པ་
དང་། མངོན་མཐོ་ལ་མོས་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

458

མཁྱེན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། “སྒྲུབ1

་པ་

ལས་གྱུར་པའི་རིགས་དུ་མ་མཁྱེན་པ་དང་། དད་སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་རབ་འབྲིང་ཐ་
གསུམ་གྱི་དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། བསོད་
ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་སོགས་མངོན་མཐོ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ངེས་ལེགས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་རྣམ་ཐར་སོགས་ལ་སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དེ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། རང་དང་གཞན་གྱི་སྔོན་གྱི་

གནས་ཚེ་རབས་སྔ་མ་མཐའ་དག་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། སེམས་ཅན་མཐའ་དག་གིསྐྱེ་གནས་མ་འོངས་པར་འཇུག་པའི་འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་མཁྱེན་པ་དང་། ཉན་རང་རྣམས་
ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་ཟག་པ་ཟད་
པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅུའོ། །
གཉིས་པ་མི་འཇིགས་པ་བཞི་ནི། མི་འཇིགས་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། རང་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ། ང་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བདག་ཉིད་ཞལ་གྱིས་འཆེས་པ་

ལ་ཆོས་འདི་ཐུགས་སུ་མ་ཆུད་དེ་ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་། གཞན་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་

1 <མ་ཕྱི། ༢༢༥ན༤ན། ཞོལ། ༢༡༤བ༤ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༢༣༥ན༢ན། སྒྲུབ བླ། ༢༣༤ན༦ན། བསྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

459

མཁྱེན་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ལ་སྤང་བྱ་འདི་བསྟེན་ཀྱང་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་མེད་པ་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཐར་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་ངེས་པར་འབྱུང་པ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ལ། ལམ་འདི་བསྟེན་ཀྱང་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་ཆོས་མཐུན་
གྱི་རྒོལ་བ་མེད་པ་ངེས་པར་འབྱུང་པའི་ལམ་བསྟན་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་། རང་དོན་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་འཇིགས་པ་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཟག་པ་མ་ལུས་པ་ཟད་པ་

ཉིད་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་མེད་པས་བདག་བདེ་བ་ཐོབ་
པ་དང་། བག་ཚ་བ་མེད་པ་དང་། མི་འཇིགས་པ་ཐོབ་པས་གནསཏེ་ཁྱུ་མཆོག་རླབས་པོ་ཆེའི་གནས་སུ་དམ་འཆའོ། །འཁོར་གྱི་ནང་དུ་སེངྒེ་སྒྲ་སྒྲོག་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། མདོ་
ལས། ཀྱེ་མ་བདག་གིས་ཆོས་འདི་དག་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་དམ་བཅས་ནས། འདིར་ང་ལ་ཆོས་འདི་རྣམས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་མ་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་དགེ་སྦྱོང་ངམ། བྲམ་ཟེའམ། ལྷའམ། བདུད་དང་། ཚངས་པ་འམ། གཞན་སུ་ཡང་རུང་བས་འཇིག་རྟེན་ན་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་རྒོལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ནི། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། བཤད་བྱ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་པོ་གཉིས་དང་། འཆད་བྱེད་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་
བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

460

མཚན་ཉིད་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ནི། ཆོས་དང་དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་། རང་རང་གི་ཡུལ་དང་མཐུན་པའི་སྐད་སྨྲ་བའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་སྐད་དང་། ཆོས་ངོ་བོ་དང་
རྣམ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཡུལ་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ངེས་པའི་ཚིག་དང་སྤོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའོ། །
བཞི་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ནི། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་རྟེན་འོག་མ་རྣམས་དང་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་དགནི་སྤྱོད་པས་བསྡུས་པ་དྲུག་དང་རྟོགས་པས་བསྡུས་པ་དྲུག་དང་། འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་
གསུམ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གསུམ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །སྤྱོད་པས་བསྡུས་
པ་དྲུག་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་གླང་པོ་ཆེ་གཏུམ་པོ་དང་འགྲོགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐུའི་སྤྱོད་པ་འཁྲུལ་བ་དང་། ནགས་སྟུག་པོར་དོན་མེད་ཀྱི་སྒྲ་འབྱིན་པ་སོགས་གསུང་
ལ་ཅ་ཅོ་དང་། བརྗེད་ནས་བྱ་བ་ཤོར་བ་དང་། དུས་ལས་ཡོལ་བ་སོགས་དྲན་པ་ཉམས་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཐུགས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་། འཁོར་འདས་ལ་བླང་དོར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་
འཕྲིན་ལས་མཛད་པ་དུས་ལ་བབ་མ་བབ་སོ་སོར་མ་བརྟགས་པའི་བཏང་སྙོམས་མི་མངའ་བའི་རྣམ་པའོ། །རྟོག་པས་བསྡུས་པ་དྲུག་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་ལ་
སོགས་པའི་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང་གདུལ་བྱ་གང་དུ་ཡོད་པའི་གནས་སུ་
གཤེགས་པར་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་ཐབས་མ་བརྗེད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

461

པའི་དྲན་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་དང་། སྒྲིབ་པ་

སྤངས་པའི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ལས་ཉམས་པ་མི་མངའ་བའི་རྣམ་པ་དྲུག་གོ །འཕྲིན་
ལས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གསུམ་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉན་རང་ལས་
འཕྲིན་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། སྤྱོད་ལམ་བཞིས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བ་སྐུའི་འཕྲིན་

ལས་དང་། ཆོས་དང་ལྡན་པ་དང་དོན་དང་ལྡན་པའི་གཏམ་མཛད་པ་གསུང་གི་འཕྲིན་
ལས་དང་། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་སོགས་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཡེ་ཤེས་སྔོན་
དུ་འགྲོ་ཞིང་བར་དུ་ཡེ་ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་རྒྱུ་བས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་

ཕྱིར་རོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གསུམ་ནི། ཉན་རང་དང་ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་
ཏེ། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ལ་བཞེད་པ་ཙམ་གྱིས་མཁྱེན་པ་
འཇུག་པས་མ་ཆགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་མངའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་

ཉིད་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་བཤད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དྲི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་
མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་དུ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ་ནི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བའི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

462

ཆེད་ཡིན་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་མི་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་འགའ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཤད་པ་ཞེས་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ནི། གཙོ་བོའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་དེ་ཉིད་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་བསྒྱུར་བའི་རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་བསྐོར་བ་ལ་དབང་སྒྱུར་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཡང་སྔར་བཤདཔའི་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་བྱུང་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་བསྒྱུར་བའི་རང་བྱུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ངོ་བོའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་
བདུན་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ནི། ཉོན་སྒྲིབ་ཆེད་
དུ་གཉེར་ནས་སྤོང་བ་ལ་བསམས་ནས། །ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་པ་མེད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་ལས་ལྡོག་པས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །སྔར་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ལམ་ལ་ཟག་བཅས་བཤད་པ་ནི། རྗེས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་གི་ཟག་པ་
དང་བཅས་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་སྒོམ་པའོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ཟག་པ་དང་བཅས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

463

པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་
མོངས་པ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཤིན་ཏུ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར།

ཉོན་མོངས་མ་སྤངས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བསྐྱེད་པས་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་སུ་བཏགས་ནས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོསདང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཉོན་མོངས་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤོང་བས། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལ་ཟག་མེད་ཅེས་བྱའོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་

གྱི་རྣམ་པ་མཐར་ཐུག་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་ནི་ཆོས་ཅན། ཟག་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་དག་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་བསྒྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་

ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པས་སོ། །
གཉིས་པ་གྲངས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། རྣམ་པ་རྣམས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་བདེན་
འཛིན་དངོས་སུ་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ངོས་བཟུང་བ་ལ། དགེ་བའི་
རྩ་བ་གསོག་པའི་རྟེན་དང་།

སྦྱོར་བ་དངོས་བཤད་པ།

སྦྱོར་བ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཡུམ་ཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྣོད་དགེ་རྩ་གསོག་པའི་རྟེན་གཙོ་བོར་བསྟན་ནས་དགེ་རྩ་སྨིན་པ་

ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་སྦྱོར་བ་པོ་འཆད་དོ། །རྒྱུ་མཚན་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་དེ་མ་ཐག་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་སྟོང་ཉིད་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

464

རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒོམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་དག་གིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་རྣམས་སྒོམ་དགོས་ན་སྦྱོར་བ་དེ་དག་ཀྱང་སྦྱོར་བ་པོ་བཤད་པ་མེད་པར་བརྗོད་པར་མི་ནུས་པས་སོ། །རྩ་བ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་བྱས། །དེ་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྲུན། །དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱི་མགོན་བཅས་པ། །འདི་མཉན་པ་ཡི་སྣོད་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་བསྟན་
དང་ཀུན་འདྲི་དང་། །སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་སྤྱོད་པས། །ལེན་དང་འཛིན་ལ་
སོགས་པ་ཡི། །སྣོད་དུ་དམ་པ་རྣམས་བཞེད་དོ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་པོ་འདི་
མཉན་པའི་སྣོད་ཡིན་ཏེ། སྔོན་གྲངས་ལས་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་བཀུར་སྟི་སོགས་ལྷག་པར་བྱ་བ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་བསོད་སྙོམས་དབུལ་བ་སོགས་
དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྲུན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཀྱི་

མགོན་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུམ་གྱི་ཚིག་བློ་ལ་ལེན་པ་དང་དོན་མི་བརྗེད་
པར་འཛིན་པ་དང་”སྒྲུབ1

་པ་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྣོད་དུ་དམ་པ་རྣམས་བཞེད་
དོ། །དེའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་གྲངས་མེད་པ་བསྟེན་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཚིག་དོན་ཀུན་འདྲི་བ་དང་། དྲིས་པའི་དོན་སྦྱིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཚུལ་བཞིན་དུ་
སྤྱོད་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སངས་

1 <མ་ཕྱི། ༢༢༨བ༢ན། ཞོལ། ༢༡༨ན༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༢༣༨བ༥ན། སྒྲུབ བླ། ༢༣༨བ༤ན། བསྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

465

རྒྱས་རྣམས་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་འབུལ་བ་སོགས་སྤྱིར་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་པོར་
བསྐྲུན་ཅིང་གོང་ནས་གོང་དུ་སྦྱངས་པ་དང་ལྡན་པ། དགེ་བའི་བཤེས་”གཉེན

1

་དག་

གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བར་ཤེས་རྣམ་བརྒྱ་
བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡུམ་འདིའི་གཞུང་
ཉན་པའི་སྣོད་དུ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བཞེད་དེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་མཐར་ཡང་སྦྱར་བར་བྱ་

སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་རག་ལས་
པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་འདིའི་ཚིག་བློ་ལ་འཛིན་པ་དང་། དོན་མི་བརྗེད་པ་དང་སྒྲུབ་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྣོད་ཉིད་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་བཞེད་དོ། །རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྔོན་དེ”

2

་རྣམས་ལ་ལུས་ལ་སོགས་པའི་བསྙེན་བཀུར་གྱིས་མཉེས་པར་
བྱས་པ་དང་ལྡན་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་ཕྱིར་

དང་། སྔོན་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་འདྲི་བ་དང་། དྲིས་པའི་

དོན་ཉམས་སུ་བླངས་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་”སྒྲུབ

3

་པ་

དང་ལྡན་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དགེ་བའི་རྩ་བ་གསོག་པའི་རྟེན་བཤད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་”སྒྲུབ4

་པར་

1 <མ་ཕྱི། ༢༢༨བ༤ན། ཞོལ། ༢༡༨ན༣ན། སྐུ། ༢༣༨བ༣ན། -གཉེན བླ། ༢༣༨ན༡ན། +གཉེན>
2 <མ་ཕྱི། ༢༢༩ན༡ན། +བ ཞོལ། ༢༡༨ན༦ན། -བ སྐུ། ༢༣༨བ༦ན། བླ། ༢༣༨ན༣ན། +བ>
3 <མ་ཕྱི། ༢༢༩ན༢ན། ཞོལ། ༢༡༨བ༡ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༢༣༩ན༡ན། སྒྲུབ བླ། ༢༣༨ན༥ན། བསྒྲུབ>
4 <མ་ཕྱི། ༢༢༩ན༣ན། ཞོལ། ༢༡༨བ༢ན། བསྒྲུབ སྐུ། ༢༣༩ན༢ན། བླ། ༢༣༨ན༥ན། སྒྲུབ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

466

བྱེད་པའི་རྟེན་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་པོ་གང་ཟག་བསྟན་ནས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་”བའོ1

། །

རྩ་བ། གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་མི་གནས་ཕྱིར། །དེ་ལ་སྦྱོར་བ་བཀག་པའི་
ཕྱིར། །དེ་ཡི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་ཕྱིར། །དེ་རྣམས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར། །དེ་
དག་ཚད་ནི་མེད་ཕྱིར་དང་། །ཚེགས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱོར་བ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་
བ་དང་། སྦྱོར་བ་རྫོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། འབྲས་བུ་དང་དུས་ཀྱི་

སྒོ་ནས་བཞག་པའོ། །
སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ནི། གཞི་ལམ་རྣམ་པས་བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ནས་བསྒོམ་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་གནས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། གནས་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་བཀག་ནས་བསྒོམ་པ་སྦྱོར་བ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
གཏིང་དཔག་དཀའ་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ཚད་ནི་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཟབ་པ་དང་གཏིངདཔག་དཀའ་བ་དང་། ཚད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱའོ། །
མདོ་ནི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་ལ་མི་གནས་པ་དེའི་ཚེ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༢༩ན༣ན། ནི ཞོལ། ༢༡༨བ༣ན། བའོ སྐུ། ༢༣༩ན༢ན། བླ། ༢༣༨ན༦ན། ནི>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

467

གཟུགས་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་དོ་ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་གཟུགས་ལ་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་དེ་གང་གི་ཚེ་གཟུགས་ལ་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་གཟུགས་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་དོ་ཞེས་དང་། ཤཱ་”རིའི1

་བུ་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པའི་ཕྱིར། ཤེར་
ཕྱིན་ཟབ་བོ་ཞེས་དང་། ཤཱ་”རིའི2

་བུ་གཟུགས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཤེར་
ཕྱིན་གཏིང་དཔག་དཀའོ། །ཞེས་དང་། ཤཱ་”རིའི3

་བུ་གཟུགས་ཚད་མེད་པའི་ཕྱིར་

ཤེར་ཕྱིན་ཚད་མེད་དོ་ཞེས་སོ། །སྦྱོར་བ་ལྔ་པོ་འདི་ཉིད་གནས་སྐབས་དང་དུས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་ལྷག་མ་རྣམས་སུ་དབྱེའོ། །སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ནི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་མན་ཆད་ན་མེད་ལ། ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་དུས་ཉིད་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་དཔྱོད་པ་དང་། རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་ནི་ཚོགས་ལམ་ན་ཡང་ཡོད་པས་འདིར་ནི་གཉིས་ཀ་བསྡུས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །སྦྱོར་བ་པོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ནི་བརྒྱད་དེ། ཆོས་ཉིད་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་གསལ་སྣང་མ་ཐོབ་པས་སྐྲག་པ་ཤས་ཆེར་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་ཡུམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བས་ཚེགས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་
པའི་སྦྱོར་བའོ། །
མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་
པའི་མདུན་དུ་བརྗོད་པར་མི་བགྱི་སྟེ་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ཐོས་ནས་དངང་བར་
འགྱུར་ཞེས་སོ། །སྐྲག་པ་ཤས་ཆེར་མི་འབྱུང་བའི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱསནས་རང་དོན་

1 <མ་ཕྱི། ༢༢༩བ༢ན། སྐུ། ༢༣༩བ༡ན། -རིའི ཞོལ། ༢༡༩ན༡ན། བླ། ༢༣༨བ༤ན། +རིའི>
2 <*གོང་མཚུངས།>
3 <*གོང་མཚུངས།>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

468

དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། གཞན་དོན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བའོ། །
རྩ་བ། ལུང་བསྟན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཉིད་དང་། །ངེས་འབྱུང་བར་ཆད་མེད་བཅས་
དང་། །བྱང་ཆུབ་ཉེ་དང་མྱུར་བ་དང་། །
དང་པོ་ལ། དྲོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཉིད་ལ་གསལ་སྣང་ཐོབ་པས་སངས་རྒྱས་
ཀྱིས་མྱུར་དུ་ལུང་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། མདོ་ནི། ཀོའུ་ཤི་ཀ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོའདི་ཐོས་ནས་དངང་བར་མི་འགྱུར་ཀུན་ཏུ་སྐྲག་
པས་ཟིན་པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ནི་རིང་པོ་མི་ཐོགས་པར། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་སོ། །རྩེ་མོའི་སྐབས་སུ་དྲོད་ལས་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཐོབ་ཅིང་དགེ་བའི་རྩ་བ་སྨིན་པས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། མདོ་
ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་ཤེར་ཕྱིན་འདི་དག་
ཉིད་ལ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བསྐྱེད་ནས་ཀྱང་འཛིན་འཆང་ཀློག་ཀུན་ཆུབ་པར་བྱེད་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་དེ་དག་ནི་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ལུང་སྟོན་པར་འགྱུར་
བའམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་འགྱུར་ལགས་སོ་ཞེས་སོ། །བཟོད་པའི་སྐབས་སུ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་ཐོབ་པས་ཉན་རང་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་ལས་འདས་པ་

ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཆོས་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་རྒྱ་

མཚོར་མྱུར་དུ་འཇུག་པར་མཐོང་ནས་བར་ཆད་མེད་པ་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གསར་པ་སྐྱེ་རུང་གི་ནུས་པ་རྒྱུད་ལ་ལེགས་
པར་གྲུབ་པ་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། འབྲས་བུ་དེ་མྱུར་དུ་འབྱིན་པར་མྱུར་བར་འཚང་རྒྱ་བའི་སྦྱོར་བ་དང་།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

469

རྩ་བ། གཞན་དོན་འཕེལ་མེད་འགྲིབ་མེད་ཕྱིར། །ཆོས་དང་ཆོས་མིན་སོགས་མི་
མཐོང་། །གཟུགས་སོགས་བསམ་མི་ཁྱབ་མི་མཐོང་། །གཟུགས་སོགས་དེ་ཡི་མཚན་མ་དང་། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་རྣམ་མི་རྟོག །
གཉིས་པ་ནི། སྙིང་རྗེས་གཞན་དོན་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ལ་འཇུག་པ་གཞནདོན་གྱི་སྦྱོར་བའོ། །མདོ་ནི་བདག་ཀྱང་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ལ་གཞན་
ཡང་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་ཡང་དག་པར་འགོད་དོ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ཡུམ་བསྒོམ་པ་རྫོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། ཐ་སྙད་དུ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་འཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་
ཀྱང་དོན་དམ་པར་འཕེལ་མེད་འགྲིབ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། མདོ་ནི་རབ་
འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་འཕེལ་
བ་དང་འགྲིབ་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་

བསྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །དཀར་ནག་སོགས་དོན་དམ་པར་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་སོགས་མི་མཐོང་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། མདོ་ནི་བྱང་ཆེན་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཆོས་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཆོས་མིན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་ཞེས་སོ། །གཟུགས་སོགས་བསམ་
གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པར་བདེན་པར་རློམ་པ་མེད་པ་གཟུགས་སོགས་བསམ་མི་ཁྱབ་མི་མཐོང་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་གཟུགས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བསྟན་ཅེས་སོ། །མཚན་གཞི་གཟུགས་སོགས་
དང་གཟུགས་རུང་སོགས་དེའི་མཚན་མ་དང་དེའི་མཚོན་བྱའི་ངོ་བོར་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

470

པའི་ཚེ་གཟུགས་སུ་མི་རྟོག་རྣམ་པར་མི་རྟོག །གཟུགས་ཀྱི་མཚན་མར་མི་རྟོག་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་གོ །གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་མི་རྟོག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་གོ་ཞེས་སོ། །རྩ་བ། འབྲས་བུ་རིན་ཆེན་སྦྱིན་བྱེད་དང་། །དེ་ནི་དག་པ་འཚམས་དང་བཅས། ། བཞི་པ་འབྲས་བུ་ནི། ཡོན་ཏན་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་འབྲས་བུ་རིན་ཆེན་སྦྱིན་བྱེད་
ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་ཕུང་པོ་སྟེ།
རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་གི་བར་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །ཉེས་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་སྦྱོར་བ་དེ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་དུ་དག་པའི་
ཕུང་པོ་ལགས་སོ། །ཞེས་སོ། །ལྔ་པ་དུས་ནི། མྱུར་དུ་ཡུམ་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ས་མཚམས་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་བའོ། །མདོ་ནི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོས་
འདྲི་ན་ཡང་མྱུར་དུ་བྲི་བར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དངོས་གཞིའི་སྦྱོར་བ་ལྔ་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གྲངས་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཡུལ་ཅན་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་མི་སྦྱོར་བ་དང་། ཟབ་པ་དང་། གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང་། ཚད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་མི་སྦྱོར་བ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱོར་བའི་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

471

ཀྱིས་གཞིའི་ཆོས་ཉིད་ཟབ་པ་དང་། ལམ་གྱི་ཆོས་ཉིད་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང་། རྣམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཚད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གནས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། ཚོགས་ལམ་ལགནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་
རྟུལ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཆོས་ཅན། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཚེགས་ཆེན་པོས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་
ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྐྲག་པ་མངོན་གྱུར་ཤེས་ཆེར་
འབྱུང་བའི་ལས་དང་པོ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་
དྲོད་ཆོས་ཅན། ལུང་བསྟན་པ་འཐོབ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུམ་ལ་མི་སྐྲག་པ་དང་ལྡན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩེ་མོ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་ཀྱི་
སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། དྲོད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པས་ཡུམ་ཐོས་སོགས་ཀྱི་ཡང་དག་པར་

འཛིན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ནི། ངེས་པར་
འབྱུང་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ལ་མི་སྐྲག་པའི་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཉན་རང་གི་ས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་སྤོང་བའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་
ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་གྱི་དངོས་རྒྱུ་བྱེད་པས་རྟག་ཏུ་ཆོས་སྒོམ་པའི་ངེས་བྱ་བཞི་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་
བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གསར་”ཐོབ1

་ཀྱི་རྟེན་

1 <མ་ཕྱི། ༢༣༡བ༥ན། -ཐོབ ཞོལ། ༢༢༡ན༣ན། +ཐོབ སྐུ། ༢༤༡བ༦ན། བླ། ༢༤༡ན༣ན། -ཐོབ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

472

ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་མྱུར་
དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། མྱུར་དུ་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་
མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་གཞན་གྱི་དོན་དང་། འཕེལབ་དང་འགྲིབ་པ་མེད་པ་དང་། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་
པ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པ་འགོག་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་ནུས་པ་ཐོབ་པས་གཞན་དོན་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐོར་བ་དང་། དོན་དམ་པར་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་མི་མཐོང་བ་དང་། དོན་དམ་པར་ཆོས་གང་ཡང་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་མི་དམིགས་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པར་བདེན་པར་རློམ་པ་མེད་པ་དང་། མཚན་གཞི་གཟུགས་དང་དེའི་མཚན་མ་དང་། མཚོན་བྱ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་དག་སའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་འབྲས་བུ་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱིན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་དང་པོ་རྒྱུན་ཞུགས་ནས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་མཐོང་བའི་དག་སའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་རྣམ་པར་དག་པར་སྒོམ་པའི་དག་སའི་
རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུམ་མྱུར་དུ་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཆོས་
ཅན། ས་མཚམས་ལ་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞག་དང་། ཟླ་བ་དང་། ལོ་སྐོར་དུ་དུས་ཚིགས་བཅད་ནས་བསྒོམ་པ་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་པ་མི་འདོར་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

473

ཕྱིར། སྔ་མ་ལྔ་དང་། ཕྱི་མ་རྣམ་པར་བཅོ་ལྔ་སྟེ་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་སྐྱོན་ཡོན་ལ། སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་གེགས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་བཏང་ན་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་ལ་སོགས་པ། །ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བཅུ་བཞིའོ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པ་དང་།
ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་འཐོབ་པའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བཅུ་བཞི་འབྱུང་བའོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་བྱང་སེམས་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལ་བར་ཆད་ཀྱིས་མི་

ཚིགས་པ་བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་”བསྒོམ

1
་པ་

ལ་གྲངས་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ནི་ཤཱ་”རིའི་བུ་ཕྱོགས་བཅུ་ཀུན་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཚད་མེད་གྲངས་མེད་
པ་དག་ན་སངས་རྒྱས་ཚད་མེད་གྲངས་མེད་པ་ཞིག་བཞུགས་ཤིང་འཚོ་སྐྱོང་བའི་སངས་རྒྱས་དེ་སྙེད་ཀྱང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་འདི་འདྲི་བ་དང་འཆང་ཀློག་སྟོན་ཁ་ཏོན་
བྱེད་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་”བསྒོམ

2

་པ་ལ་དགོངས་པར་མཛད་པ་འདི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །སྦྱོར་བ་”བསྒོམ

3

་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཐུགས་ཀྱིས་དགོངས་

1 <མ་ཕྱི། ༢༣༢བ༣ན། ཞོལ། ༢༢༡བ༦ན། བླ། ༢༤༡བ༦ན། བསྒོམ སྐུ། ༢༤༢བ༣ན། སྒོམ>
2 <མ་ཕྱི། ཞོལ། བསྒོམ སྐུ། བླ། སྒོམ>
3 <མ་ཕྱི། ཞོལ། བླ། བསྒོམ སྐུ། སྒོམ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

474

ཤིང་མཁྱེན་པ་ཉིད་འབྱུང་སྟེ། ད་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་”བསྒོམ

1
་

པ་དགོངས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ད་ལྟར་སྦྱོར་བ་”བསྒོམ

2

་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་

གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་ཆེས་ཉེ་བར་གྱུར་པ་
འབྱུང་སྟེ། ད་ལྟར་དེ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་ཐེགཔ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་དག་གིས་ཡང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཉེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པར་རིགས་པར་བྱའོ། ཞེས་སོ། །སངས་རྒྱས་དང་མི་འབྲལ་བ་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་དང་། སངས་”རྒྱས

3

་པས་

འབྲས་བུ་ཆེ་བ་དང་། གཞན་དོན་ལ་འཇུག་པས་རྣམ་སྨིན་ཆེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་
ཏན་འབྱུང་སྟེ། ད་ལྟ་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་བུ་མོ་གང་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་བྲིས་ཤིང་འཆང་བར་འགྱུར་བ་དེ་
དག་ནི་དོན་ཆེ་བ་དང་། འབྲས་བུ་ཆེ་བ་དང་། རྣམ་སྨིན་ཆེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །
རང་གང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་ཡུལ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལུང་བསྟན་པ་
སོགས་ཡུལ་དཔྱད་པའི་ཕན་ཡོན་འབྱུང་སྟེ། ཡུམ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་སོགས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་ཤཱ་”རིའི་བུ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ང་མྱ་ངན་
ལས་འདས་ནས་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་དར་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ནས་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་

མོ་འདིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཡོན་

1 <མ་ཕྱི། ཞོལ། བསྒོམ སྐུ། བླ། སྒོམ >
2 <མ་ཕྱི། ཞོལ། བསྒོམ སྐུ། བླ། སྒོམ>
3 <མ་ཕྱི། ༢༣༣ན༢ན། རྒྱ ཞོལ། ༢༢༢ན༥ན། རྒྱས སྐུ། ༢༤༣ན༢ན། བླ། ༢༤༣ན༥ན། རྒྱ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

475

ཏན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་ཕན་ཡོན་འབྱུང་སྟེ། ད་ལྟ་གཉེན་པོའི་ཆོས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་
གྱིས་བསྡུས་པ་ཅི་རིགས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་རིགས་ཀྱི་བུ་དང་བུ་མོ་དེ་དག་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་
སོ། །ཡུམ་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཉིད་འཐོབ་སྟེ། ད་ལྟ་རང་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་བརྗོད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་
ནི་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རིགས་ཀྱི་བུའམ་བུ་མོ་དེ་དག་ལ་ངས་རྣམམཁྱེན་དང་ལྡན་པའི་
གཏམ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སོ། །རྣམ་མཁྱེན་ལས་བདུད་སོགས་ཀྱིས་མི་ཕྱེད་པ་ཉིད་འཐོབ་སྟེ། ད་ལྟ་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གྲོགས་མཛད་པའི་
ཕྱིར། མདོ་ནི་རིགས་ཀྱི་བུ་དང་བུ་མོ་དེ་དག་ནི་མཉམ་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་སོ། །བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ལ་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་འགོད་པ་སོགས་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་”ནོ1

། །ད་ལྟ་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལ་དགའ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ་
ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་ཤཱ་”རིའི་བུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་
ཀྱི་བུ་མོ་དེ་དག་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ཐོས་ནས་དགའ་བ་དང་། དད་པ་དང་རབ་ཏུ་
མགུ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །
གཞན་དོན་བསྒྲུབ་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པ་འཐོབ་སྟེ། ད་ལྟ་ཡུམ་བསྒོམ་པ་དེའི་དམ་བཅས་པའི་ཚིག་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་

རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་དག་གི་ཚིག་གི་སྨྲ་བ་ནི་སེམས་ལ་སེམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བལྟས་

1 <མ་ཕྱི། ༢༣༣བ༢ན། ཏེ ཞོལ། ༢༢༢བ༥ན། ནོ སྐུ། ༢༤༣བ༣ན། བླ། ༢༤༢བ༦ན། ཏེ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

476

པས་རྗེས་སུ་དགྱེས་པར་མཛད་དོ་ཞེས་སོ། །ཚེ་རབས་གཞན་དུ་དགེ་བ་རླབས་ཆེ་བའི་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་འཐོབ་སྟེ། ད་ལྟར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ཟབ་

མོ་མངོན་པར་འདོད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མདོ་ནི་དེ་དག་དགེ་བའི་རྩ་བ་རླབས་པོ་ཆེ་མངོན་པར་འདུ་བྱས་ནས་རྣམ་སྨིན་རླབས་པོ་ཆེ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །ཚེ་རབས་གཞན་དུ་”བདོག1

་པ་ཀུན་གཏོང་བ་སོགས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
བསྒྲུབ་པ་འཐོབ་སྟེ། ད་ལྟར་སྲོག་ཆགས་མང་པོ་བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད་པ་སོགས་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་ཤཱ་”རིའི་བུ་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགསཀྱི་བུ་

མོ་དེ་དག་སྐྱེ་བ་དྲན་པས་ཀྱང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་འདི་རྙེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །ཚེ་
རབས་གཞན་དུ་ཡུམ་ངེས་པར་འཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་སྟེ། ཚེ་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཚིག་དོན་ཚང་བར་རྙེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡོན་ཏན་
འཐོབ་པས་དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་བཅུ་བཞི་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་བཤད་ཟིན་པ་དེའི་འོག་ཏུ་ཡང་སྐྱོན་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། སྐྱོན་ནི་བཅུ་ཚན་བཞིར་བཅས་པ། །དྲུག་ཏུ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་བྱ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱོར་བ་སྐྱེ་བའི་གེགས་དང་། རྒྱུན་གནས་པའི་གེགས་སྐྱོན་ནི་བཅུ་ཚན་བཞི་དང་བཅས་པ་དྲུག་ཏུ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། གྲངས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། སྦྱོར་བའི་འགལ་རྐྱེན་རང་ལ་བརྟེན་པ་ཉི་ཤུ། རང་གཞན་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་ཉེར་

1 <མ་ཕྱི། ༢༣༣བ༦ན། འདོག ཞོལ། ༢༢༣ན༣ན། སྐུ། ༢༤༤ན༡ན། བླ། ༢༤༣ན༤ན། བདོག>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

477

གསུམ། འགལ་རྐྱེན་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ལ་སྤོབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ནི། ཡུམ་གྱི་ཚིག་དོན་ལ་དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་ངེས་པ་སྐྱེ་”བ

1
་

ཚེགས་ཆེན་པོས་འཐོབ་པ་དང་། མཐའ་མ་བརྟགས་པར་ངེས་པ་མྱུར་དུ་སྐྱེ་བ་སྤོངས་པ་ཧ་ཅང་མྱུར་བའོ། །
གནས་ངན་ལེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་ནི། གླལ་བ་སོགས་ཀྱི་ངང་ནས་
ཡུམ་འདྲི་བ་སོགས་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ཆགས་པར་གྱུར་པས་འདྲི་བ་

སོགས་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། རྙེད་བཀུར་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་

ནས་ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་སོགས་རིགས་པ་མ་ཡིན་པས་བསྐྱེད་པའི་ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །
ཐེག་ཆེན་ལས་ཉམས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བདུན་ནི། ཡུམ་ལ་ཕྱིར་ཕྱོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་
འཛིན་པ་ཉིད་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དད་པ་ཉམས་པ་དང་། གྱ་
ནོམ་པའི་ཡུམ་གྱི་རོ་མྱོང་བ་ཉམས་པ་དང་། དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་རྣམ་མཁྱེན་འཚོལ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐེག་པའི་མཆོག་ཡུམ་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་ཉམས་པ་དང་། ཡུམ་རྙེད་པ་དོར་ནས་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་རྣམ་མཁྱེན་ཚོལ་བ་རྟག་ཏུ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཉམས་པ་དང་བཅུ་ཚན་དང་པོའོ། དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་དོན་ཙམ་ཉམས་སུ་བླངས་
པས་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བ་ཉམས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་དང་དེ་གཉིས་འདྲ་བར་འཛིན་པ་གོང་ན་མེད་པ་སྐུ་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་ལས་

ཉམས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ལས་གཡེང་བའི་རྒྱུ་བརྒྱད་ནི་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༣༤ན༤ན། བས ཞོལ། ༢༢༣བ༢ན། སྐུ། ༢༤༤ན༦ན། བླ། ༢༤༣བ༣ན། བ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

478

འདོད་ཡོན་གྱི་ཡུལ་རྣམ་པ་མང་པོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤོབས་པ་འབྱུང་བ་དང་། ཡུམ་ཡི་གེར་འདྲི་བ་ཙམ་ལ་ཡུམ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་དངོས་པོ་མེད་
པ་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཡི་གེ་ལ་ཡུམ་དུ་མངོན་པར་
ཞེན་པ་དང་། ཡི་གེ་མེད་པ་ལ་ཡུམ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་རོ་མྱང་འདོད་
པས་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་དང་བསྟོད་པའི་ཚིག་གི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རོ་”མྱོང

1

་བ་དང་། ལམ་མ་ཡིན་པ་བདུད་ཀྱིས་བསྟན་
པའི་ཚིག་ལས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཚོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅུ་ཚན་གཉིས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལ་བརྟེན་པ། རང་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ། གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གྲངས་བཞིན་དུ་ཉན་པ་པོ་སྔ་མ་དང་། འཆད་པ་པོ་དག་ཕྱི་མ་རྣམས་

དང་འབྲེལ་བ་དང་། དེ་ལསལྡོག་སྟེ་འབྲེལ་ན་ཡང་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས་གང་ཡང་རུང་བ་དང་མངོན་པར་འབྲེལ་བས་ཉན་པ་པོ་ཡུམ་ལ་འདུན་པ་ཆེ་བ་དང་། འཆད་པ་པོ་སྙོམས་ལས་ཀྱིས་ཉམས་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་ཡུལ་འདིར་ཉན་འདོད། འཆད་པ་པོ་
གཞན་དུ་འཆད་འདོད་པས་འདུན་པའི་ཡུལ་ཐ་དད་པས་ཉམས་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་འདོད་ཆེན་ཆུང་བ་དང་། འཆད་པ་པོ་འདོད་ཆེན་ཆུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉམས་

པ་དང་། ཉན་པ་པོ་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་མི་ལྡན་པ་དག་དང་ཉན་པ་པོ་དད་སོགས་དགེ་བ་དང་། ཅིག་ཤོས་དགེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་གཏོང་བ་དང་། ཅིག་ཤོས་དེ་ལ་སེར་སྣ་བྱེད་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་ནོར་སྦྱིན་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་དེ་མི་ལེན་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༣༤བ༥ན། མྱང ཞོལ། ༢༢༤ན༣ན། མྱོང སྐུ། ༢༤༥ན༡ན། བླ། ༢༤༤ན༤ན། མྱང>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

479

མགོ་སྨོས་པས་གོ་བ་དང་། ཅིག་ཤོས་རྣམ་པར་སྤྲོས་པས་གོ་བ་ཉིད་དང་། ཉན་པ་པོ་མདོ་ལ་སོགས་པའི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་དེ་མངོན་པར་མི་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ཉན་པ་པོ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་

དང་ལྡན་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་མི་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅུ་ཚན་གསུམ་པའོ། །དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཉན་པ་པོ་སངས་རྒྱ་བའི་ཐབས་མཁས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་མི་བརྗེད་པའི་གཟུངས་ཐོབ་པ་དང་། ཅིག་ཤོག་མ་ཐོབ་པ་དག་དང་། ཉན་པ་པོ་ཡུམ་ཡི་གེར་འདྲི་འདོད་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་ཡི་གེར་འདྲི་

མི་འདོད་པ་དག་དང་། ཉན་པ་པོ་འདོད་པའི་འདུན་པ་སོགས་སྒྲིབ་པ་ལྔ་དང་བྲལ་བ་

དང་། ཅིགཤོས་དེ་དང་མ་བྲལ་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཅུ་དང་། ཕྱི་མ་བཞི་དང་བཅུ་
ཚན་བཅུ་བཞིའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་མི་བསྔགས་པ་ཐོས་པས་གཞན་དོན་དུ་ངན་སོང་གི་འགྲོ་བ་ལ་ཡིད་ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་དང་། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་བསྔགས་པ་ཐོས་
པས་དེ་ལ་སྲེད་ཅིང་བདེ་འགྲོར་འགྲོ་བ་ལ་ཡིད་བདེ་བ་སྟེ་གཉིས་སོ། །དེ་ཡང་དཔོན་སློབ་ཚོགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པས་ལོགས་སུ་སྨོས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། གྲངས་བཞིན་དུ་འཆད་པ་པོ་སྔ་མ་རྣམས་དང་། ཉན་པ་པོ་དག་ཕྱི་མ་རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་གང་ཡང་རུང་བ་དང་འབྲེལ་བས་ཀྱང་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་པས་ལྡོག་ནས་ཀྱང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །འཆད་པ་པོ་གཅིག་པུ་ལ་དགའ་བ་དང་། ཉན་པ་པོ་འཁོར་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཉམས་པ་དང་། འཆད་པ་

པོ་གཞན་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་གོ་སྐབས་མི་འབྱེད་པ་ཉིད་དང་། ཅིག་ཤོས་རྗེས་སུ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

480

འབྲེལ་བར་འདོད་པ་ཉིད་དང་། འཆད་པ་པོ་ཟང་ཟིང་ཅུང་ཟད་ཙམ་འདོད་པ་ཉིད་དང་། ཅིག་ཤོས་དེ་སྦྱིན་པར་མི་འདོད་པ་ཉིད་དང་། འཆད་པ་པོ་སྲོག་གི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་འདོད་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་སྲོག་གི་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བར་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་སྟེ་བཅུ་ཚན་བཞི་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གང་རུང་དང་མངོན་པར་འབྲེལ་བས་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས་འཆད་པ་པོ་མུ་གེ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བར། ཅིག་ཤོས་དེར་མི་འགྲོ་བ་དང་། འཆད་པ་པོ་ཆོམ་རྐུན་པ་ལ་སོགས་པས་དཀྲུགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། ཅིག་ཤོས་དེར་མི་འགྲོ་བ་དང་། འཆད་པ་པོ་རང་ལ་བསོད་སྙོམས་སྟེར་བའི་ཁྱིམ་ཡང་ཡང་བལྟ་བས་ཡིད་བདེ་ཞིང་། ཉན་པཔོ་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་མོ། །
གསུམ་པ་ནི། བདུད་དགེ་སྦྱོང་གི་ཆ་བྱད་དུ་འོངས་ནས། ཡུམ་ནི་ངེད་ཀྱི་མདོ་
སྡེར་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་གྱི། རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་མ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་དབྱེན་བྱེད་པ་བདུད་ཀྱིས་འབྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་
དང་། མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པ་སོགས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བསྒོམ་པར་སྟོན་པ་ཡུམ་བཅོས་མ་ཉེ་བར་བསྒྲུབ་པ་དང་། བདུད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆ་བྱད་དུ་འོངས་པ་ལ་སངས་
རྒྱས་སུ་དད་པ་སྐྱེ་བ་དད་པའི་ཡུལ་སྟོན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཞན་གསུམ་མོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་འདི་དག་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་དཔོན་སློབ་ཚོགས་པར་བྱས་ན་ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འབྱུང་བས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཡང་དོན་གྱིས་

བསྟན་མོད་ཀྱི། རྒྱས་པར་ནི་གོ་སླ་བར་དགོངས་ནས་རྩ་བའི་དངོས་བསྟན་ལ་མ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

481

བསྡུས་པར་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་འགལ་རྐྱེན་ཉེ་བར་གནས་པ་ཉེར་གསུམ་དང་། མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་ཉེར་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ན་སྐྱོན་བཞི་བཅུ་རྩ་དྲུག་ཡིན་ནོ། །

སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

གསུམ་པ་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། སློབ་དཔོན་སྔ་མའི་ལུགས་དགོད་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གོ་མི་ཆེན་པོའི་བཞེད་པར་མཛད་ནས་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་མཚོན་པ་དང་། མཚན་གཞི་དང་། མཚོན་བྱ་དང་། མཚན་ཉིད་བཞིའོ། །དཔེར་ན་རྩྭ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་མཚན་གཞི་དང་། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་ཚརེག་དང་། བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་སྲེག་བྱེད་མཚན་ཉིད་དང་། མེའི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་མཚོན་བྱ་དང་། མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ལ་མཚོན་
པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུ་པོ་ཉིད་མཚན་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་སྐུའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཆ་མ་ཡིན་ཞིང་སློབ་
པའི་སྐབས་ཡིན་པས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ལམ་ཤེས་དངོས་དང་། རྗེས་
མཐུན་པའི་ཆ་གང་ཡང་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཆ་ཡིན་ན་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་”བ་ནས་བྱེད་

1

པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་

རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་

1 <མ་ཕྱི། ༢༣༦བ༣ན། བར་འབྱེད་ ཞོལ། ༢༢༥བ༦ན། བ་ནས་བྱེད་ སྐུ། ༢༤༦བ༥ན། བླ། ༢༤༦ན༢ན། བར་འབྱེད་>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

482

རྣམ་པའི་སྟོང་བདག་མེད་ལ་དམིགས་པ་གནས་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱི་འགོག་པའི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ལམ་གྱི་བཅོ་ལྔ་སྟེ། བཅུ་དགུ་ལ་དམིགས་པ་རྣལ་འབྱོར་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་
དང་། ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་སྟེ་དྲུག་ལ་དམིགས་པ་ཟབ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། དེ་གསུམ་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཚེགས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་པ་སོགས་བརྒྱད་དང་། དེ་
གསུམ་བསྒོམ་པ་རྫོགས་པ་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པ་སོགས་བཞི་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་

འབྲས་བུ་རིན་ཆེན་སྦྱིན་པ་དང་དག་པ་གཉིས་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་དུས་ས་མཚམས་
ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་བཅོ་བརྒྱད་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའི་
སྟོང་བདག་མེད་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཆ་གསུམ་ལ་དམིགས་པ་གནས་པ་བཀག་པ་
དང་། ལམ་གྱི་བདུན་དང་། འགོག་པའི་བཅུ་དྲུག་སྟེ། ཉེར་གསུམ་ལ་དམིགས་པ་
རྣལའབྱོར་བཀག་པ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་སྟེ་དྲུག་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་གཏིང་དཔག་བཀའ་བའི་སྦྱོར་བ་སྔ་མ་ལྟར་དབྱེ་བས་བཅོ་བརྒྱད་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་

པས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་གཉིས་ཡོད་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་
ཆ་གཅིག་དང་བཅས་ལ་དམིགས་པ་གནས་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཆོས་ཅན་
གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་གཉིས་པོའི་ཆོས་ཉིད་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། འགོག་པ་དང་ལམ་
གྱི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་སྟེ་གསུམ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་རྣལ་འབྱོར་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

483

གཉིས་པོའི་སྨོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་དང་། སྡུག་བདེན་གྱི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་
ཆ་གཅིག་དང་། ཀུན་འབྱུང་གི་བར་ཆད་མེད་པ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་ཚད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། དེ་གསུམ་སྔར་ལྟར་དབྱེ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ནི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བའོ། །
མཚོན་བྱ་ནི། ཁྱད་མཚན་དང་། བྱེད་མཚན་གྱིས་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བར་མཚོན་
པ་མ་ཡིན་གྱི། ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གིས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན་པ་ལ་རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེད་བྱེད་
པའི་མཚན་ཉིད་ཚོགས་པས་མཚོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཁྱད་མཚན་བཅུ་དྲུག་དང་། བྱེད་མཚན་བཅུ་གཅིག་གོ །མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་དང་། མཚན་ཉིད་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་བློ་ནི་མཚོན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་སྦྱོར་བ་ལ་མ་
ཞུགས་པའི་སྔ་རོལ་གྱི་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང་། སྦྱོར་བའི་རྗེས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་ལ། དེས་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུ་མཚན་གཞིར་བྱས་ཏེ་ཁྱད་པར་དང་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཀོད་ནས། འདི་ནི་ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྦྱོར་བའོ་ཞེས་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ། །མཚོན་པ་དེ་ཡང་གཞི་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆ་མ་

ཡིན་གྱི། ལམ་ཤེས་རྗེས་མཐུན་པའི་ཆ་ཡིན་ནོ། །མཚོན་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་གྱིས་འཕངས་ནས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་མཚོན་པ་ཡེ་ཤེས་
དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། མཚོན་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་ཁྱད་མཚན་དང་བྱེད་མཚན་ལ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

484

དམིགས་པ་ཡིན་ལ། ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་གྱིས་དེ་ལ་མ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་འཕངས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །མཚོན་པ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་ནི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་དང་། ཤེས་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་པོ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །
སྔར་བཤད་པའི་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུ་པོ་ཡང་མཚན་གཞིར་རུང་མོད་ཀྱི། སློབ་དཔོན་
སེངྒེ་བཟང་པོས་རྩ་བའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལྟར་ན་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གིས་མཚན་གཞི་དང་མཚོན་བྱེད་གཉིས་ཀ་སྟོན་པར་གསལ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་
བསྟན་པར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལབས་མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་
བསྟན་པར་འཆད་པ་སོགས་འཐད་པར་མི་སེམས་སོ། །ཡང་སྔོན་གྱི་མཁས་པ་ཁ་

ཅིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་བསྐྱེད་པ་མཚན་ཉིད་དུ་བྱས་
ནས། མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བ་སངས་རྒྱས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཚོན་པ་སོགས་ཀྱང་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀའི་འགྲེལ་པའི་ཚིག་དོན་ལ་མི་གསལ་ཞིང་། ཤེས་ཁྱད་བྱེད་པ་གསུམ་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་མཛད་པ་སོགས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་བཤད་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན་དང་། ཇི་ལྟར་མཚོན་པའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་བཞག་པར་དཀའོ། །
གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། མཚན་གཞི་དང་། མཚོན་བྱ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། ཇི་ལྟར་མཚོན་པའི་ཚུལ་དང་། ས་མཚམས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

485

གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། གཙོ་བོའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར། ཤེར་ཕྱིན་
གྱི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ལ། གཞུང་དང་། ལམ་དང་། འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་
གྱིས་མདོ་ལས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྟན་ཅིང་། བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་དེའི་དོན་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་ཉིད་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་གྱི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་ནི། ཤེས་རབ་ནང་ན་ཀུན་མཁྱེན་ལྟར། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་། འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེར་བགྲོད་
པརབྱེད་པ་ལ་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཉིད་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་ལེགས་པར་མཚོན་དགོས་ལ།
གཞན་དུ་ན་ལམ་གོལ་བར་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་སོ། །དེས་ན་འདིར་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་པའི་སྦྱོར་བ་ནི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ།
དེའི་མཚན་ཉིད་ལ་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཁྱད་པར་ནི། མཁྱེན་པ་གསུམ་
གྱི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱ་དང་། ཡང་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡང་མཚོན་བྱ་དང་། མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བ་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་མཚོན་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཁྱད་པར་དང་། བྱེད་པ་རྣམས་སོ། །བཞི་པ་ལ་སྤྱིའི་མཚོན་ཚུལ་དང་། བྱེ་བྲག་གི་མཚོན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་
མཚན་གཞི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དུ་མཚོན། །སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རིགས་རྫོགས་པས་ཟིན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

486

པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་བཞི་སྤོང་ཞིང་། དེ་བ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སོགས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་ཡང་རུང་པ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱང་

སེམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མཚན་གཞི། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བར་མཚོན། དེ་བ་
འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སོགས་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །
གཞན་དོན་གྱི་གོ་ཆ་བྱ་དཀའ་བ་སོགས་སྒྲུབ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཤིང་སྟོང་ཉིད་མཚན་མེད་སོགས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམཔ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་
པ་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་མཚན་གཞི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བར་མཚོན། སྟོང་
ཉིད་མཚན་མེད་སོགས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡང་རུང་བས་ཁྱད་པར་
དུ་བྱས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །
གཞི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་དམིགས་པ་སོགས་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་བདུན་མཚན་གཞི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བར་མཚོན། དེ་བ་ཉིད་ཀྱི་མཐོང་ཆོས་
ལ་བདེ་གནས་སོགས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་རུང་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
གྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་སོ། །དེ་དག་ནི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་གྱིས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་མཚོན་པའི་ཚུལ་ལོ། །ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་མཚན་གཞི། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན། བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་
དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ནི་ཁྱད་མཚན་གྱི་མཚོན་ཚུལ་ལོ། །
ཡང་དེ་མཚན་གཞི། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

487

སྦྱོར་བར་མཚོན། ཕན་བདེ་སྐྱོབ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་སོ། །དབྱེ་བ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་
མཚོན་པ་ལ་ཕན་བདེ་སྐྱོབ་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། རྣམ་
མཁྱེནགྱི་སྦྱོར་བར་མཚོན་པ་ལ་བྱེད་ལས་བདུན་དང་། གཅིག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ཀྱིས་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་
བ་སྤྱིར་མཚོན་ནས་བསྟན་གྱི། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མ་བསྟན་ལ། ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་དེས་ཁྱད་པར་
དུ་བྱས་ནས་མཚོན་ཚུལ་བསྟན་པས་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཙམ་ནི། རང་གི་ལྡོག་པས་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་
པར་དུ་བྱེད་མི་ནུས་ཤིང་། སྦྱོར་བ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོའི་ལྡོག་པས་”

1

ཁྱད་

ཞུགས་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཕགས་ཚུལ་བསྟན་ནས་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་མ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། རྫས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་
གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡང་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཡིན་པས། ཁྱད་
པར་འཕགས་པར་མཚོན་ནུས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་དང་བཅས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ཡང་།

1 <མ་ཕྱི། ༢༣༩བ༣ན། +ཀྱང ཞོལ། ༢༢༨བ༦ན། -ཀྱང སྐུ། ༢༤༩བ༦ན། བླ། ༢༤༦ན༣ན། +ཀྱང>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

488

ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་མཚོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཙམ་དང་། མཁྱེན་
པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཚད་མས་ངེས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུར་ཐག་ཆོད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་
པར་བྱས་ནས་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་དོན་གཉེར་ཙམ་ཞིག་སྔ་རོལ་ཏུ་
སྐྱེས་ཀྱང་། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ནི། སྔ་རོལ་ཏུ་ལམ་
ཤེར་ཕྱིན་ཚད་མས་ངེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པརཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྦྱོར་བ་སྤྱི་དང་

བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་འདི་དག་བཤད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ལྔ་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་
གྱི། །ཤེས་མཚན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བཞེད་པ་སོགས་ནི། མཚན་ཉིད་འདི་དག་གི་
སྐབས་དོན་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ལོ། །སྔར་བཤད་པའི་མཁྱེན་གསུམ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དེ་དག་ལས། །མཁྱེན་པ་གསུམ་ཙམ་ཞིག་ཤེས་པར་ནུས་མོད་
ཀྱི། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་རང་ལྡོག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པ་ལ་ནི།
སྐབས་འདིར་བསྟན་པ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པར་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ། སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ། སྤྱིའི་གྲངས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པའི་སྐྱོན་གྱི་

འོག་ཏུ་སྦྱོར་བ་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་འཆད་དེ། རྒྱུ་མཚན་ནི། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་བླང་བ་དང་། སྐྱོན་དོར་བས་སྦྱོར་བ་རྣམས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ལ་ནི། སྦྱོར་བ་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་སོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

489

གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །
རྩ་བ། གང་གིས་མཚོན་ཏེ་མཚན་ཉིད་དུ། །ཤེས་བྱ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ། །ཤེས་པ་ཁྱད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། །ངོ་བོ་ཉིད་གང་མཚོན་བྱ་ཡང་། །
དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མཚན་
ཉིད་འདིར་བཤད་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ། མཚོན་བྱེད་གང་གིས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་
གྱི་རྣལ་འབྱོར་དུ་མཚོན་ནུས་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདིར་བསྟན་མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེར་ཡོད་དོ། །མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིདདང་། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། གཞན་དོན་སྒྲུབ་
པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན་བྱེད་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ ”དེ

1

་དེ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བསྟན་པ་དགོས་པ་དང་
བཅས་ཏེ། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་མཚོན་པར་བྱ་བའི་མཚོན་བྱ་དང་། མཚན་གཞི་ཡང་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། འདིས་སྦྱོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྣམས་མཚོན་པར་བྱེད་
པས་ན་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པས་ཤེས་པ་དང་ཁྱད་པར་དང་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་སྟེ། དེ་རྣམས་མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཅི་རིགས་སུ་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1 <མ་ཕྱི། ༢༤༠བ༡ན། ཞོལ། ༢༢༩བ༥ན། སྟེ སྐུ། ༢༥༠བ༦ན། དེ བླ། ༢༥༠ན༢ན། སྟེ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

490

འདི་མཚོན་པར་བྱ་བས་ན་མཚན་ཉིད་ཅེས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་སུ་སྒྲུབ་པས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་དུ་རུང་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་རྣམས་མཚན་གཞི་དང་། མཚོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱོར་བའི་གཞི་མཚན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྔར་བཤད་པ་བཞི་པོ་དེ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། ཤེས་པ། ཁྱད་པར། བྱེད་པ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ། གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་དང་། །འཇིག་རྟེན་འཇིག་མེད་བདག་ཉིད་དང་། །སེམས་ཅན་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་། །དེ་བསྡུས་པ་དང་ཕྱིར་ལྟས་དང་། །མི་
ཟད་པ་ཡི་རྣམ་པ་དང་། །ཆགས་བཅས་སོགས་དང་རྒྱ་ཆེན་དང་། །ཆེན་པོར་གྱུར་དང་ཚད་མེད་དང་། །རྣམ་ཤེས་བསྟན་དུ་མེད་པ་དང་། །སེམས་བལྟར་མེད་དང་ཤེས་པ་དང་། །གཡོ་བ་ལ་སོགས་ཤེས་བྱ་དང་། །དེ་ལས་གཞན་ཡང་དེ་དག་ནི། །དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤེས། །ཐུབ་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་དེ། །གཞན་ལ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་འདི། །ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་སྐབས་ཀྱི། །ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་བསྡུས་པ་ཡིན། ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་སྐབས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་པ་སྦྱོར་བའི་མཚནཉིད་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཞེ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སོགས་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

491

བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་
འབྱོར་བཞི་པོ་རྣམས་མཚན་གཞི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བར་མཚོན་ནོ། །གང་གིས་ན་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཅུ་དྲུག་གིས་སོ། །ཇི་ལྟར་ན་ཚུལ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་མཚོན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཚོན་པས་ནའོ། །མཚན་ཉིད་དེ་དག་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བ་འབྱུང་བ་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་
དང་། འཇིག་རྟེན་དོན་དམ་པར་འཇིག་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་
སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྐབས་འདིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་བཤད་པ་ནི། གང་གིས་ཟིན་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་མཚོན་བྱེད་ནི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དུ་
མ་ཤེས་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ལ་སེམས་བསྡུས་པ་དང་། དེ་ལས་སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་དང་། ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བར་སེམས་མི་ཟད་པའི་རྣམ་པ་དང་། སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། རྩ་བའི་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དང་བྲལ་བ་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སེམསཀྱི་གནས་ལུགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྣང་བས་
སེམས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་དང་། དོན་དམ་པར་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྟེན་མེད་པས་སེམས་ཚད་མེད་པ་དང་། དབང་ཤེས་ལ་འདིའོ་ཞེས་སེམས་བསྟན་དུ་མེད་པ་དང་། སྤྱན་ལྔས་སེམས་བལྟར་མེད་པ་དང་། སེམས་གཡོ་བ་དང་ལ་སོགས་པ་འདུ་བ་དང་།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

492

བཀྲམ་པ་དང་། བཅུམ་པའི་ལྟ་བ་རྣམས་འཁྲུལ་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་གི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྟོབས་བཅུ་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འཇིག་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་
རབ་ཏུ་འཇིག་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་ཚད་མེད་གྲངས་མེད་པ་དག་གི་སེམས་དང་སྤྱོད་པ་རབ་ཏུ་མཁྱེན་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཡུམ་འདི་ལ་བརྟེན་ཅིང་རབ་ཏུ་མཁྱེན་ཏོ་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་སེམས་བསྡུས་པ་དང་གཡེང་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་མཁྱེན་ཏོ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་འགོག་པ་དང་སྤོང་བའི་རྣམ་པར་ཡང་དག་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རབ་ཏུ་མཁྱེན་ཞེས་དང་། ཡུམ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཞེས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་ཏོ། །ཞེསདང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཞེས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་ཏོ་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་ཅན་དང་གང་ཟག་ཕ་རོལ་པོའི་སེམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་སེམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་ཞེས་དང་། སེམས་ཆེན་པོ་ལ་སེམས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ཞེས་ཡང་དག་པར་མཁྱེན་ཞེས་དང་། སེམས་ཚད་མེད་པ་ལ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

493

སེམས་ཚད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཞེས་དང་། སེམས་བསྟན་དུ་མེད་པ་ལ་སེམས་བསྟན་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཞེས་དང་། སེམས་བལྟར་མེད་པ་ལ་སེམས་བལྟར་མེད་པར་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཡུམ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཕ་རོལ་པོ་དང་སེམས་ཅན་ཕ་རོལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་གཡོ་བ་དང་འདུ་བ་དང་བཀྲམ་པ་དང་
བཅུམ་པ་དང་དེ་དག་ཀྱང་འདི་ལྟར་མཁྱེན་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་འཕྲོ་

བའམ་འདུ་བའམ་བཀྲམ་པའམ་བཅུམ་པ་གང་ཇི་སྙེད་པ་སྐྱེ་ཞིང་འབྱུང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གཟུགས་ལ་བརྟེན། ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ཅིང་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བར་རབ་ཏུ་མཁྱེན་ཏོ། །ཞེས་སོ། །
འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྲོང་འགའ་ཞིག་གིས་ལྟ་བ་ངན་པ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་དོན་ཚན་བཅུ་བཞིར་བསྡུས་ནས་སྟོན་པ་ལ་ཞུས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཁྱད་གཞི་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་བརྩམས་ནས་དྲིས་པ་ཡིན་ལ། ཁྱད་གཞི་བཀག་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་ཞིང་། ཁྱད་གཞི་མེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་མི་འཐད་པས། དྲི་བ་དེའི་ལནལུང་དུ་མ་བསྟན་པས། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལྟ་བ་
བཅུ་བཞི་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་
པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བ་བཞི་བཞི་དང་། ལུས་སྲོག་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བ་གཉིས་སོ། །
དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་རྟག་པ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། མཐའ་དང་ལྡན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

494

པ་དང་། མཐའ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བའོ། །གསུམ་པ་ནི། གྲོལ་བའི་བདག་གྲོངས་ཕན་ཆད་འབྱུང་བ་དང་། མི་འབྱུང་བ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བའོ། །
བཞི་པ་ནི། ལུས་སྲོག་རྫས་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། རྫས་ཐ་དད་དུ་ལྟ་བའོ། །གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་རྟག་པ་དང་། མཐའ་དང་མི་ལྡན་པ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འཇུག་

པར་ལྟ་བ་དང་། དེ་བ་གྲོངས་ཕན་ཆད་འབྱུང་བར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི། གྲངས་ཅན་གྱི་ལྟ་

བ་ཡིན་ལ། ཡུལ་ལ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པས་གཡོ་བའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ། །མི་རྟག་པ་དང་། མཐའ་དང་ལྡན་པ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་མི་འཇུག་པར་ལྟ་བ་དང་། གྲོངས་ཕན་
ཆད་མི་འབྱུང་བར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི་རྒྱང་ཕན་གྱི་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། ཡུལ་ལ་དགག་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པས་འདུ་བའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ། །མཐའ་དེ་དག་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་ནི་གཅེར་བུ་བའི་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། དགག་སྒྲུབ་ཆ་མཉམ་དུ་འཇུག་པས་བཀྲམ་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ། །མཐའ་དེ་དག་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་ལྟ་བ་ནི་གནས་མ་བུ་པའི་ལྟ་བ་ཡིནལ། དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀ་འགོག་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པས་བཅུམ་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཇུག་ཚུལ་ལ་བསམས་ན་དགག་སྒྲུབ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འདུས་པས་གཡོ་བ་དང་འདུ་བའི་ལྟ་བ་གཉིས་སུ་འདུས་སོ། །ལུས་སྲོག་རྫས་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བ་བྱེ་བྲག་པ་དང་། རྫས་ཐ་དད་དུ་ལྟ་བ་གྲངས་ཅན་གྱི་ལྟ་

བའོ། །རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱང་རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པར་བལྟའོ། །མཐའ་གཅོད་པ་གཞན་ནི་གནས་སྐབས་ཉེར་མཁོ་ཆུང་བས་མ་སྤྲོས་སོ། །གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་དེ་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

495

ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་
ཉིད་རྟོགས་པ་དེ་རང་གི་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ལྟར་གཞན་ལ་བསྟན་ཅིང་བརྟགས་པ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་འདི་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་

ཤེས་མཚན་ནོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཡུམ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་ཇི་ལྟར་མཁྱེན་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་མ་ནོར་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་མཆོག་ཏུ་མཁྱེན་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡང་དག་པར་སྟོན་པའི་གཞི་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་འདོགས་པར་མཛད་དོ། ཞེས་དང་། ཡུམ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱའོ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགསཔ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་གསུངས་སོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། སྟོང་ཉིད་མཚན་མ་མེད་བཅས་དང་། །སྨོན་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དང་། །སྐྱེ་མེད་འགག་པ་མེད་སོགས་དང་། །ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འཁྲུག་མེད་དང་། །འདུ་མི་བྱེད་དང་རྣམ་མི་རྟོག །རབ་དབྱེ་མཚན་ཉིད་མེད་ཉིད་ལ། །ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱིས་ནི། །ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་བཞེད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྟོང་ཉིད་མཚན་མ་མེད་བཅས་དང་། ཞེས་སོགས་རྐང་པ་དྲུག་གིས་བཤད་ནས། རྐང་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་ནས་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

496

མཚན་གཞི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལྔའོ། །མཚན་ཉིད་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་འདི་
རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཚོན་ནོ། །དེ་ཡང་ཚ་རེག་གིས་མེ་མཚོན་པ་ཇི་ལྟ་བཞིན་དུ་ཡིན་ ”ནོ1

། །གང་མཚོན་ན་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དག་མཚོན་པས་ན་མཚན་ཉིད་དོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། ལམ་ཤེས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་
སྟོང་པ་ཉིད་དང་རྒྱུའི་མཚན་མ་མེད་པ་དང་འབྲས་བུ་ལ་སྨོན་པ་མེད་པར་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པ་དང་། རྩ་བའི་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་། དད་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་པ་བྱང་བ་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་སྤང་བྱའི་
དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། །རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་མེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་དེ་དྲུག་དང་། སྔ་མ་གཉིས་དང་བརྒྱད་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་། གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བསཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འཁྲུག་པ་མེད་པ་དང་། བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །
དེ་དག་རེ་རེ་ནས་དོན་ལྡོག་ཏུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། གང་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བའི་ཡ་གྱལ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལྷའི་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༤༣བ༣ན། ན ཞོལ། ༢༣༢བ༦ན། སྐུ། ༢༥༤ན༣ན། བླ། ༢༥༣ན༤ན། ནོ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

497

མོ་འདིའི་མཚན་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་མཚན་མ་མེད་པའོ་སྨོན་པ་མེད་པའོ་ཞེས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདིའི་མཚན་ཉིད་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་འགག་པ་མེད་པའོ་ཞེས་པ་ནས་ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་དོ་ཞེས་པའི་བར་དང་། མཚན་ཉིད་འདི་དག་ནི་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དུ་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་དཀྲུག་པར་ནུས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་དང་།
མཚན་ཉིད་དེ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་མ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་དང་། མཚན་ཉིད་འདི་དག་ནི་
མིའམ་མི་མ་ཡིན་པའམ་ཟག་བཅས་སམ་ཟག་མེད་དམ་འཇིག་རྟེན་ནམ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའམ་འདུས་བྱས་སམ་འདུས་མ་བྱས་དག་གི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱོན་ཡང་རུང་མ་བྱོན་ཡང་རུང་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་འདི་ནི་
གནས་པ་ཉིད་དེ་ཞེས་དང་། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་དེ་དག་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་ལ། གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། དེ་ནི་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བསྟེན་ནས། །གནས་དང་གུས་པར་བྱ་བ་དང་། །བླ་མ་ཉིད་དང་མཉེས་པ་དང་། །དེ་ལ་མཆོད་དང་བྱེད་མེད་དང་། །ཀུན་ཏུ་འཇུག་མཁྱེན་གང་ཡིན་དང་། །མ་མཐོང་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་། །འཇིག་རྟེན་སྟོང་ཉིད་རྣམ་པ་དང་། །བརྗོད་དང་ཤེས་མཛད་མངོན་སུམ་མཛད། །བསམ་མི་ཁྱབ་དང་ཞི་ཉིད་སྟོན། །འཇིག་རྟེན་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ལ། །རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་ནི། །ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་དོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

498

གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིཆོས་”བསྟན1

་ནས་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་སྔ་
མ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་ནས། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་ནས་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་པ་
འགྲེལ་པ་ནི། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །མཚན་གཞི་ནི་རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བདུན་ནོ། །གང་གིས་མཚོན་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སོ། །དེ་ཡང་ཚ་རེག་གིས་མེ་མཚོན་པ་
ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དག་མཚོན་པས་ནའོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་
ལ་མངོན་པར་བརྟེན་ནས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་། མདོ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ལ་བརྟེན་ཅིང་གནས་སོ་ཞེས་
སོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་གུས་པར་བྱ་བ་དང་། བཀའ་ལས་མི་འདའ་བ་བླ་མར་བྱ་བ་དང་རྙེད་བཀུར་གྱིས་མཉེས་པར་བྱ་བ་དང་། མེ་ཏོག་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་པར་
བྱ་བ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་། མདོ་ནི་དེ་ལྟར་ཆོས་ལ་རིམ་གྲོ་མཛད་བླ་མར་མཛད་སྟི་སྟང་དུ་མཛད་མཆོད་པར་མཛད། རྗེད་པར་མཛད། བཀུར་སྟི་མཛད་དེ། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །
དོན་དམ་པར་བྱེད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཤེས་པ་དང་། མདོ་ནི་དེ་བ་བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་བྱས་ཞེས་བྱ་བར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་སོ། །ཡེ་ཤེས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་དང་། དོན་དམ་པར་གང་དུ་ཡང་མ་

1 <༢༤༤བ༡ན། ཞོལ། ༢༣༣བ༣ན། བསྟེན སྐུ། ༢༥༤བ༦ན། བསྟན བླ། ༢༥༤ན༢ན། བསྟེན>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

499

མཐོང་བའི་དོན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང་། མདོ་ནི་གངགི་ཚེ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་མི་འབྱུང་བ་དེའི་ཚེ་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་

སྟོན་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སོ། །འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་དང་། གདུལ་བྱ་ལ་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་མཛད་པ་དང་། མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་ཤེར་ཕྱིན་ནི་
འཇིག་རྟེན་སྟོང་ཞེས་བརྗོད་པར་མཛད་དོ་ཞེས་སོ། །འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གིས་ཤེས་པར་མཛད་པ་དང་། མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་
ངོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་མཛད་དོ་ཞེས་དང་། གདུལ་བྱས་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བར་མཛད་པ་དང་། མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་དེ་བ་ལ་འཇིག་རྟེན་སྟོང་
ཞེས་སྟོན་པར་མཛད་དོ་ཞེས་སོ། །ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོག་གེའི་བློས་བསམ་
གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་ཤེས་པ་དང་། དོན་དམ་པ་སྤྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང་། མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་བསམ་གྱིས་མི་

ཁྱབ་ཅེས་བྱ་བར་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་སོ། །འཇིག་རྟེན་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་དང་། མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་སྟོན་
ཏོ། །ཞེས་སོ། །འཇིག་རྟེན་འདི་དང་ཕ་རོལ་ལ་དོན་དམ་པར་བླང་དོར་གྱི་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་འདིའི་འདུ་ཤེས་དང་། ཕ་
རོལ་གྱི་འདུ་ཤེས་སུ་ཡང་མི་འགྱུར་པ་དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་སྟོན་ཏོ་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ། མཚམསསྦྱར་བ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་
བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དགུས་མཁྱེན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

500

གསུམ་སྦྱོར་བ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཚུལ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་ནས་ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་པའི་རྣམ་པས་མཁྱེན་གསུམ་
སྦྱོར་བ་སོ་སོར་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་རྣམས་ཀྱི་གང་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་
ཁྱད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱིས། །ཁྱད་ཞུགས་བདེན་པའི་སྤྱོད་
ཡུལ་ཅན། །སྐད་ཅིག་མ་ནི་བཅུ་དྲུག་གིས། །ཁྱད་པར་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། འོག་ནས་འཆད་པའི་བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱིས། ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཉན་རང་
གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་མཚོན་པའི་བདེན་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་ནི་བཅུ་དྲུག་གིས་སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ལམ་
ཤེས་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དག་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན་པས་ནའོ། །གང་གིས་མཚོན་ན་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང་། མི་མཉམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་ཡུལ་ཅན་
ཆོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གིས་མཚོན་པར་བྱེད་དོ། །འདིར་ཁྱད་གཞི་མཐོང་ལམ་དང་སྦྱར་ནས་བསྟན་པར་ཟད་ཀྱི།

ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ལྡོག་པ་བཅུ་དྲུག་ནི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ལ་ཡོད་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞིཤེས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་ཡང་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

501

བ་ལས་ཆེས་ཁྱད་ཞུགས་པར་གྲུབ་མོད་ཀྱི། འདིར་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཚུལ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་པས་དེ་གང་ལས་ཁྱད་
ཞུགས་པའི་ཁྱད་གཞིར་མི་རུང་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་རྒྱས་བཤད་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཡང་ཞེས་སོ། །རྩ་བ། བསམ་མི་ཁྱབ་དང་མི་མཉམ་དང་། །གཞལ་དང་བགྲང་ལས་ཡང་དག་འདས། །འཕགས་པ་ཀུན་བསྡུས་མཁས་པ་ཡིས། །རེག་བྱ་ཐུན་མོང་མིན་ཤེས་ཉིད། །ཤེས་མྱུར་བྲི་དང་གང་མེད་དང་། །སྒྲུབ་དང་ཡང་དག་འགྲུབ་པ་དང་། །དམིགས་པ་བརྟེན་དང་བཅས་པ་དང་། །མཐའ་དག་པ་དང་ཡོངས་འཛིན་དང་། །རོ་མྱང་མེད་དང་ཁྱད་པར་ནི། །བཅུ་དྲུག་བདག་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། །གང་གིས་ལམ་ནི་གཞན་དག་ལས། །ཁྱད་དུ་འཕགས་པས་ཁྱད་པར་ལམ། །

གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བས་བསྡུས་པའི་ལམ་ནི་ཁྱད་
པར་གྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་གི་ལམ་གཞན་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པས་སོ། །གང་གིས་ན་ཁྱད་པར་ནི་བཅུ་དྲུག་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་བ་གང་གིས་སོ། །དེ་གང་ན་བསམ་མི་ཁྱབ་དང་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། གང་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཡུལ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །
དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གཉིས་སྒོམ་པའི་ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་ནི།
མཚན་གཞི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་དམན་པའི་ལམ་རྣམས་ལས་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་

ཡིན་པར་ཁྱད་ཞུགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

502

ལ་སོགས་པའི་བདེན་པའི་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་གིས་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་བཞི་ནི། བདག་
རྐྱེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པས་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་

སྟོབསཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང་།
དཔེ་མེད་པས་མི་མཉམ་པ་ཉིད་དང་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གཞལ་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་དང་། གྲངས་ཀྱིས་བགྲང་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཞིའོ། །
མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་བྱ་བ་དང་། མི་མཉམ་པའི་བྱ་
བ་དང་། གཞལ་དུ་མ་མཆིས་པའི་བྱ་བ་དང་། གྲངས་མ་མཆིས་པའི་བྱ་བ་དང་། མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའི་བྱ་བས་ཉེ་བར་གནས་སོ་ཞེས་སོ། །ཀུན་འབྱུང་གི་ཡུལ་ཅན་བཞི་ནི། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྡུད་པ་དང་། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་ཤེས་པའི་སྐྱེས་བུ་མཁས་པས་རིག་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཤེས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་ཐེག་ཆེན་རང་གི་ལུགས་ལ་ལྟོས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་མྱུར་བ་ཤེས་པ་བཞི་ནི། ཀུན་འབྱུང་ཤེས་བཟོད་བཞི་ཁྱད་གཞིར་བྱས་ནས་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་མཚོན་བྱེད་དོ། །མདོ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ནི་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པས་སོ། །ཞེས་
དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་ཞིབ་པ་ཕྲ་བ་མཛངས་པ་མཁས་པ་རྣམས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

503

ཀྱིས་རིགས་པར་བགྱི་བ་སྟེ་ཞེས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་ངེས་པ་དང་།
ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱང་སེམས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བཟོད་པའོ་ཞེས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ཐོས་ནས་འབྲི་བ་དང་བྲིས་ནས་ལུང་འབོགས་
པ་དང་ཚུལབཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་དག་ནི་ཤིན་ཏུ་མྱུར་བར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པར་བྱའི་ཞེས་སོ། །
འགོག་པའི་ཡུལ་ཅན་བཞི་ནི། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་བྲི་བ་མེད་པ་དང་གང་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་དང་། མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་འགྲིབ་པའམ་འཕེལ་བར་ཡང་འཚལ་བར་གདའོ་ཞེས་
དང་། དོན་དམ་པར་སྦྱིན་བྱ་སྦྱིན་བྱེད་སོགས་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་དུ་རབ་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། གུས་པ་དང་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་ཡང་དག་པའི་སྦྱོར་བས་བསྐལ་བ་དུ་མར་སྒྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་དང་། མདོ་ནི། བྱང་སེམས་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གཞན་ནམ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདིར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞེས་
སོ། །ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། འགོག་པ་ཤེས་བཟོད་བཞི་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་མཚོན་པའོ། །ལམ་གྱི་”བཞི1

་ནི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ལམ་གྱི་རྟེན་རིགས་དང་ལྡན་པ་དང་། སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ལམ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་དགེ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༤༧ན༥ན། ཞོལ། ༢༣༦ན༦ན། གཞི སྐུ། ༢༥༧བ༦ན། བླ། ༢༥༦བ༥ན། བཞི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

504

བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཐབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དང་། འཁོར་འདས་གྱི་ཆོས་གང་
ལ་ཡང་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རོ་མྱོང་བ་མེད་པ་བཞི་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་

ལ་ཤེས་བཟོད་བཞིཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་མཚོན་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་དེ་དག་གི་ལམ་ནི་འདིར་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གོ་སླ་བའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་
དང་བྲལ་བའི་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཉན་རང་གི་
ལམ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་དང་ལྡན་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་
སྦྱར་བ་ནི། ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཉན་རང་གི་ལས་
ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཁྱད་པར་རྣམ་པར་བཅད་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ཕན་དང་བདེ་དང་སྐྱོབ་པ་དང་། །མི་རྣམས་ཀྱི་ནི་སྐྱབས་དག་དང་། །གནས་དང་དཔུང་གཉེན་གླིང་དང་ནི། །ཡོངས་འདྲེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། །ལྷུན་
གྱིས་གྲུབ་དང་ཐེག་གསུམ་གྱིས། །འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་མི་བྱེད་དང་། །ཐ་མ་རྟེན་གྱི་

མཛད་པ་སྟེ། །འདི་ནི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་བཅུ་གཅིག་པོ་འདི་ནི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གང་ན་ཕན་དང་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དག་གིས་ཚ་རེག་གིས་མེ་མཚོན་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དག་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

505

གཞན་དོན་ལ་དམིགས་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན་པས་ན་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །
གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་བྱེད་མཚན་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན་བྱེད་ཕན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པ་གསུམ་མོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་ཐར་པའི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པ་མ་འོངས་པའི་ཕན་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་ཞི་བ་སོགས་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་དངའཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་ཅིང་སླར་ཡང་མི་སྨིན་པར་བྱེད་བས་སྡུག་
བསྔལ་མེད་པའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པའི་དོན་གྱིས་

གཞན་ལ་ཕན་པའི་བྱེད་པའོ། །
མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ལ་ཕན་
པའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའོ། །ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་འདོད་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་འཁྲུག་པ་རྣམས་ལས་ཡོངས་སུ་གྲོལ་ཞིང་མི་འཇིགས་པའི་བདེན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་ཏུ་འགོད་དོ་ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་འཁོར་བ་ན་སྤྱོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གང་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ་དེ་དག་ལས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་ཅིང་ཞེས་སོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་བྱེད་པ་སྐྱབས་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་བདུན་ནོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། གཏན་དུ་ཕན་པ་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལྡོག་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་
པ་གནས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

506

རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དཔུང་གཉེན་གྱི་བྱེད་པ་དང་། ཆུས་བསྐོར་བའི་སྐམ་དང་ཆོས་
མཐུན་པར་སྲེད་པའི་རླན་དང་བྲལ་བའི་ཐར་པ་ལ་འགོད་པས་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་རྟེན་གྱི་ངོ་བོ་གླིང་གི་བྱེད་པ་དང་། གནས་སྐབས་དང་མཐའི་གཞན་གྱི་
དོན་བསྒྲུབ་པ་ཡོངས་འདྲེན་གྱི་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་

འཇུག་པའི་བྱེད་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་དུས་མ་
ཡིན་པརཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་རྣམས་དུས་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པའི་དོན་གྱི་གཞན་ལ་ཕན་པའི་བྱེད་པའོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པའི་དོན་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་
བ་ལ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཛད་པ་གཅིག་སྟེ། བྱེད་པ་བཅུ་གཅིག་གོ །
མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་སྐྱེ་རྒ་སོགས་ལས་ཡོངས་སུ་སྒྲོལ་ཞིང་ཕུང་པོ་མ་ལུས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་དོ་ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདྲི་བ་མེད་པར་སྟོན་
ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་སངས་རྒྱས་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དཔུང་

གཉེན་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དེད་དཔོན་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་བླ་
མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

507

ཡོངས་སུ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ནི་ནམ་
མཁའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ཆོས་སྟོན་ཏོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཏེ། དེ་དག་ནི་ངང་ཚུལ་དེ་ལས་མི་འདའ་འོ་ཞེས་དང་། རབའབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཏེ། དེ་དག་ནི་ངང་ཚུལ་དེ་ལས་མི་འདའོ་ཞེས་སོ། །བཞི་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་གྱི་དང་

པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་བྱེད་
ལས་ཤེས་པར་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཚན་གཞི་དང་མཚོན་བྱའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན།
ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ཉོན་མོངས་རྟགས་དང་མཚན་མ་དང་། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དག །དབེན་དང་དཀའ་དང་ངེས་པ་དང་། །ཆེད་དུ་བྱ་དང་མི་དམིགས་དང་། །མངོན་པར་ཞེན་པ་བཀག་པ་དང་། །དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་གང་ཡིན་དང་། །མི་མཐུན་ཐོགས་པ་མེད་དང་དེ། །གཞི་མེད་འགྲོ་མེད་སྐྱེ་མེད་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་མི་དམིགས་དང་། །ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བདག་ཉིད། །མཚོན་བྱ་ལྟ་བུར་མཚོན་པས་ན། །མཚན་ཉིད་བཞི་པར་བཞེད་པ་ཡིན། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ནི། འདི་མཚོན་པར་བྱ་བས་ན། མཚན་ཉིད་བཞི་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མཚོན་བྱ་ལྟ་བུར་མཚོན་པས་ནའོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་རྟགས་དང་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཞི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

508

ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་བ་ཅི་རིགས་པས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཞིའོ། །དེ་ཡང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་པ་དང་། དེའི་རྟགས་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་སྤོང་བ་དང་།
དེའི་རྒྱུའི་མཚན་མ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྤོང་བ་དང་། འདོད་ཆགས་སོགས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་། འདོད་ཆགས་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གཉེན་པོ་དང་། བླང་དོར་གྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་
སྦྱོར་བའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་འདི་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་བསལ་བས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་དེ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་གི་རྟགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་རང་
བཞིན་དུ་འགྱུརརོ་ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་དེ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་གི་མཚན་མས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ལ་མོས་པ་དེ་དག་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གི་
རྟགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །
ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྔའོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ཐ་སྙད་དུ་མཐའ་ཡས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་དཀའ་བ་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་ལྟུང་བའི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སངས་རྒྱས་པར་ངེས་པར་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཡུན་རིང་པོ་ནས་”བསྒྲུབ

1

་པར་བྱ་བ་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་

1 <མ་ཕྱི། ༢༤༩བ༣ན། ཞོལ། ༢༣༨བ༥ན། སྒྲུབ སྐུ། ༢༦༠ན༥ན། བསྒྲུབ བླ། ༢༥༩ན༤ན། སྒྲུབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

509

བ་དང་། བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང་”སྒོམ

1

་པ་པོའི་ཆོས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་
རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། བདེན་པའི་དངོས་པོ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མཐའ་དག་བཀག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་དག་གི་སྦྱོར་བ་ལྔའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བྱའོ་ཞེས་གོ་ཆ་འཚལ་ཀྱང་དེ་ལ་སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་མི་དམིགས་པ་དེ་དག་ནི་དཀའ་བ་ ”བགྱིད

2

་པའོ་ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་སེམས་ཅན་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་གོ་ཆ་འཚལ་
བ་དེས་ཉན་རང་གིས་གཉིས་སུ་དོགས་པར་མི་བགྱི་སྟེ་ཞེས་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་

སེམས་ཅན་ཉི་ཚེ་བའི་སླད་དུ་གོ་འཚལ་བ་མ་ལགས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སླད་དུ་གོ་འཚལ་ཏེ་
ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡནའདས་ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཟབ་སྟེ་དེ་ནི་སུས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་མི་བགྱི་
ཅི་ཡང་བསྒོམ་པར་མི་བགྱི་ཇི་ལྟར་ཡང་བསྒོམ་པར་མི་བགྱི་ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་
འགའ་ཞིག་གིས་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མི་བྱེད་པ་དེ་ནི་ཕྱིར་མི་
ལྡོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བདུན་ནོ། །
བདུན་ཡོད་དེ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་དུ་

བསྡུས་པའི་དངོས་པོའི་ཁྱད་པར་གཞི་ལམ་ལ་དམིགས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲུབ་
པའི་འཛིན་པ་དངོས་པོ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། དངོས་མེད་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ལོག་སྟེ་བསྟན་པས་བྱིས་པ་དང་མི་མཐུན་པ་དང་། གཟུགས་ལ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༤༩བ༣ན། ཞོལ། ༢༣༨བ༥ན། བསྒོམ སྐུ། ༢༦༠ན༥ན། སྒོམ བླ། ༢༥༩ན༤ན། བསྒོམ> 2 <མ་ཕྱི། ༢༤༩བ༥ན། དགྱིད ཞོལ། ༢༣༩ན༡ན། སྐུ། ༢༦༠བ༡ན། བླ། ༢༥༩ན༦ན། བགྱིད>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

510

སོགས་པ་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པས་འཁྲུལ་གཞི་བདེན་པ་མེད་པ་དང་། བདེན་པས་སྟོང་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་
ཀྱིས་དོན་དམ་པར་གང་དུ་ཡང་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་
ཆེན་དུ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་

གཞག་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནི་གཞན་དུ་འཆད་པར་འདོད་པས་མ་སྤྲོས་སོ། །དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་དེ་བཞིན་ཉིད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་དེས་རྣམ་མཁྱེན་ལགཞོལ་བའི་བསམ་པས་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ལ་བརྟག་པར་བྱའོ་ཞེས་དང་། ལྷའི་བུ་དག་ནམ་མཁའ་
ཟབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་འདི་ཟབ་བོ་ཞེས་དང་། ཆོས་འདི་དག་ནི་གང་ལ་ཡང་ཐོགས་པ་མ་མཆིས་ཏེ། གཟུགས་ལ་ཐོགས་པ་མ་མཆིས་ཞེས་དང་། ཆོས་འདི་དག་ནི་གཞི་མ་མཆིས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་གཞི་མ་མཆིས་པའི་སླད་དུ་དང་ཞེས་དང་།
གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་འདི་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་ཏེ། ཅི་དང་ཅི་སྟོན་
པ་དེ་ཐམས་ཅད། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་པ་མེད་པ་ལས་བརྩམས་ནས་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་དང་། ལྷའི་བུ་དག་རབ་འབྱོར་ནི་གཟུགས་ཀྱི་
རྗེས་སུ་མ་སྐྱེས། གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་མ་སྐྱེས། གཟུགས་ཀྱི་དེ་
བཞིན་ཉིད་ལས་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་མ་སྐྱེས་ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་ཉིད་ནས་ཡང་དག་པའི་མཐའི་བར་འདི་དག་ཟབ་སྟེ། དེ་ལ་གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

511

དེ་བཞིན་ཉིད་མི་དམིགས་ཏེ། གང་གི་ཚེ་གཟུགས་མི་དམིགས་པ་དེའི་ཚེ་གཟུགས་
ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དམིགས་པར་ལྟ་ག་ལ་འགྱུར་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་བཞི་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞེད་དོ། །དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གིས་ཚ་རེག་གིས་མེ་མཚོན་པའི་མཚན་གཞི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་
དག་ཤེས་ཁྱད་བྱེད་པ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་བཞིན་དུ་མཚོན་པས་
ནའོ། །གསུམ་པ་གྲངས་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན། ཤེས་མཚན་ཞེ་བརྒྱད། ཁྱད་པར་བཅུ་དྲུག །བྱེད་པ་བཅུ་གཅིག །ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པས་སྤྱིརགཅིག་ཏུ་བསྡོམས་ན་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ནས་བཟུང་སྟེ། རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། བསྐལ་བ་གྲངས་མེད་གསུམ་ནས་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མ་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། རྒྱུད་སྨིན་

བྱེད་ཀྱི་ལམ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་རྟོགས་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ལ། ལམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། ལམ་གྱི་ཆིངས་ལྔར་བསྡུས་ནས་དེ་ལ་མཁས་པའི་གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་ལྡན་པ་ཁོ་ན་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྦྱོར་བ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་མཚོན་
ཏེ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་འབྱུང་བས་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ།
རྩ་བ། མཚན་མེད་རབ་ཏུ་སྦྱིན་ལ་སོགས། །ཡང་དག་སྒྲུབ་ལ་མཁས་པ་ནི། །རྣམ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

512

པ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་འདི་ལ། །ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པར་འདོད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདི་ལ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་ནས་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་མགོ་རྩོམ་པའི་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འདི་ཡིན་པར་འདོད་དེ། དོན་དམ་པར་མཚན་མ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་རབ་ཏུ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་
ནས་རྣམ་མཁྱེན་ལ་ཐུག་པའི་བར་རང་རྒྱུད་ལ་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་མཁས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་ནིའོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདི་ལ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་ནས་འཚང་རྒྱ་བའི་
ལམ་གྱི་རིགས་རྫོགསཔའི་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །གང་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་མེད་པར་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་
ཤེས་པའི་རྣམ་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་

མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ཐུག་པ་རྣམས་ཚད་མས་རྟོགས་ནས་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་གྱིས་རང་

གི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པར་མཁས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་ནིའོ། །དེ་ཡང་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་གི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིགས་མཐའ་དག་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྒྲོ་
འདོགས་ཆོད་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཉམས་སུ་བླངས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཀུན་ལ་མྱོང་བ་སྐྱེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་ནས་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་
གྱི་མགོ་བརྩམས་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ཐར་པ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

513

ཆ་མཐུན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཉམས་སུ་མྱོང་བ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་གཏན་བྱང་བར་འདོད་པའི་རྣམ་
པ་ཅན་གྱི་སྙིང་རྗེ་”ངམ1

་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་འཇུག་པ། དཔེར་ན་མ་བུ་གཅིག་པ་ལ་
བརྩེ་བ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་པ་ནས་སྙིང་རྗེ་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལ་དཔགས་ནས་
ལམ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་མྱོང་བ་ཐོན་པའི་ས་མཚམས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་བསམས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འདྲིས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཡང་། དེའི་ལག་
རྗེས་ཀྱིས་དངོས་པོ་འདི་རྣམས་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་ཡིད་ངོར་སྣང་ཞིང་། ད་ལྟར་གྱི་སྣང་བ་འདི་ཕུབཏབ་ན་འགྲོ་བ་ལྟར་ཡིད་ངོར་སྣང་བ་ལ་”བརྟན

2

་པ་ཐོབ་པ་ནས་བསམས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྟོང་
ཉིད་སྒོམ་པའི་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ཞེས་བྱའི། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་མཚན་ཉིད་པ་ནི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་སོ། །རང་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཀུན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་མཚན་མ་མེད་པར་
ཤེས་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་སྨོས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྦྱིན་སོགས་རང་རྒྱུད་ལ་སྒྲུབ་པར་མཁས་པ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། སངས་རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་དང་། །

1 <མ་ཕྱི། ༢༥༡བ༥ན། དང ཞོལ། ༢༤༠བ༥ན། ངམ སྐུ། ༢༦༢བ༡ན། དང བླ། ༢༦༡ན༥ན། ངམ><མ་ཕྱི། ༢༥༡བ༥ན། དང ཞོལ། ༢༤༠བ༥ན། ངམ སྐུ། ༢༦༢བ༡ན། དང བླ། ༢༦༡ན༥ན།
ངམ>

2 <མ་ཕྱི། ༢༥༢ན༡ན། ཞོལ། ༢༤༣ན༢ན། སྐུ། ༢༦༢བ༣ན། བརྟེན བླ། ༢༦༡བ༡ན། བརྟན>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

514

གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ། ལམ་སྤྱིའི་ཆིངས་ལ་མཁས་པའི་ཚད་དང་། དེ་ལ་མཁས་པའི་རྒྱན་གྱི་གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་
བསྐྱེད་དུ་བསྟན་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་ནི། སངས་རྒྱས་སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་བཅས་པ་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང་། དང་བའི་དད་པ་ཐོག་མར་བསྐྱེད་ནས་དེ་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པ་ནི་དད་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་དད་པ་སྔོན་འགྲོ་མ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དད་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་མཐའ་དག་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དད་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ཡང་དང་
ཡང་དུ་འདྲིས་པར་བྱེད་པ་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་ཚུགས་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །སྐྱབས་འགྲོ་གཙོ་བོའི་དོན་དུ་བསྟན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་

ངོསབཟུང་བའི་ཆེད་དུ། དད་པ་ལ་མཁས་པ་དང་པོ་བསྟན་ཏོ། །མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་དང་
ཐབས་མཁས་དང་མ་བྲལ་བར་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་དང་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡིད་ལ་སེམས་ཀྱང་མཚན་མར་མི་བྱེད། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ལ་མཚན་མར་མི་བྱེད་ན། བྱང་ཆེན་དེ་གཉིས་སུ་མི་ལྟུང་ཞིང་མ་སྨས་མ་ཉམས་པར་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་དངོས་ཀྱི་དོན་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བདག་པོར་གྱུར་པའི་དྲན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་
པའི་དྲན་པ་དང་། ཞེས་སྨོས་ལ། འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒོ་ལ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

515

མཁས་པའི་ཚད་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྣམ་མཁྱེན་ཡང་དང་ཡང་དུ་དྲན་པའི་དྲན་པ་ཁྱད་པར་བ་ལ་མཁས་པའི་ཡན་ལག་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་དང་ཐབས་མཁས་དང་མ་བྲལ་བ་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བླ་མེད་
རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་ཐེ་ཚོམ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། སྦྱིན་སོགས་སྤྱོད་ཡུལ་བརྩོན་འགྲུས་དང་། །བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་དྲན་
པ་དང་། །

གཉིས་པ་ལ། སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་བསླབ་པ་དང་། ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ལ་བསླབ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་
རྩོམ་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་མཐའ་དག་ལ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ། །མདོ་ནི་བྱང་ཆེན་དེས་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་ནས་སྦྱིན་པ་བྱིན་ཡང་མཚན་མར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་སོ། །སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་དོན་ནི།
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱང་སྤྱོད་པ་ལ་ནན་ཏན་གྱིས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པར་མི་བྱེད་ན།
བསམ་པ་བཟང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་ཐོབ་པར་གསུངས་
པས་སྤྱོད་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་རེ་རེ་ལ་སློབ་པ་ན་ཡང་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཁྱད་

པར་དུ་བྱ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའོ། །
རྩ་བ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཏིང་འཛིན་དང་། །ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པ་ནི། ཞི་
གནས་ཐུན་མོང་བ་ནི། དེ་བའི་སྐུ་གཟུགས་སོགས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་གཟུགས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

516

བརྙན་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་ལ་བརྟེན་ནས་གོམས་པར་བྱས་པས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྟེན་མི་དགོས་པར་རྩོལ་མེད་དུ་
འཇུག་ཅིང་། ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་བསྒྲུབ་
པའོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསམ་གཏན་ནི། སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་པ་ལ་འདིའོ་སྙམ་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ས་ལྔ་པར་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་སོགས་སོ། །མདོ་
ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་འདི་ལྟར་བྱང་ཆེན་དེས་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་གང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་དང་གང་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་དང་། གང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་བགྱི། གཟུགས་

ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་གང་ཡང་དམིགས་པ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་རྣམ་ལྔ། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྣོན་པོ་ཡིས། །གཉིས་པ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པ་ནི། ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ཡུལ་རྣམ་པ་ལྔ་ལ་མཁས་པའོ། །ཇི་ལྟ་བ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཇི་སྙེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ཀ་འདིར་བསྟན་ལ། ཇི་སྙེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ནི། ཚོགས་ལམ་ནས་ཀྱང་ཡོད་ལ། ཇི་ལྟ་བ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ནི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་ཐོབ་ལ། དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་འདྲེན་ནུས་པ་ནས་ཐོབ་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་ནི་ལྷའི་བུ་དག་ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

517

མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། ངས་གང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའམ། གང་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའམ། གང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་ཆོས་གང་ཡང་མ་དམིགས་སོ་ཞེས་སོ། །འདི་དག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་ནི། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
རྩ་བ། རྟོགས་སླ་རྟུལ་པོས་རྟོགས་དཀར་བཞེད། །
གཉིས་པ་ནི། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་དབང་པོའི་རིམ་པས་
གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ཡིས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པར་སླ་བ་དང་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྟུལ་པོས་རྟོགས་དཀར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་
ནི་འབྱུང་བར་དཀའ་ཞེས་གསུངས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་གསུངས་པའི་
དོན་བདག་གིས་འཚལ་བ་དང་སེམས་པ་ལྟར་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་མི་དཀའོ་ཞེས་དང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་རྣམ་གྲངས་དེས་ན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོནཔར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་དཀའ་སྟེ་ཞེས་སོ། །རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ། དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་།
ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དབང་པོ་འབྲིང་པོ་ཟུར་དུ་འཆད་པ་དང་། རྟུལ་པོ་ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་སོགས་ནི་གཞུང་གི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཆད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཐེག་པ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

518

ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་ཤུགས་དྲག་”ཞེན

1
་

དང་། བརྩོན་འགྲུས་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་ནས་ཤེས་རབ་མཚན་ཉིད་རྫོགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་

ཁྱད་པར་རོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱིས་ལམ་བགྲོད་པའི་ཁྱད་པར་དང་། ཤུགས་ལ་འཕངས་པའི་དོན་ཏོ། །
དང་པོ་ནི། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་སེམས་དཔའ་དེ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་
རྣམ་པ་ལྔ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་དང་སྦྱིན་པ་སོགས་མཐའ་དག་ལ་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། བསམ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་

བསྡུས་པའི་དྲན་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་རྣམ་པ་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྒྱན་གྱི་གདུལ་བྱ་གཉིས་ཀ་དད་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་པར་མཚུངས་པ་དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི། རྒྱན་གྱི་གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་
འཐོབ་པསླ་བར་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དད་པ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་དབང་པོ་རྣོན་པོས་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པར་སླ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་དེ་དག་ཉིད་རྟུལ་པོས་ནི་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པར་དཀའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །དད་སོགས་ཆེན་པོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། དད་སོགས་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་ཐེག་པ་ཆུང་འབྲིང་ཡིན་

1 <མ་ཕྱི། ༢༥༤ན༢ན། ཞན ཞོལ། ༢༤༣ན༣ན། ཞེན སྐུ། ༢༦༤བ༦ན། བླ། ༢༦༣བ༣ན། ཞན>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

519

གྱི། མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ལམ་ལ་གནས་པའི་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དབྱེ་
བ་བྱེད་པ་སོགས་ནི་གཞུང་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཆད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ནི། རྩ་བའི་དངོས་བསྟན་འདིའི་ཤུགས་ཀྱིས་ན་དད་སོགས་འབྲིང་པོ་ཐེག་པ་འབྲིང་པོ་ལ་གནས་པའི་ཚོགས་ལམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་ལ་དད་སོགས་ཆུང་ངུ་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་ལ་གནས་པའི་ཚོགས་ལམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཅིང་རྟོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །རྩ་བས། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་དེ་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་ཡིན་ཏེ། དད་སོགས་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་རྣོ་རྟུལ་གྱིས་བླ་ན་མེད་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དཀའ་སླའི་ཁྱད་ཞུགས་པར་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ཤུགས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་འཆད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་པ་དྲུག་གི་གོ་རིམས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པའོ། །དངཔོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཐར་པའི་ཞེས་སོ། །འདིར་བསྟན་པའི་མངོན་རྟོགས་དག་”

1

་ས་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་འབྲེལ་བ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། ཚོགས་ལམ་ལ་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེའོ། །ཞེས་འདིར་མཚམས་སྦྱར་བ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། དྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདིར། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་

1 <མ་ཕྱི། ༢༥༥ན༡ན། +པ ཞོལ། ༢༤༤ན༢ན། -པ སྐུ། ༢༦༥བ༦ན། བླ། ༢༦༤བ༢ན། +པ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

520

བསྔགས། །དེ་དག་ཉིད་ལ་སེམས་མཉམ་སོགས། །རྣམ་པ་དག་ནི་བཅུར་བཤད་དོ། །བདག་ཉིད་སྡིག་པ་ལས་ལྡོག་ཅིང་། །སྦྱིན་ལ་སོགས་ལ་གནས་པས་གཞན། །དེ་
དག་ལ་ནི་འགོད་པ་དང་། །བསྔགས་པ་བརྗོད་དང་མཐུན་པ་ཉིད། །རྩེར་གྱུར་དེ་བཞིན་བཟོད་པ་ནི། །རང་གཞན་རྟེན་ཅན་བདེན་ཤེས་པ། །ཆོས་མཆོག་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་རྣམས། །སྨིན་བྱེད་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོ་བ་གསུམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་
པ་སྐབས་འདིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་བསྔགས་ཤིང་མདོ་ལས་བརྗོད་དེ། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་མཉམ་པར་ལྟ་བ་སོགས་རྣམ་པ་དག་ནི་བཅུར་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་དྲུང་དུ་གནས་པར་བྱ། བྱམས་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པར་བྱ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་དང་། ཕན་པ་
དང་ཁོང་ཁྲོ་བ་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་འཚེ་བ་མེད་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲུང་

དུ་ཕན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གནོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པར་མི་བྱའོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲུང་དུ་མི་འཚེ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་
དང་། བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ངེས་པར་འདོད་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་དྲུང་དུ་ཕ་དང་མ་དང་ཞེས་པ་ནས་གཉེན་དང་མནག་གི་གཉེན་མཚམས་ཀྱི་སེམས་

བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །རྩེ་མོར་གྱུར་པ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྩེ་མོ་ལ་གནས་པ་བདག་ཉིད་སྡིག་པ་མི་དགེ་བ་བཅུ་ལས་ལྡོག་ཅིང་སྦྱིན་སོགས་ལ་གནས་པས་སེམས་ཅན་གཞན་དེ་དག་ལ་ནི་འགོད་པ་དང་མ་བསྐུལ་བར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

521

ཞུགས་པ་ལ་བསྔགས་པབརྗོད་དང་མཐུན་པས་དགའ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་

དམིགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བདག་ཉིད་སྲོག་གཅོད་ལས་ལྡོག་པར་བྱ། གཞན་ཡང་སྲོག་གཅོད་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐུལ་བར་བྱ། དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ལེགས་པ་བརྗོད་པར་བྱ། གཞན་གང་དག་དེ་ལས་ལྡོག་པ་དེ་དག་གི་ལེགས་པ་བརྗོད་ཅིང་མཐུན་པར་དགའ་བར་བྱ་སྟེ་ཞེས་དང་། བདག་ཉིད་ཀྱང་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་
པར་བྱ། གཞན་ཡང་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐུལ་བར་བྱ་ཞེས་དང་།
བདག་ཉིད་ཀྱང་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ། གཞན་ཡང་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐུལ་བར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་བཟོད་པ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞི་ཤེས་པ་ལ་རང་གནས་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་རྟེན་ཅན་དེ་
ལ་འགོད་པས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བདག་ཉིད་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བར་བྱ་ཞེས་སོ། །ཆོས་མཆོག་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་གྲོལ་
བར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས་དམིགས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བདག་གིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་གནས་ནས་མངོན་པར་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་དང་། བདག་ཉིད་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་སོ། །

དྲོད་སོགས་བཞི་བཤད་པ།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

522

བཞིའི་དང་པོ་དྲོ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་འདི་ལ་དྲོ་བར་གྱུར་པ་ནི་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་ལདམིགས་པ་ནི་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་སྡང་གིས་རིས་སུ་བཅད་ནས་འཛིན་པ་འགོག་པའི་བཏང་སྙོམས་བསྒོམ་པ་མཉམ་པའི་སེམས་དང་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱམས་པ་དང་། ཕུགས་སུ་ཕན་པ་དང་ཀུན་ནས་མནར་
སེམས་ཀྱིས་ཁོང་ཁྲོ་བ་མེད་པ་དང་། མཐོ་མི་འཚམ་པས་རྣམ་པར་འཚེ་བ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྔས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེས་པ་དང་བུད་
མེད་རྒན་པ་ལ་ཕ་དང་མའི་སེམས་དང་། མཉམ་པ་ལ་སྤུན་དང་སྲིང་མོའི་སེམས་དང་།
གཞོན་པ་ལ་བུ་དང་བུ་མོའི་སེམས་དང་། ཕན་ཚུན་ཡིད་ཕེབས་པ་བཤེས་དང་། ཡིད་བརྟན་པ་གྲོགས་ཀྱི་སེམས་དང་། རུས་གཅིག་པ་གཉེན་དང་། མི་གཅིག་པ་མནག་གི་
གཉེན་མཚམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་ལྔས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།

ཆུང་འབྲིང་སོ་སོར་བཅད་པ་མཚོན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་

དམིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་དག་གིས་ནི། སྙིང་རྗེ་སྒོམ་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱམས་པ་བསྒོམ་པ་དང་། དེའི་རྒྱུར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
མར་ཤེས་པ་དང་། དྲིན་དྲན་པ་དང་། བྱས་པ་གཟོ་བ་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་སྔོན་དུ་བཏང་
སྙོམས་བསྒོམ་པ་རྣམས་བསྟན་ཏོ། །
གཉིས་པ་རྩེ་མོ་ནི། རྩེ་མོར་གྱུར་པ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ནི་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན། མི་དགེ་བ་གྲངས་བཞིན་དུ་སྤོང་བའི་སྒོ་ནས་ལྡོག་པ་ལ་རང་ཉིད་གནས་ནས་གཞན་རྣམས་སྡིག་པ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། དགེ་བ་ལ་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་ཞུགསཔའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

523

བདག་ཉིད་ཅན་དེའི་སྒོ་ནས་རང་ཉིད་གནས་ནས་གཞན་དགེ་བ་ལ་གནས་པ་དག་ལ་སྦྱོར་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། གང་ཟག་གཞན་བདག་ཉིད་དེ་བཞིན་དུ་མ་བསྐུལ་བར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང་། མཐུན་པར་བྱེད་པ་ལ་དགའ་བ་བསྒོམ་པ་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ནི། རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ནི་རྩེ་མོའོ། །
གསུམ་པ་བཟོད་པ་ནི། རྩེ་མོར་གྱུར་པ་ལ་འགོད་བྱེད་རང་དང་འགོད་བྱ་གཞན་
གྱི་རྟེན་གྱི་དབྱེ་བས་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དག་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞན་
དགེ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་མ་བསྐུལ་བར་ཞུགས་པ་ལ་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང་། རབ་ཏུ་དགའ་བས་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་
བདེན་པ་བཞི་ཤེས་པ་ལ་གནས་ནས་གཞན་གྱི་རྟེན་གྱིས་བདེན་བཞི་ཤེས་པ་ལ་
འགོད་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ནི་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་
མ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཆུང་འབྲིང་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་གསལ་བར་མ་སྦྱར་ཡང་།
གསུམ་གའི་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་དོན་ཚང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་ནི། སྔ་མ་བཞིན་དུ་རང་དང་གཞན་གྱི་རྟེན་ཅན་ཁོ་ན་
རང་ཉིད་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་། གྲོལ་བར་བྱེད་པ་ལ་རང་གནས་ནས་
གཞན་དག་དེ་ལ་འགོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་ཏེ།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། མི་འཐད་པའི་ཕྱོགས་སུན་དབྱུངབ་དང་། ལེགས་པར་གནས་པའི་ཕྱོགས་བཞག་པ་དང་། འགལ་བ་སྤང་བའོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

524

དང་པོ་ནི། གཞུང་འདི་ལམ་གསུམ་གྱིས་ཟློས་སྤོང་ལ་ཡང་ཅུང་ཟད་སྦྱར་དུ་རུང་
མོད་ཀྱང་དེ་འབའ་ཞིག་ལ་འཆད་པ་ནི་སྐབས་དོན་བོར་བའི་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ཐ་མ་གཉིས་ལ་དོགས་
པ་ཤས་ཆུང་ཞིང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་པོ་དྲུག་གི་གོ་རིམས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུད་འགྲེལ་དུ། ལམ་རྐྱང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་གོ་རིམས་རང་ལུགས་སུ་བཞག་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་
འདིར་ལུགས་དེ་བཀག་ནས་གོ་རིམས་གཞན་དུ་མཛད་པ་དང་། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ཆོས་

སྐུའི་མཚམས་སྦྱར་དུ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ལ་ལམ་རྐྱང་པའི་ལུགས་མཛད་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་། འདིར་བཤད་པའི་ལམ་ཁུག་པ་དང་དོན་གཅིག་པར་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་སྐབས་

གཞན་དུ་མར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྡུད་འགྲེལ་ནས་བཤད་པ་དེ་ཡང་། སློབ་དཔོན་
རང་གི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་སྔ་མ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་བཀོད་པ་ཙམ་ཞིག་
མཛད་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །དེ་ཡང་ལུགས་དེ་ལ་འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་སུ་ཆེད་དུ་དགག་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་གཞུང་འདི་ཟློས་པ་སྤང་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་བྱས་ནས། འདི་མན་ཆད་ཀྱིས་སྦྱོར་ལམ་དང་མཐོང་ལམ་དག”1

་སའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་
ལ་བཏགས་པར་འཆད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་སུན་འབྱིན་པའམ། ཡང་ན་
འགྲེལ་ཆེན་གྱི་བཤད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟོགས་པའི་རྣམའགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། དགག་
པ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
འདིར་བཤད་པ་དང་། རྩེ་མོའི་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་འཆད་པ་ན། དེ་གཞན་དག་

1 <མ་ཕྱི། ༢༥༧ན༦ན། +པ ཞོལ། ༢༤༦ན༦ན། -པ སྐུ། ༢༦༨ན༦ན། བླ། ༢༦༦བ༦ན +པ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

525

ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། བག་ལ་ཉལ་ཀུན་འཇོམས་པ་དང་། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བཤད་པ་ཙམ་གྱིས་

སྦྱོར་ལམ་བཏགས་པ་བར་འགྱུར་ན། སྐབས་དང་པོའི་སྦྱོར་ལམ་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། སྒོམ་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། མཚན་དག་པ་དང་། ཞིང་དག་པ་དང་། དཔའ་བར་འགྲོ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམ་པ་དང་། ལུང་སྟོན་པ་དང་། རློམ་པ་ཟད་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སོགས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་རྒྱུ་ལ་གནས་པ་ཙམ་དང་། མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་བསྒོམ་པ་དང་། ལྐོག་ཏུ་ལུང་སྟོན་པ་སོགས་ལ་
འཆད་ན། ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་པའི་ལན་བྱ་རོག་གིས་ཟོས་པ་ནི་མེད་དོ། །འགྲེལ་ཆེན་དུ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་རྟོག་པ་རྩེ་མོས་བསྡུས་པའི་
མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱར་བཤད་ལ། “བཏགས

1

་པ་བར་འདོད་པ་ལྟར་
ན་ས་དང་པོ་ནས་བདུན་བའི་བར་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་གཉེན་སྐབས་གང་དུ་ཡང་དངོས་
སུ་མ་བསྟན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ན། དེ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་
དེ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། བཤད་མ་ཐག་པའི་ཆོས་མཆོག་གི་སྐབས་སུ། ཐེག་པ་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ནས་ཆོས་མཆོག་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་”བརྩོད

2

་པ་ལ་ཉན་ཐོས་རང་དོན་བསྒྲུབ་པ་
དང་། བྱང་སེམས་གཞན་དོན་རིམས་ཀྱིས་སྒྲུབཔའི་ཁྱད་ཡོད་པའི་ལན་འགྲེལ་ཆེན་དུ་མཛད་ཀྱི། སྐབས་འདིར་ནས་བཤད་པ་སྦྱོར་ལམ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མ་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་རྫོགས་པའི་མཚམས་སུ་སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༥༧བ༤ན། ཞོལ། ༢༤༦བ༥ན། བརྟགས སྐུ། ༢༦༨བ༥ན། བླ། ༢༦༧ན༥ན། བཏགས>
2 <མ་ཕྱི། ༢༥༧བ༦ན། བརྩད ཞོལ། ༢༤༧ན༡ན། བརྩོད སྐུ། ༢༦༨བ༦ན། བླ། ༢༦༧བ༡ན། བརྩད>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

526

འདུན་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
ད་ནི་མི་སློབ་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་
གསུངས་པ་ཡང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པ་ལ་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་སྐབས་སུ་ཡང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ནི། རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང་འབྲེལ་བས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སོགས། སློབ་དཔོན་
གྱི་བཞེད་པ་དང་འགལ་བ་མཐའ་ཡས་ཤིང་། འདི་མན་ཆད་ཀྱིས་སྦྱོར་མཐོང་སློབ་
དཔོན་གྱིས་མཚན་ཉིད་པར་བསྒྲུབ་པ་མ་གཏོགས་བརྟགས་པ་བར་བཤད་པ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་དོ། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བཤད་པ་འདི་ཐམས་ཅད་གཞུང་འདིའི་ཚིག་དོན་ལེགས་པར་འཆད་མ་ཤེས་པས་ནོངས་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དྲུག་གི་གོ་རིམས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་ཡིན་པས་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་བླ་མ་གསེར་གླིང་པས་གོང་
མའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་དང་། འོག་མའི་ངེས་ཆ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་གོང་འོག་གཉིས་ཀ་ལ་ཕན་ཚུན་དུ་སྦྱར་བར་བྱ་བར་གསུངས་པ་
དང་། ཟག་པ་མེད་པ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྐབས་སུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པའིཐ་སྙད་
དུ་གསུངས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་བོའི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་མཁྱེན་པ་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་གནས་སྐབས་འབའ་ཞིག་ཏུ་རྒྱུན་
གཅིག་ལ་སྒོམ་གྱི། དེ་ཕན་ཆད་དུ་མི་སྒོམ་པའི་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དགག་པར་བྱ་བའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

527

ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དགག་ནུས་ཏེ། སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་གྱི་

གནས་སྐབས་སུ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་
སོ། །དེར་ཐལ། རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་བོའི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་
སྐབས་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པར་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་གསུམ་གར་སྒོམ་ཞིང་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ལ་སོགས་པ་ལམ་ཤེས་དང་
གཞི་ཤེས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་
གྱི་ཐ་སྙད་གསུངས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་མི་རྟག་
སོགས་ཀྱི་གཞི་ཐམས་ཅད་ལམ་གསུམ་གའི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་སྒོམ་པའི་དབྱེ་བས་ལམ་གསུམ་ག་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་
སྒོམ་ལམ་མོ། །དེ་ཡང་ལམ་ཤེས་ས་དང་པོ་ནས་དྲུག་པའི་བར་འབའ་ཞིག་དང་། གཞི་ཤེས་ས་བདུན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཅིག་ཅར་རྒྱུན་གཅིག་ལ་སྐྱེ་བ་དགག་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །
རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པ་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ལ་ནི། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་མིང་
གི་ཐ་སྙད་དུ་གསུངས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པརཤེས་པར་བྱའོ། །རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ས་བརྒྱད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྒོམ་གྱི། གཞན་དུ་མི་སྒོམ་པའི་ཅིག་ཅར་
རྒྱུན་གཅིག་ལ་སྐྱེ་བ་དགག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་དེ་འབའ་ཞིག་ཏུ་
ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དགག་ནུས་པར་ཐལ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་གོང་ནས་གོང་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

528

གིས་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ཆ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་འཛིན་སྟངས་ལ་ཉོན་
མོངས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་གྱིས་

བསྡུས་པ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་
རྩེ་སྦྱོར་དང་། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་ལམ་གསུམ་ག་མཚན་ཉིད་པ་གསུངས་
པའི་དགོས་པ་ཡང་། རྩེ་སྦྱོར་ས་དགུ་པ་དང་། བཅུ་པའི་སྟོད་འབའ་ཞིག་དང་། མཐར་
གྱིས་སྦྱོར། ས་བཅུ་པའི་སྨད་འབའ་ཞིག་གི་སྐབས་སུ་ཅིག་ཅར་རྒྱུན་གཅིག་ལ་སྒོམ་པའི་ལོག་རྟོག་བཀག་ནས་ལམ་གསུམ་གའི་གནས་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། སྐད་ཅིག་མ་དང་ཆོས་སྐུ་ལ་ནི། དོགས་པའི་གནས་མེད་པས་མ་སྨོས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་རྟོག་པ་རྣམས་ནི་སྔོན་ཉིད་སྤངས་པར་གྱུར་པས་ཇི་ལྟར་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་པའི་གནས་
སྐབས་འདི་ལ་སྤོང་བར་བསྟན་ཅེ་ན། དེ་ནི་ཉེས་པ་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་ལས་གསང་བ་ཕྲ་མོ་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་ཆེན་པོ་ལགེགས་བྱེད་པའི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དག་དང་། དེའི་ས་བོན་ནི་ས་བཅུ་པ་ལ་སྤོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་བས་ན་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་དག་པར་བཅད་པས་རྒྱུ་ཅན་གཟུང་བ་དང་
འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི། རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་ལ་

རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་ས་བཅུ་དང་འབྲེལ་བའི་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

529

པ་ལ་ངེས་པར་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དག་ཏུ་ནི་རེས་འགའ་བའི་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་འཆད་དོ། །གཞན་དག་གིས་ལུང་དེའི་དོན་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟོགས་པར་གསལ་ཏེ། དེ་ནི་ས་བཅུ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་གཉིས་གཉིས་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ་གསང་བ་ཕྲ་མོའི་གནས་པ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་ཆེན་པོའི་ལས་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་གཉིས་
ཀྱི་ས་བོན་ས་བཅུ་པའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཞིང་། དེ་སྐབས་དེར་ཟད་པར་སྤོང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་རྩེ་སྦྱོར་དག་པ་སའི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་འཆད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
འགྲེལ་ཆེན་མ་དག་པ་ཁ་ཅིག་ཏུ་གོང་འོག་གཉིས་ཀ་ས་བཅུ་པ་ཞེས་པ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་ཏུ་སྔ་མ་ཡང་ས་བཅུ་ལ་སྤོང་ཞེས་པ་ནི་དོན་མིན་ཏེ། སྔ་མ་ས་བཅུ་པ་དང་། ཕྱི་མ་ས་བཅུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཞེས་འབྱུང་བ་དག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ལུང་
འདིའི་དོན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་རྣམ་རྟོག་རྣམས་
དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་འཛིན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་པས་ན། རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་དག་ནི་མངོན་གྱུར་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པས། འདི་ཕལཆེར་སྦྱོར་ལམ་གྱི་

སྐབས་སུ་སྤངས་ཟིན་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅི་ལྟར་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་
སྦྱོར་དང་། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱར་བསྟན། དེར་ནི་ས་བོན་འབའ་ཞིག་སྤོང་
བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་རྩོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ལམ་མངོན་གྱུར་ཙམ་སྤངས་པ་ནི། རེས་འགའ་བའི་སྤོང་བ་ཡིན་གྱི། སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས་སྤངས་པ་
མ་ཡིན་ལ། མཐོང་སྒོམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྟོག་པའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་གྱུར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

530

ཡང་འཇོམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ས་བཅུའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱིས་རིམ་གྱིས་སྤོང་
བར་བྱེད་ཅིང་། ཀུན་རྨོངས་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་ས་བཅུ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མ་བསྟན་ན་སྤང་བྱ་གང་གི་ས་བོན་ཡིན་པ་ཡང་མི་རྟོགས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་ཙམ་ལ་ཟེར་བ་
ཡིན་གྱི། ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་ལ་འཆད་པ་དོན་མིན་ནོ། །གསུམ་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་རྟོགས་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་ལ། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་དང་། སྐུ་གསུམ་སྒྲུབ་བྱེད་
ཀྱི་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་བཤད་པའོ། །

རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དོན་དང་། རྟགས་ཀྱིས་དཔོག་པའི་ཚུལ་
ལོ། །
དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་རིགས་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཡང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལམགཞན་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྲོ་ཞིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ལས་ཉམས་པ་མི་སྲིད་པས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་
ངེས་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཡང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དང་ལྡན་པ་མི་བཞག་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བའི་སྔོན་དུ་སྙིང་རྗེ་དང་། བཟོད་པ་དང་ནི་མོས་པ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

531

དང་། །དགེ་ལ་ཡང་དག་སྤྱོད་པ་ནི། །རིགས་ཀྱི་རྟགས་སུ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་སྔ་རོལ་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་

རྗེ་ཆེ་བ་དང་། བཟོད་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཡང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པར་མི་བཞག་གོ །དེས་ན་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རྟགས་དེ་དག་དང་ལྡན་པ་ནས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་
ཐོབ་པར་བཞག་ལ། དེ་ལ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ནས་ནི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་དང་། འབྲིང་པོས་མཐོང་ལམ་དང་། དབང་པོ་ཇི་ལྟར་རྟུལ་ཡང་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ །
གཉིས་པ་ནི། བསམ་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་དོན་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བསམ་པ་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པ་དང་། སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་”རྟོགས

1

་པ་བརྟན་པོ་དང་ལྡན་པའོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིགས་ཚང་བ་སྟོན་པའི་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་རྟགས་ལས་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པར་དཔོག་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་མི་བཟོད་པའི་ལུས་
ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བ་དང་། མིག་ནསམཆི་མ་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཁྱད་

པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་ལས། དེ་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཐབས་ཁྱད་པར་
ཅན་དང་ལྡན་པར་དཔོག་གོ །ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་རྟགས་

1 <མ་ཕྱི། ༢༦༠བ༥ན། རྟགས ཞོལ། ༢༤༩བ༦ན། སྐུ། ༢༧༢ན༡ན། བླ། ༢༧༠ན༥ན། རྟོགས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

532

ལས་སྔར་བཤད་པའི་བསམ་པ་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་
ནུས་པ་མཐུ་ཅན་གྱིས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་རུང་དཔོག་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་
ལས། རྣམ་པ་དང་། རྟགས་དང་། མཚན་མ་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་བཟུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་ཐད་དུ་འགྲེལ་ཆེན་དུ། གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ནུས་པའི་རྒྱུ་ཡིས་འབྲས་སྐྱེ་པར། །རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ། །དོན་གཞན་ལ་ནི་མི་ལྟོས་ཕྱིར། །དེ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་བརྗོད། ཅེས་བྱ་
བའི་ཚུལ་གྱིས་དཔོག་པར་གསུངས་པས་སོ། །ལྷག་མ་གཞན་ནི་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ངེས་པར་
འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འབྱུང་བས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་དོ། །
རྩ་བ། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ནས་བཟུང་སྟེ། །མཐོང་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་དག་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་དག་གནས། །དེ་འདིར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་ཚོགས་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་
དེ། དབང་པོ་རྣོན་པོའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ངེས་འབྱེད་སོགས་ལ་གནས་པ་གསུམ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

533

ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སྲིད་ཞིའི་དགྲ་ལས་རྒྱལ་བའི་དཔའ་བོ་གང་
དག་ཅེས་སོགས་འཆདཔར་འགྱུར་བ་ལ་རྟགས་དེ་དང་དེ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པའི་ཚུལ་
གྱིས་གནས་པ་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་
པའི་དགེ་འདུན་ཡིན་ཏེ། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རྟགས་དེ་དག་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྦྱོར་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་དང་། སྒོམ་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་
རྟགས་སོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྤྱིའི་དྲི་བ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་དང་། བྱེ་བྲག་གི་ལན་རེ་ཤིག་ཅེས་
སོ། །
རྩ་བ། གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་ལྡོག་སོགས་རྟགས། །རྣམ་པ་ཉི་ཤུར་བརྗོད་པ་ཡིས། །ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ལ་གནས་པའི། །ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་འདི། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འདི་ཡིན་
པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་ལྡོག་པ་སོགས་རྟགས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུར་བརྗོད་པ་ཡིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ངེས་
པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་རྣམས་
ཀྱི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་བདེན་ཞེན་ལྡོག་པ་དང་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཉི་ཤུས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

534

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཡང་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། དྲོད་དང་རྩེ་མོ་དང་བཟོད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྟགས་ནི་ཉི་ཤུ་དེ་དག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེརཐལ།
གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་བདེན་ཞེན་ལྡོག་པ་ནས་སངས་རྒྱས་དགྱེས་པ་སྤྱོད་པའི་
བར་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་
རྣམ་པ་དང་རྟགས་དང་མཚན་མ་ཅི་ཙམ་གྱིས་བྱང་ཆེན་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་

ལྡོག་གོ་ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ནམ་གང་གཟུགས་ལས་ལྡོག་པ་དང་ཞེས་པ་ནས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་གི་བར་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ན་དེ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་འདི་
སྙམ་དུ། གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་བསླབ་པ་ལ་སྤྱོད་པ་དེ་དང་མ་བྲལ་ཞིང་། ཤེར་ཕྱིན་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་དག་གིས་སྤྱོད་པ་
དེ་དག་ནི་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལས་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་ཞེས་པ་ནས། །རྣམ་མཁྱེན་གྱི་

བར་ལ་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་སྙམ་ལ། བྱང་ཆེན་སུས་བདུད་ཀྱི་ལས་སུ་རིག་པ་དེ་ནི་
བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་སོ་སྙམ་ལ། རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་དང་རྟགས་དང་མཚན་མ་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆེན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་རིག་པར་
བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་དུ་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྟགས་ཉི་ཤུ་པོ་འདི་དག་གིས་སྦྱོར་ལམ་པ་དབང་རྣོན་
ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དྲོད་ལ་གནས་པའི་རྟགས་རྣམ་པ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

535

བཅུ་གཅིག་དང་། རྩེ་མོ་ལ་གནས་པའི་རྣམ་པ་དྲུག་དང་། བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་རྣམ་པ་གཅིག་གིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དྲོ་བ་དང་། རྩེ་མོ་དང་། བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་མཆོགརྣམས་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་ལྡོག་པ་དང་། །ཐེ་ཚོམ་མི་དལ་ཟད་པ་དང་། །བདག་ཉིད་དགེ་བ་ལ་གནས་ཤིང་། །གཞན་དག་དེ་ལ་འགོད་པ་དང་། །གཞན་
གྱི་རྟེན་ཅན་སྦྱིན་སོགས་དང་། །ཟབ་མོའི་དོན་ལའང་སོམ་ཉི་མེད། །བྱམས་ལུས་སོགས་དང་སྒྲིབ་པ་ནི། །རྣམ་པ་ལྔ་དང་མི་འགྲོགས་དང་། །བག་ལ་ཉལ་ཀུན་འཇོམས་པ་དང་། །དྲན་པ་དང་ནི་ཤེས་བཞིན་དང་། །གོས་ལ་སོགས་པ་གཙང་བ་དང་། །དྲོད་ལ་གནས་པའི་རྟགས་བཅུ་གཅིག་ནི། དྲོད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་ཅི་རིགས་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་དེ་ཡིན་མིན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་མངོན་གྱུར་ཟད་པ་དང་ལྡན་ཏེ།
སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཤེས་
ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་སོ། །ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་། ལས་དབང་གིས་དམྱལ་བ་དང་། ཡི་དྭགས་དང་། དུད་འགྲོར་སྐྱེ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བཀའ་མི་ཐོས་པ་དང་། འཁོར་རྣམ་བཞི་མི་རྒྱུ་བའི་ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

536

ཡིད་དབང་དང་། ལྕེ་དབང་ལ་སྐྱོན་ཞུགས་པས་དབང་པོ་མ་ཚང་བ་གླེན་པ་དང་། ལྐུགས་པའི་དངོས་པོ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ཟད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་སྐྱེ་བའི་
སྨོན་ལམ་གྲུབ་པས་སོ། །བདག་དང་གཞན་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་ཏེ། མྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་སྙིང་རྗེས་ཡིད་གདུངས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་ཡུལ་ལ་འབྲས་བུ་སྨིན་པར་གྱུར་ཅིག་པར་ཡོངས་སུ་
བསྔོས་པའི་སྦྱིན་པ་ལསོགས་པ་དང་ལྡན་ནོ། །བདག་དང་གཞན་དུ་བརྗེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་

སྦྱིན་སོགས་ལ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། ཟབ་མོའི་དོན་ལ་སོམ་ཉི་མི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོས་
ཀྱི་གནས་ལུགས་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པས་སོ། །བྱམས་
པའི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་དང་ལྡན་ཏེ།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་ལྡན་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་མི་ཉམས་པས་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཉིད་དུ་ཞུགས་པས་སོ། །འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་སོགས་སྒྲིབ་པ་ལྔ་དང་མི་འགྲོགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་དོན་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བརྩོན་པའི་སྦྱོར་བ་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པ་ཐོབ་པས་སོ། །མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བ་ངན་པ་ལ་སོགས་པའི་བག་ལ་ཉལ་ཐམས་ཅད་འཇོམས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། སྟོང་ཉི་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་
དག་གི་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་བསྒོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྤྱོད་ལམ་ཀུན་ཏུ་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་ནམ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡུལ་ལ་སེམས་མ་
གཡེང་པའི་སྒོ་ནས་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གནས་མལ་དང་། གོས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་དམ་པས་སྨད་དུ་མེད་པས་གཙང་བ་ཞེས་བྱ་བ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

537

དང་ལྡན་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་གཙང་སྦྲ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
རྩ་བ། ལུས་ལ་སྲིན་བུ་རྣམས་མི་འབྱུང་། །གྱ་གྱུ་མེད་སེམས་སྦྱངས་པ་
ནི། །ལེན་དང་སེར་སྣ་མེད་སོགས་དང་། །ཆོས་ཉིད་ལྡན་པར་འགྲོ་ཉིད་དང་། །སེམས་ཅན་དོན་དུ་དམྱལ་འཚོལ་དང་། །
རྩེ་མོའི་རྟགས་དྲུག་ནི། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་
རྣོན་ཆོས་ཅན། ལུས་ལ་སྲིན་བུའི་རིགས་བརྒྱད་ཁྲི་མི་འབྱུང་བ་དང་ལྡན་ཏེ། མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་འཇིག་རྟེན་རྩེ་མོ་ལ་གནས་པའིསེམས་དཔའ་དབང་འབྲིང་མན་ཆད་ལས་མངོན་པར་འཕགས་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཡོ་སྒྱུས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སེམས་

གྱ་གྱུ་མེད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། དགེ་བའི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་དག་པས་སོ། །ཕྱག་དར་ཁྲོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྦྱང་པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་ལྷག་པར་བསྟེན་པས་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་ལྟ་བ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །ཕྱིན་དྲུག་དེ་དག་དང་འགལ་བ་སེར་སྣ་དང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲུབས་པས་སོ། །བདེན་པས་སྟོང་པས་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བ་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པར་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདེན་སྟོང་དུ་ཡང་དག་པར་སྡུད་
པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཞན་གྱི་དོན་དུ་དམྱལ་བ་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

538

གཞན་མཉམ་པ་དང་། བདག་གཞན་བརྗེ་བ་ལྷག་པར་གོམས་པས་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བུ་གཅིག་པ་ལྟར་བདག་ཉིད་ཀྱི་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
རྩ་བ། གཞན་གྱིས་དཀྲི་བར་མི་བཏུབ་དང་། །ལམ་གཞན་ཉེ་བར་སྟོན་བདུད་
ལ། །བདུད་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་པ་དང་། །སངས་རྒྱས་དགྱེས་པའི་སྤྱོད་པ་སྟེ། །བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་རྟགས་གཉིས་ནི། བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། ལམ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་གཞན་གྱིས་བཀྲིར་མི་གཏུབ་པ་དང་ལྡན་
ཏེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དང་ལྡན་པའི་
ཕྱིར། ཟས་གཅོད་པ་དང་། མེ་ལྔ་བསྟེན་པ་སོགས་ལམ་ལྟར་བཅོས་པ་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་བདུད་ལ། བདུད་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་རྟགས་གཅིག་ནི། དེ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། སྒོ་གསུམ་གྱི་

སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་དགྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐོབ་སྟེ། འཁོར་གསུམ་རྣམ་
པར་དག་པས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །
རྩ་བ། རྟགས་ནི་ཉི་ཤུ་དེ་དག་གིས། །དྲོད་དང་རྩེ་མོ་བཟོད་བཅས་དང་། །ཆོས་མཆོག་རྣམས་ལ་གནས་པ་ནི། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་མི་ལྡོག །
དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཞེས་སོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

539

རྩ་བ། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་ལྡོག་པའི། །མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་འབྲིང་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པའི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། དེས་དྲངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ཉིད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་ཏེ། རྩ་བ་ལྟར་སྦྱར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ཀྱི་དང་པོས་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྐད་ཅིག་མའི་ཞེས་སོ། །རྩ་བ། གཟུགས་སོགས་འདུ་ཤེས་ལྡོག་པ་དང་། །སེམས་བརྟེན་ཐེག་པ་དམན་དག་ལས། །རྣམ་ལོག་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི། །ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་། །

གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། དེ་འདྲའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པའི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་དེས་དྲངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ནི་ཆོས་ཅན། བློ་ལྡན་དབང་པོ་འབྲིང་པོ་མཐོང་བའི་ལམ་གནས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། དེ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་
སོགས་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོགས་པ་གཅོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞིའི་དང་པོ་སྡུག་བདེན་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་རྣམ་པ་ནི། མཐོང་ལམ་ལ་གནས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

540

པའི་སེམས་དཔའ་དབང་འབྲིང་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སུ་བདེན་པར་རྟོག་པ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་ལྡོག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། དོན་དམ་པར་རང་གི་
མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བརྟན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་དེ་
གཉིས་ལས་མི་ཉམས་པར་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་

སོ། །ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་སེམས་རྣམ་པར་ལྡོག་པ་དང་
ལྡན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲུབས་པས་རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པའི་ཕྱིར། བསམ་

གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་ཀྱང་གཟུགས་ཁམས་ལ་སོགས་པར་ལས་དེའི་དབང་གིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའི་ནུས་པའི་ཡན་ལག་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
གྱིས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཐུས་ཟད་པའི་ཕྱིར། བཞི་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་
པ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། ལུས་སེམས་ཡང་བ་ཉིད་དང་ནི། །འདོད་པ་སྤྱོད་ལ་ཐབས་མཁས་དང་། །རྟག་ཏུ་ཚངས་པར་སྤྱོད་ཉིད་དང་། །འཚོ་བ་རྣམ་པར་དག་ཉིད་དང་། །གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་དབང་འབྲིང་ཆོས་ཅན། ལུས་དང་སེམས་ཡང་བ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། མཐོང་སྤང་མི་དགེ་བའི་ས་བོན་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་

དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཁྱིམ་ནགནས་ཀྱང་འདོད་ཡོན་ལ་སྲེད་པའི་མངོན་པར་ཞེན་པ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

541

མེད་པར་འདོད་པ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཐུས་དེ་ལྟར་གནས་པའི་ཕྱིར། རྟག་ཏུ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཉིད་དང་
ལྡན་ཏེ། འདོད་ཡོན་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཡུལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
བས་ཚངས་སྤྱོད་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཡང་དག་པར་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པ་ལ་དབང་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་
ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ལོག་འཚོ་མཐའ་དག་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བྱ་བ་བཞི་ནི་ཀུན་འབྱུང་
བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། ཕུང་སོགས་བར་ཆད་བྱེད་རྣམས་དང་། །ཚོགས་དང་དབང་སོགས་བཅས་པ་ཡི། །གཡུལ་འགྱེད་སེར་སྣ་ལ་སོགས་ལ། །སྦྱོར་དང་་་་་་་་་་་་
གསུམ་པ་འགོག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ལ་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་དག་ཏུ་མི་བྱའོ་ཞེས་མདོ་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དང་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྔ་མ་
བཞིན་དུ་དེ་ལྟར་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་སྤང་

བྱའི་ས་བོན་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་བསལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཏམ་སྨོས་པ་ནི་མིང་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་པའི་དོན་ཏོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་དང་པོ་དང་རྗེས་ཀྱི་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་དང་ལྡན་ཏེ།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

542

གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྐྱོན་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིདཀྱིས་སོ། །གྲོང་གི་སྒྲས་བསྟན་པའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་དང་། དབང་རྟེན་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་སྒྲས་བསྟན་པ་དང་། གྲོང་རྡལ་གྱི་སྒྲས་བསྟན་པའི་དབང་པོའི་ཡུལ་
དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བྱ་དང་། དེ་དག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྤང་གཉེན་གྱི་གཡུལ་འགྱེད་
པ་ལ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་དང་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྦྱོར་བ་དང་། ཕྱིས་བདེན་པར་ཞེན་
པ་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་དག་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ས་བོན་སྤང་བར་བྱ་བ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་
སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ནི་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི་
གཡུལ་གྱི་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་ལ་མི་གནས་ཏེ་དེ་ནི་འདི་ལྟར་
ཆོས་ཉིད་ལ་གནས་པས་ཆོས་གང་ཡང་རྗེས་སུ་ཆགས་པའམ་ཁོང་ཁྲོ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཅེས་དང་། གྲོང་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་
བ་ལ་མི་གནས། གྲོང་ཁྱེར་གྱི་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་ལ་མི་གནས།
གྲོང་རྡལ་གྱིས་གཏམ་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་ལ་མི་གནས། བདག་གི་གཏམ་
སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་པ་ལ་མི་གནས། ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ་་་་་་་་་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་ཡི། །གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་། །ཆོས་ནི་རྡུལ་ཙམ་མི་དམིགས་ཉིད། །རང་གི་ས་ལ་ངེས་པ་ཉིད། །ས་གསུམ་ལ་ནི་གནས་པ་དང་། །ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་སྲོག་གཏོང་བ། །དེ་འདྲའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ནི། །བློ་ལྡན་མཐོང་བའི་ལམ་གནས་པའི། །ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དག་ཡིན། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

543

བཞི་པ་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་ནི། སྤང་བྱ་སེར་སྣ་དང་འཆལ་བའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ལ་དང་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྦྱོར་བ་དང་། ཕྱིས་བདེན་པར་
ཞེན་པ་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། སེར་སྣའི་ཀུན་འཛིན་དང་། འཆལ་ཚུལ་གྱི་དྲི་མ་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཐོབཅིང་རྟོགས་པས་སོ། །རྟོགས་པའི་ཆོས་ལམ་དང་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མི་དམིགས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ངོ་བོ་རྒྱུ་
འབྲས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །བདུད་ལ་སོགས་པས་ཐེ་ཚོམ་
སྐུར་ཡང་རང་གང་ལ་གནས་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རང་གིས་ཐོབ་པའི་རང་གི་ས་གསུམ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐེ་ཚོམ་དང་བྲལ་བའི་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། རང་གིས་ཐོབ་པའི་མཁྱེན་པའི་རྟོགས་པ་ལ་མངོན་
པར་ཡིད་ཆེས་པ་ཐོབ་པས་སོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་སྲོག་གཏོང་བ་ལ་སེར་སྣ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མི་འབྱུང་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྣམ་མཁྱེན་ལ་གཞོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་འདི་རྣམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ནོ། །ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་མཉམ་གཞག་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་གང་
ཟག་གཞན་གྱི་བློ་ངོར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་དཔོག་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཞེ་ན།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

544

ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་མིང་གིས་ཉེ་བར་བཏགས་ནས་བཤད་དེ། འདི་ལྟར་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་དབང་འབྲིང་གི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཉམ་གཞག་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་རྣམ་པ་
བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པ་འདི་རྣམས་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པ་ན་རྗེས་ཐོབ་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་ཡང་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་རྗེས་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མཉམ་
གཞག་རང་དང་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འདུ་ཤེས་ལྡོག་པ་ལ་སོགས་པས་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

མཐོང་ལམ་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ལ། མཉམ་གཞག་གི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ས་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་
ཐ་སྙད་ནི་སེམས་ཅན་གདུལ་བའི་དགོས་པའི་དབང་མ་གཏོགས་པར་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་གཞག་གི་རྟོགས་པ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི། རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་རང་ལས་བློ་དམའ་བའི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་ངོར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་ལས་བློ་དམའ་བའི་གང་ཟག་གི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

བསལ་ཁས་བླངས། ཡང་ན་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྟགས་འདི་རྣམས་རང་ལས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

545

བློ་དམའ་བའི་གང་ཟག་གི་བློ་ངོར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་དཔོག་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བ་ཐལ། “མཉམ་བཞག་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་1

མཐོང་ལམ་མཉམ་
གཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྒོམ་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་རྒྱས་
པར་བཤད་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། སྒོམ་ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས། ཁྱད་གཞི་སྒོམ་ལམ། སྒོམ་ལམ་གྱིས་དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ཀྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་བཤད་ཟིན་པ་དེའི་འོག་ཏུ་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་རིགས་པ་ཡིན་པ་ལས་རེ་ཤིག་དང་པོར་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གྲུབ་པ་བརྙེས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ལུགས་ལས་ཁྱད་པར་མ་བཟུང་བར་ཁྱད་པར་ཅན་
གྱི་བློ་མི་སྐྱེའོ་ཞེས་འབྱུང་བས་ཁྱད་གཞི་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འཆད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། །ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས། །ཟབ་པ་དེ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དང་། །སྐུར་བའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཉིད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་པ་སྟེ་རང་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གནས་ལུགས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན།
ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་

1 <མ་ཕྱི། ༢༦༦བ༦ན། སྐུ། ༢༧༨ན༥ན། བླ། ༢༧༦བ༢ན། མཉམ་བཞག་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ ཞོལ། ༢༥༦ན༢ན། -མཉམ་བཞག་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

546

ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དོན་དམ་པར་གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིར། སྐུར་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ལས་ངོ་བོཐ་དད་པའི་གཞན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་སོ། །སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཟབ་མོ་སྟེ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་དབྱིངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆོས་ཅན། ཟབ་པ་ཡིན་
ཏེ། ཟབ་མོ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པ་ན།
དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆེས་ཟབ་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་མཐོང་བའི། །ལམ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་ཉིད་ལ། །ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་། །འཇལ་དང་ངེས་རྟོག་སྒོམ་པའི་ལམ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ཆགས་སུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་ཐེག་ཆེན་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ཡང་དང་

ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་འཇལ་བ་དང་ངེས་པར་རྟོག་པའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀུན་བསྡུས་ཏེ་སྔར་ལམ་སྔ་མ་རྣམས་
ཀྱིས་རྟོགས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

547

ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱི་གནས་

སྐབས་ལ་ངེས་པར་མཐོང་བའི་དོན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་ལ་ཐོས་པ་དང་
བསམ་པ་དང་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དག་གམ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞི་དང་རྗེས་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡང་དང་
ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་། ཚད་མས་འཇལ་བ་དང་། ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། རྩོད་པ་
སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་བ་ནི། སྒོམ་ལམ་དེ་རྣམ་པ་དུ་ཞིག་ཅེ་ན།
རྩ་བ། དེ་ནི་རྒྱུན་ཆགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས། །ཆུང་
ངུའི་ཆུང་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས། །རྣམ་པས་རྣམ་པ་དགུར་བཞེད་དོ། །
ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་དེ་ནི་རྣམ་པ་དགུར་བཞེད་དོ། །སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས་རེ་རེ་ལ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས་རྣམ་པས་སོ། །ཆུང་འབྲིང་དགུར་དབྱེར་རུང་སྟེ། ཆུང་འབྲིང་དགུའི་སྒོ་ནས་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་ས་དགུ་དག་ཏུ་སྒོམ་ལམ་རྣམ་པ་དགུ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་དམ་
པར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས། དོན་དམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་ལས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་ཞེན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

548

པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོ་དང་འབྲིང་དང་ཆུང་ངུ་རྣམས་རེ་རེ་ཞིང་། ཆེན་པོ་དང་འབྲིང་དང་ཆུང་ངུའི་བྱེ་བྲག་གིས་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་
ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱང་རེ་རེ་ཞིང་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་བྱེ་བྲག་གིས་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་ལྟར་
ནའོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྤང་གཉེན་ཆེ་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་སྦྱོར་ཚུལ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མུན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ནི་སྣང་བ་ཆུང་ངུས་སེལ་ལ། ཆུང་ངུ་ནི་ཆེན་པོས་སེལ་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་དཔེས་སྒོམ་སྤངས་ཆེན་པོ་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུས་འཇོམསཤིང་། སྒོམ་སྤངས་ཆུང་ངུ་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོས་འཇོམས་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱང་སྤོང་མོད་ཀྱི། འདིར་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོའི་
དབྱེ་བས་བཞག་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་
པར་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོའི་གཉེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་པ་ནི་དེ་སྤོང་བའི་ཆེད་དུ་འབད་པར་བྱ་དགོས་པའི་དོན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ལ། གྲངས་ངེས་ལ་རྩོད་སྤང་དང་། བྱེད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩོད་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེ་བྲག་རྣམ་པ་དགུ་ལས་
མང་བ་མ་ཡིན་ནམ་མང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་དེ་
དང་དེ་ལས། སྒོམ་ལམ་དགུ་བོ་རྣམ་པ་རེ་རེའི་དབང་དུ་མཛད་དེ། འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་པ་དང་། གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་། ཚད་མེད་པ་སྐྱེ་བར་གསུངས་པའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

549

ཕྱིར། ཅེ་ན།
རྩ་བ། གྲངས་མེད་ལ་སོགས་བསྟན་པ་རྣམས། །དམ་པའི་དོན་དུ་བཟོད་མ་ཡིན། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐུགས་བརྩེ་བས། །རྒྱུ་མཐུན་དེ་དག་ཐུབ་པ་བཞེད། །
གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ཉི་སྣང་ལྟར་ན། འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་ལ་སོགས་བསྟན་པ་རྣམས། དམ་པའི་དོན་དུ་བཟོད་པ་མ་ཡིན་པས་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན་ཞེས་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་ནས་དོན་དམ་པར་མི་འཐད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་མི་འཐད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཐུགས་བརྩེ་བའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གསུང་རབ་ལས་གྲངས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་
དག་ཐུབ་”པས

1

་བཞེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དོན་དམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྟགས་
མ་གྲུབ་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ནོ། །
དང་པོ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལྟ་བུ་དོན་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཡང་འབྲས་བུ་དུ་མ་ལ་ཕན་པ་རབ་ཏུ་སྦྱར་བ་ལ་རྫས་གཅིག་གིས་ལྡོག་པ་ལ་ལྟོས་པས་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་ན་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་པ་དང་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་ཚད་མེད་པ་བསྟན་པ་མདོ་ལས་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ངོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉེ་བར་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་དབྱེ་བར་བྱ་བ་
བཟོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

1 <མ་ཕྱི། ༢༦༨བ༦ན། པ ཞོལ། ༢༥༨ན༢ན། པས སྐུ། ༢༨༠ན༦ན། བླ། ༢༧༨བ༣ན། པ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

550

གཉིས་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒོམ་ལམ་རེ་རེ་ལ་ཡང་འབྲས་བུ་མཐའ་ཡས་པ་སྐྱེ་བ་ཇི་སྐད་བཤད་ཅིང་བསྟན་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གུས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
སྒོམ་ལམ་དགུ་པས་གྲངས་མང་པོ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒོམ་ལམ་རྫས་གཅིག་ལ་ཡང་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་མཐའ་ཡས་པ་འབྱུང་བ་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་
རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་མདོའི་ཚིག་གིས་བསྟན་པ་ཡིན་པར་དེ་པ་བཞེད་
པས་སོ། དོན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པར་ཐལ། སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཡང་འབྲས་བུ་མཐའ་ཡས་འབྱུང་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲསབུར་གྱུར་པའི་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ། དོན་དམ་ལ་ལྟོས་པའི་རྩོད་སྤང་དང་། ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་པའི་རྩོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྒོམ་ལམ་གོམས་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་བྱར་མེད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དེའི་ཕྱིར་ཕན་གནོད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པ་ཁོ་ནའོ་སྙམ་པའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་དང་བདེན་སྟོང་འགལ་བར་འཛིན་ཅིང་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་སྐྱེ་བོ་བློ་དམན་པའི་ངོར་དོགས་པ་བསུ་བར།
རྩ་བ། དངོས་པོ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ། །ཉམས་པ་དང་ནི་འཕེལ་མི་རུང་། །སྒོམ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

551

ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི། །ཅི་ཞིག་ཉམས་ཤིང་ཅི་ཞིག་ཐོབ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྒོམ་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། སྤང་བྱ་ཅི་ཞིག་ཉམས་ཤིང་གཉེན་པོ་ཅི་ཞིག་ཐོབ་”བོར་ཐོབ1

་མེད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། སྒོམ་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་
ཉམས་པ་དང་ནི་འཕེལ་བ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། བདེན་པས་སྟོང་
པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོར་འདོད་པའི་སྒོམ་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། མི་
མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འབྲལ་བ་དང་གཉེན་པོ་དག་སྐྱེ་བར་མི་རུང་བར་ཐལ། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཁྱབ་པར་ཐལ། ཡང་དག་པར་ན་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དང་། གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་བསྒོམ་པ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པར་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་ཞེས་པ་ནས།
ཕན་གནོད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པ་ཉིད་པས་སྤང་བྱའི་གཉེན་པོར་ཉེ་བར་དགོད་པར་མི་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་དེ་ལྟ་མཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར།
རྩ་བ། བྱང་ཆུབ་ཇི་ལྟ་དེ་བཞིན་དུ། །འདི་ནི་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་བྱེད། །བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་ཉིད་མཚན་ཉིད། །དེ་ཡང་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་བཞེད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་མི་རུང་བར་ཐལ། དོན་དམ་པར་
གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་དུ་འདོད་པའི་ལན་འདི་རྩ་བས་དངོས་སུ་མ་བསྡུས་ཀྱང་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་

1 <མ་ཕྱི། ༢༦༩བ༣ན། བོར་ཐོབ་ ཞོལ། ༢༥༨བ༦ན། པ སྐུ། ༢༨༡ན༤ན། བླ། ༢༧༩བ༡ན། བོར་ཐོབ་>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

552

འཕེལ་འགྲིབ་མེད་ན་སྤང་གཉེན་མི་མཐད་པའི་ཁྱབ་པ་མེད་པར་ཐལ། བླ་ན་མེད་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་
གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་འདི་ནི་དོན་དམ་
པར་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སྤང་བྱ་ལ་གནོད་པ་སོགས་འདོད་པའི་དོན་
སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་དང་སྒོམ་ལམ་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པའི་སྐྱོན་
མེད་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་དུ་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་བྱེད་པར་མཚུངས། བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒོམ་ལམ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་དེའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པ་དང་། དོན་དམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འདོད་ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་དཔེ་བསྒྲུབ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱར་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱང་

ཆུབ་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་
གདུལ་བྱའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདག་པོ་ཙམ་གྱིས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལས་དག་པ་ནས་བྱང་སེམས་
འཕགས་པའི་བར་གྱི་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོརྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་
སུ་མཐུན་པར་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སོགས་སྒྲས་ཆོས་སྐུས་ལོངས་སྐུའི་དངོས་ཀྱི་བདག་

རྐྱེན་དང་། ལོངས་སྐུས་སྤྲུལ་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པ་སྡུད་དོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

553

གཉིས་པ་དོན་ལ་སྦྱར་བ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་བསྒོམས་པས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་ལམ་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་འདི་ཡང་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་དེ། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་

དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་དྲི་མ་འཇོམས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་
པར་ཉམས་འཕེལ་བྱེད་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། སྒོམ་ལམ་མཉམ་གཞག་དེས་སྤང་བྱ་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པ་བྱེད་བཞིན་པ་དེའི་ཚེ་དོན་དམ་པར་སྦྱོར་བ་མེད་པ་ཉིད་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤང་བྱ་ལ་དངོས་སུ་
གནོད་པའི་ཚེ་ཡང་དོན་དམ་པར་ནི་ཉམས་པ་དང་འཕེལ་བ་དགག་པའི་ཚུལ་དུ་བཞེད་པས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པ་གང་དག །དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཡང་སྒོམ་ལམ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དོན་བྱེད་པར་མི་རུང་ངོ་སྙམ་པའི་
དོགས་པ་བསུ་བར།
རྩ་བ། སེམས་ནི་སྔ་མས་བྱང་ཆུབ་པར། །རིགས་མིན་ཕྱི་མས་ཀྱང་ནི་མིན། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཀུན་རྫོབ་པ་དང་དོན་དམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་ཆོས་
ཅན། བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པར་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྔ་མས་བྱང་ཆུབ་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན། ཕྱི་མས་ཀྱང་མ་ཡིན། སྔ་ཕྱི་མང་པོ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བས་ཀྱང་མ་ཡིན། རིམ་
གྱིས་འབྱུང་བས་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དོན་དམ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

554

པ་དང་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྔ་ཕྱི་རེ་རེ་ཁོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་ནི་རིགས་
པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྔ་ཕྱིར་གྱུར་བའི་སེམས་རེ་རེས་ཁོ་ན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་

སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། ལམ་ཤེས་དང་གཞི་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུའི་དོན་མཐའ་དག་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར།

འདོད་པའི་དོན་རྣམ་མཁྱེན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་སྣང་བའི་སེམས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མང་པོ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། མདོ་ལས།སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་པའོ་ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །
བླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་དྲན་པ་ཉེ་བར་
བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་

རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་རང་གོ་ངོ་བོ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་རྣམ་པ་གཉིས་འབྱུང་བ་སྔ་ཕྱིར་གྱུར་པ་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་

བསྐྱེད་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་འབྲས་བུ་གཅིག་སྐྱེད་པ་ལ་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། །ཕྱི་མ་དེ་བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་སྔ་མ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་
པ་ཉིད་དུ་འཇིག་པས་ནའོ། །དེ་བས་ན་ཇི་ལྟར་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་སྣང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་ཅེ་ན། སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་འདིར་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཡང་སྔ་མ་ཕྱི་མམ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ནས་ལྷན་

ཅིག་ཏུ་ཚོགས་ནས་སྐྱེད་པ་བཀག་པ་གསུམ་པ་འདིའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལ་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས། བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་པོ་འདིར་མཐའ་ཆོད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

555

ན། སྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་པོ་མི་འཐད་པས། བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། མཐའ་

མ་ཆོད་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྔ་བསུ་བ་ལ་མི་མཁས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་སུན་འབྱིན་མཛད་པ་ལ། ཕྱོགས་སྔ་མ་སྨྲ་བ་ན་རེ། འོ་ན་སྒྲུབ་བྱེད་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་ཆོད་དམ་མ་ཆོད། ཆོད་ན་བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་པ་མི་འཐད། མ་ཆོད་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྔ་བསུ་བ་ལ་མི་མཁས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་ཆོད་ཅིང་། གསུམ་པོ་གང་ཡང་མི་འཐད་ན། བྱང་ཆུབ་མི་སྐྱེད་དགོས་ལ། བྱང་ཆུབ་མི་སྐྱེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་ཆོད་ཅིང་། གསུམ་པོ་གང་ཡང་མི་འཐད་ན། བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལན་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྩོད་པ་དེ་ནི་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། མར་མེའི་དཔེ་ཡི་ཚུལ་གྱིས་ནི། །ཟབ་མོའི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་མང་པོ་རིམས་གྱིས་

འབྱུང་བས། རང་འབྲས་སྐུ་གསུམ་མི་བསྐྱེད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མར་མེ་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་ལས། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ནུས་ལྡན་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བས་སྡོང་བུ་སྣུམ་ལྡན་
རྫོགས་པར་སྲེག་པའི་མར་མའི་དཔེའི་ཚུལ་གྱིས་ནི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་མང་པོར་རིམ་ཀྱིས་འབྱུང་བས་རང་འབྲས་སྐུ་གསུམ་སྐྱེད་པ་དང་། ཟབ་
མོའི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱང་འཐད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལཔ་ལ། རྩོད་པའི་ལན་དངོས་དང་། དེས་གཞན་ཡང་མཚོན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་བསྒྲུབ་པ་དང་། དཔེ་དོན་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་ལྟོས་མེད་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

556

དུ་མི་སྲེག །ལྟོས་ནས་སྲེག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ། །སྐད་ཅིག་དང་པོས་ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྲེག་པ་ནི། ཇི་ལྟར་མེ་ལྕེ་དང་སྙིང་པོ་སྣུམ་ལྡན་ཕྲད་པའི་སྐད་ཅིག་
དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་འབྱུང་བ་མེད་པར་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་སྲེག་པར་བྱེད་པ་དང་། འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་བསྲེག་པར་བྱ་བ་མེད་དེ། ཁྱེད་གཉིས་རང་གི་རྒྱུས་ཕན་ཚུན་གྱི་སྒོ་ནས་དུས་མཉམ་པར་ཕྲད་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེད་པས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཀྱི་སྡོང་བུ་སྲེག་ནུས་ཀྱི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པས་ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྲེག་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་མེ་ལྕེ་དང་སྙིང་པོ་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྟག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱུ་མེད་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་རྟག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་

རྟགས་ཁས་བླངས། འདོད་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་བསལ་བས་ཉེས་པ་དེ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་མེད་པར་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་སྲེག་
པར་བྱེད་པ་དང་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་སྲེག་པར་བྱ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་

ཅིག་མ་དང་པོ་མེད་པར་ཁྱོད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྟོས་ནས་སྲེག་པའི་དཔེ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ལྟོས་མེད་
དུ་མི་སྲེག་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྲེག་པར་བྱེད་པ་དང་བསྲེག་པར་བྱ་བ་ཡོད་དོ། །མེ་ལྕེ་དང་སྡོང་བུ་སྣུམ་ལྡན་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐད་ཅིག་མགཉིས་པ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཕྱིས་བྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་མེད་པར་ཞིག་ཀྱང་རྒྱུ་མེ་ལྕེ་དང་འབྲས་བུ་སྡོང་བུ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱུ་འཇིག་པར་དུས་མཉམ་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པས་སོ། །དེར་ཐལ། མེ་ལྕེ་དང་སྡོང་བུ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

557

གཉིས་ཀ་ཕྲད་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་སྔ་མ་དེས་བྱས་པ་
མཐུ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་
སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་གི་ཚེ་དབང་ཕྱུག་སོགས་གཞན་གྱིས་བྱས་

པ་མིན་པའི་རྐྱེན་ཉིད་སྣང་ཚོད་འདི་བ་ཙམ་གྱིས་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་མ་བརྟགས་གཅིག་པུར་ཉམས་དགའ་བ་ཉིད་དུ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་”འབྲེལ

1

་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྲེག་བྱ་
སྲེག་བྱེད་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དེ་བས་ན་མེ་ལྕེ་དང་སྡོང་བུ་སྣུམ་ལྡན་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ལྟོས་
མེད་དུ་མི་སྲེག །ལྟོས་ནས་སྲེག་པའི་མར་མེའི་དཔེ་ཚུལ་གྱིས་ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་རིགས་སོ། །མེ་ལྕེ་དང་སྡོང་བུ་སྣུམ་ལྡན་སྐད་ཅིག་མ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ཚད་ཡོད་པ་ནུས་པ་ཆུང་ངུ་ཞིག་སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔ་མ་དེ་ལ་སྣང་པའི་དོན་གྱིས་དབེན་པ་སྔ་མ་བས་ནུས་པ་ལྷག་པར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བས་སོ། །དེར་ཐལ། ཐེག་
ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་མ་སྔ་ཕྱིར་གྱུར་པ་གཉིས་ནུས་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་བྱང་
ཆུབ་གཅིག་ལ་ཕན་པ་ཉེ་བར་སྦྱོརབ་མར་མེའི་ཡང་དག་གིས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལྷུར་ལེན་པས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཇི་སྐད་སྨོས་པའི་མར་མེའི་དཔེ་ཁོ་ནས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་

1 <མ་ཕྱི། ༢༧༢བ༤ན། འབྲེལ ཞོལ། ༢༦༢ན༡ན། འབྲལ སྐུ། ༢༨༤ན༦ན། བླ། ༢༨༢བ༢ན། འབྲེལ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

558

ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་པ་འབའ་ཞིག་མཚོན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཟབ་མོའི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར་ཏུ་ཟབ་མོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡུལ་གང་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེ་ན།
རྩ་བ། སྐྱེ་བ་དང་ནི་འགག་པ་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཤེས་བྱ་དང་། །ཤེས་དང་སྤྱོད་དང་གཉིས་མེད་དང་། །ཐབས་མཁས་པ་ལ་ཟབ་པ་ཉིད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། ཟབ་མོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། གཞིའི་གནས་ལུགས་ཟབ་པ་སྐྱེ་བ་དང་ནི་འགག་པ་ཟབ་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ཟབ་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཤེས་བྱ་དང་། ཤེས་དང་སྤྱོད་དང་གཉིས་མེད་ཟབ་པ་དང་། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཟབ་པ་ཐབས་མཁས་པ་ལ་ཟབ་པ་ཉིད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ། རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། སེམས་གང་འགག་པ་དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་དང་། རབ་
འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། སེམས་གང་སྐྱེས་པ་དེ་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་སྙམ་མམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་ལགས་སོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ཁོ་ནར་གནས་པར་འགྱུར་རམ། འགྱུར་ལགས་སོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས་དེ་བཞིན་ཉིད་སེམས་ཡིན་ནམ། བཅོམལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

559

དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ངམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་དེ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནམ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་དང་། རབ་
འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་དེ་གང་ལ་སྤྱོད་པ་ཡིན། དེ་ནི་གང་ལ་ཡོངས་སུ་
རྒྱུ་བ་མ་མཆིས་པའི་དོན་དམ་པ་ལ་སྤྱོད་དོ་ཞེས་དང་། ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་མཚན་མའི་མཚན་མ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་བཤིག་པ་ཡིན། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་དེ་ནི་འདི་ལྟར་མཚན་མ་རྣམ་པར་བཤིག་པར་བྱའོ་ཞེའམ། མཚན་མེད་རྣམ་པར་གཞིག་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་མི་སེམས་སོ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། ཟབ་མོའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་རྟོགས་པ་རྟགས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་ཆོས་ཅན། བདེན་པས་སྟོང་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་བའི་སྒྲའི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་སྐྱེ་བ་ཟབ་པ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་རེ་རེ་ཁོ་ན་དག་གིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་མ་
ཡིན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་མ་ཡིན་ལ་འོན་ཀྱང་བསྒོམས་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འགག་པ་ཟབ་མོ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དང་པོ་བྱུང་བ་ཙམ་ཉིད་ནས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་བདེན་གཉིས་མི་འགལ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་མོ་ཐུགས་སུ་ཆད་པ་དང་ལྡན་དེ། སློབ་ལམ་གྱི་

གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་ཉིད་གོམས་ཀྱང་དུས་མིན་པར་དེ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་ཟབ་མོ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

560

ཟབ་མོ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དུ་མ་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ཟབ་མོ་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས། དོན་དམ་པར་འགའ་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་
ཕྱིར། སྤྱོད་པ་ཟབ་པ་དང་ལྡན་ཏེ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱོད་པ་མེད་པ་ཉིད་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་སྤྱོད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་སུ་མེད་པ་ཟབ་མོ་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། དོན་དམ་པར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ལམ་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཐབས་མཁས་པ་ཟབ་པ་དང་ལྡན་ཏེ། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
བྱེད་ལ་དོན་དམ་པར་དེའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་མི་འཐོབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་ཅིང་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཟབ་པ་ཉིད་བརྒྱད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ཡིན་ནོ། །རྟོག་གེའི་བློས་
བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མི་སྐྱེ་བའིཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་བློ་དམན་པའི་ངོར་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་མི་འགལ་བར་གཞི་མཐུན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཅིང་བསྒྲུབས་པས་སོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སློབ་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ། ལོངས་སྐུའི་རྒྱུ་ཞིང་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

561

དག་པའི་སྦྱོར་བ། སྤྲུལ་སྐུའི་རྒྱུ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོར་བའོ། །

ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།
དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ། རྩ་བ། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་འཆད་རིགས་ཏེ། སློབ་པའི་ཚོགས་ཀྱི་ཆོས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་མྱུར་དུ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་

ཏུ་ཉེ་བའི་རྒྱུ་ལ་འབད་པས་སོ། །ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱང་སྔར་བཤད་མོད་ཀྱི། སྐབས་འདིའི་མཚམས་སྦྱར་དུ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་མི་སློབ་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་ཞེས་གསུངས་པའི་
སློབ་པ་ནི་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་པ་ཡིན་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་སྐུ་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་ལམ་གྱི་ལུས་ཁྱད་པར་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་ལམ་གཞན་ལ་སློབ་མི་དགོས་
པས་མི་སློབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚུལ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
རྩ་བ། ཆོས་རྣམས་རྨི་ལམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། །སྲིད་དང་ཞི་བར་མི་རྟོག་པ། །
གཉིས་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཀླན་ཀ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས་རབ་འབྱོར་ལ་རྨི་ལམ་དུ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་
ན། ཤེར་ཕྱིན་རྣམ་པར་འཕེལ་ལམ་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། རབ་འབྱོར་གྱིས་ཉིན་པར་
བསྒོམས་པས་འཕེལ་ན་རྨིལམ་དུ་བསྒོམས་པས་ཀྱང་འཕེལ་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྨི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

562

ལམ་དང་ཉིན་པར་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་པའི་དོན་བསྡུས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། སྲིད་དང་ཞི་བར་བདེན་པར་མི་རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྲིད་ཞི་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་རྗེས་ཀྱི་གནས་

སྐབས་སུ་ཡང་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་ཟད་པར་བཅོམ་པའི་ཕྱིར།
སྲིད་ཞི་བདེན་པར་མེད་དེ། སྲིད་ཞིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་
པ་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ལས་མེད་ལ་སོགས་ཀླན་ཀ་ཡི། །ལན་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པར་ཟད། །
གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཀུན་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ན། ལས་འབྲས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལས་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཀླན་ཀའི་ལན་ནི། མདོ་ལས། ཇི་སྐད་བཤད་པར་”ཟད1

་ཅིང་ཀླན་ཀ་དེ་དག་”སྤོང

2

་ནུས་པའི་
ཕྱིར། འདི་ལ། ཉིན་པར་ཡང་ལས་གསོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་”སྤོང

3

་བ། རྨི་ལམ་
ན་ལས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ། ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཀླན་ཀ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཉིན་པར་ཡང་དགེ་སྡིག་གི་ལས་གསོག་པ་མི་འཐད་པ་ཐལ། ལས་འབྲས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་བཞིན། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མདོའི་ཚིག་མ་དྲངས་ཤིང་། དོན་བསྡུས་ནས་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། ཤཱ་རིའི་བུས་རབ་འབྱོར་ལ་ཀླན་ཀ་དེ་ཉིད་བཀོད་པ་ནི། བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པའི་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་

1 <མ་ཕྱི། ༢༧༥ན༣ན། ཟད ཞོལ། ༢༦༤བ༢ན། བྱད སྐུ། ༢༨༧ན༡ན། བླ། ༢༨༥ན༣ན། ཟད>
2 <མ་ཕྱི། ༢༧༥ན༤ན། སྤང ཞོལ། ༢༦༤བ༢ན། སློང སྐུ། ༢༨༧ན༡ན། བླ། ༢༨༥ན༣ན། སྤང>
3 <མ་ཕྱི། ༢༧༥ན༤ན། སྤང ཞོལ། ༢༦༤བ༢ན། སྤོང སྐུ། ༢༨༧ན༢ན། བླ། ༢༨༥ན༣ན། སྤང>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

563

དུ་ཐེ་ཚོམ་ཡོད་པ་ལྟར་བཅོས་ནས་མཛད་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཤཱ་རིའི་བུས་བཀོད་པའིསུན་འབྱིན་དེ་
སུན་འབྱིན་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་ལ་ལྟོས་ནས་འདོད་ལན་དང་། ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་ནས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ། རབ་འབྱོར་གྱིས་རྩོད་པའི་སྐབས་དབྱེ་བ་དང་། ཤཱ་རིའི་
བུས་རྩོད་པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཉིན་པར་སྲོག་བཅད་
པ་དང་། རྨི་ལམ་ན་སྲོག་བཅད་པ་ལ། རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་བདག་གིས་བསད་དོ། །དེ་
བདག་གིས་བསད་པ་ལེགས་སོ། །ཞེས་མངོན་ཞེན་དྲག་པོས་གསོས་འདེབས་ན། ལས་ལམ་དུ་འགྱུར་བ་མཚུངས་པར་འདོད་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་ལས་དེ་ལ་ཇི་སྐད་ཟེར་ཅེས་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས་འོ་ན་རྨི་ལམ་ན། གསད་བྱ་གསོད་བྱེད། སྦྱིན་བྱ་སྦྱིན་བྱེད་སོགས་ལས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། བསད་པ་དང་རྨི་ལམ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའོ། །འདོད་ན། རྨི་ལམ་དུ་མི་བསད་པ་རྨིས་པས་
ཀྱང་། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་སྟོང་པར་ཐལ་བ་སོགས་སུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལན་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཤཱ་རིའི་བུའི་སུན་འབྱིན་དེ་ཡང་། ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་ལ་འདོད་ལན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སད་རྨིས་གཉིས་ལས་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱི། མངོན་ཞེན་དྲག་པོས་གསོས་བཏབ་ན། རྨི་ལམ་གྱི་ལས་ཀྱང་དགེ་
མི་དགེའི་ལས་ལམ་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །རྨི་ལམ་དུ་མི་བསད་པ་རྨིས་པས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་སྟོང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བསླབ་པ་བཅས་པའི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

564

དབང་ལས་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ལྟུང་བ་བྱུང་བར་འདྲ་བ་ལ། འཆབ་
སེམས་སྐྱེས་པ་དགེ་སློང་མ་ཡིན་པར་འཇོགཅིང་། འཆབ་སེམས་མ་སྐྱེས་པས་ཆད་
པ་ལས་ཀྱི་བསླབ་པ་བྱིན་པའི་གང་ཟག་དགེ་སློང་དུ་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ལ། ཀླན་ཀ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས། སད་པ་དང་རྨི་ལམ་གཉིས་ཀར་ལས་གསོག་པ་ཡོད་ན། མདོ་ལས། ལས་དང་སེམས་པ་ཐམས་ཅད་དབེན་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ།

ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ཡང་མི་འགལ་བར་ཐལ། མདོ་ལས་གསུངས་པ་དེ་ནི། ལས་དང་སེམས་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། ལས་འབྲས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཤཱ་རིའི་བུས་སླར་ཡང་དེ་ལྟར་རྩོད་པ་རིགས་མི་རིགས་དཔྱོད་པ་ནི། དོན་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་ཐེ་ཚོམ་ཡོད་པ་ལྟར་མཛད་ཀྱིས། ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་ནང་འགལ་དུ་འགྱུར་རམ་སྙམ་དུ་བསམ་པར་མི་བྱའོ། །བཞི་པ་ལ། ཀླན་ཀ་དང་། ལན་ནོ། །
དང་པོ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས་རབ་འབྱོར་ལ་སྨྲས་པ། རྨི་ལམ་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་བསྒོམས་ཏེ། དགེ་རྩ་དེ་ཡང་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོས་ནས་ཚོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྨི་ལམ་ན་ལས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཧ་ཅང་ཐལ་ཏེ། རྨི་ལམ་གྱི་ལས་ལམ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རབ་
འབྱོར་རང་ཉིད་ཀྱི་ལན་དོན་གྱིས་བཏབ་ཟིན་པ་དང་། བྱམས་པ་ལ་ཁ་འཕངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ལན་དོན་གྱིས་བཏབ་ཟིན་མོད་ཀྱི། ལན་མཐའ་དག་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

565

ཁོ་བོ་ཅག་གིས་གདབ་པར་མི་ནུས་ཏེ། མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བ་དོནཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས། བྱམས་པ་ལ་དྲིས་པས། བྱམས་པས། བྱམས་པའི་མིང་ལན་འདོན་ནམ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ནི། ཁ་ཅིག །བྱམས་པས་ལན་མ་བཏབ་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། སྔར་རབ་འབྱོར་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་
དོན་ཡང་དག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྲིད་ཞི་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ནས་རྨི་ལམ་དུ་སྦྱིན་སོགས་བསྒོམས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོས་ན་ཚོགས་སུ་འགྱུར་པས་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་མེད་ཅེས་དོན་གྱིས་ལན་མཛད་ལ། བྱམས་པས་ཀྱང་དྲི་བ་དེའི་ལན་དངོས་
སུ་རྫོགས་པར་མ་མཛད་པ་ནི། དྲིས་ལན་མ་རྫོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །སད་པ་དང་
རྨི་ལམ་གཉིས་ནི། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཚོན་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན། ཀླན་ཀ་”སྤོང

1

་བ། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ། །
དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྲིད་

ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དག་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པས་ན་བདེན་སྟོང་དུ་མཚུངས་པར་མངོན་སུམ་
གྱིས་རྟོགས་པའི་དག་སའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྲིད་ཞི་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་
ཏེ་མི་མཐུན་པར་འཁོར་བ་དང་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་བྱང་བ་རྣམས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་སྣང་བརྙན་ཙམ་གྱི་ངོ་བོས་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་གང་སྣང་ཡང་

1 <མ་ཕྱི། ༢༧༦བ༣ན། སྤང ཞོལ། ༢༦༦ན༢ན། སྤོང སྐུ། ༢༨༨བ༢ན། བླ། ༢༨༦བ༤ན། སྤང>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

566

མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་གྱི། ས་བདུན་པ་མན་

ཆད་དུ་སྐབས་འགར་སྣང་བ་ལྟར། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྣངབ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྣང་ངོ་། །བདེན་འཛིན་གྱིས་ས་བོན་ཟད་མར་མ་སྤངས་ཀྱང་བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པས་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་གོ །
གཉིས་པ་ལ། ཀླན་ཀ་དང་། ལན་ནོ། དང་པོ་ནི། ཉིན་པར་ཡང་སྲོག་གཅོད་སོགས་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དགེ་བའི་ལས་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་
ཡིན་”པས1

། དེས་ན་གཉིད་མ་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་གཉིད་ལོག་པའི་
གནས་སྐབས་བཞིན་དུ་ལས་གསོག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཞེས་བྱ་བའི་ཀླན་ཀ་རྣམས་ཞེས་སྨོས་པ་ནི་ཀླན་ཀ་འདིས་མཚོན་པའི་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་རྩོད་པའི་ཀླན་ཀ་མཐའ་དག་གི་ལན་འོག་ནས་འཆད་པ་འདིས་མཚོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །གཉིས་པ་ལན་ལ། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་དང་། དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ། ཉན་ཐོས་རང་ལ་གྲགས་པའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་དཔེར་བཀོད་པ་དང་། དེ་དབུ་མ་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བློ་དོན་དམ་པའི་ངོར་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་མ་གྲུབ་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་

བླངས་པ་དང་། བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པར་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་

བླངས་པའོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༢༧༧ན༢ན། པའོ ཞོལ། ༢༦༦༡ན། པས སྐུ། ༢༨༩ན༢ན། བླ། ༢༨༧ན༢ན། པའོ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

567

དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྨྲ་བ་མདོ་སྡེ་པ་དང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་པར་ཏེ། བློ་དོན་དམ་པ་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟུང་ངོར་གསོད་བྱེད་སུས་ཀྱང་གསད་བྱ་སུ་ཡང་བསད་པ་ཆ་དང་ཆ་ཅན་དང་རྒྱུནཅན་དུ་སྣང་བ་ཡང་མེད། མ་བསད་པ་དགེ་བའི་ལས་ལམ་གྱི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་སྣང་བ་ཡང་མ་ཡིན། དེའི་གཟུང་ངོར་སུས་ཀྱང་སུའི་ནོར་མ་བྱིན་པར་བླངས་པ་ཡང་མེད་མ་བླངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་གཟུང་ངོར་ཆ་དང་ཆ་ཅན་དུ་སྣང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེའི་གཟུང་ངོར་ཕྲ་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་སྐད་ཅིག་དང་རྡུལ་ཕྲན་ཉིད་སྣང་ལ་དངོས་པོ་རྣམས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་མེད་
པར་འཇིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་མཛོད་ལས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་ལས་ལས་སྐྱེས། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་ནང་གི་སྣོད་བཅུད་རྣམས་
ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་ཁས་བླངས་པས་སྲོག་འགགས་པ། སྲོག་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཟད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་ཆ་ཅན་ཡང་བློ་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟུང་ངོར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བློ་དོན་དམ་པའི་ངོར་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་ལ་བློ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡུལ་དུ་གསད་བྱའི་སྲོག་གི་རྒྱུན་འཇུག་པ་དང་འགལ་བའི་དངོས་པོ་གསོད་བྱེད་ཀྱིས་སྐྱེད་པ་ལ་གསད་བྱ་དང་གསོད་པ་པོ་ལ་
སོགས་པར་རྟོག་པའི་སྒོ་ནས་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་

འཇོག་པ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་དུ་མེད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་པའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

568

པའོ། །རང་ཉིད་བརྣབ་སེམས་དང་གནོད་སེམས་སོགས་ཚུལ་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་མི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པར་འཇོག་པ་དང་། འདྲ་བར་རོ། །སོགས་པས་ཡང་དག་པའིལྟ་བ་ལ་དགེ་བར་འཇོག་པ་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དོན་དམ་བདེན་པ་འཇལ་བའི་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ངོར་མེད་པ་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་ཡང་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་བྱིས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
གིས་འཆིང་བ་མཐའ་དག་མ་ཉམས་པ་རྣམས་ལ་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སྦྱིན་བྱ་སྦྱིན་བྱེད་སོགས་དེ་དང་མཐུན་པའི་དོན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་སུ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ལས་འབྲས་ཀྱི་

རྣམ་གཞག་འཐད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་གཉིས་མི་འགལ་བ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་ནས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་དེ་དང་དོན་དམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འདོད་པའི་ལན་དེ་འགྲེལ་ཆུང་འདི་ལས་ཕྱོགས་གཞན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་
བསྟན་བཅོས་སོགས་ལས་གསུངས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །རྒྱས་པར་དེ་དག་ལས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
ལན་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པར་ཟད། །ཅེས་པའི་ཚིག་འགྲེལ་ཡིན་ཡང་། སེམས་ཙམ་པ་ངེས་དོན་དུ་འདོད་པའི་མདོ་ལས་ཕྱོགས་གཞན་ཞེས་སོགས་བཤད་པར་མི་བྱའོ། །ཡང་ན་དེ་དང་དེ། ཞེས་པའི་ཟློས་སྒྲ་སྦྱར་བ་ནི། བདེན་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ལན་མཐའ་ཡས་པ་མདོ་དང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

569

ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །
དོན་བསྡུས་ན། ལས་འབྲས་བདེན་པར་མེད་ན་ཉིན་པར་ཡང་ལས་གསོག་པར་མི་འཐད་པའི་ཁྱབ་པ་མེད་པརཐལ། དོན་སྨྲ་བ་ཁྱོད་རང་གི་ལུགས་ལ་བློ་དོན་དམ་པའི་ངོར་ལས་འབྲས་འཁོར་གསུམ་ཚང་བ་མེད་ཀྱང་། བློ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་དུ། ངེད་དབུ་མ་བ་ཡང་ལས་འབྲས་དོན་དམ་འཇལ་བའི་ངོར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །འགྲེལ་པའི་ཚིག་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་རགས་པ་དང་རྒྱུན་ཡིན་ན། བདེན་སྟོང་དུ་ཁས་ལེན་པས་ཁྱབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སྔར་གྱི་རྩོད་པ་དེ་ཉིད་ཁོ་རང་ཉིད་ལ་ཟློག་ན་འཁོར་གསུམ་ག་ཁས་ལེན་པར་
འགྱུར་བས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྩ་བའི་འདོད་པ་རང་གིས་དངོས་སུ་སུན་འབྱིན་པ་དང་། དེ་ཉིད་གཞན་ལ་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པའི་དོན་སྨྲ་བ་མཁས་པ་སུ་ཡང་མི་སྲིད་

པས་སྐུར་བ་གདབ་པར་མི་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ལ། དབུ་མ་བ་ལ་དཔེ་མ་གྲུབ། དོན་སྨྲ་བ་ལ་དཔེ་མ་གྲུབ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྟགས་མ་ངེས་པ་ལས་གཞན་ཡང་ངེད་དབུ་མ་པ་ལ་རྨི་ལམ་ལས་གསོག་པ་མེད་པས་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་མ་གྲུབ་བོ། །ཉི་ཤུ་པ་ལས། རྨི་ལམ་སེམས་ནི་གཉིད་ཀྱིས་ཉམས། །དེས་ན་འབྲས་བུ་འདྲ་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བས་རྨི་ལམ་གྱི་ལས་

འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་སྟོབས་ཞན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ལས་གསོག་པ་ཡོད་པར་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་སློབ་དཔོན་ཐ་སྙད་དུ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པའི་གྲུབ་
མཐའ་དང་མཐུན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས། རང་ལ་དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

570

དྲངས་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཙམ་པ་ཕྱིར་རྒོལ་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ཤེས་
བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་སྨྲ་བས་སེམས་ཙམ་པ་ལ་སྔར་བཤད་པའི་སུན་འབྱིན་འཕེན་པ་མིརིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་འདི་སེམས་ཙམ་པ་ལ་དཔེ་མ་གྲུབ་པ་ལ་འཆད་ན། དངོས་སུ་དབུ་མ་པ་ལ་རྩོད་པའི་རྒོལ་བ་དོན་སྨྲ་བ་གཉིས་བཀོད་ཀྱང་། སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་སྔར་ཇི་ལྟར་དོན་སྨྲ་བས་རྩོད་པ་ལྟར་དབུ་མ་པ་ལ་རྩོད་པས་སྔར་རྒོལ་སེམས་ཙམ་པ་ལ་དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་དུ་སྦྱར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་རྒོལ་བ་དོན་སྨྲ་བ་རང་ལ་ཡང་རྨི་ལམ་ལས་གསོག་པ་མེད་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྨི་ལམ་ལ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་སྤྱོད་པ་ན། སད་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཀྱེ་མ། བདག་གིས་བྱས་སོ་ལེགས་པར་བྱས་སོ་ཞེས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ནས་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་མངོན་པར་ཞེན་
པའི་གསོས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གསོས་ཏེ། མངོན་ཞེན་དྲག་པོས་གསོས་བཏབ་ན་རྨི་ལམ་
གྱི་ལས་དེ་འབྲས་བུ་འབྱིན་ངེས་སུ་དོན་སྨྲ་བ་རང་ཉིད་ཀྱང་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་བདེན་སྟོང་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་རྟགས་མ་ངེས་ཤིང་ཡང་དག་པའི་མཐུན་དཔེ་མ་གྲུས་པས། སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ལོངས་སྐུའི་རྒྱུ་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།
གཉིས་པ་ལོངས་སྐུའི་རྒྱུ་ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་
སྦྱར་བ་ནི། སྲིད་ཞི་གཉིས་ཀ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བསྒོམ་པ་ནི་རང་གང་དུ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

571

སངས་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཞེས་སོ། །རྩ་བ། སེམས་ཅན་འཇིག་རྟེན་དེ་བཞིན་དུ། །སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་མ་དག་
པ། །དེ་ལ་དག་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིས། །སངས་རྒྱས་ཞིང་ནི་དག་པ་ཉིད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་བརྒྱད་པས་རང་གང་དུ་སངས་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ནི་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་

འཇིག་རྟེན་མ་དག་པ་དག་པར་བསྒྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་མ་དག་པ་དེ་
ལ་དག་པར་སྒྲུབ་པའི་དགེ་རྩ་བསགས་པ་ཡིས་ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པའོ། །ཞིང་སྦྱོང་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་དག་པར་
བྱ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བཅུད་ཀྱི་ཞིང་བཀྲེས་
པ་དང་སྐོམ་པ་སོགས་ཀྱིས་མ་དག་པ་དེའི་གཉེན་པོར་ལྷའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཉེ་བར་
”སྤྱོད

1

་པ་དང་ལྡན་ཞིང་བཀྲེས་སྐོམ་གྱི་མིང་ཙམ་ཡང་མེད་པར་བསྐྱེད་པ་དང་། སྣོད་
ཀྱི་ཞིང་རྡོ་བ་དང་ཚེར་མ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མ་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེའི་གཉེན་པོར་གསེར་གྱི་ས་ཕྱོགས་ལ་ཨིནྡྲནཱི་ལས་མིག་མངས་རིས་སུ་བྲིས་པ་ལ་སོགས་པ་
དག་པ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པའོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༢༧༩བ༣ན། སྤྱད ཞོལ། ༢༦༩ན༢ན། སྤྱོད སྐུ། ༢༩༡བ༣ན། བླ། ༢༨༩བ༡ན། སྤྱད>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

572

སྤྲུལ་སྐུའི་རྒྱུ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།
གསུམ་པ་སྤྲུལ་སྐུའི་རྒྱུ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་
སྦྱར་བ་ནི། ཞིང་དག་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོར་བ་འཆད་དོ། །རྒྱུ་
མཚན་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ཡུལ་དང་སྦྱོར་བ་ཅན་འདི་ནི། །དགྲ་རྣམས་ལས་ནི་འདས་པ་དང་། །མི་ཤེས་ཇི་བཞིན་ཤུགས་དང་ནི། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་མཚན་ཉིད་དང་། །མ་ཆགས་པ་དང་མི་དམིགས་དང་། །མཚན་མ་སྨོན་ལམ་ཟད་པ་དང་། །དེ་ཡི་རྟགས་དང་ཚད་མེད་པ། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་རྣམ་པ་བཅུ། །

གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱོར་བའི་ཡུལ་ནི་ཡུལ་དང་ཞེས་སོ། །སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ནི་སྦྱོར་བ་ཅན་འདི་ནི་ཞེས་པའོ། །སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་ནི་དགྲ་རྣམས་ལས་ནི་འདས་པ་དང་ཞེས་པ་ནས་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོར་བའི་བར་རྣམ་པ་བཅུའོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་སོགས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པའི་ཡུལ་རྣམ་པ་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་དུས་དང་། མི་ཕན་པ་དུས་མ་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེསཔའི་དག་སའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ལྷའི་བུའི་བདུད་ལ་སོགས་པའི་བདུད་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། བདུད་ཀྱིས་བར་ཆད་བྱ་བར་ནུས་པ་

ལ་སོགས་པའི་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་ལས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་
”རྒལ

1

་བས་སོ། །གང་འཆི་བ་ཕུང་པོའི་བདུད་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔའོ། །གང་

1 <མ་ཕྱི། ༢༨༠ན༢ན། ཞོལ། ༢༦༩བ༢ན། སྐུ། ༢༩༢ན༣ན། རྒལ བླ། ༢༨༩བ༦ན། རྒྱལ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

573

གིས་འཆི་བ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སོ། །འཆི་བ་གང་ཡིན་པ་འཆི་བདག་གི་བདུད་ནི་རང་དབང་མེད་པར་སྲོག་གི་དབང་པོ་འགག་པའོ། །འཆི་བ་ལས་འདའ་བའི་གེགས་བྱེད་པ་ལྷའི་བུའི་བདུད་ནི། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོ་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་གོ །དེ་
དག་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བདུད་ཅེས་
བྱའོ། །ཐེག་དམན་པ་རྣམས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་ལྷའི་བུའི་བདུད་ལས་འདས་ཤིང་། དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ལས་འདའོ། །གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་འཆི་བདག་གི་བདུད་ལས་འདའ་སྟེ། ཚེའི་འདུ་བྱེད་བྱིན་གྱིས་རློབས་པ་
ལ་དབང་བའི་ཕྱིར། ཕུང་པོའི་བདུད་ལས་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་ན་
འདའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་ཐོབ་ནས་ལྷའི་བུའི་བདུད་ལས་འདའ་ཞིང་། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་བདུད་གཞན་གསུམ་རགས་པ་ལས་འདའ་ལ། བདུད་བཞི་མ་ལུས་པར་བཅོམ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་པ་ནའོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པར་ཐ་སྙད་དུ་གནས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་མཉམཔ་ཉིད་རྣམ་པར་བསྒོམས་པས་སོ། །གཞན་གྱི་དོན་སྔོན་གྱི་སྨོན་
ལམ་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་འཕངས་པ་བྱེད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་དོན་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་
པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་སྨོན་ལམ་གྲུབ་པས་སོ། །ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་དཀའ་བ་སྤྱད་པ་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་
གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ས་དང་ལམ་གྱི་ཆོས་དཀར་པོ་གོམས་པར་བྱས་པ་རྣམས་བདེན་པར་འཛིན་པས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

574

རྣམ་པར་དག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་སོ། །གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གི་ངོ་བོ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་གོམས་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །རྒྱུའི་མཚན་མ་བདེན་པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་གྲངས་མེད་དུ་མར་གོམས་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འབྲས་བུ་ལ་སྨོན་པ་བདེན་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྨོན་པ་མེད་པ་ཉིད་བསྐལ་བ་གྲངས་མེད་དུ་མར་གོམས་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །རང་ཉིད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་གྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ལས་
བརྩམས་ཏེ། དྲི་བ་སྔོན་དུ་བཏང་བ་ཅན་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་
པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཆོས་བརྗོད་པས་རང་ཉིད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་གོ་བར་ནུས་པའི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་པ་ཚད་མེད་པའི་
ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པརབྱས་ཤིང་།
གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་མངོན་སུམ་དུ་གོམས་པར་བྱས་
པས་དྲི་བའི་ལན་འདོན་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །འགྲེལ་ཆེན་དུ་སྐབས་འདིར། མཁྱེན་གསུམ་དང་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་ཁྱད་པར་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་མཛད་དོ། །
རྩ་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས། སྐབས་བཞི་པའོ། ། ། །གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

575

བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བཞི་པའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པའོ། །

576

སྐབས་ལྔ་པ།

གཉིས་པ་དབང་དུ་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།
དང་པོ་ནི། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ། རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གོམས་པ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོམས་པ་
རང་དབང་དུ་གྱུར་པའི་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྟོགས་པ་འབྱུང་བས་སོ། །རྩེ་མོ་ཐོབ་
པའི་རྟགས་ལ་སོགས་པ་བསྙད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་རྩེ་མོ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གོ་སླ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་མོའོ། །

སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དྲོད་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར། རྩེ་
མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་རྩེ་སྦྱོར་རོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

577

རྩ་བ། རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་ལ་སོགས། །རྩེ་མོར་ཕྱིན་པའི་སྦྱོར་བའི་རྟགས། །རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་དག་ཏུ་བཞེད། །
དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། རྩེ་མོར་ཕྱིན་པའི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པའི་རྟགས་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་དག་ཏུ་མདོ་ལས་བཞེད་དེ། སྒོམ་བྱུང་གི་སྟོབས་ཀྱིསརྨི་ལམ་ན་
ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན། རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ལྟ་

བ་ལ་སོགས་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་མདོ་ལས་བཞེད་པའི་ཕྱིར། སད་པའི་སྐབས་སུ་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་དུ་ལན་གཅིག་
དེ་ལྟར་དམིགས་ནུས་ན་ཡང་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་རྟགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་ལྟ་ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ཉེ་བར་གྱུར་པ་ལགས་སོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ནི་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཀྱི་

རྟགས་ཡིན་ནོ། །
དེ་གང་ཞེ་ན། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། རྨི་ལམ་
གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པར་བལྟ་བ་དང་ལྡན་ཏེ། སད་དུས་སུ་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པའི་ཕྱིར། རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་གོམས་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ལ་དགའ་བའི་སེམས་མི་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྔ་མ་ལ། རྟགས་ནི་སངས་རྒྱས་མཐོང་བ་དང་མི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

578

འབྲལ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་རྩ་སྨིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་ན་ཡང་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་འཁོར་བརྒྱ་སྟོང་གིས་བསྐོར་ཏེ་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་དང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་པ་ན་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ཏེ་ཆོས་
སྟོན་པ་སོགས་རྨི་ལམ་དུ་དམིགས་པ་དང་། བདག་སད་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམདང་འདྲ་བར་བསྟན་པར་བྱའོ། །སྙམ་ནས་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་ཆོས་སྟོན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། སད་པ་དང་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་

དམྱལ་བ་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་རང་གི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་ངན་སོང་གི་མིང་ཡང་མེད་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་དུ་ངན་སོང་སྤོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། རྨི་ལམ་དང་སད་པ་ན། གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་མེས་ཚིག་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་བྱིན་གྱིས་བརླབས་གྲུབ་པ་དང་སད་པའི་སྐབས་
སུ་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་གནོད་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་མི་མ་ཡིན་པས་ཟིན་པ་ན། བདེན་སྟོབས་བརྗོད་པས་དེ་དག་མེད་པར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་དང་། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་ཅིང་རང་ཉིད་བདུད་ཀྱི་ལས་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཕ་རོལ་བདུད་
ཀྱིས་ལས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་། མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་དོན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པ་ལ་སློབ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ལ་སྒོམ་བྱུང་གིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་

བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱོན་མེད་པ་སོགས་ལ་
གནས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྩེ་མོའི་རྟགས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱོར་བ་ནི།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

579

དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སྐྱེ་བོ་སྙེད། །སངས་རྒྱས་མཆོད་པའི་དགེ་ལ་སོགས། །རྣམ་མང་དུ་ནི་དཔེར་མཛད་ནས། །རྣམ་འཕེལ་བཅུ་དྲུག་བདག་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཐོབ་སྟེ། འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྐྱེ་བོ་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་མཆོད་པའི་
དགེ་བ་ལ་སོགསརྣམ་པ་མང་དུ་ནི་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་བས་ཆེས་ལྷག་པ་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར། མདོ་ནི། གལ་ཏེ་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྔ་
ཕྱི་མེད་པར་མི་ལུས་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་པར་གྱུར་ལ། དེ་ན་ནམ་འཚོའི་བར་དུ་བཞུགས་པ་ལ། རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་རིམ་གྲོ་བྱས། བཀུར་སྟིར་བྱས་པ་སོགས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་ལས་རིགས་ཀྱི་བུའམ་

རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་ཤེར་ཕྱིན་འདི་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་རྣམ་པར་
སྤྱོད་ན། དེའི་བསོད་ནམས་མང་དུ་འཕེལ་ལོ་ཞེས་པ་ནས། གལ་ཏེ་འདི་སྙམ་དུ་འདི་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནོ། །ཤེར་ཕྱིན་འདིས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱའོ་སྙམ་སྟེ། གལ་ཏེ་དེ་
ལྟར་སྤྱོད་ན། ཤེར་ཕྱིན་ལ་མི་སྤྱོད་དོ་ཞེས་པའི་བར་དུ་བཀའ་སྩལ་ཏོ་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ཡིན་ནོ། མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པས་སངས་རྒྱས་མཆོད་པའི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་མང་པོ་དཔེར་མཛད་ནས་སྔ་མ་སྔ་
མ་ལ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

580

བཅུ་དྲུག་པོ་གང་ཞེ་ན། རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་ལྡན་ཏེ། འཛམ་བུ་གླིང་ལ་སོགས་པ་སྟོང་
གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་ཀྱིས་དེ་པ་ལ་མཆོད་པ་བས་
བསོད་ནམས་ཆེས་ལྷག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྔ་མ་ལ། རྟགས་བསོད་ནམས་དེ་བས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་སྦྱོར་བ་གཉིས་ལྡན་གྱིས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེདཔ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ཁྱད་པར་དུ་མི་
སྐྱེ་བའི་ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་
རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་པར་བྱ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་
ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འཛམ་བུ་གླིང་གི་སེམས་ཅན་རྣམས་དགེ་བ་བཅུ་ལ་སོགས་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་པ་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐོབ་པ་དང་། རྩེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩོན་པའི་དྲུང་དུ་གུས་ཤིང་གནོད་པ་མི་བྱེད་པར་ལྷའི་རིགས་
ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་འོང་བ་དང་། རྩེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་
གྱིས་གནོན་པ་དང་། རང་དང་ཐེག་པ་གཅིག་ལ་ཞུགས་པའི་སྐྱེ་བོ་བྱང་སེམས་གཞན་ལ་སྟོན་པ་དང་འདྲ་བར་གུས་ཤིང་བསླབ་པ་མཚུངས་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཟག་གཞན་ལ་ལྟོས་པས་ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་ཡང་
དེ་ཆོས་ཅན། རྩེ་མོ་ཐོབ་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཆོས་ཉིད་སྒོམ་བྱུང་གིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

581

ཆོས་སྔ་མ་ལ་རྩེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་
ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྦྱོར་བ་དང་མཚུངས་
ལྡན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྩེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་སེར་སྣ་སོགས་མི་སྐྱེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགསལ་སོགས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཀུན་བརྟགས་མངོན་གྱུར་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་རབ་ཏུ་མི་སྐྱེ་བ་རྩེ་མོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ནང་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཀུན་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་
ཤེས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་བྱུང་གིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་ཕུན་
སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྩེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་ཡང་དག་

པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བྱ་བ་ནང་གཙོ་བོར་
གྱུར་བ་སྔ་མ་ལས་བསོད་ནམས་གཞན་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །
གསུམ་པ་བཟོད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། རྩེ་མོའི་
རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་ངེས་པར་བརྟན་པ་བཟོད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་
དེ། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བས་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་
པ་བརྟན་པོ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། བསོད་ནམས་རྣམ་པར་སྤེལ་བའི་རང་
དབང་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ནི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ངེས་
པར་བརྟན་པ་ཡིན་པས་སོ། །
རྩ་བ། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བླ་མེད་པ། །སེམས་ཅན་དོན་ཡོངས་མི་གཏོང་བ། །བསྟན་པ་ཞེས་ནི་མངོན་པར་བརྗོད། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

582

གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན། བརྟན་པའི་རྩེ་མོ་ཞེས་པ་ནི་མདོ་ལས་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་དོན་རྟོགས་པས་བསྡུས་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཐོབ་ཅིང་གཞན་དོན་སྙིང་རྗེས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་
མི་གཏོང་བ་མདོ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཐོབ་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱིས་དག་པ་ས་ལ་

སྦྱོར་བ་ཧ་ཅང་ཐལ་ལ། རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་རྫོགས་པ་ལ་བྱེད་ནས་དགུ་པ་ནས་ཐོབ་པ་དེ་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་དོ། །མདོ་ནི། དགེ་བའི་རྩ་བ་འདིས་གང་ཟག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་གང་གིས། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་དམིགས་པ་དེ་དག་གིས། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་ཅིག །རང་བྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་ཅིག །ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ངེས་པར་བརྟན་པའི་རྩེ་མོ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ངེས་ཆ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐབས་བརྟན་པ་ཁྱད་

པར་ཅན་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རྟོག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་པའི་མཚན་ཉིད་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་
བརྟན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྔར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

583

ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཆོས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་གོང་དུ་སྨོས་པ་སུམ་ཅུ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པ་བླ་ན་མེད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། །བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་
མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བརྟན་པའི་རྩེ་མོ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་མོ་འཆད་དེ། དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་རྩེ་མོས་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ངེས་པར་
བརྟན་པར་བྱེད་པས་དེའི་རྗེས་སུ་ངེས་པར་བརྟན་པར་གྱུར་པའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་

མཚན་ཉིད་ནི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཡིནཔས་སོ། །
རྩ་བ། གླིང་བཞི་པ་དང་སྟོང་དག་དང་། །སྟོང་གཉིས་གསུམ་དག་དཔེར་མཛད་
ནས། །བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །ཏིང་འཛིན་ཡོངས་སུ་བསྒྲགས་པ་ཡིན། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཆོས་མཆོག་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མདོ་ལས་ཡོངས་སུ་
བསྒྲགས་པ་ཡིན་ཏེ། གླིང་བཞི་པ་དང་སྟོང་དག་དང་སྟོང་གཉིས་དང་སྟོང་གསུམ་གྱི་

ཆུ་དག་སྲང་གྲངས་ཀྱིས་གཞལ་ནུས་པ་དཔེར་མཛད་ནས། དེ་བས་བྱང་སེམས་
བཞིའི་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། མི་ལྡོག་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ལ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡི། །སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པས་ཡི་རང་བ། །སྟོང་གསུམ་རི་རབ་སྲང་ལ་གཞལ་བའི་ཚད་བཟུང་རུང་། །རྗེས་སུ་ཡི་རང་དགེ་བ་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མིན། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། གླིང་བཞི་པ་དང་སྟོང་གསུམ་གྱི་ས་ཆེན་པོ་སྲང་གྲངས་
དང་། ཆུ་རྣམས་སྐྲའི་རྩེ་མོས་བླངས་པའི་ཐིགས་པའི་གྲངས་ཀྱི་ཚད་ཀྱིས་ཚད་བཟུང་
བར་ནུས་ཏེ། ཚད་སྲིད་པ་ནི་སྲང་ཚད་ཀྱིས་གཞལ་བར་ནུས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

584

གྱིས་དེ་ལྟར་ནུས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། སྐབས་འདིར་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་

སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཏིང་ངེ་
འཛིན་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མདོ་ལས་བརྗོད་པ་ནི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཆོས་མཆོག་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ནོ། །མདོ་ལས་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ན་གླིང་བཞི་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་པའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཀྱི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྲང་གྲངས་དང་། ཆུ་སྐྲའི་རྩེ་མོའི་
གྲངས་ཀྱིས་ཐིགས་པའི་ཚད་བཟུང་ནུས་པ་སོ་སོར་དཔེར་མཛད་ནས་དཔེ་དེ་དག་ལས་བྱང་སེམས་བཞིའི་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་ཚད་ལསའདས་པའི་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དངོས་སུ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་།
ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་བཞིའི་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་སྔར་བཤད་པའི་དཔེ་དེ་དག་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་བསྟན་པས་མཚོན་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། རྟགས་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོས་བསྟན་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞིའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །

མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སྤང་གཉེན་སོ་སོའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

585

དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་རྩེ་མོ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་མཐོང་བའི་ལམ་རྩེ་མོ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་པ་ལ། སྤང་བྱ་རྟོག་པ་དང་། དེའི་གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཟུང་རྟོག་མདོར་བསྟན་དང་། འཛིན་རྟོག་མདོར་བསྟན་ཏོ། །
དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་མོ་དེ་ལ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། འཇུག་པ་དང་ནི་ལྡོག་པ་ལ། །གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་སོ་སོར་དེ། །དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཡུལ། །མིན་པའི་བདག་ཉིད་དག་ཤེས་བྱ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་སྤངས་འཇུག་པ་དང་ནི་ལྡོག་པ་ལ་
གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་དེ་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་དགུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགུ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཇི་བཞིན་ཡུལ་འཛིན་པ་མིན་པའི་བདག་
ཉིད་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་འཇུག་པར་བྱ་བ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པར་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་དག་ལ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ལེན་པའི་གཟུང་བ་དང་། ལྡོག་པར་བྱ་བ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དག་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་འདོར་བའི་སྒོ་ནས་གཟུང་བའོ། །ཞེས་གཟུང་བར་བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་མཐོང་སྤང་ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤངས་ཉོན་མོངས་པ་དང་འདྲ་བར་མཐོང་ལམ་རྩེ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

586

སྦྱོར་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་དགུ་ཡོད་པ་ནི་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་འཛིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གནས་ཚོད་ཀྱི་དངོས་པོ་
དང་མ་འབྲེལ་བར་བདེན་པར་ཞེན་ནས་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་
གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། །སེམས་ཅན་རྫས་དང་བཏགས་ཡོད་པར། །རྣམ་རྟོག་འཛིན་པ་དག་ཏུ་འདོད། །དེ་དག་སོ་སོར་དགུ་བདག་ཉིད། །གལ་ཏེ་གཟུང་དོན་དེ་བཞིན་མེད། །དེ་དག་གང་གི་འཛིན་པར་འདོད། །དེ་ལྟར་དེ་དག་འཛིན་པ་ཡི། །ངོ་བོས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་སྤངས་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན།
གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་སེམས་ཅན་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་དང་། འཕགས་པའི་དབྱེ་བས་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་འཛིན་པ་དག་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་འཛིན་པ་དག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྫས་
བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། དེ་ལ་དམིགས་པའི་འཛིན་རྟོག་གི་རྣམ་གཞག་ནི་སྔར་
སྐབས་དང་པོར་བཤད་པ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་སོ་སོར་དགུ་དགུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགུ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གནས་
ཚོད་དང་མཐུན་པའི་ཡུལ་གང་གི་འཛིན་པརའདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་དེ་དག་གཟུང་དོན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མེད་པའི་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

587

ལྟར་རྟོག་པ་དེ་དག་འཛིན་པ་མ་འཁྲུལ་པ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྟེན་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དག་གི་རྒྱུད་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བུ་རྫས་དང་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་

འཛིན་པ་དག་ཡོད་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་སྤངས་རྫས་སུ་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་
བ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དག་
ནི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚོད་དང་མཐུན་པ་འཛིན་པའི་ངོ་བོས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་སོ། །དེར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་གནས་ཚོད་དང་མཐུན་པ་གང་གི་ཡང་
འཛིན་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་གི་ཚེ་རྟོག་པ་དེ་དག་གི་ཡུལ་གྱི་དངོས་
པོར་གྱུར་པ་གཟུང་བའི་དོན་དག་ཇི་ལྟར་གཟུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་གཟུང་བའི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ཚེའི་ཕྱིར། སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་པ་ནི་ཡིན་ཏེ།
ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། གཟུང་རྟོག་རྒྱས་བཤད། འཛིན་རྟོག་རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག །ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གོ །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། གཟུང་བའི་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ངོ་བོ་ཉིད་དང་་་་་་་་་་་།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་དེ་ནི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

588

རྣམ་པདགུར་འདོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྙམ་
དུ་སེམས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ངམ་
ཞེས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཤིང་གི་འཁྲུལ་འཁོར་མཁན་གྱི་དཔེས་བྱ་བའི་འབྲས་བུའི་
རྣམ་རྟོག་བསལ་བའི་བར་གྱིས་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་རྣམ་པ་དགུ་བོ་
ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་སྤང་བར་

བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགུ་པོ་
གང་ཞེ་ན། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཇུག་བྱ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི།
དོན་དམ་པར་དབེན་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གིས་དོན་དམ་པར་དབེན་པ་བླ་ན་མེད་པའི་
བྱང་ཆུབ་དོན་དམ་པར་མ་རྟོགས་ཤིང་མ་ཐོབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཐོབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཇུག་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཉམས་སུ་བླང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ལམ་གྱི་རྒྱུ་དང་། ངོ་བོ་དང་། འབྲས་བུའོ། །རྩ་བ། ་་་་་་་་་་རིགས་དང་ནི། །
དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པར་ས་མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པས་སོ། །རྩ་བ། ལམ་ནི་ཡང་དག་འགྲུབ་པ་དང་། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

589

གཉིས་པ་ལ། ལམ་དངོས་དང་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་དང་། སྤང་བྱ་འཇོམས་པའི་ནུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། མཐོང་”བ1

་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡང་དག་པར་
འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པས་སོ། །རྩ་བ། ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འཁྲུལ་དང་། །
གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣང་བརྙན་ཙམ་དུ་ཟད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་སོ། །
རྩ་བ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དང་། །
གསུམ་པ་ནི། སྤང་བྱ་སེལ་བའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་སྟེ། ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བླང་བར་བྱ་བ་དང་། སྐྱོན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་དོར་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྐྱེ་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཇོམས་པའི་
ནུས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། རང་གིས་རྟོགས་དང་བྱེད་པ་དང་། །
གསུམ་པ་ལ། རང་དོན་དང་། གཞན་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་རང་གི་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་སྟེ། རྟོགས་པ་གང་ཞིག་གི །དྲི་མ་

ཐམས་ཅད་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་། ལས་དང་། འབྲས་བུའོ། །
རྩ་བ། དེ་ཡི་ལས་བྱའི་འབྲས་བུ་ལ། །འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི། །རྣམ་

རྟོག་དེ་ནི་རྣམ་དགུར་འདོད། །

1 <མ་ཕྱི། ༢༨༦བ༦ན། བྲ ཞོལ། ༢༧༦བ༤ན། སྐུ། ༢༩༩ན༦ན། བླ། ༢༩༦བ༦ན། བ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

590

དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པ་རྣམས་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་
ས་ཐག་སྲིང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དམན་ཞིང་འབྲས་བུ་གྱ་ནོམ་པ་
མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྱི་ལས་དང་ལྡན་ཏེ་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ། ཇི་
ལྟ་བ་དང་མཐུན་པར་བརྒྱ་བྱིན་སོགས་སུ་སྤྲུལ་པས་གཞན་དོན་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་
དགོད་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མཛད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། གཟུང་བའི་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། སྲིད་དང་ཞི་བར་ལྟུང་བའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་ལས་བྱུང་བ་དམན་པའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་ཆོས་ཅན། དགུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་དོ། །ཉན་རང་གི་ལམ་སྲིད་མཐའ་དང་ཞི་བར་ལྟུང་བའི་ཕྱིར་རྟོགས་པ་དམན་པ་སོགས་ཡུལ་གྱི་
སྒོ་ནས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་དང་བྲལ་ན། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་མིང་མི་འཐོབ་བོ་ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་ནི། དཔུང་གི་ཚོགས་ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྡན་པའི་སྔོན་དུ་འདོད་དོ་ཞེས་སོགས་སོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

591

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བླང་
བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་རྣམ་པ་དགུ་པོ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་
བྱུང་བ་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱ་བར་

བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཁྱོད་ཀྱི་ས་བོན་འཇོམས་པའི་ཕྱིར། དགུ་པོ་གང་ཞེ་ན། ཉན་
རང་གི་ལམ་འབྲས་རྟོགས་པ་དམན་པ་དང་། བདག་རྐྱེན་ཡོངས་འཛིན་དམན་པ་དང་། དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་དང་། སྤངས་རྟོགས་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་ཉམས་པ་དང་། ལམ་འབྲས་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཐོབ་པས་ཉམས་པའོ། །
རྩ་བ། རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་དང་ནི། །ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། །
དང་པོ་ནི། ཉན་རང་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་ལས་རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཐར་ལམ་ལ་ཞུགས་ཀྱང་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཏུ་ལྟུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་
པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གསུམ་པ་ལ། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་དང་། རང་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་དང་། གཉིས་ཀའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པའོ། །
རྩ་བ། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཚང་དང་། །
དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ལམ་མ་ཚང་བ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཤེས་
སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཙམ་སྤོང་ནུས་ཀྱི། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོ་ཚང་བ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

592

མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
རྩ་བ། གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་འགྲོ་བ་དང་། །
གཉིས་པ་ནི། ཐར་བར་གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་འགྲོ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་
ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཚེ་ཡང་དེ་པ་ལ་སོགས་པའི་གདམས་ངག་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་དང་། །
གསུམ་པ་ནི། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་ཀྱི། ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་སེམས་

ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
རྩ་བ། ཉི་ཚེ་བ་དང་སྣ་ཚོགས་ཉིད། །
བཞི་པ་ལ། སྤངས་པ་དམན་པ་དང་། རྟོགས་པ་དམན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤངས་པ་ཉི་ཚེ་བའི་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཙམ་ཞིག་བསྒོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བུ་དང་པོ་རྒྱུན་ཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་མཐོ་དམན་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞི་ལམ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་བཞི་རིམས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར།

རྩ་བ། གནས་དང་འཇུག་ལ་རྨོངས་པ་དང་། །རྗེས་ལ་འགྲོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། །རྣམ་རྟོག་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་འདི། །ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཏེ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
ཡིད་ལས་འབྱུང་། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

593

ལྔ་པ་ལ། ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཐོབ་པས་ཉམས་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཐོབ་པས་ཉམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཞི་བའི་མཐའ་མ་ཐོབ་པར་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་གནས་པ་དང་། དེའི་ལམ་གྱིས་འགྲོ་བ་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཐེག་པ་དམན་པའི་ལམ་ཙམ་ལ་གནས་པས་མ་རིག་པའི་བག་ལ་ཉལ་ཐམས་ཅད་མ་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་འགྲོ་ཞིང་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་དེ་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་སྡུད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་

མཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་འབྲས་ལ་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་གཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ལྡོག་པར་བྱའོ་ཞེས་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དགུའོ། །
གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་རྒྱས་བཤད་ལ། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། འཛིན་པ་དང་ནི་འདོར་བ་དང་། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་དགུར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འཛིན་པ་དང་ནི་འདོར་བ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་བཞག་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སོགས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་གང་
ཡང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། །གཏོང་བར་བགྱིད་པ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་གཟུགས་ཞེས་བྱའམ། འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་མངོན་པར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

594

ཆགས་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་སོགས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་འཛིན་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་དངོསཔོར་མངོན་པར་ཞེན་པས་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ཤེས་སྒྲིབ་

ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣམ་པ་དགུ་ཆོས་ཅན། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་

སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་
འཇོམས་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་སྤོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྤང་བྱའི་དབང་གིས་གཉེན་པོའི་མིང་སོ་སོར་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དངོས་སུ་ན་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་སྤངས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་གའི་ས་
བོན་དུས་གཅིག་ཏུ་སྤོང་བ་ཡིན་གྱི། རིམ་ཅན་དུ་སྤོང་བར་འདོད་པ་ལ་རིགས་པ་དུ་མས་གནོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་དང་པོ་གཉིས་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་སྤོང་བར་བཤད་པ་ཡང་མངོན་གྱུར་ལ་ལྟོས་ན་དེ་གཉིས་
ཅུང་ཟད་སྤོང་སླ་བས་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་གྱིས། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཉིད་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྔོན་དུ་ས་བོན་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་རིམ་པ་གཉིས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །དགུ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་ལས་ཉམས་པ་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་
ལས་ཉམས་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱོད་པ་ལ་ཞེན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་ཞེན་པ་དང་། སྤང་གཉེན་ལ་ཞེན་པའོ། །དང་པོ་ལ། བླང་དོར་དུ་ཞེན་པ་དང་། དེའི་ཀུན་སློང་བདེན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། དེའི་ཉེས་དམིགས་སོ། །
དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་ཡོད་ཏན་འཛིན་པ་དང་སྐྱོན་གཏོང་བའི་གང་ཟག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཀུན་བརྟགས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

595

ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཁྱོད་ཀྱི་ས་

བོན་དངོས་སུ་འཇོམས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་ཡངརྟགས་ཆོས་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་
བར་བྱའོ། །
རྩ་བ། ཡིད་ལ་བྱེད་དང་ཁམས་རྣམས་ནི། །གསུམ་པོ་དག་དང་ཉེར་འབྲེལ་
དང་། །

གཉིས་པ་ནི། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བདེན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི། བདེན་པར་ཡིད་ལ་བྱས་པ་དེས་ཉོན་མོངས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཁམས་

གསུམ་ཆར་དང་ཉེ་བར་འབྲེལ་བ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་ཞེན་པའོ། །
རྩ་བ། གནས་དང་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། །ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་བརྟགས་པ་དང་། །

གཉིས་པ་ལ། དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ། བདེན་མེད་དུ་ཞེན་པ་དང་། བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཞེན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་མི་གནས་པས་བདེན་པར་བཟུང་ནས་གནས་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི། དོན་དམ་པར་རྫས་སུ་ཡོད་པ་མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའོ། །
རྩ་བ། ཆགས་པ་དང་ནི་གཉེན་པོ་དང་། །
གསུམ་པ་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞེན་པ་དང་། གཉེན་པོ་ལ་ཞེན་པའོ། །དང་པོ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

596

ནི། གནས་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་མ་ཆགས་པས་གང་ལ་ཡང་མངོན་པར་
མ་ཞེན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་སྒོམ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མཚན་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོ་ལ་
ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའོ། །
རྩ་བ། ཇི་ལྟར་འདོད་བཞིན་འགྲོ་ཉམས་ལ། །འཛིན་པ་དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ། །གཉིས་པ་ནི། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

ཡང་དག་པར་མ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་
ལ་ཡུན་རིང་དུ་ཐོགས་པའི་གང་ཟག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བྱ་
ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཆོས་ཅན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ཆེད་བཞིན་ངེས་པར་མི་འབྱུང་དང་། །ལམ་ལ་ལམ་མིན་ངེས་འཛིན་དང་། །འགོག་དང་བཅས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་། །དངོས་པོ་ལྡན་དང་མི་ལྡན་དང་། །གནས་དང་རིགས་ནི་འཛིན་པ་དང་། །དོན་དུ་གཉེར་དང་རྒྱུ་མེད་དང་། །ཕྱིར་རྒོལ་བ་ནི་
དམིགས་པ་ལ། །འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་གཞན་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བ་ནས། བདུད་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་བ་ནི་དམིགས་པ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་
སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་གཞན་དགུ་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་
དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

597

ནི་རྟ་ཟུང་བཞི་པའི་ཤིང་རྟ་ལ་ཞོན་ཞིང་ལམ་”གཉ1

་ནས་འགྲོའོ་ཞེས་པ་ནས། རབ་
འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་འཕོང་གི་སློབ་དཔོན་ལག་ཚོད་དང་འབྱོར་བའི་གཞུ་ཐོགས་པ་ནི་དགྲ་དང་ཕྱིར་རྒོལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་པར་དཀའོ། ། དེ་བཞིན་དུ། བྱང་
ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ཡང་བདུད་དམ་བདུད་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་

པར་དཀའོ། །ཞེས་སོགས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་བཏགས་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་

ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣམ་པ་དགུ་ཆོས་ཅན། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་

སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་གནས་
སྐབས་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཁྱོད་ཀྱི་ས་བོན་དངོས་སུ་
འཇོམས་པའི་ཕྱིར། དགུ་གང་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་འདོད་པ་བཞིན་མི་ཐོབ་པ་དང་། ཕྱིན་

ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ལམ་དང་འགལ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཙམ་ལ་སོགས་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འདོད་པའི་འབྲས་བུར་ངེས་པར་འབྱུང་མི་ནུས་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་

བསྡུས་པ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་འཇོམས་
པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རྟགས་ཆོས་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༢༩༠ན༢ན། སྐུ། ༣༠༢བ༥ན། བླ། ༣༠༠ན༥ན། གཉ *མཉམ་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ། ཞོལ། ༢༨༠ན༡ན། མཉི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

598

གཉིས་པ་ལ། ལམ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
ཞེན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་རང་གི་མངོན་པར་འདོད་པའི་ལམ་མེད་པས་ལམ་གཞན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་ལམ་མ་ཡིན་པར་ངེས་པར་འཛིན་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་
པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་བོར་བདེན་པར་ཞེན་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ། དགག་སྒྲུབ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། ཆོས་ལྡན་མི་ལྡན་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བདེན་པར་འཛིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་འགག་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོས་གནས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཞེན་པའི་
སྐྱེས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། བདེན་འཛིན་
གྱི་བར་ཆད་མེད་པ་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་བར་ཆད་དང་བཅས་པར་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་

ལམ་གྱི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་རྒྱུན་མི་ཆད་དུ་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་བྱ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་
ཞེན་པའོ། །གསུམ་པ་ལ། དམན་པའི་རིགས་ཉམས་པ་དང་། མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་དང་། འགལ་རྐྱེན་གྱིས་ཟིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་
སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཉནཐོས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་འཇིག་ཅིང་ཉམས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལའོ། །
གཉིས་པ་ལ། འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དོན་གཉེར་མེད་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ཤེར་
ཕྱིན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

599

བཟུང་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཆོས་མེད་པས་སངས་རྒྱས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདོད་པ་མེད་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུ་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམ་པ་མེད་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་
བཏགས་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི། སེར་སྣ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་

བདུད་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་བའི་དངོས་པོ་
དམིགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྤང་བྱ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་

བསྡུས་པ་ཆོས་ཅན་ནོ། །
གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་པ་ནས་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཉིད་ལས་སོ་སོར་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ལ་སྤང་བྱ་
དེ་དག་སྤོང་བ་ཉིད་དུ་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་ཡང་ཞེས་སོ། །སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་ལ་ཡུལ་གྱི་

སྒོ་ནས་མུ་བཞི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི། གཟུང་རྟོག་ཡིན་ལ་འཛིན་རྟོག་མ་ཡིན་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་ལ་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། འཛིན་རྟོག་ཡིན་ལ་གཟུང་རྟོག་མ་ཡིན་པ་ནི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྟེ། གཟུང་བྱ་མ་ཡིན་པ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་མི་ནུས་པ་
ལ་གཞག་པའོ། །གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་མུ་ནི། རྒྱུན་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ལོངས་སྤྱད་ཕྱིར་ཞེན་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། ལོངསསྤྱོད་བྱེད་དུ་ཞེན་པ་འཛིན་རྟོག་
གོ །གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ནོ། །
གཉིས་པ་གཉེན་པོ་ལ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་

འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་རང་གི་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

600

གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཉེན་པོ་དང་བཅས་པ་བསྟན་ནས་མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་གང་དང་བཅས་པས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་
སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ།
རྩ་བ། བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྟོན་པ་དང་། །དེ་ཡི་རྒྱུ་ནི་ཡོངས་གཏོང་དང་། །དེ་ཐོབ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ། །བསོད་ནམས་མང་པོའི་མཚན་ཉིད་དོ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱུ་ཚོགས་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ལས་འགྱུར་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་གཞན་བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད་པའི་དོན་དུ་དེའི་ཐབས་སྟོན་པ་དང་བྱང་ཆུབ་དེའི་རྒྱུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཚིག་དོན་ནི་ཡོངས་སུ་གཏོད་པ་དང་། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་ཐོབ་པའི་
བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་མཉམ་གཞག་ཏུ་རང་གིས་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམ་པ་སོགས་བསོད་
ནམས་མང་པོའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའོ། །མཐའི་བྱང་ཆེན་གྱི་རྒྱུ་ཡང་སྟོན་པ་ཡིན་
མོད་ཀྱི། གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་སྟོན་པ་ལ་
ངེས་པར་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཀུན་དགའ་བོ་དགེ་སློང་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་དྲུག་པོ་འདི་དག་བསྐལ་བ་དཔེ་སྐར་མ་ལྟ་བུ་ལ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་སྟེ། ཞེས་དང་། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བས་ན་ཤེར་ཕྱིན་

ཟབ་མོ་འདི་ཁྱོད་ལ་གཏད་ཀྱིས་ཞེས་དང་། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བས་ན་གང་ཟག་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་གང་བྱང་ཆེན་ལ་ཆུང་ངུ་ན་ཉི་མ་གཅིག་ཤེརཕྱིན་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་
སྟོན་ན། དེའི་བསོད་ནམས་མང་དུ་འཕེལ་ལོ་ཞེས་སོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

601

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ལ་འགོད་པ་དང་། རང་ཉིད་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་བསྒོམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པས་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་གདུལ་བྱ་གཞན་

དག་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པས་རབ་ཏུ་འགོད་པ་ནི་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མཐའི་བྱང་ཆེན་ལ་དམིགས་པའི་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པས་གནས་སྐབས་དང་མཐའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཁོ་ནར་གདུལ་བྱ་དེ་དག་ལ་གནས་ལུགས་སྟོན་པའི་ཡང་དག་པའི་ཚིག་དང་དོན་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡང་དག་པར་སོ་
སོར་གཏོད་པ་ནི་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དེའི་རྒྱུ་ལ་གཞན་འགོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱིས་བསྡུས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་བྱེད་
པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རང་གི་
བསྒོམ་པ་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་བའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྔ་མ་གཉིས་ལས་གཞན་པ་དེའི་ཉེར་ལེན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རང་ལུགས་ཀྱི་བྱང་ཆེན་ངོས་བཟུང་བ། དངོས་པོ་བདེན་པར་
ཁས་ལེན་པ་ལ་དེ་མི་འཐད་པ། མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་ཐོབ་པརའདོད་པས་ཆོས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

602

ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་ཁས་བླང་དགོས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། འབྲས་བུ་གང་གི་དོན་དུ་མཐོང་བའི་ལམ་རང་གི་རྒྱུ་དེ་ལྟ་བུ་དང་བཅས་པས་བསྐྱེད་པར་བཞེད་པ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། དྲི་མ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བའི། །ཡེ་ཤེས་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བརྗོད་དེ། །ཟད་མེད་
སྐྱེ་མེད་ཕྱིར་དེ་དག །གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྒྲིབ་པ་དོན་དམ་པར་ཟད་པ་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་མདོ་ལས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་ཟད་མེད་དང་སྐྱེ་མེད་དུ་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་ཟད་སྐྱེ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་དེ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དོན་དམ་པར་དྲི་མ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཞེས་མདོ་ལས་བརྗོད་ཅིང་དེ་ལྟར་རིགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཀུན་དགའ་བོ་ཤེར་ཕྱིན་ཟད་པར་འདོད་
པ་དེ་དག་ནི་ནམ་མཁའ་ཟད་པར་འདོད་དུ་ཟད་དོ་ཞེས་དང་། ཆོས་དེ་དག་ལ་སྐྱེ་བའང་མེད་ན་ཟད་པ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད་ཅེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་དྲི་མ་སྐྱེས་པ་
འདས་ད་ལྟར་དང་མ་སྐྱེས་པ་མ་འོངས་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དངོས་པོར་སྨྲ་བས་བདེན་པར་བརྟགས་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་འགག་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་
པའི་ཆོས་རྣམས་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

603

དབུས་མཐར། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པར། །འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་
ཏེ། ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །རམ་སྨོས་པ་ནི་རྟགས་གང་རུང་རེས་གྲུབ་པའི་དོན་ཏོ། །སྒྲིབ་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པའིགཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་
རྒྱུ་བདག་དང་གཞན་དང་། གཉིས་ཀ་དང་རྒྱུ་མེད་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་སྔ་མ་ལ་འབྲས་བུ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའང་མི་སྐྱེ། དངོས་མེད་དུ་གྱུར་པའང་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་པདྨ་བཞིན་དུའོ། །དྲི་མ་

དོན་དམ་པར་ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་འགག་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚད་མ་ལ་སོགས་པས་དོན་དམ་པར་འཐད་པའི་དངོས་པོ་མེད་པས་སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་སྐུ་གསུམ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་བདག་

ཉིད་རྣམ་མཁྱེན་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བརྗོད་དེ། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དྲི་མ་རྣམས་དོན་དམ་པར་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། ཁས་བླངས་དང་འགལ་བས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་གང་དག་
དྲི་མ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་སྔར་ཡོད་འཇིགས་པའི་བསམ་པས་ཟད་པ་ལ་ཟད་དོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་དང་། དྲི་མའི་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་སྐྱེ་འཕྲོ་ཆད་ནས་མི་སྐྱེ་
བའི་བསམ་པས་མི་སྐྱེ་བ་ལ་མི་སྐྱེའོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཟད་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

604

པ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཅིང་རང་ལུགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་
ཤེས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་དེ་བྱང་ཆེན་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཁོ་ནས་སོ། །གང་གིཕྱིར་ན། དྲི་མ་བདེན་སྟོང་དུ་བསྒྲུབ་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཅེས་གཞན་
གྱིས་བརྟགས་པའི་བྱང་ཆེན་དགག་པ་ལ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་
གསུངས་པ།

རྩ་བ། འགོག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། །མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་

ནི། །རྣམ་པར་རྟོག་རིགས་ཅི་ཞིག་ཟད། །སྐྱེ་མེད་རྣམ་པ་ཅི་ཞིག་འཐོབ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། ཤེས་སྒྲིབ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་བདེན་གྲུབ་སྔར་ཡོད་ཅི་ཞིག་ཟད་ཅིང་བདེན་
གྲུབ་སྐྱེ་འཕྲོ་ཆད་པའི་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པའི་འགོག་བདེན་ཅི་ཞིག་ཐོབ་སྟེ་མི་ཐོབ་པར་
ཐལ། དྲི་མ་བདེན་གྲུབ་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་འགགས་པའི་འགོག་པ་མེད་པའི་རང་
བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དྲི་མ་བདེན་གྲུབ་སྔར་ནས་ཡོད་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར།

ཐལ་བ་སྔ་མ་ཁས་བླངས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ཁྱེད་ཀྱིས་མཐོང་པའི་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན། ཤེས་སྒྲིབ་

རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་བདེན་གྲུབ་སྔར་ཡོད་སྐྱེས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་ཟད་སྐྱེ་འཕྲོ་ཆད་པའི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མ་སྐྱེས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་སྐྱེས་ཏེ་དེ་
འདྲའི་ཟད་སྐྱེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དྲི་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

605

དུ་གཉེན་པོས་ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འགོག་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་བདེན་པས་
སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་དབུ་མ་པ་ཁོ་བོ་
ཅག་གི་གཞུང་ལུགས་ཁོ་ན་ཁས་བླང་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཟད་སྐྱེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཡང་དག་པར་ཡོད་པར་ཁསལེན་ན། དེ་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ས་བོན་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པ་ཁས་ལེན་པ་ནི་འགལ་བ་ཁས་བླངས་
པས་ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་གནས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་
གསུངས་པ།
རྩ་བ། གཞན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ། །ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་སྟོན་པ་ཡི། །སྒྲིབ་

པ་ཟད་པར་བརྗོད་པ་གང་། །དེ་ལ་ཁོ་བོས་མཚར་དུ་བརྩིས། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་
རྣམས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་ལ་ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་རྨོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྟོན་པ་ཡི་ཟད་
པར་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་བྱམས་པ་ཁོ་བོས་མཚར་དུ་རྩིས་ཏེ། དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་སྒྲིབ་པ་སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་། ཚིག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་འདི་དག་དང་པོ་གཉིས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་། སེམས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

606

ཙམ་པ་ཁོ་ན་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་དག་གིས་བརྟགས་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དོན་རྣམས་ནི་སྐབས་འདིར་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་རྣལ་འབྱོར་གྱི་

ས་བཞིར་བྱས་ནས། གཉིས་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་མཐུན་པ་དང་། གསུམ་པ་

སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཙམ་པ་ལ་ལྟ་བ་མཐོ་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་སངས་

རྒྱས་འཛིན་པ་བདེན་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་
པ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པས་ཁྱད་ཡོད་ཅེས་སྨྲ་བ་ཡང་མ་བརྟགས་གཅིག་པུར་ཉམས་དགའ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པས་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ལབརྟེན་པའི་ལྟ་བ་བསྟན་ལ། དེ་ལས་གོང་དུ་གྱུར་པའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་”འབེབས

1

་ཚུལ་སེམས་ཙམ་པ་སུས་ཀྱང་ཁས་མ་བླང་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣལ་
འབྱོར་གྱི་ས་བཞི་ཞེས་འདོད་པ་ཡང་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པ་ཁེགས་ནས། སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་སྔོན་པོ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་གཟུང་འཛིན་”2

་གཞན་མ་ཁེགས་པའི་གང་ཟག་གི་རིམ་པ་མི་འཐད་ལ། གལ་ཏེ་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པས་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་ཁེགས་ཀྱང་ནང་ཤེས་པ་ལ་ལྟས་པའི་གཟུང་བྱ་རྫས་གཞན་ཙམ་མི་ཁེགས་པས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཙམ་
གྱིས་སྟོང་པ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་མི་
རིགས་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེར་ཡང་རྩོད་པ་མཚུངས་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
ནང་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཡང་རིགས་པ་སྔ་མ་དེ་ཉིད་ལ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༩༤བ༡ན། འབབས ཞོལ། ༢༨༤བ༣ན། སྐུ། ༣༠༧བ༢ན། བླ ༣༠༥ན༢ན། འབེབས>
2 <མ་ཕྱི། ༢༩༤བ༢ན། +རྫས ཞོལ། ༢༨༤བ༤ན། -རྫས སྐུ། ༣༠༧བ༣ན། བླ། ༣༠༥ན༣ན། +རྫས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

607

བརྟེན་ནས་ཁེགས་ཤིང་། དེ་ལ་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་རིམ་པ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སུ་གང་གིས་ཀྱང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་སེམས་ཙམ་པས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་

རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཙམ་མ་ཁེགས་པར་ཐལ།
སེམས་ཙམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་

གཉིས་པས་བསྟན་ལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་དེ་ལས་གོང་དུ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཙམ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་དགོས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་
གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མ་ལུས་
པར་རྟོགས་ལ། དེ་དང་མཐུན་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པར་བསྟན་པ་འདི་ཉིད་
ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་གོང་ན་དབུ་མབའི་ལྟ་བ་མ་གཏོགས་གཞན་སུ་ཡང་མེད་པས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞི་ཞེས་པ་ནི་བསམ་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདིར། ལྟ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཐེག་པའི་རིམ་པ་གསུམ་ཁོ་ན་བསྟན་ཏེ། ཆུང་ངུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུན་མོང་བ་རྟོགས་པ་དང་། འབྲིང་པོ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་དང་། ཆེན་པོ་རྣམ་ཤེས་བདེན་མེད་
དུ་རྟོགས་པའོ། །འོ་ན་སྐབས་འདིར་རིམ་པ་བཞིན་བསྟན་པ་ལྟར་སྣང་བ་འདི་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། འདིར་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཤད་པ་འདི་དག་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་
རྒྱན་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་སྙིང་པོའི་དོན་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུན་མོང་བ་བསྒོམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དབེན་པའི་གཟུང་འཛིན་ཐ་
དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཐ་སྙད་དུ་རྣལ་འབྱོར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

608

སྤྱོད་པ་པ་དང་མཐུན་པར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱིས་དབེན་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པས།
འདིར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་སྨོས་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་མོང་
མིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི་སྐབས་སུ་མ་བབ་ཅིང་མི་རིགས་པས་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་རིམ་པ་གཉིས་ལྟར་བསྟན་པ་ནི། སྟོན་ཉིད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། མཉམ་གཞག་ཏུ་བདེན་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་མར་མྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ལྟར། མཉམ་གཞག་ཏུ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་

སྟོང་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ན། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྔོ་སྣང་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་
སོགསཔ་གཞན་དབང་མ་འཁྲུལ་པར་འཛིན་པ་ལྡོག་ཅིང་། གཞན་དབང་འཁྲུལ་པར་མྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པས་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་རིམ་
པ་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ལྟ་པ་གོང་འོག་གི་རིམ་པ་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི། དཔྱད་མི་བཟོད་པས་མི་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་བར་བར་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ། སྙིང་པོའི་དོན་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་དང་། རྩ་བའི་ཚིག་དོན་ཙམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་།
གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་། ཆོས་
ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སའོ། །དང་པོ་ལ། བསམ་བྱུང་གི་
རིགས་པ། སྒོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར། སྒོམ་པའི་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། ཚོགས་རྒྱུན་གང་ལ་ཡང་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པའི་གང་ཟག་གིས་སྟོང་སྟེ། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པས་སོ། །ཁྱབ་སྟེ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་ན་སྐྱེ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

609

འཇིག་གིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོ་སྙམ་དུ་མཉམ་གཞག་ཏུ་བསྒོམས་པས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཀུན་བརྟགས་མངོན་གྱུར་སྤངས་ཤིང་། ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་ཡང་ཟིལ་གྱིས་མནན་

ཏེ། ཡོངས་སུ་བོར་ནས་རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བདག་དེས་དབེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་
པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་
ཡང་དག་པར་དམིགས་ཏེ། རྒྱུན་རྫས་ཡོད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤོང་བར་བྱེད་དེ། འདི་ནི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་བསྒོམ་པ་སྦྱོར་ལམ་ནས་མཐོངལམ་གྱི་བར་དུ་ཡོད་
ལ། ཞི་གནས་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒོམ་པ་ཚོགས་ལམ་ན་ཡང་ཡོད་ཅིང་། དགོས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་དཔལ་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བཅོམ་ནས་འཁོར་བའི་
སྡུག་བསྔལ་རང་མཚན་པ་ཟིལ་གྱིས་མནན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ལས་ཉོན་
གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་”པ་ཡིན།1

འཁོར་བ་མ་སྤངས་ན་གཞན་དོན་ལྟ་ཞོག །རང་དོན་
ཡང་མི་འགྲུབ་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཁོར་བ་ལ་ཉན་ཐོས་ལས་ཀྱང་འབུམ་འགྱུར་གྱིས་སྐྱོ་བར་བྱ་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་སྔར་སྐབས་གསུམ་པའི་
བརྗོད་བྱར་བཤད་པའི་གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་སྒོམ་པའི་རིམ་པའོ། །བདག་མེད་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་བསྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་མངོན་
གྱུར་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1 <མ་ཕྱི། ༢༩༦ན༢ན། པའི ཞོལ། ༢༨༦ན༥ན། པ་ཡིན། སྐུ། ༣༠༩ན༤ན། བླ། ༣༠༦བ༤ན། པའི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

610

གཉིས་པ་ལ། བསམ་འབྱུང་གི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱ་བའི་རིམ་པའོ། །དང་པོ་ལ། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ། སྒོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་དེའི་སྟེ་ཁྱོད་སྣང་བའི་བློ་དག་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། །ཅེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་བློ་ནི་བསམ་བྱུང་གི་
རིགས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྔོན་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་ཁོ་ནའི་བདག་ཉིད་ཡིན་གྱི་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །
གསུམ་པ་ནི། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་
པ་ཡོངས་སུ་མ་བོར་བས་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་ལམ་དམིགས་ཀྱང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་
མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་ཏེ་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་སློབ་དཔོན་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་དང་མཐུན་པར་མཛད་པས་
ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་ཞིང་གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་ཐ་སྙད་
ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་ཡང་མེད་པ་ཙམ་
ཞིག་སེམས་ཙམ་པ་དང་ཐུན་མོང་པ་ཡིན་གྱི། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ནི་
སྐབས་འདིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ། །གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་
ཀྱིས་སྟོང་པར་བསྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་དུ་ཞེན་པ་སྤོང་བ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་སྐབས་གཉིས་པ་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྐབས་སུ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

611

བསྟན་པ་རྣམས་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་
མཐོང་ལམ་གྱི་བར་དུ་བསྒོམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་མེད་ན་
གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་འཛིན་པ་མ་འཁྲུལ་བ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ངེས་པར་སེམས་པས་འཛིན་པའི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་མ་འཁྲུལ་པར་འཛིན་པ་ཙམ་དེ་ཡང་བསལ་ཏེ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་འདི་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་བྱས་ནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །འདི་ནི་རྟོགས་པ་དེའི་ལག་རྗེས་ལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་
པ་བདེན་འཛིན་མ་སྤངས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། བདེན་ཞེན་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པ་
དང་། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་གྲུབ་མཐའ་འཆའ་བའི་དོན་དུ་མི་རུང་ངོ་། །སྔརབཤད་པ་ལྟར་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་འཛིན་པ་འཁྲུལ་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅིང་། མ་འཁྲུལ་བར་འཛིན་པ་ལྡོག་པ་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ལ། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ། སྒོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར། སྒོམ་པའི་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྱུ་མ་
བཞིན་དུའོ། །དངོས་པོ་བདེན་པ་བཀག་པ་ན། །དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །ཡང་དག་ཏུ་ནི་བཀག་མེད་གསལ། །ཞེས་པའི་རིགས་པས་བཀག་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡང་ཁེགས་པས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡང་དག་པར་ན་གཅིག་ཏུ་བདེན་པའི་དངོས་པོ་དང་དེ་བཀག་པའི་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པར་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

612

དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསྒོམ་པས་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྒོམས་པས་སྒོམ་པའི་སྟོབས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་གསལ་སྣང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་

དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཡང་དག་པར་སྤོང་ངོ་། །རྒྱུ་མཚན་ནི་དེའི་ཚེ་ཕུང་པོ་བདེན་
པར་འཁྲུལ་པའི་མཚན་མ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ས་བོན་མཐའ་དག་སྤངས་པ་
སྣང་ཡང་བདེན་པས་སྟོང་པ་བློ་རང་ཉིད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་མཉམ་གཞག་གི་བློ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ལྟར་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་ན་སྟེ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་མཁས་
པ་ཁ་ཅིག་ལ་ནི་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལདང་དངུལ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་ཕན་ཚུན་མ་འདྲེས་པར་སོ་སོར་ཤེས་པ་བཞིན་དུའོ། །སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་བློ་ཞེས་པ་ནི་མཉམ་གཞག་ཉིད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་སྐབས་དུ་མར་

གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་བའི་འཕགས་པ་སློབ་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མར་སྣང་བར་འདོད་པ་ལ་ནི། དབུ་མ་པའི་དྲི་ཙམ་ཡང་མེད་པས་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་ཕྱིན་

ཅི་ལོག་ཏུ་སྨྲ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་སློབ་དཔོན་སྒྱུ་མ་རིགས་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡང་དབུ་མ་པ་ཆེན་པོ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པར་ཟད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ། སྒྲིབ་པ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་དང་། དེ་ཁས་ལེན་པ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་ནུས་པར་འདོད་པ་ཁས་བླངས་འགལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་གསར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

613

དུ་སྐྱེད་དུ་མེད་པ་དང་སྒྲིབ་པ་སྤང་དུ་མེད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པར་ཐལ། སྒྲིབ་པ་

བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དུས་
ཐམས་ཅད་དུ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་རྫས་མེད་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་
བོ་འཛིན་པ་བཞིན་དུའོ། །འདོད་ན། སྤང་གཉེན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དེའི་ཚེ་གཉེན་པོ་བསྒོམས་པས་ནམ་མཁའ་ལ་ཕན་གནོད་སྐྱེད་མི་ནུས་པ་བཞིན་དུ་སྤང་བྱ་དེ་དག་ལ་གཉེན་པོས་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་མའི་ཆོས་ཤེས་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་སྒྲིབ་པ་རྣམས་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་
པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པཐམས་ཅད་དུ་

སྤངས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། སྤང་གཉེན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་
ཁས་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་ཁས་ལེན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་གཞན་དག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པར་ཁས་

བླངས། སྤང་གཉེན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པ་གང་ཞིག །དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་ལྡོག་པས་སོ། །དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྒྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བྱམས་པ་ཁོ་བོས་ངོ་མཚར་དུ་བརྩིས་
སོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་དོན་དམ་
པར་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་བསལ་ནས་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱོགས་བརྟན་པོར་མཛད་པས་ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་འདི་ཁོ་ན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

614

ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། འདི་ལས་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་བ་གོམས་པའི་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི། ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་

དག་པ་འདི་ལ་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་བསལ་བར་བྱ་བ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་

འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་དང་ཉོན་མོངས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དང་ཉོན་མོངས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་པོ་ནས་ཡོད་མ་
མྱོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་ཆོས་གང་ལ་བདེན་པར་ཞེན་ཡང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་
ལས་གོལ་བའི་སྒྲོ་འདོགས་དང་དེའི་ཞེན་ཡུལ་དང་པོ་ནས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ཏོ། །ཉོན་མོངས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ཉིད་ཟུར་དུ་བཤདཔ་ནི་དགོས་པ་དང་བཅས་པའོ། །ཁམས་འདི་ལ་སྔར་མེད་གསར་དུ་བདག་མེད་པ་གཉིས་བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གིས་དབེན་པ་འདིའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་བདག་མེད་པ་གཉིས་མེད་དོ་ཞེས་པ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སྐུར་
འདེབས་དང་། དེའི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པ་གསར་དུ་བཞག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་དོ། །དྲི་མ་བསལ་དུ་མེད་པ་དང་གཉེན་པོ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པ་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་
པར་མ་སྦྱར་བར་སྤྱིར་འཆད་པ་ནི་སྤངས་གཉེན་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའོ། །ཡང་རྐང་
པ་གཉིས་པ་དང་པོས་བཤད་པ་དེ་ཉིད་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་སྦྱར་ཏེ། ཉོན་མོངས་བདེན་གྲུབ་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ན་ཉོན་མོངས་བདེན་སྟོང་སྔར་མེད་གསར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

615

དུ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་གྲུབ་པའོ། །དེ་ནི་རང་ལྡོག་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། མཚན་གཞི་དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་འདི་ལ་བདེན་གྲུབ་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་བསལ་བར་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད་པས་བདེན་སྟོང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གྲུབ་པ་ན་བདེན་སྟོང་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྔར་མེད་གསར་དུ་བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་གྲུབ་པས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་དོན་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གྲུབ་
པ་ཡིན་ནོ། །དོན་བསྡུས་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་བྱ་ས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་བདེན་སྟོང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་རང་

ལུགས་ལ་ཁས་བླངས་པས་”ཆོག1

་པའི་བདེན་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་པ་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། །ཡང་དག་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡང་དག་པ་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་ཡང་དག་པར་ལྟ་བའི་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ནི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྱོད་ཕྱོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟིན་པར་བྱས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་དོན་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱས་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་

1 <མ་ཕྱི། ༢༩༨བ༦ན། ཚོག ཞོལ། ༢༨༩ན༥ན། སྐུ། ༣༡༡ན༦ན། བླ། ༣༠༩བ༥ན། ཆོག>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

616

ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དག་པར་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་བརྟག་ཅིང་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། དོན་དམ་པར་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མ་སྤངས་པ་ལས་གྲོལ་བར་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞི་ཀུན་རྫོབ་པའི་གནས་ལུགས་བདེན་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དུ་ལྟ་བར་བྱ་སྟེ། ཆོས་གང་ལ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་ངོ་བོ་བསལ་བ་དང་། དོན་དམ་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ངོ་བོས་བཞག་པ་མ་བྱས་པར་དོན་དམ་དུ་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གོམས་པར་
བྱས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་གོམས་ན། སྒྱུ་མའི་གླང་པོས་སྒྱུ་མའི་གླང་པོ་གཞན་ཞིག་ཕམ་པར་བྱས་པ་བཞིན་གཉེན་པོ་རྫུན་པས་སྤང་བྱ་རྫུན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལྡོག་པས་སོ། །
གསུམ་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ངོ་བོ་ལ། དངོས་དང་། སྤངས་པ་ལ་དབངབྱེད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་མདོས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་ཚིགས་བཅད་གསུམ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཞར་ལ་འོངས་པ་བརྗོད་ནས་རྣལ་མ་སྟེ་སྐྱུས་མ་མཐོང་བའི་ལམ་ཉིད་དོ། །
རྩ་བ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེར་ནི། །དེ་དག་ཕན་ཚུན་བསྡུས་པ་གང་། །སྐད་ཅིག་གཅིག་པའི་བཟོད་པ་ཡིས། །བསྡུས་པ་དེ་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེ་ནི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་བསྡུས་པ་གང་ཡིན་པ་སྐད་ཅིག་གཅིག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

617

ཡིས་བསྡུས་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཆོས་ཅན། །སྐབས་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། མཐོང་སྤངས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ས་བོན་དངོས་སུ་
འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་
བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་ཞིང་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དངོས་དང་། དེའི་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སོ་སོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་རེ་རེ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་དག་སྔ་མ་གོ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་ནས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཕན་ཚུན་བསྡུས་པ་གང་ཡིན་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པས་བསྡུས་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་

ག་ལ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལྡོག་པས་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཅན་སྐྱེས་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་རྩ་བ་ལྟར་རོ། །ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་དངོས་སུ་འཇོམས་པ་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་ཡས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པས་ཁྱད་པརདུ་བྱས་པ་མེད་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་མི་
ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་སྐྱེས་ན་མཐོང་སྤངས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་བསྡུས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བག་
ཆགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

618

ཉིད་ཀྱིས་འཐོབ་བོ། །དེས་མཐོང་སྤངས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ཟད་པར་སྤངས་པས་སོ། །རྣམ་རྟོག་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་དབྱེ་རུང་སྟེ། འདོད་པ་དང་། གཟུགས་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ཀྱིས་སས་བསྡུས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་དགུ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁམས་རེ་རེ་ལ་སུམ་ཅུ་
རྩ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་མོ་དེ་ལ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཐོང་ལམ་རྩེ་མོ་དེ་ཉིད་ཅེས་སོ། །
རྩ་བ། དེ་ནས་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་པའི། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་ཞུགས་
ནས། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལུགས་མཐུན་དང་། །ལུགས་མི་མཐུན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱིས་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་བསྟན་ཟིན་ལ། དེ་
ནས་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་སྒོམ་པའི་རྣམ་འབྱོར་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྤངས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་སེངྒེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་
ནས་ཞེས་སྨོས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བསྒོམས་ཟིན་པ་དེའི་འོག་ཏུ་སྒོམ་ལམ་གྱི་

གནས་སྐབས་སུ་སྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒོམ་པ་ཆེས་
གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིརརོ། །ངེས་པར་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པ་ལ་སྦྱོར་ན་ཡང་། གཞུང་
སྔ་མས་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། འདིས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་འཇིགས་པ་ཟད་པའི་རྣམ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

619

གྲོལ་ལམ་བསྟན་པ་ལ་བཤད་པར་བྱའོ། །མདོ་ནི། དེ་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་དང་
མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་པོ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཕྱེ་ཞིང་སེངྒེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ་ཞེས་དང་། རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་གོ་ཞེས་སོ། །བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྒོམ་པར་བྱར་མེད་པས་མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་

སྐབས་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཡོད་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒོམ་ཞེས་པ་དང་། ཡང་མཉམ་གཞག་
ཏུ་བསྒོམ་པར་མ་ཟད། རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རྟོག་པ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་
སྒོམ་ཞེས་བཤད་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །འདིར་བཤད་པ་འདི་དག་དག་པ་སའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་པར་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། མཉམ་གཞག་གིས་བསྡུས་པའི་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར། དེའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པའི་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་རོ། །དང་པོ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་རྣམ་འབྱོར་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པ་

ལྟ་བུའི་ཏིང་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ས་

བོན་དངོས་སུ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་མཐོང་སྤངས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་

པའིའཇིགས་པ་མེད་པའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་བཞིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ནས་ཞེས་པ་ཕྱི་མ་འདྲེན་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་བའི་བདེན་པ་ལ་མཉམ་བར་བཞག་པ་དེ་ལས་དུས་ཕྱིས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

620

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་
གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནས་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒ་ཤི་ཞེས་པའི་བར་ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་། མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགོག་ཅེས་པ་ནས། སྐྱེ་བ་འགགས་པས་རྒ་ཤི་འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་བྱང་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་། རྒ་ཤི་སྐྱེ་བ་ལས་བྱུང་བ་ནས་འདུ་བྱེད་མ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་བར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་དང་། གང་འགགས་པས་རྒ་ཤི་འགགས་སྙམ་ན་སྐྱེ་བ་འགགས་པས་རྒ་ཤི་འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགག་པའི་བར་རྣམ་བྱང་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པར་ཡང་དག་པར་རྟོག་གོ །དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལུགས་མི་མཐུན་ལ་བརྟགས་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་
ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་འབྲལ་འདོད་སྐྱེ་ལ། ལུགས་མཐུན་ལ་བརྟགས་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་

རྒྱུ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་འདོད་སྐྱེའོ། །ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་སུ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ན། རྣམ་བྱང་ལུགས་ལྡོག་ལ་བརྟགས་པས་སྡུག་བསྔལ་འགོག་ནུས་སུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ལུགས་དང་མཐུན་པར་བརྟགས་པས་མ་རིག་པ་འགོག་བྱེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་རྒྱུད་ལབསྟེན་བྱར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །འདིར་
བཤད་པ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མཐོང་ལམ་དེ་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

621

སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ།

གསུམ་པ་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ། གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ། སྤང་བྱ་རྟོག་པ། གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བརྗོད་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྤང་བྱ་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་སྒོམ་པའི་ལམ་རྩེ་མོ་འཆད་དོ། །རྟེན་ཚད་མ་གྲུབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ན་བརྟེན་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་གོ་སླ་བས་སོ། །རྩ་བ། འགོག་དང་བཅས་པའི་སྙོམས་འཇུག་དགུར། །རྣམ་པ་གཉིས་སུ་སོང་འོངས་ནས། །འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས། །མཉམ་བཞག་མིན་པའི་མཚམས་བཟུང་སྟེ། །ཐོད་རྒལ་དུ་ནི་སྙོམས་འཇུག་པ། །གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་བཞི་དང་ལྔ། །དྲུག་དང་བདུན་དང་བརྒྱད་རྒལ་ནས། །འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་འགྲོ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ། མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བསྡུས་ཚུལ་ཐོད་
རྒལ་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་གསུམ་གྱིས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། ཚིག་དོན་ཏོ། །མདོ་
ལས་བསྟན་ཚུལ་ནི། མཐར་གནས་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ། ལུགས་མཐུན་དང་
ལུགས་མི་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྦྱོར་བ་སེངྒེ་རྣམ་བསྒྱིངས་དང་། བར་

དུ་གང་ཡང་མ་བཅུག་པའི་ཡར་སོང་གཅིག་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་བའི་ཡར་སོང་གཅིག་དང་། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་བའི་མར་འོང་གཅིག་རྣམས་གསུངས་སོ། །བསྟན་བཅོས་ལས་ནི། རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་དང་། རྐང་པ་ལྷག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

622

མ་རྣམས་ཀྱིས་མར་འོང་འདོད་སེམས་སྤེལ་བ་དོན་བསྡུ་དང་བཅས་པ་ཙམ་ཞིག་
དངོས་སུ་བསྟན་ནས་བར་པ་གཉིས་གོ་སླ་བར་དགོངས་ནས་དོན་གྱིས་འཕངས་

སོ། །ཐོད་རྒལ་གྱི་རང་བཞིན་ནི། སྤེལ་གཞི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་བཞི་ལ་སྤེལ་ཆོས་འགོག་པ་སྤེལ་བ་ཡིན་ལ། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་སྤེལ་གཞིར་བྱེད་པའི་ཚེ། སྤེལ་ཆོས་འདོད་སེམས་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་སྤེལ་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་ནུས་པ་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྩལ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །གང་ཡང་
བར་དུ་མ་བཅུག་པའི་ཡར་འོང་ནི། “སྐྱུས1

་ས་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་བས་ཐོད་རྒལ་ཀྱི་
དངོས་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། སྤེལ་གཞི་དང་མི་འདྲ་བ་སྤེལ་ནས་འགྲོ་བ་ཐོད་བརྒལ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་ན་ས་དྲུག་པ་ཡན་ཆད་
དུ་ཐོབ་བོ། །
གཉིས་པ་ཚིག་དོན་ནི། འདིར་ཐོད་རྒལ་དུ་ནི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོར་བ་དང་། དངོས་གཞི་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་སྔོན་དུ་
བཏང་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་གཞིའི་”དང2

་པོར་འགོག་པ་དང་
བཅས་པའི་སྙོམས་འཇུག་དགུར་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་། ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཡར་སོང་མར་འོངས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དངོས་གཞི་རྩོམ་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེངྒེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པ་གང་ཞེ་ན།
རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་འདོད་པས་དབེན་སྡིག་པ་མི་དགེ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་དབེན་པ་
རྟོག་པ་དང་བཅས། དཔྱོད་པ་དང་བཅས། དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་། བདེ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༠༢ན༢ན། ཞོལ། ༢༩༢བ༢ན། སྐྱུས སྐུ། ༣༡༥བ༥ན། བླ། ༣༡༣ན༣ན། དཀྱུས>
2 <མ་ཕྱི། ༣༠༢ན༤ན། དང ཞོལ། ༢༩༢བ༤ན། དབང སྐུ། ༣༡༦ན༡ན། བླ། ༣༡༣ན༥ན། དང>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

623

བ་ཅན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་ཏེ་གནས་སོ། །ཞེས་སོ། །
འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཚམས་གཟུང་སྟེ་གནས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མར་འོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའིཕྱིར། ས་བརྒྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ནུས་ཏེ། དང་པོར་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་འདོད་སེམས་ལ་དེ་ནས་འགོག་པ་གཅིག་བུ་བརྒལ་ནས་སྲིད་རྩེ་ལ། དེ་
ནས་འདོད་སེམས་ལ། དེ་ནས་འགོག་པ་དང་སྲིད་རྩེ་གཉིས་བརྒལ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་
ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལ། དེ་ནས་སྔ་མ་གཉིས་དང་གསུམ་བརྒལ་རྣམ་ཤེས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བཞི་བརྒལ་ནམ་མཁའ་དང་འདོད་སེམས་ལ། ལྔ་བརྒལ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་། འདོད་སེམས་ལ། དྲུག་བརྒལ་གསུམ་པ་འདོད་སེམས་ལ། བདུན་བརྒལ་གཉིས་པ་དང་འདོད་སེམས་ལ། བརྒྱད་བརྒལ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ལ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཅེས་བྱ་སྟེ། བསམ་གཏན་
བཞི། གཟུགས་མེད་བཞི་འགོག་པའི་བར་དུ་མཉམ་པར་བཞག་མ་བཞག་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་བའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། སྦྱོར་བ། དངོས་གཞི། མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ས་དྲུག་པ་ཡན་ཆད་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཐོད་རྒལ་སྙོམས་འཇུག་གི་སྦྱོར་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་མ་ཐག་ཐོད་རྒལ་
གྱི་དངོས་གཞི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་བཟུང་སྟེ་འགོག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

624

པའི་བར་དུ་ཡར་སོང་སྟེ་དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ནས་བཟུང་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་འོངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་
ཀྱིས་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་པ་བཞི་དང་། འགོག་པའི་མཚནཉིད་ཀྱི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ལ་ཡར་སོང་ཞིང་མར་འོངས་ནས་དེ་རྗེས་སུ་དངོས་གཞི་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འོག་མ་འདིས་དངོས་གཞི་འདྲེན་པའི་ཆེད་དུ་སྔ་མ་བཟླ་སྟེ་བརྗོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། གནས་གཞན་བསྟན་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། མདོས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གང་ཡང་བར་དུ་མ་བཅུག་པའི་ཡར་འོང་ནི། གོ་སླ་བར་དགོངས་ནས་འགྲེལ་པ་འདིར་ཡང་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ཐོད་རྒལ་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། དེས་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལའོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་ལས་ལངས་

ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྩལ་སྦྱོང་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་ལངས་ནས། འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་གི་དེ་མ་ཐག་པའི་སྙོམས་
པར་འཇུག་པ་སྲིད་རྩེ་ལ་དམིགས་ཏེ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེའི་
རྗེས་སུ་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་མར་འོང་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་འགོག་པའི་རྗེས་སུ་སྲིད་རྩེ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་
དགོས་པ་འགོག་པ་ལས་འགོག་པར་ལྡང་མི་ནུས་པས། དེ་ལ་ནུད་ཆུང་བྱས་པར་འདོད་པ་ནི། ཡར་སོང་ལ་ཡང་སྤེལ་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ག་ཡིན་སྙམ་དུ་བསམ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

625

ན་ཡང་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། འགོག་པ་སྤེལ་གཞིར་བྱས་པའི་ཚེ་འགོག་པ་སྤེལ་ཆོས་སུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། མར་འོང་གི་སྤེལ་གཞི་ལ་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ག་ཡོད་པས། འགྲེལ་པ་འདིར་འགོག་པ་གྲངས་མ་ཚངབར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འགོག་པའི་རྗེས་སུ་ལམ་ཟག་མེད་ལ་ཡང་ལྡང་ནུས་མོད་ཀྱི། སྲིད་རྩེ་ལ་
སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ནི། དེའི་རྗེས་སུ་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་མར་འོང་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ཐབས་དམན་པས། རྟེན་དང་། དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ་དང་། སྙོམས་འཇུག་དང་། རིང་བ་རྣམ་པ་བཞིས་རིང་བའི་ཕྱིར། སྲིད་རྩེའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས་ཀྱང་།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྲིད་རྩེ་ལས་ལངས་ཏེ་
འདོད་པའི་གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་འདོད་སེམས་དེ་ལྟ་བུ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཏེ། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཚམས་ཀྱི་ངོ་བོར་བཞག་ནས་མར་འོང་རྩོམ་མོ། །དེ་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ལའོ། །དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་གཅིག་པུ་བོར་ལ་ཞེས་སོགས་གོ་བར་ཟད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་འགོག་པ་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་བར་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་བོར་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལའོ། །དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་
བཞག་པ་ལའོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་གཅིག་དང་གཉིས་ལ་སོགས་པ་བོར་ནས་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཐུག་པའི་བར་དུ་སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་འོང་བ་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

626

བཞི་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ཏེ་འགྲོ་བས་ན་མི་འདྲ་བར་འགྲོ་བ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་པར་
འཇུག་པ་ལ་དབང་བ་ཉིད་གྱི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པས་ན་སྒོམ་པའི་ལམ་རྩེ་མོ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར། སོ་སོའིངོ་བོ། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་རྟེན་སྒོམ་པའི་ལམ་”རྩེ1

་སྦྱོར་བརྗོད་ནས་དེ་ལ་སྤང་བྱ་སྤང་བའི་ཕྱིར་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་བཞི་བརྗོད་དགོས་པས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་གོ །དང་པོ་ལ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གོ །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། རེ་ཤིག་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་དགུ་འཆད་དོ། །
རྩ་བ། མདོར་བསྡུས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །

གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུ་ཡོད་དེ། མདོར་བསྡུས་པ་དང་། རྒྱས་
པའི་གསུང་རབ་ལ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ནས་ལེགས་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་རྟོག་གི་བར་རྣམས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། རྟོག་པའི་ངོ་བོ་ནི། གསུང་རབ་དང་། དེའི་བརྗོད་བྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་འབྲས་ལ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་འདི་གཅིག་སྟེའོ། །གཉེན་པོ་ནི་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་

གནས་སྐབས་སོ། །མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མདོ་དང་རྒྱས་པ་འཚལ་བར་འགྱུར་ཞེས་དང་། །གལ་ཏེ་ཇི་སྐད་

1 <མ་ཕྱི། ༣༠༤ན༡ན། རྩ ཞོལ། ༢༩༤བ༢ན། སྐུ། ༣༡༧བ༦ན། བླ། ༣༡༥ན༥ན། རྩེ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

627

བསྟན་པའི་ཤེར་ཕྱིར་ལ་སློབ་ཅིང་ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་

ལ་གནས་པ་འདི་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་མངོན་
པར་བསྒྲུབ་པ་དང་ཞེས་དང་། ཤེར་ཕྱིན། སྒོམ་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལ་ཕན་ཡོན་འདི་དག་
ཡོད་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་དང་། རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོ་མེད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱད་

པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ནམ་མཁའི་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་པར་བསྒྲུབས་པས་ཤེར་ཕྱིན་

མངོན་པར་བསྒྲུབ་པརབྱའོ། །ཞེས་དང་། ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྒོམས་པས་ཤེར་ཕྱིར་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི་གཟུང་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་དགུ་སྟེ། སྒོམ་པའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་སྤང་

བར་བྱ་བ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དགུ་སྦྱོར་བ་ཉེར་
བསྡོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་འདིར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དགུ་གང་ཞེ་ན།
མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་མདོར་བསྡུས་པ་བརྗོད་བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལྷན་སྐྱེས་
ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་གཞོམ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྣམས་
ལ་ཡང་རྟགས་སྦྱོར་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པ་བརྗོད་བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལྷན་སྐྱེན་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཆོས་ཅན་ནོ། །
རྩ་བ། བསྟང་བས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་དང་། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

628

དོན་ནི་སྔ་མ་གསུང་རབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིའི་མཚན་
ཉིད་ཤེས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ཆོས་རྒྱས་པ་སོ་སོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་འཇུག་
བྱར་ཞེན་པའོ། །སྤྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་མདོ་
རྒྱས་ཀྱི་དོན་ལ་བསྒྲུབ་པ་ནན་ཏན་མི་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མགོན་བྱས་པའི་སྒོ་
ནས་བསྟངས་ཏེ་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་པའི་གཉེན་པོ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡིད་ལ་
བྱེད་པ་ལ་འཇུག་བྱར་ཞེན་པ་དང་། བསྟངས་ནི་གྲོགས་དང་མགོན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་གྱི། ཕྱིར་བཏང་བའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ནི་བརྡ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའོ། །
རྩ་བ། དུས་གསུམ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། །
ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་ནི་མཐོང་ལམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བྱུང་བ་
འགགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཐ་སྙད་དུ་
ཡོད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་མཐའ་བཞིར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་མི་ལྡན་པས་མཐོང་བའི་
ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་བར་མེད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང་། མ་འོངས་པ་རྫས་སུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་གྱི་དུས་ན་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་ཡིན་ཡང་
སྒོམ་ལམ་གྱི་དུས་ན་ཡོད་པ་ལ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའོ། །
རྩ་བ། ལེགས་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་གསུམ་ལ། །གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་འདི་གཅིག་སྟེ། །སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། །
ལམ་གྱི་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་ནི། རྟག་འཛིན་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཞི་
བ་ཉིད་དང་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་སྦྱོར་བའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

629

ལམ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་གསར་དུ་རྟོགས་པ་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པ་སྟེ་”སྒོམ

1

་པར་བྱེད་
པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་

རྟོགས་ཟིན་”སྒོམ

2

་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་”སྒོམ་པ

3

་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། གཉིས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། །འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་བཞེད་དེ། །སེམས་མི་སྐྱེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི། །སྙིང་པོ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དང་། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ། གཉེན་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་སྤངས་གཟུང་རྟོག་གཉིས་པ་
ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གཉེན་པོ་གང་ཡང་རུང་བས་སྤོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་
ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་བར་ཆད་མེད་
ལམ་རྣམས་ཀྱིས་སྤོང་བ་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་
པའི་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་སྤང་བར་བྱ་བ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
དགུ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱིསེམས་མི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྡོག་ཡུལ་
གྱིས་དབྱེ་བ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་འདུག་གི་བར་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། སྤང་བྱ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་

1 <མ་ཕྱི། ༣༠༥ན༣ན། ཞོལ། ༢༩༥བ༥ན། བསྒོམ སྐུ། ༣༡༩ན༤ན། བླ། ༣༡༦བ༣ན། སྒོམ>
2 <མ་ཕྱི། ༣༠༥ན༤ན། བསྒོམ ཞོལ། ༢༩༥བ༦ན། སྐུ། ༣༡༩ན༤ན། བླ། ༣༡༦བ༣ན། སྒོམ>
3 <མ་ཕྱི། ༣༠༥ན༤ན། སྒོམ་པའི་ལ ཞོལ། ༢༩༥བ༦ན། སྒོམ་པ སྐུ། ༣༡༩བ༤ན། སྒོམ་པའི་ལམ བླ།
༣༡༦བ༤། བསྒོམ་པའི་ལམ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

630

རྟོག་པ་གཉིས་པ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགུ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་

སྒོ་ནས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་
སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཞོམ་བྱ་ཡིན་ཏེ། གནས་སྐབས་དེ་ན་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
རྩ་བ། ཐེག་པ་དམན་པ་ཡིད་བྱེད་དང་། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡིད་མི་བྱེད། །དགུ་གང་ཞེ་ན། ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་པུ་བའི་ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མ་ཐོབ་པར་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཁྲིད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་
བྲལ་བས་སོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་དུ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མི་སྐྱེ་བས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་གཞོམ་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རྟགས་ཆོས་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཆོས་ཅན་སྔ་མ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཆོས་སྐུ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་པའི་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མེད་པས་སོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་པུ་བ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་དེའི་ཐེག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

རིགས་ངེས་པརང་རྒྱལ་སྦྱོར་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱལ་དེའི་ཐེག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་པུ་
བའི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རེ་ཤིག་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

631

རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་བྱར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
ནན་ཏན་གྱིས་བསྒྲུབ་པ་མེད་པས་སོ། །
རྩ་བ། སྒོམ་དང་སྒོམ་པ་མེད་པ་དང་། །དེ་དག་ལས་ནི་བཟློག་ཉིད་དང་། །
ཉན་ཐོས་སྒོམ་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་སྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ།
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་པར་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་
དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བསྒོམ་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བསྒོམ་པ་ཡང་མེད་དེ། དེ་དམིགས་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་སོགས་བསྒོམ་པ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་སོགས་མི་དམིགས་པ་ཡང་མེད་པས་སོ། །ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱི།

བསྒོམ་པ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། བསྒོམ་པ་མེད་པ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། སྒོམ་མི་སྒོམ་གཉིས་ཀ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་མི་བཞི་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན་ནོ། །དེའི་གཉེན་པོ་ནི། དེ་ཁོ་ནར་མི་བཞི་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་མོ། །རྩ་བ། ཇི་བཞིན་དོན་མིན་རྣམ་རྟོག་པ། །སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ཤེས་པར་བྱ། །
ཉན་རང་ཆོས་ཅན། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལ་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པས་སོ། །ཉན་
རང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པས་དེ་ལལྡོག་བྱར་བདེན་པར་
འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན་ནོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

632

གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་བཤད་པ་ལ། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་པོ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་མདོ་ལས་བསྒྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་སོགས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་སོགས་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དགུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སྔ་མ་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་སྤང་བྱ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྫས་སུ་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་
དགུའོ། །སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡུལ་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་
བ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགུ་བོ་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་ནི། རང་དབང་བའི་གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པར་མི་སྐྱེ་བས་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་
དངོས་སུ་གཞོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རྟགས་ཆོས་དེ་
བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཕུང་སོགས་ལ་ཆོས་སུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་
ཕྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འཇལ་བྱེད་དུ་འགྲོབའི་ཕྱིར། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་ལ་གང་ཟག་ཏུ་བཞག་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

633

པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན་ནོ། །ལྟ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མ་སྤངས་པས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། གནས་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་སོ། །སྤྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ནི། ཉན་རང་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བའི་དངོས་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐར་པ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་གྱི་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་མི་བྱེད་པས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་
བཅས་ཤིང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཉན་རང་གི་ལྟ་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་ཉན་
ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། སྦྱིན་བདག་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་མ་དག་པ་ཡིན་ཏེ། གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་མ་ཞུགས་པ་ཉིད་གྱིས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་འཁྲུག་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་
པ་སོགས་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་འཁོར་གསུམ་གྱི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པར་དམིགས་ཏེ་བསྒྲུབས་པས་སོ། །
གཉིས་པ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

634

རྩ་བ། སེམས་ཅན་བཏགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། །ཆོས་བཏགས་པ་དང་སྟོང་མིན་ཉིད། །ཆགས་དང་རབ་འབྱེད་བདག་ཉིད་དང་། །དངོས་པོར་བྱེད་དང་ཐེག་གསུམ་དང་། །ཡོན་ནི་དག་པ་མ་ཡིན་དང་། །སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་འཁྲུགས་པ་ལ། །འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་པོར་ཏེ། །ཤེས་པར་བྱ་བ་བསྒྲགས་པ་ཡིན། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སེམས་ཅན་དུ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དང་། ཐ་སྙད་དེ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཡུལ་ཅན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་དང་སྤང་གཉེན་དུ་འབྲེལ་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྫས་འཛིན་ལས་གཞན་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་དགུ་སྒོམ་ལམ་དེ་
ཡིས་རྣམ་པར་འཇོམས་པས་སོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་ཐ་སྙད་དང་མིང་དང་མཚན་མ་དང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སེམས་ཅན་དུ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དང་ཐ་སྙད་དེར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་རྒྱུ་ཕུང་པོར་སྣང་བ་ཙམ་གྱི་ཆོས་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཡུལ་ཅན་སྒོམ་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཛིན་
པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་དེ་དང་སྤང་གཉེན་དུ་འབྲེལ་བ་དགུ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་དགུ་སྒོམ་པའི་
ལམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་

པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། སེམས་ཅན་བཏགས་དང་དེའི་རྒྱུ་ཡི། །ཡུལ་ཅན་དེ་ཡིས་རྣམ་འཇོམས་པས། །སྒོམ་པའི་ལམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡི། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཞན་རྣམ་པ་དགུ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

635

གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྒོམ་སྤངས་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་དམིགས་པའི་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ་ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་

སྒྲིབ་པ་རྣམ་གསུམ་ལ་རྨོངས་པའི་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ནས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བར་དགུ་སྤང་བྱ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སྔ་མ་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པཐ་མ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགུར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་
ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་གཞོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་ནི། །གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། །

དགུ་གང་ཞེ་ན། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་དམིགས་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་གསུམ་ནི།
ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་

སྤོང་བ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་ལ་ཀུན་
ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་
རྨོངས་པའི་ཕྱིར། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་པ་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་

པ་སྤོང་བ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་པ་གསུམ་སྤོང་བ་ལ་རྨོངས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

636

སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན་ནོ། །ལམ་གསུམ་གྱི་དམིགས་པ་ལ་རྨོངས་པས་དེ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་ལ་རྨོངས་པའོ། །
རྩ་བ། ཞི་ལམ་དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་དང་། །མཚུངས་པར་ལྡན་དང་མི་ལྡན་དང་། །མི་མཉམ་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་དང་། །ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །གཉིས་སུ་མེད་དང་ཀུན་རྨོངས་ལ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་བཞེད། །
ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་རྨོངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲིབ་པ་

ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། ལམ་གྱི་དམིགས་
པ་ལ་རྨོངས་པ་གཉིས་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་མི་ལྡན་པ་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་བྱ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་དག་ཆོས་ཅན་དང་། ཆོས་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་དམན་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་མི་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པའི་བདུད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན་འདི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་རྨོངས་པ་ལ་བཤད་དོ། །གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་རྨོངས་པ་ཞིག་ནི། ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་སོགས་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེའི་དོན་ལ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པའི་སྒྲ་ཇི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

637

བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྤང་བྱའི་རང་བཞིན་ལ་རྨོངས་པ་ཞིག་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་རང་བཞིན་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གློ་བུར་བ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་ལ་རྨོངས་པ་ཞིག་ནི། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་
པའི་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྨོངས་དགུ་
པོ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་

རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་
གཞོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ཕལ་ཆེར་རྟོགཔ་མངོན་གྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་
བསྟན་གྱི། སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ས་བོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིའི་གཉེན་པོ་
རྣམ་པ་བཞི་ཡང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་དེའི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་བཞི་པོ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་པ་དེ་དག་སྤོང་བ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། སྤང་བྱ་སྤངས་པས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་བསྟེན་ནོ། །
མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་ནས་བཤད་པ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྒོམ་སྤངས་གཟུང་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

638

འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་རྟོག་པ་
དེ་དག་གིས་བསྡུས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པས་སོ། །སྒོམ་སྤངས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྒོམ་སྤངས་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པ་ལ་ཡང་བཤད་དུ་རུང་མོད་ཀྱི། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་སྐབས་གཞན་ནས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་
པ་མངོན་འགྱུར་དང་ས་བོན་དུས་མཉམ་དུ་སྤངས་པར་བཞེད་པ་ལ་གསལ་ཞིང་། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་དུ། ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་མི་འབྱུང་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་
འགལ་བ་མེད་དོ། །
རྩ་བ། ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ནི། །ཡུན་རིང་ལོན་ནས་དབུགས་ཕྱིན་

ལྟར། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡི། །བདེ་སྒྲུབ་ཡོན་ཏན་ཕུན་ཚོགས་ཀུན། །རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ལ་ཆུ་བོ་བཞིན། །འབྲས་བུ་མཆོག་གིས་སྦ་བ་ཡི། །སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ནི། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྟེན་པར་བྱེད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མཆོག་གིས་
མཛེས་ཤིང་སྦ་བ་ཡིས་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱམཚོ་ཆེ་ལ་ཆུ་བོ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཀུན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བསྟེན་པར་བྱེད་དེ། “ལུས་ལ

1

་འཚེ་བར་

བྱེད་པས་ཡམས་ནད་དང་འདྲ་བའི་རྟོག་པ་སྒོམ་སྤངས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུས་བསྡུས་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ནི། ཡོན་ཏན་དེ་དག་བསྟེན་པ་ལ་འགལ་རྐྱེན་མེད་

1 <མ་ཕྱི། ༣༠༩བ༡ན། དུ་མ་ལ ཞོལ། ༣༠༠ན༥ན། ལུས་ལ སྐུ། ༣༢༣བ༥ན། བླ། ༣༢༡ན༥ན། དུ་མ་ལ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

639

ཅིང་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནད་པ་ནད་ལས་གྲོལ་ཏེ་ཡུན་རིང་ལོན་ནས་
དགའ་བས་དབུགས་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་

ཐོབ་པ་ཡོན་ཏན་དེ་དག་གིས་མཛེས་པར་གྱུར་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྙིང་རྗེའི་གཞན་
གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པར་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་

བསྡུས་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་”སྔོན་དུ་བསུ

1

་ཞིང་འོང་བའི་རྣམ་པས་
བསྟེན་པར་བྱེད་དོ། །བསྐལ་བ་གྲངས་མེད་དུ་མར་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གོམས་པས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་བཞི་པོ་འཚེ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡམས་

ཀྱི་ནད་དུ་གྱུར་པ་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་ཞིང་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པས་སོ། །དཔེར་ན་ནད་པ་རིམས་ནད་བྱང་སྟེ་
ཡུན་རིང་དུ་ལོན་ནས་དགའ་བས་དབུགས་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་བཞིན་དུའོ། །ཡོན་ཏན་ངང་གིས་འདུ་བའི་དཔེ་ནི། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཆུ་བོ་བཞི་དག་ངང་གིས་འདུ་བ་བཞིནདུའོ། །

བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ།

བཞི་བ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ལོག་རྟོག་བསལ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༠༩བ༤ན། མངོན་དུ་སུ ཞོལ། ༣༠༠བ༣ན། སྔོན་དུ་བསུ སྐུ། ༣༢༤ན༢ན། མངོན་དུ་སུ བླ། ༣༢༡བ༢ན། མངོན་དུ་ -ཞིང>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

640

བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བསོད་ནམས་མང་པོས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། དམིགས་རྣམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་
གྱི་རྩེ་མོ་བཤད་པའི་རྗེས་ལ་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འཆད་དོ། །རྩེ་མོ་འདི་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ཡིན་པས་སོ། །སྒོམ་ལམ་རྩེ་མོ་སྤྱི་དང་།

བར་ཆད་མེད་རྩེ་དེའི་ཁྱད་པར་ལ་བཤད་པའམ། ཡང་ན་སྒོམ་ལམ་རྩེ་མོའི་སྐབས་ནས་བཤད་པ་རྣམས་ནི་རྟོག་པའི་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དུས་ན་ས་བོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །
རྩ་བ། སྟོང་གསུམ་སྐྱེ་བོ་ཉན་ཐོས་དང་། །བསེ་རུའི་རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་ལ། །བཀོད་པའི་དགེ་བ་དཔེར་མཛད་ནས། །བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་མེད་དེ། །བར་ཆད་
མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། །དེ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་པའི་དངོས་རྒྱུ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་

ཆད་མེད་རྩེ་མདོ་ལས་དེའི་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་མང་”པོ1

་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཚོན་
ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཉན་ཐོས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་
མེད་པ་ས་དང་པོ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་རྣམས་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་བས་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་

1 <མ་ཕྱི། ༣༡༠ན༤ན། པ ཞོལ། ༣༠༡ན༣ན། པོ སྐུ། ༣༢༤བ༢ན། བླ། ༣༢༢ན༣ན། བ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

641

མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དངོས་འབྲས་བསོད་ནམས་མང་བས་དངོས་རྒྱུ་བསོད་ནམས་མང་བར་མཚོན་པའོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་མོ་མདོ་ལས་རང་གི་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་མང་བས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འགའ་ཞིག་གིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་

སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་པ་ས་དང་པོ་ལ་བཀོད་ནས་བསོད་ནམས་བསྐྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བསོད་ནམས་མང་བ་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་བས་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དངོས་འབྲས་སངས་རྒྱས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དངོས་འབྲས་སངས་རྒྱས་
བསོད་ནམས་མང་སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དངོས་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། འདིར་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་འཐོབ་པའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དྲི་བ་དང་། ལན་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། བར་ཆད་མེད་རྩེ་དེའི་དམིགས་པ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། འདི་ཡི་དམིགས་པ་དངོས་མེད་དེ། །བདག་པོ་དྲན་པ་ཡིན་པར་བཞེད། །རྣམ་པ་ཞི་ཉིད་འདི་ལ་ནི། །རབ་ཏུ་སྨྲ་རྣམས་བརྒྱུད་པར་རྒོལ། །
ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། བདེན་པའི་དངོས་མེད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

642

ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་རྩེ་འདིའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་
པའི་དྲན་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་བདག་པོའི་རྐྱེན་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། དེ་སྐྱེད་པ་ལ་རང་དབང་དུ་གྱུར་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་

མེད་རྩེ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་
གནས་འདིཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་རྣམ་འདི་ལ་ནི་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་རབ་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པར་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་ལ། བདེན་པར་མེད་ན་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འགལ་ལོ་ཞེས་རྒོལ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། བདག་པོ་ནི་དྲན་པ། རྣམ་པ་ནི་ཞི་བ་དང་མཚན་ཉིད་མེད་པའོ། །ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དངོས་དང་། གནས་འདི་ཟབ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འདིའི་དམིགས་པའི་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་རྐྱེན་དང་རྣམ་པ་ནི་རྩ་བ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། བདེན་གཉིས་འགལ་བར་རབ་ཏུ་སྨྲ་བ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེའི་
ཐབས་ལ་མཁས་པ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཀླན་ཀའི་རྒོལ་བ་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་གནས་འདི་ལ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་དགོས་པས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར། ཀླན་ཀའི་རྒོལ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

643

བ་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བ་བསྟན་པ་འདིས་ནི་བར་ཆད་མེད་རྩེ་འདིའི་དམིགས་རྣམ་འདིའི་ཟབ་པ་ཉིད་བསྙད་དོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཀླན་ཀ་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཀླན་ཀ་དེ་དག་
བསལ་བར་བྱ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་འོག་ཏུ་བསལ་བྱ་ལོག་པར་རྟོག་པ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློའི་ནོར་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོར་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསལ་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་བཅད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དམིགས་པ་འཐད་དང་དེ་ཡི་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་གཟུང་བ་དང་། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། དེའི་རྒྱུ་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དམིགས་རྣམ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དག་ཏུ་བཞེད་དེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

བཅུ་དྲུག་པོ་གང་ཞེ་ན། ལམ་སྒོམ་པའི་དམིགས་རྣམ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཉིས་དང་། སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཅིག་དང་། གཞིའི་གནས་ལུགས་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་མི་འཐད་པར་རྩོད་པ་གཉིས་དང་། སྤྱོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་དང་། སྤྱོད་པའི་རྟེན་སྐྱབས་འགྲོ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གསུམ་དང་། སྤྱོད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་དང་། མངོན་རྟོགས་དང་། དེའི་སྤང་བྱ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཉིས་དང་། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

644

གཅིག་དང་། སྤང་གཉེན་གྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་དང་། བསྒོམ་བྱ་རང་
སྦྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་དང་། དེ་བསྒོམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་གོ །མདོ་ནི། གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་འབའ་ཞིག་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པ་ལགས་སམ། འོན་ཏེ་གཟུགས་ཀྱང་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པ་ལགས། ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་བསལ་ནས་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོརབསྐྱེད་པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བདེན་གཉིས་རྣམ་དབྱེའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་མི་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་སྨྲ་བ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། སུན་འབྱིན་ཡང་དག་གི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་པར་བརྟགས་པ་ན་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་དང་། བདེན་པས་སྟོང་
པ་མི་འགལ་བཞིན་དུ་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་བསྒྲུབས་པས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་

དམིགས་པ་དང་བདེན་སྟོང་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་བ་མི་འཐད་པར་བསམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་

ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལོག་པར་རྟོག་པ་བཅུ་དྲུག་གོ །རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པ་སོགས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་

བར་ཆད་མེད་རྩེ་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་མི་འཐད་པ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཅུ་དྲུག་པོ་གང་ཞེ་ན། དམིགས་པ་ལ་
ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། བར་ཆད་མེད་རྩེ་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་འཐད་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཁམས་དག་བདེན་པའི་དངོས་པོ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

645

མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་མ་ཡིན་
པར་ཡུལ་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ན། འདུས་བྱས་ལ་སོགས་
པ་རང་གི་ངོས་ནས་དམིགས་རྐྱེན་དུ་མི་འཐད་པར་མཐོང་ཞིང་རང་གི་ངོས་ནས་དམིགས་རྐྱེན་དུ་བཞག་པ་དང་། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བདེན་པའི་དོན་མི་ཁེགས་པར་མཐོང་ནས་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་བླངས་པ་ན་བདེན་འཛིནགྱི་དམིགས་གཏད་བྱ་ས་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལྟར་སོང་བ་ན་ཀུན་རྫོབ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་པ་མི་བདེ་བ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །
འདི་ནི་དབུ་མ་པའི་དོན་དམ་པའི་གནས་ཚོད་བཞག་པའི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཀུན་རྫོབ་མི་འཐད་པར་རྩོད་པ་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ཡིན་ལ།
རྟགས་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྦྱར་ན་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་དང་། དངོས་སུ་མ་སྦྱར་ན་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྟགས་ཀྱི་སྒྲིག་

མཚམས་ལ་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་དུ་ངེས་པར་བཟུང་བའི་རྣམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཀུན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡང་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་
ཡིན་ཞིང་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་གདབ་པར་བྱ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་སྦྱོར་བ་ནི་མུན་སྤྲུལ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་བསྒྲིགས་པ་ན་ཁྱབ་པ་མེད་པར་འགྱུར་
བས་སོ། །རྟགས་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྦྱར་ནས་རྩོད་ན། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ནོ། །ཁ་ཅིག་དོན་དམ་དུ་དེར་ཐལ་ཟེར་ན། འདོད། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

646

ཐལ། དོན་དམ་དུ་དེའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།
རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས་པ་ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྩོད་པ་ལ་མི་གཟོ་བའི་རྣམ་འགྱུར་རོ། །
རྩ་བ། རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དང་། །དམ་པའི་དོན་དང་ཀུན་རྫོབ་དང་། །སྦྱོར་དང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དང་། །
འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། འབྲས་བུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་མི་དམིགས་པས་སོ། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཡོདཔ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་སོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་”1

ཀྱིས་སོ། །དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་པའོ། །དོན་དམ་བདེན་
པ་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་སྙམ་དུ་བསམས་པ་སྟེ། རྩོད་པ་གཉིས་དང་འདི་གཉིས་སོ་སོར་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སློབ་དཔོན་གྱིས་གཉིས་ཞེས་སྨོས་སོ། །སྤྱོད་པའི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྦྱིན་
པ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པས་སོ། །སྤྱོད་པའི་རྟེན་སྐྱབས་འགྲོ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ལ་བློ་རྒྱས་པའི་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མེད་པས་སོ། །ཆོས་དཀོན་མཆོག་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་སོ། །དགེ་འདུན་དཀོན་

1 <མ་ཕྱི། ༣༡༣ན༡ན། +ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད ཞོལ། ༣༠༣བ༦ན། -ཀྱི་ངོ་བོ སྐུ། ༣༢༧བ༡ན། བླ། ༣༢༥ན༢ན། +ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

647

མཆོག་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགེ་འདུན་དུ་གདགས་པའི་གཞི་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་དམིགས་པ་བཀག་པས་སོ། །
རྩ་བ། ཐབས་བཅས་ཐུབ་པའི་རྟོགས་པ་དང་། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་ལམ་བཅས་
དང་། །གཉེན་པོ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དག་དང་། །མཚན་ཉིད་དང་ནི་སྒོམ་པ་ལ། །སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་པ། །རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་རྟེན་ཅན། །རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དག་ཏུ་བཞེད། །
སྤྱོད་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། ཐབས་ལ་མཁས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཁོར་གསུམ་དུ་མི་རྟོག་པས་ཟིན་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པར་མི་དམིགས་པས་སོ། །མངོན་རྟོགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟོགས་བྱ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོར་རྟོགས་པ་བཀག་པས་སོ། །སྤང་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། ཕུང་པོ་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་བཞི་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྲོས་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་མི་རྟག་པཉིད་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མི་འཐད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འདི་ཡང་རྟགས་མ་གྲུབ་པའོ། །ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལམ་རྣམ་པར་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པས་སོ། །སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་
པོ་དག་གི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོར་བར་བྱ་བ་དང་བླང་བར་བྱ་བ་མེད་པས་སོ། །ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་
ཉིད་མི་འཐད་པར་ཐལ། མཚན་གཞི་ཆོས་ཅན་མེད་པས་སོ། །རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

648

བསྒོམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྒོམ་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། བསྒོམ་བྱ་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགེ་བ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པ་
སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ཚོགས་གཉིས་
ཀྱི་ཡུལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་སྟོང་དུ་བསལ་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བར་ཆད་མེད་རྩེ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་རྣམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་
དག་པར་བསྐྱེད་ནས་བར་ཆད་མེད་རྩེ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་གཉིས་
ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཁས་བླངས་

རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་དམ་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་
ལ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པའི་སྒོ་ནསལན་གདབ་དགོས་ལ། དབུ་མ་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། ཀུན་རྫོབ་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་དོན་དམ་པའི་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལན་གདབ་དགོས་པས་སོ། །དེར་
ཐལ། བདེན་གཉིས་འགལ་བའི་ཀླན་ཀ་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་ལ་དེ་ལ་བདེན་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ལན་གདབ་དགོས་པ་དེ་བས་ན་སྟེ་དེའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུད་ལ་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་གཉིས་འགལ་
བར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་བསལ་བར་རིགས་མོད་ཀྱི། གཙོ་བོ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལོག་རྟོག་མངོན་གྱུར་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཟད་པར་བྱ་བའོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

649

བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པ་གྲུབ་མཐས་བཞག་པ་ནི། མཐོང་ལམ་དུ་ཟད་པར་སྤངས་ལ། ཀུན་རྫོབ་དང་འགལ་བར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་ས་བདུན་པ་བར་དུ་འཇུག་ལ། ས་བོན་ཟད་པར་བར་ཆད་མེད་རྩེས་སྤོང་བའོ། །དོན་བསྡུས་ན། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པ་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་བར་
ཡུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་བཀག་ཅིང་། ས་བོན་
རང་གི་ངོས་ནས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པ་ཡང་ཁས་བླངས་པ་ན། དེ་གཉིས་འགལ་བར་མཐོང་ནས་མི་འཐད་པར་རྩོད་པ་ཡིན་ལ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དོན་བཀག་པ་ན་ས་བོན་གྱིས་མྱུ་

གུ་སྐྱེད་པ་ཐག་ཁྲ་ལ་སྤྲུལ་འཛིན་གྱི་ངོར་སྤྲུལ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་བཞག་པར་ཟད་པའོ། །ས་བོན་རང་གི་ངོས་ནས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ས་བོན་གྱི་མྱུ་གུ་

སྐྱེད་པ་བློའི་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་དོན་དམ་
སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ཡིན་ཡང་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་རིགས་ཀྱི། དོནདམ་སྒོ་ཅན་གྱི་

ཀླན་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་ནས་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་འབའ་ཞིག་འདེབས་དགོས་
པ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པ་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་མྱུ་
གུའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཐལ། ས་བོན་རང་གི་
ངོས་ནས་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ཡིན་ཡང་ཁྱབ་པ་
མ་གྲུབ་པའི་ལན་གདབ་རིགས་པའོ། །འདི་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་དང་མཐུན་པའི་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལན་འདེབས་ཚུལ་ཡིན་གྱི། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་
སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་བཀྲལ་བ་ལྟར་ན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

650

ནི། དགག་བྱ་དེ་བས་ཆེས་ཕྲ་བས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ལན་འདེབས་ཚུལ་
ནི་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །
རྩ་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས། སྐབས་ལྔ་པའོ། ། ། །
གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་
བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་ལྔ་པའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པའོ། །

651

སྐབས་དྲུག་པ།

གཉིས་པ་བརྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་ལ་གཉིས། བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་བསྒོམ་པ་མཐར་
གྱིས་སྦྱོར་དང་། བརྟན་པ་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བའོ། །དང་པོ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །

མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་མཐར་གྱིས་

པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འཆད་དོ། །རྒྱུ་མཚན་ནི་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་ནས་བསྟན་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོ་
བ་དང་རྣམ་ཀུན་ཏུ་རྣམ་པ་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱིབར་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྡུས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཀླགས་ནས་རྣམ་པར་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་དེའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རིམ་གྱིས་

བསྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྒོམ་པ་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྦྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང་། །སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དྲན་དང་ཆོས། །དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ། །མཐར་གྱིས་པ་ཡི་བྱ་བར་བཞེད། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ཆོས་བཅུ་གསུམ་པོ་འདི་དག་གིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམ་པ་དེ་མཐར་གྱིས་པ་ཡི་བྱ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

652

བར་བཞེད་དེ། བཅུ་གསུམ་པོ་གང་། སྦྱིན་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་

དག་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དྲན་པའི་རྗེས་དྲན་དྲུག་དང་། “ཆོས1

་ཐམས་ཅད་

དོན་དམ་པར་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའོ། །མདོ་ནི།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བྱང་ཆེན་མཐར་
གྱིས་སྤྱོད་བ་དང་། མཐར་གྱིས་སློབ་པ་དང་། མཐར་གྱིས་ནན་ཏན་དུ་བགྱི་ཞེས་སོ། །
ཁ་ཅིག་ཆོས་བཅུ་གསུམ་པོ་འདི་ཉིད་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་པའི་

སྒོམ་ཚུལ་དུ་བྱེད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་དང་འགལ་ཏེ། འོག་བསྡུས་དོན་དྲུག་ཏུ་
བཤད་པའི་འགྲེལ་པར་མཁྱེན་གསུམ་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམ་པ་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །འདིའི་མཚམས་སྦྱར་དུ་སོ་སོ་བ་དང་བསྡུས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམ་པ་ཡང་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་
བསྟན་པ་དང་། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་སློབ་ཅིང་ཅུང་ཟད་མ་རྫོགས་པའི་སྐབས་
ཉིད་སོ་སོ་བ་དང་། རྣམ་ཀུན་ཏུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་

རྫོགས་པར་བསྟན་པ་རྣམས་བསྡུས་པའི་དོན་དུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་། དེ་ཉིད་རྫོགསཔར་བསྒོམ་པ་བསྡུས་ནས་སྒོམ་པའི་དོན་ཡིན་ལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་

མ་ལུས་པ་རྟ་རྒྱུག་པ་ལྟར་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་”སྐྱུས

2

་ཐོག་གཅིག་ལ་བསྒོམ་པ་མཐར་
གྱིས་པའི་སྒོམ་ཚུལ་དུ་ངེས་པར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བསྒོམ་པ་ཡང་ཆོས་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པ་
མཐར་གྱིས་བྱ་བ་དང་། ངེས་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་སློབ་པ་དང་།

1 <མ་ཕྱི། ༣༡༥ན༣ན། མོས ཞོལ། ༣༠༦ན༣ན། སྐུ། ༣༢༩བ༥ན། བླ། ༣༢༨ན༦ན། ཆོས> 2 <མ་ཕྱི། ༣༡༥བ༡ན། ཞོལ། ༣༠༦བ༡ན། སྐྱུས སྐུ། ༣༣༠ན༤ན། བླ། ༣༢༧བ༤ན།དཀྱུས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

653

མཐོང་སྒོམ་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་བསྒྲུབ་
པའོ། །ཆོས་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་ཟིན་ཚུལ་གོ་བར་ཟད་ལ། རྟེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་མི་འབྲལ་བ་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མཚོན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་དྲན་དང་། དགེ་བ་ལ་འཇུག་པ་མཚོན་པ་གཏོང་བ་རྗེས་དྲན་དང་། དབང་པོ་ཉིད་དུ་ལྷ་དང་བླ་མ་རྗེས་སུ་དྲན་ནས་སློབ་པའོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གིས་ཟིན་
པར་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའོ། །
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཆོས་སྔ་མ་བཅུ་གཉིས་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་རིམ་ཅན་དུ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
འདིར་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པ་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་ཚེ་སྤྱོད་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་
པར་བྱ་སྟེ། སྦྱིན་བྱ་སྦྱིན་བྱེད་སྦྱིན་པ་སོགས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་སབཅུ་ཡང་དག་པར། སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དེས་ཟིན་པར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་བཅུ་རྫོགས་པ་ལ་ཕར་
ཕྱིན་བཅུ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་བཞི་དེར་མ་འདུས་པའི་སྐྱོན་
མེད་དེ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་། སྨོན་ལམ་དང་། སྟོབས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་བཞི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། བསམ་པ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

654

ཕུན་ཚོགས་རྗེས་དྲན་དྲུག་གིས་ཟིན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། དང་པོར་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་མི་འབྲལ་བའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་གསུམ་པོ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་མདོ་ལས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་སོགས་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་རྗེས་སུ་དྲན་པས་ཟིན་པར་བྱས་ནས་བསྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་དགེ་བ་”དང

1

་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་
དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བླང་དོར་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་ཏེ། སྔ་མ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་
འདུན་གྲོགས་སུ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་མི་འབྲལ་བར་སྒོམ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པརམཚོན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དགེ་བ་ལ་འཇུག་པ་མཚོན་
པ་གཏོང་བ་དང་། དབང་པོ་ལྷ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དེ་རྣམས་དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དྲན་པར་བྱས་ནས་བསྒོམ་པའོ། །
རྩ་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས། སྐབས་དྲུག་པའོ། ། ། །

1 <མ་ཕྱི། ༣༡༦ན༥ན། དག ཞོལ། ༣༠༧ན༦ན། སྐུ། ༣༣༡ན༢ན། བླ། ༣༢༨བ༣ན། དང>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

655

གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་
བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་

པོའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་དྲུག་པའི་འགྲེལ་བའི་བཤད་པའོ། །

656

སྐབས་བདུན་པ།

གཉིས་པ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །སྐད་ཅིག་པའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། མཐར་གྱིས་པའི་རྗེས་སུ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པ་འཆད་པ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་ཅན་དུ་རྣམ་པར་བསྒོམ་པ་ནི་གོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་
ཕྱིན་པ་ན་དེ་དག་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་སྒོམ་ནུས་པས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་མང་པོར་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། བཞི་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་

པ་བཞི་ཡོད་པས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞིའི་དང་པོ། རྣམ་སྨིན་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ་གཉིས། དངོས་དང་དེ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་
མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་བཞིའི་དང་པོ་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་རྩོལ་བས་བསྒྲུབས་པས་ན། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
མངོན་དུ་བྱེད་པ་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ཀྱང་། །ཟག་མེད་ཆོས་ཀུན་བསྡུས་པའི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

657

ཕྱིར། །ཐུབ་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་པ་ཡིས། །རྟོགས་པ་འདི་ནི་ཤེས་པར་བྱ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནསཔའི་ཐུབ་པའི་རྒྱུད་
ཀྱི་རྣམ་སྨིན་མ་ཡིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་རྣམས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་
པ་ཡི་རྟོགས་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་སྨིན་

མ་ཡིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་རིགས་རྣམས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་གཞན་རྣམས་
མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ཀྱང་ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་གྱི་ཆོས་ཀུན་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་ཡུམ་པ་སྤྱོད་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་གིས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཐུབ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ནགས་ཚལ་གྱིས་ཤ་བ་བསྡུས་པ་ལྟ་བུ་མང་པོས་གཅིག་བསྡུས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དམིགས་པར་བྱ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་སྒོམ་པའི་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་
བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་བསྡུས་ནས་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟག་

མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒོམ་པའི་ཚེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་མཐའ་དག་སྒོམ་
ནུས་ཏེ། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཚེ་དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་ཞིང་འགལ་རྐྱེན་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོ་ངོ་བོ་སོ་སོར་ངེས་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མཐའ་དག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

658

དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོས་དེ་ལྟར་ནུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆདམེད་ལམ་གྱི་ཚེ་

གནས་ངན་ལེན་གྱི་དྲི་མ་ཟད་པར་སྤངས་པ་མ་ཡིན་ཡང་། དེའི་ཚེ་དྲི་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་

མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་ཟད་པར་

བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་ལུགས་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོར་གཅིག་པ་ལ་
དགོངས་ནས་དངོས་གཅིག་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ། དངོས་པོ་གཅིག་གི་ཆོས་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་རྣམ་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་སྣང་གི་མི་འདྲ་བར་མི་སྣང་ལ། དངོས་ཀུན་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ། དེ་ཡང་དེ་ལྟར་སྣང་བས་གང་ཟག་གང་གིས་དངོས་པོ་གཅིག་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དེ་ཡིས་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མཐོང་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཡང་ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །རྩ་བ། ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུས་ཟོ་ཆུན་རྒྱུད། །རྡོག་ཐབས་གཅིག་གིས་བསྐྱོད་པ་ན། །ཐམས་ཅད་གཅིག་ཅར་འགུལ་བ་ལྟར། །སྐད་ཅིག་གཅིག་ཤེས་དེ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཤེས་ནུས་ཏེ། ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུས་ཞེས་པའི་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་ནུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན།
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་སོགས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

659

ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་ནུས་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་འཕེན་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་
རོ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་མཐུས་དེ་ལྟར་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་རྣམ་པར་སྨིནཔའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་
བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། གང་ཚེ་ཆོས་དཀར་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་
ཕྱིན། །རྣམ་སྨིན་ཆོས་ཉིད་གནས་སྐབས་སྐྱེས། །དེ་ཚེ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡེ་ཤེས། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། གང་གི་ཚེ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བས་ཆོས་དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྩོལ་མེད་དུ་ཐོབ་པའི་ཟག་མེད་རྣམ་པར་
སྨིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་
མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་
གནས་པས་ཕྱིན་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། གང་གི་ཚེ་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འབད་རྩོལ་མེད་པར་ཐོབ་པས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གྱུར་པས་ཟག་པ་མེད་པ་རྣམས་རྟོགས་པའི་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་
མངོན་པ་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཡེ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

660

ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་
མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་དེ་ལྟར་ནུས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་

གཉིས་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་བྲལ་བས་

དཀར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྐྱེསཔས་དེ་ལྟར་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྡུལ། དུ་བ་
”ཁུག

1

་དང་བྲལ་བས་སྟོན་ཀའི་ཟླ་བའི་འོད་བཞིན་དུའོ། །
གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་
སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་གཉིས་པ་བསྟན་ནས་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། སྦྱིན་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པ་ཡིས། །ཆོས་ཀུན་རྨི་ལམ་འདྲར་གནས་ནས། །ཆོས་རྣམས་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད། །སྐད་ཅིག་མ་ནི་གཅིག་གིས་རྟོགས། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་སྐད་ཅིག་མ་ནི་གཅིག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་རྟོགས་ནུས་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་

གི་སྤྱོད་པ་ཡིས་ཆོས་ཀུན་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་པ་ལ་གནས་ནས་གོམས་པའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་རྨི་
ལམ་ལྟ་བུའི་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་གནས་ཤིང་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་ཞེས་པ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༡༨བ༡ན། ཞོལ། ༣༠༩བ༣ན། སྐུ། ༣༣༣བ༡ན། ཁུ བླ། ༣༣༡ན༡ན། ཁུག>་རྣ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་ ”བྱེད<མ་ཕྱི། ༣༡༨བ༡ན། ཞོལ། ༣༠༩བ༣ན། སྐུ། ༣༣༣བ༡ན། བྱེད བླ། ༣༣༡ན༡ན། བྱད>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

661

ནས་ཤེས་རབ་བསྒོམ་མོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་”པའི1

་བྱང་ཆུབ་པ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་
པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་གང་ཞིག །དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་མེད་པའོ། །ཞེས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པས་ནའོ། །བྱང་སེམས་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའ་བ་དེས་དེ་ལྟར་ཤེས་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་སྣང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་རྨི་ལམ་
གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པས་གནས་ཤིང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་བསྒྲུབས་པས་གནས་ཏེ། བསྐལ་བ་གྲངས་མེད་
གསུམ་དུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྔོན་ས་དགུ་པ་མན་ཆད་དུ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་གོམས་པའི་ཚོགས་གཉིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱས་ནས་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་ཅིང་གོམས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ། གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་
བ་ནི། དེ་ལྟར་གསུམ་པ་བསྟན་ནས་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། རྨི་ལམ་དང་ནི་དེ་མཐོང་ཉིད། །གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མི་མཐོང་ལྟར། །ཆོས་རྣམས་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཡི། །དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཐོང་། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་མེད་

1 <མ་ཕྱི། ༣༡༨བ༤ན། པ ཞོལ། ༣༡༠ན༡ན། པའི སྐུ། ༣༣༣བ༥ན། བླ། ༣༣༡ན༥ན། པ >

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

662

པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་
གཉིས་སུ་མེད་པའི་དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཐོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་རི་ཁང་ཁྱིམ་སོགས་དང་ནི་དེ་མཐོང་གི་ཤེས་པ་
ཉིད་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མི་མཐོང་བ་ལྟར་རོ། །མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་
པའི་ཚེ་རྨི་ལམ་མི་མཐོང་རྨི་ལམ་མཐོང་བ་མི་མཐོང་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པ་བཞི་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ལྟ་བུའི་
ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པ་
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ན་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་མཐའ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་ལྟར་རྟོགས་ནུས་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་དྲུངས་ཕྱུང་བའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསྐལ་བ་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་བར་
ཆད་མེད་པརགཉིས་སུ་སྣང་བ་ཡི་འཁྲུལ་པ་སྤོང་བ་ལ་གོམས་པ་ངང་དུ་གྱུར་པས་མཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གང་གི་ཚེ་རྫས་ཐ་དད་པའི་གཟུང་བ་འཛིན་པའི་ཚུལ་
དུ་རྨི་ལམ་གྱི་རི་ཁང་ཁྱིམ་སོགས་ལ་གཟུང་བ་དོན་གཞན་དང་། རྨི་ལམ་མཐོང་བ་ལ་
རྫས་ཐ་དད་པའི་འཛིན་པར་མི་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་སྟེ་དེ་བཞིན་དུའོ། །
རྩ་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས། སྐབས་བདུན་པའོ། ། ། །
གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

663

བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་”ཞེས

1

་བྱ་བའི་འགྲེལ་པའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་

པོའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པའོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༣༡༩བ༢ན། ཅེས ཞོལ། ༣༡༠བ༦ན། ཞེས སྐུ། ༣༣༤བ༣ན། བླ། ༣༣༢ན༤ན། ཅེས>

664

སྐབས་བརྒྱད་པ།

གསུམ་པ་ཆོས་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།
དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་པ་རྣམ་པར་སྒོམ་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བཞི་
ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པས་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། སྐུའི་རྣམ་གཞག་དང་། མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་སོ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུ་འགྲུབ་པའི་དུས་མཚམས་དང་། སྐུ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པ་ན། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་དེའི་ཚེ་མཉམ་གཞག་དེའིགཟིགས་ངོ་ན་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པའི་
རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཆར་ཏེ། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་ཟད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

665

པར་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དེའི་ཚེ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་པོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིགས་མ་ལུས་པ་ཐོབ་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ནས་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་ཏུ་སོང་བ་དེའི་གཟིགས་པའི་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་ཏུ་སྐྱུར་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་དེའི་ཚེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་
བྱས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་སྐུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པའི་ཚེ་མཚན་
ཉིད་ལྔ་ལྡན་དང་། ཡོན་ཏན་ལྔ་ལྡན་དང་། ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་
སྐུ་འགྲུབ་ལ། ལོངས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེའི་ཚེ་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་མེད་
ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་
དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དུ་ཐོབ་
པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་ལམ་གྱིས་བསྐལ་བ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་
གྱི་བར་དུ་བགྲོད་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྔགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་སྣོན་པ་བཏབ་ནས་གཟུགས་
སྐུ་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་གློ་བུར་རྣམ་དག་གིས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་དང་། དེའི་སྟེང་གི་གློ་བུར་རྣམ་དག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

666

གི་ཆ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྐུ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་ལ། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་

པོས་བདེན་གཉིས་སུ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། ཅེས་མཐར་ཐུག་
དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །
དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐུ་དེ་ཉིད་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་
མེད་པར་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་འབའ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་ན་མི་རྟག་པར་འགྱུར་དགོས་སོ་སྙམ་པ་ནི། མཁས་རྨོངས་ལ་གྲགས་པའི་རྟག་པའི་ཁྱད་པར་དང་། དངོས་པོ་རེས་འགའ་བ་དང་འདུས་མ་བྱས་རེས་འགའ་བའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེས་པས་ནོངས་སོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྔ་དྲོ་ཁང་པ་ཞིག་པ་དེ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཞིང་ཕྱིར་དྲོ་གསར་དུ་ཁང་པ་ཞིག་པ་དེ་སྔ་དྲོའི་དུས་ན་ཡང་ཡོད་པར་ཁས་
ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི། སྔགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་སྐུ་བཞི་བར་
གསུངས་ལ། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་སེངྒེ་བཟང་པོས་ཀྱང་སྐུ་བཞི་བར་མཛད་པ་ནི་དབྱེ་བསྡུ་ཙམ་ཡིན་གྱི། སྐུ་གསུམ་དུ་མ་འདུས་པར་བཞེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་སྐུ་གསུམ་
དུ་བསྡུ་བར་མི་རུང་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། སྐུ་གཞན་གཉིས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། འོ་ན་སྐུ་བཞིར་ཡང་བསྡུར་མི་རུང་བར་ཐལ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུ་དེ་ཁྱོད་འདོད་པའི་སྐུ་བཞི་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར“ཅེས

1

་སྨྲས་ན་ལན་ཅི་ཡོད། མ་གྲུབ་སྟེ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་

1 <མ་ཕྱི། ༣༢༡ན༡ན། ཞོལ། ༣༡༢ན༥ན། ཅེས སྐུ། ༣༣༦ན༤ན། བླ། ༣༣༣བ༣ན། ཞེས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

667

པའི་སྐུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུར་ཁས་བླངས་པ་ལ་འགལ་
བ་ཅི་ཡོད། འོ་ན་འདུས་མ་བྱས་སུ་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་མཚན་བཟང་པོ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་རྫོགས་པར་ཚང་བ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན་ནི་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་འདོད་པས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །དེ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་ཆ་གཅིག་ཡིན་གྱི་ལོངས་སྐུ་དངོས་མ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་མཚན་དཔེ་མ་ལུས་པ་ཚོགས་པ་ལ་འདོགས་པས་སོ། །ཞེ་ན། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་ཆ་ཤས་ཡིན་གྱི། དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་སྟེང་དུ་དག་པ་གཉིས་ལྡན་ཚོགས་པ་ལ་འདོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དགོས་པ་ལྷག་དང་བཅས་པར་གཟིགས་ནས་སྐུ་ལ་སོགས་པར་རྣམ་གཞག་མཛད་དོ། །ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ནི་བཤད་ཟིན་ལ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཉིད་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཁ་ཅིག་ལ་ཡང་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་སྣང་བ་དགའ་
ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕོས་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་དོ། །
གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་སངས་རྒྱས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། སྡིག་པ་བས་ཀྱང་ཆེས་སྡིག་སྟེ། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐུ་ལ་
སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན། དེ་ཡོན་ཏན་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོན་ཏན་མཐར་
ཐུག་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ། དེ་མིན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་སྔ་མ་མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་མིན་པཉམས་ལ། འདོད་ན་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ན། རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་ཀྱང་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

668

སོ། །གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གདུལ་བྱའི་གཞན་སྣང་ཙམ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་རང་སྣང་

ལ་མེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་སྨྲ་པ་ནི་ཁ་ན་
མཐོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གཏན་མེད་དུ་ཐལ། ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པས་མངོན་སུམ་དུ་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རང་སྣང་ལ་མེད་པ་
འགལ་ལོ། །སངས་རྒྱས་ནི་རྟག་ཏུ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཟིགས་པའི་ངོར་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གང་ཟག་སུ་གང་གི་ཡང་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་
པའམ། འོན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པར་འདོད།
དང་པོ་ལྟར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པས་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་སོགས་རང་རྒྱུད་ལ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གོམས་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་གང་ཟག་སུ་གང་གི་ཡང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མ་བར་དུ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྤྱིན་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ། རིག་པ་རྒྱུན་ཆད་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པའི་རང་བཞིན་འགའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་རྒྱང་”ཕན

1

་གྱིས། འཆི་ཁ་”མ་ཚུན2

་ཆད་རིག་པ་འབྱུང་གི ། ཤི་ནས་གཏན་མེད་དུ་
འགྱུར་བ་ལ་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསྟན་མི་ནུས་པས། ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་པའི་

1 <མ་ཕྱི། ༣༢༡བ༦ན། པན ཞོལ། ༣༡༣ན༤ན། ཕན སྐུ། ༣༣༧ན༤ན། བླ། ༣༣༤བ༣ན། པན>
2 <མ་ཕྱི། ༣༢༡བ༦ན། མ་ཚུན ཞོལ། ༣༡༣ན༤ན། མཚུན སྐུ། ༣༣༧ན༣ན། མ་ཚུན བླ། ༣༣༤བ༤ན། མཚུན>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

669

ལུགས་དེ་ཉིད་ལ་ཐུབ་པའིདགོངས་པར་མ་སྨྲ་ཞིག །འདིས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ན་བློ་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོན་ཏེ་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཙམ་མོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གང་ཟག་
ལྷ་སྦྱིན་གྱི་གཏོང་བའི་སེམས་པ་དང་སྤོང་བའི་སེམས་པ་སོགས་གོམས་པ་རབ་ཀྱི་
མཐར་ཐུག་པ་ན། དེ་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་གང་ཟག་མཆོད་སྦྱིན་གདུལ་བྱའི་སྣང་ངོ་ཚུན་ཆད་དུ་”འགྲེངས

1

་པའི་ཚུལ་ཡང་མི་སྟོན་པའི་ཚེ་རིང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་དང་།
ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་མཐར་ཐུག་པ་སོགས་སུ་འདོད་པ་ནི། ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟོས་པ་དང་། ལས་མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ལས་འབྲས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྨྲ་བའི་མཐར་ཐུག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི། བློ་ཟད་ཆོས་ཟད་དུ་འདོད་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཞན་གྱི་ལུགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་གིས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་
སངས་རྒྱས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། ཁ་ཅིག །དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས། གང་དག་ང་ལ་གཟུགས་སུ་

མཐོང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སོ། །ཞེས་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱེད་པ་ནི། སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་པོ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་
པ་མ་ཡིན་ནམ། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གདགས་པའི་གཞིར་བྱས་ནས་
གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། བེམ་པོས་བསྡུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༢༢ན༢ན། འགྲོངས ཞོལ། ༣༡༣བ༡ན། འགྲེངས སྐུ། ༣༣༧ན༦ན། བླ། ༣༣༤བ༦ན། འགྲོ་
ངེས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

670

བསགས་པའི་ལུས་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། ལོངས་
སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་ནི། སྐུ་བཞིའི་དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ།

རྩ་བ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག །ཐོབ་གྱུར་རྣམ་ཀུན་རྣམ་དག་པ། །དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐུབ་པའི་1

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་

གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་
སོགས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་གང་དག་ཐོབ་པར་གྱུར་པ། བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་”པ་ཀུན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་
པ་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་བདེན་པས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་
ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་དང་མི་ལྡན་པ་དངོས་པོ་མེད་པའི་རང་
བཞིན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་དག་པར་གྱུར་
པ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་མཚན་ཉིད་གཅིག་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ།
མཚན་ཉིད་མེད་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་གསུམ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལས་ཐ་དད་དུ་བཞག་པའི་

1 <མ་ཕྱི། ༣༢༢ན༢ན། འགྲོངས ཞོལ། ༣༡༣བ༡ན། འགྲེངས སྐུ། ༣༣༧ན༦ན། བླ། ༣༣༤བ༦ན། འགྲོ་
ངེས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

671

དགོས་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི་ཆོས་ཅན།
ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཏེ། ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་
ལ་སོགས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཟག་པ་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། བྲལ་བའི་
ཁྱདཔར་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པར་དག་ཅིང་
དབེན་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་པ་གཉེན་པོས་གཏན་ཟད་པར་བྱར་རུང་སྟེ། དྲི་མ་རྣམས་གློ་བུར་
བ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཟག་པ་
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུས་གསར་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱར་མེད་དེ། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བཅོས་མ་

མ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་སོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཙམ་ལ་སོགས་པ་ཐབས་གང་ཡང་རུང་བས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་འཐོབ་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཙམ་དང་རྐྱེན་གྱིས་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་ཐབས་རྒྱ་ཆེན་”པོས1

་བརྒྱན་

ཞིང་། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་བྲལ་ཏུ་རྟོགས་”པ

2

་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐུ་
དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་

1 <མ་ཕྱི། ༣༢༣ན༤ན། ངོས ཞོལ། ༣༡༤བ༢ན། སྐུ། ༣༣༨བ༣ན། བླ། ༣༣༦ན༢ན། པོས>
2 <མ་ཕྱི། ༣༢༣ན༤ན། པས ཞོལ། ༣༡༤བ༢ན། པ སྐུ། ༣༣༨བ༣ན། བླ། ༣༣༦ན༢ན། པས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

672

གྱུར་པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་ཀྱང་ཁྱེད་གསུམ་ཐ་དད་པར་རྣམ་
པར་བཞག་གོ །དེ་དང་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་ཀྱང་། ཁྱེད་རྣམས་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འདྲ་བར་སྣང་བ་ཇི་ལྟར་མོས་པ་ཐ་དད་པས་བཞག་ཅིང་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་བཞག་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ནང་ཕན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ནས་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལས། སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཤེས་པ་ལས། །གཞན་ནི་འགལ་ཡང་ཡོད་མིན་ཏེ། །གང་གི་ཕྱིར་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པས་དབེན་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་དབེན་པར་
གྱུར་བ་སྟོང་གཞི་ལས་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་དུ་འདོད་ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སྣང་ཚུལ་ལྟར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་པ་ནི། འགྲེལ་པ་དྲི་མ་མེད་པ་འདི་དག་མཐོང་བའི་སྐལ་བ་དང་བྲལ་བར་ཟད་དོ། །

ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བཤད་པ།
གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་སྐུ་གསུམ་ལས་ཐ་དད་
དུ་བསྟན་པ་དང་། ཐ་དད་དུ་མི་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་སྐུ་དང་པོ་བསྟན་ནས་སྐུ་གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དོན་དམ་པར་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

673

བདག་ཉིད་ཟག་པ་མེད་པའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ།
རྩ་བ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ཏུ་དབྱེར་
ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། ལམ་ཤེས་དང་གཞི་ཤེས་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་
ཞེས་པ་ནས། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དེ་རབ་འབྱོར་འདི་དག་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་སོ།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དབྱེ་བདང་། དེ་དག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་བཞག་པའོ། །ང་པོ་ནི། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་བར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་མཐུན་རྣམས་སྡེ་ཚན་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང་། སྔ་མ་
བཞིན་དུ་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་པ་བཞི་ཚངས་པའི་གནས་པ་རྣམས་སྡེ་ཚན་གཅིག་དུ་བྱས་པ་དང་། སྡེ་ཚན་གསུམ་པ་ནི། ནང་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ལ་
གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་པ་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་མིང་བཞིའི་ཕུང་
པོ་ཙམ་གྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་པས་ཕྱི་རོལ་གྱིས་གཟུགས་རྣམས་ལ་མི་སྡུག་པའི་རྣམ་
པར་བལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་དང་། མཐར་གཟུགས་སྣང་ཐམས་ཅད་སྡུག་པར་རོ་གཅིག་ཏུ་མོས་པར་བྱེད་པ་སྡུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཏེ། རྫོགས་པར་བྱས་ནས་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཅིག་སྟེ། དང་པོ་གཉིས་ནི་འདོད་པའི་གཟུགས་ལས་སྔར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཡང་སླར་ཡང་དེ་ལ་དམིགས་པ་ནི།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

674

ཇི་ལྟར་འདོད་པར་དབང་མ་ཐོབ་པས་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། རྣམ་པར་ཐར་དང་་་་་་་་་་་།

རྣམ་ཐར་གསུམ་པ་ནི། དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མི་སྡུག་པ་བསྒོམས་པས་རྒྱུད་ཞུམ་པ་ན་གཟེངས་སྟོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་བརྟག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྡུག་པར་ཡིད་ལ་བྱས་ཀྱང་ཞེན་པ་མི་སྐྱེ་ན། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་ནི་རོ་མྱོང་
བའི་སྒྲིབ་པ་ལས་ཐར་བར་བྱ་བ་དང་། དེ་ཐག་བསྲིང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདུ་ཤེས་དང་
ཚོར་བ་རགས་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་ཐར་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དོ། །མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་ཀྱང་”རབ

1

་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་
བརྟེན་པར་བཤད་ལ། མཛོད་དུ། རྣམ་པར་ཐར་བརྒྱད་དང་པོ་གཉིས། །མི་སྡུག་བསམ་གཏན་གཉིས་ན་ཡོད། ཅེས་བཤད་དེ། སྔ་མ་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱི་མ་ཁས་བླང་དུ་

མི་རུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་མཐར་གྱིས་ནི། །སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །
སྡེ་ཚན་བཞི་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཞེས་ཏེ། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་
སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུའོ། །སྡེ་ཚན་ལྔ་པ་ཟད་པར་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། རྣམ་ཐར། ཟིལ་གནོན། ཟད་པར་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ལ། ངོ་བོ་ནི། ཆོས་བཅུ་ལ་དམིགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །དབྱེ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༢༤བ༡ན། རབ ཞོལ། ༣༡༥བ༦ན། རང སྐུ། ༣༤༠ན༢ན། བླ། ༣༣༧ན༦ན། རབ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

675

བ་ནི། ས་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། སྔོན་པོ་སོགས་འབྱུང་འགྱུར་བཞི་དང་། ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཟད་པར་རྣམ་པ་བཅུའོ། །སེམས་ཀྱི་

རྟེན་ནི། དང་པོ་བརྒྱད་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ནམ་མཁའ་དང་། རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པའོ། །སྦྱོང་ཚུལ་ནི། སྔར་སྦྱང་བ་བྱས་པའི་གོམས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ན། དམིགས་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
ཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཚེ་ནི། ཆུ་”དྭངས1

་ཤིང་དྲི་མ་མེད་པས་
སྣོད་གང་བ་དང་། ཤིང་དྲུང་ངམ་འགྲོན་ཁང་སོགས་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གནས་སུ་སྣུམ་ཞིང་སྙིང་པོ་དང་བཅས་པའི་ཤིང་དུམ་བུར་བྱས་པ་སྤུངས་ཏེ་མཐའ་རྩིག་པས་བསྐོར་བ་ལ་མཐོ་གང་སོར་བཞི་ཙམ་གྱི་བུ་ག་བྱས་པར་མེ་སྦར་ནས། འོག་ཏུ་ཤིང་།
སྟེང་དུ་དུ་བ། བར་དུ་མེ་བྱས་པ་དང་། ཡན་ལག་གི་ཕྱོགས་གང་དུ་རླུང་གིས་རེག་པར་འགྱུར་བའི་སྐར་ཁུང་དང་། རྩིག་པའི་བུ་ག་བྱས་པ་དང་། ཚོན་གྱིས་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་སོགས་དམིགས་རྟེན་དུ་བྱས་པ་དང་། བུམ་ནང་དུ་མར་མེ་བཞག་ཅིང་བུ་ག་ཧ་ཅང་མི་ཆེ་བ་བཏོད་ནས། དེའི་འོད་
ཀྱིས་རྩིག་ངོས་ལ་ཕོག་པའི་སྣང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང་། རྩིག་པ་རེ་ལྡེ་སྣམ་བུ་གང་རུང་གིས་གཡོགས་པའི་གནས་སུ། མཐོ་གང་སོར་བཞི་ཙམ་བུ་ག་བཏོད་པ་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་རྣམས་དམིགས་རྟེན་དུ་བྱས་ནས། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས། ས་ས་ཆུ་ཆུ་ཞེས་སོ་སོའི་མིང་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས། ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལྟར་གོམས་པར་བྱས་པ་ན། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་

1 <མ་ཕྱི། ༣༢༤བ༥ན། ཞོལ། ༣༡༦ན༣ན། དངས སྐུ། ༣༤༠ན༦ན། བླ། ༣༣༧བ༤ན། དྭངས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

676

ས་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པས་མ་ལུས་པ་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་ནུས་ཤིང་སླར་ཡང་སྡུད་ནུས་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ། གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ཆུ་ལྦུ་བ་ཅན་དང་། མེ་ཆད་ཅིང་ལྟུང་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྣང་ཞིང་། ཇི་ལྟར་འདོད་པར་སྤྲོ་མི་ནུས་ན། མ་གྲུབ་པའོ། །ཟད་པར་སའི་མཚན་མ་མ་བཤད་པ་ནི། གོ་སླ་བར་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་ཚྭ་
རྒོ་ཅན་སོགས་སུ་སྣང་བ་ནི་མ་གྲུབ་པའི་མཚན་མ་ཡིན་ལ། སྣུམ་ཞིང་འདྲིལ་ལ་ཁོད་སྙོམས་པ་སོགས་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་སྤྲོ་ནུས་པ་ནི་གྲུབ་པའི་མཚན་མའོ། །
རྩ་བ། ཟད་པར་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །
དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་བྱེད་ལས་ནི། གཟུགས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྤྲུལ་པ་

དང་། བསྒྱུར་བའི་རྫུ་འཕྲུལ་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཟད་པར་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་འོང་བྱེད་པ་དང་། ཟད་པར་རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བསྒྲུབ་པའོ། །ཟད་པརའདི་དག་ནི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ལས་བཞི་ཁོ་ན་ལ་བཞག་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ལ་ཁ་དོག་བཞི་དང་། རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ལ་ནམ་མཁའ་དང་། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་རྣམ་ཤེས་སོ། །ཟད་པར་གྱི་མིང་དོན་
ནི། ཟད་པར་ཏེ། མ་ལུས་པར་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཏོ། །འདི་དག་གི་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པར་འགྱུར་ལ་ཚུལ་གཞན་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །བཅུ་ལས་གཞན་ལ་ཟད་པར་མི་བཞག་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཟད་པར་ནི་ཁྱབ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་གྱིས་ཁྱབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ལ་དེའི་རིགས་ཡོད་པ་དེ་ལ་དེས་ཁྱབ་
པར་ནུས་ལ། སྣོད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་དབང་པོ་ལྔའི་རིགས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

677

ཁམས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་དྲི་རོའི་རིགས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲ་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་
མེད་པས་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཟད་པར་མ་བཞག་གོ །
རྩ་བ། ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། །རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་རྣམ་བརྒྱད་དང་། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཐར་དང་། ཟིལ་གནོད་དང་། ཟད་པར་དག་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི། སྔ་མ་སྔ་མ་ཡིན་ལ། དག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནི། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཡིན་པས། ཟིལ་གནོན་
དང་ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པ་རྣམས་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པའི་
ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་དེ་རྣམ་ཐར་གྱི་དམིགས་པ་སྦྱང་བའི་ཆེད་
དུ་ཟིལ་གནོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བསྒོམ་པ་ཡིན་ན། གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་ལ་སྦྱོང་
བྱེད་ཟིན་གནོན་བཤད་ལ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལ་མ་བཤད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།
གཟུགས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ན་གཟུགས་
མེད་པ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་དབང་ཡང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །རྣམ་ཐར་གྱིས་རང་

བཞིནཔའི་གཟུགས་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་སྦྲུལ་པའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་དུ་

མོས་པར་བྱེད་ལ། ཟིལ་གནོན་གྱིས་དབང་དུ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སྔ་མ་ཟིལ་གྱིས་

གནོན་པར་བྱེད་དོ། །སྤྱིར་ཟིལ་གནོན་ལ་ཆེ་བས་ཆུང་བ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། སྟོབས་དང་ལྡན་པས་སྟོབས་ཆུང་བ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། སྔར་སྣང་བ་མི་སྣང་བར་བྱས་ནས་ཟིལ་གྱི་གནོན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་སྤོང་བ་ལྟ་བུ་སུན་འབྱིན་པས་ཟིལ་
གྱིས་གནོན་པ་དང་། རྗེ་བོས་བྲན་ལ་དབང་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དབང་བྱེད་པས་ཟིལ་གྱིས་

གནོད་པ་ལྟ་བུ་ལྔ་ཡོད་པ་ལ་འདིར་ནི། གསུམ་པ་དང་ལྔ་པས་བསྡུས་པའི་ཟིལ་གྱི་གནོན་པའོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

678

སྡེ་ཚན་དྲུག་པ་ནི། ནང་རྣལ་འབྱོར་བ་རང་ལ་གཟུགས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་གིས་སོ་སོར་རེ་རེ་ལ་ཡང་གཟུགས་ཆུང་ངུ་དང་ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་མཛེས་མི་མཛེས་དང་བཟང་ངན་དག་ཏུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་

རྣམས་ལ་བལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཞི་གནས་ཀྱིས་ཤེས་ཤིང་ལྷག་མཐོང་གིས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་དབྱིབས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་བཞི་དང་། ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་ཁོ་ནས་སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དག་ཁ་དོག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། དང་པོ་བཞི་རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཕྱི་མ་བཞི་སྡུག་པའི་
རྣམ་ཐར་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའོ། །དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །ཕྱི་མ་བཞི་ལ་མདོ་ལས་འབྱུང་བ་
ལྟར་ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སྔོན་
པོ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་བལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཟརམའི་མེ་ཏོག་གམ། ཡུལ་ཝ་ར་ན་སེའི་རས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྔོན་པོ། ཁ་དོག་སྔོན་པོ། སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ། སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་འོད་
སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་བལྟ་ཞིང་། གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས། ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་སྟེ། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པ་ནི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་པའོ། །ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རས་སེར་པོ་ལ་དོང་ཀའི་མེ་ཏོག་དང་། དམར་པོ་ལ་བན་དུ་ཛཱི་པ་ཀའི་མེ་ཏོག་དང་། དཀར་པོ་ལ་སྐར་མ་པ་སངས་སྦྱར་ནས་གཞན་གསུམ་ལའང་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་སྔོན་པོ་ནི་མདོར་བསྟན་པའོ། །ཁ་དོག་སྔོན་པོ་ནི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

679

ལྷན་སྐྱེས་སོ། །སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་བ་ནི་སྦྱར་བྱུང་ངོ་། །འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་འོད་གསལ་པོ་ཡོད་པའོ། །མེ་ཏོག་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དཔེའོ། །རས་ནི་སྦྱར་
བྱུང་གི་དཔེའོ། །
རྩ་བ། ཉོན་མོངས་མེད་དང་་་་་་་་་་་།
བདུན་པ་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་
ཀྱིས་གྲོང་ལ་སོགས་པར་བྱོན་པ་ན། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་
ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་མི་བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་
ངེ་འཛིན་གྱི་མཐུས། ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་དམིགས་རྐྱེན་མི་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སེམས་ཅན་ཕ་རོལ་གྱི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དགྲའི་རྒྱུན་དྲུངས་འབྱིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། རྩ་བ། ་་་་་་་་་་སྨོན་མཁྱེན་དང་། །
བརྒྱད་པ་ནི། ཡང་དག་པར་ལུས་ངག་གི་ལས་ཀུན་ནས་སློང་པའི་འབད་རྩོལ་
གྱི་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་གཞན་དོན་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་བཅོམ་པ་དང་། ཐོགས་མེད་དུ་མཁྱེན་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བར་མཛད་པའི་སྨོན་ལམ་གྲུབ་པས་
འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་ཇི་
སྲིད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་མཁྱེན་པ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་དང་།
རྩ་བ། མངོན་ཤེས་་་་་་་་་་་།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

680

དགུ་པ་ནི། མདོ་ལས། འདི་ན་དགེ་སློང་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཉམས་སུ་མྱོང་
བར་བྱེད་ཅིང་། གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་མང་པོར་འགྱུར་བ་དང་། མང་པོར་གྱུར་ཅིང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། སྣང་བར་འགྱུར་བ་དང་མི་སྣང་བར་འགྱུར་བ་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱེད་དོ། །ལུས་ཀྱིས་ཐོགས་པ་མེད་པར་རྩིག་པ་ལ་ཡང་ཐད་བྱུང་དུ་འགྲོ་ལ། རི་བོ་ལ་ཡང་ཐད་བྱུང་དུ་འགྲོ་སྟེ། ནམ་མཁའ་ལ་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ས་ལ་ཡང་བྱི་ཟུལ་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་ཆུ་ལ་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ཆུ་ལ་ཡང་མི་ ”འབྱིང

1

་པར་འགྲོ་སྟེ། དཔེར་ན་ས་ལ་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ནམ་མཁའ་ལ་ཡང་སྐྱིལ་མོ་
ཀྲུང་བཅས་ནས་འདུག་སྟེ། དཔེར་ན་འདབ་ཆགས་བྱ་བཞིན་ནོ། །ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ཡང་ལག་པས་ཉུག་པར་བྱེད་ཅིང་། ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བར་དུ་ལུས་ཀྱིས་དབང་

སྒྱུར་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་པ་སྔར་བཤད་བ་མངོན་པར་ཤེས་པ་
དྲུག་དང་།

རྩ་བ། ་་་་་་་་་་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག །
བཅུ་བ་ནི། བཤད་བྱ་དང་། འཆད་བྱེད་དག་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་དང་།

རྩ་བ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་བཞི་དང་། །
བཅུ་གཅིག་པ་ནི། ལུས་ལེན་པ་དང་གནས་པ་དང་། གཏོང་པ་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་རྟེན་ལུས་དག་པ་དང་། གཟུགས་དང་དྲི་དང་རོ་རེག་བྱ་སོགས་སྤྲུལ་པ་དང་།
བསྒྱུར་བ་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་ལོངསསྤྱོད་དག་པ་དམིགས་པ་དག་བ་དང་། ཏིང་ངེ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༢༧ན༤ན། འབྱིང ཞོལ། ༣༡༨བ༣ན། འབྱིད སྐུ། ༣༤༣ན༢ན། བླ། ༣༤༠ན༥ན། འབྱིང>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

681

འཛིན་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་ཐུགས་དག་པ་དང་། ཤེས་རབ་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དག་པ་བཞི་དང་།
རྩ་བ། དབང་བཅུ་དང་ནི་་་་་་་་་་་།
བཅུ་གཉིས་པ་ནི། ཚེ་བསྐལ་པའི་བར་དུ་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་གནས་ནུས་པ་ཚེ་ལ་དབང་བ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྲངས་མེད་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པས་སེམས་ལ་དབང་བ་དང་། ནམ་མཁའ་མཛོད་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་ཡོ་བྱད་ལ་དབང་བ་དང་། བཟོ་དང་རྒྱུ་རྩལ་སོགས་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྟོན་བ་ལ་དབང་ཐོབ་པས་ལས་ལ་དབང་བ་དང་། ཇི་
ལྟར་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྐུས་གང་བར་སྟོན་ནུས་པ་སོགས་མོས་པ་ལ་དབང་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་པ་སྟོན་ནུས་པས་སྨོན་ལམ་ལ་དབང་བ་དང་། དུས་གཅིག་ཏུ་གདུལ་བྱ་སྣ་ཚོགས་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་སྟོན་པ་ལ་དབང་བས་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་དབང་བ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐོགས་མེད་དུ་མཁྱེན་པས་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པའི་དབང་ཐོབ་པས་ཆོས་ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དབང་བཅུ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་པར་མདོ་ལས་བཤད་དོ། །
རྩ་བ། སྟོབས་བཅུ་དང་། །མི་འཇིགས་པ་ནི་བཞི་དག་དང་། །བསྲུང་བ་མེད་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། །

བཅུ་གསུམ་པ་སྔར་བཤད་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་། བཅུ་བཞི་པ་སྔར་བཤད་པའི་མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། བཅོ་ལྔ་བ་དེ་པའི་སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ། དག་པ་མཐར་ཐུག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པ་འདི་ལ་སྒོ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

682

གསུམ་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་དོགས་པའི་བསྙེངས་པས་ཉེས་པ་བཅབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་དགོངས་པ་མི་”མངའོ1

། །ཞེས་བྱ་བ་
བསྲུང་བ་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་།
རྩ་བ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་རྣམ་གསུམ་དང་། །
བཅུ་དྲུག་པ་ནི། ཐུབ་པ་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། ཚོགས་སྡུད་པ་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་འབྱུང་བའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། འཁོར་གྱི་ཚོགས་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ན་གུས་པས་ཉན་པར་འདོད་པ་ལ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་། གུས་པས་ཉན་པར་མི་འདོད་པ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་། གུས་པ་དང་མ་གུས་པ་གཉིས་ཀ་འདྲེས་མ་འཇུག་པ་དག་ལ་ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀས་དབེན་པ་ཁོ་ནར་བཏང་སྙོམས་སུ་དྲན་པ་དང་ལྡན་པར་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། བསྙེལ་བ་མི་མངའི་ཆོས་ཉིད་དང་། །
བཅུ་བདུན་པ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་དང་
ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་དུས་ལས་ནམ་ཡང་མི་འདའ་བའི་མཚན་ཉིད་
ཅེས་བྱ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་དྲན་པ་ཉེ་བར་
གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ། བག་ཆགས་ཡང་དག་བཅོམ་པ་དང་། །
བཅོ་བརྒྱད་པ་ནི། སྒོ་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ་དང་ལྡན་

1 <མ་ཕྱི། ༣༢༧བ༦ན། མདའོ ཞོལ། ༣༡༩ན༦ན། སྐུ། ༣༤༣བ༥ན། བླ། ༣༤༡ན༢ན། མངའོ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

683

ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ངོ་བོ་ས་བོན་ཟད་པར་སྤངས་པས་སོ། །
རྩ་བ། སྐྱེ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། །
བཅུ་དགུ་པ་ནི། སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་ལ་ཕན་བདེ་བསྒྲུབ་པར་དགོངས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་ལ་ཉིན་མཚན་དུ་ལན་དྲུག་ཏུ་སུ་ནི་སྨིན་

སུ་ནི་མ་སྨིན། སུ་ནི་མངོན་མཐོའི་སྣོད། སུ་ནི་ངེས་ལེགས་ཀྱི་སྣོད་ཅེས་བྱ་བ་གནས་
སྐབས་དང་། མཐར་ཐུག་གི་ཕན་པའི་བསམ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར། ཉི་ཤུ་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་བཅོ་བརྒྱད་དང་། ཉེར་གཅིག་པ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་བོའི་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པཉིད་དང་། དང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། གཞི་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྔར་སྐབས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པར་བཤད་པ་མཐར་ཐུག་དག་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་ཏེའོ། །
གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་རྟོག་གི་སྤྲོས་
པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཟག་བཅས་ཀྱི་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པས་ཟག་
མེད་དུ་གྱུར་པ་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྐུ་གསུམ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མཁན་པོ་རྣམ་སྣང་མཛད་དང་། སློབ་དཔོན་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་གི་བཞེད་པའོ། །
རྩ་བ། ཐུབ་པ་ཁོ་ནའི་མ་འདྲེས་ཆོས། །བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པ་གང་ཡིན་དང་། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

684

གཉིས་པ་ལ། སྔར་གྱི་ཚིགས་བཅད་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་སྟོན་པའི་
བསྟན་བཤད་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། སྐུ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སོ་སོར་བསྟན་ཡང་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཉེས་པ་མེད་པའི་བཞེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་ནི། ཐུབ་པའི་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིགས་བཅད་དང་པོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག་ཅེས་པས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་འདུས་བྱས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་ཁོ་ན་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཁས་བླངས་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པར་རིགས་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཚིགས་བཅད་སྔ་མས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་བསྟན་པར་
བཞེད་ཀྱང་། ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལས་སྐུ་གཞན་དུ་
བསྟནཔ་རྗེ་བཙུན་གྱི་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། ཚིགས་བཅད་སྔ་ཕྱི་བསྟན་བཤད་དུ་བྱེད་པ་
མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། མཇུག་རྫོགས་པའི་སྐབས་སུ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉེར་གཅིག་པོའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་འབྱུང་
རིགས་པ་ཡིན་པ་ལས། སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་ངོར་ཚིག་བསྡུ་བ་བྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའོ་ཞེས་
པ་སྟེ། ངྷརྨཱ་ཏ་ཀཱ་ཡ་ཞེས་པའི་ངོ་བོའི་རྐྱེན་ཏ་ཕྱིས་ཏེ་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས་ཆོས་
ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཤད་ནས་ཏེ་འཆད་དོ། །འོ་ན་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

685

སྐུར་བཞེད་པ་ཡིན་ནམ་གཞན་དུ་”འབྲེལ

1

་པ་མེད་ཅིང་སྐུ་བཞིར་འདོད་པའི་གཞུང་
བཙུགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་དེར་བསྡུ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྔ་ཕྱི་མ་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དེ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཟག་
པ་མེད་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་གང་དག་གི་རང་བཞིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་གང་དག་གཅིག་ཡིན་ཞེས་འདྲི་ན། བྱང་ཆུབ་

ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འཆད་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །ཚིགས་བཅད་སྔ་ཕྱི་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དུ་མི་འདོད་
པ་དེས་ཀྱང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག །ཅེས་པའི་ཚིགས་བཅད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

ཟག་པ་མེད་པ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་བསྟན་བཤད་དུ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྐུ་བཞིར་འདོད་པ་གཞན་དག་ན་རེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་
སྐུ་གསུམ་ལས་གཞན་དུ་མི་འདོད་པ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་དགོས་པ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཆོས་ཅན།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སས་ཇི་ལྟར་བསྡུས་བསྡུ་བར་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐུ་གཞན་གསུམ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་སོ། །ཁྱད་པར་གསུམ་དང་
ལྡན་ཏེ། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་རང་
འབྲས་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་དང་། འོད་ཟེར་

1 <མ་ཕྱི། ༣༢༩ན༣ན། འབྲེལ ཞོལ། ༣༢༠བ༣ན། འགྲེལ སྐུ། ༣༤༥ན༣ན། བླ། ༣༤༢ན༥ན། འབྲེལ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

686

འགྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་ཟག་བཅས་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་”པས1

་ཟག་མེད་དུ་གྱུར་པ་དང་། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་
གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐུ་གསུམ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྡུས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་

ཆོས་ཅན་བསྡུས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུས་བསྡུས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ལོངས་སྤྲུལ་གཉིས་ཀྱང་སྐུ་གཞན་དུ་བསྟན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡང་རིགས་པ་དེ་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། གལ་ཏེ་གསུང་རབ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མ་སོགས་ལས་སྐུ་གསུམ་གསུངས་པས། སྐུ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ངེས་པར་ཁས་བླང་དགོས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡང་ལོངས་སྤྲུལ་བཞིན་དུ་སྐུའི་དབྱེ་བ་གཞན་དུ་བཞག་རིགས་པར་ཐལ། གསུང་རབ་དང་ཚད་མར་གྱུར་པའི་དགོངས་འགྲེལ་ཁ་ཅིག་ལས་སྐུ་བཞིར་ཡང་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་ཟེར་ཏོ། །
གསུམ་པ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྐུ་གསུམ་དུ་འདོད་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་སོགས་སྐུ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཆོསསྐུ་ཞེས་པའི་ཚིག་ནི། ལུས་མདོར་བསྟན་དང་། ལུས་རྒྱས་བཤད་སྦྱོར་བའི་ཚིག་ཡིན་ཏེ། སྐབས་གཞན་བདུན་གྱི་ལུས་ལ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་སྦྱོར་བའི་ཚིག་གསུངས་ནས་བརྒྱད་པ་ལ་མི་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱེད་ལྟར་ན་ཆོས་སྐུ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེའི་རྒྱས་བཤད། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། ཞེས་སོགས་ཡིན་ཞིང་དེས་སྐུ་གསུམ་ལས་གཞན་བསྟན་པར་འདོད་ན། ཆོས་སྐུའི་ལུས་ཀྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འདི་

1 <མ་ཕྱི། ༣༢༩བ༣ན། པས ཞོལ། ༣༢༡ན༣ན། པར སྐུ། ༣༤༥བ༤ན། བླ། ༣༤༢བ༦ན། པས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

687

ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་དེ་མ་ཐག་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱ་བའི་
སྒྲ་འབྱུང་རིགས་ལ་དེ་མི་འབྱུང་བས། སྐུ་ནི་གསུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྐུ་བཞིར་འདོད་པ་གཞན་དག་ན་རེ། རྒྱས་བཤད་གྱི་གོ་རིམས་དང་མི་མཐུན་”པ་དང་1

། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ་ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ཞེས་དེ་
སྐད་དུ་གསུངས་པ་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁོ་ན་དང་མཛད་པ་ལྷན་ཅིག་སྦྱར་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཡེ་ཤེས་མཛད་པ་དང་བཅས་
པ་ཞེས་མི་”སྨོས

2

་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྦྱར་སླ་བའི་
ངོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟན་པས་མཛད་པ་ཐམས་ཅད། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་
མཛད་པར་ཇི་ལྟར་རྟོགས་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་རྟོགས་ནུས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང་མཛད་པ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དགོས་པ་དེ་དག་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྐུ་བཞིར་དབྱེ་བ་རྒྱན་གྱི་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་
པའི་ཉེས་པ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཞན་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ནས་སྐུ་བཞིར་
གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལུང་རིགས་དང་མི་འགལ་བར་འཐད་པརའགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །
གཉིས་པ་དེའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ལྟ། །ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་ཡོངས་སྤོང་

1 <མ་ཕྱི། ༣༣༣ན༣ན། པར ཞོལ། ༣༢༡བ༤ན། པ་དང སྐུ། ༣༤༦ན༥ན། བླ། ༣༤༣ན༦ན། པར>་
2 <མ་ཕྱི། ༣༣༣ན༤ན། སྨོ ཞོལ། ༣༢༡བ༥ན། སྐུ། ༣༤༦ན༦ན། བླ། ༣༤༣བ༡ན། སྨོས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

688

ཉིད། །གྲོང་སོགས་སུ་དེའི་ཉོན་མོངས་རྣམས། །རྒྱུན་གཅོད་རྒྱལ་བའི་ཉོན་མོངས་མེད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཆེས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི། གྲོང་ལ་སོགས་པར་རང་ལ་བལྟ་བའི་མིའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ཉིད་དུ་ཟད་ལ། རྒྱལ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི། གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་སོགས་སུ་བྱོན་པ་ན། རང་ལ་དམིགས་པའི་མི་ལ་སོགས་པ་དེའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་རྩ་བ་ནས་རྒྱུན་གཅོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཉན་རང་རྣམས་ནི་བསོད་སྙོམས་སོགས་ལ་རྒྱུ་བའི་སྔོན་དུ་རང་ལ་དམིགས་པའི་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་འམ་མི་སྐྱེ་བརྟགས་ནས། སྐྱེ་བར་ཤེས་པ་ན་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་བཞེད་པ་ཙམ་ལ་རག་ལས་པའོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་ཏེ། རྩ་བ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་སོ། །
སངས་རྒྱས་སྨོན་ནས་མཁྱེན་པ་ནི། །ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་དང་ཆགས་སྤངས་

དང་། །ཐོགས་པ་མེད་དང་རྟག་གནས་དང་། །དྲི་བ་ཀུན་ལན་འདེབས་པར་བཞེད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྨོན་
གནས་ཤེས་པ་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་རང་གི་ངང་གིས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

689

འཇུག་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། རྒྱུན་མི་
འཆད་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཐམས་ཅད་སེལབར་མཛད་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྨོན་གནས་ཤེས་
པ་དེ་ལས་ཆེས་དམན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། དེ་བའི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྨོན་གནས་ཤེས་པ་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། འབད་རྩོལ་གྱི་མཚན་མ་མེད་
པ་ཉིད་དུ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་ཏེ་སྤངས་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྱེད་པ་གནས་པའི་ཕྱིར། རྟག་ཏུ་གནས་པ་

དང་། ཡང་དག་པ་སོ་སོར་རིག་པ་བཞི་མཐར་ཕྱིན་པར་བརྙེས་པས་དྲི་བའི་ལན་ཀུན་
འདེབས་པར་མཛད་པ་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ལས་ཆ་ཀུན་
ནས་མཚུངས་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། །ཁྱད་ཆོས་ལྔ་པོ་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལས་ལྡོག་པ་རྩོལ་བ་དང་བཅས་པ་སོགས་ཀྱིས་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
གསུམ་པ་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། ཆོས་སྐུ་རྟག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་། ཁྱབ་རྟག་གཉིས་ཀ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། དུས་རྟག་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་སྐུའི་སྣང་བ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཇི་ལྟར་མི་མཛད་
ཅིང་། མཛད་རིགས་ལ། སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་ལ་སྐུ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་རེས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

690

འགའ་དོན་མི་མཛད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་དུས་རྟག་ཏུ་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་བཞུགས་ན་ཡང་སྟེ་བཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བའི་ལན་གདབ་
པའི་ཕྱིར། བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ།
གཉིས་པ་ལན་ལ། སེམས་ཅན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་པ་
དང་། སེམས་ཅན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྐྱེན་མ་ཚང་ན་སྐུ་དངོས་སུ་མི་སྣང་བ་དཔེས་བཤད་
པའོ། །
རྩ་བ། རྒྱུ་ནི་ཡོངས་སུ་སྨིན་གྱུར་ནས། །གང་དང་གང་ལ་གང་དང་ནི། །གང་ཚེ་བྱ་བ་ཕན་གྱུར་པ། །དེ་དང་དེ་ལ་དེ་སྣང་ངོ་། །
དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དངོས་
སུ་སྣང་ནས་དོན་མཛད་པར་རང་གིས་ཚོགས་བསགས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་པར་ཐལ། སྔོན་སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་ནས་དད་པ་བསྒོམ་པ་སོགས་སངས་རྒྱས་ལ་དངོས་སུ་ཆོས་ཉན་པའི་རྒྱུ་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་དེ་འདྲའི་གདུལ་བྱ་གང་དང་གང་ལ་ཡུལ་གང་དང་ནི་དུས་གང་གི་ཚེ་དངོས་སུ་ཆོས་སྟོན་པའི་བྱ་བ་མཛད་པས་ཕན་པར་གྱུར་པ་དེ་དང་དེ་ལ་སྐུ་དེ་དངོས་སུ་སྣང་ནས་བྱ་བ་མཛད་ཅིང་ཚོགས་མ་བསགས་པ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་དངོས་སུ་ཆོས་ཐོས་པ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་རྐྱེན་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། ནང་གི་རྐྱེན་སྔོན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་ཕྲད་པས་སྔོན་བསྐྱེད་པའི་དད་སོགས་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ས་བོན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

691

སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་ཡོངས་
སུ་”བརྟན

1

་པར་གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱིའི་རྐྱེན་
སེམས་ཅན་གང་ལ་གང་གི་དུས་སུ་དངོས་སུ་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་པ་ན་གནས་སྐབས་དང་། ཐར་བ་ཐོབ་པས་ཡུལ་ཅན་དུ་འཕྲོད་ཅིངཕན་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་དངོས་སུ་ཆོས་སྟོན་པའི་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར་གཞན་དོན་མཛད་པའི་ནུས་པ་ཉེ་བར་གནས་ཀྱང་དེའི་འབྲས་བུ་སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་དངོས་སུ་སྨིན་པར་

མཛད་པར་མི་སྣང་ངོ་། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་ནུས་པ་ཉམས་པས་མ་ཡིན་གྱི།
སྡིག་པ་ལྷག་པར་སྤྱད་པའི་སེམས་ཅན་རང་གི་ལས་ཀྱི་ཉེས་པས་བསྐྱེད་པ་ལ་སངས་
རྒྱས་དངོས་སུ་སྣང་བའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བས་སོ། །དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར་གནས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཚོགས་བསགས་པའི་གདུལ་བྱ་ཡོད་པའི་ཡུལ་དུས་དེ་དང་དེར་སྣང་བ་དང་འཚམ་པར་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པས་སོ། །དེར་ཐལ། གདུལ་བྱ་དེའི་དོན་དངོས་སུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྲུབ་པས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཅེས་སོ། །རྩ་བ། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཀྱང་། །ས་བོན་མི་རུང་མི་འཁྲུངས་ལྟར། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བྱུང་གྱུར་ཀྱང་། །སྐལ་བ་མེད་པས་བཟང་མི་མྱོང་། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་འཇིག་རྟེན་དུ་དངོས་སུ་བྱུང་བར་གྱུར་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་དེ་དང་དངོས་སུ་མི་ཕྲད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སངས་

1 <མ་ཕྱི། ༣༣༡བ༦ན། བརྟས ཞོལ། ༣༢༣བ༡ན། བརྟན སྐུ། ༣༤༨ན༢ན། བླ། ༣༤༥ན༣ན། བརྟས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

692

རྒྱས་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་སྐལ་བ་མེད་པས་དམ་པའི་ཆོས་མཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་བཟང་པོ་མི་མྱོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལྷའི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཀྱང་མེས་ཚིག་པ་ལ་
སོགས་པས་ས་བོན་དུ་མི་རུང་བ་ལ་མྱུ་གུ་སྔོན་པོ་མི་འཁྲུང་བ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཡིད་ལ་རེ་བ་མཐའ་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མཁས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་གིས་དམ་པའི་ཆོས་མཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་བཟང་པོ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་ལ་དེའིསྐལ་བ་མེད་པས་སོ། །དཔེར་ན་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་
ཀྱི་དང་པོ་དྲི་བ་ནི། འདུས་བྱས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་

ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་ཁྱབ་པ་ཞེས་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། འོག་མིན་སོགས་ན་བཞུགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྐྱེ་ཞིང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་ཇི་
ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། ལན་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བར་སྐབས་ཀྱི་
ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ།
རྩ་བ། དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར། །སངས་རྒྱས་ཁྱབ་པར་ངེས་པར་
བརྗོད། །དེ་ཉིད་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཅན། ཁྱབ་པར་ངེས་པར་བརྗོད་པ་འགལ་བ་མེད་དེ། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་མཛད་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ལ་བསམས་ནས། རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་
ཇི་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་ཅིང་བཞུགས་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

693

ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཁྱབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་རྒྱུ་ནི་ཡོངས་སུ་སྨིན་གྱུར་ནས་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ།
ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་གདུལ་བྱ་དངོས་སུ་འདུལ་བའི་དུས་ལ་བབ་པའི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐུ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་གཞན་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་
ཕྱིར། རྒྱུན་ལ་བསམས་ནས་རྟག་པ་ཞེས་མངོན་པར་བརྗོད་དོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་བཞུགས་ཀྱང་རྒྱུན་ལ་ཟད་པ་མི་མངའ་བའི་
ཕྱིར།

ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་བཤད་པ།
གསུམ་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་
པ་དང་། ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེལྟར་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་འདི། །ཐེག་ཆེན་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་ཕྱིར། །ཐུབ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུར་བཞེད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱེད་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་ཅན་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་ཐུབ་པའི་གཟུགས་སྐུ་འདི་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུར་བཞེད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་སོགས་ངེས་པ་ལྔས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

694

འགྲེལ་པ་ནི། མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ངོ་བོ་ཉིད་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་གཟུགས་སྐུ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོ་ས་བཅུ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་དང་ཐབས་གཅིག་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་དགའ་བ་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་
ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་སོགས་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མཚན་དང་། དཔེ་བྱད་དོ། །དང་པོ་ལ། འབྲས་བུ་མཚན་དང་། རྒྱུ་
འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། རྒྱུ་མདོ་ལས་འབྱུང་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་
དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་རུས་སྦལ་ཞབས། །ཕྱག་དང་ཞབས་སོར་དྲྭ་བས་འབྲེལ་བ་དང་། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཕྱག་ཞབས་ཞེས་སོ། །སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་འདི་དག་མཚན་བཟང་པོའོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་ཡུམ་འདི་ལ་བསླབས་ཤིང་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཐོབ་ནས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱིས་

བརྒྱན། དཔེ་བྱད་བཟངཔོ་བརྒྱད་ཅུས་བརྒྱན་པ། བྱང་ཆེན་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་མཆོག་གི་ལོངས་སྤྱོད་བླ་ན་མེད་པའི་དགའ་བ་དང་། བདེ་བ་དང་། ཚིམ་པ་དང་། རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

695

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སྔ་མ་རྣམས་རྒྱུ་དང་ཕྱི་མ་རྣམས་འབྲས་བུ་མཚན་གྱི་ངོ་
བོ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་དེ་དང་དེ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་འབྲས་བུ་འདི་དག་དང་ལྡན་པར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཐུབ་པའི་ཕྱག་དང་ཞབས་རུས་པའམ་བ་སོ་ལས་བརྐོས་པ་དང་འདྲ་བར། རྩིབས་སྟོང་ལྟེ་བ་མུ་ཁྱུད་རྣམས་རྫོགས་པའི་འཁོར་ལོའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྔོན་སློབ་པའི་དུས་བླ་མ་རྣམས་ལ་སྐྱེལ་བ་དང་བསུ་བ་དང་། གཡོག་འཁོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་གོམས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྩ་

བ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྦྱར་རོ། །”རུས1

་སྦལ་བཞིན་དུ་ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་གཉིས་མ་རྙོངས་
པར་ས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཉམ་པར་གནས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྔོན་སྡོམ་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལ་ཡི་དམ་བརྟན་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་ངང་བའི་རྒྱལ་པོ་ལྟར་བུར་སོར་ཚིགས་དང་པོ་ནས་
བརྩམས་པའི་སོར་མོའི་བར་ལ་སེང་སེང་པོའང་མེད། སོར་གདུབ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་ཡང་གཞུག་ཏུ་རུང་བའི་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྤྱིན་པ་དང་སྙན་པར་

སྨྲ་བ་སོགས་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་”བསྟན2

་པས་མཛད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཕྱག་ནི་ཞབས་བཅས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས། །འདི་ཡི་སྐུ་ནི་བདུན་དག་མཐོ་བ་དང་། །སོར་མོ་རིང་དང་རྟིང་ཡངས་སྐུ་ཆེ་དྲང་། །ཞབས་འབུར་མི་མངོན་
སྤུ་ནི་གྱེན་དུ་ཕྱོགས། །བྱིན་པ་ཨེ་ན་ཡའི་འདྲ་ཕྱག་རིང་མཛེས། །
ཕྱག་དང་ཞབས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྔོན་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་ལ་སོགས་པ་གྱ་ནོམ་པ་བྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱག་གཉིས་

1 <མ་ཕྱི། ༣༣༣བ༣ན། ཞོལ། ༣༢༥ན༦ན། རུ སྐུ། ༣༥༠ན༡ན། བླ། ༣༤༨ན༢ན། རུས>
2 <མ་ཕྱི། ༣༣༣བ༥ན། བསྟེན ཞོལ། ༣༢༥བ༣ན། བསྟན སྐུ། ༣༥༠ན༣ན། བླ། ༣༤༧ན༥ན། བསྟེན>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

696

དང་ཞབས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་བཞི་དང་ཕྲག་པའི་བར་གཉིས་དང་ལྟག་པའི་ཕྱོགས་ཤས་ཁེངསཔས་མཐོ་བའི་ཕྱིར། བདུན་མཐོ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། “ལྡག

1

་པ་ལ་སོགས་པ་
ཤིན་ཏུ་གྱ་ནོམ་པ་བྱིན་བས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་རིང་བ་

ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གསད་པར་བྱ་བ་བཅིངས་པ་སོགས་ལས་ཐར་བར་བྱས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར། “ཞེས

2

་པ་ཀུན་གྱི་མཐར་ཇི་ལྟར་
རིགས་པར་སྦྱར་རོ། །ཞབས་མཐིལ་གྱི་བཞི་ཆ་ཕྱིར་འཕགས་པ་རྟིང་པ་ཡངས་པ་ཉིད་
དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་གྱི་སྲོག་བསྲུངས་ཏེ་འཚོ་བ་ལ་ཕན་བཏགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྐུ་
ཁྲུ་བདུན་ཙམ་དུ་འཕགས་ཤིང་ཡ་ཡོ་མེད་པས་སྐུ་ཆེ་ཞིང་དྲང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ་སྲོག་གཅོད་པ་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞབས་པུས་མོའི་ལྷ་ང་དང་ལོང་བུ་ཕྱིར་མི་མངོན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྦྱིན་སོགས་དགེ་པའི་ཆོས་ཡང་དག་པར་བླངས་པས་སོ། །
རྩ་བ། འདོམས་ཀྱི་སྦ་བ་སྦུབས་སུ་ནུབ་པའི་མཆོག །པགས་པ་གསེར་མདོག་པགས་པ་སྲབ་པ་དང་། །སྤུ་ནི་རེ་རེ་ནས་གཡས་ལེགས་འཁྲུངས་དང་། །
སྐུའི་སྤུ་རེ་རེ་ནས་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། དགེ་བ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་གཞན་ལ་སྤེལ་བས་སོ། །མ་ཉམས་ཤིང་རིམ་པར་འཚམ་ལ་རྒྱས་ཤིང་ཟླུམ་པ་བྱིན་པ་རི་དྭགས་ཨེ་ན་ཡའི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་ཏེ། གསོ་བ་རིག་པ་དང་བཟོ་ལ་སོགས་པ་གུས་པར་བྱས་ཏེ་གཞན་ལ་བྱིན་པས་སོ། །སྐུ་མ་བཏུད་ཀྱང་ཕྱག་གིས་པུས་མོའི་ལྷ་ངར་སླེབས་པས་ཕྱག་རིང་ཞིང་མཛེས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། རང་ཉིད་ལ་ནོར་བདོག་

1 <མ་ཕྱི། ༣༣༤ན༡ན། ཞོལ། ༣༢༥བ༤ན། སྐུ། ༣༥༠ན༥ན། ལྡག བླ། ༣༤༧ན༦ན། ལྡོག>
2 <མ་ཕྱི། ༣༣༤ན༢ན། ཅེས ཞོལ། ༣༢༥བ༥ན། སྐུ། ༣༥༠ན༥ན། བླ། ༣༤༧བ༡ན། ཞེས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

697

པ་སློང་པ་པོའི་སྐྱེ་བོ་ཕྱིར་མ་སྤངས་པས་སོ། །སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཅེས་དང་། གཞན་ལ་གསང་བའི་གསང་ཚིག་བསྲུངས་པས་གླང་པོ་ཆེ་དང་། རྟ་ཅང་ཤེས་ལྟར་འདོམས་ཀྱི་སྦ་བ་སྦུབས་སུ་ནུབ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའོ། །པགས་པའི་མདོག་གསེར་འདྲ་བ་དག་ཅིང་གསལ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་ལ་གདིང་བ་གྱ་ནོམ་པ་བྱིན་པས་སོ། །གསེར དངུལ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ལྟར་པགས་པ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཁང་བཟང་དང་གཞལ་ཡས་ཁང་ལ་སོགས་པའི་དམ་པ་བྱིན་པས་སོ། །བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེ་སྤུ་གཉིས་གཉིས་མེད་པར་སྤུ་རེ་རེ་ནས་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། འདུ་འཛི་དང་རྣམ་
གཡེང་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་སོ། །
རྩ་བ། ཞལ་མཛོད་སྤུས་བརྒྱན་རོ་སྟོད་སེང་གེ་འདྲ། །འདི་ཡི་དབུང་པའི་མགོ་ཟླུམ་ཐལ་གོང་རྒྱས། །
ཞལ་མཛོད་སྤུས་བརྒྱན་པ་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་བར་ཐིག་ལེའི་གནས་ན་འཇམ་པ། དཀར་བ། མཉན་པ། དྲངས་ན་ཁྲུ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་འབྱུང་བ། གཏང་ན་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ། རྩེ་མོ་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་པ་སྐྱུ་རུ་རུའི་འབྲུའི་ཚད་ཙམ་པ་དངུལ་
འབུར་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་བླ་མ་ཐམས་ཅད་མིའི་གནས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བཀུར་ཞིང་བཀོད་པས་སོ། །རོ་སྟོད་སེང་གེ་འདྲ་བ་འཕེལ་ཀ་ཆེ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཁ་དྲག་གི་ཚིག་གིས་ཁྱད་དུ་མ་བསད་པས་སོ། །དཔུང་མགོ་ཤིན་ཏུ་ཟླུམ་པ་གསེར་གྱི་བུམ་པའི་མགྲིན་པ་ལྟར་ཟླུམ་ཞིང་ལེགས་
པར་འབྲེལ་བ། རྩའི་དྲ་བ་མི་མངོན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ་གཞན་གྱིས་སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང་

ལེགས་པར་སྨྲ་བའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བསླབ་ཤིང་བྱས་པས་སོ། །དཔུང་མགོ་ཕན་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

698

ཚུན་གྱི་བར་རྒྱས་པ་ཐལ་གོང་རྒྱས་ལ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་ལ་སྨན་དང་། སྨན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱིན་པས་སོ། །
རྩ་བ། འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་མཆོག་སྣང་། །སྐུ་ནི་ནྱ་གྲོ་དྷ་ལྟར་ཆུ་ཞེང་གབ། ། རོ་མི་ཞིམ་པ་ལའང་རོ་བྲོ་བའི་མཆོག་ཏུ་སྣང་ཞིང་། མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་ནད་པའི་གཡོག་དང་། རིམ་གྲོ་སོགས་བྱས་པས་སོ། །སྐུའི་ཡན་མན་དང་འདོམ་མཉམ་པ་ཤིང་ནྱ་གྲོ་ཏ་ལྟར་ཆུ་ཞིང་གབ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ནགས་ཚལ་དང་ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་སྐྱེད་མོས་ཚལ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་གཞན་ཡང་དག་པར་ལེན་ཏུ་བཅུག་པས་སོ། །
རྩ་བ། གཙུག་ཏོར་དབུར་ལྡན་ལྗགས་རིང་མཛེས་པ་དང་། །
དབུའི་གཙུག་ཏོར་ཟླུམ་ཞིང་ཀུན་ནས་མཉམ་པ་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་དང་ལྡན་པ་

ཉིད་དེ། གཙུག་ལག་ཁང་དང་ཁང་བཟང་ལ་སོགས་པ་ལྷག་པར་བྱིན་པས་སོ། །སྙན་
གྱི་བུག་པ་དང་སྐྲ་མཚམས་ཀྱི་བར་ལྗགས་ཀྱིས་རེག་པ་ཨུཏྤ་ལ་དམར་པོའི་ཁ་དོག་
འདྲ་བའི་ལྗགས་རིང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྔོན་བསྐལ་བ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚིག་འཇམ་པོ་དང་སྙན་ལ་མཉེན་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པས་སོ། །
རྩ་བ། ཚངས་དབྱངས་འགྲམ་པ་སེང་གེའི་འདྲ་དང་་་་་་་་་་་།
གསུང་ཤེས་ཞིང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་དང་མཉན་པར་འོས་ཤིང་མི་མཐུན་པ་མེད་པ་དང་། ཟབ་ཅིང་རྗེས་སུ་སྒྲོགས་པ་དང་། བཏང་མི་”བྲི1

་ཞིང་རྣར་སྙན་
པ་དང་། མ་འཁྲུགས་ཤིང་གསལ་བའི་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་ཚངས་པའི་དབྱངས་ཉིད་

1 <མ་ཕྱི། ༣༣༥ན༣ན། བྲ ཞོལ། ༣༢༦བ༦ན། བྲི སྐུ། ༣༥༡བ༡ན། བླ། ༣༤༨བ༣ན། བྲ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

699

དང་ལྡན་ཏེ། གསུང་གཅིག་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་
རང་རང་གི་སྐད་དང་མཐུན་པར་དམ་པའི་ཆོས་གོ་བར་བྱས་པས་སོ། །མེ་ལོང་གི་
དཀྱིལ་ལྟར་ཟླུམ་ཞིང་རྒྱས་པ་འགྲམ་པ་”སེང་གེའི1

་འདྲ་པ་ཉིད་དེ། སྔོན་ཚིག་ཀྱལ་པ་
སྤངས་པས་སོ། །
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་ཚེམས། །ཤིན་ཏུ་དཀར་དང་ཚད་མཉམ་ཐགས་བཟང་དང་། །གྲངས་ནི་བཞི་བཅུ་ཐམ་པར་ཚང་བ་དང་། །
ཚེམས་དཀར་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྔོན་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་བཀུར་བ་དང་། བསྔགས་པ་ལ་སོགས་པས་སོ། །མཐོ་དམན་མེད་པར་ཚེམས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ལོག་འཚོ་ལྔ་སྤངས་པའི་འཚོ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །བར་མཚམས་མ་དོད་པས་ཚེམས་ཐགས་བཟང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། བསྐལ་བ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་བདེན་པའི་ཚིག་ཀུན་ཏུ་སྤྱད་པས་སོ། །སོ་གཉིས་ལས་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཡན་མན་ན་ཉི་ཤུ་ཉི་ཤུ་ཡོད་པས་ཚེམས་བཞི་བཅུ་མངའ་བ་ཉིད་དེ། དུས་སྔ་མ་དང་འདྲ་བར་ཕྲ་མའི་ཚིག་སྤངས་པས་སོ། །
རྩ་བ། སྤྱན་ནི་མཐོན་མཐིང་སྤྱན་རྫི་བ་མཆོག་གི །འདྲ་བ་འདི་དག་སུམ་ཅུ་རྩ་
གཉིས་མཚན། །
དཀར་ནག་གི་ཆ་མ་འདྲེས་ཤིང་དམར་པོའིར་རི་དང་མ་འབྲེལ་བས་སྤྱན་ནོར་བུ་མཐོན་མཐིང་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དེ། དུས་དེ་ཙམ་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བུ་གཅིག་པ་དང་འདྲ་བར་བལྟས་པས་སོ། །སྟེང་འོག་གི་རྫི་མ་རྣམས་ལེགས་པར་

1 <མ་ཕྱི། ༣༣༥ན༤ན། ཞོལ། ༣༢༧ན༢ན། སངྒེའི སྐུ། ༣༥༡བ༢ན། སེང་གེའི བླ། ༣༤༨བ༤ན། སངྒེའི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

700

གཞོལ་ཞིང་མ་འདྲེས་པས་རྫི་མ་བའི་ལྟ་བུ་ཉིད་དེ། དུས་རིང་པོར་སེམས་ཅན་ལ་ཁོང་
ཁྲོ་བ་དང་། ཆགས་པ་དང་རྨོངས་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་བལྟས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། མཚན་གྱི་རྒྱུ་གྲུབ་པས་
ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། འདི་ལ་མཚན་ནི་གང་གང་གི །སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན། །དེ་དང་དེ་ནི་རབ་རྫོགས་པས། །མཚན་ནི་འདི་དག་ཡང་དག་འགྲུབ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ལོངས་སྐུ་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་མཚན་ནི་སོ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་སྟེ། མཚན་སོ་གཉིས་ནི་གང་དང་གང་གི་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་ནི་རབ་ཏུ་རྫོགས་པས་སོ། །གསུམ་པ་”འགྲེལ

1
་པ་

ནི། མཚན་གང་གི་ཞེས་ཏེ། རྩ་བ་ལྟར་སྦྱར་རོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། མཚན་གྱི་རྒྱུ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། བླ་མ་སྐྱེལ་ལ་སོགས་པ་དང་། །ཡང་དག་བླངས་པ་བརྟན་པ་དང་། །བསྡུ་བ་བསྟེན་དང་གྱ་ནོམ་པའི། །དངོས་པོ་སྦྱིན་དང་གསད་བྱ་བ། །ཐར་བར་བྱེད་དང་དགེ་བ་ནི། །ཡང་དག་བླངས་པ་སྤེལ་ལ་སོགས། །སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱུ་ཡི་མཚན་ཉིད་དེ། །མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་མཚན་གྱི་རྒྱུ་དེ་དག་གོམས་པར་བྱས་པས།
འབྲས་བུ་མཚན་ངེས་པར་འགྲུབ་སྟེ། མཚན་སོ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་

1 <མ་ཕྱི། ༣༣༥བ༣ན། འབྲེལ ཞོལ། ༣༢༧བ༡ན། སྐུ། ༣༥༢ན༢ན། བླ། ༣༤༩ན༤ན། འགྲེལ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

701

མཚན་ཉིད་བླ་མ་སྐྱེལ་བ་སོགས་པ་དང་། ཡང་དག་བླངས་པ་བསྟེན་པ་སོགས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་བདུན་དང་། སོགས་པས་བསྡུས་པ་ཉེར་ལྔ་པོ་དེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་
ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་དག་གོམས་པར་བྱས་པས་འབྲས་བུ་མཚན་ངེས་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ། འདིར་རྒྱས་པར་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འདི་གཉིས་ནི་ཆོས་ཅན། ཡང་འདིར་རྒྱས་པར་མི་བྲི་སྟེ། གོང་ཉིད་དུ་མཚན་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པར་རྒྱས་པར་བཀྲོལ་ཟིན་པས་འདིར་མི་བྲིབའི་ཕྱིར།

དེར་འཆད་པ་ནི། བཤད་པ་”ཟོར1

་ཡང་བ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་སྦྱར་བས་གཞན་གྱིས་

རྟོགས་སླ་བས་སོ། །གཉིས་པ་དཔེ་བྱད་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་
ལྟར་མཚན་རྣམས་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐུབ་པའི་ཞེས་པ་འོག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་ཞིང་། རྐང་
པ་ཐ་མ་སྔ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཡང་སྦྱར་རོ། །ཕྱི་གཞན་ལ་སྣང་བའི་སྐུའི་རྟགས་
ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ནང་གི་ཡོན་ཏན་གོ་བར་བྱེད་ཅིང་། གཞན་
རྒྱུད་ལ་བགོ་བར་བྱེད་པས་ན་དཔེ་བྱད་དོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ་བརྒྱད་ལས། རྩ་བ། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དང་། །མདོག་སྣུམ་མཐོ་དང་སོར་མོ་རྣམས། །ཟླུམ་རྒྱས་བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བ་དང་། །རྩ་མི་མངོན་དང་མདུད་པ་མེད། །ལོང་བུ་
མི་མངོན་ཞབས་མཉམ་དང་། །
བཅུ་ཚན་དང་པོ་ནི། ལོངས་སྐུ་སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ནང་གི་

1 <མ་ཕྱི། ༣༣༦ན༡ན། ཞོར ཞོལ། ༣༢༧བ༤ན། སྐུ། ༣༥༢ན༥ན། བླ། ༣༤༩བ༢ན། ཟོར>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

702

ཡོན་ཏན་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་སུ། །སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་མ་འདི་དང་ལྡན་
ཞེས་པའོ། །སེན་མོའི་མདོག་སྣུམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕུགས་སུ་ཕན་པའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཤང་
ཤོང་མེད་པས་སེན་མོ་མཐོ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། མིའི་རིགས་ཀྱི་མཆོག་ལས་སྐྱེས་པས་སོ། །སོར་མོ་རྣམས་ཟླུམ་པ་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པའི་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ཁ་ན་མ་མཐོ་བ་མེད་པ་
མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སོར་མོ་རྣམས་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྔོན་དགེ་བའི་རྩ་
བ་བསགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སོར་མོ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བ་ཉིད་དང་
ལྡན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་ལ་ཡང་དག་པར་མཐར་རམ། རིམ་གྱིས་

ཞུགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྐབས་སུ་ཇི་ལྟར་འཚམ་པར་མཐར་ཕྱིན་པ་

ཞེས་སྦྱར་རོ། །ལུས་ཀྱི་རྩ་ཕྱི་ནས་མི་མངོན་པ་ཉིད་དེ། སྔོན་ལུས་ལ་སོགས་པའི་ལས་
ལམ་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་། ལོག་པར་འཚོ་བ་རབ་ཏུ་བསྲུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །རྩ་མདུད་པ་མེད་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་མདུད་པ་འགྲོལ་ཞིང་གྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །ཞབས་ཀྱི་ལོང་བུ་ཆུང་བ་མི་མངོན་པ་ཉིད་དེ། གསང་བའི་གནས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པས་ཤིན་ཏུ་སྦས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞབས་རིང་ཐུང་མེད་པས་མི་མཉམ་པ་མེད་པ་ཉིད་དེ། འཁོར་བ་སོགས་བགྲོད་དཀའ་བའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱེ་བོ་སྒྲོལ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
རྩ་བ། སེང་གེ་གླང་ཆེན་བྱ་དང་ནི། །ཁྱུ་མཆོག་སྟབས་གཤེགས་གཡས་ཕྱོགས་དང་། །མཛེས་གཤེགས་དྲང་དང་འཁྲིལ་བག་ཆགས། །བྱི་དོར་བྱས་འདྲ་རིམ་
པར་འཚམ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

703

བཅུ་ཚན་གཉིས་པ་ནི། “སེང་གེའི1

་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ།
མི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གླང་པོ་ཆེའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཀླུ་གདུག་པ་སོགས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །ངང་པོའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། བྱ་ལྟར་ནམ་མཁའ་ལ་གཤེགས་པར་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཁྱུ་མཆོག་གི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། འདོད་པའི་གནས་སུ་སེམས་ཅན་གྱི་སྣ་འདྲེན་པ་སྐྱེས་བུའི་ཁྱུ་མཆོག་ཏུ་
མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཡས་ཕྱོགས་སུ་ལྡོག་ཅིང་གཤེགས་པ་ཉིད་དེ། སྐོར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་དང་མཐུན་པར་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །མཛེས་པར་གཤེགས་
པ་ཉིད་དེ། གཤེགས་པའི་ཚེ་ལྟ་ན་སྡུག་ཅིང་མཛེས་པར་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །མི་གཡོ་བར་གཤེགས་པ་ཉིད་དེ། རྟག་ཏུ་ས་གཉིས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གྱ་གྱུ་མི་མངའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཤ་རྒྱས་ཤིང་འགྱིངས་ལེགས་པས་སྐུ་འཁྲིལ་བག་ཆགས་པ་ཉིད་དང་
ལྡན་ཏེ། གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཙང་
ཞིང་དག་པས་སྐུ་བྱི་དོར་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྒོ་གསུམ་སྡིག་པའི་ཆོས་
དང་མ་སྤགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྐུ་རིང་ཐུང་དང་སྦོམ་ཕྲ་སོགས་ཐད་ཀར་མ་འཆོལ་བས་རིམ་པར་མཚམ་པ་ཉིད་དེ། གདུལ་བྱའི་བློ་དང་མཚམས་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
རྩ་བ། གཙང་དང་འཇམ་དང་དག་པའི་སྐུ། །མཚན་ནི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། །སྐུ་ཡི་ཁོ་ལག་ཡངས་ཤིང་བཟང་། །གོམ་སྙོམས་པ་དང་སྤྱན་གཉིས་ནི། །དག་

1 <མ་ཕྱི། ༣༣༦བ༣ན། ཞོལ། ༣༢༨བ༡ན། སངྒེའི སྐུ། ༣༥༣ན༢ན། སེང་གེའི བླ། ༣༥༠ན༤ན། སངྒེའི>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

704

དང་གཞོན་ཤ་ཅན་ཉིད་དང་། །
བཅུ་ཚན་གསུམ་པ་ནི། སྐུ་རྣམ་པར་དག་པས་གཙང་བ་ཉིད་དེ། སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གཙང་བའི་ཕྱིར་སྐུ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཐུགས་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སྐུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ།
ཐུགས་དྲི་མས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར། མཚན་རྫོགས་པ་ཉིད་དེ། རང་གི་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་འཇོམས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་
ཕྱིར། སྐུའི་ཁྱོན་ཆེ་བས་ཁོ་ལག་ཡངས་ཤིང་ཁྱད་པར་བཟང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་ལ་རྒྱ་ཆེ་བས་ཡང་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བས་མཛེས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར། གོམ་པ་ཆེ་ཆུང་མེད་པས་སྙོམས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུགས་སྙོམས་པའི་ཕྱིར། སྤྱན་གཉིས་ར་རི་སོགས་མེད་པས་རྣམ་པར་དག་པ་
ཉིད་དེ། ཡོན་ཏན་འབའ་ཞིག་བསྐྱེད་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར། སྐུ་
ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤ་ཅན་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། དཔེ་དང་བཅས་ནས་ཆོས་གོ་སླ་བ་སྟོན་པའི་
ཕྱིར། སྐུ་ཤ་ཞུམ་པ་མེད་པ་ཉིད་དེ། བྱ་དཀའ་བའི་གནས་ལ་ཐུགས་རྟག་ཏུ་མ་ཞུམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སྐུ་ཤ་རྒྱས་པ་ཉིད་དེ། དགེ་བའི་རྩ་བ་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལས་
ཡང་དག་པར་འཕགས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། སྐུ་ཞུམ་མེད་དང་རྒྱས་པ་དང་། །ཤིན་ཏུ་གྲིམས་པའི་སྐུ་ཉིད་དང་། །ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་རྣམ་འབྱེས་དང་། །གཟིགས་པ་སྒྲིབ་མེད་དག་པ་དང་། །དཀུ་
ཟླུམ་སྐབས་ཕྱིན་མ་རྙོངས་དང་། །ཕྱང་ངེ་བ་དང་ལྟེ་བ་ནི། །ཟབ་དང་གཡས་ཕྱོགས་
འཁྱིལ་བ་དང་། །ཀུན་ནས་བལྟ་ན་སྡུག་པ་དང་། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

705

བཅུ་ཚན་བཞི་པ་ནི། ཤ་མི་ལྷོད་པས་སྐུ་ཤིན་ཏུ་གྲིམས་པ་ཉིད་དེ། ཡང་སྲིད་

པ་ལེན་པའི་ལས་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཕྱག་ཞབས་སོགས་ཡན་ལག་དང་། སོར་ཚིགས་སོགས་ཉིང་ལག་རིང་ཐུང་སོགས་ཆ་ཕྱེད་པས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གདུལ་བྱ་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཆེད་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
བ་རྒྱུ་འབྲས་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྡོག་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཟིགས་པ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མའི་རབ་རིབ་མེད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་པ་
ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཚིག་དོན་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ལས་བརྩམས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་སྟོན་པས་སོ། །སྐུའི་ཕྱལ་ཟླུམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སློབ་
མ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་གྱུར་པ་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྐེད་སྐབས་འཚམས་པས་སྐུ་སྐབས་ཕྱིན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཉེན་པོས་བཅོམ་པ་འཁོར་བའི་སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་ཤིང་མ་སྦགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྐེད་པ་ཧ་ཅང་རིང་པོ་མ་ཡིན་པས་སྐུ་མ་རྙོངས་པ་ཉིད་དེ། ང་རྒྱལ་གྱི་འགྱིང་བ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྐུའི་ཕྱལ་
ཕྱང་ངེ་བ་མཐོ་དམན་མེད་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། བཤད་བྱའི་ཆོས་ཟད་པ་རྣམ་པར་ལྡོག་པ་ཟད་མི་ཤེས་པར་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ལྟེ་བ་གཏིང་ཟབ་པ་ཉིད་དེ། ཆོས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ལྟེ་བའི་རི་མོ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་འཁྱིལ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ།
སློབ་མ་རང་དང་མཐུན་པར་གདམས་ངག་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྤྱོད་ལམ་ཀུན་ནས་མཛེས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། འཁོར་ཐམས་ཅད་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་
ཀུན་ནས་མཛེས་པར་མཛད་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
རྩ་བ། ཀུན་སྤྱོད་གཙང་དང་སྐུ་ལ་ནི། སྨེ་བ་གནག་བག་མེད་པ་དང་། །ཕྱག་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

706

ནི་ཤིང་བལ་ལྟར་འཇམ་དང་། །ཕྱག་རིས་མདངས་ཡོད་ཟབ་རིང་དང་། །ཞལ་ནི་ཧ་ཅང་མི་རིང་དང་། །མཆུ་ནི་བིམ་པ་ལྟར་དམར་དང་། །ལྗགས་མཉེན་པ་དང་སྲབ་པ་དང་། །

བཅུ་ཚན་ལྔ་པ་ནི། སྒོ་གསུམ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གཙང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ།
དྲི་མ་མེད་པས་ཐུགས་གཙང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྐུ་ལ་སྨེ་བ་དང་གནག་བག་མེད་པ་ཉིད་དེ། ལམ་ལོག་པ་སྟོན་པ་དང་དུས་ལ་མ་བབ་པར་གདུལ་བྱ་འདུལ་བ་སོགས་དུས་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་སྟོན་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཕྱག་ཤིང་བལ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ལུས་དང་ངག་ཡིད་ལ་སོགས་”བཟོ1

་མདོག་
བདེ་བ་འཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཕྱག་གི་རི་མོ་མདངས་གསལ་བ་ཡོད་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། རང་གི་སྐྱེ་བོ་དང་གཞན་གྱི་སྐྱེ་བོ་
སྙོམས་པར་བྱས་པ་མདངས་ཡོད་པའི་དགེ་སྦྱོང་ཆེན་པོ་བརྙེས་པར་མཛད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སོ། །རྒྱང་རིང་པོ་ནས་གསལ་བའི་ཕྱག་གི་རི་མོ་ཟབ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཕྱག་གི་རི་མོ་རིང་བ་
ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། འཕྲལ་དུ་བདེ་ལ་ཕུགས་སུ་ཕན་པ་དང་ཕྱི་རྗེས་སུ་ཡང་དང་ཡང་
ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞལ་ཧ་ཅང་མི་རིང་བ་ཉིད་དེ། གདུལ་བྱའི་རིམ་པ་མང་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་འཚམ་པའི་བསླབ་པ་རབ་ཏུ་མང་པོ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞལ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་མཆུ་བིམ་པ་ལྟར་དམར་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་

1 <མ་ཕྱི། ༣༣༨ན༢ན། པ་ཟོ ཞོལ། ༣༢༩བ༦ན། བཟོ སྐུ། ༣༥༤བ༡ན། བླ། ༣༥༡བ༤ན། པ་ཟོ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

707

འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ལྗགས་མཉེན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ཚིག་འཇམ་པོས་འདུལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །ལྗགས་སྲབ་པ་ཉིད་དེ། ཡོན་ཏན་རིགས་པའི་འཐད་པ་མངབ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
རྩ་བ། དམར་དང་འབྲུག་གི་སྒྲ་ཉིད་དང་། །གསུང་མཉེན་འཇམ་དང་མཆེ་བ་
ཟླུམ། །རྣོ་དང་དཀར་དང་མཉམ་པ་དང་། །བྱིན་གྱིས་ཕྲ་དང་ཤངས་མཐོ་དང་། །མཆོག་
ཏུ་དག་པ་དག་དང་ནི། །
བཅུ་ཚན་དྲུག་པ་ནི། ལྗགས་དམར་བ་ཉིད་དེ། ཉོན་མོངས་འཇོམས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་བདག་དང་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་ཅན་གྱིས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གསུང་འབྲུག་གི་སྒྲ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དེ། བསྙེངས་པ་ཉེས་པ་བཅབ་པར་བྱ་བའི་དོགས་པ་དང་འཇིག་པ་ཐམས་ཅད་མི་མངའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གསུང་སྙན་ཅིང་མཉེན་ལ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་དེ། རྣ་བར་འབྱེས་པའི་སྙན་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །མཆེ་བ་ཟླུམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། རྗེས་སུ་ཆགས་པ་སོགས་སྲིད་པར་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དགུ་ཟད་པར་བསྡམས་
པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །མཆེ་བ་རྣོ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་གདུལ་དཀའ་བ་ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེ་བ་འདུལ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །མཆེ་བ་དཀར་བ་ཉིད་དེ། ཉོན་མོངས་འཇོམས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ཤིན་ཏུ་དཀར་བ་ཉིད་ཀྱིས་འཇོམས་པར་མཛད་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར། རིང་ཐུང་མེད་པས་མཆེ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་དེ། འཁོར་འདས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ས་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །མཆེ་བ་བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བ་ཉིད་དེ། མཐར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

708

གྱིས་ཏེ་རིམ་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་
པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཤངས་ཀྱི་གཟེངས་མཐོ་བ་ཉིད་དེ། ཐབས་ཆ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མཆོག་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །ཤངས་སྣབས་སོགས་ཀྱིས་དག་པའི་གཙང་བ་ཉིད་དེ། གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་ཡིད་ཆེས་པའི་གཙང་མ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
རྩ་བ། སྤྱན་ཡངས་པ་དང་རྫི་མ་སྟུག །པདྨའི་འདབ་མ་འདྲ་བ་དང་། །སྨིན་ཚུགས་
རིང་དང་འཇམ་པ་དང་། །སྣུམ་དང་སྤུ་ནི་མཉམ་པ་དང་། །ཕྱག་རིང་རྒྱས་དང་སྙན་
མཉམ་དང་། །ཉམས་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དང་། །

བཅུ་ཚན་བདུན་པ་ནི། སྤྱན་ཡངས་པ་ཉིད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་གྲངས་མེད་པ་ཤིནཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། རྫི་མ་སྟུག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་

ཚོགས་མཐའ་ལས་འདས་པ་འཁོར་བའི་གནས་ནས་དྲངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྤྱན་དཀར་ནག་མ་འདྲེས་པས་འབྱེས་ཤིང་པད་མའི་འདབ་མ་རངས་པ་རྫོགས་པ་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། མགུ་བར་དཀའ་བའི་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་འགྲོ་བ་གཞོན་ནུ་
མ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟོད་པར་འོས་པས་མངོན་པར་མགུ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །སྨིན་ཚུགས་རིང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། མ་འོངས་པ་ན་ཅི་འགྱུར་ལྟ་བས་རྟག་ཏུ་ཕྱི་

རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་གཟིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྨིན་མ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོས་འདུལ་བ་འཇམ་པོ་མེ་ལྔ་བསྟེན་པ་སོགས་མ་ཡིན་པ་འཇམ་པོའི་ཆོས་ཀྱིས་འདུལ་བ་

ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྨིན་མ་སྣུམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཐུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཡོངས་
སུ་དགེ་བས་བརླན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྨིན་མའི་སྤུ་རིང་ཐུང་མེད་པས་མཉམ་པ་ཉིད་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

709

དེ། ཀུན་ཏུ་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱོན་གཟིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཕྱག་རིང་ཤིང་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གནོད་པ་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་
ལྡོག་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྙན་རིང་ཐུང་དང་ཆེ་ཆུང་མེད་པས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱལ་བར་དཀའ་བ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྒྲ་ལ་འཇུག་པ་བྱེད་པ་ཉམས་པ་སོགས་སྙན་གྱི་དབང་པོ་མ་
ཉམས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་མ་ཉམས་པར་
བདེ་བ་ལ་བཀོད་པ་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
རྩ་བ། དཔྲལ་བ་ལེགས་པར་འབྱེས་པ་དང་། །དབྱེས་ཆེ་བ་དང་དབུ་རྒྱས་དང་། །དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་དང་། །སྟུག་དང་འཇམ་དང་མ་འཛིངས་དང་། །མི་བཤོར་དྲི་ཞིམ་སྐྱེས་བུ་ཡི། །ཡིད་ནི་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་དང་། །དཔལ་གྱི་བེའུ་དང་
བཀྲ་ཤིས་ནི། །སངས་རྒྱས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོར་བཞེད། །
བཅུ་ཚན་བརྒྱད་པ་ནི། “དཔྲལ

1

་བ་ལེགས་པར་”འབྱེས

2

་པ་སྐྲ་མཚམས་
ལེགས་པར་དོད་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ལྟ་བ་ངན་པ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་སོགས་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བས་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་སྔོན་འགྱུར་
བར་མ་ནུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །”དཔྲལ་བ་དབྱས

3

་ཆེ་བ་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ།
ལོག་པའི་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་འཇོམས་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གདུགས་ལྟར་དབུ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༣༩ན༦ན། དབྲལ ཞོལ། ༣༣༡ན༥ན། སྐུ། ༣༥༥བ༦ན། དཔྲལ བླ། ༣༥༣ན༣ན། དབྲལ>
2 <མ་ཕྱི། ༣༣༩ན༦ན། འབྱས ཞོལ། ༣༣༡ན༥ན། དབྱས སྐུ། ༣༥༥བ༦ན། བླ། ༣༥༣ན༣ན། འབྱེས>
3 <མ་ཕྱི། ༣༣༩བ༡ན། དབྲལ་བ་དབྱེས ཞོལ། ༣༣༡ན༥ན། དཔྲལ་བ་དབྱས སྐུ། ༣༥༦ན༡ན། དཔྲལ་པ་
དབྱེས བླ། ༣༥༣ན༤ན། དབྲལ་བ་དབྱེས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

710

ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་སྨོན་པའི་སྨོན་
ལམ་གྱི་མཆོག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཡུལ་གྱི་དགའ་བ་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་སྲེད་པ་ཐམས་
ཅད་ལྡོག་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །བར་མཚམས་མེད་པར་དབུ་སྐྲ་སྟུག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། མཐོང་བ་དང་”བསྒོམ

1

་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་བག་ལ་ཉལ་ཟད་པར་
སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དབུ་སྐྲ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། བསྟན་པ་མཐར་འཛིན་གྱི་རྩུབ་བག་མེད་པའི་བློ་འཇམ་པོས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དབུ་སྐྲ་མ་འཛིངས་པ་ཉིད་དེ། ཐུགས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པས་མ་འཁྲུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །དབུ་སྐྲ་མི་རྩུབ་ཅིང་མི་བཤོར་བ་ཉིད་དེ། ཚིག་རྩུབ་ཟད་པར་སྤངས་པས་རྟག་ཏུ་ཚིག་མི་རྩུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དབུ་སྐྲ་དྲི་ཞིམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། དཀོན་མཆོག་གི་མདུན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་གི་མེ་ཏོག་བཀྲམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །ཕྱག་དང་ཞབས་མཐེ་བོང་ལ་རྡོ་རྗེའི་རི་མོ་ལྟ་བུ་དཔལ་གྱིས་བེའུ་དང་། དེ་
གཉིས་ཀྱི་མཐིལ་ལ་རི་མོ་གྲུ་བཞི་པའི་བཀྲ་ཤིས་དང་། དེའི་མཐའ་སྲིན་ལག་ལ་

སོགས་པའི་ཞབས་ན་རི་མོ་བདུན་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བའི་གཡུང་དྲུང་འཁྱིལ་པས་

བརྒྱན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །སྐུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཛེས་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ། །དཔལ་བེའུ་ཐུགསཀ་ན་ཡང་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །དཔེ་བྱད་འདི་རྣམས་ནང་ན་ཡོན་ཏན་འདི་ཡོད་པས་ཕྱིར་རྟགས་འདི་ཤར་བ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་ཅི་རིགས་སུ་
གསུངས་སོ། །

1 <མ་ཕྱི། ༣༣༩བ༣ན། བསྒོམས ཞོལ། ༣༣༡བ༡ན། བསྒོམ སྐུ། ༣༥༦ན༣ན། སྒོམ བླ། ༣༥༣ན༦ན། བསྒོམས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

711

མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་བཤད་པ།
བཞི་པ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། གང་གི་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར། །འགྲོ་ལ་ཕན་པ་སྣ་ཚོགས་དག །མཉམ་དུ་
མཛད་པའི་སྐུ་དེ་ནི། །ཐུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་རྒྱུན་མི་ཆད། །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་

གང་གིས་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་མཛད་པའི་ངེས་པ་ལྔ་མིན་གྱིས་སྐུ་དེ་ནི་
ཆོས་ཅན། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཡིན་ཏེ། སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར་དག་མ་དག་གི་འགྲོ་བ་ལ་དངོས་
སུ་སྣང་ནས་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཕན་པ་སྣ་ཚོགས་དག་དུས་མཉམ་དུ་མཛད་
པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཡུལ་འདི་ལ་སློབ་པ་ནི་ཆོས་དེ་དག་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་སངས་རྒྱས་ནས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་ཡང་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་
མཛད་པ་སྟེ། བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་ཡུལ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་གང་གིས་དངོས་སུ་སྣང་ནས་དག་མ་དག་གི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའི་དོན་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མཛད་པའི་སྐུ་དེ་ནི་ཆོས་
ཅན། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པ་ལྔ་མིན་གྱི་
གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འཕྲིན་ལས་མཛད་
པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་འཇིག་རྟེནགྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་འཕྲིན་ལས་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

712

རྒྱུན་ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ལ། དངོས་
ཀྱི་དོན་དང་། ཚིག་དོན་གཞན་གྱིས་གོ་རིམས་ཀྱང་དོན་བདུན་ཅུའི་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ལ། སྐུ་གསུམ་བཤད་ཟིན་པ་བསྟན་པ་དང་། འཕྲིན་ལས་འཆད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་ལས་
བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོགས་གཉིས་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡག་

དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རབ་ཏུ་བརྟགས་པའི་སྐུ་གསུམ་རྒྱུ་མེད་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ།

རང་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་
སེམས་འཕགས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ལོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་པའི་སྐུ་ནི་ལ་སོགས་པ་རང་རྒྱུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བྱུང་ཞིང་། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ནི་ཚོགས་གཉིས་ཀའི་ཆ་བསགས་པ་ལས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདིའི་དོན་ཁ་ཅིག །ཡེ་ཤེས་བཞི་སྐུ་གསུམ་གྱི་གདགས་

གཞིར་བསྟན་པར་འཆད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་དེ་བཀག་ནས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉེར་
གཅིག་དང་། སོགས་ཁོངས་ནས་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་སྐུ་དང་། དེའི་གཟུགས་བརྙན་དུ་སྣང་བའི་སྐུ་གསུམ་ལ་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ལས་ཕྱིར་རོལ་ཏུ་གྱུར་
པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་འདིའི་མདོར་བསྟན་ལུས་རྣམ་གཞག་གི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་དུ།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

713

སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགསདང་། །བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཚོགས་དང་། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་བྱུང་བར་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་བསྟན་ནས་འཕྲིན་ལས་འཆད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། དག་མ་དག་གི་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོའི་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འཕྲིན་

ལས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེའི་བདག་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཁོ་ནས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་། སྦྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱོད་ལ་སོགས་པ་དོན་གྱིས་བྱ་བ་མཛད་པས་སོ། །
རྩ་བ། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །ལས་ནི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འདོད། །འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། །བསྡུ་རྣམ་བཞི་ལ་འགོད་པ་དང་། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ་ནི། ཆོས་
སྐུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་ཆོས་སྐུ་འདི་ཡི་འཕྲིན་ལས་ནི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འདོད་དེ། དེ་ལྟར་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་

སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་བཞིན་ཞེས་པ་སྤྲུལ་སྐུ་
དང་འབྲེལ་ཡང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཆོས་སྐུ་ལ་མཛད་དོ། །
གཉིས་པ་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་། ལམ་
གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཚོགས་ལམ་དང་། སྦྱོར་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་དང་། སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པའོ། །རྩ་བ་འཕགས་པའི་བཞེད་པར་མཛད་ནས།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

714

པཎྜི་ཏ་མཁས་པ་གཞན་གྱི་བཤད་སྲོལ་ལྟར་བྱའོ། །དང་པོ་ལ། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་
ལ་འགོད་པ་དང་། གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། བདེན་བཞི་རྟོགས་པའི་ལྟ་
བ་ལ་འགོད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགསལ་ཐོག་མར་འགོད་པར་བྱ་སྟེ། བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཙམ་ལ་དོན་གཉེར་ཞི་བའི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་

བསྐྱེད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་ཡང་
འཕངས་མོད་ཀྱི་དངོས་སུ་ནི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ལ་འགོད་པ་བསྟན་
ཏོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་འཇིག་རྟེན་ལ་རྣམ་པར་
གཟིགས་ན། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གངྒཱ་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་ནས། བྱང་ཆེན་
དག་ཆེད་དུ་བསམ་ཏེ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོ་དག་ཏུ་དོར་ཞིང་། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་བྱས་ནས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་
རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ལ་དགོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་པ་དང་སྙན་པར་སྨྲ་པ་དང་། དོན་སྤྱོད་པ་དང་། དོན་མཐུན་པ་བསྡུ་བ་རྣམ་པ་བཞི་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བཅས་པ་ཡི། །རྣམ་པར་བྱང་བ་རྟོགས་པ་དང་། །གསུམ་པ་ནི། བདེན་བཞི་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་བཅས་པའི་སྡུག་ཀུན་དོར་བྱ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་རྒྱུ་འབྲས་འགོག་ལམ་བླང་བྱར་རྟོགས་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་བའམ། རྣམ་པར་བྱང་པར་འགྱུར་བའི་འགྲོ་བ་ལྔའི་འཁོར་བར་འདའ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུ་འགའ་ཡང་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་སོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

715

རྩ་བ། སེམས་ཅན་རྣམས་དོན་ཇི་བཞིན་གྱི། །དོན་དང་་་་་་་་་་་།
གཉིས་པ་ལ། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་དང་། རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་།
ལྟ་བ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་རང་གིས་རྟོགས་པའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཇི་བཞིན་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཐབསམཁས་པས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ་་་་་་་་་་ཕ་རོལ་ཕྱིན་དྲུག་དང་། །སངས་རྒྱས་ལམ་དང་རང་བཞིན་གྱིས། །

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། གཉིས་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རང་རྒྱུད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཐབས་ལ་དགོད་པར་
བྱེད་དེ། ཕར་ཕྱིར་དྲུག་རྫོགས་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བདག་ཀྱང་
སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ཡིན་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གཉིས་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་དགོད་པར་
བྱ་སྟེ། སངས་རྒྱས་སུ་བགྲོད་པའི་དགེ་བ་བཅུའི་ལམ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

མདོ་ནི། བདག་ཀྱང་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་་་་་་་་་་་།
གསུམ་པ་ནི། ལྟ་བ་རྣམ་དག་ལ་དགོད་པར་བྱ་སྟེ། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་
གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ལ་དགོད་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཡུམ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཚེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་ནས་ཞེས་སོ། །

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

716

རྩ་བ། ་་་་་་་་་་གཉིས་ཟད་དང་། །
གསུམ་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་སྟེ།
གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ཟད་པའི་སྟོང་ཉིད་གསར་རྟོགས་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་ལ་སྤྱོད་ཅིང་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། བརྡ་དང་་་་་་་་་་་།
བཞི་པ་ལ་དྲུག །ས་དྲི་མ་མེད་པ་སོགས་གཉིས་ལ་འགོད་པ་དང་། ས་བཞི་པ་
སོགས་གསུམ་ལ་འགོད་པ་དང་། བདུན་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། དགུ་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། བཅུ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྡ་ཙམ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་སྒོ་ནས་ཚུལཁྲིམས་དང་།

བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་མ་ཡིན་ཞེས་སོ། །རྩ་བ། ་་་་་་་་་་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། །
གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་གསུམ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་བཞི་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་མཐུན་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། ས་ལྔ་བར་བདེན་
བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། ས་དྲུག་པར་རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་དམིགས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཡུམ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པར་མཐོང་ནས་ཞེས་སོ། །

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

717

ལུས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སྨིན་དང་། །

གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དེས་བསྡུས་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྒོ་ནས་ལུས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སུ་
སྨིན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་ཅེས་
སོ། །བཞི་པ་ལ་ལམ་གསུམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་འགོད་པ་དང་། བདེན་འཛིན་ཞི་བ་དང་། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་”བཏགས1

་པ་བ་”འཐོབ2

་པ་དང་། ཞིང་དག་པའི་
སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པའོ། །
རྩ་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་དང་ནི། །མངོན་པར་ཞེན་པ་བཟློག་པ་དང་། །

དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དེས་བསྡུས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱིས་མཚོན་པའི་ལམ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྟགས་ཟུར་སྔ་མ་འོག་མ་གསུམ་ལ་ཡང་འདྲ་བར་སྦྱར་རོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་ཕར་ཕྱིར་དྲུག་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ལམ་མོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མངོན་གྱུར་ལྡོགཔ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ལ་སྤྱོད་པས་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་འདི་ལྟར་
བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་མ་གཏོགས་པར་འདི་ལ་ཆོས་གང་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་དམིགས་སུ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དང་སངས་རྒྱས་ཞིང་། །རྣམ་པར་དག་དང་ངེས་པ་དང་། །

1 <མ་ཕྱི། ༣༤༢བ༥ན། བརྟགས ཞོལ། ༣༣༤བ༤ན། སྐུ། ༣༥༩ན༦ན། བླ། ༣༥༦བ༤ན། བཏགས>
2 <མ་ཕྱི། ༣༤༢བ༥ན། ཐོབ ཞོལ། ༣༣༤བ༤ན། འཐོབ སྐུ། ༣༥༩ན༦ན། བླ། ༣༥༦བ༤ན། ཐོབ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

718

གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བཏགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ནི་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལམ་མ་ཡིན་པས་ཐོབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོ། །བཞི་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་དག་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱ་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་སྟེ། ཞེས་སོ། །ལྔ་པ་ལ། རང་སངས་རྒྱ་བར་ངེས་པ་དང་།
གཞན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་དགུ་པ་ལ་འགོད་
པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དེས་བསྡུས་པའི་ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་”རུང1

་བར་ངེས་

པའི་སངས་རྒྱས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཉན་རང་གི་ཕུང་པོར་ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕུང་པོར་ངེས་པའོ། །ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། སེམས་ཅན་དོན་ནི་ཚད་མེད་དང་། །སངས་རྒྱས་རྟེན་སོགས་ཡོན་ཏན་དང་། །བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ལམ་རྣམས་ནི། །
གཉིས་པ་ནི། ཆོས་དང་རྟགས་ཟུར་སྔ་མ་ལྟར་སྦྱར་ལ་སེམས་ཅན་དོན་ནི་ཚད་མེད་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཐབས་མཁས་པ་དེ་དག་གིས་ཕྱོགས་བཅུའི་ཕྱོགས་རེ་རེའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཁམས་གངྒཱ་ཀླུང་གི་བྱེད་མ་སྙེད་དག་ཏུ་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་ཀྱང་། ཞེས་སོ། །དྲུག་པ་ལ། ས་བཅུ་པས་བསྡུས་པའི་
བཤེས་གཉེན་བསྟན་པ་དང་། རྟོགས་པ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་འགོད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བཅུ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དེས་

1 <མ་ཕྱི། ༣༤༣ན༤ན། ལྟུང ཞོལ། ༣༣༥ན༣ན། རུང སྐུ། ༣༥༩བ༦ན། བླ། ༣༥༧ན༤ན། ལྟུང>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

719

བསྡུས་པའི་སངས་རྒྱས་བསྟེན་པ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་དང་། མཆོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲུབ་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཕྱོགས་བཅུའི་ཕྱོགས་རེ་རེའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཁམས་གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དག་ཏུ་མཆི་
བ་དང་ཞེས་སོ། །བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྟགས་ཟུང་སྔ་མ་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྦྱར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དགེ་བ་མ་ལུས་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པའི་
ཕྱིར། མདོ་ནི། དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བྱང་ཆེན་གྱིས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གོ་
ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། ཆུད་མི་ཟ་དང་བདེན་མཐོང་དང་། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་སྤངས་པ་དང་། །
གཉིས་པ་ལས་འབྲས་ཆུད་མི་ཟ་བ་ལ་འགོད་པ་ནི། ལས་རྣམས་ནི་ཕྲ་རགས་གང་ཡིན་ཡང་ཆུད་མི་ཟ་ཞིང་། མི་བསླུ་བར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་འགོད་པའི་
ཕྱིར་དང་། མདོ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱད་པ་སྤྱོད་ཅིང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱའོ། །ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། དེ་གཞི་མེད་པའི་ཚུལ་ལ་ནི། །རྣམ་པར་བྱང་དང་ཚོགས་དང་ནི། །
གསུམ་པ་བདེན་པ་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། བདེན་བཞི་རྫོགས་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་འགོག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་འགོག་པར་འགྲོ་བའི་ལམ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

720

ཆོས་”སྟོན

1

་ཏོ་ཞེས་སོ། །
བཞི་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། གཙང་བདེ་རྟག་བདག་སོགས་ཕྱིན་

ཅི་ལོག་བཞི་ཟད་བར་སྤངས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཡུམ་ལ་སྦྱོད་པའི་ཐབས་མི་མཁས་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིས་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ནས་ཞེས་སོ། །
ལྔ་པ་གཞི་མེད་པ་འགོད་པ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་བསྐྱེད་པའི་གཞི་བདེན་འཛིན་མེད་པའི་ཚུལ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་གཏོགས་པ་གང་ལ་གནས་ཏེ་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཆུང་ངུ་ན་སྐྲའི་རྩེ་མོའི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སོ། །
དྲུག་པ་རྣམ་བྱང་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཉམ་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། “ངས2

་རྣམ་པར་བྱང་བར་གསུངས་

སོ། །ཞེས་སོ། །
བདུན་པ་ཚོགས་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལམ་བསྒྲུབ་པ་དང་ལམ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་སྟེ་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །རྩ་བ། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་པ་ལ། །ཐ་དད་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་དང་། །
བརྒྱད་པ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། འདུས་བྱས་འཁོར་བ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༤༣བ༥ན། སྟན ཞོལ། ༣༣༥བ༥ན། སྐུ། ༣༦༠བ༡ན། སྟོན བླ། ༣༥༧བ༥ན། བསྟན>
2 <མ་ཕྱི། ༣༤༤ན༢ན། ངས ཞོལ། ༣༣༦ན༢ན། དེས སྐུ། ༣༦༠ན༤ན། བླ། ༣༥༨ན༣ན། ངས>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

721

དང་འདུས་མ་བྱས་མྱ་ངན་འདས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་དུ་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་ཤིང་། དོན་དམ་པར་ཐ་མི་དད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་གུད་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་དམིགས་སུ་མེད་དོ་
ཞེས་སོ། །
རྩ་བ། མྱ་ངན་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡི་འཕྲིན་ལས་ནི། །རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་བཞེད། །
གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་དེ། མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡས་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། མི་མཉམ་པ་
རྨོངས་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཅན་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དོན་བསྡུ་བ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་

ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་མདོ་ལས་བཞེད་དེ། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཚོགས་ལམ་དང་། སྦྱོར་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་དང་། སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་དྲུག་གི་དང་པོ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་ཐར་བ་དོན་གཉེར་ལ་འགོད་པ་ནི། མངོན་མཐོ་ལ་བཀོད་པའི་རྗེས་སུ་དང་པོར་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་
དེ། འགྲོ་བ་བཟང་པོ་བདེ་འགྲོ་དང་། བཟང་པོ་མ་ཡིན་པ་དང་ངན་འགྲོ་ལ་ཐོབ་བྱར་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

722

མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་འགྲོ་བ་འཁོར་བ་ཙམ་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར།

འདིས་ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་ཡང་བསྟན་མོད་ཀྱི། དངོས་སུ་ནི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་
ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་བསྟན་ཏོ། །
གཉིས་པ་བསྡུ་བཞི་ལ་འགོད་པ་ནི། དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་སྡུད་པར་བྱེད་པ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་བཀོད་དེ་འཕྲིན་

ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བདེན་བཞི་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། དེ་ཙམ་དུ་ཟད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། བསམ་པ་དང་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྡུག་ཀུན་གཉིས་དང་གཉེན་པོ་འགོག་ལམ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དོར་བ་དང་བླང་བར་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། འཕྲིན་ལས་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནས་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅནལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པར་དབེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཏེ། གཞན་གྱི་དོན་
བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་བཞིའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་བདག་ཉིད་ལ་བཀོད་དེ་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་སྤྱོད་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་འགོད་དེ་དེའི་རྗེས་ལ་རང་གི་དོན་ལས་བྱ་བྱེད་ཀྱི་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པར་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་
བའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་གོམས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་གཞི་ལ་འགོད་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

723

ལས་མཛད་དེ། རང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་གང་སྒྲུབ་ཀྱང་ངེས་པར་དགོས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་སྟེ། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་སྦྱོར་ལམ་ལ་འགོད་པ་ནི། ཚོགས་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་རྗེས་དེ་ནས་སྦྱོར་ལམ་ལ་འགོད་དེ། དེ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་འཇིག་
རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གོམས་བཞིན་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་

པ་མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་པ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་དེ། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་ལ་
ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཆོས་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་ལ་དྲུག་གི་དང་པོ། ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ་འགོད་པ་ནི། དེ་ནས་ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་བའི་བར་ལ་འགོད་དེ། ཚོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པས་ས་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ནས་

བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞི་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་བརྡར་བཏགས་པར་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ས་དྲུག་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། ས་དང་པོ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ་བཀོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རིམ་གྱིས་ས་དྲུག་པ་ལ་འགོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་
གྱི་བདག་རྐྱེན་ལས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བ་ཁོང་
དུ་ཆུད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དྲུག་པ་ལ།
ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོར་བདེན་པར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པའི་མཚན་ཉིད་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

724

ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་དམིགས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། ས་དྲུག་པ་ལ་བཀོད་པ་དེའི་འོག་ཏུ་ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་དེ། ས་བདུན་པ་ལ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པ་ལ། སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་འགོད་པ་དང་། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་ཟད་པ་ལ་བཀོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་བདུན་པ་ལ་བཀོད་པ་དེ་ནས་ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་དེ། སྟོབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ས་བརྒྱད་པ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྤྱོད་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནས་ས་བརྒྱད་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མངོན་གྱུར་ཟད་པར་སྤངས་པ་ལ་འགོདཔའི་ཕྱིར། ས་འདི་ཐོབ་ནས་བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་འབྱུང་མི་སྲིད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ལྔ་པ་ས་དགུ་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་ས་དགུ་པ་ལ་འགོད་དེ། ས་དགུ་པ་ལ་སྨོན་ལམ་གྱི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པའི་མཐུས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལེགས་པར་
བསྐོར་བའི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ལ། ས་བཅུ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་དང་། སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བཅུ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ་འགོད་པ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་བཅུ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བཀོད་ནས་དེར་རྗེས་སྐྱེ་བ་གཅིག་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

725

གིས་ཐོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་སངས་རྒྱ་བར་ངེས་པ་འགོད་པ་
ནི། དེ་ལྟར་འགོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་ས་བཅུ་པ་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱེ་བ་གཉིས་པ་ཁོ་ནར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་དཔའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གཞན་དོན་ལྷུན་གྲུབ་ལ་འགོད་པ་ནི། དེ་ལ་འགོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སངས་
རྒྱས་དང་མཉམ་པར་མཛད་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་

ལྷག་མ་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། དེ་ལ་འགོད་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་དང་སེམས་ཅན་སྨིན་པ་དང་།

མངོན་པར་ཤེས་པ་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་བཀོད་དེ། དེ་ནས་སྲིད་པ་

ཐ་མ་པ་ལ་འགོདཔའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ནུས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། “རྟོགས

1

་པའི་ཁྱད་པར་དང་། སྤངས་པའི་
ཁྱད་པར་དང་། དག་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བྱང་ཆུབ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་དང་། ལམ་ཆུད་མི་ཟ་བའི་ནུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲུང་

དུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པས་ཡང་ས་བཅུ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་འགོད་དེ། ས་བཅུ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་ལ་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ཡན་ལག་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཉིད་ཕྱི་མ་བདུན་ལ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༤༦བ༡ན། རྟགས ཞོལ། ༣༣༨བ༡ན། སྐུ། ༣༦༣ན༤ན། བླ། ༣༦༠བ༢ན། རྟོགས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

726

ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱིས་ལས་དང་འབྲས་

བུར་འབྲེལ་བ་ཆུད་མི་ཟ་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང་།

གཉིས་པ་ལ་ཇི་སྙེད་པ་རྟོགས་པ་དང་། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་པ་བཞིའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

འདུས་བྱས་འཁོར་བ་དང་། འདུས་མ་བྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དོན་དམ་པར་ཐ་མི་དད་པར་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་བཀོད་ནས་དེ་རྗེས་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཟད་པ་དང་། དེའི་གཞི་ཟད་པ་ལ་འགོད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་སྤངས་པ་ལ་འགོད་པའི་
ཕྱིར་དང་། གཉིས་པ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གཞི་བདེན་འཛིན་”ཟད1

་པར་སྤངས་པའི་

ཡེ་ཤེས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ལ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་ཚོགས་ལ་འགོད་པ་དང་། བློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་རྒྱུ་ཚོགས་ལ་འགོད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ས་བཅུ་པ་ལ་

གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་བློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་

བྱས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་

བྲལ་བའི་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱུའི་ཚོགས་པ་ཚང་བ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་
པ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པར་
མཛད་དེ། དེ་བའི་ས་ལ་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་

1 <མ་ཕྱི། ༣༤༦བ༦ན། མེད ཞོལ། ༣༣༨བ༦ན། ཟད སྐུ། ༣༦༣བ༤ན། བླ། ༣༦༡ན༡ན། མེད>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

727

པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་སྐུ་འདིའི་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ཡང་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པར་བཞེད་པས་འཕྲིན་ལས་མཛད་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སེམས་བསྐྱེད་དང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་
སུ། སོ་སོའི་ས་མཚམས་བཤད་ནས། བར་གྱི་ཚིག་དོན་དྲུག་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་ས་

མཚམས་མི་འཆད་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཕལ་ཆེར་ལམ་སྤྱིའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པ་སྐབས་སུ་བབ་
པས། ས་མཚམས་ངེས་པ་མ་མཛད་ལ། སྐབས་ལ་ལར་ས་མཚམས་གསལ་བར་བསྟན་ཅིང་། མི་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱང་། དང་པོ་དང་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ལྷག་མ་བར་གྱི་ཚིག་གི་དོན་རེ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམས་ཏེ། ས་མཚམས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་མིརྟོགས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དོན་བདུན་ཅུའི་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་ཐ་མའི་འཕྲིན་ལས་

བསྟན་པའི་གོ་རིམས་ཏེ། ས་མཚམས་བསྟན་པའི་རིམ་པས་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་ས་

མཚམས་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རྩ་བར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཡང་འགྲེལ་པར་ངེས་པར་བཤད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། ཚིག་དོན་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་ས་མཚམས་རྒྱས་པར་འགྲེལ་ཆུང་འདིར། སེང་བཟང་བདག་གིས་ནི་མ་བྲིས་སོ། །ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པས་མ་བྲིས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དང་པོ་དང་། ཐ་མ་ལྟར། ཚིག་དོན་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་འཆད་པར་རིགས་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱིས་རིམ་པ་རྫོགས་པ་ལན་བདུན་ཅུ་བསྟན་དགོས་པས། ཟློས་པའི་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

728

སྐྱོན་ཆགས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཅི་ཁྱོད་ལྟར་ན། སེམས་བསྐྱེད་དང་འཕྲིན་ལས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་དངོས་སུ་བཤད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ནམ། དེ་མི་འཐད་དེ། དེར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཞིང་སྐབས་གཞན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དེ་དག་ཀྱང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ངེས་པར་དགོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་བསྟན་པ་རྣམས་སྐབས་དེ་གཉིས་སུ་དངོས་སུ་སྟོན་ན་ནི། དེར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཚང་བ་བྲིས་པར་ཟད་པས། ཟློས་པའི་ཉེས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཉིད་དུ་ཁྱོད་ལ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །མངོན་རྟོགས་གཞན་རྣམས་སྐབས་གང་དུ་ཡང་མི་སྟོན་ན་མི་རྟོགས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །
དེས་ན་སེམས་བསྐྱེད་དང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ལས་དང་པོ་བའི་ས་ནས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱི་རྐང་གྲངས་དང་ཡོན་ཏན་རགས་པ་འགའ་ཞིག་བསྟན་
ཡང་། དེར་མབཤད་པའི་མངོན་རྟོགས་གཞན་གདམས་ངག་དང་། སྦྱོར་ལམ་སོགས་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་ལ། དོན་སྦྱོར་ལམ་དུ་མཚུངས་པས་དེའི་སྐབས་སུ་ཚང་དགོས་པ་ཡིན་ཡང་། སྒྲ་གཅིག་གིས་དངོས་སུ་སྟོན་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗོད་བྱེད་སེལ་བས་འཇུག་པ་འདིའི་མཐའ་མ་ཆོད་པས། མཁས་པ་དུ་མ་ལ་འཁྲུལ་པ་བསྐྱེད་སྣང་ངོ་། །ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་དགོས་པ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་
པར་གྱིས་ལན་དུ་མར་བསྟན་པས་ཟློས་པའི་སྐྱོན་གྱི་དྲི་ཙམ་ཡང་ག་ལ་ཡོད། ལྡོག་པ་
གཅིག་ཚོགས་ལམ་དང་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་གཉིས་སུ་བཤད་པ་ནི། སྐབས་གཉིས་
ཀར་ཡོད་ཅིང་བསྒོམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོགས་ལམ་གཅིག་པུའི་སྐབས་སུ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིགས་མཐའ་དག་བསྒོམ་པ་ཡིན་ཡང་། དེར་མངོན་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

729

པར་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་སྟོན་ན་ནི། ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་པོ་མི་མཁས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ལྡོག་པ་གཅིག་མིང་མི་འདྲ་བ་དུ་མས་བསྟན་པ་སྣང་བ་ནི། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚན་
ཉིད་ལ་དཔྱད་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དོགས་གཅོད་འདི་དག་ནི་རྟོགས་པར་དཀའ་ཞིང་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་ཏུ་བསམ་པར་བྱའོ། །
རྩ་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས། སྐབས་བརྒྱད་པའོ། ། ། །གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་”ཞེས

1

་བྱ་བའི་འགྲེལ་པའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་

པོའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བའི་བཤད་པའོ། །
གསུམ་པ་བསྡུས་དོན་གཞན་བསྟན་པ་ལ། དོན་དྲུག་ཏུ་བསྡུབ་དང་། དོན་གསུམ་དུ་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་རྒྱས་
པ་ལ་དད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་དེ་ལྟར་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྡུས་དོན་རྣམ་པར་བཤད་ནས་ཡང་དེ་ལས་འབྲིང་དུ་དད་པའི་གང་ཟག་ལ་བསྡུས་དོན་གཞན་དུ་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ནས་རྣམ་པར་བཤད་པ།
རྩ་བ། མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྦྱོར་བ་དང་། །དེ་རབ་དེ་ཡི་གོ་རིམས་དང་། །དེ་མཐའ་དེ་ཡི་རྣམ་སྨིན་ནི། །དོན་བསྡུ་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་དྲུག །
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྒྱན་གྱི་དོན་བསྡུས་བརྒྱད་ལས་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༤༨ན༦ན། ཅེས ཞོལ། ༣༤༠ན༦ན། ཞེས སྐུ། ༣༦༥ན༤ན། བླ། ༣༦༢བ༡ན། ཅེས>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

730

ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། མཁྱེན་
གསུམ་དེའི་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དང་། སྦྱོར་བ་དེ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་རྩེ་མོ་དང་། མཁྱེན་གསུམ་དེའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གོ་རིམ་མཐར་གྱིས་པ་དང་།

མཁྱེན་གསུམ་དེའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པ་སྐད་ཅིག་མ་དང་། མཁྱེན་གསུམ་དེའི་རྣམ་
སྨིན་ཆོས་སྐུ་དང་དྲུག་ནི་རྒྱན་གྱིས་བསྡུས་དོན་འབྲིང་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུས་ནས་ཚིག་དོན་རྒྱས་པ་སྔ་མ་ལ་ཁ་འཕང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བའི་བསྒོམ་བྱ་གང་ཡིན་དང་པོར་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་མཚོན་དགོས་པས་འདི་མཚོན་པར་བྱ་བས་ན་མཚན་ཉིད་དོ། །མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་པར་མཚོན་པའི་གནས་ཉིད་ཡིན་
པས་ཆོས་སུམ་ཅུས་མངོན་པར་མཚོན་པའི་གནས་སུ་ཡང་བཤད་པར་རིགས་མོད་
ཀྱི། ལུས་རྣམ་གཞག་གི་སྐབས་སུ་ནི་སྔར་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འཕགས་པའི་འགྲེལ་པའི་ཚིག་ཟིན་ལྟར་ན། མཚོན་བྱེད་ལ་མཚན་ཉིད་དུ་བྱའོ། །
རྩ་བ།་ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་རྒྱུ། །སྦྱོར་བ་བཞི་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །ཆོས་སྐུ་འཕྲིན་ལས་འབྲས་བུ་ནི། །
དེ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོནཔར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྦྱོར་བའོ། །བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་འདིས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐམས་

ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པ་ལ་སྦྱོར་བས་ན་སྟེ། སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

731

ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་དུ་བྱ་

བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོམས་པ་རབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་ཏེ། སྔར་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་འགྲོ་ཞིང་སོང་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ནས་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམས་ཆོས་ཅན་དུ་དཀྱུས་ཐོག་གཅིག་ལ་སྒོམ་པའི་གོ་རིམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་ཏེ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་མཁྱེན་གསུམ་
ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་སོ་བ་དང་། རྣམ་ཀུན་ཏུ་བསྟན་པ་རྣམ་པ་མཐའ་དག་ཏུ་རྣམ་པར་སྒོམ་པའི་དོན་དཀྱུས་ཐོག་གཅིག་ལ་རིམ་ཅན་དུ་གཞུང་སྲོང་བར་བྱེད་པས་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྔར་རྟོགས་པའི་དངོས་པོ་སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་ཡང་དག་པར་སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ། སློབལམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཁྱོད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོར་མེད་པས་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་ནོ། །སྦྱོར་
བ་དེའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡུམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བསྡུས་པ་བརྒྱད་དུ་བཤད་པ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

732

ལས། གཞན་རྣམ་པ་དྲུག་སྟེ་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ནའོ། །བསྡུས་དོན་དེའི་ཚིག་དོན་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཚིག་དོན་ནི་སྔ་མ་བརྒྱད་ཀྱི་སྐབས་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་བཤད་པར་
བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་བར་མ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་དེ་ལྟར་དོན་བསྡུས་པ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་བཤད་ནས་ཡང་དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་མདོར་བསྡུས་
པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་སྔ་མ་ལས་གཞན་དུ་རྣམ་པར་བཤད་པ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། མཁྱེན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ནི་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བློ་སྙིང་རྗེའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྒོམ་
ཞེས་པ་ལྟར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་བསྒོམ་པ་ཡིན་
གྱི། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །བླ་མ་ལོཙྪ་བ་ཆེན་
པོས། ཐོས་བསམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་ཡུལ་ཞེས་བཤད་དོ། འདིར་ནི་སྦྱོར་བས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་དུ་འདུས་པས་ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཞེས་བྱའོ། །སྦྱོརབ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་པ་གསུམ་མཐར་ཐུག་པ་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་
སྐུ་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་བྱ་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུམ་གསུམ་གྱི་དོན་
བསྡུས་པ་སྔ་མ་གཉིས་ལས་གཞན་ཏེ། ཡུལ་དང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

733

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་སྦྱོར་བའི་ཤེས་བྱ་དང་། བསྒོམ་བྱ་དང་། ཐོབ་བྱར་བྱས་ནས་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་པ་གསུམ་པོ་དེ་ཇི་ལྟར་
སྦྱོར་བས་བསྒོམ་ཞིང་། སྦྱོར་བའི་ཡུལ་དུ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་ཞེ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་ནི་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒོམ་
པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུ་སྦྱོར་བ་དེའི་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་
འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བ། དོན་བསྡུས་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ། །
དོན་བསྡུ་བ་ནི། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་དོན་བསྡུས་པ་སྔ་མ་གཉིས་ལས་གཞན་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། དེའི་ཚིག་དོན་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་བརྒྱད་དུ་བཤད་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅིབསྡུས་དོན་གསུམ་ལ་སོ་སོར་དད་པའི་གང་ཟག་ལ། ཚིག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་རྫོགས་པར་བསྟན་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ན། སྟོན་པར་སྔར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལ། ཀུན་ལ་རྒྱས་པར་འཆད་དགོས་ན་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། མདོ་
དང་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་ཡང་བླའི། རྫོགས་པར་བཤད་དགོས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ན། རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་ལ་དད་པའི་གང་ཟག་སོ་སོར་དབྱེ་བ་མི་འཐད་ལ། འོན་ཏེ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

734

དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་སོ་ཞེ་ན། ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་ཤིང་།
ཡུམ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་བསྡུས་དོན་གསུམ་ག་བྱེད་པར་གསུངས་པས། དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་རིམ་པ་དགུ་ངེས་པར་ཁས་བླངས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བདེན་
མོད་ཀྱི། དོན་འདི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་གནས་སུ་སྣང་ན་ཡང་། མཁས་པ་སུ་གང་གིས་ཀྱང་དཔྱད་པ་བྱས་པ་མ་མཐོང་ལ། ཁ་ཅིག་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ངེས་པ་དང་། གྲངས་ངེས་པ་དང་། གོ་རིམས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་། བཞག་པར་དཀའ་སྟེ། ཚིག་དོན་རྒྱས་པར་བསྟན་དགོས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཤེར་ཕྱིན་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ནི་ཚིག་རྒྱས་
བསྡུས་ལ་དགའ་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་
ཡིན་ལ། ཡུམ་རེ་རེ་ལ་བསྡུས་དོན་གསུམ་གསུམ་དུ་མཛད་པ་ནི་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་

ཁྱད་པར་མིན་ཡང་། དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་གདུལ་བྱའི་
དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེས་པ་ཡང་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་རིམ་པ་ལས་ལོགས་སུ་བཞག་
པར་དཀའོ། །བསྡུས་དོནལུས་རྣམ་གཞག་གི་ཚིག་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་ཙམ་དུ་ཟད་པ་ཡིན་ན་ནི། ལམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་པ་བསྡུས་དོན་གཉིས་སུ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྡུད། དེས་ན་འདི་ལྟར་
སེམས་ཏེ། མདོ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལྟ་བུའི་གདུལ་བྱ་གསུམ་ཀ་ལ་ཡང་ཚིག་དོན་རྫོགས་པར་འཆད་དགོས་པ་ལ་ནི་ཁྱད་པར་མེད་ལ། དེ་ཡང་ཚིག་དོན་མཐའ་དག་ལ་རིགས་པས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ།
བསྡུས་དོན་མི་འདྲ་བ་བཤད་པ་ནི། དང་པོར་བསྡུས་དོན་དེ་ཙམ་ཞིག་བཤད་པ་ན།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

735

ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དོན་རགས་པ་རྣམས་ལ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་
པ་དང་། མི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དཔེར་ན་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་ཚེ་རྒྱུ་
མཚན་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་ཁྲོན་པ་རྙིང་པ་དེ་ན་ཆུ་ཡོད་སྙམ་པ་དང་། ཆུ་ཚད་མས་རྟོགས་
པའི་ཁྱད་པར་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་བཅོས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་ལ། ལུས་རྣམ་གཞག་གི་ཚིག་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་མིན་གྱི། ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ལ་ནི་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །འོ་ན་ལུས་གཉིས་སུ་སྡུད་པའི་ཉེས་པ་འདི་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། དེ་ཙམ་གྱིས་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་ཚིག་དོན་རགས་པ་ལ་ཡིད་དཔྱོད་འདྲེན་ནུས་ན། བསྟན་བཅོས་འདི་ལྟ་བུའི་རྒྱས་བཤད། བསྡུས་བཤད་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞིབ་ཏུ་བསམས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྩ་འགྲེལ་འདི་དག་མདོ་དང་ཞིབ་ཏུ་མ་སྦྱར་ཞིང་བརྒལ་ལན་
གྱི་སྤྲོས་པ་རྒྱས་པར་མ་བཤད་པ་ནི། རྐང་པ་བརྐྱང་སྟེ་གནས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་བྱས་
སོ། །མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྒྱས་པ་དང་བསྡུས་པ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། གཞན་དུ་འགོད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་ལ་གསུམ། བཤད་བྱ་འཆད་བྱེད་ཀྱི་

ཁྱད་པར་དང་། བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བ་དང་། ཁེངས་སྐྱུང་ཞིང་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པ་སྤྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ། བཤད་བྱའི་ཁྱད་པར་དང་། གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་མཁས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ཡུམ་གསུམ་པོ་ཀུན་ལའང་བརྗོད་བྱའི་དོན་བསྡུས་བརྒྱད་དང་དྲུག་དང་གསུམ་པོ་

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

736

དེ་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ལ་ལ་འཕགས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་དངོས་ཤུགས་ལ་དོན་ཚང་བ་དང་། གཞན་ཡུམ་བར་མ་ལས་དོན་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ཚིག་ཚང་བ་དང་། གཞན་རྒྱས་པ་ལས་དོན་རེ་རེ་ལའང་རྣམ་གྲངས་མང་པོའི་མིང་གིས་ཏེ། དོན་རེ་རེའང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚིག་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དོན་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཞེ་ན། ཡུམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྗོད་
བྱའི་དོན་གྱི་རིམ་པ་གསུམ་ག་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་བསྟན་བཅོས་འདིས་ལེགས་པར་བསྡུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུམ་གསུམ་བརྗོད་བྱ་མཚུངས་པ་དེ་ལྟར་མིན་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན་བརྗོད་བྱ་མཚུངས་པ་གཅིག་ལ་གཞུང་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གསུངས་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། ཡུམ་གསུམ་ཟློས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། “དེ

1

་ལ་ཚིག་བསྡུས་པ་དང་། འབྲིང་དང་
རྒྱས་པ་ལ་སོགསཔའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ཟད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཕྲོས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བ་འདི་ནི། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་སེང་གེ་བཟང་པོས་བྱས་སོ། །གང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་ན། སློབ་དཔོན་སྔ་མའི་མན་ངག་མེད་པར་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་སྡེ་ཡི་འགྲེལ་པ་ལེགས་པར་བསམས་པའི་མཐུ་ཡིས་དོན་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་ནི་བྱས་ཤིང་། དངོས་སུ་མཁན་པོ་ཡང་དག་རྣམ་སྣང་མཛད་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཀུན་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་བླ་མ་བཟང་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ། གནང་བ་ཞུས་ནས་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་བྱས་ན། འགྲེལ་པ་འདིར་སྤྲོས་ནས་བཤད་པ་མ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༥༡བ༦ན། ད ཞོལ། ༣༤༤ན༣ན། སྐུ། ༣༦༨བ༦ན། བླ། ༣༦༦ན༥ན། དེ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

737

ཡིན་ཏེ། མདོའི་ཚིག་དང་ནི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ངག་སོགས་དངོས་སུ་སྦྱོར་བ་མ་བྱས་པར་དོན་ཙམ་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་མདོའི་ཚིག་གི་སྦྱོར་བ་དང་ནི་བརྒལ་ལན་ངག་གི་སྦྱོར་བ་དང་། ཁུངས་གཞན་འདྲེན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བ་མ་བྱས་པར་བསྡུས་ནས་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། མདོ་ཚིག་དང་རྒྱས་པར་མ་”སྦྱོར

1

་བར་དོན་
བསྡུས་ནས་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གོ་བར་སླ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་དེ་བསྡེབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་”སེང་གེ

2
་བཟང་

པོ་བདག་གིས་གང་ཐོབ་པ་དེ་ཡིས་སྐྱེ་བོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀུན་མཁྱེན་གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །
གསུམ་པ་ལ། ཁེངས་སྐྱུང་བ་དང་། ནོངས་པ་བཟོད་པར་གསོལ་བ་དང་། འགྲེལ་པ་རྩོམ་པར་སྤྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ། རང་ཉིད་བློ་དམན་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཀུན་བདག་གི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གང་ན་ཞིག་ཡིན་
ཏེ། བདག་གི་ཤེས་རབ་མི་གསལ་བས། བསྟན་བཅོས་བརྗོད་པ་ལ་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་

འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཀུན་བདག་གི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལས་
ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་

བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་གཞུང་དོན་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ནི། བསྟན་བཅོས་དོན་ནི་མ་ལུས་པ་བདག་གི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་གང་ན་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་བློའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་དགོས་པས་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་

1 <མ་ཕྱི། ༣༥༢ན༥ན། སྦྱར ཞོལ། ༣༤༤བ༡ན། སྦྱོར སྐུ། ༣༦༩ན༥ན། བླ། ༣༦༦བ༤ན། སྦྱར>
2 <མ་ཕྱི། ༣༥༢ན༥ན། ཞོལ། ༣༤༤བ༢ན། སེངྒེ སྐུ། ༣༦༩ན༢ན། སེང་གེ བླ། ༣༦༦བ༤ན།སེངྒེ>

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

738

རོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་འོན་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་
མ་ཡིན་པ་ལ་བདག་གིས་འབད་ནས་བགྱིས་པའི་འགྲེལ་པ་ལ་ནོངས་པའི་ཚོགས་མཆིས་ན། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་དང་ལྡན་པའི་སྐྱེ་བོ་མཁས་པ་རྣམས་བཟོད་པ་མཛོད་ཅིག་པའོ། །འབད་ནས་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ངོར་
བྱས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བདག་གི་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་འཕྲོས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཀྱེ་མ་ཞེས་པ་སྨད་པ་དང་། སྨོན་པ་དང་། ཞུམ་པ་དང་། ངོ་མཚར་བ་བཞི་ལས་འདིར་ཕྱི་མའོ། །གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་རྫོགས་པ་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པའི་གཞུང་ལུགས་སྣ་ཚོགས་བལྟས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངལ་ཞིང་དུབ་པ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་བདག་གི་ཡིད་ངལ་”བསོ1

་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལུགས་འདི་རྟོགས་ཤིང་མཐོང་བ་ཡིན་པས་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པར་རིགས་པའོ། །དེ་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡུན་རིང་དུ་མཉེས་པར་བྱས་ཤིངདཀའ་བ་མང་པོ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ། དུས་རིང་མོ་ཞིག་ན་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་འདི་དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་འཕྲོས་སོ། །
རྩ་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྫོགས་སོ། །པཎྚིཏ་གོ་མི་འཆི་མེད་དང་། ལོ་ཙཱ་བ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། །

གསུམ་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ། བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོ་དང་། གང་གིས་བསྒྱུར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་

1 <མ་ཕྱི། ༣༥༢བ༦ན། ཞོལ། ༣༤༥ན༢ན། སྐུ། ༣༦༩བ༦ན། བསོ བླ། ༣༦༧ན༦ན། གསོ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

739

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་”ཞེས

1

་བྱ་བའི་འ2

གྲེལ་པ་རང་དང་གཞན་གྱི་གྲུབ་པའི་
མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཕ་རོལ་སོན་པ། ཁྱད་པར་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དམ་པ་བར་མ་ཆད་པའི་གདམས་པ་རྫོགས་པ་མངའ་བ་སློབ་དཔོན་”སེངྒེ

3

་བཟང་པོས་མཛད་པ་དང་། དེའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་
རྒྱན་”ཞེས

4

་བྱ་བ་རྫོགས་སོ། ། ། །
གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བིརྱ་ཀ་ར་པྲ་བྷའམ། བིརྱ་ཀ་ར་པྲ་བ་བྷ་བ་རིག་བྱེད་འོད་ཟེར་རམ། རིག་པའི་འབྱུང་གནས་སོ། །དེ་དང་ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོཙྪ་བ་བནྡྷེ་དཔལ་
བརྩེགས་ཀྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས། སླད་ཀྱིས་

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་དཔལ་གོ་མི་འཆི་མེད་ལ་སོགས་པ་དང་། ལོཙྪ་བ་བློ་ལྡན་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་འཆད་ཉན་གྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། ། ། །
གཞན་ཡང་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སུ་བྷུ་ཏི་ཤྲཱི་དང་། ལོ་ཆེན་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བ་དང་། ཇོ་བོ་ཨ་ཏི་ཤས་གསུངས་ནས་ལོ་ཆེན་
གྱིས་བསྒྱུར་བ་དང་། ཡང་པཎྜི་ཏ་དེས་གསུངས་ནས་འབྲོམ་སྟོན་པས་བསྒྱུར་བ་དང་།
དུས་ཕྱིས་ཀྱི་འགྱུར་གསར་ཀུན་ལ་ལེགས་པར་བལྟས་ནས་དོན་ལ་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་པ་
ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་བགྲོད་ཅིག་ལམ། །རྒྱལ་ཚབ་དམ་
པའིགསུང་གི་བཞེད་པའི་དོན། །མཁས་པའི་མཁས་པ་རྒྱལ་སྲས་བཟང་པོའི་

1 <མ་ཕྱི།༣༥༣ན༢ན། ཅེས ཞོལ། ༣༤༥ན༥ན། ཞེས སྐུ། ༣༧༠ན༢ན། བླ། ༣༦༧བ༢ན། ཅེས>
2 <མ་ཕྱི། ༣༥༣ན༣ན། ཅེས ཞོལ། ༣༤༥ན༦ན། ཞེས སྐུ། ༣༧༠ན༤ན། བླ། ༣༦༧བ༤ན། ཅེས>
3 <མ་ཕྱི། ༣༥༣ན༣ན། ཞོལ། ༣༤༥ན༦ན། སེངྒེ སྐུ། ༣༧༠ན༣ན། སེང་གེ བླ། ༣༦༧བ༤ན།སེངྒེ>
4

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

740

ལུགས། །གསལ་ལ་མ་འདྲེས་གོ་སླའི་ངག་གིས་བཤད། །གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་སྙིང་

པོའི་དོན་དང་ནི། །ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གདམས་པའི་ཕུལ། །རྫོགས་པར་
མངའ་བའི་མར་མེ་མཛད་ལ་སོགས། །གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་ལས་ཡིན། །ཚུལ་འདིར་ཞུགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཕལ་ཆེར་ཡང་། །རྙེད་བཀུར་གྱ་གྱུའི་བསམ་པས་དབང་བསྒྱུར་ཞིང་། །ཡུམ་དོན་ཚུལ་བཞིན་སྒྲུབ་ལས་གོལ་གྱུར་པས། །གཞུང་མཆོག་འདི་ལ་དད་པ་ཙམ་དུ་ཟད། །རྩ་བ་འདི་ཡི་འགྲེལ་པ་འདིའོ་ཞེས། །དེ་ཙམ་གྱིས་

ཀྱང་ཁ་ཅིག་རློམ་པས་ཁེངས། །གཞན་དག་བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་ཕྲེང་བ་
བསྒྲིག །ལུགས་འདིའི་ཆ་ཙམ་རྟོགས་པར་མ་མཐོང་བས། །ལམ་གྱི་ངོ་བོ་གྲངས་དང་གོ་རིམ་སོགས། །ཡང་དག་རིགས་པའི་ལམ་ལས་ལེགས་འོངས་ཤིང་། །འགལ་དང་མ་”འབྲེལ

1

་ཟློས་པ་ཀུན་སྤངས་ནས། །རྗེ་བཙུན་བླ་མའི་དྲིན་གྱིས་ལེགས་པར་
བཤད། །སྡང་འདོད་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བའི་ཡིད་སྤངས་ཤིང་། །དམ་པ་མིན་ལ་ལྷག་པར་བརྩེ་བ་ཅན། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པ། །བླ་མ་དེ་ལ་བདག་ནི་ཕྱག་
འཚལ་ལོ། །འདིར་འབད་དགེ་བ་རབ་དཀར་ཅི་ཡོད་དེས། །སྲིད་པའི་བཙོན་རར་
བསྡམས་པའི་ཉམས་ཐག་རྣམས། །ཡུལ་ལ་སྲེད་པའི་ཞགས་པ་ཀུན་བཅད་ནས། །ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ཤོག །བདག་ཀྱང་དེང་ནས་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །ལམ་བཟང་འདི་དང་ནམ་ཡང་མི་འབྲལ་ཞིང་། །ཐེག་མཆོག་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་བྱས་ནས། །རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་མ་ལུས་འཛིན་གྱུར་ཅིག །
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ལུགས་འདི་ནི། རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་

1 <མ་ཕྱི། ༣༥༣བ༤ན། འབྲེལ ཞོལ། ༣༤༥བ༦ན། འབྲལ སྐུ། ༣༧༠བ༥ན། བླ། ༣༦༨བ༡ན། འབྲེལ>

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ། སྐབས་དང་པོ

741

ཆེན་པོ། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུ་མ་ར་མ་ཏཱིའི་ཞལ་སྔ་ནས་དང་། དཀའ་བཞི་འཛིན་པ་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེའི་ཞལ་སྔ་ནས་ལ་སོགས་པ་ལས་མང་དུ་ཐོས་ཤིང་། དུས་ཕྱིས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་ཐ་མི་དད་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་”པའི1

་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ལས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་
ནས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གདམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལན་དུ་མར་ནོད་པའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་རྩ་བ་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་
”ཞེས

2

་བྱ་འདི་ནི། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མས་བསྐུལ་ནས། ཐེག་པ་མཆོག་གི་བརྟུལ་ཞུགས་ལ་གནས་པ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགེ་ལྡན་རྣམ་པར་
རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བ་རྫོགས་སོ། ། ། །
༈ ༀ་སྭ་སྟི། ཕན་བདེའི་འབྱུག་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་རྒྱས་འགྲོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་ཕྱིར་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་གྲུབ་ཆོས་གྲྭ་
ཆེར། །ཆོས་སྦྱིན་འཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱུན་འདི་སྤེལ། །
སརྦ་མངྒ་ལཾ། །

1 <མ་ཕྱི། ༣༥༤ན༢ན། པའི ཞོལ། ༣༤༦ན༤ན། པ སྐུ། ༣༧༡ན༣ན། བླ། ༣༦༨བ༦ན། པའི>
2 <མ་ཕྱི། ༣༥༤ན༣ན། ཅེས ཞོལ། ༣༤༦ན༥ན། ཞེས སྐུ། ༣༧༡ན༤ན། བླ། ༣༦༩ན༢ན། ཅེས>

742

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌། ། ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །

དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ། །

༄༅། ། ནམཿ སམནྟབུདདྷཱནཱཾ། ཨཙིནཏྱཱདབྷུཏརཱུཔཱིཎཱཾ། །ཏཱརེསྭཱཧཱ། །
ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པ་འདི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཚེ་འགོམ་ཡུག་གིཉེས་པ་མི་འབྱུང་བར་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ། །